O privire retrospectivă de un umor spumos, pe

alocuri *noir*, asupra anilor ’70 – ’80 şi a guvernării Thatcher, iată ce oferă romanul lui Hanif Kureishi. Sexul, cultura pop şi psihanaliza sunt printre panaceele propuse de autor. Iar eroul său, Jamal, psihanalist şi scriitor de succes, e un teoretician plin de haz şi de fraze memorabile, pus în umbră numai de celelalte personaje, şi ele la fel de spectaculoase. Miriam, sora lui Jamal, e o depresivă cu accese de violenţă care-şi găseşte liniştea în braţele lui Henry, director de teatru şi prieten al fratelui ei, şi el cu o istorie de familie hilară, menită să complice şi mai mult o relaţie deja controversată. Rafi, fiul adolescent al lui Jamal cu Josephine, are şi el probleme legate de despărţirea părinţilor săi, între care povestea de iubire pare totuşi să nu se fi sfârşit. Dar în scenă intră şi Ajita, frumoasa şi senzuala iubită din facultate a lui Jamal, care, molestată în tinereţe de propriul tată, e încă în căutarea unei căi de a se elibera de trecut. Un teatru pe alocuri funebru, cu scene de o mare intensitate psihologică şi un umor de situaţie şi de limbaj greu egalabile marchează acest roman gândit să ofere o imagine a Londrei din anii ’70 până astăzi.

Colecţie coordonată de DENISA COMĂNESCU
HANIF KUREISHI
Am ceva să-ţi spun
Traducere din engleză şi note de ARIADNA

GRĂDINARU

Coperta de ANGELA ROTARU

HANIF KUREISHI
SOMETHING TO TELL YOU
© Hanif Kureishi, 2008
All rights reserved.
© HUMANITAS FICTION, 2010, pentru prezenta versiune românească
EDITURA HUMANITAS FICTION
Piaţa Presei Libere 1, 013701 Bucureşti, România tel. 021/408 83 73, fax 021/408 83 74
www.humanitas.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
KUREISHI, HANIF
Am ceva să-ţi spun / Hanif Kureishi; trad.: Ariadna Grădinaru Bucureşti: Humanitas Fiction, 2010
ISBN 978 – 973 – 689 – 371 – 1
I. Grădinaru, Ariadna (trad.)
821.111 – 31 = 135.1

M-am dus la răspântie şi-am căzut în genunchi
Robert Johnson

PARTEA ÎNTÂI
Capitolul 1

Secretele sunt valuta mea: trăiesc din tranzacţiile cu secrete. Secretele dorinţei, a ceea ce-şi

doresc oamenii cu adevărat şi ale celor mai mari temeri. Secretele care se ascund în spatele unor întrebări precum de ce e dragostea dificilă, sexul complicat, trăitul dureros şi moartea atât de aproape, deşi e mereu plasată undeva departe. De ce sunt plăcerea şi pedeapsa atât de intim legate? Cum se exprimă trupurile noastre? De ce ne îmbolnăvim singuri? De ce vrei să eşuezi? De ce plăcerea e aşa de greu de suportat?

O femeie tocmai a ieşit din cabinetul meu. În douăzeci de minute va intra alta. Aranjez pernele de pe canapea şi mă relaxez în fotoliul meu într-o altfel de linişte, sorbind dintr-o ceaşcă de ceai, cântărind în minte imagini, propoziţii şi cuvinte din conversaţia noastră, dar şi legăturile şi pauzele dintre ele.

Aşa cum fac deseori în ultima vreme, încep să mă gândesc la munca mea, la problemele cu care mă lupt şi la cum a ajuns asta să fie sursa mea de trai, vocaţia mea, distracţia mea. E şi mai tulburător când mă gândesc că totul a început cu o crimă – astăzi e aniversarea, dar cum marchezi un asemenea moment? –, urmată de plecarea primei mele iubiri, Ajita, care m-a părăsit definitiv.

Sunt psihanalist. Cu alte cuvinte, citesc minţi şi semne. Uneori mi se spune doctor de nebuni, vraci, detectiv, deschizător de uşi, scormonitor în rahat sau direct şarlatan sau escroc. Ca un mecanic auto întins pe spate, lucrez cu dedesubturile sau cu substratul: fantezii, dorinţe, minciuni, vise, coşmaruri – lumea de dedesubtul lumii, cuvintele adevărate ascunse sub cele false. Eu iau în serios cele mai ciudate şi mai intangibile chestii; intru în locuri în care limbajul nu poate pătrunde sau se opreşte – „indescriptibilul” –, şi

încă dimineaţa devreme.

Dând alte nume durerii, ascult vorbindu-mi-se despre dorinţele şi vinile care îi supără şi îi terorizează pe oameni, misterele care ard conştiinţa şi distorsionează sau chiar schilodesc trupul, rănile experienţei redeschise pentru binele sufletului reparat.

În adâncul sufletului lor, oamenii sunt mai nebuni decât ar vrea să creadă. O să afli că le e frică să nu fie mâncaţi, că îi îngrijorează dorinţa lor de a-i devora pe alţii. Îşi mai imaginează, în mersul obişnuit al lucrurilor, că o să explodeze sau o să facă implozie, o să se dizolve sau o să fie invadaţi. Vieţile lor de zi cu zi sunt străpunse de teama că relaţiile sentimentale implică, printre altele, schimbul de urină sau materii fecale.

Obişnuia să-mi placă bârfa înainte să înceapă toate astea, o condiţie esenţială a meseriei. Acum am parte de o grămadă de bârfe, un torent de efluvii umane se scurge în mine zi după zi, an după an. Ca mulţi modernişti, Freud acorda un loc privilegiat resturilor; l-am putea numi primul artist al „scoaterii la lumină”, găsea o logică în ceea ce de obicei e dat la o parte. Murdară treabă să ajungi să cunoşti îndeaproape ce e omenesc.

Se mai petrece ceva în viaţa mea în perioada asta, aproape un incest, şi cine ar fi putut să-l prevadă? Sora mea mai mare, Miriam, şi prietenul meu cel mai bun, Henry, şi-au descoperit o pasiune reciprocă. Existenţele noastre separate sunt afectate, zguduite, de fapt, de această improbabilă legătură.

Spun improbabilă pentru că sunt doi oameni foarte diferiţi, pe care nu ţi i-ai imagina niciodată

împreună. El e regizor de film şi teatru, un intelectual neruşinat, pasionat de discuţii, de idei, de nou. Ea e cum nu se poate mai necizelată, deşi întotdeauna a fost considerată „inteligentă”. Se cunosc de cinci ani; ea m-a însoţit uneori la spectacolele lui.

Cred că soră-mea a aşteptat dintotdeauna s-o invit în oraş; mi-a luat ceva timp să-mi dau seama. Cu toate că uneori e un efort – genunchii îi cedează şi nu-i mai suportă greutatea aflată în creştere – lui Miriam îi făcea bine să iasă din casă, să se îndepărteze de copii şi de vecini. De obicei era tulburată şi plictisită. îi plăcea tot ce era legat de teatru, mai puţin piesele. Partea ei preferată era pauza, când găsea băutură, ţigări şi aer. Sunt de acord cu ea. Am văzut multe spectacole proaste, dar unele dintre ele au avut pauze grozave. Cât despre Henry, adormea inevitabil la orice piesă, după cel mult un sfert de oră, mai ales dacă era regizată de vreun prieten, cu capul blănos pe umărul meu, în timp ce-mi gâlgâia uşor în ureche ca un pârâu poluat.

Miriam ştia că Henry n-o să-i ia niciodată opiniile în serios, dar nu se temea de el, nici de felul lui pompos de-a fi. Se spunea despre Henry, şi mai ales despre opera lui, că trebuie să-l ridici în slăvi până te înroşeşti de ruşine şi de-acolo să porneşti. Miriam nu era genul care să ridice pe cineva în slăvi; nu vedea care ar fi fost rostul. îi plăcea chiar să-l înţepe pe Henry. Odată, în foaier, după un Ibsen sau un Molière, sau poate o operă, a anunţat că piesa e prea lungă.

Toată lumea din jur şi-a ţinut răsuflarea până când Henry a răspuns cu vocea lui adâncă, prin barba căruntă:

— Are, mă tem, exact durata necesară să ajungi

de la început la sfârşit!

— Păi nu spun decât că ar fi putut să fie mai apropiate, a venit replica lui Miriam.

Acum e ceva între ei – sunt mult mai apropiaţi decât înainte.

Iată cum s-a întâmplat:

Dacă nu e la repetiţii sau la cursuri, Henry vine la mine la ora prânzului, aşa cum a făcut şi acum câteva luni, după ce o sunase pe Maria în prealabil. Maria, înceată, amabilă, uşor de şocat sau chiar de ofensat – iniţial menajera mea, dar o femeie pe care am ajuns să mă bazez –, pregăteşte prânzul la parter, şi îmi place să fie gata când termin cu ultimul pacient de dimineaţă.

Întotdeauna mă bucur să-l văd pe Henry. În compania lui pot să mă relaxez şi să nu fac nimic important. Puteţi să spuneţi ce vreţi, dar noi, psihanaliştii, muncim ore în şir. Uneori se întâmplă să am primul pacient la şase dimineaţa şi să nu mă opresc până la ora unu. Pe urmă mănânc, iau notiţe, mă plimb sau trag un pui de somn până vine vremea să mă apuc iar de ascultat până spre seară.

Îi aud vocea bubuitoare de la masa de afară, de lângă intrarea din spate, încă dinainte să mă apropii de bucătărie. Monologurile lui sunt o tortură pentru Maria, care are nenorocul de a lua în serios tot ce aude.

— Ce păcat că nu mă înţelegi, Maria, şi nu vezi că viaţa mea e o groaznică umilinţă, un nimic.

— Cum se poate? Un om ca dumneavoastră, domnu’ Richardson, sigur că…

— Îţi spun că am cancer, sunt pe moarte şi cariera mea e un dezastru.

(Mai târziu Maria o să vină la mine şi o să mă întrebe în şoaptă, cu teamă: „E adevărat că e pe moarte?”

„Din câte ştiu eu, nu”.

„Şi cariera dumnealui chiar e un dezastru?”

„Puţini sunt mai eminenţi decât el”.

Atunci de ce spune asemenea lucruri? Ciudaţi mai sunt artiştii ăştia!”)

Henry continuă:

— Maria, ultimele mele două producţii, *Cosi* şi o variantă după *Maestrul* şi *Margareta* din New York, m-au plictisit de moarte. Am avut succes cu amândouă, dar n-a fost suficient de dificil pentru mine. N-a existat nicio luptă, niciun pericol de anihilare. Asta vreau eu!

— Nu!

— Apoi fiul meu vine la mine în apartament cu o femeie mai frumoasă decât Elena din Troia! Toată lumea mă urăşte – necunoscuţii îmi scuipă în gură!

— Oh, nu, nu, nu!

— E suficient să te uiţi în ziare. Sunt mai urât decât Tony Blair, şi el chiar că e detestat de toată lumea.

— Da, e groaznic, toată lumea spune la fel, dar dumneavoastră n-aţi invadat pe nimeni, nici n-aţi permis să fie nimeni torturat în Guantánamo. Dumneavoastră sunteţi iubit! (A urmat o pauză.) Da, înţelegeţi foarte bine, ştiţi că aşa e!

— Nu vreau să fiu iubit. Vreau să fiu dorit. Iubirea înseamnă siguranţă, dar dorinţa e ticăloasă. „Dă-mi dorinţă în exces…” Chestia groaznică e că, cu cât eşti mai puţin capabil de sex, cu atât eşti mai capabil de iubire pură. Nimeni în afară de tine nu mă înţelege. Crezi că e prea târziu să devin homosexual?

— Nu cred că e la alegere, domnu’ Richardson. Dar trebuie să mergeţi să vă consulte doctorul Kahl. Ar trebui să apară din clipă în clipă.

Uşile erau deschise spre mica mea grădină cu cei trei copaci ai ei şi peticul de iarbă. Pe masa din grădină erau flori şi Henry stătea acolo, cu burta în afară, cu o pernă aşezată tocmai bine cât să-şi odihnească mâinile pe ea, asta dacă nu se scărpina. Pe genunchii lui stătea pisica mea gri, Marcel, pe care mi-o dăduse Miriam, o mâţă care voia să miroasă tot şi care trebuia gonită regulat din camera în care îmi primeam pacienţii.

Cum dăduse deja gata o jumătate de sticlă de vin bun – „Nu cred că vinul alb conţine vreun pic de alcool!” –, Henry vorbea singur sau, mai degrabă, făcea asocieri libere, via Maria, care credea că poartă o conversaţie.

Eu, în bucătărie, mă spălam pe mâini.

— Vreau să mă îmbăt, îl auzeam spunând. Mi-am irosit viaţa comportându-mă respectabil. Am ajuns la vârsta la care femeile se simt în siguranţă în preajma mea! Aşa că alcoolul îmi îmbunătăţeşte starea de spirit – a mea şi a tuturor.

— Serios? Dar mi-aţi spus, când aţi intrat, că sunteţi dorit la Opera din Paris.

— Ăia acceptă pe oricine. Maria, sunt conştient că pe tine te interesează cultura mult mai mult decât pe mine. Eşti o fidelă a locurilor ieftine şi în fiecare dimineaţă citeşti în autobuz. Dar cultura înseamnă îngheţată, pauze, sponsori, critici şi reginele alea plictisite, ultrarafinate, care merg la toate spectacolele. Există cultură, adică nimic, şi există pustiul. Nu trebuie decât să ieşi din Londra sau să dai

drumul la televizor şi ai găsit-o. Urâtă, puritană, lascivă, proastă, şi oameni ca Blair care spun că nu înţeleg arta modernă, şi viitorul nostru rege, Charles Curul, care dă fuga spre trecut. Cândva credeam că cele două se pot suprapune, lucrurile obişnuite şi lucrurile măreţe. Oh, Maria, am ştiut că viaţa mea s-a sfârşit în clipa în care m-am apucat de acuarelă…

— Cel puţin nu vă câştigaţi existenţa spălând toalete. Haideţi, gustaţi roşiile astea. Deschideţi gura mare şi nu scuipaţi.

— Ah, delicios. De unde le-ai luat?

— De la Tesco. Luaţi un şerveţel. Vi s-a scurs tot sucul în barbă. Atrageţi toate muştele!

Îi flutura mâna prin faţă.

— Mulţumesc, mamă, a spus el. Şi-a ridicat privirea când m-am aşezat la masă. Jamal, a spus, termină cu chicotind şi spune-mi: ai citit *Symposium* de curând?

— Şşş, om rău ce sunteţi, lăsaţi-l pe domnu' doctor să mănânce, a spus Maria. N-a apucat să bage în gură nicio bucată de pâine.

O clipă am crezut că o să-i dea una peste mână.

— Domnu' doctor Khan a auzit destule în dimineaţa asta. E aşa de amabil să stea să-i asculte pe oamenii ăştia, care ar trebui să fie în lanţuri într-un sanatoriu. Şi ce murdari sunt unii! Când le deschid uşa, chiar şi celor obişnuiţi le place să-mi pună întrebări despre domnu' doctor. Unde merge în vacanţe, unde i-a plecat soţia. Dar nu află nimic de la mine.

Mâneam amândoi. Spre cinstea lui, Henry nu se putea abţine să nu vorbească.

— „Trecem prin viaţă cu un cadavru după noi".

Ibsen spune aici că morţii – părinţii morţi, morţii vii de fapt – sunt la fel de puternici, chiar mai puternici decât cei în viaţă.

Am murmurat:

— Suntem făcuţi din alţii.

— Cum faci să omori un tată mort, atunci? Chiar şi aşa sentimentul de vină ar fi cumplit, nu-i aşa?

— Probabil.

A continuat:

— Ibsen e atât de realist în piesa asta. Cum reprezinţi simbolic fantomele? E nevoie s-o faci?

Ca de obicei, Henry s-a întins să mănânce din farfuria mea.

— Această agresiune prietenească e cu siguranţă semnul, a spus, ridicând o boabă de fasole, semnul unui bărbat care ar vrea să se bucure de soţia ta, nu?

— Într-adevăr. N-ai decât.

Dacă vorbitul e echivalentul contactului sexual pentru cei îmbrăcaţi, atunci Henry cu siguranţă se simţea bine; iar aceste divagaţii histrionice din timpul prânzului erau agreabile şi relaxante şi pentru mine. Apoi, când Maria spăla vasele şi noi aruncam o privire în paginile de sport din ziar, sau priveam şirul de floarea-soarelui cu pălăriile delicat aplecate, pe care fiul meu Rafi le-a plantat de-a lungul zidului din spate al micii mele grădini, i-a mai trecut extazul.

— Ştiu că nu munceşti la prânz. Îţi mănânci salata. Bei vin. Vorbim tâmpenii, sau cel puţin eu asta fac. Tu nu faci decât să discuţi despre Manchester United şi despre ce e în minţile jucătorilor şi ale managerilor, apoi îţi faci plimbarea. Ascultă-mă, totuşi. Ştii că nu pot suferi să fiu singur. Liniştea mă înnebuneşte. Din fericire, fiu-meu, Sam, stă la mine de

aproape un an. Momentul în care a hotărât că nu suportă să plătească facturi şi nici chirie a fost un moment de cotitură în relaţia noastră. Plodul ăsta a avut parte de cea mai bună educaţie disponibilă, pe banii maică-sii. Copilăria şi-a dedicat-o echipamentelor electronice şi poate ţi-am spus că se descurcă bine, lucrează la un post TV specializat în emisiuni cu desfiguraţi şi operaţii plastice. Cum îi spune, canal de accidente auto? Ştii ce mi-a spus acum câteva zile? „Tată, nu ştii? Epoca artei înalte s-a terminat”.

— Şi îl crezi? am întrebat eu.

— Ce uriaşă bucată s-a năruit, chiar din centrul existenţei mele. Toate lucrurile în care credeam. Cum se face că ambii mei copii urăsc cultura înaltă? Lisa e o virtuoază a virtuţii, îşi duce existenţa dintr-un regim compus din fasole şi apă purificată. Sunt convins că până şi vibratoarele ei sunt organice. Într-o seară am târât-o la Operă şi, când ne-am afundat cu un oftat în scaunele de catifea, au apucat-o ameţeala şi delirul, atât de rococo i se părea totul. Am pariat cu mine însumi pe cât de repede o să folosească cuvântul „elitist”. A trebuit să plece la pauză. Celălalt copil al meu adoră kitschul!

— Şi ce-i cu asta?

A continuat:

— Cel puţin băiatul e sănătos, puternic şi nu e aşa de prost cum ai crede la prima vedere. Se mută la mine şi îşi aduce cu el o prietenă, să stea cu noi când e la Londra. Dar are şi alte prietene. Când mergem la teatru sau la restaurant îşi face prietene în faţa mea. Ştii că mă gândeam să pun în scenă *Don Giovanni*, în viitorul îndepărtat şi inimaginabil. Stau întins în pat,

în camera de lângă a lui, cu căştile pe urechi, ţipând după Don, încercând să-l văd. Sam face dragoste în cele mai multe nopţi. La începutul, la mijlocul nopţii şi dimineaţa, să-i poarte noroc. Aud, aud fără să vreau. Nu pot să scap de gemetele neobosite. Muzica dragostei fără teroarea şi ejaculările premature care mă chinuiau când eram tânăr, de fapt şi la maturitate.

— Apoi le văd pe fete la micul dejun şi asociez figurile cu ţipetele. E una, care vine cel mai des, care „scrie” la reviste de modă, cu un nimb de păr blond vâlvoi. Poartă papuci fără călcâi şi un capot de casă din satin roz, care se desface chiar când mă pregătesc să-mi despic oul. Pentru un sărut de la o tipă ca asta ai fi în stare să inunzi piaţa San Marco sau să arzi o sută de picturi de Vermeer, dacă există o sută. Ăsta, a încheiat el, e un fel de iad, chiar şi pentru un bărbat matur ca mine, obişnuit să încaseze loviturile şi să meargă destoinic mai departe, ca un adevărat soldat al artelor.

— Îmi dau seama.

— Şi ce sentimente îţi provoacă? a întrebat pe un ton comic-afectat, de parcă aş fi fost eu, în timpul unei consultaţii.

— Mă face să mor de râs.

— Citesc cărţi din astea contemporane ca să înţeleg ce se întâmplă. Nici nu mi-ar trece prin minte să le cumpăr, mi le trimit editorii, şi sunt pline de oameni care fac sex. Nu e vorba de plăceri obişnuite, prietene, vorbim de femei-bărbaţi, chestii din astea, şi oameni care urinează unul pe altul şi poartă uniforme militare, prefăcându-se că sunt luptători sârbi şi chiar mai rău. Nu ţi-ar veni să crezi la ce se pretează lumea. Dar oare chiar aşa e? Nu că ai divulga tu aşa ceva.

— Aşa e, chiar aşa e, am chicotit eu.

— Oh, Doamne. Ce mi-ar trebui acum, a spus el, sunt nişte prafuri. Pe vremuri fumam ţigări, dar m-am lăsat. Plăcerile mi-au dispărut odată cu viciile. Nu pot să dorm şi mi s-a luat de pastile. Poţi să-mi faci rost?

— Henry, n-am nevoie să mă transform în traficant. Am deja o slujbă.

— Ştiu, ştiu… Dar…

Am zâmbit şi am spus:

— Haide. Facem câţiva paşi.

Am pornit împreună în sus pe stradă, el cu un cap mai înalt decât mine şi cu o treime mai lat. Eu eram spilcuit ca un funcţionar, cu părul scurt şi ţepos; de obicei purtam cămăşi cu guler şi sacou. El îşi târşâia picioarele şi purta un tricou prea mare: arăta dezordonat din cap până în picioare. În timp ce mergea, păreau să cadă bucăţi din el. Purta pantofi fără şosete, dar nu era în pantaloni scurţi, nu azi. Cu braţele pline de cărţi, romancieri bosniaci, caiete cu notiţe ale unor regizori de teatru polonezi, poeţi americani şi ziare cumpărate pe Holland Park Avenue – *Le Monde*, *Corriere della Sera*, *El País* – se întorcea la apartamentul lui de pe malul râului.

Ducându-şi cu el propria atmosferă, Henry se învârtea prin cartier de parcă era într-un sat – crescuse într-un cătun din Suffolk – strigând întruna pe unul şi pe altul peste stradă şi foarte adesea oprindu-se la taclale despre politică sau artă. Soluţia lui la problema pe care o observase, şi anume că tot mai puţini londonezi par să mai vorbească o engleză inteligibilă, era să le înveţe el limba. „Singura modalitate să te mai descurci în cartieru ăsta e să vorbeşti poloneza”, anunţase de curând. Ştia şi

destulă bosniacă, cehă şi portugheză cât să se descurce în baruri şi în magazine fără să fie nevoit să ţipe, şi vorbea destul de bine alte câteva limbi europene cât să nu se simtă marginalizat în propriul lui oraş.

Toată viaţa mea adultă am trăit pe aceeaşi pagină a anuarului. La ora prânzului îmi plăcea să mă plimb de două ori în jurul terenurilor de tenis, ca şi ceilalţi oameni din câmpul muncii. Am auzit odată pe cineva descriind zona asta dintre Hammersmith şi Shepherd's Bush drept „un carusel în jurul căruia se învârte nefericirea". Altcineva a sugerat că s-ar putea înfrăţi cu Bogotá. Henry o numea „un mare oraş din Orientul Mijlociu". Cu siguranţă a fost mereu „frig" acolo: în secolul al şaptesprezecelea, după ce avea loc câte o execuţie prin spânzurare la Tyburn, lângă Marble Arch, cadavrele erau aduse şi expuse pe pajiştea de la Shepherds Bush.

Acum zona era un amestec de bogaţi arătoşi şi săraci, în majoritate imigranţi din Polonia şi Africa musulmană. Cei înstăriţi locuiau în case cu cinci niveluri, mai înguste, mi se părea mie, decât casele în stil georgian din nordul Londrei. Săracii locuiau în aceleaşi case împărţite în camere individuale şi îşi ţineau laptele şi tenişii la rece pe pervaz.

Imigranţii nou sosiţi dormeau adesea în parc, cu toate lucrurile în saci de plastic; noaptea scotoceau după mâncare prin tomberoane, împreună cu vulpile. Alcoolicii şi nebunii cerşeau şi se certau întruna pe străzi; traficanţii de droguri, pe biciclete, aşteptau la colţuri de stradă, începuseră să se deschidă cafenele care vindeau sandvişuri, agenţii imobiliare şi restaurante, dar şi saloane de înfrumuseţare, ceea ce

pentru mine era un indiciu că preţurile caselor erau în creştere.

Când aveam mai mult timp îmi plăcea să mă duc în plimbare spre piaţa din Shepherd’s Bush, cu şirul ei de maşini cu şofer parcate de-a lungul staţiei de metrou de la Goldhawk Road. Femei din Orientul Mijlociu, cu capul acoperit, făceau cumpărături în piaţă, de unde puteai achiziţiona baloturi uriaşe de pânză în culori vii, pantofi din piele de crocodil, lenjerie care îţi dă mâncărimi şi bijuterii, CD-uri şi DVD-uri „sarcastice”, papagali şi valize, dar şi imagini 3-D, luminoase, cu Meca şi Iisus. (Odată, în Marrakech, am fost întrebat dacă am mai văzut vreodată aşa ceva. Am răspuns că bătusem atâta drum ca să găsesc ceva ce-mi amintea de piaţa de la Shepherd’s Bush.)

Dacă pe Goldhawk Road nimeni nu putea fi fericit, în schimb Uxbridge Road, la zece minute distanţă, e cu totul altceva. În capătul pieţei îmi cumpăram o porţie de falafel şi ieşeam în larga West London Street, cu magazinele ei cu specific caraibian, polonez, somalez sau din Kashmir. Mai încolo de secţia de poliţie era o moschee unde, prin uşa deschisă, se vedeau şiruri de pantofi şi bărbaţi care se rugau, în spatele moscheii era terenul de fotbal, QPR, unde mergeam uneori cu Rafi ca să fim dezamăgiţi. De curând, asupra unuia dintre magazine s-a tras o rafală de gloanţe. Nu de mult un puşti a trecut în viteză pe bicicletă pe lângă Josephine şi i-a smuls telefonul din mână. Dar în rest cartierul era extraordinar de liniştit, deşi plin de întreprinzători, cei mai mulţi ocupându-se cu diverse scheme şi vânzări. Mă uimea faptul că nu exista mai multă violenţă, ţinând cont cât de

inflamabile erau elementele.

Dorinţa mea, deocamdată neîndeplinită, era să trăiesc în lux în cea mai săracă şi mai amestecată parte a oraşului. Plimbările pe acolo mă înveseleau întotdeauna. Nu era ghetou; ghetoul era în Belgravia, Knightsbridge şi în unele părţi din Notting Hill. Aici era Londra, oraşul mapamond.

Înainte să ne despărţim, Henry a spus:

— Ştii, Jamal, unul din cele mai rele lucruri care i se pot întâmpla unui actor e să se urce pe scenă şi să nu găsească niciun fel de bucurie, numai plictiseală. Ar da orice să fie oriunde în altă parte, dar mai are de jucat şi scena furtunii. Vorbele şi gesturile lui sunt goale, şi cum să nu transmită asta? Recunosc în faţa ta, deşi îmi vine greu s-o spun şi mi-e ruşine, că am avut parte de multe aventuri de-o noapte la viaţa mea. Nu-i aşa că sunt înfricoşătoare trupurile necunoscuţilor? Dar nu m-am mai culcat ca lumea cu o femeie de ani de zile.

— Asta e tot? O să-ţi revină. Pofta. Ştii foarte bine.

— E prea târziu. Nu-i aşa că o persoană incapabilă de iubire şi de sex e incapabilă de viaţă? Am început deja să miros a moarte.

— Mireasma care se simte vine de la masa ta de prânz. De fapt, am impresia că ţi-a revenit deja pofta. De asta eşti aşa de neliniştit.

— Dacă nu-mi revine, s-a zis cu mine, a spus el, făcând un gest cu degetul de-a lungul beregatei. Nu e o ameninţare, e o promisiune.

— O să văd ce pot face, am spus eu, în ambele privinţe.

— Eşti un adevărat prieten.

— Lasă-mă pe mine să mă ocup de distracţie.

Capitolul 2

E seara devreme şi ultimul meu pacient a dispărut în noapte, după ce a reuşit să-şi descarce asupra mea necazurile care-l apăsau.

Acum cineva loveşte cu picioarele în uşa de la intrare. M-a chemat fiul meu Rafi. Puştiul locuieşte câteva străzi mai încolo cu mama lui, Josephine, şi se năpusteşte încoace pe trotineta pe care am cumpărat-o de la Argos, cu consola de jocuri electronice, cartonaşele de colecţie şi tricourile de fotbal în rucsac. Poartă un lanţ gros de aur la gât, de care atârnă un medalion cu simbolul dolarului. Mi-a spus odată că se simte obosit dacă nu poartă hainele potrivite. Are faţa netedă şi un pic mâzgălită pe alocuri şi resturi de mâncare în jurul gurii. Părul tuns cu lama, de maică-sa. Ne salutăm atingându-ne pumnii şi rostind formula convenţională a clasei de mijloc: „Hei, frăţie – câine!”

Puştiul de doişpe ani încearcă să-şi ascundă capul când mă vede, pentru că are înălţimea ideală ca să-l apuc de ceafa, dar unde poţi să ascunzi un cap? Vreau să-l sărut şi să-l strâng în braţe, micul uragan, să-i simt mirosul cărnii de copil, să-l arunc la pământ şi să mă lupt cu el. Capul îi colcăie de păduchi şi el mijeşte ochii şi se zbate să scape de tatăl lui, care e atât de încântat să-l vadă, şi spune, plin de speranţă: „Salut, băiete, mi-a fost dor de tine, ce-ai mai făcut azi?”

Mă-mpinge într-o parte.

— Dă-te-ncolo, nu mă atinge, stai departe de mine, babalâcule – lasă-mă cu chestiile astea!

Mergem să mâncăm şi să căutăm companie şi,

cum sunt singur de ceva vreme, locul cel mai potrivit e acasă la Miriam.

Rafi bea nişte suc şi facem schimb de CD-uri. Pe drum spre Minam trecem pe lângă casa lui Josephine, locul din care el tocmai a plecat, şi încetinim. Josephine şi cu mine suntem despărţiţi de optsprezece luni. Rămăseserăm împreună din cauza bucuriei pe care ne-o dădea amândurora băiatul, pentru că eu mă temeam de anii în care aş fi mâncat singur în faţa televizorului şi pentru că, uneori, ne plăcea problema pe care fiecare din noi o reprezenta pentru celălalt. Dar în cele din urmă nu mai puteam să ieşim pe stradă fără să ne strigăm reproşuri unul altuia de la distanţă: „Nu m-ai iubit!”, „Ai fost crudă!” Chestiile obişnuite. Nu vreţi să le auziţi, dar o să le auziţi, nicio grijă.

Mă îndoiam că o să fie acasă sau că va fi măcar vreo lumină aprinsă, pentru că începuse să se vadă cu cineva. Am dedus asta din faptul că, în urmă cu vreo două săptămâni, Rafi a apărut la mine acasă îmbrăcat cu un tricou nou al echipei Arsenal, iar pe spate scria „Henri”. Avea deja o expresie şmecheroasă şi n-a fost nevoie să-i confirm că fiul meu nu are ce căuta în casa mea îmbrăcat cu aşa ceva. Aveam motive onorabile şi justificate pentru opţiunea noastră de a fi suporteri ai lui Manchester United – se va explica pe larg mai târziu – şi şi-a scos într-adevăr tricoul, înlocuindu-l cu o bluză mai respectabilă, cu „Giggs”, pe care o lăsase la el în cameră. Niciunul din noi n-a mai pomenit de tricoul cu Arsenal şi nu s-a adăugat nimic la recuzită. Băiatul îşi iubea tatăl, dar dacă ar fi fost în stare să refuze o excursie la Highbury, cu un bărbat străin care o plăcea pe maică-sa, asta era altă discuţie. Urma să descoperim.

Eram conştienţi amândoi că maică-sa avea nevoie ca el să dispară de acasă, să vină la mine, ca ea să se poată vedea cu prietenul. În asemenea momente, ne simţeam rămaşi pe drumuri, abandonaţi. Presupun că amândoi ne gândeam ce face, ne gândeam la speranţa şi fericirea ei care nu erau îndreptate spre noi, atunci când era cu noua ei iubire.

Cum să nu trecem prin dreptul casei, cum să nu ne uităm? O văd cu ochiul minţii pe treptele casei ăleia, înaltă, neclintită şi intangibilă, ca şi cum îşi lăsase sufletul undeva departe, unde nimeni nu-l putea atinge. Ne-am cunoscut când era tânără, avea douăzeci şi trei de ani, iar eu eram înnebunit de propria mea pasiune şi de frumuseţea ei tânără. Era practic o adolescentă şi aşa a şi rămas, indiferentă la majoritatea frământărilor şi schimbărilor lumii, ca şi cum văzuse prin ele, văzuse prin tot, până când nu mai era nimic de făcut, nimic în care să creadă.

Cu adevărat o preocupau numai „bolile” ei – cancere, tumori, afecţiuni. Corpul ei era într-o perpetuă stare de criză şi de colaps. Adora doctorii. Pentru ea un măgar cu diplomă de medic era un armăsar.

Dar pasiunea ei era să le provoace frustrări, dacă nu chiar să-i aducă în pragul nebuniei, după cum am aflat pe propria mea piele. Căutarea zadarnică a unor metode de vindecare era vocaţia ei. Pacienţii iniţiali ai lui Freud erau femei isterice şi unul dintre primele lucruri care s-au spus despre ele a fost: „Nu există decât ceea ce s-ar putea numi o relaţie simbolică între cauză şi fenomenul patologic, o relaţie de tipul celor pe care oamenii sănătoşi le realizează în vise”. Josephine visa cu ochii deschişi, iar aventurile ei de

somnambul erau şi ele spectaculoase. În timpul episoadelor când ieşea din casă şi dispărea în noapte se izbea cu faţa de copaci. Evident, când iubeşti pe cineva care nu e tocmai în regulă, te întrebi întruna: o iubesc pe ea sau boala ei? Sunt iubitul sau vindecătorul ei?

— Gata? am spus când a văzut că ea plecase deja de acasă.

— Da.

Până la sora mea mai mare era un drum de douăzeci de minute cu maşina. Rafi a scos un disc argintiu din rucsac şi l-a băgat în player. Spre deosebire de mine, e mai mult decât îndemânatic cu asemenea aparate. Din tot ce putea pune, a ales hip-hop mexican. Sam, fiul lui Henry, îi înregistrează muzică; Henry îi aduce discurile şi Rafi şi cu mine le ascultăm împreună. („Tată, ce e o «ştoarfă»? „Întreab-o pe maică-ta.”) Din fericire pentru el, Rafi era bilingv. Acasă, în cea mai mare parte a timpului, se comporta ca un membru al clasei de mijloc; pe stradă şi la şcoală folosea cealaltă limbă, cea a găştilor de cartier. Era un privilegiu să le poată folosi pe amândouă.

Rafi şi-a verificat freza în oglinda de la locul pasagerului, trimiţându-şi pupici – „peştică, arăţi trăsnet!” – înainte să-şi pună o glugă neagră pe cap. Am remarcat că se dăduse iar cu parfumul scump al maică-sii, ceea ce mi-a declanşat o furtună de sentimente, dar am reuşit să nu spun nimic. Cu toate că probabilitatea era minimă, şi lui, şi mie ne plăceau aceeaşi muzică şi, adesea, aceleaşi filme. îi purtam tricourile şi refuzam să i le mai dau înapoi; iar el îmi purta bluzele cu glugă şi bascheţii, care erau mari, dar nu *prea* mari pentru el. Eu aşteptam vremurile

când nu va mai trebui să-mi cumpăr blugi, ci îi voi putea lua pe ai lui.

Miriam stătea într-un cartier dur, locuit în majoritate de albi, într-un district care se numea pe vremuri Middlesex – votat de curând drept cel mai puţin atrăgător din toată Marea Britanie – deşi acum pata oraşului s-a întins şi toate locurile au ajuns să se cheme Londra.

Figurile tipice de pe stradă erau un tânăr îmbrăcat cu geacă de aviator, jeanşi şi ghete lucioase, urmat de o adolescentă îmbrăcată prost şi cu părul strâns tare la spate – lifting stil „Croydon” – care împingea un cărucior de copil. Alte fete cu fuste ultramini umblă fără ţintă şi cu expresii sumbre, băieţi pe biciclete le dau târcoale în timp ce sorb băuturi dulci pe bază de vodcă direct din sticlă, pe care apoi o azvârlă în grădinile caselor. Şi printre toţi aceşti înzorzonaţi, datornici şi exhibiţionişti, femei musulmane grăbite, cu capetele acoperite, îşi târâie după ele copiii.

În faţa locuinţei sociale a lui Miriam, Rafi a apăsat pe claxon. Unul dintre copiii ei săritori a ieşit şi şi-a mutat maşina ca să pot parca în faţa curţii, lângă cele două fotolii carbonizate care stăteau acolo de luni de zile.

Cred că cinci copii avea, făcuţi cu trei bărbaţi diferiţi, sau poate trei copii cu cinci bărbaţi? Nu eram singurul care pierduse socoteala. Ştiam măcar că cei doi mai mari plecaseră de acasă: fata era pompier şi băiatul lucra într-un studio de repetiţii pentru trupe muzicale; amândoi o duceau bine. După o copilărie şi o adolescenţă demente, Miriam reuşise măcar atât: să-i scoată la liman pe copiii ăştia, lucru de care era

foarte mândră.

Zona era plină de găşti şi partidele politice de dreapta se bucurau aici de mare susţinere. Ţinta lor erau musulmanii, care adesea erau atacaţi pe stradă şi a căror soartă depindea de ştirile zilei. Cu toate astea, dacă vreun candidat ai dreptei încerca să-şi facă propagandă în apropiere de casa ei, Miriam sărea de pe scaun şi se repezea afară, zbierând: „Sunt mamă singură, sunt pakistaneză şi dată dracului! Dacă are cineva obiecţii, să mi le spună!” Apărea învârtind un ciocan de crichet în jurul capului. Iar copiii şi „asistentul” Bushy trăgeau de ea să intre în casă. Dar nimeni nu voia să pornească un război cu Miriam. Se bucura de „respectul” şi, adesea, de dragostea oamenilor. Acum pare amuzant, dar în adolescenţă a făcut parte din gaşca de motociclişti Îngerii Iadului. Cred că nu i-a luat mai mult de o săptămână până a decis că băieţii plini de ei din Kent erau prea cuminţi pentru ea. „Constructori în haine de piele”, le spunea. „Nu sunt adevăraţi bikeri”. Nu-i de mirare că eu am devenit intelectual.

Se implica şi în bătăi în barurile din zonă, şi cu bărbaţi, şi cu femei. „Când sunt furioasă mă simt cel mai bine”, mi-a explicat odată. Se spunea despre ea că e pe jumătate indiancă, pe jumătate idioată. Corcitură. Într-o vreme îmi doream să încaseze o cafteală bună, în speranţa că asta ar transforma-o într-o persoană pe care aş putea s-o plac sau măcar s-o înţeleg. Era o realizare, şi încă una de care eram foarte mândru, că, deşi ne văzuserăm mult, adesea fără tragere de inimă, în ultimii doi ani, reuşiserăm să devenim prieteni apropiaţi. Începusem să merg regulat la ea acasă.

Durase ceva până să ajungă să mă bucur de

compania lui Miriam, în principal din cauză că îi provoca mamei asemenea supărări, de-i vâjâiau urechile şi-i venea să-şi smulgă părul din cap. Şi mie la fel, evident. Cu toate astea, nu pot să uit că, în ciuda haos ului pe care l-a provocat, şi aici, şi în Pakistan – şi o să mai auziţi despre asta –, nu e nici pe departe la fel de grav ca infracţiunea pe care am comis-o eu.

Îmi place să comit o crimă în fiecare zi. Una adevărată. Eu, ucigaşul. V-am spus eu. S-a aflat. Acum totul s-a schimbat. Înainte să aştern pe hârtie cuvintele astea, avusesem încredere să-i dezvălui această informaţie unei singure persoane. Dacă s-ar fi aflat, cariera mea de doctor de cap ar fi putut avea de suferit. N-ar fi fost bine pentru afaceri.

Ca de obicei, uşa din spate a casei lui Miriam era deschisă. Rafi a luat-o la goană şi a dispărut la etaj. Ştia că o să găsească acolo o mică gaşcă de puşti care se uitau la cele mai recente jocuri Xbox sau la DVD-uri „nasoale" cu subtitrare în thailandeză, înregistrate direct de pe ecran într-un cinematograf din Bangkok. M-am bucurat că fiul meu s-a alăturat zgomotului şi dezordinii de acolo. Copiii din zona asta, chiar şi cei de vârsta lui, păreau mai mari şi mai puţin naivi decât fiul meu. Pentru ei, şcoala era un deranj.

Dar copiii lui Miriam, ca şi ea însăşi, nu i-ar lăsa pe vecini să se ia de Rafi. Ca de obicei, se va întoarce de sus cu ochii mijiţi, mai incoerent şi, în acelaşi timp, cu vocabularul îmbogăţit de cuvinte ca „pervers", „dement", „frenetic", „profund" şi, cel mai surprinzător, „radical", un cuvânt care mie îmi sugera speranţă şi subminare voioasă, înţelesuri pe care acum le pierduse. Rafi însă a avut obiecţii la

încercarea mea de a-mi apropia cuvintele lui. Dacă aş fi spus, de pildă: „Radical-frenetic, frate!”, el ar fi murmurat: „Jenant, babalâc chelios şi patetic, cu un picior în groapă. Mai bine tacă-ţi gura”.

Soţiei mele Josephine nu-i displăcuse niciodată Miriam; făcuse, la început, oarecare eforturi să ajungă să o cunoască, dar curând îşi dăduse seama că n-ar suporta prea mult. E drept că o invidia pe Miriam pentru „egocentrismul” ei, dar, în acelaşi timp, spunea că „Miriam vorbeşte şi vorbeşte în speranţa că va găsi ceva de spus”, şi compara şuvoiul nestăvilit al conversaţiei ei cu senzaţia pe care o ai când ţi se strânge o pungă de plastic pe faţă.

Josephine prefera să vorbească din perspectiva suferinţelor ei şi era suspicioasă şi invidioasă pe cei vorbăreţi şi care se exprimă limpede, cu toate că şi ea avea un apetit considerabil pentru orice fel de conversaţie – sau cărţi – despre ulceraţii, migrene, sindromul colonului acut, viruşi, infecţii şi coşmaruri, pe care în cea mai mare parte încerca să le trateze cu morcovi, băuturi din banane şi poziţii de yoga extreme. Lua atât de multă aspirină, încât ajunsesem să bănuiesc că o considera a fi o vitamină.

Josephine susţinea că îşi dă întotdeauna seama când Rafi a trecut pe la Miriam: avea vocabularul mai bogat decât de obicei. Josephine şi cu mine ne certaserăm crâncen, cum trebuie să facă toţi părinţii, despre cum trebuie să-l educăm pe băiat. Eu îl lăsam să se uite la televizor, să mănânce ce vrea şi să folosească cuvinte urâte, cu cât mai creative, cu atât mai bine. Familiarizare cu limbajul şi cu limitele lui, aşa îi spuneam. O vreme mi-a spus numai Domnu’ Sculă Sculată. „Ce-i rău în asta?” îi spuneam lui

Josephine. „Partea cu «domnu'» dovedeşte respect". Din punctul ei de vedere eram prea îngăduitor, slab, sordid. La ce mai e bun un tată, dacă nu poate interzice nimic? Discuţiile mele cu Josephine, fùrioase şi neplăcute, se refereau la cele mai profunde aspecte – ce este o persoană respectabilă şi cum trebuie ea să se exprime.

Îi cumpărasem de curând lui Rafi o bicicletă nouă; în weekenduri mergeam pe jos, în pas alert, până la Barnes sau Putney, iar el mă urma pe bicicletă. Sau mă convingea să-l duc la cumpărături la mail – astea erau, în mod straniu, locurile lui preferate – sau la patinoarul de pe Queensway, unde se juca cu împuşcături şi crime în sala de jocuri; uneori ne învârteam pe gheaţa gri, ţipând. Mie îmi plăcea să-i privesc pe adolescenţi cum stau la bârfe sau joacă biliard, fetele îmbrăcate frumos şi băieţii cu ochii pe ele. Preferam compania fiului meu mai mult decât pe a oricui altcuiva, dar în ultima vreme, când eram împreună, simţeam amândoi un fel de singurătate sau absenţă.

— Hei, băieţi, a spus Miriam când am intrat, şi a strigat după un puşti să ne aducă ceva de mâncare. Sărută-mă, Jamal, frăţioare. Se aplecase pe spate, cu braţele întinse spre noi. Nu mă mai sărută nimeni.

— De frică să nu-i tragi în ţeapă?

M-am lăsat tras spre faţa surorii mele, dar s-o săruţi era periculos. Trebuia să fii atent să te fereşti de numeroasele inele şi ţinte cu care îşi perforase sprâncenele, nasul, buzele şi bărbia. Unele porţiuni din faţa ei semănau cu o galerie de perdea. „Fereşte-te de magneţi" mi se părea a fi un sfat cosmetic util în cazul ei. Nu-mi plăcea să mă gândesc ce s-ar întâmpla

dacă ar trebui să se urce într-un avion, alarmele de pe aeroport ar lua-o razna – nu că piercingul ar fi fost o caracteristică a teroriştilor.

Într-un colţ al bucătăriei Bushy, şoferul înghesuia ţigări într-o valiză. Toată casa era plină de saci negri, de contrabandă, ca nişte excremente de uriaş. Înainte să devină şofer de taxi Bushy fusese spărgător. Se considera un „tovarăş” de-al meu încă de când îi spusesem că în tinereţe şi eu ezitasem între cariera de hoţ şi cea academică. De fapt, chiar participasem la o spargere şi încă mă mai simţeam ruşinat din cauza asta.

Uneori dădeam peste Bushy la Cross Keys, un pub rău famat din apropiere, unde obişnuiam să beau în zilele lungi şi triste dinainte şi de după despărţirea de Josephine, când ea încă mintea în legătură cu amantul ei şi îmi distrugea imaginea ideală pe care o aveam despre ea, cu toate că i-am spus în repetate rânduri că ştiu foarte bine ce se întâmplă. Niciunul dintre prietenii mei nu era capabil să înţeleagă farmecul acelui pub, deşi toţi o considerau pe Josephine amabilă şi înţelegătoare, o femeie greu încercată de toanele mele şi de atitudinea mea evazivă. Ciudat e că, după ruptura de Josephine, mi-a luat săptămâni întregi până să-mi revină gustul pentru muzică şi ascultam numai discurile pe care le puneau la Cross Keys.

— Care-i treaba, doctore? a spus Bushy. S-a uitat în jur, după care a şoptit: Ce zici de nişte Viagra? Un bărbat care n-a înghiţit Viagra nu-i bun de nimic.

— Ştii că nu pot să-ţi dau reţetă, Bushy. Nu că un bărbat ca tine ar avea nevoie.

— Voiam să zic, a spus el, că poate ţi-ar plăcea să

faci rost de câteva. Am aici o tranşă nouă-nouţă de pastile din alea obraznice, albastre. Astea îţi ţin creionul ascuţit zile întregi – garantat, pe bune, a-ntâia.

— La ce bun creionul, dacă n-ai pe ce scrie cu el? Le-ai irosi degeaba pe el, a strigat Miriam, care auzea remarcabil de multe pentru cineva care pretindea că e surd.

— Aşa e? a întrebat Bushy, studiindu-mă din cap până în picioare destul de surprins.

— Absolut, am spus.

— Iisuse, a spus el. Ce se întâmplă cu lumea asta, dacă niciun doctor cu patalama n-are în ce să şi-o bage?

Miriam îşi ocupase locul la masa lungă din bucătărie. Aici îşi petrecea mare parte din zi şi din noapte, pe un scaun de lemn, solid şi uzat, de unde ajungea uşor la numeroasele ei pastile, dar şi la vitamine, la ţigări sau la droguri. Ştia fără să se uite unde sunt cele trei telefoane mobile, ceaşca de ceai, agenda de telefon, cărţile de tarot, o cutie mare plină ochi cu gablonţuri, mai mulţi câini şi pisici, ca şi numeroase pachete de biscuiţi mâncaţi pe jumătate, o prăjitură cu canabis, telecomanda de la televizor, un calculator de buzunar, un computer şi un papuc cu care putea să arunce – pentru câini, în joacă – sau cu care putea să pocnească vreun câine sau vreun copil, dacă aveau ghinionul să treacă prin preajmă când „o apucau pandaliile”.

Laptopul ei era mereu pornit, deşi îl folosea mai mult noaptea. Anarhia fără limite a Internetului era ideală pentru nebuni ca ea. Îşi putea crea oricâte identităţi diferite sau diverse sexe. După ce plutea

prin cyber-spaţiu, făcea cu necunoscuţii schimb de poze cu organe genitale fără posesor. „Dar ale cui sunt boaşele?” m-am interesat eu. „Arată cam ciudat când faţa bărbatului a fost ştearsă”.

— Cui îi pasă? Săculeţii ăştia o să-i aparţină vreunui bărbat, nu?

N-o văzusem prea des stând acolo singură. De obicei, vreunul din copiii ei aştepta să i se ivească ocazia să vorbească sau era acolo cel puţin o vecină, în general cu un bebeluş, căreia Miriam îi dădea sfaturi, de cele mai multe ori legate de medicină, drept, religie sau clarviziune. Masa servea drept un fel de cameră de aşteptare.

Bushy Jenkins, şoferul de *minitaxiX* şi mâna ei dreaptă, avea o vârstă nedefinită, dar nu putea fi decât mai tânăr decât părea – şi arăta aproape ca decedatul Dylan, dar nu Bob, ci Dylan Thomas:

1 în Marea Britanie, taxi care trebuie comandat în avans, pentru că autorizaţia nu îi permite să accepte clienţi pe stradă.

roşcovan, dolofan ca un heruvim, cu porţiuni de piele de textura şi culoarea frunzei de tutun.

Nu-l văzusem niciodată îmbrăcat în altceva decât costumul gri şi nu aveam niciun motiv să cred că şi-l scosese vreodată să-l dea la curăţat. Poate că doar îl ştergea din când în când, cum faci cu masa din bucătărie. Bushy petrecea mult timp la Miriam, unde mânca, bea, avea grijă de copii, de animale şi de peştii pirahna şi uneori se întindea pe jos să doarmă, atunci când Miriam „aţipea” pe scaunul ei.

De fapt, Bushy nu avea locuinţă. Îşi ţinea mare parte din obiectele personale în maşină; stătea la Miriam, dar nu avusese niciodată o cameră sau un pat

în casa ei. Pe mine mă interesează cum se pregătesc oamenii să intre în lumea din vis, înainte de culcare, şi cât de în serios iau toate astea, când se întind în pat să înceapă să viseze. Dar Bushy dormea pe podeaua din bucătărie, împreună cu pisicile. îl văzusem de câteva ori, cu un sac mototolit sub cap, sforăind.

O auzisem adesea pe Miriam spunând că Bushy era un chitarist destul de original, mai bun şi mai neobişnuit decât toţi pe care îi auzise cântând live. Cu toate astea, Bushy mi-a spus – când am sugerat că ne-ar putea alina suferinţa cu un cântec – că, de când s-a lăsat de băut, n-a mai atins instrumentul. Nu putea să cânte când era treaz. I-am răspuns că de multe ori nu reuşeşti să faci nimic bine dacă nu eşti destul de pierdut, dacă nu te simţi destul de abandonat. „Am fost pierdut", a spus el. „O-ho, şi-abandonat".

— Înseamnă că o să-ţi revină talentul, am spus eu.

— Ştiu şi io, ştiu şi io… a replicat el. Chiar crezi?

Bushy făcea pe şoferul în principal pentru Miriam şi gaşca ei. O ducea pe Miriam – de obicei însoţită de o caravană de vecini, copii şi animale – la ghicitoare, la psihoterapeut, la cititoarea de aură, la traficantul de ţigări, la chirurgul veterinar, la sala de bowling sau la salonul de tatuaj. (Niciunul dintre cei cinci copii nu avea voie să-şi facă tatuaje. Aflasem însă, datorită unui interes trecător pentru pornografie – o dată, pentru scurtă vreme, pur profesional –, că fata cea mai mare, Scarlett, care acum era gravidă, avea un peşte zburător pe interiorul coapsei.) Miriam, pe de altă parte, odată ce încetase să se mai taie, devenise o veritabilă ilustraţie sau frescă, mai ales pe măsură ce lua proporţii. „Ai pe tine mai multe picturi

decât muzeul Tate”, îi spuneam, după ce încerca să-mi mai arate vreun peşte sau vreun steag, undeva pe şale.

Tot Bushy o ducea şi la ceea ce ea numea „agoniile” ei, emisiunile TV din timpul zilei în care apărea, crezând că asta o face celebră. Când era vorba de agonie, avea un portofoliu cuprinzător şi flexibil de plângeri pe care să le afişeze. Putea să apară la orice emisiune, fie că era vorba de obezitate, de dependenţă de droguri, de violenţă domestică, tatuaje, adolescenţi, viol, rasă, modă sau lesbianism – sau de orice combinaţie dintre cele de mai sus.

Dacă doreai, şi adesea chiar dacă nu doreai, îţi arăta înregistrările emisiunilor. Şi era absolut imposibil să strâmbi din nas la vreuna dintre ele. Dacă eu voiam să vorbesc despre primii confesionalişti – cei despre care am citit în tinereţe, ca Sfântul Augustin, Rousseau, De Quincey, Edmund Gosse – ea făcea referire la „agoniile” ei drept metode contemporane de terapie pentru naţiune. Gazdele emisiunilor fac ce fac şi eu, doar că o fac în public, pentru folosul tuturor, nu e o chestie snoabă şi, în orice caz, e mult mai amuzantă.

Mai de curând, „cu războiul ăsta din jurul nostru”, Miriam se înhăitase cu un lup înţelept. Era un sanctuar unde o ducea Bushy cu maşina şi acolo stătea o vreme în compania unui lup bătrân şi, uneori, şi a rudelor lui. Animalele astea nu intrau în comuniune chiar cu oricine, credea ea. Trebuia să ai „spiritul” potrivit. Nu exista nicio îndoială că, dacă cineva avea spiritul potrivit, ea era aceea.

Spun că nu ştiu cum reuşea Bushy să trăiască din meseria lui de şofer de taxi, dar presupun că Miriam îi

dădea un procent din câştigurile ei. Dacă îl întreba cineva, în manieră englezească, cu ce se ocupă, el răspundea: „Nica, dacă nu-s plătit”[1].

Miriam şi cu mine ştiam bine că Bushy avea ceva din „spiritul întreprinzător” al tatălui nostru; poate de asta ne plăcea de el. Dar nici lui Miriam nu-i lipsea: în general puteai să fii sigur că are nişte bani băgaţi în ceva. Bushy îi era asistent de încredere pentru multe „negoţuri” mărunte: televizoare, computere, iPod-uri, telefoane, ţigări, materiale pornografice, alcool şi droguri, toate de contrabandă, dar şi haine de piele şi DVD-uri pe care le procura şi le vindea, via Bushy şi ceilalţi copii, prin cartier şi, în principal, prin preajma pubului Cross Keys.

Nu de mult a cumpărat două sute de perechi de jeanşi Levi’s furaţi de la un constructor polonez. Când şi-a dat seama că erau toţi mărimea 46 a trebuit să ne petrecem un weekend smulgând etichetele ca să-i poată vinde drept măsuri diferite, ştiind bine că cei care cumpără haine vândute din portbagajul unei maşini nu le probează, mai ales dacă sunt ameţiţi, anticipam noi, de preţul mic. Mai procurase şi un lot de sticle de vodcă Turgheniev furate, în valoare de 5.000 de lire. Am ajutat-o împrumutându-i bani şi, în scurtă vreme, localurile şi puburile din zonă înotau în mizeria aia de băutură. Probabil că le-a provocat oamenilor ulcer, dar noi făcuserăm, cum s-a exprimat Miriam, „un profit sănătos şi cinstit”.

Miriam era o infractoare mult mai capabilă decât foştii mei amici şi complici Wolfgang sau Valentin, atât

---

1 „What do you do?\ în engleză „Cu ce te ocupi?“, ușor de confundat cu „Ce faci?“ - „What are you doing?'.

de capabilă, încât îmi plăcea s-o numesc antreprenoare, deşi ea mă lua în râs. Cu toate astea, adevărul e că îi luase ani buni să-şi pună pe picioare „afacerea”. Ştia când trebuie să vândă şi cine ce îşi dorea. Succesul era construit pe viclenie, tenacitate şi cunoaşterea celorlalţi şi reuşea astfel să se întreţină pe ea, pe ai ei şi mai mulţi vecini, o adevărată realizare. Prin urmare, Miriam şi legea nu erau în relaţii bune, nici măcar respectuoase. Legea reprezenta Puterea absolută şi trebuia evitată şi ignorată. îi plăcea să spună că nu se găsea în nicio bază de date a guvernului şi considera că asta îi dădea mână liberă.

În ciuda descrierii generoase pe care mi-o aplica, aceea de „doctor de suflete”, nu eram atât de respectabil încât, după ce m-am despărţit de Josephine şi m-am întors să locuiesc în apartamentul cu două niveluri pe care îl foloseam drept cabinet, să nu-mi umple pivniţa înghesuită şi umedă cu saci de plastic, livraţi de Bushy, plini de marfa „fierbinte”, pe care îi era teamă să o ţină la ea în casă, ca şi de role de folie de ambalaj cu bule, pentru care nu mai avea loc şi nici nu reuşise să găsească vreun cumpărător. Eram însă bucuros să nu pierd legătura cu infracţionalitatea, chiar şi în felul ăsta umil. Aveam să folosesc folia de ambalaj, când a venit momentul, ca să protejez de umezeală pantofii şi adidaşii vechi ai lui Rafi, amintiri ale copilăriei lui pe sfârşite.

La rândul meu, când eram tânăr, încercasem, studiind vedetele de cinema şi starurile pop, să scap de aspectul de tocilar, să devin mai *cool*. Dar fusesem întotdeauna un băiat cuminte, liniştit, studios. Nu era loc de doi copii care să se dea mari la noi în casă şi

credeam că, atâta vreme cât stăteam liniştit şi nu mă mişcam, o să se işte mai puţine necazuri în jurul meu. Tata nu mă proteja. A stat puţină vreme cu soţia lui englezoaică, mama noastră, şi cu noi – cei doi copii ai lui jumate-jumate – şi s-a întors în cele din urmă în ţara lui natală, stabilindu-se la Karachi, în Pakistan, pe care îl numea „ţara cea nouă”. Acolo, pentru scurtă vreme, şi-a găsit o nouă soţie, dar în cea mai mare parte a timpului călătorea, ca jurnalist, în China, America sau Mexic.

Mama şi Miriam aveau o relaţie atât de plină de furie, de parcă erau soţ şi soţie. Cum nu prea aveam de ales o ascultasem întotdeauna pe Miriam, deşi învăţasem că, atunci când chiar aveam ceva de spus, trebuia să-mi dau drumul, tare şi fără să mă las intimidat. Ca urmare, Miriam şi cu mine vorbeam în acelaşi timp, iar mama, care, la urma urmei, avea două urechi, încerca totuşi să ne asculte. Din fericire acum, mama, care nu numai că era în viaţă, dar era şi foarte bine, avea lucruri mai bune de făcut decât să ne dea nouă atenţie.

Chiar şi în adolescenţă – în general însărcinată şi drogată (Janis Joplin era eroina ei) – Miriam nu fusese niciodată ursuză. Era convinsă că sângele nostru supraîncălzit ne făcea vorbăreţi, neliniştiţi şi predispuşi la a arunca cu obiecte în capul altora. Mama fusese roşcată şi, la un moment dat, boemă. Aşa că asta a fost copilăria noastră, un amestec ciudat de musulmani şi creştini şi, pe deasupra, crescuţi de un singur părinte – ceea ce pe vremea aia era neobişnuit – şi locuind într-un cartier exclusiv de albi.

Acum, cu un oftat de mulţumire, m-am aşezat la

masa surorii mele. Unul dintre copii mi-a adus *dhal*[2], orez şi bere. Îmi spuneau, respectuos, „unchiule”. Am deschis ziarul, sperând să citesc despre viaţa sexuală a altora – în special a politicienilor. Mă gândisem să-l duc pe Rafi la un film sau la restaurant în seara aia, dar aici mă simţeam de fapt cel mai bine, în singurul cămin pe care-l mai aveam.

Uneori Bushy mânca cu mine. „O s-o mănânc, fir-ar a dracu’!” răcnea înainte să se repeadă asupra plăcintei cu carne ca un sălbatic înfometat care tocmai a ieşit dintr-o peşteră.

Dar acum stătea la uşa din spate, cu rucsacul, şi spunea:

— Hei, Jamal, am avut un vis ciudat cu o chitară, un câine şi o trambulină. Şi…

Miriam l-a întrerupt.

— Şterge-o. Doctorul nu analizează vise de-a gata – dacă nu-i plătit.

— Care-i tariful, atunci, să-mi interpreteze un vis? Sau crezi că-i mai ieftin s-o las mai moale cu banii?

— Bună întrebare, am spus eu.

— Nu-i un vis lung.

Nu-mi trecuse prin cap să cer bani în funcţie de numărul de vise, nici măcar de durată. Poate că pentru o interpretare satisfăcătoare urma să fiu răsplătit cu un pont.

— Sau poa’ primeşti numai lume bine?

— Bushy, dacă vrei, te las să-mi povesteşti un vis de-al tău când am timp.

— Mersi, şefu’. Mi-ar plăcea. Mai bine m-aş

---

2 Fel de mâncare pe bază de linte, obişnuit în India.

culca, atunci.

— Gata, du-te-acuma, Bushy, a spus Miriam.

M-a surprins felul în care m-a apărat, dar numai din cauză că, în funcţie de starea ei de spirit, Miriam considera meseria mea ca fiind nu atât de râs, cât ridicolă. (Mi-a spus odată că, în afară de mine, singurul om de litere pe care-l cunoştea era poştaşul.[3]) Era de părere că „ţicniţii" mei erau nişte fraieri care dădeau bani ca să mă audă spunând: „Aşa, şi?"

Şi, ca şi cum asta n-ar fi fost destul de rău, numai „egocentricii" şi cei cu probleme de moralitate renunţau la sume mari de bani doar ca să vorbească şi să fie auziţi numai de mine. Cu toate astea, Miriam era cea care mă încurajase să le cer mai mult pacienţilor înstăriţi, ca să-i pot consulta pe alţii la tarife mult mai mici. Puteam să distrug credinţele oamenilor, dar nu mă puneam cu preţurile pieţei. Multora li se pare de nesuportat că banii înseamnă atât de mult pentru ei; de fapt, nu vor ceea ce-şi doresc.

Când, la rândul ei, Miriam s-a decis să consulte un „sfătuitor", o interesau lucruri foarte clare: de pildă, dacă un tămăduitor cu cristale putea să-i spună dacă va ploua în duminica în care intenţiona să organizeze o vânzare din portbagaj sau dacă erau „speranţe" – cu alte cuvinte, dacă o să obţină un preţ bun pe folia de ambalaj cu bule şi pe noua linie de ochelari de soare care se mulează în jurul feţei.

Cât despre mine, în stilul freudian contemporan, îmi plăcea să fiu modest. Nu aveam pretenţia că sunt

---

3 în original, „man of letters', unde „letter" înseamnă literă, dar și scrisoare.

în stare să fac previziuni, nici măcar să „vindec”. Uneori eram mai îndrăzneţ şi spuneam că „modific”, sau, mai pompos, că „cresc capacitatea pacientului de a simţi plăcerea prin eliminarea inhibiţiei”. În primul rând credeam în eficienţa conversaţiei – Freud nu le cerea pacienţilor decât să se exprime în cuvinte mai libere, nu trebuiau să-şi şi schimbe modul de viaţă – ca modalitate de a scoate la lumină conflicte ascunse.

Cu toate astea, Bushy mi-a spus, ca şi cum ar fi fost un mare secret, că Miriam „mă admira”. Motivul s-ar putea să fi fost faptul că vecinii ei începuseră să vină la mine cu tot felul de probleme – creşterea copiilor, eczeme, dependenţe, depresii, fobii. Clasa muncitoare primea întotdeauna cele mai proaste servicii când era vorba de sănătate mintală. Dar am fost mişcat: cel puţin puteam s-o impresionez.

Miriam fusese un copil îngrozitor, cu accese de furie, scandalagioaică şi încăpăţânată. O fată care pretindea că e neglijată, dar era de fapt centrul familiei, împingându-mă pe mine la o parte, uneori literalmente. Şi totuşi, cândva ne plăceam. Când eram copii şi puneam la cale tot felul de lucruri în camera în care am dormit amândoi până a împlinit ea zece ani. Mama se mutase la parter, într-o cămăruţă fără ferestre, căreia noi îi spuneam „coşciugul”. Miriam şi cu mine le făceam farse vecinilor, mâneam mere direct din pom şi hălăduiam pe câmp căutând problemele cu lumânarea. Certurile noastre erau mereu apocaliptice, însă şi ea mă zgâria sălbatic pe faţă. Mi-au rămas urme şi cicatrice până în adolescenţă, când am început s-o urăsc, când tot ce făcea ea erau lucruri de oameni mari şi eu nu mai puteam participa.

Acum, în casa lui Miriam, păream să fiu pe post

de autoritate simbolică. Din fericire, era un rol formal, ca al unor preşedinţi, şi, în principal, tot ce aveam de făcut era să stau jos; la ea acasă, lumea era canapeaua mea. Până la Henry, Miriam se combinase numai cu bărbaţi violenţi, proşti sau dependenţi de ceva. Dar aici nu prea erau bărbaţi prin preajmă, şi oricum niciunul aşa de tocilar sau atent la cuvinte ca mine. Unde erau, atunci? La pub? În puşcărie? Dumnezeu ştie cum reuşeau fetele şi femeile din cartier să rămână întruna gravide. Creând o societate de mame şi sugari, femeile păreau convinse că, dacă scapă complet de bărbaţi, nu vor mai avea nevoie de ei, vor uita de ei, şi de sex, şi de zăpăceala care îl însoţea.

Erau mulţi băieţi adolescenţi care umblau în voie prin cartier, cu tenişi albi şi părul lucios şi ţepos de la gel, afişând, alături de acnee, lanţuri pe care le procuraseră, fără îndoială, de la Miriam; şi ea avea la rândul ei, ambele braţe pline de brăţări până la coate. Dacă mai adăuga multe metale, era ca şi cum ar fi purtat o armură.

Uneori bucătăria ei părea o sală de aşteptare, plină de băieţi posaci care, deşi se bucurau de o poziţie sigură într-o gaşcă, duceau lipsă de o persoană cu autoritate bună/rea şi veneau să mă consulte pe mine, Naşul cu jumătate de normă al suburbiei. Îşi târşâiau picioarele, cu ochii în toate părţile, abia reuşind să vorbească. „Domnu', pot să vă spun, e vorba de fata asta, e gravidă…", „Domnu', am făcut ceva rău…"

— Am vorbit cu tata, mi-a spus Miriam.

— Ce mai face?

— Duce lipsă de căldură umană.

— Raiul e un loc singuratic, hă?

— Uneori aşa e, să ştii. Oamenii şi-au făcut o părere greşită.

Nereuşind să-l găsească pe lumea asta, Miriam s-a gândit că s-ar putea să aibă mai mult noroc dacă încearcă să-l contacteze în „cealaltă” dimensiune. Amândoi ne despărţiserăm de el în circumstanţe absurde şi îngrozitoare; iar ea încă mai umbla după iertarea şi înţelegerea lui.

Miriam era cu doi ani mai mare decât mine. Înainte să emigreze în extremele excentricităţii, Miriam fusese cea mai inteligentă dintre noi, mai iute la minte, mai haioasă, mai capabilă să înţeleagă lucrurile dificile şi mult mai puţin stresată şi reticentă. Lectura în care eu mă refugiam în copilărie ei i se părea o pierdere de vreme. Ce era o carte, pe lângă experienţa adevărată? Mama şi cu mine obişnuiam să stăm în casă şi să citim împreună, dar Miriam semăna mai mult cu tata, era mereu cu alţii, vorbea, dădea şuturi, provoca drame spectaculoase.

Acum însă, puţin din ce era nou sau nu era lumesc îi atrăgea atenţia; era istovită. Voiam să-i spun că ar trebui să mergem undeva, la mare sau la Veneţia, undeva unde să putem sta de vorbă, să ne odihnim şi să ne regăsim. Dar şi eu eram obosit – despărţirea de Josephine mă apăsa, ce extenuant e să urăşti! – şi, sincer, nu aveam energia necesară pentru o călătorie.

După ce mi-am mâncat porţia de *dhal* am rugat-o pe Miriam să-l cheme pe Rafi, care tresărea speriat de fiecare dată la auzul vocii ei. Când a apărut, s-a plâns că ar vrea să rămână acolo peste noapte, între copii putea izbucni uşor un tărăboi şi, chiar dacă erau

cuminţi, tot se uitau la *Tăntălăul* şi *gogomanul* sau la *Blade 2* până la patru dimineaţa. La mine şi la mama lui ducea o viaţă prea ordonată, dar nici nu puteam să vin să-l iau de la Miriam de dimineaţă. Primul meu pacient venea la ora şapte şi n-aş fi avut timp să-i aranjez ghiozdanul, să-i pregătesc prânzul şi echipamentul pentru fotbal.

Înainte să plecăm mi-am amintit s-o întreb pe Miriam de droguri.

— Am un prieten care are nevoie, am spus. Nu-ţi zic cine e.

— Înseamnă că e Henry. Dat fiind că e vorba de el, o să mă ridic, a spus ea, ignorând marfa pe care o ţinea pe masă, într-o cutie de pantofi. Nu-i dau din asta, decât aşa ceva, mai bine fumează Marmite.

Am remarcat cât era de greoaie şi cum continua să se îngreuneze, în timp ce o priveam cum se ridică de pe scaun şi se mişcă prin cameră ţinându-se de mobilă.

Cât timp ea cotrobăia prin diverse sertare şi pungi, adulmecând, palpând şi ţipând la şoferul absent „Bushy, Bushy, unde e marfa aia mai în regulă?”, am informat-o că Henry se gândea să pună în scenă *Fantomele* de Ibsen. O dusesem pe Miriam la un spectacol cu piesele scurte ale lui Beckett, pe care Henry îl pusese în scenă cu studenţi. Aceste piese de final de semestru cu actori începători, pe care le realiza o dată la câţiva ani, erau foarte bine primite şi sălile erau pline de regizori, scenarişti şi chiar critici. Respectivul spectacol o impresionase pe Miriam, sau cel puţin mie aşa mi s-a părut: rămăsese fără cuvinte. „Ce mai pregăteşte Henry?” mă întreba. „Mai are piese din alea de Beckett la care să mergem?”

— OK?

Şi-a dat seama că Bushy plecase la Cross Keys şi ţinea acum în mână un pacheţel de haşiș de dimensiunea unui zar.

— De ce vrea prietenul tău aşa ceva?

— Cred că Henry a descoperit pierzania la bătrâneţe, am spus eu. S-a apucat şi de băut. Întotdeauna i-a plăcut vinul, dar acum nu-l interesează decât efectul.

— Altceva mai vrea? a întrebat ea.

— La ce te gândeşti?

— Nu vrea ceva pornografie?

A chicotit.

— Mai ştii când te ocupai de chestiile astea?

— Mersi că mi-ai amintit. Mai bine nu-ţi spuneam.

— Nu-mi spui mereu totul?

— Încerc să nu.

— Dar nu scriai tu scenariile filmelor, nu?

— Nu, asta nu, am spus eu.

— De-acolo ai fi scos bani frumoşi. Şi nici n-ai jucat în ele, nu?

— Doamne sfinte, Miriam, mă vezi tu pe mine jucând într-un film, cu atât mai mult fără pantaloni?

— Le spui pacienţilor despre trecutul tău tenebros?

— Nu.

— Sunt multe lucruri pe care pacienţii nu le ştiu despre tine.

— Nici nu trebuie să le ştie. Pentru ei, eu trebuie să fiu ca un ecran gol. În ce-l priveşte pe Henry, am continuat eu, crede că e prea bătrân pentru sex şi că trupul lui seamănă cu o farfurie cu spaghete – sau cu

o alunecare de teren. Printre altele, fiul lui are o iubită care scrie recenzii de modă. Tipa se plimbă prin apartament în papuci şi-n capot roşu de satin care se desface şi lasă la vedere piese de lenjerie minuscule şi lucitoare, sau chiar mai rău. Imaginează-ţi ce groaznic e pentru Henry. Crede că femeia în papuci face asta pentru că nu îl mai priveşte ca pe un bărbat, ci ca pe un bunic impotent.

— Bietul de el.

Miriam mă sfredelea cu privirea.

— Dar şi ţie îţi place femeia asta, nu? Tipa cu papucii? Ai văzut-o la el în apartament?

— Da.

— Şi ce s-a întâmplat?

Am ezitat.

— Ai instincte bune. Am invitat-o în oraş. Ne-am plimbat împreună pe malul râului într-o seară când băiatul lui Henry era plecat şi ne-am oprit în mai multe puburi să bem whisky cu vin. Până la urmă, ne-am făcut amândoi criţă. Trebuie să recunosc că niciodată n-am mai avut sentimente atât de puternice pentru nimeni – nici măcar pentru Ajita. Timp de o săptămână după seara aia ne-am trezit în fiecare dimineaţă cu gândul la ea. A fost un delir, parcă m-aş fi scufundat în nebunie.

— Şi?

— Şi nimic. Ea nu simţea acelaşi lucru. Dacă mi-ar fi dat cea mai mică speranţă, aş fi urmat-o oriunde. Dar nu aveam nimic din ce căuta ea.

— Oh, Jamal. Şi bietul Henry, în acelaşi timp. Dacă vrea ceva filme porno, sunt la tine în subsol, într-o cutie de carton.

— Poftim?

— Ia câteva pentru tine şi dă-i şi lui. Ce zici de Iordania?

— N-am fost niciodată acolo.

— Nu ţara, deşteptule, actriţa porno. Joacă în unele dintre ele, împreună cu bărbaţi negri. Chiar nu ştii cine e?

— Mă confunzi cu un intelectual. Răsfăţul meu preferat sunt programele de noapte de la televizor. Ţi-am spus că lui Henry i s-a oferit titlul de Ofiţer al Imperiului Britanic şi l-a refuzat? am continuat.

— De ce nu l-a vrut?

— Îl înnebuneşte cât de respectabilă s-a făcut generaţia lui. Cândva conduceau beţi, acum conduc universităţi. Blair însuşi e o combinaţie între un cercetaş și doamna Thatcher. Henry a decis să arboreze în continuare stindardul disidenţei.

Miriam a închis sertarul în care scotocea de ceva vreme.

— Indiferent dacă o acceptă sau nu pe Maiestatea Sa Porno, chestia asta nu e destul de bună pentru indivizi ca Henry. Te tâmpeşte, ca pe ăştia pe care-i vezi pe-aici.

— Ştiu că mereu ţi-a plăcut de el.

— Aşa e. Nu mă privea de sus, cum făceai tu. Îi plăcea să-mi explice ce face, chiar dacă sunt o nebună de filis… ştii tu.

— Filistină, am spus. Vine la prânz săptămâna viitoare.

— Fac rost de marfă şi ţi-o trimit la tine acasă.

M-a sărutat.

— Te iubesc mult, fratele meu.

Pe drumul spre casă, Rafi mi-a cântat Simfonia a Noua de Beethoven la muzicuţa lui tremurătoare,

chestie care mă făcea mereu să râd, cu toate că aveam grijă să-i laud prestaţia. Când mi-a spus bancul cu discuţia dintre un irlandez, un jamaican şi un indian era să fac un accident.

Când am luat curba, ne-a trecut prin faţă ceva iute, ca o aglomerare de coate maro.

— Un lup! a spus Rafi. Crezi că o să ne atace?

— E vulpe, am spus eu. Nu sunt lupi pe-aici, cu excepţia celor din specia umană.

Am intrat în casă; era o seară călduroasă, aşa că am deschis uşile care dau spre grădină.

Aveam de gând să-l trimit pe Rafi la culcare şi pe urmă să stau puţin afară, cu un pahar de vin şi ce mai rămăsese din ţigara cu marijuana de ieri. Era încă lumină şi am observat că pisicile erau căţărate pe zidul din fundul grădinii. Nu cea gri, care era la mine în pat, cu capul în geanta mea de umăr, doar cea neagră din vecini, cu guler roşcat şi faţa albă, şi motanul dungat – morocănos şi gata de orice – cu capul mare şi ochi ameninţători. Pentru moment, păreau să se atingă unul pe altul cu labele pe faţă.

— Hei, Rafi, ia fii atent aici! Cred că mâţele astea sunt pe cale să se împerecheze, am spus eu. Dar zidul ăla nu pare prea confortabil.

Rafi era atent în acelaşi timp şi la jocul pe care-l începuse, şi la scena care se derula rapid în faţa lui. Pisicile se mutaseră pe gazonul micuţ, la doi metri de noi. Motanul şi-a înfipt colţii în ceafa Roşcatei, a trântit-o pe jos şi s-a urcat pe ea. Nu părea o situaţie promiţătoare pentru el, era mai degrabă ca şi cum ai fi băgat degetele într-o pungă cu ace.

— E viol? a întrebat Rafi.

— Mă tem că-i place.

— Sunt fericiţi?

— Da, pentru că au uitat de ei, temporar.

Am închis uşa, să le asigur intimitatea.

— Au făcut-o şi ieri, tot aici. Dar e sex dur. Mai sălbatic decât ţi-ai imagina că se practică în cartierul ăsta.

Ea era pe spate şi el deasupra, concentrându-se să se înfigă în ea, căutând o poziţie mai bună, împingându-se şi mai tare în timp ce o ţintuia cu labele, încercând s-o ţină nemişcată. Se scuipau şi se hâşâiau.

— Dezgustător, a spus Rafi, strâmbându-se. Jocul ăsta nou e greu, a urmat adăugirea relevantă, în timp ce jucăria lui emitea pocnete slabe.

— Poetul american Robert Lowell spune ceva de genul „Dar natura e-mbătată de atâta sex”.[4]

— Mda? a spus Rafi.

— Se pare că oamenii sunt singurele fiinţe cărora nu le place să fie privite în timp ce fac sex. Sunt şi singurele animale care îşi îngroapă morţii, am adăugat. Ştiai că clitorisul a fost descoperit în 1559 de Columb – adică Renald Columb din Padova, care l-a numit „dulcele lui Venus”.

— Mda?

— E adevărat, am spus.

— Am mai auzit toate astea, adevărurile vieţii şi aşa mai departe. Dintr-o carte de la şcoală. Crezi că-s inteligent pentru vârsta mea?

— Da. Dar eu?

— Da.

— Asta pentru că am citit mult când eram copil,

4 Din poemul Shifting Colors, de Robert Lowell (1917-1977).

am spus.

— Săracul de tine, altceva nu se găsea de făcut?

Partida de sex a pisicilor a mai continuat multă vreme. Rafi a deschis uşile ca să vadă mai bine, şi-a tras un scaun şi s-a aşezat, chicotind şi mirându-se. În ciuda eforturilor lui, protagoniştii nu păreau deranjaţi. Când au terminat, Roşcata s-a tăvălit pe spate, sărbătorind, învârtindu-se, întinzându-se, în timp de Motanul stătea în fund, privind-o, înainte de-a-ncepe să-şi lingă organele genitale. În cele din urmă au plecat împreună spre alte grădini. Dacă ar fi avut mâini şi le-ar fi împreunat.

Rafi voia s-o sune pe maică-sa, să-i povestească ce văzuse. Dacă i-ar fi descris scena, evident că Josephine m-ar fi certat crunt că l-am lăsat să se uite, dar avea telefonul închis. Fără îndoială încerca şi ea să facă acelaşi lucru, până la urmă.

Când e vorba să-i înveţi pe copii arta plăcerii, părinţii şi şcoala sunt adesea un obstacol, un dezastru chiar. Mă uitam la băiat şi mă gândeam la taică-meu, care îmi transmisese foarte puţine din cunoştinţele lui despre sex, sau măcar despre locul pe care credea că trebuie să-l ocupe plăcerea în viaţa omului. Pe la douăzeci de ani îi purtam ranchiună pentru că nu făcuse nicio încercare să-mi explice ceea ce la vremea aceea numeam „adevărul despre sex”.

Dar ce aş fi vrut să-mi spună tata, sau chiar mama? în ce consta sexul şi la ce se putea aştepta fiul meu? Ţin minte că am vorbit odată despre asta cu Josephine şi am întrebat-o care e gama de experienţe sexuale disponibile şi care dintre ele vor ajunge să-i placă şi lui la un moment dat. „Câtă vreme e drăguţ şi iubitor”, a spus ea dulce, într-adevăr; dar, aşa cum

spunea La Rochefoucault despre fantome şi iubire: „Toţi vorbesc despre ele, dar nimeni nu e sigur că le-a văzut”.

Remarca ei m-a blocat, pentru scurtă vreme. Ştiam că fiul meu va afla că există numeroase tipuri de expresie sexuală. Promiscuitatea; prostituţia; pornografia; perversiunile; sexul prin telefon; aventurile de-o noapte, sexul întâmplător; sado-masochismul; întâlnirile pe Internet; sexul cu soţul sau soţia; sexul cu soţul sau soţia altcuiva. Meniul era plin, lung cât o nuvelă. Care îl va atrage? Freud, monogamul convins, şi-a început celebrele *Trei eseuri despre teoria sexualităţii* cu consideraţii despre fetişism, homosexualitate, sadism, bestialitate, sex anal, bisexualitate, masochism şi voyeurism. Mi-am amintit de o glumă: ce fel de normalitate preferi să te caracterizeze – normalitatea nevrotică, psihotică sau perversă?

Poate că fiul meu va prefera, într-o bună zi, să facă sex oral cu un necunoscut într-o toaletă, sau poate îi va plăcea să fie lovit la fund în timp ce i-o suge un negru travestit. Cercurile exterioare ale plăcerii erau numeroase şi aveau chiar şi o latură estetică: implicau mirosul, auzul şi gustul. Şi vorbitul. Mai mult de jumătate din ce înseamnă sexul e rostit; vorbele trezesc dorinţa; dacă vorbitul e o artă erotică, ce poate fi mai erotic decât o şoaptă? Cu toate astea, repetiţia e o dragoste care nu pierde din intensitate – în *Filosofia de dormitor* a Marchizului de Sade, doamna de Saint-Ange afirmă că în cei doisprezece ani de căsnicie soţul ei îi ceruse acelaşi lucru în fiecare zi: să-i sugă scula în timp ce se cacă în gura lui.

Aş adăuga, deşi ar putea părea cinic şi n-aş ridica

problema de faţă cu Josephine, că faptul că iubeşti pe cineva sau că îl placi măcar n-a amplificat niciodată, niciun pic, plăcerea sexuală. De fapt, dacă nu-l placi pe celălalt sau chiar îţi displace – sau chiar îl urăşti – asta te poate elibera considerabil. Gândiţi-vă la agresiunea – sau chiar violenţa – pe care o implică o partidă bună de sex.

Care sunt, aşadar, plăcerile, şi cine le poate garanta? Ar fi trebuit oare să-i ghidez trenul dorinţei spre destinaţia absolută, ideală, chiar dacă e tiranică, pe care Freud o numea, oarecum optimist, „sexualitatea genitală completă”? Sau să-i sugerez să se oprească mai întâi în alte staţii şi pe linii secundare? Aşa cum nota marele scriitor satiric vienez Karl Kraus – un personaj pe care Freud l-a caracterizat drept un „nătărău dement” – cea mai mare tragedie pentru un fetişist care îşi doreşte numai un pantof e să primească toată femeia.

Unul dintre „adevărurile” despre sex pe care Rafi urma să le descopere – poate chiar de tânăr – e cât de problematic e sexul, cât de mult îl urăşte lumea şi câtă ruşine, jenă şi furie poate provoca. Henry şi generaţia lui au contribuit mult la educarea noastră în privinţa naturii dorinţei, dar oricât de liberi ne credem noi – eliberaţi acum de ororile moralităţii religioase – trupurile noastre ne vor chinui mereu cu dorinţele lor neobişnuite şi refuzurile perverse, ca şi cum ar gândi singure, ca şi cum am purta cu noi un străin.

Lui Josephine îi plăcea ca bărbaţii să flirteze cu ea, iar ea să se prefacă de fiecare dată că ignoră subînţelesurile. Părinţii devotaţi aveau ocazia unor astfel de distracţii. Mulţi dintre vecinii noştri aveau vieţi chinuitoare, organizate în jurul şcolii; amanţii se

puteau întâlni la poartă de două ori pe zi. Dacă copiii erau ocupaţi unii cu alţii, părinţii erau şi mai şi. Josephine avea să afle că locurile de joacă erau câmpuri minate pentru emoţii, unde părinţii musulmani îşi ţineau copiii departe de casele familiilor albe. În pat, pe vremea când încă mai împărţeam acelaşi aşternut, Josephine mă punea la curent cu bârfele. Îmi amintea de o carte, *Cupluri*, de Updike, pe care mi-o dăduse tata şi care părea, la vremea respectivă, delicios de imorală cu trădările ei banale, cotidiene. Pe atunci trădările – şi secretele cărora le dădeau naştere – erau cele mai delectabile modalităţi de a călca pe de lături.

Dintre toate perversiunile, cel mai ciudat era celibatul, dorinţa de a anula orice dorinţă, de a o urî. Nu că ai fi putut să o aboleşti o dată pentru totdeauna. Dorinţa, ca şi morţii sau un fel de mâncare dezagreabil, insista să revină – era, în definitiv, imposibil de digerat. Mama lui Rafi insistase să-şi păstreze, se agăţase, de fapt, de inocenţa ei. Răul venea de fiecare dată de la mine. Din punctul ei de vedere, era vorba de o diviziune raţională a muncii. Ce nu înţelegea ea era că inocenţii aveau parte de tot – integritate, respect, valoare morală – mai puţin de plăcere. Plăcerea: vârtej şi abis – lucrurile pe care ni le dorim şi de care ne temem în acelaşi timp. Plăcerea presupune să-ţi murdăreşti mâinile şi mintea şi să te simţi ameninţat; aduce cu sine frică, dezgust, silă faţă de tine însuţi şi decădere morală. Plăcerea nu e simplă; nu toată lumea, probabil foarte puţini, suportă să o găsească.

Spectacolul sexual se terminase. Băiatul şi-a scos hainele şi s-a dus la culcare. îl vedeam cum doarme

prin uşa deschisă. Avea căştile pe urechi şi volumul era suficient de tare cât să-mi ofere o familiarizare cu muzica lui 50 Cent de care m-aş fi putut lipsi. Când genele lungi ale lui Rafi au început să se mişte din ce în ce mai încet, ca aripile unul fluture care se opreşte din zbor, am oprit muzica.

M-am aşezat la birou, luând cu mine o parte din moştenirea mea: preferatele tatălui meu şi, acum, ale mele, un pahar de vodcă aproape îngheţată şi o cutie de îngheţată de vanilie Häagen-Dazs . O plescăitură urmată de o sorbitură, în timp ce pisica stătea întinsă pe hârtiile mele. Obişnuiam să scriu cu stiloul pe hârtie înainte să introduc totul în noul meu computer Apple G4. Ascultam muzică la computer; când mă plictiseam, mă uitam la fotografiile şi imaginile care mă interesau la momentul respectiv. Incapabil să dorm şi cuprins de răbufniri de energie obsesivă – şi asta era o noutate pentru mine – mă gândeam la observaţia lui Ibsen, pe care o citase Henry: „Trecem prin viaţă cu un cadavru după noi”.

Nu ştiu de ce, mi-a adus aminte de versul care-mi venise în minte mai devreme şi de care nu reuşeam să scap: „Ea era prima mea iubire, dar nu şi eu a ei”.

Oh, Ajita, dacă mai trăieşti, unde eşti? Te gândeşti vreodată la mine?

Capitolul 3

Aşadar, să încep această povestire în ramă:

Într-o bună zi s-a deschis o uşă şi în clasă a intrat o fată.

Era pe la mijlocul anilor ’70.

Pe Ajita am văzut-o prima dată la şcoală, în clasă, o cutie neaerisită din fundul unei clădiri noi de pe Ştrand, ceva mai jos de Trafalgar Square. Eram la

universitate în Londra, studiam filosofie şi psihologie. Ajita întârziase destul de mult la discuţia despre „Săgeata sfântului Anselm”; seminarul era pe terminate; oricum ţinea de două luni. Trebuia să fi întârziat din motive foarte întemeiate, de vreme ce îi permiseseră să intre aşa de târziu.

În sălile alea de curs era la fel de cald ca în orice spital şi Ajita era roşie la faţă şi părea să nu se simtă în largul ei când a intrat, la jumătate de oră după începerea seminarului, şi-a pus pe bancă cheile de la maşină, ţigările, bricheta şi câteva reviste pe hârtie lucioasă, dintre care niciuna nu avea cuvântul „filosofie” în titlu.

Erau cam doisprezece studenţi în sală, majoritatea hipioţi, genul de universitari ponosiţi şi sârguincioşi – genul cărora fiul meu avea să le zică „tocilari” –, un adept al stilului gotic şi vreo doi punkişti plini de ace de siguranţă şi cu pantalonii doldora de ţinte şi lanţuri. Puştii şmecheri se făceau punkişti; fusesem coleg de şcoală cu unii dintre ei şi îi mai vedeam uneori, când ieşeam cu prietenul meu Valentin la Water Rat sau la Roebuck, sau chiar la Chelsea Potter, pe King’s Road. Dar mi se păreau murdari şi deprimaţi, se purtau ca nişte golani şi scuipau întruna. Muzica era importantă, dar nimeni n-ar fi vrut să o asculte.

Eu fusesem mereu un copil îngrijit: lipsa de talent, la care punkiştii subscriau din principiu, nu mă inspira deloc. Ştiam că sunt talentat – la ceva – şi adoptasem un look cu costume negre şi cămăşi albe, care era în acelaşi timp anti-hippy şi prea cuminte ca să fie punk, deşi ar fi putut să treacă drept New Wave. Pe William Burroughs nu l-ai fi văzut niciodată plin de

ţinte şi ace de siguranţă.

Acum indianca se apropiase de unul dintre scaunele alea care au ataşată în balamale o placă de lemn pe care să scrii. Îşi scosese căciula şi fularul şi încerca să le aşeze pe suprafaţa plată. Au alunecat. Le-am ridicat de pe jos şi le-am aşezat la loc. După câteva secunde zâmbeam amândoi. Apoi şi-a scos haina, urmată de pulover. Dar unde avea să le pună, şi ce avea să mai urmeze?

Spectacolul, care o stânjenea, părea să nu se mai termine şi toată lumea o privea. Ce cantitate de haine, parfum, păr, bijuterii şi alte zorzoane puteau să fie pe suprafaţa aia relativ mică? O grămadă.

Dintr-odată filosofia şi căutarea „adevărului”, pe care le adorasem până în momentul acela, mi s-au părut o chestie sordidă. Profesorul, cu grimasele lui, puloverul jerpelit şi pantalonii de reiat, bătrân faţă de noi (avea vârsta mea de acum sau poate nici atât) şi amorţit de Valium, după cum insista să ne informeze, mi se părea un clovn.

Noi rânjeam unul la altul de fiecare dată când rostea, emfatic, *Cunt*![5] asigurându-ne că este pronunţia corectă pentru Immanuel Kant. Şi când te gândeşti că până mai deunăzi universitatea era miezul fierberii, al diferenţelor de opinie şi chiar al revoluţiei intelectuale!

Adevărul era una, dar frumuseţea, care acum se găsea lângă mine, era cu totul altceva. Cu toate că avea braţele pline, fata nu avea la ea niciun accesoriu banal, ca un carneţel sau un creion. A trebuit să-i

---

5 *Cunt* [kant] (engl.), termen argotic pentru organul sexual femeiesc.

împrumut nişte hârtie şi pixul meu. Era singurul pe care îl aveam la mine. M-am prefăcut că mai am şi altele în geantă. I-aş fi dat toate pixurile şi creioanele pe care le aveam, i-aş fi dat orice mi-ar fi cerut, inclusiv trupul şi sufletul, dar asta avea să se întâmple abia mai târziu.

După seminar, am văzut-o singură la cantină. Trebuia să-mi recuperez pixul, dar oare îndrăzneam să-i vorbesc? întotdeauna preferasem să ascult. Tahir, primul meu psihanalist, obişnuia să spună că oamenii vorbesc pentru că sunt lucruri pe care nu vor să le audă; ascultă pentru că sunt lucruri pe care nu vor să le spună. Nu că aş fi crezut pe atunci că am talent la ascultat şi nici nu eram conştient că se poate face o profesie din asta. Doar că nu mă pricepeam să vorbesc. Vorbeam tot timpul, bineînţeles, dar numai cu mine însumi. Aici nu era niciun pericol.

Ani de zile le-am lăsat perplexe pe femei cu aptitudinile mele de ascultător. Pe câteva dintre ele le-am epuizat, au vorbit până le-a dărâmat efortul de a găsi cuvintele capabile să producă reacţia dorită. Ţin minte o fată care, înainte să fugă pe uşă afară, a început să ţipe că o ascultasem toată după-amiaza: „M-ai lăsat fără nimic! Mă simt jefuită!”

Nu-mi dădeam seama, până nu mi-a spus primul meu psihanalist, că îşi doreau cuvintele mele, nu atenţia mea. Dar în cazul Ajitei nu puteam nici măcar să mă aşez lângă ea şi să-i spun: „Îmi dai voie să te ascult?” încă îmi vine greu să intru în vorbă cu necunoscuţii, în afară de cazul în care îmi sunt pacienţi. Oamenii au o putere teribilă, câmpul de forţă al trupurilor lor şi dorinţele lor te dărâmă de nu te vezi.

Încercând să câştig timp şi, poate, sperând că va dispărea pentru totdeauna, m-am dus să-mi iau nişte cafea. Când m-am întors am văzut că prietenul meu cel mai bun, tipul dur şi arătos, Valentin, venise după mine. Îşi luase o cafea şi se aşezase taman lângă ea. Dumnezeu ştie ce gust avea cafeaua pe vremea aia. Probabil era cafea instant, ca şi piureul şi budinca pe care le consumam cu toţii: nu trebuia decât să adaugi apă. Poate că nu aveam prea multe, dar apa nu lipsea niciodată. Tatii, care simţise pe pielea lui puterea britanică în India ocupată, îi plăcea să sublinieze că, deşi războiul se terminase de treizeci de ani, Marea Britanie părea să nu-şi fi revenit încă total dintr-o boală aproape fatală – pierderea puterii, recesiunea şi lipsa de direcţie. „Bolnavul Europei” i se spunea ţării noastre. Sfârşitul Imperiului nu mai era nici măcar tragic, ci jalnic.

Pentru mine era un noroc să mă aflu acolo în dimineaţa respectivă, iar pentru Valentin era ceva cu totul neobişnuit. El nu prea apărea la cursuri. Începeau prea devreme pentru el, mai ales dacă în seara dinainte lucrase la cazinou. Până la urmă venea la facultate, să cunoască fete şi să mă vadă pe mine, dar în principal pentru că mâncarea de la cantină era ieftină.

Valentin era bulgar. îl rugam adesea să-mi povestească despre fuga din Bulgaria, şi de fiecare dată îmi dădea mai multe detalii. Nu mai auzisem nicio poveste „din viaţa reală” care să fie atât de palpitantă. Trecuse prin serviciul militar obligatoriu şi făcuse parte din echipa olimpică de ciclism; era bun şi la scrimă, şi la box. Se conforma atât de bine sistemului, încât fusese admis ca steward, una dintre

puţinele meserii din blocul sovietic care le permiteau oamenilor obişnuiţi să călătorească. Lucrase timp de un an la liniile aeriene, fără să spună nimănui că avea de gând să fugă. Dar cineva începuse să aibă suspiciuni. Pentru că intenţiona să fugă în America, ultima oprire urma să fie Londra. În timp ce întregul echipaj se îmbarca în avionul de Sofia, el a făcut stânga-mprejur, a luat-o la fugă şi a gonit ca nebunul prin aeroport până a găsit un poliţist. L-au ajutat mai multe organizaţii care oferă sprijin refugiaţilor. O femeie care lucra la una dintre aceste organizaţii era măritată cu un profesor de filosofie, şi aşa a ajuns în anul meu la facultate.

Valentin nu s-a mai putut întoarce acasă, nu şi-a mai putut vedea părinţii, fraţii sau prietenii. Trauma l-a împiedicat să aibă succesul de care ar fi fost capabil. În Anglia, unde se presupunea că studiază, îşi pierdea timpul, în principal cu mine şi cu amicul nostru neamţ, Wolf, împreună cu care ne străduiam să intrăm în buclucuri interesante.

Îmi stătea în putere să merg să mă aşez lângă Valentin şi Ajita; şi chiar să-l aud lăudându-se, cum îi plăcea lui, cât de aproape e camera lui de facultate şi cum îi ia numai cinci minute să ajungă la cursuri. Eu, spre deosebire de el, trebuia să iau autobuzul, un tren uşor şi metroul. Drumul îmi lua o oră şi jumătate dar, mulţumită Căilor Ferate Britanice, am avut timp să citesc *Cercetări filosofice* şi *Interpretarea viselor*. În perioada asta am început să citesc pentru prima dată ca lumea şi era ca şi cum aş fi găsit o amantă care îmi satisface toate dorinţele şi de care nu mă despărţeam niciodată.

Cu ajutorul lui Valentin, Ajita şi cu mine am

început să vorbim. Era indiancă şi, am aflat, locuia nu departe de mine, de mama şi de Miriam, în suburbii. Se pare că mamei ei nu-i era pe plac Anglia, pe care o considera „o ţară murdară”, obsedată sexual, coruptă, plină de drogaţi şi de familii destrămate. Cu şase luni în urmă îşi împachetase numeroasele cufere şi se întorsese la Bombay, oraşul natal al tatălui meu, lăsându-şi soţul şi pe cei doi copii în grija unei mătuşi, sora mai mare a tatălui. Mamei Ajitei nu-i plăcea să trăiască în suburbiile locuite de albi, fără servitori şi fără prieteni. În Bombay locuia în casa fratelui ei. El era proprietar de hoteluri; era plin de staruri de cinema în jur; să ţii servitori era ieftin.

— E ca şi cum ar fi în vacanţă tot timpul, a spus Ajita. Dar tata e un om orgolios. N-ar putea niciodată să trăiască pe spinarea altora.

Ajita părea convinsă că mama ei are amanţi, dar concluziona că se va întoarce dacă circumstanţele aveau să-i mai fie pe plac. Prin urmare, Ajita îl compătimea pe singuraticul ei tată, care era proprietarul unor fabrici de undeva din nordul Londrei şi era rareori acasă.

După ce ne-am băut cafeaua Ajita s-a oferit să mă ducă cu maşina până în suburbii. Cu toate că nu intenţionam să merg acasă, de fapt abia venisem în Londra şi aveam de gând să-mi petrec ziua cu Valentin şi Wolf, aş fi mers oriunde cu ea. Fata asta avea multe virtuţi: bani, maşină – un Capri auriu în care asculta cele mai noi albume funk – o casă mare şi un tată bogat. Când Valentin a întrebat-o: „Cu ce se ocupă prietenul tău?”, a răspuns: „Nu prea am niciun prieten”.

Ce altceva ţi-ai mai putea dori?

— A ta e, mi-a şoptit Valentin şi a plecat.

— Îţi mulţumesc, prietene.

Aşa era el, generos. Sau poate era din pricină că roiau atâtea femei în jurul lui, şi una în plus sau în minus nu mai conta. Considera că i se cuvin. Sau poate era indiferent la orice fel de schimb interuman. Era în stare să stea ore întregi nemişcat, cu privirea în gol, fumând, fără frecuşurile agitate şi dorinţele intermitente la care eu, de pildă, eram predispus.

Această atitudine stabilă, îmi imaginam eu, avea să fie marele lui avantaj. Vorbeam acum vreo două seri cu un prieten scenarist care lucrează la un film „cu băieţi răi” despre de ce ne plac gangsterii. Tipii puternici nu sunt impresionaţi de subtilităţi, nu sunt mişcaţi sau deranjaţi de sentimentul de vină. Sunt narcisişti, în definitiv, şi sunt la fel de necruţători în privinţa drepturilor lor ca şi copiii. Pentru mine erau la fel de autosuficienţi, de completi şi de impermeabili ca cineva care citeşte aceeaşi carte la infinit.

Asta îmi doream atunci. De ce? Poate pentru că – atunci când eram copil şi mă băteam cu Miriam sau când ea mă gâdila – era mai grea, mai dură şi mai a naibii decât mine din toate punctele de vedere; îi plăcea să-mi dea pumni sau să mă lovească cu beţe, chestie care, acum că mă gândesc, îi plăcea şi lui Josephine – simţeam că eu sunt fata şi ea e băiatul. Aşa cum au descoperit mulţi alţii în ce-i priveşte, trupul meu nu prea părea să se potrivească cu sexul meu anatomic. Mama spunea că sunt „drăguţ”, nu frumos. Aveam trăiri emoţionale extreme – urlam în sinea mea – în urma cărora rămâneam deprimat, golit pe dinăuntru, plângând în pat. Visam adesea că sunt omuleţul Michelin, plin de aer mai degrabă decât de

grandoare sau de importanţă; într-o bună zi aveam să mă îndepărtez plutind, neţinut în loc de masa fizică a trupului meu masculin. Cu ce se ocupau „bărbaţii”? Erau gangsteri, îşi croiau drum prin lume, cu ajutorul hotărârii şi al dorinţelor. Acum, cu Ajita, nu aveam şi eu acelaşi lucru?

Ajita şi cu mine am vorbit tot timpul cât am traversat sudul Londrei. Cu cât ne apropiam de „conacul” meu, cum îi spuneam noi atunci, cu atât eram mai neliniştit. Am fost încântat când m-a întrebat dacă vreau să-i văd casa.

— Am ajuns, a spus puţin mai târziu şi a oprit motorul.

Motivul pentru care am considerat-o mereu a fi o casă americană e că se afla într-un nou Close şi era genul de locuinţă pe care o vezi în filme ca *I Love Lucy*.

Clădirea era joasă, luminoasă şi deschisă, cu suprafeţe vitrate mari. Pe o latură era un garaj larg, iar în faţă un gazon tuns scurt înconjurat de un gărduleţ de uluci. Înăuntru erau covoare indiene, ţesături şi tapiserii, elefanţi de lemn, holuri, mobilă dantelată. În rest nu era mare lucru de văzut. Ar fi putut foarte bine să fie o casă închiriată, asezonată cu accesorii „etnice”, deşi în realitate o cumpăraseră cu patru ani în urmă, după ce plecaseră din Uganda cu foarte puţine lucruri.

Îmi plăcea casa ei şi voiam să stau acolo nu numai din cauza ei, ci pentru că toate casele din suburbii pe care le ştiam eu erau vechi: mobila era antică, de dinainte de război. Erau lucruri maro şi greoaie de pe care, când eram copil, desprindeam cu unghiile lacul. Bunicul meu din partea mamei, care i-a

lăsat ei casă, avusese un magazin de mobilă la mâna a doua, un magazin de vechituri, cum îi spuneam Miriam şi cu mine, de unde mobilaserăm toată casa. Erau paravane pentru şemineu, ceasuri care sunau şi băteau, perdele încreţite, simeze şi volane la galerii, oale de noapte şi paturi înguste, deasupra cărora mama a început să îngrămădească, după ce l-a cunoscut pe tata, zeci de imagini orientale, textile învolburate şi obiecte lăcuite.

În copilărie şi în adolescenţă eram adesea lăsat în grija bunicului meu, care purta, pe lângă pălărie, care era de bonton pe atunci, indispensabili lungi, albi, cravată, pantaloni voluminoşi prinşi cu bretele şi ghete enorme, pe care le mai tăiase cu lama ca să facă „loc” pentru bătături. Nu şi-a dat niciodată silinţa să înţeleagă ce m-ar putea distra pe mine, pur şi simplu mă lua cu el peste tot. Când avea încă magazinele mă jucam pe-acolo toată ziua, înfigând şurubelniţe în ceasuri. Mai târziu am avut parte de multe pauze de prânz cu el la pub – care îi servea drept club şi birou – în timp ce el „studia” ziarele, bea Guiness, fuma ţigări pe care şi le rula singur şi mânca plăcintă cu friptură şi rinichi, de obicei toate în acelaşi timp.

Drept distracţie eu primeam *Daily Express* sau *People*. Dependenţa mea de ziare nu a scăzut niciodată. Dar asta nu era totul: mergeam la Epsom să urmărim cursele de cai, în Catford[6] pentru cursele de ogari şi la Brighton cu „charabanc”-ul[7], să vorbim cu

---

6 Cursele de ogari s-au ținut regulat pe Catford Stadium, în districtul Catford al Londrei, între 1932 și 2003.

7 Charabanc, din fr. char-â-banc, căruță trasă de cai și amenajată pentru transportul unui număr mare de persoane; mijloc de transport obișnuit în Marea Britanie în prima parte a secolului XX.

cineva despre un porumbel. Sâmbăta vizitam terenurile de fotbal din împrejurimi. Cel mai apropiat era Crystal Palace, dar Miliwall – „Vizuina” – era cel mai temut. În timpul plimbărilor prin cartier, bunicul îmi arăta locurile în care foştii lui colegi de şcoală muriseră în timpul bombardamentelor şi adăposturile antiaeriene unde se ascundea cu mama când era ea mică.

Mie puburile, mai ales cele care aveau şi pianist live, mi s-au părut întotdeauna o exagerare dickensiană: patroane parfumate şi îmbrăcate extravagant, care te ciupeau de obraji şi îţi dădeau chipsuri şi limonadă; bărbaţi cu cravată, roşii la faţă, în barurile „private”, şi nelipsitele momente intense dintre bunicul meu şi vreo chelneriţă, recunoaşterea subtilă a unor plăceri potenţiale, care mă făcea să mă întreb când o să-mi vină şi mie rândul.

Înclinaţia mea pentru straturile de jos ale societăţii poate fi considerată un moft, dar, de cele mai multe ori când intram în vreun pub, o făceam în speranţa de a regăsi personajele copilăriei mele, clasa muncitoare albă autentică a Londrei.

Când eram cu bunicul meu treceam mai mult sau mai puţin drept alb. Unii întrebau dacă sunt „mediteraneean”; altfel, erau puţini asiatici în zona unde stăteam noi. Majoritatea albilor îi considerau pe asiatici „inferiori”, mai puţin inteligenţi, mai puţin dotaţi cu toate atributele pozitive. Nu că pe vremea aia ni s-ar fi spus asiatici. Oficial, cum ar veni, eram numiţi imigranţi, cred. Mai târziu, din motive politice, am devenit „negri”. Dar noi ne-am considerat întotdeauna indieni, în Marea Britanie încă ni se spune asiatici, cu toate că nu suntem mai asiatici

decât sunt englezii europeni. A durat mult până am ajuns să fim numiţi musulmani, o nouă ştampilă, şi asta tot din motive politice.

Cum eram până atunci singurul student cu pielea închisă la culoare din toată seria de la filosofie, m-am gândit că Ajita şi cu mine ne vom potrivi de minune. Ea era slăbuţă şi scundă, cu un corp compact şi băieţos, nu foarte diferit de al meu. Avea părul lung şi negru şi purta haine scumpe, bijuterii, genţi şi tocuri. Era ea indiancă, dar se îmbrăca de parcă ar fi fost italiancă, doar că era presărată cu aur. îi plăcea Fiorucci, magazinul de lângă Harrods. În fiecare sâmbătă se ducea la cumpărături cu verişoarele ei.

Ajita nu era o fată sălbatică, feministă, hipiotă sau adeptă a stilului *modx*. Nu-mi era imposibil să mi-o imaginez ţinând frâiele unei afaceri. Dar nu mi-a trebuit mult să-mi dau seama din oftaturile, privirile fără speranţă, toanele şi îmbufnările ei că avea să aibă probleme cu metafizica. Credeam că pot s-o ajut în privinţa asta, ca şi cu epistemologia, ontologia, hermeneutica, metodologia, logica şi, poate, şi cu altele, dar nu la fel de mult cum credeam că mă poate ajuta ea pe mine.

Începusem şi eu să ţin la bani, ştiind din presă ce bine îi folosesc starurile pop. Familia Ajitei îmi părea înstărită, în timp ce noi o duseserăm întotdeauna destul de greu. Când mama ne aducea un cadou, ştiam bine cu ce eforturi îl procurase şi ne străduiam să-l păstrăm mult după ce ne pierdeam interesul. Se pare că tatăl meu avusese, în Pakistan, şofer, bucătar şi paznic. Dar nouă nu ne-a dat nimic: nu i-a trecut prin cap s-o facă.

Acum Ajita a dispărut să caute nişte discuri şi, în

această primă zi pe care am petrecut-o cu ea, m-am plimbat în tihnă prin toată casa, verificând toate spaţiile, de parcă aveam de gând s-o cumpăr şi s-o redecorez. Tatăl şi fratele ei nu erau acolo, dar simţeam miros de ceapă pusă la prăjit în ulei şi de mirodenii şi pe urmă am zărit un nas şi un ochi căprui care trebuie să-i fi aparţinut năsoasei ei mătuşi, care stătea lipită de o uşă aproape închisă.

În timp ce dădea drumul la muzică, Ajita a spus, aproape neliniştită:

— Dacă întreabă cineva, să spui că eşti un prieten de-al lui frate-meu. Că ai venit la el.

— Cum îl cheamă pe fratele tău?

Ajita a mormăit ceva.

— Cum? am întrebat, pentru că nu înţelesesem. Cum ai spus?

— Îl cheamă Mustaq. Unii dintre noi îi spunem Mushy – sau Mushy Peas[89]. Cred că o să vă simpatizaţi. Şi tu vrei să-l simpatizezi, nu? Are mare nevoie să-l placă lumea.

— O să fac tot posibilul.

— Nu trebuie să vorbeşti în şoaptă, mătuşă-mea nu vorbeşte engleza.

— Şi familia mea e la fel, am spus eu repede. Mulţi dintre unchii mei vin să petreacă vara la Londra. Ceilalţi n-au ieşit niciodată din Pakistan.

— Tu n-ai fost acolo?

— Tata ne-a tot invitat şi mama e de părere că Miriam şi cu mine ar trebui să mergem. Dar Miriam nu poate să ajungă nici până la capătul străzii fără s-o

8 Stil vestimentar modern și neconvențional, care a apărut în Anglia în anii ’60.

9 Mazăre pasată (engl.).

facă praf. O să vezi când o s-o cunoşti. Ajita, nu putem să mergem noi doi în Pakistan?

— Numai dacă suntem căsătoriţi.

— Deja?

— Oamenii sunt de modă veche acolo. Oricum, mama se agită să-mi găsească un soţ în India. Frate-meu face mişto de mine. „Ce-ţi mai face minunatul soţior?” mă întreabă. Hai, Jamal, vrei să dansezi cu mine, noul meu prieten?

Am dansat pe melodiile ei disco preferate, privindu-ne unul altuia picioarele, ţinându-ne de mână şi atingându-ne părul. Mai încolo, după ce ne-am sărutat şi eu n-am ştiut ce să fac mai departe – mi se părea prea devreme să mergem mai departe, ca şi cum ai mânca toate bomboanele dintr-odată – am spus:

— Vrei să vedem *Ultimul tango la Paris* sau să luăm maşina până la Keston Ponds şi să ne plimbăm pe-acolo? Sau am putea să mergem la mine acasă. E la zece minute distanţă.

— La tine acasă.

Pe drum am stat spânzurat pe fereastră, sperând să mă vadă cunoscuţii în maşină cu o fată. Dar erau toţi la lucru, la facultate sau la şcoală. Cel puţin Ajita voia să-mi vadă casa, voia să mă cunoască. Şi simţeam nevoia ca Miriam să ştie că am o prietenă adevărată, să mă vadă ca pe un adult, nu ca pe fratele ei mai mic.

Cu toate astea, mă îngrijora întâlnirea dintre ele. Nu că aş fi ştiut dacă soră-mea e acasă. Uşa de la camera ei era mereu închisă şi îmi era interzis să intru acolo, dacă nu voiam ca pastilele mele de Ecstasy să intre în contact cu răzătoarea de brânză. Adesea, singura modalitate de a afla dacă Miriam e acasă era

să te laşi în genunchi şi să vezi dacă se simte pe sub uşă miros de ţigări, droguri sau beţişoare parfumate. Dacă mă simţeam curajos, după ce pleca ea de acasă, mă strecuram înăuntru, scoteam câteva discuri din coperte – *Blood on the Tracks*[10] şi *Split* erau preferatele mele, dar îmi plăcea şi *Miles* – şi le ascultam la mine în cameră, iar şi iar, până eram convins că mi-au intrat în sânge.

Tot în camera lui Miriam mai puteai să găseşti un lector de la facultate, câţiva băieţi din vecini, vreun tip pe care tocmai îl agăţase sau pe cea mai recentă prietenă a ei. Dacă se afla într-adevăr acolo, Miriam stătea de obicei în pat până se întorcea mama de la muncă, la cinci. Pe vremea aia mama lucra la o brutărie, unde purta o boneţică rrăsnită. Aveam întotdeauna o mulţime de mâncare acasă, chiar dacă era puţin râncedă.

În ziua aceea Ajita şi cu mine n-am ajuns până acasă, ci ne-am oprit pe o străduţă liniştită din apropiere, unde ne-am sărutat în maşină, chestie care ne plăcea atât de tare, că nu ne mai puteam opri, de parcă eram lipiţi unul de altul.

Abia în dimineaţa următoare am mers cu maşina într-o pădure, nu foarte departe, aproape de fosta mea şcoală, şi am făcut dragoste pentru prima dată, cu toate că blugii şi cizmele ei erau atât de strâmte, încât o vreme am crezut că n-o să-i putem scoate fără să cerem ajutor. Apoi am făcut-o pe o stradă izolată, în apropiere de casa ei.

Începuse ceva important. Era toată a mea, aproape. Nu era prima mea prietenă, dar era prima

---

10 Cel de-al cincisprezecelea album al lui Bob Dylan, lansat în 1975.

mea dragoste.

Capitolul 4

Iubita mea şi cu mine am început să ne vedem tot timpul; în principal în Londra, la facultate sau în Soho. Sau ne întâlneam în staţia de autobuz de lângă casa mea şi mergeam împreună în oraş, cu maşina.

Nu cred că am încetat vreodată să văd Londra cu ochi de copil. Londra care îmi plăcea era oraşul exilaţilor, al refugiaţilor şi imigranţilor, al acelora pentru care metropola era un spaţiu extraterestru şi codurile limbii engleze de nedescifrat, al oamenilor care nu aveau un loc al lor şi nu ştiau unde sunt. Oraşul aşa cum îl vedea tatăl meu.

Cel mai bun prieten al meu, Valentin, era bulgar, iar celălalt tovarăş al lui, Wolf, era neamţ. Niciunul din ei nu era imaginea studentului obişnuit; nu erau absolvenţi de şcoli publice. Wolf era cu zece ani mai în vârstă decât mine, iar Valentin cel puţin cu cinci. Tatăl meu avea numeroşi fraţi mai mari, pe care eu îi idealizam. Îmi imaginam că tata avusese întotdeauna pe cineva care să-i poarte de grijă şi exact asta îmi doream şi eu.

Wolf, care nu avea serviciu şi nu era nici student, stătea cu chirie într-o cameră în aceeaşi clădire cu Valentin. Aşa se cunoscuseră şi am ajuns să-l ştiu şi eu. Wolf purta un impermeabil à la Bogart, pantofi negri din piele netăbăcită şi mănuşi negre de piele. Părea că nu-şi scoate mănuşile decât când juca tenis pe terenurile primăriei de la Brook Green, nu departe de unde locuiesc eu acum şi unde îl duc pe Rafi să ia lecţii de tenis cu un sud-african mlădios.

Valentin şi cu mine stăteam pe băncile din faţa pubului de vizavi şi râdeam de câte ori Wolf îşi

zdrobea adversarul. Spre deosebire de mine şi de Valentin, el nu se considera (şi nu-i considera nici pe alţii) absurd şi demn de râs. Ar fi fost prea mult să fim cu toţii aşa.

Ne amuza faptul că Wolf căra după el o servietă de piele fină şi elegantă, pe care o deschidea cu cheia, ţinând-o aproape de piept, ca nimeni să nu poată vedea înăuntru. Ce ţinea în ea? Arme, bani, droguri, cuţite, agrafe de birou? După ce o deschidea pe jumătate privea suspicios în jur, să se asigure că nu-l vede nimeni, deşi evident că toată lumea era cu ochii pe el, după ce le trezise curiozitatea tuturor.

Wolf şi Valentin aveau, fiecare, câte o cameră într-o pensiune întunecoasă, deţinută de o văduvă în vârstă, de pe Gwendre Road, dincolo de North End Road, în partea de vest a Londrei. Lui Wolf, care citea Kierkegaard şi Simone Weil de „plăcere", după cum susţinea el, îi plăcea să spună, făcând cu ochiul în direcţia văduvei: „Raskolnikov[11] s-ar fi simţit ca acasă aici".

— Toată lumea se simte ca acasă aici, răspundea ea şi râdeam cu toţii.

Obişnuiam să stăm la masa din bucătărie şi să discutăm filosofie, să comentăm ştirile din sport, să bem bere şi să fumăm iarbă.

Linoleumul era dezlipit şi în cameră mirosea a gaz şi a pipi de pisică. Exista o sobă metalică, iar scaunele şchioape erau acoperite cu muşama. Fotoliile erau slinoase, canapelele păreau să nu aibă fund. La toalete apa nu mergea întotdeauna, ferestrele nu se

11 Rodion Romanovici Raskolnikov, personajul central al romanului Crima și pedeapsă de Dostoïevski.

închideau şi de obicei era frig; cum reşourile cu ulei miroseau, dar nu încălzeau, ne-am obişnuit să stăm cu haina pe noi în casă.

Conversaţiile preferate cu Valentin se învârteau în jurul valorilor morale absolute şi al ideilor pe care le descoperise în Balzac, Nietzsche, Turgheniev şi Dostoievski despre nihilism şi crimă, despre cum sau când ar fi justificabil să scăpăm lumea de cei slabi, proşti sau răi, pentru ca ceilalţi să poată înflori. Cine avea dreptul să omoare? La urma urmei, numai cei mai perverşi pacifişti nu acceptă omorul în nicio circumstanţă. Pentru a întări această speculaţie, Valentin şi Wolf se uitau la televizor la filme cu infracţiuni sau cu Sylvester Stallone; nu ratau nimic cu Steve McQueen. „Îndrumări pentru carieră" le spuneam eu. Ajita stătea şi ea cu noi, dar la un moment dat fugea chiţăind: „Prea multe scaune electrice!"

— Pe unul din ăla o să stea şi el, îi şopteam eu lui Valentin, dând din cap spre Wolf. Valentin era elegant, îmbrăcat în costumul lui negru, cu papion şi pantofi lucioşi, gata să plece la cazinoul unde lucra seara. Probabil că de la el am adoptat preferinţa pentru costume închise la culoare, dacă stau să mă gândesc. Val era est-european, educat să devină comunist; avea maniere şi era prolix, era mult peste trivialitatea hipioţilor occidentali.

Wolf era un aventurier şi poveştile lui – cum plesnea la fund stewardese şi chelneriţe sau cum se culcase cu vedete *Playboy* – mă impresionau de fiecare dată. îi admiram stilul de personaj din *Boys*

Own[12]: făcuse contrabandă cu diamante, pe care le scosese din Africa de Sud ascunse în anus; îi văzuse pe Idi Amin[13] şi Kim Philby[14] – împreună – în Tripoli, înainte să fie arestat, bănuit de a fi american. Făcuse trafic cu droguri în Mexic, fusese otrăvit cu un ac murdar într-un cabinet medical; discuta despre calitatea bordelurilor din Ipanema, Brazilia. Era un bărbat suspectat adesea nu că ar fi criminal, ci, mai rău, că ar fi poliţist!

Ca mulţi gangsteri, era uşor atins – mai mult, pătat – de psihoză. Nu era nevrotic, ca mine, sau ca majoritatea celor pe care îi cunoşteam, ci supernormal, raţional, convingător, se pricepea de minune să mintă. Se scula devreme dimineaţa şi pregătea micul dejun pentru toată lumea. Sau îl găseam făcând flotări ori ridicând greutăţi. Ultraorganizat: îi plăcea la nebunie să facă planuri şi să implice pe toată lumea în ele.

Prin contrast, lui Valentin îi plăcea să se amuze. Era atrăgător; puteai să spui că e elegant sau şic, mai ales dacă purta un tricou cu gât polo şi sacou negru. Dar era întunecat ca Kierkegaard; fiind atât de rănit, îi lipseau încrederea în el însuşi, lăudăroşenia şi francheţea pentru care îl îndrăgeai pe Wolf.

Ce-mi mai plăcea să stau în preajma acestor bărbaţi, pe care era imposibil să-i contrazici! Pe mine, puştanul dornic să fie băgat în seamă, mă tratau de

---

12 Boys’Own Paper, revistă britanică cu povestiri pentru adolescenți, care a apărut între 1879 și 1967.

13 Idi Amin Dada (1925-2003), dictator militar, președintele Ugandei în perioada 1971-1979.

14 Harold Adrian Russell „Kim“ Philby (1912-1988), personaj important al serviciului de informații britanic.

sus când încercam să le fac pe plac spunând bancuri, vorbind dur şi mergând legănat. Adesea Valentin şi Wolf vorbeau în franceză sau în germană – şi ce dacă? – eram obişnuit să fiu înconjurat de oameni cărora nu le vorbeam limba.

Tata, când era în Londra – venea în vizită cel puţin de două ori pe an şi stătea câteva săptămâni –, era rareori singur când se întâlnea cu mine şi cu Miriam. Numeroşii lui prieteni, „tovarăşii" lui care vorbeau urdu şi punjabi, îmbrăcaţi în costum sau în tunică şi şalvari, care beau şi spuneau bancuri politice, erau mereu cu el, în apartamentele pe care le închiria lângă Marble Arch sau în Bayswater.

Uneori ne scotea la prânz numai pe noi şi vorbeam despre politică. El era de stânga, probabil comunist şi antiimperialist – evident – şi, de asemenea, susţinător al lui Mao, al Vietcongului[15] şi al studenţilor. Când era copil, în India, ne explica el, din pricină că era fiul unui proprietar de pământuri înstărit, se simţise la fel de înstrăinat de populaţia din satele indiene ca de cea din orice sat englezesc. Dar, pentru că şi tatăl lui, care era colonel în armată, fusese foarte dur cu el, se identificase întotdeauna în oarecare măsură cu cei cărora li se spunea, pe vremea aceea, „călcaţii în picioare".

În timpul acestor vizite, seara, când Miriam şi cu mine ne gândeam că trebuie să ne întoarcem în suburbii cu trenul (sau cel puţin eu mă gândeam; ea se ducea de obicei la petreceri în Londra şi rămânea în oraş câteva zile), apăreau prietenele tatii,

15 Frontul de Eliberare Națională din Vietnamul de Nord, în timpul Războiului din Vietnam.

incredibile frumuseţi cu creier.

Eu mă bucuram să-l văd pe tata, fie că era singur sau nu, dar Miriam, care luase fie amfetamine, fie tranchilizante, era uneori foarte dezamăgită. Îşi imaginase că vor sta împreună ore întregi, împărtăşindu-şi secretele şi disperările. Credea că tatăl ei îşi va dori să o cunoască; cum ar putea să nu fie fascinat de ea? Cuvintele lui blânde o vor face să înceteze să mai „facă pe nebuna”. Nu numai că n-o protejase de rasism, ci o împinsese în braţele lui, spunea ea.

Aşa că îl aştepta pe el să vorbească, să-i spună cât e de mândru de ea. Dar el era incapabil să aibă o astfel de relaţie cu o fată. După ce ne despărţeam de el, plecam împreună, fără ţintă, pe King’s Road, iar eu îi puneam întrebări la care ştiam deja răspunsul: „Ce a spus tata?” „Nimic”. „Pe bune?”, Absolut nimic”. „I-ai spus că eşti gravidă?” „Nu”. „Te-a întrebat cu ce te mai ocupi?” „Da”. „Şi ce i-ai răspuns?” „Mai nimic”.

Părinţii mei s-au cunoscut când tata era student la London School of Economics, la Relaţii Internaţionale. Billie, o prietenă de-a mamei, a luat-o cu ea la un dans la facultate, convinsă că s-ar „înţelege” mai bine cu un intelectual decât cu băieţii din cartier. Au mers cu toţii să ia prânzul la India Club, pe Ştrand. Mama a spus că n-a mai cunoscut pe nimeni care să poată vorbi ca tata, care să te subjuge cu poveştile lui.

Nu vorbea des despre el, dar dacă ştiai să-ţi alegi momentul şi o presai suficient, uneori răbufnea cu remarci de genul: „Oh, Jamal, semeni aşa de tare cu el”. „În ce sens?” „Ei, ştii tu. Eşti indiferent. Capabil de mitocănii care te lasă cu gura căscată şi de

solicitări imperative. Obişnuit cu servitori sau obişnuit să transforme femeile în servitori. Genul de bărbat care te face să te simţi proastă şi anostă”. Alteori spunea: „N-o să ştiţi niciodată ce om fain era tatăl vostru când era tânăr şi nu bea. Arătos şi inteligent, avea chestia aia, mai mult decât spirit. Clasă. Asta avea: strălucire”. Şi, uitându-se la mine, zicea: „Nu-ţi lipseşte întru totul aroganţa lui, sunt sigură că lumea o să-ţi mai spună asta în viitor. Dar, spre deosebire de tine, el ştia foarte bine că o are. Şi ştii ceva? Puţin îi păsa!”

— M-a orbit, spunea ea, şi asta mă făcea să mă întreb dacă nu cumva îl mai iubea încă. Şi a adăugat un lucru minunat: *Era ca o lumina care îţi lua ochii*. Dumnezeu ştie ce a văzut la mine. Eram o fată din suburbii şi întotdeauna simţeam că, pe lângă el, mie îmi lipseşte strălucirea. Când nu mă săruta, mă lua la restaurant să-i cunosc prietenii şi fraţii. Îi preferam pe pakistanezi englezilor. Îmi plăceau mâncarea şi manierele lor. N-am fost niciodată feministă, nici nu-mi permiteam să fiu, dar mă deranja când se aşteptau să le gătesc, să spăl şi să stau în bucătărie. Totuşi părinţii mei n-au spus niciodată o vorbă urâtă despre tatăl vostru. Le spusesem că e un prinţ indian.

În timp ce tata studia la Londra, cei opt fraţi ai lui au mutat restul familiei din India în Pakistan, imaginându-şi că în noua ţară – tăiată cu brutalitate din vechea ţară, cu o ultimă lovitură, în timp ce vandalii britanici fugeau – vor avea parte de un nou început. În această perioadă, cu toate că locuia în suburbiile Londrei cu noua familie pe care şi-o întemeiase, tata a început să simtă că nu are nicio ţară a lui, şi nicio vocaţie.

Mama obişnuia să spună: „Suburbiile nu aveau să fie locul potrivit pentru el. Locuiam în casa părinţilor mei; ne-am logodit; ne-am căsătorit; am făcut copii. Dar el era în continuare în trecere. Ce făcea? Stătea la pub. Juca crichet undeva în Kent, oriunde găsea parteneri, îmi vorbea întruna despre politică, despre sport, despre familia lui, în timp ce eu vă hrăneam pe amândoi. Până la urmă îi spuneam «Mie degeaba îmi spui toate astea. Scrie un articol la ziar!» Şi aşa a făcut; a început să scrie la ziare din India şi Pakistan. Şi-a dat seama că trebuia să fie acolo, că voia să se implice. Era gata să pună osul la treabă. Voia să participe”.

Aşa că s-a întors pe subcontinent. N-a fost o despărţire oficială, dar mama bănuia că „ceva îl supărase”.

Acasă, în timp ce mâneam curry de la Vesta în faţa televizorului, elementul cel mai pakistanez din vieţile noastre, păstram iluzia că e în continuare cu noi spunând lucruri de genul: „Tatii nu i-ar plăcea să te vadă făcând aşa ceva”. Sau: „Tata ar râde de asta”. A devenit un tată inventat, un colaj compus din fragmente ale celui adevărat. Fiecare dintre noi şi-l amintea sau şi-l imagina în felul lui, în timp ce el rămânea în umbră, ca Orson Welles în *Third Man*, gata în orice clipă să intre în vieţile noastre – speram noi. Dacă mama îi spunea „omul ăla” sau „afurisitul de taică-tău”, cel puţin aşa îl păstram între noi. Dar putea fi folosit şi în scopuri neplăcute.

Odată, furioasă pe mama, Miriam i-a spus:

— Spui că tata era alcoolic, că se purta urât, insulta şi era tăios, dar că a avut succes în viaţă. Cine a ajuns vreodată undeva în viaţă având grijă de

ceilalţi?

— N-aş spune că a avut succes, a replicat mama. Nu e un succes să-ţi abandonezi familia.

— Tata a fost nevoit să te părăsească, a spus atunci Miriam.

— Ce vrei să spui?

— Pentru că eşti atât de nesuferită, de proastă şi de fascistă!

Ceea ce a făcut-o pe mama s-o ia de gât pe Miriam. Când se luau efectiv la bătaie eu fugeam din casă şi stăteam în şopronul din parc, fumând, visând la viitor şi jelindu-mă singur: „Trebuie să fie vreo cale să scap de aici…”

Fusesem întotdeauna nesigur de ce slujbă o să-mi găsesc. Tata ne dădea rareori sfaturi, dar nici nu ne interzicea mai nimic. S-ar putea spune că refuzase să-i indice lui Miriam ce şi-ar fi dorit pentru ea. Mie îmi sugerase mai multe, adesea mă trăgea spre el şi mă săruta pe obraji, ciufulindu-mi părul, demonstrându-şi fizic adoraţia şi spunându-mi că îmi fac prea multe griji. Eu îl puteam convinge să-mi cumpere haine şi cărţi; ştiam cum să-l iau. Dragostea noastră era pasională şi întotdeauna tandră. Presupun că Miriam o avea pe mama, iar eu, uneori, pe tata, dar mă simţeam vinovat că părea să mă placă mai tare pe mine.

Mi-a mai dat ceva, pentru care nu i-am mulţumit niciodată. Odată m-am dus singur la el la hotel şi, în timp ce aşteptam liftul la etajul lui, am văzut o femeie de treizeci şi ceva de ani, micuţă şi banal îmbrăcată, de parcă venise la un interviu – nimic uluitor. Uşa de la camera tatii nu se închisese încă şi, repezindu-mă în cameră, am văzut că era adormit sau leşinat. Parfumul

ei se simţea încă.

Am coborât în grabă şi am ieşit în stradă, strigând-o. S-a oprit, nu fără să ezite. M-am gândit că s-ar putea să fugă, dar, cu toate că o luasem prin surprindere, n-a făcut-o. Agitată şi dezamăgită, puţin dusă şi îmbibată de gin, ca o eroină cu pantofii scâlciaţi dintr-un roman de Jean Rhys[16]. Am invitat-o la un pahar la pubul de peste drum, unde i-am pus întrebare după întrebare, până i-am aflat toată povestea, spusă cu voce joasă, dogită.

Când conversaţia s-a răcit, am avut îndrăzneala să-i pun o întrebare directă, de adolescent: ce tarif are? A râs şi mi-a spus un preţ. Nu aveam nici pe departe atâţia bani la mine, şi nici nu aveam unde să merg cu ea. Nu puteam concura cu tata. Poate că, dacă aş fi avut mai mult tupeu, aş fi întrebat-o dacă nu face reducere pentru familii. Cu toate astea, am rămas cu o pasiune pentru târfe – cum se spune în reclame: când ai îndoieli, apelează la un profesionist – deşi, ca şi în cazul fetelor obişnuite, eşti mereu în aşteptarea celei potrivite, a celei care îţi place sau care te place pe tine.

Tata mi-a spus odată că îşi dorise să se facă doctor, ca tatăl lui, şi că n-ar avea obiecţii dacă voiam şi eu acelaşi lucru. Spre deosebire de mulţi dintre adepţii timpurii ai lui Freud, care fuseseră medici, eu nu aveam niciun fel de aptitudini pentru chimie sau biologie, dar am descoperit că asta nu mă împiedica să devin chirurg de suflete. „Orice-ai face”, mi-a spus tata în stilul lui fals bine-intenţionat, „să nu mă dezamăgeşti şi să te transformi într-un prost”.

16 Romancieră de limbă engleză născută în Antile (1890-1979).

Presupun că meseria de psihanalist mi-a rezolvat o mulţime de probleme, cel puţin mi-a dat ocazia să petrec timp cu oameni care mă făceau să mă gândesc serios la ce este cu adevărat o fiinţă umană.

Ajita şi cu mine ne puteam întâlni destul de des, pentru că mătuşii ei i se spusese că facultatea era o slujbă de la nouă la cinci, plus cursuri de seară din când în când. Tatăl ei era rar acasă; se întorcea de la fabrică la zece seara şi dimineaţa pleca devreme, şase zile pe săptămână. Duminica familia mergea în vizită la rudele din Webley, unde Ajita dansa cu verişoarele ei în dormitor.

Ce plăcută a fost această adolescenţă târzie. Facultatea, pe vremea aia, era un amestec de vacanţă prelungită şi sfârşitul anilor de studiu. Spre deosebire de şcoală, la facultate profesorii nu se luau de noi, nu trebuia să tocim şi nici nu ne făceam griji despre carieră sau bani, ca studenţii de acum. Puţin îmi păsa dacă luam „foarte bine" sau

„Satisfăcător"; nimeni n-avea să mă întrebe vreodată ce calificative am avut.

Am citit în perioada aia mai mult decât citisem vreodată până atunci, şi cu o pasiune nouă pentru mine, care m-a surprins. Era ca şi cum cineva care fusese mereu sedentar descoperise dintr-odată că poate să alerge sau să sară. Unul dintre lectori mi-a spus: „Scrie despre orice te interesează". L-am ales pe primul dintre gânditorii mei vienezi preferaţi, Wittgenstein, şi ideea „limbajului privat". Întrebările pe care le punea erau satisfăcător de ciudate. Mai avea să treacă ceva timp până să ajung de-a binelea la Freud.

Când nu eram la cursuri, adică de cele mai multe

ori, o luam pe Ajita să ne vedem cu Valentin şi cu Wolf. Ea făcea cumpărături şi ne pregătea friptură cu cartofi prăjiţi. Eram o mică familie. Dacă spun că a fost prima mea dragoste e ca şi cum aş spune că era prima femeie de care nu mă puteam dezlipi, care-mi rămânea în minte când nu eram împreună şi la care mă gândeam încontinuu. Când nu era cu mine mă deranja foarte tare.

Foloseam patul lui Valentin ca să facem dragoste în timp ce băieţii fumau afară. „Hai, treceţi în pat”, spunea Wolf. „Voi doi nu puteţi să staţi o clipă fără să vă pipăiţi”.

Începuse să mi se întâmple o chestie sexuală foarte stranie. Nu mai exista nicio pauză între orgasm şi preludiu. Zvâcnetele, tensiunea, pulsaţiile erau senzaţii care îmi cuprindeau tot corpul, se petreceau în mine, nu numai în organele genitale, astfel încât orgasmele erau multiple. Nu se terminau cu o explozie, nu se încheiau brusc, ci păreau aproape continue, ca o serie de răbufniri de putere din ce în ce mai mică.

Ce e un infractor? Cineva urmărit – căutat! – de poliţie. Eu nu eram căutat de poliţie, încă. Dar prietenii mei? Nu pot spune că ştiam ce „infracţiuni” comiteau Wolf şi Valentin, dacă într-adevăr comiteau vreuna. Îmi povesteau de bătăi, relatându-mi cum Romeo pocnise pe cineva în cap cu un scaun. Aminteau numele unor poliţişti şi avocaţi mânjiţi şi spuneau cât e de simplu să mituieşti un judecător sau să cumperi un paşaport.

Erau numeroase magazine de antichităţi sau de vechituri în zonă şi mergeam prin ele cu Wolf. Eu eram obişnuit cu asemenea locuri şi îl ajutam să

găsească chilipiruri. Nu era simplu, pentru că Wolf, de îndată ce intra într-unul dintre magazine, începea să împartă personalului bancnote de cinci lire. Oamenii erau cu siguranţă impresionaţi şi se învârteau în jurul lor ca loviţi de inspiraţie, tot aducându-i vaze la care să se uite. Mă îndoiam că era recompensat în vreun fel, pentru că preţurile creşteau, mai degrabă decât să scadă. Poate că lui îi ajungea deferenţa pe care i-o arătau. Mie sigur îmi ajungea. La momentul respectiv încă îmi mai doream să ajung universitar şi să am în paralel o activitate infracţională. Îmi plăcea contractul. Platon hoţul.

O dată însă, i s-a întâmplat ceva serios lui Valentin. Un tip cu care se vedea la pubul The Water Rat i-a cerut să i-o tragă nevesti-sii în timp ce el se masturba. Val avea nevoie de bani şi a fost plătit pentru aşa ceva de câteva ori. Nevasta părea să considere aranjamentul oarecum interesant, dar, de fapt, îşi dorea să se întâlnească cu Val separat, să meargă la cină şi apoi la teatru. Şi ea se oferea să-l plătească. Apoi tipul a venit iar la el şi i-a spus că îi dă mult mai mulţi bani, o sumă frumuşică, dacă acceptă să o lege pe nevastă-sa, „să-i tragă câteva”.

Pe Valentin propunerea l-a scârbit şi l-a dezgustat, dar mie şi lui Wolf ni se părea o afacere bună; bani erau, putea cere mai mult. Ce s-a întâmplat a fost că, atunci când tipul i-a făcut propunerea, Valentin l-a pocnit şi l-a trântit la pământ. Valentin era deja deprimat, predispus la episoade de indiferenţă catatonică, şi asta a înrăutăţit lucrurile. Nu voia să fie o târfă masculină şi nici nu voia să fie violent; de ce i se întâmplau lui asemenea lucruri? Ce e şi mai ciudat e că îmi amintesc că i-am sugerat să facem terapie, cu

toate că ştiam prea puţin despre asta, dar el a spus că, atunci când o să vrea să vorbească cu mine, o să stăm de vorbă într-un pub. Un bărbat se descurcă în asemenea situaţii.

Totul se reducea la vorbit, o chestie pe care cei mai mulţi o fac, şi încă mult. Întregii familii îi plăceau poveştile. Bunica mea, care locuise cu noi înainte să se mute într-un mic apartament din apropiere, citea Agatha Christie şi Catherine Cookson. Avea teancuri întregi de cărţi, sub pat, în colţ, lângă toaletă; mama se uita la telenovele, iar tata citea Henry Miller în avion. Eu îl adoram pe James Bond.

Dar cuvintele din cărţi nu erau la fel de periculoase precum cele pe care ţi le poate spune cineva dintr-odată. Precum cele pe care mi le-a spus Ajita într-o zi şi pe care aproape că nu le-am înţeles, dar care mi s-au fixat în creier, aşa că mi le aminteam iar şi iar, ca şoaptele diavolului.

Ajunsese târziu la seminarul de filosofie la care ne-am cunoscut pentru că, deşi era studentă la drept, mai avea nevoie de un „modul” să-şi completeze cursul. Nu-i plăcea filosofia, deşi eu sperasem că o să-i placă. Nu-i găsea niciun rost, dar o amuzau încercările mele de a i-o explica.

— Nu e vorba despre înţelepciunea vieţii şi despre ce e bine şi ce e rău? spunea ea.

— Ce bine ar fi să fie aşa, răspundeam eu. Presupun că pentru asta ar trebui să te duci la psihologie, deşi acum nu mai poţi schimba cursurile. Pentru mine filosofia e legată de ideea lui Aristotel că în miezul realităţii omeneşti stă dorinţa de a atinge plăcerea. Dar în filosofia care se predă la şcoală e vorba, mă tem, de concepte. Despre cum cunoaştem

lumea, de exemplu. Sau despre ce e cunoaşterea – cum ştim ceea ce ştim. Sau despre ce putem spune despre cunoaştere care să aibă sens.

După ce m-am epuizat nereuşind decât să mă fac de ruşine în ochii ei, am trecut la argumente personale.

— Vreau să te cunosc. Să ştiu totul despre tine. Dar cum o să ştiu vreodată că ştiu tot ce e de ştiut?

— N-ai vrea să mă ştii pe de-a-ntregul, a spus ea tăios.

— Cum adică?

— Ţi-ar tăia cheful.

— De unde ştii?

— Aşa e, îţi spun eu.

— Ai secrete? am spus eu.

— Nu mă întreba.

— Acum trebuie să te întreb. Simt că explodez, Ajita. Îmi zâmbea.

— Curiozitatea a omorât pisica, nu?

— Dar pisicile nu se pot abţine să nu încerce să afle, nu? E în firea lor. Dacă nu bagă capul în pungă înnebunesc.

— Dar asta nu le face bine, scumpule.

— Binele nu e ceva asupra căruia poţi să iei o decizie în avans, am spus eu.

— În cazul ăsta e. Acum încetează.

O priveam cu atenţie, uimit de cât de sfidătoare putea fi Era aproape întotdeauna blândă în relaţia cu mine, mă săruta şi mă mângâia în timp de vorbeam. Conversaţia asta o purtam în spatele garajului casei ei, unde era o grădină mică pe care n-o folosea nimeni, cu un petic de iarbă care nu se vedea din casă. Când a venit primăvara şi s-a făcut cald, l-am

transformat în locul nostru secret unde stăteam şi ascultam Radio One înainte să plecăm spre Londra să mâncăm de prânz.

Cu toate că amândoi aveam pielea destul de închisă la culoare cât să fim cu regularitate insultaţi prin cartier, adesea din maşini în mers, a început să ne placă să facem plajă dezbrăcaţi, aproape de tot ce ne trebuia – muzică, băutură şi mâncarea mătuşii ei. Adeseori Ajita aducea o pungă cu haine în grădină. Dragostea prin ochii mei: mă iniţia în erotica privitului. Pe vremea aceea îi plăcea corpul ei şi îi plăcea să îl arate, pozând cu hainele în vine sau descheiate, sau cu gleznele, gâtul sau încheieturile mâinilor legate lejer.

Pentru mine, timpul pe care îl petreceam afară era o sărbătoare. Supravieţuiserăm muncii grele a copilăriei – părinţii, şcoala, ascultarea continuă, teroarea – şi aceasta era vacanţa de care ne bucuram înainte de a ne asuma maturitatea. Eram încă nişte copii care se purtau ca atare. Ne fugăream, ne gâdilam şi ne trăgeam de păr. Ne priveam unul pe celălalt în timp ce făceam pipi, făceam concurs de mâncat spaghete şi curse cu lingura şi oul cu chiloţii în jurul gleznelor. Apoi ne prăbuşeam pe jos râzând şi făceam dragoste din nou. Trecuserăm prin copilărie. Sau nu?

Dacă mătuşa Ajitei s-ar fi uitat la noi – şi eu mă întrebam adesea dacă nu aşa şi era, pentru că aveam senzaţia că suntem priviţi – ar fi văzut-o pe Ajita întinsă pe spate, cu ochii închişi, şi pe mine în genunchi, sărutându-i tot corpul, în timp ce buzele ei se depărtau aprobator. Mă jucam pe pielea ei toată ziua, până am ajuns să cred că i-aş recunoaşte carnea,

legat la ochi, dintre o sută de femei.

Deseori mă punea pe gânduri mătuşa ei şi felul cum se strecura invizibilă prin casă, cu capul acoperit. Presupun că ar fi comunicat cu mine într-un fel, dacă aş fi fost mai mic. Când eram copil şi mătuşile mele din India veneau în vizită la Londra, mă sorbeau din priviri, mă sărutau şi trăgeau de mine mai mult decât mama, în orice caz. Şi totuşi, cu cine vorbea mătuşa întruna? Cu siguranţă nu cu Ajita sau cu fratele ei. Spăla pentru ei şi le gătea, dar nu mânca cu ei. Cea mai mare parte din timp stătea singură în camera ei, mai mult ca o servitoare decât ca un membru al familiei. Presupun că, încă de pe atunci, credeam în necesitatea conversaţiei; credeam, de fapt, că suferea de lipsa unei persoane cu care să stea de vorbă.

Nu părea să mai fie nimeni altcineva în preajmă. Cartierul părea pustiu, copiii erau la şcoală, iar adulţii la muncă. Dădeam radioul încet, şi, din când în când, ne mai aruncam câte o privire pe cărţile pentru facultate. În rest, nu aveam la ce să ne uităm, în afară de cer şi de casa de vizavi. Eu urmăream casa şi pe cuplul care locuia în ea zile întregi, fără s-o văd de fapt, şi mi-a trecut prin minte că, dacă era să-mi încep viaţa de infractor – şi credeam că trebuie să înceapă, pentru că mereu aveam senzaţia că trebuie să-mi dovedesc valoarea cu Wolf şi cu Valentin – ăsta era momentul.

Apoi am început să-i pun mai multe întrebări Ajitei. Lucrurile pe care voiam să le ştiu erau cele pe care ea nu voia să le ştiu. Aveam nevoie să ajung în zonele din care ea mă gonise.

Cam prin perioada asta, când eram împreună de vreo două luni, lucrurile au început să devină chiar şi

mai ciudate şi am început să am senzaţia că sunt în mijlocul unei situaţii pe care n-o să reuşesc niciodată să o înţeleg.

Tuturor ni se frânge inima, la un moment dat.

Capitolul 5

— Vă caută cineva la telefon, domnule doctor Khan, a spus Maria.

Ea era santinela mea şi, în mod normal, nu mă chema la telefon la ora asta decât dacă era vorba de o potenţială sinucidere – spaima oricărui psihanalist, o chestie cu care mulţi avuseseră de-a face.

Aş spune că un psihanalist fără menajeră nu e bun de nimic; niciun psihanalist fără o cameră ponosită. André Breton s-a dus să-l viziteze pe Freud o singură dată, în 1921 şi, după ce a dat înconjurul clădirii zile întregi, a fost limpede dezamăgit de marele om: de clădire, de antichităţi, de birou, de dimensiuni. (Colegul lui Breton, Tristan Tzara, numea profesia lui Freud „psiho-banaliză”.) Condiţiile în care lucra Jacques Lacan – covorul tocit şi bucăţile de lemn în formă de falus de pe masa din sala de aşteptare – erau adesea la fel.de dezamăgitoare pentru vizitatorii săi. Lumea se aşteaptă să găsească un vraci sau un magician şi găseşte un simplu om. Psihanaliza e cel puţin un exerciţiu al deziluziei.

Tocmai luam prânzul: somon rece, salată, pâine şi vin, la o săptămână după ce fusesem cu Rafi la Miriam. Henry venise la mine să vorbim şi să-şi mai ia gândul de la ale lui.

Acum Maria îmi întindea telefonul.

— Vă aşteaptă domnul Bushy afară.

— Am înţeles. Mulţumesc.

După ce am lăsat jos receptorul, i-am spus lui

Henry:

— E pentru tine. Bushy ţi-a adus marfa pe care ai cerut-o.

— Ah. Marfa. În sfârşit. Cum zicea Baudelaire? „Dorul de infinit…” S-o aducă!

Se auzea o zăngăneală teribilă în hol, de parcă cineva turna monede printr-o pâlnie metalică. Nu avea cum să fie Bushy. Fiind un fost spărgător, nu făcea zgomot. Era chiar Miriam, care evident purta toate bijuteriile în acelaşi timp şi mergea pe ambele picioare, fără bastoanele pe care le folosea uneori. Şi iat-o că intră. Şi-a scos pelerina neagră de velur şi i-a dat-o Mariei, care a tratat-o cu respectul pe care l-ar fi arătat oricărei regine pe care o admiram eu, bărbat sau femeie.

Miriam era învelită în straturi de îmbrăcăminte ţipătoare, semipsihedelică, alături de un top negru din plasă. Părul ei sălbatic primise de curând şuviţe roşii şi albastre, ţintele de pe faţă îi sclipeau; fără îndoială, toată această renovare presupusese un mare efort.

— Eram într-o cuşcă cu lupul negru azi de dimineaţă, a spus, în timp ce aluneca în cameră. Aproape de spiritul lui. Privea în zare, spre est, îngrijorat de soarta celor care mor în explozii în război. Mi-a spus că ar trebui să vin aici. E nevoie să se stabilească legături. Trebuia să aduc eu astea.

— Aşa, a spus Henry, uitându-se la ea nerăbdător.

Trebuie să spun că m-a surprins că Miriam a trecut pe la mine personal. Ca orice celebritate, nu-i plăcea să fie văzută singură şi, pentru că era infirmă, era de obicei însoţită de două persoane mai micuţe, câte una de fiecare parte, de care să se sprijine.

Henry părea impresionat.

— Absolut.

Ne-am aplecat deasupra mărfii. „Infinitul” era superba cutie de lemn pe care o ţinea întinsă. Am recunoscut-o. Mama, care avea o pasiune pentru pieţe şi antichităţi, colecţiona orice obiect „oriental” şi îl păstra cu străşnicie. „Numai soţul a plecat”, era răspunsul meu la orele nesfârşite pe care le petrecea ştergându-şi de praf chinezăriile.

I-a dat cutia.

— Poftim, Henry.

— Miriam, draga mea, eşti o femeie foarte bună!

— Aşa e, aşa e – dar tu eşti singurul care apreciază asta!

Scena merita văzută – dintr-odată erau îmbrăţişaţi, doi prieteni de mult pierduţi.

Miriam s-a aşezat lângă Henry, a deschis cutia şi a desfăcut un pacheţel de iarbă. I l-a apropiat de nas – un nas care bătuse Franţa în lung şi în lat în căutare de vin, însoţit de amici actori suficient de rezistenţi să-i aprecieze monologurile.

„Există o singură soluţie împotriva morţii şi a autoritarismului”, a spus el odată. „Iubirea?” am sugerat eu. „Cultura, voiam să spun”, a continuat el. „Mult mai importantă. Orice clovn poate să se îndrăgostească sau să facă sex. Dar să scrii o piesă, să pictezi un Rothko sau să descoperi inconştientul – nu-i aşa că sunt nişte isprăvi extraordinare ale imaginaţiei, singura negare a dorinţei omeneşti de a ucide?”

Acum leşina şi îi tremura guşa la cele mai simple lucruri.

— Ce simţi? a întrebat Miriam.

— Oh, Miriam, îţi admiram degetele.

— Ştiu.

— Unde ai găsit oja asta neagră?

— Stai, stai, l-a îndemnat Miriam. Uite.

Henry s-a aplecat în faţă, atras de propria lui nelinişte.

— Ce e?

Maria şi cu mine am urmărit-o cum îşi aşază ambele palme pe capul lui Henry. Apoi a clătinat din cap cu tristeţe: nemulţumirea lui Henry îi vibra în degete.

— Ce e? a spus Henry. Geniu? Cancer? Un spirit?

— Ce zodie eşti? a întrebat ea.

Nu era o idee bună să-l întrebi aşa ceva pe Henry, dar ea a continuat repede:

— Ai văzut o fantomă de curând?

— O fantomă? a spus el. Bineînţeles.

— Câte?

— Chiar vrei să ştii?

— Pot să spun cu certitudine că eşti locuit, a spus ea fără ezitare.

— Am ştiut dintotdeauna, a spus el. Dar numai tu ţi-ai dat seama ce e.

— Dar nu posedat.

— Nu? Nu posedat?

Mi-am dat seama că Maria, care asculta din uşă, era gata să intre în panică. Am luat o ultimă înghiţitură de mâncare, m-am uitat la ceas şi am spus:

— Trebuie să-mi fac plimbarea.

Afară, Bushy era peste drum, sprijinit de maşină, fumând. I-am făcut cu mâna şi l-am strigat. S-a adunat când m-a văzut; gura a început să i se mişte, fără îndoială că îi ieşea pe ea un vis.

— Vă duc undeva? a strigat.

Pornise spre mine, dar eu nu m-am oprit. A ajuns

lângă mine.

— Fiţi atent aici, a spus. Ştiţi despre ce e vorba – am parte de mai mult sex acum ca niciodată! Un bărbat care nu şi-o bagă în cineva nu e bun de nimic.

— Mă bucur să aud, Bushy, am spus eu, luând-o la sănătoasa.

Când m-am întors de la plimbare, chiar înainte să sosească primul pacient de după-amiază, Henry şi sora mea plecaseră. Maria strângea. Mi-a spus că Bushy îi dusese cu maşina pe malul râului, la Hammersmith, unde ştia Henry un pub, The Dove.

— Fără îndoială, a spus ea cu oarece dezaprobare în glas, şi vor petrece după-amiaza acolo.

— Bun, am spus eu şi m-am dus în camera mea. Vrei, te rog, să-l pofteşti pe pacient înăuntru?

Capitolul 6

Un bărbat merge la psihanalist şi spune: „Vă rog, domnule doctor, sunt disperat, dacă mă vindecaţi vă dau toată averea mea!” Psihanalistul răspunde: „Nu vreau averea dumitale, dar vreau cincizeci de lire pe şedinţă”. Omul spune: „De ce aşa de mult?” La care psihanalistul răspunde: „Cel puţin ştii care e preţul”.

Pacienţii mei sunt oameni de afaceri, curve, artişti, adolescenţi, redactori de reviste, actori, specialişti în PR, o femeie de optzeci de ani, un psihiatru, un mecanic auto, un fotbalist şi trei copii, printre alţii. Când întâmpin un pacient la uşă şi îl urmez în cabinet, aşteptându-l să se aşeze sau să se întindă pe canapea – eu prefer să se întindă; cum spunea Freud: „Nu-mi place să se holbeze lumea la mine opt ore pe zi” – sunt nerăbdător să aud ce au să-mi spună şi dornic ca totul să decurgă bine între noi.

Ce fel de cunoştinţe am eu, ca terapeut? Ce fac

eu e demodat, aproape ciudat, în comparaţie cu metodele medicale tehnologice şi ştiinţifice disponibile acum. Cu toate că eu nu dau consultaţii şi nu prescriu medicamente, semăn cu un doctor tradiţional, în sensul că tratez întreaga persoană, nu numai boala. Se poate spune că eu sunt medicamentul şi o parte din vindecare. Nu că majoritatea oamenilor ar vrea să fie vindecaţi. Boala le oferă mai multe satisfacţii decât pot suporta. Pacienţii sunt artizanii inconştienţi ai propriei nefericiri, iar ceea ce ei numesc simptome este, de fapt, viaţa lor, şi ar face bine s-o iubească!

Unii oameni mai degrabă s-ar lăsa împuşcaţi decât să vorbească. Tot ce pot face e să-l las pe subiect să vorbească multă vreme; amândoi luăm cuvintele în serios, ştiind că mint chiar şi atunci când spun adevărul şi că, atunci când vorbesc despre altcineva, de fapt e vorba tot de ei.

Le pun întrebări despre familie, până la bunici. Spre cine se pot îndrepta acum suferinzii pentru a discuta despre bolile dorinţei?

La urma urmei, ce te face să fii bun de psihanalist? în definitiv, e vorba de lucrul cel mai omenesc, recunoaşterea durerii inexplicabile şi oarece curiozitate în legătură cu propria viaţă interioară. Cum să nu fie dificilă psihanaliza? E muncă serioasă să schimbi, prin vorbit, felul cum ai trăit ani de zile. Nu că ar funcţiona de fiecare dată: nu există nicio garanţie, şi nici nu trebuie. Există mereu un oarecare risc.

Vai, spre surprinderea multora, psihanaliza nu-i face pe oameni să se poarte mai frumos, nici nu-i face mai morali. S-ar putea foarte bine să-i transforme într-o pacoste şi mai mare, să-i facă mai ţâfnoşi, mai

pretenţioşi, mai conştienţi de dorinţele lor şi mai puţin dispuşi să accepte dominaţia altora. Privită aşa, psihanaliza e subversivă şi eliberatoare. Dar, la drept vorbind, puţini sunt cei care, ajunşi la bătrâneţe, îşi doresc să fi dus o viaţă mai virtuoasă. Din câte aud în cabinetul meu, cei mai mulţi regretă că n-au păcătuit mai mult. Şi că nu şi-au îngrijit mai bine dinţii.

O femeie elegantă, înstărită şi inteligentă şi-a făcut programare la mine. S-a aşezat comod pe canapea, nu pe margine, cum au tendinţa să facă alţi pacienţi, mai neliniştiţi, şi mi s-a adresat de parcă venisem la un interviu pentru o slujbă. Mi-a spus câte ceva despre situaţia ei, după care mi-a spus că a venit pentru că soţul ei „avea dificultăţi" la slujbă. Multe persoane vin la psihanalişti din cauza problemelor legate de muncă; abia mai târziu îşi dezvăluie problemele emoţionale şi sexuale. În orice caz, femeia nu credea că ea contribuise în vreun fel la starea proastă în care se afla soţul ei, dar voia „să vorbească despre asta". Era, insista ea, o femeie „normală" sau „deloc anormală".

Mai târziu, în timp ce mă plimbam, m-am întrebat de ce simţeam că trebuie să fiu suspicios în ce priveşte „normalitatea". Ce e izbitor în legătură cu normalul e că nimic în privinţa lui nu e normal: normalitatea e înnobilarea nebuniei obişnuite – întrebaţi-l pe Suprarealistul meu. În psihanaliză „un copil normal" e sinonim cu un copil bun şi ascultător, unul care nu vrea decât să le facă pe plac părinţilor şi dezvoltă ceea ce Winnicott numeşte „un fals eu". După cum spune Henry, ascultarea e una dintre problemele lumii, şi nu soluţia, cum credeau mulţi. Dar n-ar putea să existe o definiţie a normalului care să nu-l confunde

cu obişnuitul şi neinteresantul? Sau care să nu fie coercitivă sau ridicol de afectată?

Ţinea, desigur, de meseria mea să petrec timp cu „ţicniţii”, cum le spunea Miriam, aşa cum medicii lucrează cu trupuri bolnave. Dar, cum spunea Freud şi cum m-a învăţat experienţa, pacienţii mei nu făceau parte dintr-o categorie separată de restul lumii. Cei care nu cereau ajutor aveau cele mai mari şanse să fie nebuni sau periculoşi. Mi-am amintit de o povestire despre Proust, care, spre sfârşitul vieţii, răsfoia frenetic *în căutarea timpului pierdut* şi l-a cuprins disperarea văzând cât de excentrice, dacă nu chiar anormale, sunt toate personajele lui. Ca şi cum s-ar putea construi un roman, sau o societate, din personaje plicticoase sau pur şi simplu convenţionale.

Prin şedinţele cu femeia „normală” o s-o ajut să se transforme într-un poet: va vedea latura tulburătoare, dar şi fascinantă, a experienţelor pe care voia să le eticheteze drept „normale”, şi asta în timp ce încearcă să se convingă singură, şi să mă convingă şi pe mine, că „normalitatea” nu merită să fie studiată.

Spre deosebire de femeia „normală”, eu n-am încetat niciodată să fiu uimit de natura şi varietatea plăcerii omeneşti, cea mai dificilă problemă din toate. Vin să mă vadă un bărbat cu un fetiş pentru picioare şi altul obsedat de masturbare, care mai avea puţin şi îşi pierdea slujba, atâta timp petrecea în baie; vreo doi bărbaţi care se îmbracă în femeie; un om de afaceri puternic care a riscat totul ca să se uite în secret la femei pe ferestre; o fată îngrozită de pisici; o pacientă care aproape a înnebunit când i s-a spus, la treizeci de ani, că mama ei avusese întotdeauna un ochi de sticlă;

persoane care trăiesc în promiscuitate; frigizi, panicarzi, impulsivi; abuzaţi şi abuzatori; oameni care se taie, care se înfometează, care vomită; oameni care se simt încătuşaţi şi alţii prea liberi; epuizaţi şi prea activi, sau condamnaţi pe viaţă la propria tâmpenie. îi ascult pe toţi, sunt asistentul autobiografului, moaşa fanteziilor pacienţilor mei, le redeschid rănile, le eliberez vocile, transform vorbitul într-o artă erotică, le demasc iluziile pe care le credeau adevăruri. Psihanaliza transformă în necunoscut ce ne era familiar şi ne face să ne întrebăm unde se sfârşesc visele şi unde începe realitatea, dacă, într-adevăr, realitatea începe vreodată.

M-am dus prima dată la psihoterapeut, un pakistanez pe nume Tahir Hussein, la câteva luni după ce am terminat universitatea şi lucrurile luaseră o întorsătură cel puţin bizară cu Ajita. Trebuie să spun – aveam mare nevoie.

Ajita şi cu mine o luaserăm fiecare pe drumul nostru fără să ne gândim că nu ne vom mai vedea niciodată. Nu ne certaserăm; dragostea noastră nu se epuizase, ci fusese întreruptă violent.

Cât îmi lipseau adoraţia ei, săruturile ei, laudele şi încurajările şi cum spunea „mulţumesc, mulţumesc” când ajungea la orgasm. Dintre toate femeile pe care le-am avut, tandreţea, vulnerabilitatea şi lipsa ei de inhibiţie sunt cele mai memorabile, era ca o frumuseţe spaniolească dintr-un tablou de Goya, cu părul ei negru care îi cădea peste faţă în timp ce se ocupa de penisul meu. Îmi spunea „băieţelul ei frumos” şi zicea că îi place la nebunie vocea mea, îi plăcea, cum spunea ea, „timbrul” ei.

Luni de zile am aşteptat-o, crezând că într-o bună

zi se va întoarce. O vedeam pe stradă, în trenuri care plecau din gară, în vise şi în coşmaruri; intram în câte un bar şi ea era acolo, aşteptându-mă. O auzeam cum mă strigă, cu o cadenţă dulce, indiană de cum mă trezeam până seara, la culcare.

În cele din urmă am primit mesajul adevărat care era, la urma urmei, cât se poate de clar: nu mai era interesată. Îmi spusese că mă iubeşte, dar, până la urmă, nu mă voia. Tatăl ei murise, relaţia murise. Ajita dispăruse. Nu voiam să o uit, dar ştiam că va trebui. Probabil era cu alt bărbat, poate chiar măritată. Eu făceam deja parte din trecutul ei şi eram, presupuneam eu, un capitol mai mult sau mai puţin uitat.

La douăzeci şi un pic de ani plecasem şi eu de lângă mama, pentru că ştiam de ceva vreme că e timpul să plec din casa şi din cartierul ăla. Dacă suburbiile erau soluţia blândă la problema legată de cum aş putea să trăiesc, atunci nu mai aveam ce căuta acolo.

Printr-o cunoştinţă de la universitate, cineva care jucase într-o producţie cu *Aşteptându-l pe Godot* pe care o regizasem eu, am găsit o cameră într-o casă în care locuiau un grup de politicieni albi, din clasa de mijloc. Erau tâmplari, profesori, lucrători sociali, feministe sau avocaţi radicali; doi dintre ei au devenit mai târziu parlamentari, adepţi entuziaşti ai lui Blair, şi apăreau adesea la televizor pledând în favoarea războiului din Irak. Înfiinţaseră mai multe case similare pe străzile învecinate.

N-am putut totuşi să mă mut din prima în camera pe care o voiam. Mai erau şi alţi doritori şi politicienii ăştia erau democraţi, din când în când. Urma să fiu

intervievat, dar ştiam că stângiştii o să-mi ofere camera imediat ce întrebam dacă sunt negri în casă. Sentimentul de vină se propaga printre ei ca o criză de indigestie şi am fost primit, în ciuda pielii mele palide şi a cozii de albi care aşteptau la uşă.

Nu trăiam chiar la comun; fiecare avea camera lui şi nu făceam cu rândul la gătit şi la treburile casnice, deşi unele activităţi le împărţeam între noi. Erau multe întâlniri şi discuţii nebuneşti, întorceam totul pe toate părţile. În fiecare zi apăreau în hol postere noi – „Protestează ca să supravieţuieşti!” sau o poză cu o maimuţă pe care se făceau experimente – alături de fluturaşi care anunţau întâlniri, dar şi de grămezi de lemn de „refolosit”.

Adesea mergeam cu bicicletele în pădure, luând cu noi, în coşuri, vin şi droguri. Odată, ceilalţi de-abia aşteptau să-şi scoată hainele şi să sară într-un heleşteu jegos. În general eram băţos, dar de data asta am sărit şi eu cu ei.

Majoritatea weekendurilor erau ocupate cu un fel de protest antinuclear. În timpul săptămânii erau întâlniri ale birourilor Partidului Laburist, organizate în săli friguroase sau pe domenii căzute în ruină. Dacă mergeam şi eu era pentru că toţi ceilalţi mergeau; voiam să ştiu ce se întâmplă. Era treabă serioasă. Vechea gardă, stâlpi ai rezistenţei din clasa muncitoare care fumau pipă şi vorbeau încontinuu cu accente greu de înţeles – aveau multe amintiri personale şi de-ale lui Harold Wilson[17] – şi, împreună cu ei, excentricii, bătrâneii, nebunii şi cei care nu

17 James Harold Wilson, prim-ministru britanic laburist în perioadele 1964-1970 și 1974-1976, promotor al unui mare număr de reforme sociale.

aveau ceva mai bun de făcut seara erau înlocuiri, treptat, de oamenii pe care îi cunoşteam.

Aceştia erau avocaţi tineri şi deştepţi, administratori imobiliari, radicali din universităţi de provincie. Câţiva dintre aceşti „activişti” erau de-a binelea troţkişti sau comunişti, care se agăţau de aparenţa de respectabilitate sau de posibilitatea de a avea cu adevărat putere; alţii îşi canalizau ambiţiile spre cariere politice convenţionale. Ideea era să mute partidul către stânga prin integrarea unor elemente radicale care apăruseră pe la mijlocul anilor ’70: homosexuali, negri, feministe. Michael Foot a fost ales lider al partidului, urmat de Neil Kinnock. Partidul începea să se modernizeze, dar încă nu avea şanse să fie ales. Pentru asta trebuiau să dispară politicile de stânga. Ce-o mai dispreţuiam cu toţii pe Thatcher, dar ea dădea tonul.

Am fost uimit de cât de acră, coruptă şi crudă era politica măruntă. Chiar şi aici idealismul era, cum e mereu, o scuză pentru agresivitatea extremă. Eu am împărţit fluturaşi pe proprietăţile din zonă şi am bătut din uşă în uşă la alegerile locale, să conving lumea să meargă la vot. Uneori eram invitaţi să intrăm în apartamente. Eu nu mai văzusem asemenea locuinţe în oraş și, vă spun drept, am învăţat multe.

În casă nu prea vorbeam cu nimeni, stăteam în camera mea şi citeam. De obicei veneau în vizită persoane implicate în politică. Asta era înainte ca membrii clasei muncitoare să fie consideraţi gunoaiele culturii de consum în haine ieftine cu scris pe ele, pe vremea când încă îşi mai păstrau demnitatea de à face munca necesară, dar neplăcută.

Minerii în grevă erau bine văzuţi de homosexuali;

femeile din tabăra de la Greenham[18], care veneau la Londra pentru strângerile de fonduri, erau preferatele lesbienelor, deşi, se pare, trebuiau îmbăiate înainte; pentru noi, ceilalţi, existau nicaraguanii. (Mai mulţi din cercul nostru au plecat în Managua să dea o mână de ajutor; mi-a trecut şi mie prin minte, dar am auzit că trebuia să sapi mult.) îmi plăcea compania, îmi plăcea să ştiu că sunt oameni în jur. Era prima dată când aveam o casă a mea, una pentru care trebuia să plătesc.

Miriam şi cu mine fuseserăm de curând într-o excursie în Pakistan, la tata, „înapoi la rădăcini", şi ne întorseserăm urându-ne unul pe celălalt, urând totul. Nu numai că nu ştiam ce să fac în continuare, dar eram tare zdruncinat la minte. Începeam să-mi dau seama că, după catastrofa cu Ajita, crezusem că excursia în Pakistan va fi un punct de cotitură. Dacă n-o puteam găsi pe Ajita acolo – cum aş fi putut? – cel puţin aveam să-l găsesc pe tata şi, totodată, orientarea, forţa şi eul meu cel mai bun. În realitate, avea să ne ia ani de zile să digerăm ce am adus înapoi cu noi.

Ar fi trebuit să ghicesc că o să ajung să am de-a face cu cărţile. Mi-am găsit o slujbă monotonă, dar lejeră la Biblioteca Britanică, unde eram un fel de râmă cu braţe, le aduceam cititorilor cărţi din kilometrii de tuneluri căptuşite cu cărţi de sub Bloomsbury. Îmi petreceam zilele în intestinele mohorâtei clădiri, înconjurat de hârtie în putrefacţie, şi din când în când ieşeam la suprafaţă în aerul şi

18 Greenham Common Women's Peace Camp, tabără înființată în 1981 în semn de protest împotriva amplasării de armament nuclear la baza Forțelor Aeriene Regale de la Greenham Commons, Berkshire, UK.

lumina splendidei săli de lectură a Muzeului Britanic. „Sunt o cârtiţă, trăiesc într-o pivniţă!” cântam, sau fredonam, în timp ce munceam.

Ca şi colegilor mei, şi mie mi s-au obişnuit ochii exclusiv cu lumina artificială. Noi, minerii din galeriile cu cărţi, îi dispreţuiam pe cititori, felul cum îşi dădeau importanţă, cum făceau numai ce aveau chef şi flirtau unii cu alţii. Nu-şi dădeau seama că sunt într-o bibliotecă? Eram noi ciudaţi, siniştri chiar – eram notele de subsol ale textelor lor –, dar chiar nu se gândeau niciodată ce facem pentru ei, cum îi aprovizionăm încontinuu? Cu spatele încovoiat, îmi plăcea să-mi târşâi căruciorul prin străfundurile pământului, prin ceea ce Keats numea „întunecatele coridoare”. Unii dintre colegii mei trudeau în valea cărţilor de treizeci de ani, fără aer, dar în siguranţă, cuibăriţi în păduri de tomuri. Nu exista loc mai bun unde să fii îngropat de viu.

Pe unul din savanţii care lucrau în sala de lectură – studia *Caietele* lui Coleridge şi dragostea poetului pentru *Nopţile arabe* – îl ştiam de la universitate. Le fusese profesor unor prieteni de-ai mei. Mergea în cârje şi avea trupul stafidit şi pocit, atât de la steroizii pe care îi lua, cât şi de la boală. Luam adesea prânzul în cafenelele din Bloomsbury şi o dată mi-a admirat părul lung şi bogat. I-am spus că nu-l las lung nu din motive de modă, ci pentru că nu suportam să stau pe scaunul de la frizer, nu suportam să mă atingă cineva.

— Nici măcar o femeie?

— Păi… da – mai ales o femeie.

— N-ai prietenă? m-a întrebat.

— Am avut. Dar a plecat şi nu se mai întoarce. Am crezut că o să se întoarcă. Dar se pare că într-

adevăr nu e aşa.

— Sunt sigur că femeile te plac. Dacă aş arăta ca tine, n-aş sta toată ziua în bibliotecă. Eu stau jos pentru că nu pot să merg bine. Trupul meu distrus se duce naibii.

— Bibliotecile sunt locuri pline de sexualitate, am spus eu. E vorba de linişte, de şoapte. Voi, cititorii, nu ne vedeţi privindu-vă, dar noi ştim ce se întâmplă. Observăm cine pleacă din clădire cu cine şi bârfim pe tema asta. Dar, oricum, spune-mi ce ai face în locul meu.

— Mi-aş face de cap, evident, a spus el. În situaţia mea, singurele care mă ating sunt prostituatele, de care tu nu ai nevoie. Sunt sigur că sunt femei care te-ar plăti.

O vreme a vorbit despre el şi problemele lui. Apoi a spus:

— Mai ai şi alte simptome?

— Simptome?

— Stări de spirit care te împiedică să duci o viaţă relativ mulţumitoare.

I-am explicat că începusem să mă opresc în mijlocul străzii, incapabil să mă mai mişc, nici înainte, nici înapoi. De curând stătusem în acelaşi loc timp de o oră – în suspensie, paralizat, mort – citind şi recitind o reclamă, incapabil să ajung la muncă la timp. Dacă eram în mişcare, mă trezeam că urlu la oameni în sinea mea. Voiam să mă bat cu el, voiam să fiu bătut.

De cele mai multe ori nebuniile mele se întâmplau în interiorul meu, dar mi se întâmpla să îmbrâncesc oamenii în autobuz; am încasat o dată un pumn într-un pub. Nu mai aveam mult şi ajungeam ca dementii ăia care boscorodesc şi ţipă la ei înşişi prin

staţiile de autobuz. Trebuia să plec de la serviciu devreme ca să ajung acasă şi să mă încui în camera mea, pentru că credeam, şi nu credeam, că atâta vreme cât eram pe stradă ceilalţi îmi puteau auzi gândurile, că aveam capul transparent ca un acvariu.

Seara, aşa cum păţiţi şi voi, zăream cu coada ochiului şobolani, păsări şi aligatori. În vis urşii dansau cu mine şi mi-o trăgeau pe la spate. Mi se îndesau în cămaşă pui vii.

Am descoperit într-o zi, curând după ce m-am angajat, că nu mai puteam să merg; aveam ruptură de disc. Am făcut operaţie, am stat într-un salon de spital împreună cu oameni fără membre şi am învăţat să merg din nou. Chiar şi cele mai elementare aspecte ale vieţii deveneau mai chinuitoare.

Cel mai ciudat era că simţeam că aceste experienţe nu au loc pe lumea asta, ci dincolo de ea, într-un vid. Nu existau cuvinte care să descrie suferinţa mea. Ca nemorţii, vocile interioare ale urii băteau la uşa mea la nesfârşit, căutând o linişte imposibilă. Dacă eram aşa de bolnav şi starea mi se înrăutăţea, aşa cum credeam, cum mai puteam duce vreodată o viaţă utilă?

Prietenul meu a spus:

— Din discuţiile noastre mi-am dat seama că expresia ta artistică preferată e modernismul, explorarea stărilor mentale extreme, a nevrozei şi a psihozei. Şi eu mi-am petrecut viaţa cu astfel de cărţi, dai citind numai Kafka şi Bruno Schulz nu ajungi prea departe. Vei găsi în cărţi personaje care îţi seamănă. Dar nu te vei găsi niciodată pe tine într-o carte, decât dacă o scrii tu. Nu acolo trebuie să cauţi. Ca să schimbăm metafora, nu poţi să ieşi dintr-o cameră

încuiată dacă nu ai cheia potrivită.

— Care e, unde e cheia? aproape am urlat. O ai în buzunar? Deschide uşa!

El a spus că tipul ăsta, Tahir Hussein, ar putea fi cheia.

A doua zi mi-a făcut rost de numărul lui Hussein, adăugând că se vorbeşte mult despre el. I-am spus că mulţi vorbesc şi despre mine dar eu sunt paranoic. Habar n-aveam cine vorbea despre Tahir Hussein Probabil era o mică elită literară metropolitană, formată din oameni care fuseseră colegi de facultate. Aşa funcţiona în Anglia. Dar cran destul de zdravăn să realizez că, dacă nu mă ajuta cineva, o să cac într-o gaură neagră. Timp de câteva săptămâni bune nu l-am sunat pe tipul ăsta, deoarece continuam să cred că pot să supravieţuiesc singur şi că boala mea va dispărea ca prin farmec.

Altă zi: dimineaţa, înainte să ajung la slujbă la Bibliotecă. Stau în picioare pe stradă. Oamenii sunt aplecaţi în faţă; arată ca nişte mese şi aleargă. Toată lumea avea o ţintă, toată lumea mergea undeva. Când vor sosi, vor avea multe să-şi spună. N-aveam şi eu planuri? Dar – era să spun că am uitat ce sunt. Nu. Nu e vorba că îmi rătăcisem planurile într-un colţ îndepărtat al minţii. Viitorul nu mai avea nicio putere asupra mea. Eram prea ameţit, cu atacuri sălbatice de sentimente nebuneşti. Îmi doream să leşin, să-mi pierd cunoştinţa. Nu poţi să leşini voit, ştiu foarte bine, aşa cum nu poţi să visezi, să râzi sau să tragi aere voit. Cât de tare îmi doream să mă eliberez de această suferinţă, faţă de care până şi moartea părea preferabilă. Nu aveam înclinaţii spre suicid. Nu voiam decât să scap de zbârnâiala asta ameţitoare.

În clipa aceea am văzut în faţa mea o cabină telefonică londoneză, roşie, cu o groapă sau un şanţ în faţă, în care am călcat. Am ajuns în cabină; m-a surprins să descopăr că funcţionează; să descopăr că am fise; să descopăr că sună şi că răspunde chiar Tahir. Am fost şi mai surprins că m-a invitat la o consultaţie.

A spus că mă acceptă ca pacient. Puteam să merg a doua zi. Mi-a dat adresa şi a spus, simplu:

— Vino mâine-dimineaţă la opt şi începem.

Dacă ar fi trebuit să aştept mai mult de o săptămână nu m-aş fi dus. Aşteptarea era şi ea una dintre fobiile mele. Aveam să mor înainte de consultaţie, nu? De asemenea, ştiam că psihoterapia e scumpă şi îmi va consuma mare parte din micul meu venit. Dar nu vedeam ce altceva aş putea face şi nu mă deranja să nu am nimic: atâta făceam eu.

Dar oare voi putea să-i spun adevărul?

Capitolul 7

Când am intrat în camera aceea unde mi s-a schimbat viaţa, cu toate că studiasem ceva Freud la universitate şi când am fost în Pakistan, nu prea aveam habar ce implica o şedinţă de psihoterapie, şi nici nu aveam pe cine să întreb.

În casa stângiştilor, unde locuiam, ţineam *Disconfort în cultură*[19] sub pat, alături de revistele mele porno preferate, *Jocuri* şi *Nevestele cititorilor*, dar acoperite cu un volum necartonat din E.P. Thompson. Asta pentru că, pentru inteligheţia tânără, paradigma era clasa socială. Era un concept

19 Das Unbehagen in der Kultur, lucrare a lui Sigmund Freud, scris; în 1929.

util, uşor de abordat şi mai puţin periculos decât sexualitatea. Problemele proletariatului nu se trăgeau din faptul că se născuseră oameni şi trăiau în familii, ci din conflictul de clasă. Odată conflictul rezolvat de schimbările sociale, majoritatea problemelor ar dispărea. Orice dificultăţi reziduale şi-ar găsi rezolvarea în discuţiile din grupurile maoiste.

Stânga era uneori puritană: în paradisul plasat undeva în viitorul îndepărtat va exista suficient sex, dar pentru moment prioritatea era să forţăm schimbarea. Despre Freud se spunea că e un porc alb, burghez şi patriarhal, iar psihanaliza era considerată o teorie depăşită. Că femeile ar recunoaşte sau chiar ar accepta ideea că sunt invidioase pe penisurile noastre, cu toate că, evident, chiar asta era esenţa feminismului. Aşa cum scria Adorno: „În psihanaliza freudiană nimic nu e mai adevărat decât exagerările ei”.

Cu toate acestea R.D. Laing – cunoscut drept „cei doi Ronnie”, după comicii de la televizor – era încă admirat de studenţi. Comportamentul nebunesc era adesea idealizat şi apăreau numeroase tipuri de terapie, un amestec de Viena şi California. Ştiu că Lennon şi Ono au ţipat şi s-au tăvălit cu Janov şi că rezultatul a fost minunatul album *Plastic Ono Band*[20]. Dar nu vedeam cu ce mă pot ajuta pe mine toate astea. Ce s-a ales de nebunii paşnici, de tulburaţii

---

20 John Lennon a compus mare parte din piesele de pe album în timpu unui curs la Primai Institute din Los Angeles, condus de dr. Arthur Janov Metoda de terapie a dr. Janov, descrisă în cartea Primal Scream (Țipăt primar} constă în retrăirea unor experiențe fundamentale, care provoacă Țipete Pri mare, care, la rândul lor, exorcizează cauzele nevrozei.

obişnuiţi şi nefotogenici?

Tahir Hussein mi-a spus că cel mai bine e să abordezi psihanaliza fără să ştii nimic despre tehnicile pe care le presupune. Ca ss conduci o maşină nu e nevoie să ştii ce e sub capotă.

— Sunteţi un mecanic al sufletelor? am spus eu.

M-a invitat să mă întind pe canapea şi să spun orice-mi trece prin minte. Asta am şi făcut imediat, hotărât să nu ratez nimic din experienţa freudiană completă. El stătea pe un scaun în spatele meu, dar îmi dădeam seama după respiraţia lui că se aplecase deasupra mea, mângâindu-şi bărbia, aşteptând să audă.

— Treaba e… am spus eu.

Am început: halucinaţii, atacuri de panică, furie inexplicabilă, pasiuni şi vise înnebunitoare. Mi s-a părut că nu trecuse decât un minut când a spus că trebuie să ne oprim. Când am ajuns afară şi stăteam în stradă, ştiind că o să mă întorc peste câteva zile, m-au străbătut valuri de groază, corpul mi s-a desfăcut în bucăţi, explodând. A trebuit să mă ţin de un felinar ca să nu mă prăbuşesc pe stradă. M-am scăpat pe mine, fără să mă pot controla. Rahatul îmi curgea pe picioare şi în pantaloni. Am început să plâng; apoi am vomitat – îmi vomitam trecutul. Cămaşa mi s-a umplut de vomă. Interiorul meu dăduse pe-afară; mă vedea toată lumea. Nu era o privelişte plăcută şi îmi distrusesem costumul, dar începuse ceva. Am ajuns să-mi iubesc psihanalistul mai mult decât tatăl. Mi-a oferit mai mult; mi-a salvat viaţa; m-a făcut şi m-a refăcut.

După câteva şedinţe, când l-am întrebat cum crede că voi plăti, a spus doar:

— O să faci rost de bani.

Asta m-a făcut într-adevăr să mă concentrez. Am remarcat că bărbatul care îmi dăduse numărul de telefon al lui Tahir Hussein studia în fiecare zi, la prânz, ziarele cu ştiri şi rezultatele de la curse, dar niciodată nu paria pe cai, cu toate că, cum spunea el, era convins că ar putea face mulţi bani din asta. I-am spus cum stăteau lucrurile cu Tahir Hussein şi i-am cerut ajutorul. „E simplu”, a spus el. Mi-a dat un pont pentru a doua zi. Am pus tot ce aveam pe mârţoaga cu pricina, vreo două sute de lire, după care am pus deoparte banii de chirie, şi am câştigat mai mult de două mii de lire, pe care i-am cheltuit pe tratament. Mergeam la terapie de trei ori pe săptămână, dimineaţa. Era o chestie serioasă şi intensă, era prima dată când mă luam în serios, ca şi cum ce mi se întâmpla în mod normal nu merita să fie luat în seamă, şi am început la timp.

Prietenul meu universitar mi-a spus că una din virtuţile psihanalizei din Anglia era că fusese pusă pe picioare nu numai de femei, ci de oameni de toate naţionalităţile, ceea ce pentru el însemna europeni. Tahir Hussein era pakistanez musulman, lucru neobişnuit pentru un psihanalist. Avea un apartament elegant la o adresă elegantă, în South Kensington. Când intram simţeam raze de ură emanând din trecători.

Casa lui Tahir era plină de vase, carpete şi mobilă care trebuiau lustruite, tablouri care trebuiau asigurate şi sculpturi care trebuiau băgate în priză. El însuşi era extravagant. Aproape că mă aşteptasem să dau peste un tip liniştit, în costum şi cu papion. Dar lui Tahir îi plăcea să iasă în evidenţă şi se îmbrăca în

haine tradiţionale, de după război. Purta tunică şi şalvari, kaftan, pantaloni hippy, chiar şi fes şi papuci din ăia cu vârful curbat în sus. Uneori mi se părea că seamănă mai mult cu un magician de la un capăt de pod decât cu un doctor.

Cu toate astea, nu-i lipsea nimic din prezenţa şi charisma unui doctor exotic. Cu pielea închisă la culoare, părul lung şi cărunt, era autoritar, frumos şi impunător. Probabil era conştient de faptul că putea să pară ridicol. Puţini ar fi avut îndoieli că e arogant, crud, alcoolic şi narcisist. Dar presupun că îşi rezerva dreptul de a fi el însuşi, atât cât putea. Pentru el, ca şi pentru ceilalţi psihologi la modă, scopul psihanalizei nu era să-i transforme pe oameni în conformişti respectabili, ci să-i lase să fie cât de nebuni doreau, să-şi manifeste pornirile şi să se bucure de conflicte – chiar dacă asta însemna mai multă suferinţă – fără să se autodistrugă. M-am prins de la început, când l-a citat pe Pascal: „Nebunia e o trăsătură atât de fundamentală a oamenilor, încât să nu fii nebun ar fi în sine o altă formă de nebunie”.

M-am îndrăgostit de el, aşa cum trebuia să se întâmple, poate înainte să-l cunosc, şi construiam fantezii despre viaţa lui personală. Am încercat să-l seduc, implorându-l să mi-o tragă acolo, pe canapea, cu toate că eram convins că nu-mi doream asta cu adevărat. I-am dus mici cadouri: cafea, stilouri, cărţi poştale, romane.

Când era vorba de lucrurile importante, ascultarea şi interpretarea, reacţiona imediat, pe loc. Nu era ca psihanaliştii ăia care te îngrozesc cu tăcerea lor, nişte sfincşi definiţi de propria nemişcare. M-a întrebat odată dacă mi se pare că vorbeşte prea

mult, dar am spus că nu. Îmi plăcea schimbul dintre noi. Spunea că tăcerea e un instrument puternic, dar putea recrea scenariul cu părintele inaccesibil şi „copilul nebun”. Prin urmare, când avea ceva de spus, spunea. Discuţiile despre teoria freudiană erau întotdeauna considerate o formă de împotrivire, ştiam asta. Dar voiam să mă împotrivesc: teoria începuse să mă fascineze.

De fiecare dată când mă întâlneam cu el aveam senzaţia că înaintez cu înţelegerea; imediat ce ieşeam înapoi în stradă îmi puneam noi întrebări. Se bârfea că Tahir avusese relaţii intime cu unii pacienţi; se pare că vorbise la telefon în timp ce îi consulta şi chiar a mers cu ei la operă. Dar cu mine nu se concentra decât asupra terapiei. Uneori, dacă îl întrebam ce program are în seara respectivă, îmi vorbea despre prietenia lui cu pictori, dansatori, poeţi, ştiind că voiam să mă identific cu el, că asta îmi doream şi pentru mine.

După şedinţe mă privea în timp ce eu mă uitam la cataloagele lui, la cărţile lui de poezie.

— Ia-le, îmi spunea. Ia orice îţi trebuie.

Ştia că vrea să-mi lărgesc orizonturile, acum că mi se trezise setea de chestiuni intelectuale. Când i-am spus că vreau să-l înţeleg pe Freud şi psihanaliza, m-a încurajat să-i citesc pe Proust, Marx, Emerson, Keats, Dostoievski, Whitman şi Blake.

Mi-a spus că în majoritatea pieselor lui Shakespeare există cel puţin un nebun şi că în nebunia lor nu numai că îţi spun cine sunt, dar rostesc şi adevăruri esenţiale. Mi-a spus că psihanaliza face parte din cultura literară, dar că literatura e mai mare decât psihanaliza şi că o înghite aşa cum o balenă devorează plevuşcă. Toţi marii artişti ştiau de

existenţa inconştientului, pe care Freud nu l-a descoperit, ci doar l-a cartografiat.

Mai spunea şi altceva; „Profesia mea nu este şi nu ar trebui să fie considerată o ştiinţă exactă. Lui Freud îi era imposibil să spună că vindecă oamenii cu ajutorul poeziei. Şi totuşi, fii atent la marile personaje ale domeniului şi o să vezi cât de tare seamănă cu poeţii, cu salturile lor speculative şi cu metaforele lor: Jung, Ferenczi, Klein, Balint, Lacan, fiecare cântându-şi propria poveste despre dezvoltare, propria pasiune şi estetică. Punctele lor de vedere, deşi diferite, nu se anulează reciproc, cu există dimpreună, ca lucrările lui Tiţian şi Rembrandt.

Bineînţeles, la începutul terapiei amândoi a trebuit să depăşim un obstacol, ceva sumbru despre care trebuia să vorbesc. Dar voiam să-l cunosc puţin, să ştiu că pot avea încredere în el, şi în mine însumi, înainte să-i pun pe tavă povestea mea, pe care o numeam crima „fiului nopţii”.

Virtutea lui, am descoperit, era că îmi putea vorbi profund, că părea să mă înţeleagă. Se adresa acelei părţi din mine care era ca un bebeluş.

Era ca şi cum îmi vorbea un tată blând, care îmi cunoştea toate temerile şi fanteziile şi care era total dedicat stării mele de bine. Cum de mă cunoştea atât de bine? Cum reuşise? Voiam să fiu ca el, să pot să impresionez şi eu pe cineva ca el. Încă îmi mai doresc asta.

Întotdeauna m-am considerat o persoană expeditivă, înţepată, nerăbdătoare, care se neliniștește uşor. Cu el mă puteam relaxa. De ce anume eram îndrăgostit? De calitatea liniştii dintre noi. Uneori frica nu face niciun zgomot, mă gândeam

eu în timp ce stăteam acolo şi le disecam pe toate – mama, tata, sora, Ajita, Mustaq, Wolf, Valentin. El se apleca spre mine, în camera luminată numai de o veioză, în dimineţile londoneze triste şi umede, în timp ce oamenii se grăbeau spre muncă. Dar era o linişte încărcată de iubire, care dura minute în şir, o linişte care facilitează pacea dintre oameni, nu genul de linişte care te tulbură şi te împinge la nesupunere.

— Casa în care ai crescut era gălăgioasă? m-a întrebat.

— Păi da, am răspuns eu.

De fiecare dată când mă întorceam să mă uit la el avea o figură amuzată. Nu că i se prea distractivă suferinţa omenească, nici măcar atunci când era autoprovocată, cum ştia bine că se întâmpla de cele mai multe ori. Îmi arăta că ştie că nu se termină.

— Boala e o lipsă de inspiraţie, spunea.

Înainte să încep terapia avusesem un vis care mă tulburase zile întregi. Era ca într-un tablou suprarealist: stăteam singur într-o cameră goală cu braţele pe lângă corp şi un roi de viespi în păr, care făceau un zgomot teribil. Cu toate că stăteam aproape de o uşă, un om cu capul plin de viespi nu poate nici să se mişte, nici să se gândească prea mult la geografia lui emoţională.

„Viespile”, evident, erau protestanţi albi anglo-saxoni[21], printre altele, şi odată ce am început să discutăm despre asta, imaginea oferea numeroase posibilităţi. Psihanaliza nu mi-a „vindecat” mintea, aşadar, de furii şi întuneric, dar a introdus aceste efecte, pe care le-a transformat în întrebări reale, cu

21 White Anglo-Saxon Protestants, prescurtat WASP - viespe (engl.).

care merita să-mi bat capul şi care făceau parte din viaţa pe care o trăiam, nu numai din ceva care speram să dispară la un moment dat. Pentru Tahir viespile reprezentau ceva. Dacă găseam ceva în imaginea asta, îmi puteam întări legătura cu mine însumi şi cu lumea. Viespile îmi puneau nişte întrebări folositoare, cărora merita să le caut un răspuns. În ciuda suferinţei teribile a depresiei, Tahir mi-a vorbit despre „valoarea” şi „oportunităţile” bolii.

Asta era modalitatea, am înţeles, prin care psihanaliza trezeşte interesul şi creează viaţă. Niciodată n-am plecat de la o şedinţă fără ceva la care să mă gândesc. Stăteam în câte o cafenea şi scriam pagini întregi de notiţe, continuam să fac asocieri libere şi să-mi analizez visele.

Citisem deja *Interpretarea viselor* şi *Disconfort în cultură*, dar acum am început să citesc despre cum a început Freud să asculte cuvintele şi poveştile unor dereglaţi, ceva ce nu mai făcuse nimeni până atunci. A descoperit că dacă se concentra pe relatările lor despre ei înşişi, firul ducea de fiecare dată spre plăcere.

Pentru Freud, ca pentru orice alt poet, cuvintele, cele rostite de pacient şi cele ale psihanalistului, erau magice; provocau schimbări. Mă prinsese în mreje. Din fericire, lucrând la Muzeu aveam acces la toate cărţile pe care le voiam. Dacă un cititor solicita un volum pe care-l studiam eu, puteam să spun că s-a pierdut. Stăteam pe jos, într-un tunel îndepărtat al bibliotecii şi citeam; apoi ascundeam cartea până mă întorceam. Citeam „cartea viselor” a lui Freud ca un ghid pentru noapte, făcând ca culcatul să fie întâmplarea cea mai valoroasă a întregii zile.

Îmi plăcea la nebunie ideea ca doi oameni inteligenţi să petreacă împreună ore, zile, săptămâni, poate ani, cernând detaliile puţin importante ale experienţei în căutarea unor elemente semnificative, scotocind până în cele mai îndepărtate colţuri ale unui vis după adevăruri codificate. Concentrarea, intensitatea: m-am apucat la timp de psihanaliză. Mă simţeam obligat de profunzimea existenţei de zi cu zi, cât de multe se găseau în cel mai nesemnificativ gest sau cuvânt. Aici se întâlnea istoria personală cu lumea obişnuită. Ca un romancier, puteam astfel să găsesc înţelesuri şi să mă interesez de tot ce e lumesc, de poveştile pe care îmi plăcea să le aud.

Aveam senzaţia că Tahir şi cu mine vorbiserăm amândoi o grămadă, că munciserăm la o excavaţie adâncă. Ura pe care Miriam o simţea faţă de mine în copilărie, care era de înţeles, violenţa ei colosală şi psihotică şi încercarea ei de a o îndepărta pe mama de mine, ca s-o aibă numai pentru ea; senzaţia pe care o aveam că eram singur, că fusesem abandonat de ambii părinţi, gândacul rănit al lui Kafka ascuns sub pat.

Dar într-o zi, după o lungă tăcere, Tahir a spus:

— Ai ceva să-mi spui?

Asta era! Am crezut că-mi sugerează că ştie că ocoleam lucrul cel mai important.

Îmi pierdusem capacitatea de a fi fericit. Adevărul era că omorâsem un om. Nu în fanteziile mele, cum au făcut mulţi, ci în realitate, şi încă nu de mult. În cele din urmă nu-l mai puteam măsura pe Tahir Hussein decât în funcţie de asta: dacă puteam avea încredere în el sau o să ajung la puşcărie. Nu spusesem nimănui secretul meu, deşi fusesem adesea tentat, în vreunul din puburile alea descompuse unde

mă duceam în fiecare seară după muncă, ca să-i spun ce am pe inimă câte unui beţiv care până dimineaţă uita tot. Dar eram destul de isteţ cât să-mi dau seama că asta nu mă ajută să mă împac cu pierderea suferită.

Omul ucis nu mă lăsa în pace aşa de uşor. Se agăţa de mine, îşi înfigea unghiile în carnea mea. Mă trezeam cu privirea fixată pe teama pâlpâitoare din ochii lui condamnaţi. Trecutul călătorea în cârca mea ca diavolul, împungându-mă, acoperindu-mi ochii şi urechile ca să se distreze în timp ce eu gâfâiam mai departe, amintindu-mi încontinuu de existenţa lui. Lumea e aşa cum e; fanteziile noastre ne îngrozesc; ele sunt Chestia.

Începusem să am senzaţia că mintea mea era un obiect străin în interiorul propriului meu cap: voiam să o smulg de-acolo şi să o arunc de pe un pod. Cărţile nu mă puteau ajuta; nici drogurile, nici alcoolul. Nu-mi puteam elibera mintea analizându-mi mintea cu mintea. Mă gândeam că ar trebui să aprind fitilul şi să văd ce se întâmplă. O să-mi arunce viaţa în aer sau o să detoneze explozibilul ascuns în trecutul meu îngheţat? Mă puteam baza pe o altă persoană?

În cele din urmă am fost obligat să fac ce trebuie. O să mă las la mila lui şi o să suport consecinţele. Într-o dimineaţă, după ce m-am hotărât, i-am spus lui Tahir Hussein adevărul. Cum să funcţioneze terapia dacă eu ţineam ascuns un eveniment atât de important? Aşa că Tahir m-a ascultat vorbind despre simptomele fizice, tremuratul şi paranoia. Despre visele cu ochii morţi care se holbează la mine. Despre Wolf, Valentin, Ajita. M-a ascultat vorbindu-i despre moarte.

— Ce părere ai? am întrebat.

A spus, simplu, imediat, că unii merită una în

cap. Am făcut un serviciu lumii întregi eliminându-l pe porcul ăsta incredibil de rău. Nu încetam să fiu o fiinţă umană din cauza asta. Nu era decât o „mică” crimă. Nu părea să creadă că o să-mi fac un obicei din asta, nici că o să devin profesionist.

Ce uşurare simţeam, acum că secretul meu era ascuns în siguranţă la vedere! Pe Tahir îl îngrijora tentaţia mea de a mărturisi şi de a mă lăsa prins, nevoia mea de a fi pedepsit, ca şi tentaţia de a mă face cunoscut tuturor. A ascunde înseamnă a dezvălui. Majoritatea criminalilor, mi-a spus, îi conduc cu bună ştiinţă pe poliţişti la locul crimei, atât de mult îi îngrijorează victimele lor. Raskolnikov nu numai că se întoarce la locul crimei, ci vrea chiar să închirieze o cameră în „casa crimei”.

Tahir era singurul căruia i-am spus. Eram disperat la momentul ăla şi acum Tahir e mort, împreună cu secretul care acum nu va mai fi niciodată dezvăluit, secretul care îmi făcuse sufletul septic, până când n-am mai putut să continui singur. După Tahir, celorlalţi doi psihanalişti ai mei nu le-am spus. Nu ar fi fost bine pentru cariera mea.

Îi spusesem lui Tahir, la un an după ce începuserăm terapia, că mi-ar plăcea şi mie să practic profesia lui. Cum aşa? Mi-am dat seama de mic, când eram cu mama şi ne întâlneam cu cineva pe stradă, că de-abia aşteptam să aud bârfele. Mai târziu am realizat că asta era calea pe care se putea ajunge la cele mai profunde aspecte. Nu neapărat la secretele lor, deşi aveau şi ele un rol, ci la ceea ce luase naştere şi îi bântuia în interiorul familiei.

Curând însă, conversaţiile cotidiene care caracterizau viaţa în suburbii n-au mai fost de ajuns.

Voiam chestiile serioase, „adâncimile”. Ajunsesem la Nietzsche şi la Freud prin intermediul lui Schopenhauer, a cărui carte în două volume, *Lumea ca voinţă şi reprezentare*, mă distrase aşa de bine în facultate. Apoi am copiat următorul fragment: „Pasiunea sexuală e miezul dorinţei de viaţă. Într-adevăr, s-ar putea spune că omul este personificarea dorinţei sexuale; pentru că îşi are originile în actul copulaţiei şi dorinţa lui cea mai mare este tot copulaţia, iar această tendinţă este singura responsabilă pentru perpetuarea existenţei lui fenomenale. Pasiunea sexuală este cea mai perfectă manifestare a dorinţei de a trăi”.

Mă consideram un om permanent pe cale să devină artist, scriitor, regizor de film, fotograf sau chiar (varianta de rezervă) universitar. Scrisesem cărţi, cântece, poezii, dar niciodată nu păruse să constituie asta înţelesul pe care îl căutam. Nu că ai fi putut să trăieşti din haiku, întotdeauna mă impresionaseră oamenii care ştiau multe. Singurul lucru pe care mama şi cu mine îl făceam împreună era să ne uităm la emisiunile de cultură generală de la televizor. *Provocarea universităţii* era preferata noastră şi mama spunea: „Ar trebui să ştii toate astea. Oamenii ăştia nu sunt la fel de deştepţi ca tine şi totuşi uită-te ce haine au!”

Niciuna dintre carierele pe care le-am luat în considerare nu mă entuziasma. Şi totuşi, fără să-mi dau seama, ceva se cocea în mine. Timpul pe care l-am petrecut cu tata în Pakistan, chiar dacă a fost catastrofal şi deprimant în multe privinţe, mi-a insuflat ceva care semăna cu etica de şcoală publică. Sentimentul trecutului, sentimentul familiei şi al

realizărilor acesteia – unchii mei fuseseră jurnalişti, sportivi, generali de armată, doctori – împreună cu aşteptările de a obţine succesul fără efort, mă mobilizaseră, dar mă şi intimidaseră în acelaşi timp, îmi dădeam seama acum. Nu eram numai un „paki”. Dintr-odată, spre deosebire de Miriam, aveam un nume şi un loc al meu, dar şi răspunderea care decurgea din ele.

Am început să-mi dau seama că, pe lângă faptul că eram inteligent, trebuia să găsesc şi o modalitate de a-mi folosi mintea. Avea de-a face cu „onoarea familiei”, o idee pe care înainte o găseam absurdă. Tahir a fost cel care a făcut ca totul să se lege. A durat mult până să abordez chestiunea asta cu el. Mă temeam să nu creadă că vreau să-i iau locul.

Dar în cele din urmă am făcut-o.

— Ce crezi? am spus. Aş putea s-o fac?

— Vei fi la fel de nemaipomenit ca oricare dintre noi, a spus el.

În primul an în care am lucrat cu Tahir le-am văzut foarte rar pe mama şi pe Miriam. M-am străduit destul de serios să le evit. Îmi dădeam seama că mă încărcau prea mult certurile şi intimitatea cu ele, fără un tată, faptul că le doream pe amândouă în feluri diferite şi le ţineam separate.

Dar când Miriam a spus că ar trebui să mergem la mama la prânz, în ziua de Crăciun, n-am fost în stare să mă opun. Oricum, voiam să-l văd pe primul copil al lui Miriam, un bebeluş simpatic pe care i-l făcuse un taximetrist căruia n-a avut bani să-i plătească cursa într-o seară. Ea locuia deja la ultimul etaj al unui bloc social cu copilul şi încă unul pe drum, iar singurul adult care îi ţinea companie era un bărbat

violent. Era drogată cea mai mare parte din timp şi din când în când se interna la psihiatrie. Mai târziu s-a mutat la periferia Londrei, argumentând că nu poate locui la etaj pentru că vocile îi strigau întruna: „Sari, sari!”

— Dar niciodată suficient de tare, a remarcat mama.

La desert m-au întrebat dacă intenţionam să rămân la bibliotecă, poate să devin exponat. Am spus „nu la nesfârşit”, ştiam deja ce vreau să fac. Aveam să devin psihanalist, terapeut, doctor de cap. Am prezentat lucrurile cât am putut de serios, dar a trebuit să fentez o mulţime de remarci iritate. „*El* are nevoie de un doctor de cap”, a murmurat Miriam. Mama: „Tu ai nevoie de aşa ceva”. Miriam: „De fapt, mamă, dacă te-ai obosi să priveşti în interiorul tău, ai vedea că tu ai nevoie”. Mama: „Priveşte tu înăuntrul tău, scumpo”. Miriam: „În definitiv, tu ne-ai făcut…” Şi aşa mai departe.

Când dialogul s-a răcit, am continuat. Cu toate că în *Dicţionarul diavolului* definiţia pentru doctor e „Cel în care noi ne punem speranţele când ne îmbolnăvim şi câinii noştri când se simt bine”, cuvântul „doctor”, după cum v-ar fi putut explica Josephine, inevitabil le pică bine celor mai mulţi. În timp ce vorbeam, explicându-le despre pregătire, cabinet, venituri, interes, spre surprinderea mea cuvintele păreau să aibă autoritate. Erau surprinse, bănuiesc, de cât eram de hotărât şi de implicat. Ştiu că mă considerau, cum mă consideram şi eu, pasiv şi reţinut, lipsit de prea multă voinţă sau dorinţă.

Dar acum nu mai păream doar parţial prezent, ca până atunci – viaţa mea era pentru ele o întrerupere –,

ci păream să am ceva greutate. Eram în stare să fiu egalul lor şi, spre groaza mea, asta părea să le micşoreze, să le facă chiar puţin jalnice, ca şi cum toată viaţa eu îmi diminuasem statura ca Miriam şi mama să rămână mari. Spre deosebire de ele, eu păream să ştiu ce e cu mine, încotro mă îndrept. Fărădelegea mea era imboldul meu. Aveam să-mi petrec tot restul vieţii achitând această datorie timpurie. Şi eram fericit s-o fac.

— O să faci bine, a spus Miriam.

— Poate, puţin.

— Ce drăguţ.

Nu era sarcastică. Celelalte personalităţi ale ei erau aproape ascunse sub stratul de agresivitate, sub firea ei *beligeranta* – un cuvânt care o descria foarte exact.

— Înseamnă că poţi să mă ajuţi şi pe mine, nu?

Se uitau la mine aproape rugător.

— Ştiţi amândouă, am spus, că niciun doctor nu-şi poate trata un membru al familiei.

La un an după ce-mi începusem pregătirea, când lucram deja cu tineri, am aflat că a murit tata. După ce am plecat din Pakistan, nici eu, nici Miriam nu l-am mai văzut. L-am plâns? Aş fi vrut să ştie că îmi găsisem o vocaţie. Mă îndoiam că i-ar fi fost pe plac. Oricum, eram deja destul de puternic cât să trec peste dezaprobarea lui. Eram singur, dar ştiam, în sfârşit, ce fac.

În seara aia, după ce am plecat de la mama, în timp ce mergeam pe jos pe străzile familiare de unde nu credeam că o să mai scap vreodată, un băieţel pe jumătate învins de ceva ce-l depăşea, mă grăbeam să mă întorc la ediţia mea de opere complete ale lui

Freud, la pacienţii pe care urma să încep să-i consult, la conferinţele la care urma să particip, la cărţile pe care urma să le scriu. Voiam să fiu de folos, să fi făcut ceva important.

Chiar şi atunci, într-un moment atât de plin de speranţă, când viitorul era ceva pe care mi-l doream, auzeam cuvintele mortului răsunându-mi în ureche: „Ce vrei de la mine?”

Capitolul 8

I-am spus lui Miriam pe loc:

— Ştii că sunt o târfă a bârfelor şi mor dacă nu-mi spui.

— Vorbeşti exact ca Henry, a spus ea. Dar el e ca Tigger, iar tu n-ai fost niciodată aşa de prietenos. Sau poate te-ai schimbat?

— Acum tu începi să vorbeşti ca el, am spus eu.

— O, Doamne, începem să ne topim unul în altul! a spus ea.

Seară, şi Miriam era la ea în bucătărie când am ajuns eu. Copii pe biciclete făceau acrobaţii pe o roată în curtea din faţă. Alţi băieţi şi fete împrăştiau prin casă cu prietenii lor: un adolescent în faţa televizorului în celălalt capăt al camerei, cu o mână în decolteul unei urâte şi cu cealaltă pe telecomandă. Bushy cocoţat pe un scaun, desculţ, îndesându-şi bani în şosete înainte să şi le pună la loc în picioare. Apoi şi-a aruncat cheile în sus, le-a prins şi a plecat să ia un client care-l plătea.

La ea acasă Miriam părea îngrijorată şi cu mintea aiurea, cum fusese şi în tinereţe, dorindu-şi să fie în altă parte, întrebându-se unde e plăcerea. În orice caz, mi-am dat seama că mă privea în timp ce mă învârteam prin bucătăria ei, pregătindu-mi o porţie

de paste.

— Aşadar? am spus eu. Cât de tare te-ai bucurat să-l vezi pe Henry? Aţi mai stat mult la mine?

— Uite cum stă treaba, a spus ea. Îşi luase expresia ei cea mai serioasă, tragică chiar, care mă zăpăcea. Ai aranjat chestia asta dinadins?

— Henry m-a rugat să-i fac rost de nişte marfa de la tine. Asta e tot ce am făcut.

— Să nu intraţi aici! a zbierat ea către restul casei înainte să închidă uşa şi să proptească un scaun sub clanţă, o rară pledoarie pentru intimitate. Ce s-a întâmplat? Henry voia marfa, dar nici măcar nu ştie cum să-şi ruleze singur ţigările. În timp ce-i făceam eu câteva, ca să-l învăţ, a spus: „De ani de zile n-am mai învăţat ceva atât de folositor”. Ştii cum vorbeşte el, pentru Anglia şi pentru folosul lui propriu, de parcă se aşteaptă să-l şi asculte cineva. Până şi eu a trebuit să tac din gură. Asta da autoritate. Mă enervez numai când mă gândesc.

— Ce-a spus?

— I-am spus de la bun început că sunt săracă. I-am spus că niciodată n-am avut nimic, şi nu pentru că n-aş fi încercat. Nu mă pricep la nimic în afară de chestiile mărunte, aşa că să nu-i treacă prin cap că sunt o partidă bună, dar aş putea să moştenesc câte ceva. El a spus că a trăit în lux cu soţia lui, Valerie, timp de zece ani. Aveau case, maşini, petreceri, vacanţe. Erau prieteni cu artişti celebri, cu politicieni, actori, care stăteau la ei în casă, le beau şampania, înotau în piscinele lor. Când mai avea nevoie de bani, soţia lui mai vindea câte un tablou.

— Henry a montat nişte spectacole excelente în perioada aia.

— Fără să câştige prea mult, pretinde el. Ea îl întreţinea pe el. El mânca din farfuria ei. Ei bine, pe măsură ce vorbea despre asta era din ce în ce mai mâhnit, spunea că e o „viaţă neadevărată”. Nu ştiam ce să fac. După el, e nebun. Tu îţi petreci zilele cu oameni din ăştia.

— N-aţi făcut decât să vorbiţi?

— I-am dat ţigara. E o iarbă specială. Ştiam că o să-l facă să deschidă subiectul.

Acum Miriam s-a apropiat de mine şi mi-a spus cu glas scăzut:

— O să-ţi spun cum m-a sedus şi m-a făcut să-l iubesc.

— Deja îl iubeşti?

Henry îl rugase pe Bushy să-i ducă la apartamentul lui de la Hammersmith, pe malul râului, unde locuia la parter. Mergeam şi eu adesea acolo: camera de zi avea o fereastră lungă care dădea spre Tamisa şi spre poteca de pe malul celălalt. Celelalte trei apartamente din clădire erau ocupate de regine ale teatrului îmbătrânite, cu care Henry se certa mereu, fie din cauza tomberoanelor de gunoi, fie a numărului de chiriaşi sau, mai probabil, de tineri actori care tropăiau în sus şi în jos pe scări. Sau purtau lungi discuţii pe palier despre producţiile de la curtea regală de la mijlocul anilor ’60.

Pe lângă livingul mare, locuinţa lui Henry era compusă dintr-un număr de camere de dimensiuni mici şi medii umplute la întâmplare cu survenire din lumea teatrului şi cu „opere de artă” pe care începuse să le creeze în ultimii ani. Pe covoare tocite stăteau „sculpturile” lui, făcute din sârmă şi plastic sau din cofraje de ouă umplute cu silicon; pe pereţi, printre

oglinzi sparte, afişe şi schiţe de costume pentru diferite spectacole, atârnau desenele şi acuarelele lui.

Ca mulţi alţii, era mai mândru de hobby-urile decât de munca lui. Fiul lui, Sam, îi spusese Femeii Catâr, de fapt oricărei femei care trecea pe acolo, că, dacă îi admira fotografiile, se putea muta acolo cu el, dacă asta îşi dorea. În realitate, Femeia Catâr era atât de îndrăgostită de ideea de a locui lângă râu, pe care îl privea întruna, încât a încercat să şteargă puţin praful, dar şi-a dat repede seama că ar fi nevoie de o echipă întreagă care să lucreze zile în şir ca să se vadă ceva. Cu toate astea, tratase tablourile cum se cuvine şi fusese răsplătită cu ceva bunăvoinţă.

Henry avea un fotoliu mare lângă fereastră şi un radio pe o măsuţă lângă el. Aici citea ziarele, poezie, piese de teatru şi Dostoievski, în timp ce privea râul. îi plăcea să spună că noaptea îi vedea printre copaci pe prietenii lui homosexuali care participau la orgii în aer liber.

— Mi-a plăcut casă, a spus Miriam. Istoria vierii lui e peste tot, premii, fotografii cu el şi cu actriţa aia franţuzoaică celebră, Brigitte Bardot.

— Jeanne Moreau.

— Voia să trecem imediat la sex, a spus ea. Amândoi eram flămânzi de dragoste fizică. Vorbea ca o femeie nebună, o dădea întruna că corpul lui scârbeşte pe oricine. N-a vrut să-şi scoată hainele. Chiar şi-a pus puloverul pe el. Tu ştii că eu sunt obişnuită cu chestii ciudate, dar asta a fost chiar straniu, să stau în pat, goală, lângă un necunoscut complet îmbrăcat care îmi tot spunea cât e de speriat. Mă rog, nu vrei să auzi restul.

— De ce nu?

— S-ar putea să te întristezi când te gândeşti la tine.

Am râs. Uneori era la fel de sentimentală ca Rafi, care spunea: „Oh, tată, nu vreau să te întristezi”. A continuat:

— Ei bine, după partea cu dragostea, şi-a scos cartea. Beam vodcă şi fumam încă o ţigară. M-a pus să-i citesc. O chema Sonya.

— Din *Unchiul Vania*? Ultimul monolog?

— A pus un scaun în mijlocul camerei şi mă privea cum stau. A avut tupeul să-mi dea indicaţii.

— Ce ţi-a zis?

— M-a pus să citesc mai lent. Mi-a spus când să mă uit la carte şi când să ridic privirea. În acelaşi timp voia să fiu naturală, ca şi cum am fi fost acasă. Monologul era despre muncă şi îngeri şi rai, plin de patos. După gustul meu vorbea prea mult despre muncă. El s-a implicat foarte tare, se fâţâia de colo-colo. Habar n-aveam că e aşa de sprinten.

Din când în când, de-a lungul anilor, asistasem la repetiţiile spectacolelor lui Henry, şi la montările moderne, şi la cele clasice. Îmi plăceau mai ales atelierele cu oameni obişnuiţi şi aprecierea lui pentru ceea ce numea interpretare actoricească „naivă”, care, spunea el, are frumuseţea ei., Aduceţi-mi numai cei mai proşti actori. Ce poate fi mai deprimant decât talentul?” zicea el. „Sper să nu mai cunosc niciun om talentat!”

Dacă, atunci când monta un spectacol, era vreun actor cu care nu se înţelegea, mă ruga să vin şi să-l privesc, şi pe urmă Henry şi cu mine vorbeam despre el la bar. Henry era un alt om când muncea; auzisem că era violent, mai ales cu femeile, dar se maturizase

şi îi trecuse, în sala de repetiţii mă impresionau siguranţa lui şi concentrarea intensă, preocuparea faţă de actori şi interesul pe care îl avea pentru ideile lor, ca şi fermitatea de care dădea dovadă când voia ceva. Mi-am dat seama că acolo era locul lui, că pentru asta trăia. Dar mă făcea şi să mă întreb dacă acest Henry, atât de agil şi de entuziast, era altul decât cel plin de nelinişti pe care îl cunoşteam din viaţa de zi cu zi.

— Mi-a spus că s-ar putea să mă înregistreze pentru televiziune, a spus Miriam. A minţit sau m-a dus cu vorba? Sunt obişnuită cu aşa ceva din partea bărbaţilor. Bărbaţii însuraţi m-au adorat dintotdeauna.

— Serios?

— Înghiţeam orice.

— Aşa e.

— Nici măcar nu mă deranjează dacă minţea, dar…

— Henry n-ar face aşa ceva. Ar trebui să lucreze la un documentar despre actorie. Dacă nu eşti atentă, s-ar putea să te includă în el.

— Pe bune? Ar trebui să mă coafez şi să-mi acopăr tatuajele. Ce bine ar fi să am nişte bani.

Cu câţiva ani în urmă i-l prezentasem pe Henry uneia dintre fostele mele prietene, Karen Pearl, căreia i se mai spunea, afectuos, şi „Scârba de la TV”. Acum vreo optsprezece luni Karen fusese de acord să realizeze un documentar pe care voia să-l facă Henry. Dar în loc să-l filmeze într-o perioadă de zece zile, cum ar face majoritatea oamenilor, Henry hotărâse să lucreze la el „vreo doi ani”, să filmeze cu propria lui cameră, în timp ce făcea şi alte lucruri – preda, călătorea şi ţinea prelegeri, adică activităţile lui „de

pensionar”, cu toate că, evident, nu se pensionase.

Karen voia ca documentarul să includă celebrităţi, prin care ea înţelegea actori de telenovele, în timp de Henry voia actori cunoscuţi, talentaţi, cu care mai lucrase, dar şi amatori care îşi încercau mâna pe bucăţi din repertoriul clasic.

Henry se enervase pe mine pentru că îi pusesem în contact, iai Karen susţinea că încăpăţânarea lui o s-o aducă la faliment, deşi nici chiar el nu putea fi singura cauză. Mă invitase de curând la una dintre emisiunile ei pop, într-un depozit plin de semicopii aproape dezbrăcări şi machiaţi exagerat. Se transformase într-o Hattie Jacques din filmele *Carry On*: ca o matroană cu aere, de o grandomanie prostească.

Îi plăcea să bea şi era la fel de imposibilă când îi intra ceva în cap, ca şi Henry. A fost unul dintre primii realizatori de televiziune care au făcut emisiuni despre transformări – grădini, case, femei – dar de la o vreme nu-i mai mergea foarte bine; toată lumea făcea acelaşi lucru acum. Firma pe care o înfiinţase pierduse de curând contractul pentru un serial la care lucra. Ca urmare mă îndoiam că va fi foarte încântată de ideea nouă, dar emoţionantă, a lui Henry de a-şi pune prietena să recite integral monologul Sonyei la televizor. Vedeam multe lupte în perspectivă.

— Bushy m-a dus acasă, a continuat Miriam. Mă simţeam ca pe o pernă de aer. De ani de zile n-am mai făcut dragoste de-adevăratelea. Nu mă mai opream din cântat. Voiam să ascult o melodie de-a Enyei.

— Oh, ghinion, am spus eu, dar înainte să mă plesnească am continuat: o să vă mai vedeţi?

— Numai dacă-mi spui de ce îi place de mine.

— Eşti agreabilă.

— Tu de ce n-ai nicio iubită? a spus. Ştiu că ţi-e dor de Josephine.

— Mă simt singur uneori. Dar, cum spunea primul meu psihanalist: „Nu-ţi face griji în privinţa mea, mi-am făcut norma de Sartori”.

— Aia dinaintea lui Karen, Ajita, aia a fost întotdeauna adevărata ta dragoste, a spus Miriam.

— Zău?

— De câte ori am întâlnit-o? Două sau trei? A fost destul ca să-mi dau seama. Era drăguţă, necomplicată. Mi-a dat şi bijuteria aia. De ce n-aţi rămas împreună?

— N-a mers.

— Ce s-a întâmplat, de fapt, între voi? Poate că încă se mai poate face ceva. De ce n-o cauţi?

— Nu sunt sigur că vreau.

— N-a murit cineva?

— Ba da.

— Când o să-mi spui toată povestea?

— În ultima vreme m-am gândit mult la ea, am spus. În perioada asta a anului e aniversarea ultimei dăţi când ne-am văzut. Mereu stau şi mă gândesc la ea şi mă simt ca naiba de mohorât, mohorât, mohorât.

— Jamal, încearcă s-o găseşti. Probabil că locuieşte pe-aproape. Ca şi tine, fără îndoială a fost şi ea cu alţii, dar am impresia că a rămas ceva între voi.

— Şi dacă nu-i aşa? N-ar fi şi mai rău? Pentru mine e ca o cutie a Pandorei.

— N-o să ştii până nu afli.

— Uite ce e, am spus, ocolind subiectul. Miriam, poţi să te duci la Henry oricând vrei, dar uneori e băiatul lui acolo. Vă pun la dispoziţie apartamentul meu. O să mai fac două chei. Folosiţi casa când vreţi,

când nu lucrez seara sau în weekend. Dacă e Maria acolo, spune-i să plece.

Am observat că intrase Bushy; stătea acolo, încuviinţând din cap către Miriam. Mai devreme remarcasem, dar nu conştientizasem pe deplin, că Miriam se fardase şi se parfumase.

— Jamal, trebuie să plec. Henry mă scoate la un pahar într-un club.

— Excelent, am spus.

Miriam îşi tot trecea mâna peste faţă.

— Ce s-a întâmplat?

— Dar eu nu vreau aşa ceva. Nu pot să sufăr să ies în oraş. Am oamenii mei, copiii, pe Bushy. Henry mă scoate din ritmul meu. Poate că o să mă distrugă, şi mi-am distrus viaţa de prea multe ori. Chiar trebuie să mă duc?

— Da.

În spatele nostru, Bushy şi-a dres glasul.

— Miriam, am spus eu, e ca pe vremuri. Tu te pregăteşti să-ţi petreci noaptea în oraş, şi eu mă pregătesc să mă duc la culcare.

— Te-aş invita să vii cu noi, a spus ea. Dar Henry vrea să fim singuri.

— Lucrez la carte. Asta mă interesează cel mai tare acum.

În ultimii zece ani scosesem două cărţi cu studii de caz, *Şase personaje în căutarea unei terapii* şi *Cititorul de semne*. În fiecare volum luam un număr de persoane şi discutam şedinţele de terapie, cugetând, pe măsură ce poveştile se derulau, la natura „bolilor de zi cu zi” sau a simptomelor: temeri, obsesii, inhibiţii, fobii, dependenţe. Erau lucruri normale, cotidiene, pe care orice cititor le recunoştea:

simptome în jurul cărora vieţi întregi sunt organizate şi în care, uneori, se împotmolesc.

Spre surprinderea mea, dar şi a editurii, cărţile au avut succes şi au fost traduse în cinci limbi. Pe lângă încercarea de a reînvia ideea lui Freud că studiul de caz e un amestec de literatură, speculaţie şi teorie, cărţile erau şi o modalitate de a explica psihanaliza unei noi generaţii, un mod de a arăta că poate să fie un succes, dar şi un eşec. Prin urmare era vorba de cât de tare le displace oamenilor gândul de a renunţa la simptomele lor – să rămâi fără propriile boli e un mare risc, de vreme ce ele funcţionează ca remedii pentru alte conflicte.

Evitasem limbajul tehnic şi descoperisem că aceste relatări ale nefericirii au aceeaşi structură, organizare şi imbold narativ ca nişte povestiri. Sunt, de fapt, studii de personaje în care subiecţii erau colaje din pacienţi reali alături de fragmente din mine însumi şi alte părţi inventate. Niciodată nu mă apropiasem mai tare, şi eram destul de aproape, de a scrie ficţiune. Era o formă de literatură, una destul de liberă, spre deosebire de articolele academice, care îmi permitea să spun ce aveam nevoie să spun, în timp ce meditam la munca mea de zi cu zi şi la cugetările altora – poeţi, filosofi, psihanalişti.

Nu eram lipsit de experienţa scrisului. Aveam contract pentru încă o carte şi aveam de gând să o scriu: îmi trebuiau bani. Dar acest material despre Ajita, care ieşea la suprafaţă spontan şi îmi ocupa cea mai mare parte a timpului pe care îl dedicam scrisului, părea diferit. Îmi imaginam că relatările mele despre ea, aparent întâmplătoare şi haotice, nu ar diferi prea mult de cele ale unei şedinţe de psihanaliză: un

amestec de vise, dorinţe, întreruperi, dispute, fantezii, împotriviri, amintiri din alte perioade şi o încercare de a găsi o cale printre toate. Spre ce? Asta încercam să aflu.

Am mers cu Miriam până în faţa casei. Am observat că Bushy căra ceva care părea să fie bagajul lui Miriam pentru noapte. Înainte să mă urc în maşina mea am sărutat-o şi l-am privit pe Bushy cum îi deschide portiera din spate şi o aşteaptă să se instaleze comod, în timp ce ea se chinuie şi îşi reprimă diverse zgomote de „femeie bătrână”.

Apoi, în timp ce pleca spre plăcerea ei, mi-a făcut cu mâna şi a strigat:

— Ne mai vedem, frăţioare!

Capitolul 9

Iubita mea plângea, tremurând. N-o mai văzusem niciodată în starea asta.

Ajita şi cu mine ne întindeam prosoapele, uitându-ne pe cer după nori, când dintr-odată ea s-a prăbuşit plângând. A durat ceva până a recunoscut că o supără ceva grav. Tatăl ei avea necazuri la fabrica lui, pe care urmau să o conducă împreună după ce termina şi ea facultatea. Ea se gândise chiar, ipotetic, cum ar fi să o conducem noi doi, după ce tatăl ei se va pensiona.

Se dăduse la televizor un documentar despre fabrică, pe care întâmplător îl urmărisem împreună cu mama, fără să-mi dau seama că e vorba despre aceeaşi familie.

Cu câteva luni în urmă tatăl ei fusese abordat de un regizor care i-a spus că presupusul „doc” ar fi o prezentare înţelegătoare a vieţilor asiaticilor din Uganda, oameni care veniseră în Anglia cu mai nimic,

dar deja îşi consolidau o poziţie socială; o poveste optimistă despre progresul imigranţilor. Tatălui Ajitei îi plăcuse regizorul, cu care a avut multe discuţii despre crichet, India şi politicile din Lumea a Treia, în orice caz, s-a dovedit că regizorul era un fel de agent dublu, aşa cum se spunea despre cei mai mulţi dintre ei. Era un comunist din clasa superioară, cu studii la Cambridge, un dezertor inteligent şi plin de succes, care îşi ura propria clasă şi poziţie socială.

Documentarul includea multe cadre filmate într-o fabrică şi interviuri cu muncitorii. Tatăl Ajitei cooperase; era flatat de implicarea în proiect. Dar comunistul de la Cambridge îi demascase pe tatăl Ajitei ca pe un exploatator fără milă al propriilor conaţionali, un capitalist de frunte şi un ticălos lacom. Tatăl Ajitei încercase să-l contacteze pe individ şi să-şi exprime obiecţiile. Dar acum comunistul nu mai voia să stea de vorbă cu el. Tatăl Ajitei nu înţelegea cum putea cineva să fie atât de perfid. Era ceva „tipic englezesc”, din punctul lui de vedere – şi, în plus, ceva pe care el îl definea drept „colonialism marxist”.

Muncitorii din fabrică văzuseră, bineînţeles, emisiunea şi deveniseră mai dificili, manifestându-şi deschis nemulţumirea şi chiar ameninţând cu greva. În Africa sau India, evident, ar fi fost concediaţi sau bătuţi. „De ce nu pot să muncească şi atât?” a spus Ajita. „La urma urmei, în climatul ăsta politic, au noroc să aibă o slujbă”. Probabil că asta îi spusese tatăl ei.

I-am spus limpede Ajitei că în asemenea chestiuni eu sunt de partea muncitorilor; astea erau instinctul şi credinţa mea, pe care mi le transmisese tatăl meu. Pe un ton destul de moralist, i-am spus că

sunt un susţinător al Rockului împotriva Rasismului, atitudine apărută după ce Eric Clapton a ţinut un discurs rasist pe o scenă în Birmingham. „Haide, Eric", spunea scrisoarea originală din *Melody Maker*. „Recunoaşte. Jumate din muzica ta e neagră. Eşti cel mai mare colonialist din lumea rockului". Dar Ajita n-avea de gând să treacă de partea stângii. Nu a spus nimic; nu înregistra nimic.

Eu speram că, în ciuda diferenţelor de opinii dintre noi, ne vom întoarce la viaţa noastră indolentă, finanţată de marele exploatator, tatăl ei. Cu cât bătrânul stătea mai mult la muncă, oricât ar fi fost de hărţuit, cu atât mai mult timp aveam să-i mănânc mâncarea, să-i beau berea şi să-i regulez fiica. În afară de cazurile când atingea problemele rasiale, politica nu mă fascina. În anii '70 lumea era mereu în grevă; era singura consolare pentru faptul că trebuia să muncească. Curentul electric cădea aproape în fiecare săptămână. Se auzeau urale ironice în toate puburile şi sălile de dans din cartier înainte să poţi pune mâna pe fete şi să apară lumânările. Sau era penurie de mâncare şi de benzină, odată cu un fel de crize naţionale, când miniştrii îşi dădeau demisia şi guvernele se salvau la mustaţă. Pe urmă mai venea şi câte o bombă IRA: printre altele, le plăcea să arunce în aer puburi, dar şi Podul Hammersbridge, care a explodat de două ori. În curând, nişte nevinovaţi erau bătuţi, forţaţi să mărturisească şi închişi. Eram obişnuiţi.

Dar Ajita era atât de supărată din cauza crizei de la fabrică, încât nu mai voia să facă dragoste.

— Nu mă atinge, Jamal, spunea, îndepărtându-se de mine. Nu mai pot să fac asta. Mă simt prea prost.

Era prima dată când mă respingea, prima umbră care se lăsa peste pasiunea noastră.

Nu mă lăsa să-i alin supărarea. Ca să mai uităm de necaz mergeam cu maşina la facultate şi stăteam la bar cu Valentin. Îmi plăcea acolo, îmi plăcea cum se uitau bărbaţii la ea. Era o fată care atrăgea atenţia. Acum aveam gaşca mea; mă simţeam protejat.

Unul dintre cele mai active grupuri studenţeşti era cel al refugiaţilor iranieni. În fiecare zi, la prânz, umpleau barul cu fluturaşi cu poze oribile cu victimele poliţiei secrete a şahului, Savak, o organizaţie sprijinită de Statele Unite, veşnicii prieteni şi finanţatori ai dictatorului. Vorbeam cu tinerii stângişti care ne solicitau sprijinul; susţineau că vor folosi moscheile ca să organizeze oamenii. Odată începută revolta, stânga avea să preia puterea.

Celălalt grup activ din facultate, permanent ocupat şi în căutare de necazuri şi înrudit cu Liga Anti-Nazistă, era PSM, Partidul Socialist Muncitoresc. Un student din anul nostru de la filosofie a venit să ne dea câţiva din fluturaşii lor. Ca marxismul însuşi, nici el n-avea de gând să dispară, şi-a tras un scaun şi a vorbit cu Valentin, pe un ton grav, despre o întâlnire.

Troţkiştii încercau întruna să-l convertească, lucru straniu de vreme ce el crescuse într-o ţară comunistă, din care făcuse mari eforturi să scape, argumentând că ideologia marxistă îi distrusese ţara. În ciuda explicaţiilor troţkiştilor că sistemul „o luase razna” după ce fusese deturnat de stalinişti, Valentin nu se lăsa convins. Mi-a spus că tipii i se păreau nostimi şi „aproape nebuni”, dar că, de cele mai multe ori, îi asculta pentru că nu avea ceva mai bun de făcut.

Valentin părea să dispreţuiască aproape orice

efort sau iniţiativă omenească, de parcă ar fi fost sub demnitatea lui. Cu siguranţă şi pe mine mă considera inferior şi probabil că tocmai de asta eram aşa de dornic să-l impresionez. Odată, când l-am rugat să mă ajute la logică, mi-a spus pur şi simplu: „Oh, am învăţat toate astea acum luni de zile”. Iar când mergeam pe King’s Road vinerea şi sâmbăta la agăţat, el marca aproape de fiecare dată, iar eu trebuia să iau ultimul tren spre casă. Bănuiesc că şi atunci când mi-a „lăsat-o” pe Ajita a fost tot ca să-şi arate superioritatea.

Am remarcat că Ajita, după ce a aruncat o privire la fluturaşul pe care îl primise, l-a recitit de câteva ori, chestie care m-a surprins, pentru că niciodată nu o interesaseră nici cititul, nici politica.

Troţkistul arăta cu degetul spre fluturaş.

— Proprietarul ăsta de fabrică, cel care ne interesează…

A făcut un gest cu degetul de-a lungul beregatei, a deschis gura şi şi-a dat ochii peste cap ca un personaj în suferinţă dintr-un tablou de Bacon.

— Cum zici tu, amice, am spus eu, încercând să scap de el.

— Jamal… a spus o voce mică şi panicată. Ajita îmi şoptea ceva la ureche. Voia să facem o plimbare pe malul râului, pe Embankment[22].

Am priceput, printre hohotele ei, că fabrica despre care se vorbea în foaia volantă a troţkistului, care îi îndemna pe studenţi la protest, era chiar fabrica tatălui ei.

---

22 The Thames Embankment, faleză de-a lungul malului nordic al Tamisei, realizare inginerească a secolului al XIX-lea; compus din Victoria și Chelsea Embankment.

Timp de trei ani familia Ajitei o dusese bine, tatăl ei punea bazele afacerii, mama se ocupa de copii, aveau bani destui de cheltuit. Copiii se adaptau; le plăcea în Anglia. Dar acum se părea că totuşi Anglia nu-i accepta. Tatăl Ajitei era obişnuit să conducă şi să aibă putere, dar în ultima vreme începuse să se teamă că le va pierde pe toate. Profiturile nu erau grozave; avea să fie nevoit să păstreze salariile mici. Întreaga afacere era în pericol să se prăbuşească. Va rămâne cu datorii uriaşe şi apoi s-ar putea chiar să ajungă la faliment. Ce se vor face ei atunci – vor ajunge să trăiască din ajutorul de şomaj, ca toţi ceilalţi?

Greva, care a izbucnit curând după difuzarea documentarului, era condusă de o micuţă femeie bengaleză. Această persoană curajoasă, sfidătoare, devenise o eroină pentru celelalte femei, pentru Stânga în totalitatea ei. Totul era în favoarea ei: rasa, sexul, clasa socială, statura. Numărul celor care pichetau fabrica creştea în fiecare zi. Fabrica nu era departe de Londra şi se afla aproape de o staţie de metrou. Actorii de film şi cei de la Compania Regală Shakespeare îi sprijineau pe grevişti dimineaţa, înainte de sosirea muncitorilor. Trecuse pe acolo şi un ministru laburist. Disputa devenise o *cause célèbre*.

Erau şi câţiva muncitori amerindieni, dar majoritatea angajaţilor erau asiatici: un amestec de indieni din Kenya, pakistanezi şi bengalezi, femei în vârstă, studenţi şi câţiva bărbaţi, supravegheaţi de manageri albi. Ajita mi-a spus că, în ciuda opiniei generale, muncitorii nu erau ţărani, ci persoane cu şcoală şi implicate politic. Voiau să pună bazele unui sindicat, dar tatăl Ajitei refuza să negocieze cu sindicatele. Muncitorii erau asiatici, ca şi el; le

înţelegea viaţa de familie, religia, mâncarea. Nu pricepea la ce le trebuie un sindicat condus de albi, care să facă presiuni asupra lui. Nu-i plătea mai bine, dar nici mai rău decât alţi angajatori.

Tatăl Ajitei era furios şi luase o atitudine defensivă. îi concediase pe câţiva dintre membrii socialişti ai jihadului şi refuza să-i reangajeze. Acuzat că încearcă să aducă Lumea a Treia în Anglia, a replicat că ăsta e rasism. În opinia Ajitei, îl şicanau. „Credeţi că sunt singurul exploatator din ţara asta?” spunea el. Marea Britanie nu voia să cedeze în faţa lui; nu avea cum să câştige. Dar nu avea unde să meargă. Toţi banii lui erau investiţi în fabrică. Nu că nu ar fi avut susţinători: politicienii conservatori vorbeau de „anarhie” şi de „domnia legii”.

În după-amiaza zilei când a plâns în pub ne-am întors cu maşina în suburbii. Ajita s-a dus acasă să înveţe. În loc să merg cu ea, m-am dus acasă, să citesc la mine în cameră şi să ascult muzică. M-am culcat pe la ora nouă. Fiind student, nu eram obişnuit să mă scol devreme:

În general luam trenul spre Londra după ora de vârf, pe la zece.

Dar a doua zi devreme, fără să-i spun Ajitei şi înainte să se trezească mama şi Miriam, m-am dus la fabrică. Sau, mai degrabă, la demonstraţie.

Când am ieşit de la metrou, primul lucru pe care l-am văzut a fost un banner uriaş pe care scria „Numai sclavii nu se pot opri din muncă”. La ora opt mulţimea care scanda în faţa porţilor era considerabilă. Trebuie să fi fost trei sute de oameni şi erau gălăgioşi, furioşi şi aproape turbulenţi. Mulţimea părea formată din muncitori asiatici care fuseseră concediaţi, studenţi

din diferite grupuri radicale şi zeci de alţi simpatizanţi, dar şi fotografi şi jurnalişti. Toţi aceşti oameni erau înconjuraţi de poliţie, păreau să fie legiuni întregi.

Din câte puteam să-mi dau seama privind de la poartă, fabrica aflată sub asediu era compusă din două clădiri lungi şi joase, care arătau de parcă ar fi fost construite din carton şi azbest. Când am stat de vorbă cu muncitorii s-au plâns că, printre altele, înăuntru e prea cald vara şi prea frig iarna.

Am aflat de baloturile grele de pânză care trebuiau tăiate şi pe care muncitorii erau nevoiţi să le care de colo-colo. Maşinile de cusut nu erau sigure; acele se rupeau întruna, rănindu-le degetele muncitorilor. Bucăţi de material păreau să zboare prin aer; toată lumea avea nasul înfundat; nimeni nu putea să respire ca lumea. Cel puţin o dată pe lună avea loc câte un accident. Muncitorilor li se permiteau numai două săptămâni de concediu pe an, dar nu vara, când era cel mai mult de lucru. Vestiarele şi toaletele erau mizerabile; femeile erau plătite mai prost decât bărbaţii; femeile însărcinate erau date afară; una dintre femei a spus că şefii albi le obligau să facă sex cu ei.

Mulţimea a crescut şi a devenit mai zgomotoasă. Am observat că protestatarii aveau la ei pietre, cărămizi şi bucăţi de lemn. Apoi, dintr-odată, a apărut autobuzul cu spărgătorii de grevă, cu geamurile protejate cu sârmă. Am fost uimit să văd cum trece prin mulţime nesăbuit, în viteză, în timp ce proiectilele cădeau pe el ca grindina. Poliţiştii au încercat să-i împingă pe oameni înapoi, folosindu-se de bastoane, dar oamenii au spart cordonul şi s-au

apropiat de autobuz, scuipând şi lovind cu picioarele.

Dar în spatele autobuzului venea o maşină scumpă şi am remarcat că la volan era tatăl Ajitei.

L-am recunoscut pentru că îl văzusem o dată la ei acasă, când s-a întors să „caute nişte documente”, dar, de fapt, mi s-a părut mie, venise să vadă meciul de box de la televizor. Când am văzut figura Ajitei în ziua aia, când el a deschis uşa şi a intrat cu paşi fermi în camera unde stăteam cu picioarele ridicate pe măsuţa de sticlă, mâncând cartofi prăjiţi de la Smiths şi delectându-ne cu Fatback band, mi-am dat seama că se teme de el. Nu era doar emoţionată; am crezut că o să leşine.

Din fericire, era şi Mustaq acasă, stătea într-un colţ şi se chiora la mine pe deasupra revistei *Young Americans*, *ca* de obicei, şi Ajita a putut să mă prezinte, aşa cum era prevăzut, drept prietenul lui. Măcar să fi fost de-ajuns. Ca să demonstrăm cât suntem de apropiaţi a trebuit să-mi petrec după-amiaza în camera lui Mustaq. Ajita mă rugase de multe ori să „stau de vorbă” cu fratele ei, care o îngrijora. Tatăl lor era prea „preocupat” cu altele ca să-i dea suficientă atenţie. Ducea lipsă de sfaturi şi de exemplul tatălui lui; era efeminat şi nu ştia nimic despre fotbal.

În ziua aia puştiul a fost încântat să mă aibă numai pentru el. Şi a profitat, nu glumă! Mi-a făcut o fotografie, înainte să-mi prezinte lucrurile lui „speciale”: un trenuleţ, abonamentul la *Peanuts*, abţibildurile cu Snoopy, o păpuşă voodoo pe care o cioplise singur dintr-o bucată de lemn, cu ace înfipte în ea şi numere scrise cu markerul negru, setul de tobe şi chitara acustică. Mai avea şi un pachet antic

de prezervative, un şiș şi o poză cu o verişoară la plajă, în bikini.

Apoi m-a rugat să mă lupt cu el.

— Bine, am zis. Hai.

De ce acceptasem aşa ceva? Am crezut că asta o să-i închidă gura. Am simţit că mi se scurge tot sângele din corp când a început să-şi scoată încet toate hainele, până a rămas în chiloţi.

Nu mă dădeam în vânt după lupte, mai ales când am văzut cât e de pregătit, ţopăind şi fâţâindu-se pe vârfuri şi lovind cu pumnul cărnos în palmă – bam, bam, bam! Cu toate că avea destulă slănină, asta nu-l împiedica să arate ca un bătăuş dur şi afurisit.

S-a repezit la mine ca un urs, cu dinţii dezgoliţi şi braţele întinse, m-a prins în braţe imediat şi m-a ţinut. M-a aruncat jos de pe pat, m-a ridicat şi m-a azvârlit în partea cealaltă a camerei şi până la urmă s-a aşezat peste mine, gâdilându-mă şi sărutându-mă pe obraji. Când am încercat să mă ridic şi-a băgat mâinile în pantalonii mei. Nu puteam să ţip, de frică să nu se năpustească taică-său în cameră cu o puşcă în mână. Aşezat deasupra mea, Mustaq îşi freca şoldurile şi ejacula ca o vampă sau un transsexual adolescent; voia să mi-o sugă cu taică-său şi sora-sa la numai câţiva metri depărtare.

A fost o uşurare când a sărit la pian şi a început să cânte o piesă compusă de el, care se chema, se pare, 7/z *suferim din dragoste cândva*.

— Ascultă, ascultă, a spus. Zi-mi ce părere ai.

— Foarte tare, super cântec, frate, am spus eu. Îmi place partea cu „cândva”.

— Serios?

— Ar trebui să-l înregistrezi, frate, şi să-l trimiţi

undeva.

În graba mea de a scăpa de acolo, m-am împiedicat de marginea patului şi, obligat să privesc dedesubt pentru o clipă, am zărit o mare de batoane de ciocolată, ambalaje lucioase de dulciuri şi ouă de Paşti împuţite.

Abia am scăpat de acolo intact, blestemând întreaga familie.

— Să mai vii, a şoptit Mustaq.

— V-aţi distrat bine? a întrebat Ajita zâmbind. Ce mă bucur că vă înţelegeţi!

Eram îndrăgostit de ea. De restul familiei puteam să mă lipsesc.

Nu i-am spus Ajitei ce încercase să facă fratele ei, dar data următoare i-am dus câteva cărţi şi reviste, în principal literatură americană „interzisă" de care mă gândeam că nu ştie – Rechy, Himes, Algren, chiar şi Burroughs, pe care i le-am dat cu condiţia să nu mă mai pipăie.

— Taţilor le plac băieţii care citesc, i-am spus. Ei cred că toate cărţile sunt bune. Habar n-au cât de periculoase pot fi.

Spre surprinderea mea a citit tot ce i-am dat, a vorbit despre ele şi mi-a cerut să-i mai aduc. I-am dat *Tropicul cancerului* şi *Zile liniştite în Clichy* şi mi-a scris un bilet în care spunea că nu mai întâlnise niciodată atâta poezie suprarealistă, nebunie şi prostie în aceeaşi cane. (Apoi a început să citească Céline.) I-am dat lui Mustaq propriul meu disc tocit cu *Transformer* al lui Lou Reed pentru că eu îl ştiam prea bine, dar am continuat să-i aud sunetul murdar, decadent, à la Bowie, de fiecare dată când treceam pe acolo.

Îmi plăcea să mă dau mare în faţa lui, să-l incit, să-l impresionez ca un frate mai mare care le ştie pe toate, aşa cum făcuse soră-mea cu mine. Chiar dacă mă întrebasem vreodată dacă pot să-l scandalizez sau chiar să-l corup, mi-am dat seama că era mai aventuros decât mine.

Mai încerca, din când în când, să mă atingă şi de fiecare dată se schimba de haine în faţa mea – „Vreau să ştiu dacă-ţi place cum îmi stă în dungi”, „Numai dacă ţi le înfigi în cur” –, dar îmi era un aliat decent în casă, cu condiţia să vorbesc cu el. Era ca un frate mai mic enervant. Şi-a lipit chiar o fotografie cu mine pe perete, alături de boxeri, actori şi una din fotografiile timpurii ale lui Jagger făcută de Bailey[23], în care Mick arăta ca un adolescent excentric şi arogant.

De câte ori ne vedeam, Mustaq mă invita la un concert sau la un film. Refuzam de fiecare dată, până când mi-a făcut o propunere irezistibilă: avea trei bilete la concertul Stones de la Earls Court. Stăteam în spate şi siluetele minuscule de pe scenă păreau nişte marionete. Parcă ne uitam la televizor, doar că nu puteai să schimbi canalul. Ajita şi cu mine ne sărutam şi ne mângâiam, în timp ce Mustaq, fascinat, îmbrăcat în tricoul lui cu Mick Jagger, se apleca în faţă. La sfârşit, a spus:

— Vreau şi eu să se uite lumea aşa la mine. *Vreau să fac asta în fiecare* z/Z Jamal, spune-mi, crezi că aș reuși?

În ziua când tatăl lor a venit devreme acasă nici nu s-a uitat la mine, dar eu l-am privit. Nu s-a mai întors la birou, ci s-a întins pe canapea cu un pahar

23 David Bailey (n. 1938), celebru fotograf englez.

uriaş de whisky, cu ochii la televizor şi fumând încontinuu. Era înalt, slab, cu o figură severă şi aproape chel. Avea faţa maronie, ridată şi cu urme de vărsat, de parcă explodase o bombă lângă el.

Cu toate că anii ’60 se terminaseră şi feminismul îşi cerea drepturile, bărbaţii în vârstă aveau încă aproape toată puterea şi nimeni nu se aştepta să fie altfel. Taţii erau bărbaţi cu greutate; aveau prea multă autoritate ca să se coboare la nivelul copiilor. Erau distanţi; te speriau. Bărbatul ăsta a râs de vreo două ori cu Ajita, dar n-a zâmbit. Părea să nu aibă niciun farmec. Eu îl găseam înfricoşător. Cu toate că voiam ca Ajita să fie soţia mea, nu-mi doream să mă înrudesc cu tatăl ei.

Cum stăteam între protestatari când maşina a intrat în goană pe poarta fabricii, am zărit-o şi pe Ajita pe bancheta din spate, ghemuită, cu mâinile peste urechi; sau poate ferindu-şi capul? Ce căuta acolo? De ce nu-mi spusese?

Am strigat şi am făcut cu mâna, dar fără folos. Spectacolul n-a ţinut mult. Oamenii au început să se împrăştie.

— Ce chestie stranie, am spus tare.

— Ce vrei să spui? au întrebat doi studenţi de lângă mine, înveseliţi de activitatea lor.

— O mână de asiatici din clasa muncitoare trataţi ca naiba de câţiva studenţi albi din clasa de mijloc. Şi am adăugat, ca bonus: Pun pariu că taţii voştri sunt doctori.

S-au uitat unul la altul şi apoi la mine.

— Tu de care parte eşti? au întrebat.

Mai târziu, Ajita a venit la facultate. Fuseserăm amândoi la demonstraţie în dimineaţa aia, dar niciunul

din noi n-a zis nimic. Pe mine mă chinuiau o mulţime de întrebări. Iubeşti pe cineva indiferent ce face sau se modifică dragostea pe măsură ce părerea despre persoana respectivă ţi se schimbă, pe măsură ce afli mai multe despre ea? Dragostea nu rămâne în loc, mereu există lucruri pe care trebuie să le asimileze. Acasă, plictisit, tânjisem după necunoscut, după o viaţă plină de experimente şi asta primisem, mai mult chiar decât îmi imaginasem.

În seara aia stăteam întins în pat; mama era jos, se uita la televizor; Miriam se dusese s-o vadă pe Joan Armatrading la Hammersmith Odeon. Mă întrebam ce face Ajita în clipa aia. Probabil îşi face griji din cauza grevei, îmi imaginam. Şi atunci mi-a trecut prin minte că asta nu era singura cauză a îngrijorării ei.

M-am gândit pentru prima dată: „Ajita mă înşală”. Nu despre asta îşi fac griji toţi îndrăgostiţii? Dacă doreşti pe cineva, nu e evident că şi altcineva o să-l dorească, pe măsură ce devine din ce în ce mai dezirabil? Dar în clipa în care mi-a trecut prin minte, ideea părea mai mult decât o fantezie. Ce mă nedumerea la ea în momentul ăla? Intuisem că îmi ascunde ceva. De la ce i se trăgea starea asta de spirit aşa ciudată? Da, de la faptul că îmi ascundea ceva!

Secretul nu va mai fi ascuns multă vreme. O s-o întreb despre ce e vorba când ne vedem. Trebuia să aflu tot.

Capitolul 10

Până de curând mama mergea la Miriam de Crăciun şi la zilele de naştere. Adormea într-un fotoliu, se trezea cu câte un câine care îi saliva în poală şi îl ruga pe Bushy să o ducă acasă, cu capul „bubuindu-i”. Dar acum nu mai mergea niciodată în

vizită. Era „solicitant”, spunea, la care Miriam replica: Atunci va trebui să mă vezi la televizor, ca toţi ceilalţi”.

Cu toate că era greu s-o scoţi pe Miriam din cartierul ei şi nu se simţea în siguranţă să plece prea departe fără un anturaj de vreun fel, Bushy şi cu mine insistasem ca o dată la aproximativ trei luni Miriam şi cu mine să mergem să luăm prânzul cu mama. De obicei mergeam la Royal Academy, în Piccadilly, unde mergeau toate doamnele în vârstă cu fiii lor şi pe care ea îl considera „clubul” ei. Mamei îi plăcea şi să ia ceaiul, liniştit şi elegant, la Formum, dar lui Miriam i se refuzase intrarea acolo pe motiv că era „îmbrăcată nepotrivit”. Presupun că nu mai văzuseră niciodată atâtea tatuaje pe o femeie. Mama a considerat că Miriam a făcut-o de râs, iar Miriam a boscorodit şi a înjurat pentru că mama a făcut-o „adolescentă”.

După ce a plecat de la brutărie, mama a lucrat în birourile unei mari companii până a ieşit la pensie, la cincizeci şi ceva de ani. Avusese un salariu decent şi primea pensie. După ce şi Miriam şi eu am plecat de acasă, viaţa ei a continuat la feb ani de zile. Plimbarea de femeie bătrână până la magazin, cu căruciorul de cumpărături după ea; nesfârşitele seriale la televizor, *Corronation Street* şi *Emmerdale* –, plimbări prin parc dacă nu bătea vântul prea tare; vizita la doctor, care o îngrijora;

vizitele unei prietene care nu vorbea decât despre soţul ei mort, despre moartea prietenilor apropiaţi şi a vecinilor, înlocuiri de familii tinere şi gălăgioase.

Arătase întotdeauna foarte clar că viaţa ei era un sacrificiu – pentru noi. Dacă n-ar fi fost această povară

şi-ar fi făcut de cap la Paris, cum se exprima uneori. Ca o adevărată isterică, prefera moartea decât sexul şi insista adesea că „aştepta să moară”. De fapt, adăuga ea, cu multe oftaturi şi priviri jalnice, „tânjea” după moarte; era „gata”. Cum îşi petrecuse toată viaţa ascunzându-se sau făcând pe moarta, nu ne poate condamna nimeni pe Miriam şi pe mine că ne-am luat ochii de pe ea. Într-o bună zi ne-am dat seama că nu numai că nu se grăbea spre groapă în speranţa de a găsi ce-i lipsise în viaţă, ci chiar făcuse o adevărată revoluţie în viaţa ei. Acum, oriunde mergea, Billie venea cu ea.

Din câte îmi dădeam eu seama mama dedicase foarte puţin timp şi atenţie pasiunilor trupeşti. După tata nu s-a mai combinat cu niciun bărbat. De câteva ori îşi petrecuse noaptea în altă parte, pretinzând că e la o prietenă. Miriam şi cu mine zâmbeam cunoscător şi presupuneam că fusese cu cineva pe care îl numeam Domnul Invizibil. Uneori găseam programe de la spectacole de dans sau piese de teatru, sau cataloage de la expoziţii, dar în casa ei nu venea niciodată nimeni.

Ar fi trebuit să-mi dau seama că se coace ceva când, într-o bună zi, a spus că vrea să meargă la cinema, „într-un loc care se cheamă ICA [24]”. Ştiam unde e? A trebuit să recunosc că-mi petrecusem acolo o parte din tinereţe, privind expoziţiile, filmele şi fetele de la bar. Mama nu avea încotro şi trebuia să recunoască cât de puţine lucruri ştia despre mine sau despre locurile pe care le frecventam, dar era mulţumită că învăţasem să mă descurc prin oraş.

---

24 Institute of Contemporary Arts.

Acum voia să vadă un film despre un pictor. Când l-am căutat în *Time Out* s-a dovedit că era vorba despre *Rubliov*. A trebuit s-o previn că un film de trei ore, rusesc, în alb-negru s-ar putea să fie prea mult pentru noi, dar era de neclintit. Eram singurii spectatori din cinematograf şi m-am gândit ce oraş minunat e ăsta în care un bărbat şi mama lui pot să stea într-o clădire situată între Palatul Buckingham şi Palatul Parlamentului şi să urmărească aşa o capodoperă.

Asta a fost acum vreo trei ani. Cam din vremea aceea mama locuia împreună cu Billie, o femeie de aceeaşi vârstă cu ea, pe care o cunoştea de la opt ani. Mama se văzuse întotdeauna foarte des cu Billie şi eu stăteam de vorbă cu ea când venea pe la noi. „O preferi pe ea decât pe mine”, mi-a spus mama odată. „Ea trăieşte mai mult pe lumea asta”, a fost replica mea, sau aşa ceva. Ce nu-i puteam spune mamei era că, în adolescenţă, sau chiar mai devreme, îmi plăcuse de Billie. Era conştientă de trupul ei; se mişca bine, era senzuală.

Ani de zile după ce eu şi Miriam ne-am mutat mama tot spunea că vrea să vândă casa şi să-şi cumpere un apartament mic, „de bunicuţă”. Asta ne aşteptam şi noi să facă, pentru că ei îi plăcea să stea în acelaşi loc şi să facă aceleaşi lucruri în fiecare zi, lucru pe care nu l-am înţeles niciodată înainte să citesc *Dincolo de principiul plăcerii*, în care Freud descrie asemenea repetiţii drept „demonice” şi le caracterizează, pur şi simplu, drept „moarte”. Şi chiar a scos casa la vânzare şi, spre surprinderea noastră, a şi vândut-o.

Miriam a refuzat să viziteze casa pentru ultima

dată. A fost dureros să ne strângem jucăriile, rapoartele şcolare şi cărţile şi să ni le mutăm în Londra. Eu a trebuit să arunc multe lucruri (şi mie îmi place să fac curăţenie), dar fiecare pierdere a fost o lovitură. Cred că mama şi-a închipuit că o să fim mai nostalgici după casă; crescuserăm în ea, dar nouă nu ne trezea niciun sentiment.

Atunci mama s-a mutat cu Billie, spunându-ne că apartamentul pe care şi-l dorea nu era „gata”. Billie locuia tot în casa în care crescuse, o casă uriaşă lângă Common, unde nu mai fusesem de ani de zile, dar mi-o aminteam plină de desene, picturi, sculpturi şi pisici. Billie era „Domnul Invizibil”.

Timp de treizeci de ani Billie predase într-un atelier pentru artişti într-o zonă periculoasă din sudul Londrei, dar organizase şi cursuri de fotografie, pictură, desen şi sculptură pentru oameni obişnuiţi. Billie avusese mulţi iubiţi, dar niciodată nu „găsise dragostea” şi nici nu avusese copii. Continua să-şi fardeze ochii cu negru şi să poarte sandale aurii, se tundea precum Cleopatra şi se îmbrăca cu nişte haine şi bijuterii vechi pe care le colecţiona dintotdeauna cu mama. Era inteligentă şi era plăcut să stai de vorbă cu ea. Acum cele două femei se sculau devreme şi mergeau la atelier. Găteau, cumpărau mobilă şi călătoreau, adesea îşi petreceau weekendurile la Paris sau la Bruxelles, sau se duceau acolo să ia prânzul şi să se plimbe puţin după masă. Vorbeau de cumpărarea unui apartament la Veneţia sau de o vacanţă la Barcelona.

Mama nu voia s-o credem ciudată, individualistă sau radicală; tocmai îşi schimbase locuinţa. N-am întrebat niciodată dacă sunt amante sau nu. Unele

cuvinte nu erau pronunţate niciodată între noi; mama îi spunea lui Billie „prietena” ei. Eu spuneam uneori că e partenera ei, şi mama nu obiecta. Era cea mai bună relaţie din viaţa ei. Billie nu părea nicidecum deranjată de autocompătimirea, neliniştile şi numeroasele temeri ale mamei, sau de înclinaţia ei pentru nemişcare.

Din păcate mama, care toată viaţa îşi făcuse griji pentru Miriam, acum abia dacă se mai preocupa de ea. Miriam se simţea abandonată, dar eu eram mai puternic acum; am încercat să n-o las să o atace pe mama.

La început, când le vedeam pe mama şi pe Billie împreună, de regulă după o incursiune la Hatchards, de unde se întorseseră cu un teanc de cărţi, Miriam şi cu mine nu puteam să nu remarcăm cât de tare se contopeau una cu cealaltă; era o revelaţie, mai ales când se lăudau cu inelele sau tunsorile pe care şi le făcuseră cadou una alteia. Odată, la un prânz, Billie a întrebat dacă Miriam „are” pe cineva. Fără îndoială, mama nu avusese niciodată o părere prea bună despre vreunul din iubiţii lui Miriam; îi considera nişte „băieţi” – imaturi, nu valorau nici cât locul pe care îl ocupau în spaţiu – şi nicidecum nişte bărbaţi. Miriam n-a avut alt răspuns decât: „Spre norocul meu, am câţiva copii de crescut”.

De data asta, când ne-am întâlnit, Billie a fost politicoasă cu Miriam, dar nu era nicio îndoială că o considera la limita ţăcănelii, iar în circumstanţele date avea dreptate. Ca de exemplu când Billie a menţionat ceva „splendid” care se întâmpla la Tate Modern, reacţia lui Miriam a fost că e o prostie să se cheme Tate Modern şi nu „The Modern Tate”, ceea ce, în

opinia ei, ar fi fost mai puţin afectat şi mai corect. Billie a răspuns că e ca şi cum ai spune „Parlament Houses* în loc de „Houses of Parlament”[25].

Pe măsură ce această delicată conversaţie continua, îmi dădeam seama că în asemenea situaţii Miriam putea foarte uşor să revină la vechiul ei comportament din adolescenţă, care nici în cele mai bune momente nu era departe, şi mă întrebam dacă o să înşface vreun obiect şi să încerce să distrugă peretele cu el. Era o zi friguroasă şi căldura tot mai mare pe care o emana corpul ei aproape că mă încălzea, dar nu-mi doream în niciun caz să se certe urât cu Billie. Mama părea că nu înregistrează ce se întâmplă, ca o ţestoasă la o paradă.

Mă gândisem dacă Miriam o să spună că a „cunoscut pe cineva”, dacă relaţia ei cu Henry o să devină publică. Dar Miriam nu gândea aşa; era deja prea mânioasă. O înfuria nu atât faptul că cele două femei călătoreau şi cumpărau tablouri – dintre care unele costau trei mii de lire –, cât planurile lor de a construi în grădină un atelier pentru artişti, de care voiau să se apuce imediat ce găseau un arhitect care să le fie pe plac. Mama şi Billie erau de părere că se poate face „cu mai puţin de 15.000 de lire”.

Ca toată lumea din Marea Britanie, mama câştigase mai mult din vânzarea casei decât din muncă. O vânduse, achitase ipoteca şi păstrase restul de bani gheaţă, pe care acum îi cheltuia într-un ritm teribil. „Dacă îi termin pe toţi înainte să mor, asta e”, mi-a spus. „O să mai împrumut, pe cardurile de credit,

---

25 în limba engleză, determinantul este plasat în general înaintea termenului determinat.

dacă e nevoie”.

— Corect, am răspuns eu. Chiar şi mai lăudabil, nu le-a dat nimic copiilor sau nepoţilor, cu toate că Miriam se plângea tot mai zgomotos că locuinţa ei, pe care o cumpărase ieftin de la primărie, se ducea de râpă. Nu mai fusese renovată de ani de zile şi acoperişul era putred. Dintr-un motiv pe care Miriam nu reuşea să-l priceapă, mama părea să creadă că fiica ei ar trebui să-şi câştige traiul muncind.

Miriam o învinuia pe Billie că e „o influenţă proastă”, dar şi mama se schimbase. Când Miriam a sugerat că sunt poate prea bătrâne ca să se apuce de un proiect aşa de ambiţios, Billie a refuzat să accepte ideea că ar fi bătrână.

— Bătrân eşti după nouăzeci de ani, a spus ea sfidătoare. În curând oamenii vor trăi până la trei sute de ani.

— Aşa e, a spus mama. Nu suntem prea bătrâne să rezistăm la o operă întreagă, cu condiţia să aibă două pauze şi să fie toalete în apropiere.

Şi-a deschis poşeta şi cele două femei au înşfăcat un pumn de pilule „de întinerire”, pe care le-au luat cu înghiţituri rapide de vin organic.

— Şi nici nu-mi spune nimeni „mamaie”, a spus Billie pe un ton ameninţător.

Mă întrebam dacă Miriam îi spusese cumva mamei la telefon că îşi neglija nepoţii, pentru că Billie ne-a informat în continuare că, după căsătorie, viaţa domestică e cea mai degradantă formă de viaţă. Ea detesta orice avea legătură cu şcoala sau cu mamele eroine, cu sticlele lor de lapte din plastic şi copiii lor identici, cu mutre jegoase, toţi pe nume Jack sau Jill.

Cele două au plecat apoi la coafor, după care la

cumpărături şi la o petrecere dată de un artist local. A trebuit să le ajutăm să ajungă în stradă şi să se urce în taxi, dar nu pentru că ar fi fost bătrâne, ci pentru că erau atât de enervate şi se hlizeau atâta.

Pe drumul înapoi, în maşină, Bushy n-a spus nimic; nici eu. Miriam tremura; se auzea cum îi zăngăne bijuteriile. Era mai tensionată decât o coardă de vioară. Ne luase ceva timp să ne dăm seama, dar mama era pierdută pentru totdeauna. Va vorbi mereu cu noi, dar nu vom mai fi niciodată centrul vieţii ei. Nici nu părea să-i placă prea tare de noi, de parcă am fi fost nişte prieteni vechi cu care se certase. Îşi lăsase baltă îndatoririle şi dezertase.

— Nu pot să sufăr când eşti aşa de relaxat şi de radios, a spus Miriam în cele din urmă.

— Ce anume nu poţi să suferi?

— Că nu spui nimic! Dacă îţi iei atitudinea aia de psihanalist cu mine, îţi frâng gâtul.

— Poate că tăceam, dar mă simţeam bine. Ce nu-ţi convine? N-ai încercat şi tu chestia asta cu „iubirea – pentru o femeie”?

— Şi crezi că mi-a plăcut? Şi oricum, fetele alea nu aveau şaptezeci de ani, aveau corpuri. Mama aruncă pe fereastră banii familiei. Atelier… Sculptură. Lojă la operă. Iisuse – în general nu fac decât să bea.

— Banii sunt ai ei, am spus eu. Fetele duc o viaţă care nu e rea deloc. Ce poate să fie mai decent pentru ultimii ani, decât să se ţină ocupate şi să se iubească?

— De ce nu vrea să ne dea nimic? Eu am un bărbat nou de hrănit! O să se aştepte să am grijă de el!

— I-ai spus mamei de Henry?

— O să creadă că e la fel ca toţi ceilalţi. Pentru

ea sunt toţi nişte gunoaie. Dar cum rămâne cu nepoţii pe care acum îi ignoră?

— Suntem adulţi, am spus eu, deja obosit la gândul ăsta. Curând şi copiii vor fi adulţi. Pot să-şi facă singuri un rost.

— Întotdeauna te-ai luat de mine, ca şi mama.

— Dar eu sunt cel care are motive să se plângă, dacă vrei să ştii, am spus eu. Când erai acasă, mama se certa cu tine. Când erai plecată, aveai grijă să fie îngrijorată din cauza ta. Eu nu mai aveam loc.

— Aveam probleme groaznice, a spus ea. Înrăutăţite şi de faptul că tu credeai că viaţa mea nu face doi bani. Tu, cu cărţile tale şi discursurile tale cu cuvinte lungi, cu citatele din poezii şi din cântece pop, râdeai de mine că sunt nebună. Acum nu mai faci chiar aşa, dar mereu ai fost un încrezut! în Pakistan nu m-ai susţinut deloc.

— Mai du-te undeva!

— Ia vezi…

Mă apucase de braţ. Am luat-o de cealaltă mână. Oi fi fost eu specialist în vorbit, dar nimeni nu putea să nege că un dos de palmă peste faţă i-ar ameliora mult starea de spirit surorii mele; totuşi, ea părea să creadă că un pumn ar îmbunătăţi-o pe a mea.

În plin trafic, Bushy a călcat frâna până la podea şi s-a întors spre noi.

— Terminaţi, amândoi! Fără bătăi în maşină. Asta le spun şi copiilor.

Miriam încerca să mă lovească, dar am prins-o de încheieturi, sporind astfel riscul să-mi dea un cap în gură. Când maşinile din spatele nostru au început să claxoneze, Bushy a porni mai departe conducând cu o mână, în timp ce cu cealaltă încerca să ne despartă

şi urla la noi.

— Dacă nu încetaţi opresc chiar aici şi vă dau dracului jos pe amândoi! Doamne sfinte – sunteţi mai răi decât copiii!

Ca să se calmeze, Miriam s-a hotărât să se oprească la apartamentul lui Henry. Nu avea de gând să intre şi să-l „deranjeze”, ci să stea afară şi să se uite la ferestrele lui, gândindu-se că „el e acolo, înăuntru, şi nu mă priveşte de sus – nu mă tratează ca pe un rahat – ca tine şi ca mama şi ca scorpia aia de iubita ei!”

În oglindă îi vedeam ochii lui Bushy. Am ridicat din umeri; ştiam de mult că n-are rost să mă cert cu Miriam. Bushy a parcat nu departe de râu, am mers pe jos până la apartamentul lui Henry şi, după ce ne-am uitat o vreme la Miriam care stătea acolo, cu ochii la ferestre, Bushy a spus;

— Hai, Julieto, du-te sus! Vin să te iau mai târziu.

Şi dus a fost.

Poate că o inspirase aventura mamei; poate că Miriam lua exemplul mamei mult mai mult decât ar fi fost dispusă să recunoască oricare din ele. În orice caz, în următoarele câteva săptămâni relaţia lui Miriam cu Henry a devenit mult mai serioasă; şi, din cauza acestor întâmplări, am avut ocazia să aflu mai multe detalii decât mi-aş fi dorit.

Capitolul 11

Miriam şi Henry începuseră să se folosească de camera mea de oaspeţi pentru rendez-vous-urile lor. Cam o dată pe săptămână mergeau la teatru sau la film, dar tot în camera mea ajungeau seara dacă eu eram în oraş, la cursuri sau la plimbare, cu gândul la pacienţii mei.

Îmi ceruseră un dulap pe care să-l poată încuia, în care ţineau eşarfe, cravaşe, alte haine, nitrat de amil, vibratoare, filme, prezervative şi două infuzoare de ceai din metal. Mă întrebam dacă pe acestea din urmă le foloseau drept cleştișori pentru sfârcuri, sau poate Miriam şi Henry serveau o ceaşcă de orange pekoe după ce terminau.

Se ajunsese la această variantă pentru că la Henry acasă se petrecuse o criză. Fusese prins.

Henry şi cu mine luam cina împreună cel puţin o dată pe săptămână, de fiecare dată la restaurante indiene din zonă, adesea unele la care nu mai fuseserăm. Motivul era pasiunea noastră nu numai pentru bucătăria indiană, dar şi pentru decorul „complet" al restaurantelor cu tapetul încărcat, pozele cu cascade sau cu Taj Mahalul, luminate din spate, şi chelnerii cu costume negre şi papion. În plimbările mele prin Londra mă uitam după astfel de locuri care, ca şi puburile, erau treptat înlocuite de stabilimente spilcuite.

Îmi expusesem opinia conform căreia restaurantele indiene (ale căror patroni erau rareori din India, mai degrabă din Bangladesh) reproduceau experienţa colonială pentru masele britanice. L-am informat pe Henry, în timp ce ne aşezam: „Aşa trăiau înaintaşii tăi, Henry, serviţi de indieni respectuoşi şi serviabili îmbrăcaţi în servitori. Aici te poţi simţi ca un rege, cum şi faci, de fapt".

Îi plăcea teoria, dar când era vorba de cină nu voia să fie colonist. Nu şi-a înmuiat punctul de vedere nici când am spus că era o experienţă „disneyniană", cu alte cuvinte că relaţiile de producţie fuseseră anulate. Proprietarii nu erau britanicii albi, evident, ci

imigranţii din Bangladesh, din cea mai săracă ţară a lumii. Teoria îl făcea să se simtă nelalocul lui, dar nu l-a mai deranjat atât de tare când i-am spus că ospătarii fugiseră din ţările lor ca să vină în Occident. Henry a spus că aveau dreptul să se bucure de bogăţiile noastre pentru ce suferiseră strămoşii lor în perioada colonială.

La restaurant a vorbit cu chelnerii despre Tony Blair şi Saddam Hussein, despre dorul de casă al chelnerilor şi credinţa lor că Dumnezeu îi va salva, sau cel puţin îi va calma, despre modul cum foloseau religia ca terapie. A spus chiar că *se gândeşte să se convertească la Islam*, *doar că plăcerea blasfemiei* ar fi o tentaţie insuportabilă pentru el.

După ce am comandat, Henry a spus:

— Ce-i face pe oamenii ăştia să pară infantili e mai degrabă credinţa lor, decât poziţia socială. Dar sunt şi norocoşi. Poveştile astea despre Dumnezeu îi ajută să rămână în toate minţile. Cu siguranţă sunt mai bune decât antidepresivele. E mai multă disperare în societăţile fără Dumnezeu decât în cele în care Dumnezeu e peste tot. Nu crezi?

— Nu ştiu ce să zic, chiar nu ştiu.

— Tu n-ai cum să fii de acord pentru că, spre deosebire de mine, eşti un om norocos.

— Sunt norocos, zici?

— Meseria ta e să asculţi femeile toată ziua, iar ele te idealizează şi te adoră. Într-o vreme îţi ziceam „colecţionar de oftaturi”.

A continuat:

— Eu, evident, am ajuns la vârsta la care moartea îmi cere să mă gândesc la ea mereu. Am observat că nu e mai uşor să trăieşti pe măsură ce înaintezi în

vârstă. Cam în acelaşi timp, ca mulţi bărbaţi ajunşi la bătrâneţe, mă gândesc mult la plăcere. Ceilalţi mă deranjează întruna; ăsta e rolul lor. Dar dacă sunt actori, îi pot convinge să joace un rol în scenariile mele. Într-o oarecare măsură, am fugit mereu de pasiunile mele. Credeam că o să ajung să fiu dependent. Am încercat să găsesc substitute. Dar îmi place să cred că încă sunt capabil de dragoste.

Henry recunoscuse întotdeauna că îi fusese frică să se bucure de o viaţă sexuală completă. Pentru că suferea de fobii, se abţinuse multă vreme, în parte din pricina vinii, după ce şi-a părăsit copiii, când în sfârşit şi-a dat seama ce absurd era să încerce să trăiască cu Valerie.

— Îmi amintesc, a spus el, că acum câţiva ani o actriţă cu care ieşeam mi-a spus că fusese invitată să-i facă o vizită unui bărbat în vârstă, o persoană distinsă. Soţia lui era pe moarte în camera de alături. El a implorat-o pe actriţă să-i arate sânii, să-l lase să-i sărute. Amândoi am fost de părere că e un gest josnic. Acum eu sunt bărbatul acela. Cea mai semnificativă inovaţie de după război, în afară de Rolling Stones şi cei ca ei, era pilula contraceptivă, separarea dintre căsătorie şi reproducere, transformarea sexului în distracţia numărul unu. Dar – şi e destul de ironic – nu uitaţi că în perioada mea de glorie femeile nu numai că erau păroase, dar mai purtau şi cizme. Purtau salopete. Aveau părul scurt şi ţepos şi cercei ca nişte inele uriaşe. Se angajau ca măturătoare şi constructori. Se spunea că e o fază istorică, frate. Aşa era. Femeile alea lucrează acum pentru Blair.

— Alea tinere sunt iarăşi cochete. Londra e plină de ele. Vara puteai să plângi din cauza femeilor

frumoase, dar inaccesibile din oraşul ăsta. Dar perioada păroasă ne îngrozea pe mulţi dintre noi, din punct de vedere romantic. Dacă puneai mâna unde nu trebuie te luau drept violator şi deja se considerau la fel de in pericol lângă un bărbat ca lângă o grenadă cu cuiul scos. Am ajuns să fiu convins că trupul meu le repugnă celorlalţi, iar trupurile lor îmi repugnau mie, în orice caz. Suntem nişte jeguri cu dorinţe. Oh, sunt incredibil de dat peste cap.

— Dar acum o ai pe Miriam.

A zâmbit.

— Aşa e. Şi, spre surpriza mea, continuă să-i placă de mine.

Cu ochii la nisipurile mişcătoare ale farfuriei lui cu *dhal*, mi-a spus că episoadele lor intime avuseseră loc în principal la mine în apartament, până acum vreo două seri, când n-au vrut să se deplaseze. Pe la ora unsprezece s-a deschis uşa, în timp ce el şi Miriam făceau ceva cu frânghii, măşti şi o antologie de poezie. Câteva secunde mai târziu, Sam şi Femeia Catâr erau deasupra lor, privindu-i.

S-au uitat cu toţii unii la alţii până când Henry a cerut să fie lăsaţi singuri şi să se pună ceainicul pe foc. Miriam l-a dezlegat pe Henry şi s-au îmbrăcat amândoi. Sam şi Femeia Catâr aşteptau în bucătărie. Bushy a dus-o pe Miriam acasă. Toată lumea s-a dus la culcare.

Cu un an în urmă, când fiul lui Henry a spus că vrea să vină să locuiască la el, Henry intrase în panică, în mare parte din cauza prea marii bucurii. Sam locuise mereu cu mama lui, dar în cele din urmă a început să i se pară prea jenant. Avea o prietenă pe care Valerie o trata de sus. („Ce haine drăguţe, ţi le-ai

făcut singură?”)

Sam şi-a închiriat pentru prima dată un apartament unde să stea singur. Când a descoperit că trebuie să plătească nu numai chiria, ci şi facturile, şi uneori mai trebuia să cumpere şi mobilă, rămânându-i foarte puţini bani pentru droguri, muzică şi haine, Sam s-a mutat din casa închiriată la Henry, spunând: „Nu pot să cred ce scump e oraşul ăsta!”

Henry râsese de cât de puţine ştia fiul lui despre lumea reală şi chiar i-a spus fiicei lui, Lisa. Ea – care-ştia-ce-e-realitatea a spus: „Şi te mai surprinde că eu te dispreţuiesc!”

Henry, care îşi părăsise familia înainte ca cei doi copii să ajungă la adolescenţă, era entuziasmat, aproape extatic să aibă din nou o viaţă de familie, înainte să fie prea târziu. După ce Sam l-a informat că vine să locuiască la el, Henry s-a uitat atent, palpitând de emoţie, la camera lui de oaspeţi, care era plină de nimicuri fără valoare şi acoperite de praf, dacă nu jegoase de-a binelea. Pe cine să găsească el să facă curăţenie?

Cum nu-i trecea nicio soluţie prin minte, s-a apucat, pe loc, să cureţe chiar el. A petrecut toată seara în genunchi, curăţând camera şi aruncând gunoiul pe stradă, după colţ, sub un semn care spunea: „Nu aruncaţi gunoaie”. Următoarea săptămână a fost obligat să treacă în repetate rânduri pe lângă propriile lui scaune rupte, rame de tablouri şi covoare putrezite.

De multă vreme nu-l mai văzusem atât de activ. Cu temperamentul lui obsesiv, era de neoprit: a zugrăvit pereţii din camera de oaspeţi şi a acoperit cu vopsea orice urme de praf. S-a dus la magazinul

Habitat de pe Kings Street, Hammersmith, şi a cumpărat un pat dublu, o veioză, o noptieră şi un covor. După două zile epuizante camera era cea mai curată şi mai elegantă din tot apartamentul, de fapt din toată casa.

O zi mai târziu, Henry l-a văzut încântat pe fiul lui cel înalt urcând scările cu o geantă de voiaj în mână. Ce impresionant era băiatul, aşa de mare, frumos şi charismatic. Cum ar putea să nu aibă succes în viaţă? Henry a fost şi mai încântat când a văzut, în urma fiului lui, o femeie, al cărei nume n-avea să şi-l amintească niciodată, care aducea cu ea şi alte geamantane, conţinând în principal pantofi. Avea să stea şi ea acolo când era în Londra. I-a servit pe cei doi cu şampanie, încântat de această ocazie de a se prezenta ca un *pater familias*, aşa cum, pretindea el, îşi dorise întotdeauna să fie.

Aşa de tare îşi dorea să n-o dea în bară, că nu putea decât s-o dea în bară. Dimineaţa îşi punea ceasul să sune devreme ca să le pregătească celor doi micul dejun. Cât timp hainele lor erau la spălătorie, se ducea la supermarket. Următoarele câteva seri, împodobit cu o insignă pe care scria „Carne britanică”, Henry a gătit pentru „familia lui”, indiferent dacă voiau sau nu să mănânce. Cum şi-a epuizat repede repertoriul limitat de feluri de mâncare, ieşea afară în ploaie să cumpere mâncare la pachet. A comandat canalele Sky şi seara se uita la televizor împreună cu ei, vorbind fără încetare, informându-şi auditoriul captiv cât de groaznice şi proaste sunt emisiunile; n-ar fi mai bine să-şi citească unul altuia din *Paradisul pierdut*!

În mai puţin de o săptămână fericiţii îndrăgostiţi

sufereau de claustrofobie şi se temeau să se întoarcă acasă, unde ştiau că îi aşteaptă Henry cu încă o „surpriză”. Sam a sunat-o pe maică-sa, care apoi l-a sunat pe Henry, ordonându-i să se potolească. Henry i-a răsplătit intervenţia cu cuvinte urâte, dar a priceput mesajul. Într-adevăr s-a potolit; o vreme el şi fiul lui s-au înţeles bine şi, când era acolo Femeia Catâr sau altă tipă agăţată de fiu-său, Henry nu-i mai urmărea cu cadourile lui.

— Jamal, a spus acum Henry, nu pot decât să-ţi mulţumesc şi să-ţi spun că nu m-am aşteptat nicio clipă să mă lovească aşa în moalele capului pasiunea asta pentru Miriam. Mă gândesc adesea la eşecurile mele în dragoste şi la multele ocazii irosite, cum dragostea e singurul capitol dezastruos din viaţa mea. Şi ce dacă? Am făcut alte lucruri. Dar cu ea sunt aşa de tandru. Stau lângă ea când doarme pentru că asta o calmează. îi rulez ţigările. Am prezentat-o prietenilor mei. Ea e emoţionată, crede că nu se pricepe să socializeze şi din astea, că toată lumea e aşa de vorbăreaţă, şi ea nu ştie nimic. Dar s-a descurcat splendid, e curajoasă şi poate să vorbească cu oricine. Ne-am redeschis unul altuia apetitul.

— Şi într-o bună zi, a continuat el, Sam şi Femeia Catâr ies mai devreme de la un film cu Woody Allen – cine face aşa ceva? – şi ne prind pe Miriam şi pe mine, în plină acţiune, pe podea.

— Sam ce-a zis?

— Păi, a doua zi de dimineaţă nici urmă de femeia lui. Sam şi cu mine ne aşezăm la micul dejun, ca de obicei, dar el e prost dispus. Eu încep să mă enervez că nu vrea să vorbim, când el spune că a cerut-o de nevastă pe fata aia şi ea a acceptat. Dar

acum m-a văzut pe mine pe jos, în mijlocul unui act dărâmător de neobişnuit.

— Şi?

— Sam spune că acum logodnica lui de câte ori se va uita la mine mă va vedea legat de un picior de scaun, cu un dop înfipt în fund. Eu am spus că e o amintire la fel de bună ca oricare. Că îmi pare rău că nu am o fotografie. De fapt, cred că am una pe undeva.

Sam n-a apucat să-i reproşeze mai multe pentru că Henry, stârnit de menţiunea căsătoriei, i-a spus lui Sam că e prea tânăr să se însoare şi că duce şi o viaţă prea promiscuă. Băiatului îi plăceau femeile. Nu îi era devotat Femeii Catâr. Ce rost avea să se lege de o femeie la vârsta asta?

— Mi-am dat seama, a spus Henry, că vorbeam cu patos. Dar sunt tatăl lui şi e dreptul meu să-i dau sfaturi până îl omor de plictiseală. Dar, de fapt, trebuia să vorbesc cu Femeia Catâr. I-am spus lui Sam că ar trebui să vină să ne vedem şi să-i explic eu cum stă treaba cu bărbaţii în vârstă şi cu versiunile de experienţe sexuale jurasice. Apoi aveam să-mi cer scuze, iar ei puteau să-şi continue viaţa eliberaţi de mine.

A continuat:

— Ei vor să-mi dea rolul bunicului bătrân şi inofensiv: impotent, repetitiv, care nu cere nimic, stă într-un colţ şi nu are nimic mai bun de făcut decât să-şi frece gingiile cu whisky. O imagine pe care nu pot decât să scuip. Infamia e singura mândrie care mi-a mai rămas.

Femeia Catâr nu se mai întorsese în apartament de la „incident”. Sam a refuzat să-l lase pe Henry să

vorbească cu ea, spunându-i că fata e „de familie bună”.

— Familie bună? Ai cunoscut vreodată aşa ceva?

Se pare că băiatul a spus:

— Oamenii te respectă, tată, ca regizor şi chiar ca persoană. Eşti artist şi eşti cineva pe lumea asta. Nu mulţi sunt aşa de talentaţi. Cum poţi să te dezamăgeşti singur?

— Mă dezamăgesc cum vreau, a răspuns Henry.

— Şi cu noi cum rămâne? a spus Sam.

— „Pe *voi* nu v-am dezamăgit niciodată aşa de tare”, am spus eu. Dar, Jamal, nu s-a terminat acolo. M-a acuzat că o privesc lasciv pe Femeia Catâr, că privirea mea o urmăreşte ca nişte degete lipicioase. Mai mult, a spus că atunci când vin la el prietenii lui băieţi nici nu-i bag în seamă, pe băieţii ăştia aşa de plini de viaţă şi cu un viitor minunat în faţă. Mi-a zis că sunt un muist bătrân şi împuţit, că sunt gelos pe bărbaţii mai tineri.

Atunci lui Henry i-a venit ideea genială s-o facă pe Femeia Catâr exhibiţionistă. Nu voia chiar ea să-i atragă atenţia, fâţâindu-se prin faţa lui în haine invizibile, „ca o târfă”?

— Şi mie îmi plac târfele, să nu uităm. Abia dacă mai pot să mă uit la o femeie fără să mă întreb ce tarif are.

Sam a replicat că Henry e exhibiţionistul, cu „vorbăria lui dementă”. Henry şi-a pierdut controlul, a urlat la băiat şi, am dedus eu, a făcut o încercare destul de şubredă să-l pocnească pe căcăcios. Dar n-a reuşit să-l nimerească şi băiatul a dispărut în jos pe scări, înjurându-l, făcându-l „pervers”.

— La asta să te aştepţi şi tu, mi-a spus mie. Copiii

tăi o să se întoarcă împotriva ta, cu o ură totală şi inexplicabilă.

Apoi, ca o adevărată actriţă, cum făcea de fiecare dată când era supărat, Henry se prăbuşise pe podea, cu palma lipită de frunte. Imediat după aceea, ca de fiecare dată când avea cea mai mică problemă, m-a sunat pe mine, pe soţia lui, Valerie, şi pe alte foste iubite cu care avusese ani de relaţii sexuale indiferente – sau nu. Faptul că se despărţise de o femeie cu ani în urmă nu era un motiv, pentru Henry, să nu-i comunice cele mai personale lucruri din viaţa lui zilnic – şi, adesea, din oră în oră.

După asta s-a retras în pat. Atunci a primit un telefon de la Lisa, care a spus că şi ea a fost „scârbită”. Nu că ar fi fost prin preajmă când se petrecuse incidentul, aflase despre el de la fratele ei mai mic. Henry a suportat destul de bine şi şi-a informat ambii copii că nu e treaba lor. El le spunea lor cu cine pot să şi-o tragă?

— „Scârbită”? repeta întruna. „Scârbită!” E cel mai rău lucru pe care l-au văzut vreodată? În ce lume trăiau?

Era distrus de faptul că Sam îl ameninţase că se mută. Henry refuzase să-l lase, spunând că o să vină după el oriunde s-ar duce şi o să-l târască înapoi acasă la propriu, sau o să se culce pe jos pe caldarâm.

Totul ieşise prost. I-am amintit lui Henry că acum o avea pe Miriam – de care era absolut captivat – şi asta avea, inevitabil, o oarecare legătură cu animozitatea lui Sam. Sam nu voia să simtă că o dezamăgeşte pe maică-sa continuând să locuiască cu Henry şi cu noua lui prietenă, Miriam, femeia pe care Henry în sfârşit o iubea cu adevărat.

— Da, a spus el. Înţeleg asta.

Henry părea să fi povestit tuturor cum fusese prins în flagrant delict de către fiul lui, dar nu i-a spus lui Miriam de reacţia Lisei şi a lui Sam. Nu că ea l-ar fi întrebat: nici nu i-a trecut prin cap că cei doi copii de treabă, din clasa mijlocie, ar putea fi deranjaţi de un episod atât de inofensiv.

Cu toate că incidentul şi urmările lui provocau derută, am observat că Henry nu lăsa ca asta să intervină între el şi plăcerile lui, care se diversificau pe zi ce trecea. Fascinat şi îngrozit de prietenii lui homosexuali, lui Henry îi plăcuse întotdeauna să audă despre aventurile lor în cluburi, în baruri şi în zona Heath, sau chiar pe stradă. Voia să-i roage să-l ia şi pe el, „să vadă”, dar nu avusese niciodată curaj să meargă. Fusese mereu curios să afle dacă un bărbat heterosexual ar vrea să trăiască aşa.

La câteva zile după cina noastră Henry era la Miriam, care îi arăta pozele ei: mama şi tata; ea şi cu mine în Pakistan; copiii ei când erau mici; bărbaţii care o bătuseră; tatuajele ei preferate.

— Ce-i acolo?

Henry arăta spre un album legat cu sfoară.

— Albumul meu negru? a spus ea. Poze murdare. Primul meu soţ obişnuia să mă pună să pozez şi trimitea fotografiile la reviste porno, *Nevestele cititorilor* şi alte din astea. Primea cincizeci de lire pe ele. Sunt unele din ele în album, dar şi nişte chestii cu vecinii şi poze de la orgii şi petreceri la care mergeam.

A început să-l dezlege.

— Dacă te uiţi, a spus, trebuie să-mi promiţi că n-o să te simţi jignit.

— M-am uitat la fotografiile alea obscene, mi-a spus Henry, la hainele ieftine şi la oamenii ăia nenorociţi şi chiar am fost jignit că în casele oamenilor obişnuiţi se petreceau asemenea lucruri în timp ce eu citeam. M-am excitat. Şi tocmai în dimineaţa aia îmi spusesem că trebuie s-o iau mai uşor. Joc în repriza a doua acum, mă îndrept spre pauza finală. Ar trebui să pictez, să mă joc cu nepoţii, să merg în vacanţe odihnitoare cu o carte pe care mereu am vrut s-o citesc, să mi se ia interviuri despre munca mea de-o viaţă, să-mi exprim părerile despre ultimii cincizeci de ani.

— Zilele trecute am fost la o petrecere la un prieten, a continuat. Când am intrat, am văzut că toată lumea avea părul alb sau cărunt.

Erau toţi bătrâni şi terminaţi, ca şi mine. îi cunoşteam de o viaţă. Am crezut că o să mor de plictiseală până am aflat că mai era o variantă. Diavolul mă chema! în sfârşit îi atrăsesem atenţia.

Henry şi sora mea n-au făcut niciodată sex la ea acasă, nu se putea cu toţi copiii, cu haosul şi cu toată lumea care dormea pe unde apuca.

— M-am încins aşa de tare după ce am văzut fotografiile, că am insistat să mă însoţească în şopronul din fundul grădinii, unde cultivă Bushy marijuana la lumină artificială. Era acolo o saltea bine folosită. Nu-mi venea să cred că la vârsta mea mai simţeam asemenea dorinţe urgente. Sexul e o nebunie, o nebunie, Jamal.

— Uitaseşi?

— Când ne trăgeam pantalonii, am spus: „De ce nu putem să facem şi noi chestiile alea?” Aşa că am scos un Polaroid, delectarea perversului, şi o cameră

DV micuţă. Am mai făcut eu filme, bineînţeles, dar nu ca ăsta.

— Presupun că nu pot să ţi le arăt, e sora ta mai mare şi aşa mai departe. Dar când filmez nu pot să mă abţin să nu le transform din secvenţe porno în mici filmuleţe. Pot să le montez pe laptopul lui fiu-meu! Le-am adăugat chiar şi muzică, nişte acorduri braziliene uşoare. Se transformă în mici comedii.

— Apoi, a continuat, lucrurile au mers mai departe. Am ajuns într-un loc sub podul de cale ferată din sudul Londrei.

Mi-a descris o uşă nesemnificativă în piciorul podului. Era o zonă pustie din partea de sud a Londrei. „Ben Johnson ar fi recunoscut-o”.

Bushy îi ducea acasă de la o proiecţie de film şi a spus că poate „le-ar plăcea să arunce o privire”. Avea nişte clienţi, un cuplu, pe care îi ducea acolo regulat. De fapt, Bushy fusese invitat să cânte la chitară la una din „petrecerile” lor. Repetase şi se pregătise mental, dar, când a venit momentul, n-a avut curaj să meargă. Când au ajuns la uşă s-a dovedit că Bushy uitase să le spună că nu puteai să intri în „ţoale civile”, ci trebuia să porţi echipament fetiş: latex, pene sau uniformă. Alternativa era să intri gol.

— Râdeam, mi-a spus Henry. Era o noutate pentru mine. Nu mai intrasem niciodată gol într-o clădire. Miriam se pare că o mai făcuse. Era frig, dar mă atrăgea ideea. Am pus în scenă un *Lear* în pielea goală.

— Cum aş putea să uit? Până şi fiicele erau dezbrăcate.

— Din păcate pentru public, bărbaţii în vârstă abia aşteaptă să-şi scoată hainele. Eu mi-am depăşit

ruşinea, iar Miriam nu s-a încurcat cu asemenea fandoseli inutile. Dar în camera de futaiuri era cald şi prietenos. Toată lumea ne-a salutat. În scurt timp eram subjugat.

— Erau oameni cu lesă de câine, unii se întinseseră în căzi ca să urineze alţii peste ei, alţii cu faţa în jos în hamuri, stând la coadă ca să fie biciuiţi. Oameni care stăteau la rând – se repezeau, chiar, să penetreze şi să fie penetraţi! Am însoţit-o pe Miriam într-o cămăruţă unde s-a întins pe jos şi a fost satisfăcută. Apoi am cunoscut un băiat de douăzeci şi trei de ani, chelner, care nu are plăcere mai mare decât să lingă ghetele oamenilor. Ştie ce vrea şi ce-i place, chiar la vârsta asta. Îţi spun, Jamal, de pe vremea când eram socialist n-am mai avut ca acum senzaţia că fac parte dintr-o comunitate.

Râdeam.

— Henry, nu poţi să spui că erai în Societatea Fabian[26].

— Figurile oamenilor care sunt aşa de aproape de îndeplinirea dorinţelor! Nietzsche n-are ceva de spus despre asta? Cum poţi să râzi? în meseria ta ai auzit de toate, doar!

— Nu râd de tine, Henry, ci de faptul că simţi nevoia să cauţi un fundament eminamente intelectual pentru comportamentul tău.

— Dar în *Naşterea tragediei*, a continuat el, Nietzsche scrie despre stările extatice, de cântec şi dans, despre cum cineva poate să devină în sine o operă de artă, nu doar un observator: e totul acolo,

---

26 Fabian Society - mișcare socialistă intelectuală britanică, al cărei scop este promovarea principiilor democrației sociale prin reformă mai degrabă decât prin metode revoluționare.

înainte de Freud. Nu e de mirare că Freud a refuzat să-l citească cum trebuie. Ştia care e ameninţarea, care e pericolul.

Henry şi Miriam stătuseră la petrecerea sexuală până la primele ore ale dimineţii, discutând, bând, uitându-se la trupuri. L-am întrebat dacă a fost gelos, sau dacă chiar asta era ideea, să sfidezi gelozia.

— Niciuna, nici alta, a răspuns Henry. Când o văd cu alt bărbat mă gândesc la el ca la un om devotat plăcerilor ei.

— Eşti sigur că amândoi voiaţi asta? l-am întrebat.

— Da, a spus el. Amândoi am vrut-o. Şi mai vrem.

Capitolul 12

O urmărisem şi o ascultasem destul pe Ajita. Simţeam nevoia să-i vorbesc despre suspiciunile mele. Dar când am văzut-o după incidentul de la fabrică, era limpede că are multe pe cap.

— Greva devine tot mai serioasă, mi-a spus ea. Cu fiecare zi care trece oamenii ăia încearcă tot mai tare să ne distrugă. Nu cred că au de gând să înceteze. Tata e hotărât să-i sfideze. Dar una din părţi va trebui să cedeze.

Nu mai citea, nu mai învăţa şi nu mai mânca la fel de multă pizza ca înainte. I-am spus că, dacă nu are grijă, n-o să mai poată recupera la şcoală. Am început s-o duc la bibliotecă; stăteam cu ea, mă uitam cum parcurge paginile cu privirea şi o ajutam să ia notiţe, dar nu-i stătea mintea la filosofie în starea ei de spirit. Îmi arunca notiţele peste masă, începea să vorbească nestăvilit şi atunci trebuia să mergem într-un pub.

— Mi-e frică, Jamal. Comuniştii sunt foarte

hotărâţi şi în tot timpul ăsta familia mea pierde bani.

Oi fi fost eu de partea cealaltă, dar Ajita era prietena mea. Ce puteam să spun?

— Dacă continuă aşa, o să ajungem la faliment şi va trebui să ne mutăm la rudele noastre din India. Toată familia va fi ruinată şi acoperită de ruşine.

Mama Ajitei era tot plecată. A sunat şi a aflat despre grevă, dar nu avea nicio intenţie să se întoarcă. Voia ca Ajita şi fratele ei să vină la ea în India la sfârşitul anului şcolar şi să-l lase pe tatăl lor să se ocupe de grevă. Asta mă deranja. Nu voiam ca Ajita să plece. Voiam să fim împreună tot timpul. Şase săptămâni erau o eternitate.

Uneori pe figura Ajitei se citea o nelinişte teribilă. Făcuserăm dragoste adesea în toaletele bibliotecii, în dulapuri, în maşina sau în casa ei, dar acum nu se mai întâmpla decât rareori şi atunci numai dacă insistam eu. Era cu gândurile aiurea. Vorbiserăm despre căsătorie – cumva, cândva –, dar în relaţia noastră apăruse o hibă care creştea încet.

Pentru că eram incapabil să-mi dau seama şi cu atât mai puţin s-o întreb în ce fel de infidelitate fusese implicată, am clocit ideea genială de a-i spune că-i fusesem eu necredincios. Aproape imediat ce mi-a trecut prin cap că Ajita mă înşală am înşelat-o eu pe ea, gândindu-mă că puţină egalitate m-ar vindeca de sentimentul că am fost trădat. Grijile mele vor deveni grijile ei.

Cu o săptămână înainte o vizitasem pe o fostă iubită, Sheridan, ca să iau un tablou pe care mi-l dăduse. Ajunseserăm în pat (aşa cum făceam adesea înainte) după-amiază. Ea era ilustrator de carte, avea treizeci şi cinci de ani şi era divorţată, iar copiii ei

erau la şcoală. Când se întorceau ne sculam şi le pregăteam ceaiul. Eu fusesem îndrăgostit de ideea unei iubite mai în vârstă şi care mă învăţa diverse lucruri, iar ea mă lua cu ea la club să joc biliard, unde m-a prezentat unor băutori prodigioşi şi afumaţi bine, dar şi lui Slim Galliard, de care am fost tare impresionat.

Nu cred că există prea multe persoane în viaţă cărora să li se fi dedicat două pagini în *Pe drum* –, Kerouac a descris cum, în San Francisco, Slim a făcut asocieri libere? „Great-all-oroonie, oronirooni” – timp de două ore în timp ce atingea aproape imperceptibil bongurile cu vârfurile degetelor, iar din spate Dean Moriarty striga: „Hai!” şi „Da!” Slim era încă frumos, graţios şi curtenitor ca un adevărat gentleman. Sheridan şi cu mine am luat cina cu el, dar lui îi plăceau femeile – vorbim de un bărbat care îl cunoscuse pe Little Richard şi ieşise cu Ava Gardner, Lana Turner şi Rita Hayworth.

Dar pe Ajita, când i-am spus de scurta întoarcere la Sheridan, nu părea s-o deranjeze deloc infidelitatea mea. Dacă gelozia e condimentul dragostei, atunci îmi imaginasem că o să-i ia limba foc şi focul o s-o oblige să spună adevărul. Dar nu am simţit niciun pic de căldură măcar. Nu puteam decât să presupun că făcuse şi ea acelaşi lucru ca şi mine. Dar eu voiam să ştiu detaliile, să ştiu cum stăm.

O interogam sălbatic, întrebând-o de unde căpătase experienţa pe care părea s-o aibă, cu cine o mai făcea. Se terminase sau continua?

— Păi, ştii tu, a spus. Am mai avut şi alţi iubiţi, aşa cum şi tu ai mai avut alte iubite. Ştiu că, de fapt, nu vrei să afli. O să te superi, Jamal, a spus ea,

mângâindu-mă pe faţă.

— Ştiu, am spus eu. Dar sunt supărat oricum. E adevărat că ne-am înşelat unul pe altul în ultima vreme?

— Într-un fel, a spus ea.

— Numai într-un fel?

— Da, a spus ea.

— O iau ca pe o confirmare, atunci, am spus eu. Aşadar acum ştiu. În sfârşit ceva adevărat! Slavă Domnului! Ajita, presupun că acum suntem chit.

— Nu tocmai.

— Ce vrei să spui?

Nu a răspuns nimic.

De ce nu mă dorea numai pe mine? Despre ce fel de infidelitate fusese vorba? Cum putea să fie cu altcineva când era cu mine aproape tot timpul? Când nu era cu mine, era cu numeroasele ei prietene sau cu rudele. Cum se întâmplase?

Cu cât ea refuza să-mi spună, cu atât mai tare mă frământam. Niciodată nu mai simţisem o nefericire atât de crudă, de adâncă. Cu siguranţă nu fusesem dinadins tratat cu atâta cruzime. Nu mă aşteptam la aşa ceva de la femeia de care mă îndrăgostisem. Cum mă puteam proteja într-o asemenea situaţie? Când Wolf şi Valentin mi-au spus cât de tare am slăbit şi ce obosit par, am recunoscut că aveam necazuri cu Ajita; am spus: „Cred că are pe altcineva”.

Le plăcea de ea; nu m-au crezut şi au luat nemulţumirile mele drept probleme fireşti într-o relaţie. Păreau să creadă că studiasem mult în ultima vreme şi, într-adevăr, începusem să citesc mult. Dar nu eram în stare să mă concentrez asupra studiului. De ce nu-şi dădea seama Ajita ce tare mă afectau

toate astea? Unde era iubirea ei pentru mine?

Când am implorat-o să-mi spună ce se petrece, abia dacă m-a băgat în seamă. Părea cu gândurile aiurea. În orice caz, nu arăta de parcă ar fi fost implicată într-o trădare inutilă.

Am insistat cu întrebările, pentru că acest fioros secret lua dimensiuni în mintea mea şi mă supunea unei tensiuni crescânde. Dar ea nu voia să-mi spună nimic.

— Nu e nimic, a spus. Te rog să înţelegi. Te iubesc şi o să mă mărit cu tine, când o să mă ceri cum se cuvine. Dar se întâmplă atâtea acum, ştii foarte bine.

Era un nimic care devenise un mare ceva între noi. În timp ce durerea creştea, iar Ajita şi cu mine aveam tot mai puţine să ne spunem, cariera mea de infractor a luat avânt. Wolf m-a familiarizat cu cocaina şi când luam, vorbind fără oprire pentru prima dată în viaţă, începeam conversaţii pe care n-ar fi trebuit să le port.

Valentin şi Wolf plănuiau mereu „lovituri”, cum le spuneau ei. Dar, fie pentru că nu au vrut să mă implice, fie pentru că nu mi-au spus, fie, cum bănuiam eu, pentru că pur şi simplu nu aveau loc, nu am văzut niciodată niciun „rezultat”. Odată, totuşi, Wolf a apărut cu un Cadillac roz, pe care îl obţinuse la schimb cu ceva, nu am înţeles bine ce. După câteva ture pe străduţele înguste din West Kensington, a fost făcut „dispărut”. Altă dată au făcut rost de nişte bani de la o femeie al cărei soţ era pe cale să fie condamnat, după ce au convins-o că îl vor mi tui pe judecător. Când au fugit cu banii, ea a jurat că o să le dea de urmă.

Ştiam că Valentin încerca să dea o lovitură la cazinou: Wolf trebuia să meargă acolo şi Valentin urma să se asigure că va câştiga la blackjack, dar mi se părea vorbărie goală. Cea mai mare parte din timp discutau despre ce vor face cu banii, în ce regiune din sudul Franţei vor locui; poate îşi vor cumpăra o barcă, dar de care? Vorbeau chiar despre cum îşi vor decora apartamentele şi cum îşi vor petrece timpul citind ziarele, mâncând, înotând, făcând sex şi fraternizând cu alţi infractori. O dată, când am făcut o remarcă sarcastică despre talentul lor de escroci („foarte, foarte mărunţi”, le-am spus), Wolf m-a întrebat, dacă tot eram aşa de deştept, dacă am eu o idee mai bună. Am răspuns că da.

Într-o dimineaţă, i-am dus pe Valentin şi pe Wolf la casa Ajitei. Când am ajuns acolo, le-am arătat casa care dădea spre curtea ei şi le-am explicat că familia care locuieşte acolo e plecată în fiecare săptămână de joi până luni dimineaţă.

Câteva zile mai târziu, într-o vineri, când Ajita era la facultate, tatăl ei la birou, fratele ei la şcoală şi mătuşa la piaţă, am intrat prin efracţie în casă şi am luat o grămadă de lucruri. Lucru ciudat, Wolf a insistat să ia cu el un făraş și o perie, ca să curăţăm după noi. Valentin mi-a explicat că un infractor pe care îl cunoşteau ei îl informase pe Wolf că adevăraţii infractori sunt mereu foarte precauţi. Prada am scos-o pe uşa din spate a casei, prin grădina Ajitei, şi am dus-o în garaj. Când au terminat şi începea să se întunece, Wolf şi Valentin au plecat.

Victimele erau un cuplu în vârstă. îi jefuisem de tot ce strânseseră o viaţă, frângându-le inimile, pentru nimic de fapt. Nu fusese greu; eram impresionat de

cât era de simplu. Nici măcar nu aveau încuietori la ferestre. Wolf lucrase în construcţii; ştia cum să scoată o fereastră. Eu eram micuţ, puteam să mă strecor înăuntru şi să le deschid şi celorlalţi. Nu mi-a plăcut să mă găsesc în casa lor, să-i violez. Spărgătorii n-ar trebui să gândească aşa, la ce vor gândi oamenii când vor ajunge acasă. Ca să fii infractor trebuie să-ţi lipsească imaginaţia.

Nu eram foarte sigur care era prada. Erau câteva genţi pline cu lucruri: ceasuri ornamentale şi de mână, decoraţiuni, tablouri, dar şi bijuterii şi argint, bănuiam. Le-am sugerat lui Wolf şi lui Valentin că încă avem timp să ducem lucrurile înapoi, dacă voiau. E clar că nu eram un gangster înnăscut, dacă mă simţeam aşa de vinovat de infracţiunile mele.

A urmat un carnaval al hoţiei. Au vândut repede lucrurile şi au petrecut o zi întreagă cumpărându-şi haine şi îmbrăcăminte. M-au scos la cină înainte să mergem la club, vizavi de Muzeul de Istorie Naturală, unde Valentin lucrase ca bodyguard. Băusem mult şi voiam să calc în picioare toate legile, acum că în sfârşit cunoscusem plăcerile excesive ale cruzimii şi imoralităţii.

La club o femeie (pe care eu o consideram „mai în vârstă”, ca o eroină dintr-un roman de Colette, pentru că avea probabil spre treizeci de ani) a venit şi s-a aşezat lângă mine, mi-a luat mâna şi mi-a strecurat-o sub fusta ei. Când s-a făcut târziu şi am spus că trebuie să prind trenul spre suburbii, a sugerat să mergem la căminul din West Kensington, unde urmau să vină mai târziu şi Wolf şi Valentin. Când am ajuns, fata s-a dus în camera lui Wolf, spunând că trebuie să se pregătească. Când m-a

chemat era goală, cu excepţia unei mănuşi de catifea lungi până la cot, şi foarte dornică să mi-o sugă. Înainte să plece am întrebat-o dacă vrea să mergem la un film a doua zi după-amiază. A spus că nu poate; că are un „client”.

Le spusesem deja lui Wolf şi lui Valentin că lucrurile nu mergeau bine cu Ajita, că mă înşelase şi nu voia să-mi spună cu cine. În ciuda episodului cu târfa, le plăcea de Ajita şi mi-au spus că ar trebui să încerc să-mi rezolv problemele cu ea. Pe de altă parte, nu voiau să sufăr.

Ajita şi cu mine continuam să facem dragoste când ne întâlneam, dar era dragoste nefericită, cum nu se poate mai rea, şi nu făcea decât să-mi sporească singurătatea. Simţeam cum nervii îmi pocnesc şi-mi explodează tot timpul. Voiam să cred că îmi pot controla mintea, că puteam s-o conving s-o ia pe calea pe care o doream, dar în curând mi-a fost limpede că era o credinţă falsă.

— Spune-mi cine e şi putem să rezolvăm orice problemă, i-am mai zis o dată, dar a refuzat. Am întrebat-o ce-mi lipsea de trebuia să caute în altă parte.

— Ce-ţi lipseşte? a spus ea. Dar nu m-ai dezamăgit cu nimic. Tu eşti tot ce-mi doresc.

— Nu te cred, am spus. E vina mea. Dacă nu e, am continuat, spune-mi ce calităţi are celălalt bărbat. Calităţile care te fac să-l doreşti.

— Ce te face să crezi că îl doresc? a spus ea.

— Nu poţi să mă scuteşti de suferinţa asta?

— Bine, a spus ea. Îţi spun. Eşti pregătit, iubire? Stai jos şi ascultă.

Mi-a spus adevărul.

Zile în şir după aceea am umblat cu informaţia asta în minte, încercând să mă împac cu ea; pentru că, după ce mi-a spus, am crezut – sincer şi fără putinţă de întoarcere – că o să-mi pierd minţile.

Capitolul 13

Iată ce mi-a spus:

Se apropia vacanţa de vară. Eram împreună de opt luni. Imediat ce am văzut soarele, ne-am reluat obiceiul de a sta pe pătură în grădina casei ei cu cărţile, radioul, vinul şi ţigările. îi masasem şi îi mângâiasem tălpile şi gleznele şi mă întrebam dacă e gata să facem dragoste.

În schimb, am spus:

— Acum câteva săptămâni am fost la fabrică.

— Serios?

I-am explicat că voiam să văd pichetul, studenţii, toată tărăşenia. I-am spus că am văzut-o intrând în fabrică, pe jumătate ascunsă pe bancheta din spate a maşinii.

— Nu e niciun secret, mi-a spus, atingându-mă tandru pe faţă. Nu m-ai întrebat niciodată.

A început să se îmbrace, sau cel puţin să se acopere, ca şi cum nu era îmbrăcată potrivit pentru ce avea de spus.

— Mă interoghezi de o veşnicie în legătură cu amanţii mei, cum le spui tu.

— Te interoghez? Cum rămâne cu terapia prin adevăr? Niciodată nu mi-ai infirmat suspiciunile.

— Nu pot să te fac să încetezi cu întrebările, a spus ea. Trebuie să ştii totul şi asta îmi place la tine. Aşa că o să-ţi spun şi o să-ţi închid gura, şi încă cum.

— E Valentin, nu-i aşa?

— Cum?

— Wolf?

— Mai degrabă el.

— De ce?

— E insistent şi îi pasă mai puţin dacă te răneşte.

— S-a dat la tine?

— Sunt prietenii tăi, iar eu nu ţi-aş face aşa ceva. Mă oferi lui Wolf?

— Nu!

— Atunci cum poţi să crezi aşa ceva despre mine?

Mă apucasem cu mâinile de cap.

— De unde să ştiu ce să cred, dacă nu mă ajuţi? Mintea mi-o ia razna. Adevărul ne ancorează cumva, ştiu asta! Iubeşti pe altcineva mai mult decât pe mine? Nu sunt cel mai bun?

— Hai, vino aici, la mine în braţe. Ascultă cu atenţie. N-o să fiu în stare să spun asta de două ori. Cuvintele sunt prea grele. Uneori, după miezul nopţii, tatăl meu vine în camera mea şi face dragoste cu mine.

— Poftim?

— Da. Aşa e, Jamal.

Probabil că încuviinţam din cap. Mă uitam în ochii ei, cu mintea golită de gânduri. Mi-a trecut prin cap că ar trebui să aflu mai multe.

— De când se întâmplă asta?

— Ce vrei să spui?

— A început înainte să ne cunoaştem şi să ne îndrăgostim, sau după?

A lăsat ochii în pământ.

— Înainte.

— Se întâmpla când ne-am cunoscut?

— Tocmai începuse.

— De ce nu mi-ai spus?

— Cum puteam să-ţi spun? Mă îndrăgosteam de tine. Cu siguranţă aşa ceva te-ar fi îndepărtat de mine. Poate că s-ar fi aflat, şi atunci tatăl meu ar fi fost arestat. Sau i s-ar fi distrus reputaţia.

— Reputaţia?

— Comunitatea înseamnă mult pentru noi aici. Nu i ne putem opune fără să ieşim din joc.

— Nu te-ai gândit că va trebui să-mi spui? am întrebat.

— Nu ştiu. Ce mi-am spus? Nimic. Poate m-am gândit că o să înceteze şi o să uit totul cumva. Nu am experienţă cu asemenea lucruri. Dar acum nu mă mai iubeşti? Mă consideri murdară şi dezgustătoare?

Am sărutat-o pe gură.

— Bineînţeles că te mai iubesc. Mai mult, chiar.

— Da? Jamal, de asta aveam aşa mare nevoie de protecţia ta, de asta aveam nevoie să mă simt iubită. Şi asta am primit de la tine. Iubitul meu, ai fost aşa de bun cu mine.

— Şi tu cu mine. Tu eşti dragostea mea. Vreau să mă însor cu tine.

— Vrei?

Gura i s-a strâmbat.

— Şi eu. Dar ăsta nu e un moment bun să vorbim despre aşa ceva.

— Cum a început toată povestea asta cu tatăl tău? am întrebat.

— După ce mama a plecat în India, tata a venit într-o noapte în camera mea şi s-a urcat în pat lângă mine. M-a sărutat, sexual, ştii tu, cu limba, şi s-a frecat de stomacul meu până a ejaculat. Pe urmă a plecat. Era într-un fel de transă, ca o fantomă din aia

din Shakespeare, cu privirea fixă şi mişcări ţepene, de parcă ar fi fost hipnotizat sau somnambul… În noaptea următoare eram îngrozită că o să vină din nou, aşa că am rămas trează, cu lumina aprinsă şi cu muzică…

— Şi ce s-a întâmplat?

— S-a întors. A deschis uşa. Muzica urla, toate luminile ardeau! Oh, Jamal, dacă m-ai fi văzut, cu două perechi de pantaloni, două perechi de chiloţi, pulover şi haină. Transpiram şi probabil arătam foarte ciudat. Aveam până şi o nenorocită de pălărie, nu ştiu de ce. Mi-a aruncat o singură privire şi a plecat. M-am băgat în pat oarecum uşurată, dar n-am reuşit să dorm. N-a mai venit câteva zile. Am crezut că l-am speriat. Până s-a întâmplat din nou.

Mi-a spus că încă se mai întâmpla.

— Dacă am pe mine o tonă de haine, mi le scoate. Asta face ca totul să dureze mai mult. Tot ce pot să fac e să-mi ţin un tricou peste faţă, ca să nu trebuiască să-l văd sau să-l miros.

— Ajita, de ce nu-ţi încui uşa?

— Nu are încuietoare.

— E o nimica toată să punem una. Wolf şi cu mine o s-o facem, chiar azi.

— Eşti drăguţ, dar nu pot să fac aşa ceva, a spus ea. Să-i încui uşa tatălui meu? S-ar omorî.

— Cu-atât mai bine.

— Nu! a strigat ea.

— Ai motive întemeiate să crezi că ar face aşa ceva?

— A mai ameninţat că se omoară. A spus că, dacă pierde lucrurile de sub control la fabrică, va trebui să-şi pună capăt vieţii. Nu-şi mai poate reîncepe viaţa. Dacă şi-ar dezamăgi familia, n-ar putea să facă faţă

ruşinii.

— Ajita, ăsta e şantaj.

— Trebuie să am grijă de el.

— Ca fiică, atât. Nu eşti nevasta lui, pentru numele lui Dumnezeu! E un fascist şi un tiran.

— Nu-l cunoşti.

— Te violează în fiecare zi.

— Nu mă forţează. Acum taci, te rog. Nu mai suport.

Spre groaza ei, mi-am strâns lucrurile şi am plecat. Aveam nevoie de timp să asimilez informaţia. Nu puteam să vorbesc cu mama despre aşa ceva; ar fi intrat în panică. Singura persoană care s-ar putea să aibă destulă experienţă cât să înţeleagă era Miriam. Dar nu puteai să ai încredere în stările ei de spirit, depindeau de ce luase.

A doua zi Ajita a reluat din proprie iniţiativă subiectul.

— Vezi? a spus. Chiar te ascult.

Nu putea încuia uşa de la dormitor, dar a blocat-o cu o pană.

— L-am auzit, a spus. Nu prea dorm, oricum. Tu spui că par extenuată, dar mi-e groază să mă culc. Aseară i-am auzit papucii pe podea, în faţa uşii, ca de fiecare dată. Fac un fel de plescăit, vezi tu, şi ştii mereu încotro se îndreaptă prin casă. Apoi a început să bată în uşă.

— Cu cât împingea mai tare, cu atât pana se bloca mai mult. A continuat multă vreme cu trasul şi împinsul. Apoi s-a oprit. Mai târziu l-am auzit sforăind. Adormise în hol. Am ieşit şi l-am învelit. Tremura de frig. Ar fi putut să moară acolo…

— Nu fi caraghioasă.

— Are nevoie de căldura mea.

— Pentru asta are soţie.

— Ea nu-l vrea. îl consideră un mare prost.

— Tatăl tău nu pomeneşte niciodată de ce se întâmplă noaptea? am întrebat.

— La micul dejun e mereu la fel, mahmur, tăios, irascibil, grăbit să plece la fabrică, ne întreabă dacă învăţăm ceva la şcoală sau doar îi aruncăm banii pe fereastră. Vrea să ştie când avem de gând să începem să ne câştigăm existenţa. Jamal, a continuat, niciodată, sub nicio formă, nu trebuie să spui cuiva despre asta. Promite-mi, promite-mi pe viaţa mamei tale.

— Îţi promit.

Acasă, în patul meu, nu reuşeam nici eu să dorm. Stăteam şi revedeam ce-mi spusese Ajita. Mi-l imaginam pe tatăl ei, ca în transă, traversând coridorul spre camera ei, deschizând uşa, urcându-se în pat şi făcându-şi loc între picioarele ei. Uneori voiam să mă masturbez, să scap de imagine, amintindu-mi ceva ce îmi spusese: „Are un penis aşa de mare, că mă umple”.

— Ai orgasm? am întrebat-o. Când făceam noi dragoste, spunea: „Îmi place să am orgasm; du-mă la orgasm; vreau să am orgasm tot timpul, sunt udă mereu când sunt cu tine”.

— Ce prost patetic eşti, a răspuns ea. Dar nu e vina ta, în condiţiile astea. Îmi pare aşa de rău, sunt aşa de ruşinată şi pierdută!

Într-o noapte mi-a fost imposibil să adorm, aşa că m-am sculat. M-am trezit că mă îmbrac şi ies din casă. Eram şi eu ca în transă, şi lumea părea imobilă, îngheţată.

Am pornit spre casa Ajitei, m-am cățărat peste gardul de fier şi am intrat în parc, apoi am luat-o la picior pe străzile tăcute, trecând pe lângă maşini şi case întunecate până am ajuns la gardul cunoscut.

Acum nu mai avea idee ce vreau să fac, aşa că am stat afară, privind înăuntru pe ferestre, întrebându-mă dacă o să văd silueta fantomatică mişcându-se prin casă.

Dar dacă o regula pe iubita mea chiar atunci, dacă era gata să ţipe în momentul orgasmului? Dacă sunam sau băteam în uşă, îl puteam întrerupe din cumplita lui plăcere. Zăpăceala produsă l-ar putea face să creadă că e poliţia, şi s-ar trezi din reverie. Am stat acolo cu pumnul ridicat, gata să bat în uşă şi să fug, dar nu mi-am putut face curaj să dau buzna în viaţa lor.

Poate că m-a distras lumina din camera fratelui ei, care era aprinsă. Am fost convins că se uită la mine de după perdea. Îngrozit că m-a văzut învârtindu-mă în jurul casei în toiul nopţii şi că m-ar spune tatălui lui, care ar pune să fiu bătut sau arestat, am fugit.

În următoarele zile m-am întors de trei ori, dar am fost incapabil să fac ceva.

La facultate, terminat de lipsa de somn, m-am întors la Ajita, în speranţa că redevenise persoana de dinainte şi că ne vom bucura de aceleaşi plăceri. Dar pata nu putea fi îndepărtată. Vorbeam, făceam dragoste, mergeam în aceleaşi locuri, dar ne pierduserăm inocenţa. Când ne-o trăgeam, mă întrebam dacă nu se suprapunea mutra tatălui ei peste a mea. Eram oare doar un alt monstru care îşi făcea de cap cu fata asta? Când mă gândeam la asta, nu puteam să continui şi stăteam întinşi unul lângă

altul, pierduţi.

Nu exista cale de întoarcere. Dar exista, m-am gândit eu, o cale de a merge mai departe. Lucram la asta, fără să-mi dau seama, dar nu eram încă gata să fiu sincer cu mine însumi.

„Hitler” îi spuneam. Omul care refuza să se oprească. Omul pentru care „totul” nu era suficient. Omul care mă transforma în terorist. Răul năvălise în viaţa mea ca un mafiot nebun. Cerea să mă ocup de el. Refuzam să fim victime. Ori eu, ori el.

Ce fel de om aveam să mă dovedesc a fi?

Capitolul 14

Îl cunoscusem pe Henry printr-un prieten de-al meu, scriitor, care tradusese o versiune a unei piese de Genet şi voia ca Henry să o pună în scenă. Cum văzusem câteva din producţiile lui Henry, am mers şi eu la discuţie, în barul întunecos al unui hotel din centrul Londrei, un loc din sală liniştit, cu lambriuri de lemn, care arată de parcă nici nu e în Londra. În timp ce Henry încerca să se hotărască dacă era momentul potrivit ca Genet să „reintre în lumea noastră” (nu credea că e, nu încă), m-a făcut prietenul lui.

O spun aşa pentru că s-a întâmplat dintr-odată. Când îi pica cineva bine nu existau goluri în prietenia pe care ţi-o arăta. Era o prietenie pasională; a început să mă sune de câteva ori pe zi sau să apară pe la mine neinvitat, când avea ceva de vorbit cu mine. Mă invita în oraş de două, trei ori pe săptămână.

Aşa cum îi plăcea lui Josephine să sublinieze dacă făceam vreo remarcă vizavi de indolenţa ei, şi îmi dădea adesea ocazia s-o fac, oamenii ca Henry din Londra nu făceau decât să nu muncească, şi să vorbească despre muncă, în timp ce luau masa între

ei. Pentru ei, cei cunoscuţi drept „clasa vorbitoare”, viaţa era o serie de mic dejunuri, gustări, prânzuri, supeuri, cine şi alte gustări târzii în restaurantele tot mai numeroase din Londra. Şi ce agreabil era. Activitatea lui Henry mă încânta; nu îşi dorea nicidecum să fiu ca el: eram complementari.

Am descoperit că soţia lui, Valerie, de care se despărţise, dar cu care era mereu în contact, se găsea undeva aproape de centrul numeroaselor grupuri, cercuri, societăţi, familii şi dinastii suprapuse şi intercorelate din semiboema zonă de vest a Londrei. Toate se măreau constant şi evoluau împreună printr-o serie de weekenduri la ţară, petreceri, ceremonii de premiere, scandaluri, sinucideri şi vacanţe. Copiii şi ei, împreună la scoală şi în clinicile de dezintoxicare, se căsătoreau între ei; alţii se angajau unii pe alţii şi copiii *lor* se jucau împreună.

Valerie se trăgea dintr-o familie care fusese bogată şi distinsă timp de vreo două sute de ani. Erau colecţionari de artă, profesori, savanţi, redactori de reviste. Henry spunea uneori că erau nişte desfrânaţi mincinoşi. „Oh, da, ăla e vărul de-al doilea prin alianţă al lui Valerie. Mai bine să taci din gură, altfel strici Crăciunul cuiva”.

— Sunt atât de peste tot, familia asta, a adăugat el, că aş spune că s-au extins prea mult.

Nu numai că erau bogaţi, aveau şi o grămadă de capital social. Erau prieteni şi se înrudiseră cu numeroşi Guiness, Rothehild şi Freud. Camera de zi conţinea un desen de Lucian Freud, un portret al lui Henry cu Valerie făcut de Hockney, un tablou cu cercuri de-al lui Hirst, un Bruce McClean, o chestie mică de Anthony Gormley, dar şi mai multe lucruri

vechi şi interesante la care te puteai uita în timp ce bântuiai prin istoria familiei. Casa era ca un muzeu al familiei sau chiar ca un trup, ciobit, crestat şi pătat de anii pe care fiecare nouă generaţie era obligată să-i ducă cu ea.

În majoritatea serilor gaşca lui mergea la cocktailuri, şi pe urmă la cină. Era costisitor: hainele, mâncarea, drogurile, băutura, taxiurile. Nu că banii ar fi fost o problemă pentru *ei*. „Dar e ca într-un roman de Evelyn Waugh!” a spus Lisa şi a făcut eforturi să nu-i mai vadă niciodată. „E unul din scriitorii mei preferaţi”, a replicat Henry. În orice caz, nu puteai acuza acest grup de artişti, regizori şi producători, arhitecţi, terapeuţi, vedete pop şi creatori de modă că ar fi indolenţi sau neliberali.

Era un privilegiu, şi Henry ştia foarte bine. Singura modalitate să ţi-l permiţi era să munceşti, şi cei mai mulţi dintre ei munceau. Şi nici nu erau prea anoşti. Doar că Henry îi ştia prea bine. Pretindea că, dacă mergeai la o petrecere în Marrakesh sau în Rio, vedeai aceleaşi feţe şi aveai aceeaşi senzaţie de claustrofobie şi déjà vu ca atunci când mergeai în vacanţă, la un târg de artă sau la un festival de film. Aşa că, dacă se ducea la o cină, la o petrecere sau la un vernisaj, voia pe cineva nou cu care să stea de vorbă în taxi sau cu care să plece după ce stătea câteva minute şi i se părea plictisitor la culme. Mă târâia după el, dar eram curios să merg. Oricum, mă interesa ce avea de spus.

Henry era cu doisprezece ani mai în vârstă decât mine şi trăise şi lucrase în Londra toată viaţa; cunoştea pe „toată lumea”. Făcuse terapie timp de doi ani după ce i se destrămase căsnicia, cu un tip

taciturn, de şcoală veche, care nu era la fel de inteligent ca el. Henry era interesat de terapie, pentru că pretindea că e „total dat peste cap”, dar nu destul cât să-şi caute alt psihanalist. Mă folosea pe mine să-şi discute problemele şi a intrat de la început în cele mai intime şi grave detalii. Asta îmi plăcea la el, dar prietenia noastră nu se rezuma la atât.

Îmi începusem meseria, evident, cu numai câţiva pacienţi, şi încă unii nepotriviţi, care refuzau să mă lase să-i tratez. Învăţasem, de asemenea, de la Karen că, în afară de cazul în care aveai ceva prin care să ieşi în evidenţă, încercarea de a pătrunde în cercurile sociale londoneze era lentă, dureroasă şi zadarnică. Uneori, când ieşeam cu Henry, mi se părea că toţi ceilalţi abia aşteptau să se pupe şi să se salute zgomotos, în timp ce eu stăteam într-un colţ, îmbrăcat cu hainele mele cele mai bune şi ignorat până şi de chelneri.

Acum, cu capul plin de cuvintele lui Tahir, ajunsesem să fiu destul de lipsit de ruşine cât să mă amestec în conversaţiile altora; nu mai eram aşa de timid ca înainte şi încercam să agăţ câte o chelneriţă: personalul era întotdeauna mai atrăgător decât petrecăreţii şi, în orice caz, mai bine îmbrăcat. Dineurile erau cele mai cumplite, pentru că mă trezeam înghesuit lângă nevasta ignorată a directorului adjunct al vreunei edituri, în timp ce toţi ceilalţi erau instalaţi mulţumitor lângă prietenul cel mai bun sau fânul cel mai înfocat.

Henry lucrase în lumea teatrului încă de când absolvise Cambridge-ul şi avea prea puţină experienţă cu asemenea atitudine condescendentă; de fapt, nu credea că există. Pe de altă parte erau şi unii, ca

Angela Carter, care nu erau aşa. Îţi reţineau numele după ce te văzuseră o singură dată şi nu credeau că viaţa socială a Londrei era o versiune violentă de Piticot.

Când m-am împrietenit cu Henry, soţia lui, Valerie, abia dacă mă remarca, cu toate că mergeam deseori acasă la ei. Era ca şi cum nu reuşea să-şi dea seama cine sunt sau ce căutam acolo. Era renumită, şi asta de multă vreme, pentru ceea ce în Londra era cunoscut sub numele de „privire vrăjită”. Cu un cot pe masă şi bărbia sprijinită în pumn, se uita fix la tine o veşnicie, fără să clipească, ca şi cum nu văzuse în viaţa ei ceva mai fascinant. Era o oportunitate, pentru cei plini de ei sau speriaţi, să ţină nenumărate monologuri, dar celor mai puţin siguri pe ei le putea provoca o cădere nervoasă sau o catastrofală îndoială de sine.

Abia când mi-a apărut o recenzie bună, vizibilă, în *Observer*, pentru *Şase personaje în căutarea unei terapii*, prima mea lucrare publicată, a făcut ochii mari când m-a văzut şi a venit spre mine, m-a apucat de umeri şi şi-a lăsat buzele să-i alunece peste obrazul meu, lăsând o vagă urmă roz şi mi-a spus, în sfârşit, „dragul, dragul, dragul” ei.

Deloc îmbătat de această bruscă schimbare de direcţie a sentimentelor, mă îndoiam că Valerie se obosise măcar să-şi arunce ochii peste carte. Ea se trata cu Prozac; pentru ea, vremea lui Freud trecuse de mult, ca şi suprarealismul şi gama cromatică. Dar cartea a rămas săptămâni întregi în prim-plan pe măsuţa din sufragerie.

Şase personaje s-a vândut bine, „pentru o astfel de carte”, cum a spus editorul, mai ales în format

necartonat. Se spunea că pătrunsese chiar şi pe piaţa cărţilor despre cum să te ajuţi singur. O mare parte din populaţie, se dovedea, avea nevoie de ajutor. Se pare că oamenii voiau să-şi dezvolte mintea la fel cum îşi dezvoltau corpul; vedeau creierul ca pe un muşchi, iar nevrozele personale cu cauze profunde drept nimic altceva decât disfuncţionalităţi mintale care puteau fi corectate.

Am ţinut prelegeri despre tâmpenia asta. Am fost invitat să discut despre „înşelăciunea" lui Freud, încântat că încă mai avea puterea să înfurie. Am vorbit la radio de câteva ori şi o dată la televiziune, unde se aşteptau de la mine să-mi rezum lucrarea într-un paragraf „plin de miez". Am fost dus cu avionul la conferinţe în străinătate şi am ţinut prelegeri „keynote". Ca un adevărat scriitor, am mers prin librării şi am dat autografe. Am fost invitat la festivaluri literare, unde am citit din carte, am fost intervievat de Henry şi am răspuns la întrebări într-un cort pe jumătate gol în care bătea vântul. Nominalizat pentru câteva premii, cu nervii întinşi la maximum, a trebuit să port un sacou prea strâmt cu o cravată neglijentă, să-mi lustruiesc pantofii şi să particip la dineuri cumplite.

A meritat: m-a căutat din nou următoarea mea fostă, Karen Pearl. Nu ştiu cu ce imagine rămăsese despre mine, presupun că un fel de cauză pierdută, pentru că a fost surprinsă şi intrigată de eticheta de „psihanalist tânăr şi la modă". M-a sunat şi am început să luăm prânzul împreună. După ea, la finalul anilor ’80, într-un avânt libidinos, avusesem numeroase alte iubite, unele incomode, altele haioase, multe jenante, înainte să-mi găsesc nefericita vindecare pentru

neliniştea mea – Josephine. Karen şi cu mine ne despărţiserăm destul de acru, după ce fuseserăm împreună doi ani. Dar ea îşi găsise pe cineva şi părea aproape fericită.

Cât despre Valerie, când Henry i-a dat un exemplar al cărţii, a văzut numele de pe copertă şi a reuşit să spună: „Îl ştiu, vine mereu aici”, am devenit persoană reală pentru ea, un nume cu distincţie socială, unul pe care îl putea spune mai departe.

Valerie era inteligentă şi era o companie destul de acceptabilă, dacă nu te deranja felul cum menţiona mereu diverse nume (neobişnuit de vulgar la cineva cu blazonul ei), de parcă îţi umplea buzunarele cu pietre. Tragedia ei era că, în ciuda pantofilor de fiţe şi a ţâţelor sexy, era comună şi îi displăceau automat femeile mai tinere şi mai frumoase, în afară de cazul în care erau celebre. Dar îşi găsise un drum al ei şi arătase de ce e în stare devenind producător de film, cumpărând romane „suficient de agreabile”, găsindu-le un regizor şi făcând rost de bani pentru producţie.

Biroul ei era în subsolul casei şi îi plăcea atât de tare să-l aibă pe Sam în preajmă, încât i-a cumpărat un televizor cu plasmă, în speranţa de a-l ţine acolo definitiv. Când băiatul s-a întors să locuiască acolo, i-a spus că a făcut-o pentru că îl găsise pe Henry „făcând ceva dezgustător cu o femeie tatuată”. Valerie, mereu mulţumită cu atât cât primea din Henry pentru moment, a spus ceva de genul: „Cel puţin era femeie. De ce faci atâta caz? Tata e artist şi face ce vrea. Toţi sunt aşa, nebuni cât cuprinde. N-ai văzut documentarul ăla despre Toulouse-Lautrec zilele trecute?”

A avut isteţimea să nu se plângă de Miriam, pe

care o numea „sora lui Jamal”, adică valoarea mea, atâta câtă era, o presupunea şi pe a ei. Nicio clipă nu i-a trecut prin cap că va fi înlocuită de altă femeie.

A durat ceva, după ce m-am împrietenit cu Henry, până să fiu invitat la dineurile date de Valerie, în parte pentru că publicasem o carte, dar şi ca să-i ţin companie lui Henry, care se simţea înstrăinat în casa pe care o numea „a lui Valerie”. Deja de câţiva ani nu mai locuia propriu-zis acolo, lucra în străinătate cu lunile sau stătea în altă parte, la prieteni sau la alte femei, îşi ţinea hainele la Valerie dar se întorcea să-i vadă pe copii, să lucreze în camera lui sau doar să stea pe-acolo. Valerie îşi spunea, şi le spunea şi altora, că Henry avea nevoie de timp şi de linişte ca să poată crea. Aşa şi-a dat el seama cât îi era de frică să nu-l piardă sau, poate, cât îi era de devotată, şi că putea să facă ce vrea pentru că ea va accepta, refuzând să-şi arate nemulţumirea faţă de el, temându-se că el o va folosi ca pe o armă pentru a pleca de lângă ea pentru totdeauna.

Aceste faimoase petreceri se ţineau mereu în marea bucătărie de la parter, cu uşi de sticlă care dădeau spre grădina luminată cu lumânări. Avea numeroase ajutoare care se ocupau de pregătiri din zori, pentru că uneori erau treizeci de persoane la masă, bând şampanie şi vinuri scumpe. Erau o mulţime de oameni mai bogaţi decât ea în Londra, dar puţini de o extravaganţă atât de elegantă sau capabili să adune atâtea persoane în vogă la aceeaşi masă. Pentru unii londonezi, puţine ocazii erau mai înfiorătoare decât o invitaţie la o cină de-a ei, şi unii abordau situaţia de parcă intrau la un examen de doctorat, iar pentru alţii nu exista nimic mai

deprimant decât să descopere că fuseseră lăsaţi pe dinafară.

Henry şi Valerie avuseseră un divorţ decent. Se purtaseră rezonabil, aşa cum bogăţii sunt capabili s-o facă, uneori. Nu au existat avocaţi, nici tribunal. Era ca şi cum amândoi ştiau că, odată încheiată căsnicia, avea să înceapă prietenia dintre ei. Poate că Valerie îl plictisea, îi cicălea şi îl pedepsea pe Henry, dar i-a păstrat numele şi nu avea de gând să rişte să-l îndepărteze de ea. Atâta vreme cât el îi răspundea la telefon, nu-i păsa ce face. Într-o bună zi avea să-i organizeze înmormântarea şi să vorbească prima la slujba comemorativă. Avea să şi-l revendice. Până atunci, insista să-şi trăiască viaţa alături de el, fie că lui îi plăcea sau nu, fie că iubitelor lui le plăcea sau nu, participând la toate avanpremierele pieselor lui, vorbind cu prietenii lui şi monitorizându-i „viaţa amoroasă”, încrezătoare că va rămâne la fel de neîmplinită cum fusese mereu.

La urma urmei, ea fusese cea care îl ajutase să-şi modeleze şi să-şi mărească talentul, chiar introducându-l cu forţa pe scena socială, spunându-i că e talentat, că poate să cunoască pe cine vrea din Londra, dar şi pe oricine voia ea. Cu el drept biletul ei de intrare, Valerie se bucura de mobilitatea femeilor frumoase. îl transformase dintr-un puşti cu părul lung, neglijent, boem, timid-furios, în cineva care socializa şi avea casă la ţară, cu piscină, unde lumea venea în vizită.

În timpul căsniciei lor el avusese aventuri – în majoritate emoţionale – şi în cele din urmă a părăsit-o. Asta i-a provocat suferinţă, dar şi-a înghiţit ura, dându-şi seama că, în definitiv, nu conta prea tare. Nu

trebuia decât să reziste. Dacă el refuza să-i răspundă la telefon, poate că era în luna de miere, aşa că îl aştepta să se întoarcă. Când era flămând, venea la ea să mănânce; când avea nevoie de un sfat sau de o opinie o întreba pe ea; şi aveau copiii.

Henry ştia cât de încântată a fost când Sam s-a întors să locuiască cu ea, mai ales pentru că fata, Lisa, fusese mereu perversă şi punea piedici. îi dispreţuia pentru averea lor, pentru privilegiile şi dezinvoltura lor socială, pretinzând că ei nu cunosc decât oameni bogaţi şi în rest numai pe angajaţii lor: spălătorese, constructori, grădinari, dădace, menajere. Fiind asistentă socială, Lisa luase contact cu straturile cele mai de jos şi se identificase cu ele; refuza să primească bani de la mama ei şi abia dacă se vedeau. O dată chiar a renunţat la slujba ei ca să devină femeie de serviciu în hoteluri mici, „sociale”, şi în pensiuni, dar a fost concediată pentru că se plângea de condiţii şi de salarii şi pentru că a încercat să organizeze activităţi sindicale.

Lisa avusese mereu ambiţia să decadă, să fie săracă, singurul lucru care nu-i trecuse niciodată prin minte nici unui membru al familiei.

Spre deosebire de adevăraţii săraci, ea putea să meargă la mama ei şi să primească un cec pentru zece mii de lire, dacă era nevoie, fără să trebuiască să-i dea înapoi. De fapt, părinţii ei ar fi fost încântaţi să le ceară ajutorul, şi cu vreo doi ani înainte chiar o făcuse. Cecul, în valoare de cel puţin cinci mii de lire, îl dăduse unei organizaţii de refugiaţi palestinieni, şi i-a spus maică-sii: „Dar alţi oameni nu primesc bani! Mă îndepărtează de ceilalţi. De ce ţi-e frică de egalitate?”

Henry şi Lisa nu prea îşi vorbeau momentan. El era de stânga, din ce în ce mai mult chiar de când Londra devenise atât de vulgar de bogată, dar ea îl lua în derâdere şi spunea că e „superficial”. Henry a luat-o razna când Sam s-a mutat de la el. Nu voia să accepte că băiatul a plecat de tot; a refuzat să-l lase să-şi ia lucrurile. Sam îşi voia computerul, hainele şi iPod-ul, dar când a venit să le ia, Henry le încuiase şi i-a spus că nu i le dă decât dacă rămâne să locuiască acolo. Deloc surprinzător, băiatul a refuzat şi a ameninţat că se întoarce şi face totul praf, dacă e nevoie, ca să-şi recupereze lucrurile. Henry nu a luat în seamă ameninţările băiatului şi nici telefoanele insistente din partea maică-sii, pentru că asta însemna că nu a pierdut legătura cu Sam.

Trebuie să spun că nu sunt sigur de ce se purta Henry ca un amant dispreţuit, de vreme ce nu era aproape niciodată acasă. Acum, aproape de fiecare dată când mergeam la Miriam, îl găseam acolo gătind, spălând, pierzând timpul, stând de vorbă cu copiii lui Miriam şi cu prietenii lor, care nu mai pomeniseră pe cineva ca el. Pentru moment, în timpul zilei avea un grup de studenţi la film cu care lucra şi cărora continua să le predea de câte ori îi avea în preajmă. Era bun ca profesor, ştia mai mult decât suficient despre cultură, politică şi istorie, şi împrăştia idei, nume şi mişcări. Avea, ce-i drept, tendinţa să se supere pe ignoranţa studenţilor, ca şi cum credea că ar fi trebuit să ştie deja totul. Dar cu toate că era egocentric, nu era narcisist.

De câte ori avea o nouă experienţă se purta de parcă propovăduia evanghelii, ca şi cum nimeni nu mai făcuse aşa ceva înaintea lui. A reiterat ideea că

clubul pe care îl frecventau el şi Miriam era „cel mai democratic loc” pe care îl cunoscuse vreodată. „Fututul e un eveniment social, la urma urmei. Ajungi să cunoşti tot felul de oameni”.

— Ca la Teatrul Naţional? m-am interesat eu.

„Mai ceva!” a răspuns el. „Găseşti acolo coafeze, funcţionari în bănci, vânzători, şoferi de camionete, oameni care stau în locuinţe ieftine în afara oraşului. Dintr-un punct de vedere e absurd şi banal. Din altul, ştim cu toţii că cei mai de sus şi cei mai de jos îşi riscă sănătatea mintală, bunurile, căsniciile şi reputaţiile pentru a obţine satisfacerea de care au nevoie. Ştim, de asemenea, că în lumea asta a dorinţelor nebune vor trăi şi copiii noştri. Ce ciudat să te gândeşti că demenţa asta e miezul vieţii omeneşti”.

Mi-a spus că el şi Miriam nu se plictiseau unul de celălalt şi că încă mai făceau dragoste normal. Nu era ca şi cum exploraseră tot ce era de explorat în relaţia lor. Unii bărbaţi, când e vorba de sex, erau de părere că ideal ar fi să mai fie un bărbat prezent (de obicei cel mai bun prieten), care s-o satisfacă pe femeie, dacă ei erau incapabili. Dar eu ştiam că Miriam e una din acele femei competente care ştiau cum să se asigure că vor fi amândoi satisfăcuţi.

O dată s-au îmbrăcat la mine acasă, ca doi adolescenţi care se pregătesc să meargă la o petrecere: Rolling Stones cu volumul la maxim – „Hei, n-ar trebui să mergem să-i vedem, nu vin în oraş?” – şi o grămadă de apă. Trebuie să recunosc că era o privelişte înduioşătoare: Henry în pantaloni strâmţi de plastic, vestă de piele şi bocanci greoi, Miriam cu fustă scurtă, tocuri înalte şi portjartier şi cu o chestie diafană, de păpuşă, pe deasupra.

— Asta n-o să rămână mult pe mine, a spus ea.

N-am putut să mă abţin şi am spus:

— Sper că e întuneric acolo.

— Terapia prin futaiuri, a spus Henry, în timp ce se îndreptau spre taxiul lui Bushy.

— De ce nu vii cu noi? a întrebat Miriam.

— Da, a spus Henry. Sunt sigur că n-o să dai peste niciunul din pacienţii tăi acolo. Oamenii ăştia îşi fac terapia în seara asta!

— O să vin, am spus eu. Nu în seara asta, altă dată. E bine?

— Da, a spus Miriam, sărutându-mă.

După ce au plecat mi-a lipsit zgomotul şi speranţa lor. Apartamentul părea gol. Şi iată-mă recitind o carte, ascunzându-mi penisul între coperţile ei!

M-am aşezat la birou să scriu. Era timpul să descriu, pentru mine însumi, ce s-a întâmplat în seara când n-am mai suportat şi m-am hotărât în sfârşit să fac ceva. Aveam nevoie să revăd momentul şi ştiam că va trebui să-l revăd mereu, iar şi iar.

Capitolul 15

Wolf, Valentin şi cu mine stăteam într-o maşină închiriată, parcată lângă garaj.

Mintea mea era goală. Nimic nu-mi vorbea.

Poate că m-am întrebat dacă au stat ceasurile, dar stăteam acolo deja de două ore, suspendaţi în tăcere, fără să ne mişcăm, aproape fără să respirăm, dar fumând, oftând, şoptind şi tremurând de spasme, şi toată cocaina se terminase, ca de obicei.

Cu cât aşteptam mai mult, cu atât eram mai agitat. Ajunsesem chiar să sper că tatăl Ajitei n-o să vină acasă, că e cu amanta lui, dacă avea vreuna,

decât să „se întâlnească” cu noi trei. Da, ar fi fost o seară perfectă în care să se ducă la femeia asta imaginară, pentru că fiul lui şi fiica lui (iubita mea) rămăseseră peste noapte la nişte prieteni din Wembley.

Cu două seri înainte, Wolf îmi spusese:

— Ce-i cu tine, prietene? Iar eşti mohorât.

— Şi tu ai fi dacă cineva şi-ar trage-o cu prietena ta.

— Crezi că nu s-a terminat? Chiar e adevărat? Dar cine ar putea să fie, frate? Când se vede cu el?

— Nu pot să-ţi spun. M-a implorat să nu vorbesc despre asta. E o treabă gravă, Wolf.

— Ştii cine e?

— Acum da. Am aflat, în cele din urmă.

— Mda? Trebuie să ne spui, suntem amicii tăi, tovarăşii tăi, a spus Wolf. E o fată super. Vine la noi acasă. Ne găteşte. Chiar ţinem la ea. Dacă n-ar fi cu tine, m-aş da la ea – uite-aşa.

A pocnit din degete.

M-au convins să merg la pub, unde le-am relatat ce îmi spusese Ajita.

— Christoase, chiar că e grav, a spus Wolf.

— Nu pot s-o las să mai treacă prin aşa ceva încă o noapte, am spus. Trebuie să facem ceva. Dacă am fi într-un film, ne-am duce peste el şi l-am omorî. Ar fi o plăcere.

— Ai dreptate. Ar trebui să-i dăm o lecţie lui taică-său, a spus Wolf. Să-i dăm un avertisment politicos. Asta e simplu.

— De ce nu? am spus. Pe voi nu vă ştie. N-o să se ducă la poliţie, pentru că nu riscă să se afle. Ce zici, Val?

El era mai puţin dornic, pentru că era o fiinţă blândă, cu un fel de dorinţă preoţească pentru negare şi suferinţă. Dar nu voia să-şi dezamăgească prietenii. După o vreme a spus că facem ceva „corect moralmente”; aparent era „bine”, aşa cum înţelegea Socrate „binele”. Şi dacă era destul de bine pentru Socrate, era destul de bine şi pentru mine.

Prietenii mei se hotărâseră. Avertismentul urma să fie transmis imediat ce le dădeam semnalul. Am aşteptat să-mi spună Ajita când n-o să fie acasă. Ştiam că trebuie să se întâmple în următoarele zile, altfel ne pierdeam entuziasmul. Acţiunea era destul de lipsită de complicaţii dacă ştiam mişcările familiei. Când Ajita mi-a spus că ea şi Mustaq n-o să fie acasă, am pregătit cu atenţie „surpriza”.

Eram aproape adormiri, sau în stare semicatatonică, când am auzit o maşină. Era foarte puţin trafic în cartier. M-am întors şi m-am uitat.

— El e, am şoptit.

— Hai să mergem, a spus Wolf. Cu calm. Facem numai ce-am venit să facem.

Ne-am lăsat în jos pe banchetă.

Odată ce a apărut tatăl Ajitei, totul a început să se petreacă foarte rapid. Uşile garajului s-au deschis şi a intrat. Acum nu mai avea cum să ne vadă. Ne-am strecurat afară din maşină şi am intrat în garaj pe uşa pe care urma să iasă el, la un metru de bucătărie.

Eram înăuntru. Eu am închis uşa în urma noastră. Valentin adusese o lanternă, pe care a aprins-o şi a aşezat-o pe o băncuţă. Era destulă lumină cât să ne vedem victima. Ne-am strâns în jurul lui când s-a dat jos din maşină.

Wolf i-a dat două palme peste cap, doar ca să-l

anunţe că suntem acolo. Valentin a făcut un pas în faţă şi i-a tras un pumn în stomac, surprinzător de puternic.

Între timp, eu şopteam fioros:

— Las-o în pace pe fiică-ta, să nu te mai atingi de ea, e copilul tău, nu mai face sex cu ea, ai înţeles? îţi tăiem boaşele.

A încercat să dea din cap, în timp ce se chinuia să respire. Era îngrozit, şi teroarea era atât de mare, încât nu părea să fi înţeles ce am spus sau ce căutăm acolo.

Apoi a făcut un lucru ciudat. Valentin îl îmbrâncise spre maşină şi se chinuia să facă ceva. Timp de o clipă, nu ştiu de ce, am crezut că ar putea fi o armă. Pe urmă am priceput să îşi scosese ceasul de la mână, pe care mi l-a întins cu mâna tremurându-i. Mi l-am strecurat în buzunar.

Când l-am înşfăcat de reverele hainei, ca să-mi continui diatriba mai de aproape, a încercat să-mi dea portofelul.

— Ce vreţi de la mine? repeta. Pe tine te ştiu! Te-am mai văzut! Cum te cheamă? Ce cauţi aici? Ajutor! Veniţi, poliţia!

N-am putut să iau portofelul, pentru că eram hotărât să-l fac să înceteze cu urlatul şi să mă audă cum trebuie – scoteam din haină unul din cuţitele de bucătărie ale mamei. Voiam să-l sperii, ca să-şi vină în fire. Şi l-am speriat.

Când l-a văzut, a început să respire repede, trăgând atâta aer în piept, că nu mai putea să articuleze. Îşi încleştase mâna pe încheietura mea. A trebuit să-mi folosesc cealaltă mână ca să mă eliberez.

S-a prăbuşit, tremurând şi ţinându-se de braţ şi

de piept, scoţând nişte zgomote cumplite, cerşind ajutor în timp ce cădea în genunchi, înainte să se prăvălească pe o parte.

M-am dat înapoi. Mă pregăteam să-i trag un şut în cap când Valentin a spus: „Destul!” Apoi m-a tras de acolo.

Am luat lanterna şi am ieşit.

Până să închid uşa, l-am auzit pe tatăl Ajitei înecându-se şi bolborosind. Sau poate doar mi-am imaginat. Sunt sigur că Wolf a spus: „Am terminat” şi mi-a strâns mâna. „Nenorocitul a încasat-o”.

— Şi-a învăţat lecţia, a spus Valentin.

Wolf a lovit cu pumnul înmănuşat în piele neagră în palma celeilalte mâini.

— L-am aranjat. Asta am venit să facem.

Am plecat cu maşina, fără să ne uităm unul la celălalt. Nu s-a spus niciun cuvânt. Nu eram extaziaţi sau excitaţi, ci extenuaţi şi speriaţi. Cel puţin treaba fusese făcută. „Numai ce-am venit să facem”.

Wolf şi Valentin au plecat spre Londra şi m-au lăsat şi pe mine în drum. M-am plimbat pe jos multă vreme, adesea în cerc şi înapoi pe unde mai fusesem, oprindu-mă în diverse puburi ca să beau câte o bere mică. Nu mă puteam mişca normal; corpul părea să mi se fi desprins în bucăţi.

Ajuns acasă, am spălat cuţitul în chiuveta de la bucătărie – nu aveam niciun motiv real s-o fac – l-am şters, l-am pus la loc în sertar şi m-am întors către mama, care intrase în mica bucătărie. În seara aia mă bucuram s-o văd.

Ca în fiecare seară, purta, pe sub capot, o cămaşă de noapte roz de nailon, care se electriza şi pocnea când se scula din fotoliul din care se uita la

televizor. Pe atunci nu înţelegeam cum poate să stea, trează, cu ochii vii, oră după oră, an după an, complet pierdută în fascinaţia pentru figurile care pâlpâiau în faţa ei.

Înainte de ştirile de la ora nouă, îi plăcea să mănânce brânză şi murături pe biscuiţi cu smântână. Cel puţin trei seri pe săptămână stăteam cu ea în casă, ascultam muzică, citeam, dar de fapt îi ţineam companie în mohoreala ei.

În seara asta am ajuns să cred că se uită la mine cu mai multă atenţie decât de obicei. Probabil că păream prudent; poate că roşeam sau îmi sticleau ochii.

— Ce faci? m-a întrebat.

— Vin să stau cu tine, am spus. Ce e la tele? Să-ţi aduc o ceaşcă de ceai?

Oricât de nenatural suna tonul meu, nu cred că mama bănuia că tocmai îl bătusem pe tatăl prietenei mele până îl lăsasem lat. Cu toate astea, nu e de mirare că trupul meu îmi amintea că ceva nu e în regulă. Când i-am adus mamei ceaiul a trebuit să ţin cana, farfuria şi linguriţa cu ambele mâini, ca să nu tremure.

Cuţitul a rămas la mama, bineînţeles. L-a avut ani de zile; poate încă îl mai are.

Cât timp am stat acolo şi m-am uitat la reclame, am simţit ceasul în buzunarul blugilor. Mai târziu l-am ascuns în camera mea. După câteva luni am început să-l scot şi să mă uit la el, gândindu-mă la toate câte se întâmplaseră. Am început să-l port prin casă când şi când, spunându-i mamei că îmi place cum arată şi că îl primisem la schimb pe nişte albume de muzică. L-am purtat şi pe stradă de câteva ori. Am schimbat

cureaua. L-am luat cu mine când m-am mutat, pentru că îl uram şi, în acelaşi timp, aveam nevoie de el.

În dimineaţa de după atac nu ştiam ce să fac. Mă plimbam prin casă de la ora cinci. La nouă am ieşit în grădină. În cele din urmă m-am gândit să mă duc la facultate şi să văd dacă e şi Valentin acolo.

Tocmai ieşeam din casă; a sunat telefonul. Am alergat să răspund.

— A murit tata, a spus Ajita. Sunt la spital.

— Cine l-a omorât? am întrebat.

— Greviştii. Au venit acasă când noi eram plecaţi şi l-au speriat de moarte. Avea inima şubredă oricum, îşi făcea analize.

A urmat o pauză. Cred că mă aşteptam să aud vreun soi de plăcere sau de uşurare în vocea ei. Doar îi făcusem o favoare.

— Nu arăta, a continuat ea, când l-am găsit Mustaq şi cu mine, nici pe departe liniştit, cum se spune că arată morţii. Dimpotrivă, era chinuit, schimonosit, înspăimântat, avea vânătăi pe cap şi îi curgea sânge din nas. Cum poţi să-i faci unui om aşa ceva?

— O, Doamne, am spus eu.

— O să bocesc acum. Deja plângea cu sughiţuri. O să fie oribil, nu vrei să auzi. Te mai sun eu, a spus şi a închis.

Am sunat la pensiune şi le-am spus lui Wolf şi lui Valentin că omul era mort. N-am spus nimic altceva, nevrând să divulg nimic la telefon. Urma să mă văd cu ei mai târziu.

Când m-a sunat din nou, seara, Ajita mi-a spus că tatăl ei fusese ucis de persoane din sindicat care îi descoperiseră adresa şi îl atacaseră. Mi-a spus că

fuseseră arestate două persoane. I-a făcut „rasişti” şi a adăugat:

— Cine altcineva ar face aşa ceva?

— Hoţii?

— Dar nu s-a furat nimic. Portofelul era pe jos lângă el, neatins.

Nu aveam de unde să ştiu dacă Wolf şi Valentin fuseseră arestaţi. Am sunat la ei de câteva ori, dar fie nu răspundea nimeni, fie proprietăreasa spunea că sunt plecaţi. Când m-am dus pe acolo, mi-a spus că s-au mutat.

— Ducă-se. Îmi datorează bani.

În noaptea aceea am primit un telefon cu taxă inversă de la o cabină telefonică „de pe coastă”. Wolf, vorbind ca de obicei în şoaptă, mi-a spus că şi-au strâns lucrurile, au plecat de la pensiune, s-au urcat în vechiul Porsche cumpărat cu banii obţinuţi pe urma jafului şi că se îndreptau spre sudul Franţei. Era o idee bună, a spus Wolf, să „dispară” o vreme. Oricum căutau un motiv să plece.

Carierele lor nu fuseseră deloc prospere. Aşa că au fugit şi nu i-a urmărit nimeni, în afară de conştiinţele lor, dacă aveau aşa ceva. Dar, din punctul meu de vedere, dispăruseră pentru totdeauna.

— Nu pot să cred că tata s-a dus definitiv, a spus Ajita când m-a sunat a doua zi.

— Cel puţin acum o să poţi să dormi liniştită.

— Ce vrei să spui?

— Ştii ce vreau să spun.

— Dar nu mai pot să închid ochii deloc! Rasiştii ne urmăresc acum, Jamal. Suntem în mare pericol aici.

Nu era vorba doar de paranoia. Nu ştiam, la

vremea aia, în ce direcţie o va lua „chestiunea rasială”, cum i se spunea. Tata spusese mereu că „persecuţia” ar putea să înceapă în orice moment. Când se va întâmpla va veni să ne ia. „Mersi, tată”, spusesem eu.

— Unde altundeva am putea să trăim? am întrebat-o pe Ajita. Nu pot să vin cu tine?

— Are grijă de mine unchiul meu. Iubitule, te mai caut eu.

Data următoare m-a sunat de la aeroport să-mi spună că ea, Mustaq şi unchiul, însoţiţi de mătuşa care locuia cu ei în casă, plecau spre India, pentru ca tatăl ei să fie înmormântat. Casa urma să fie scoasă la vânzare.

— La revedere, a spus. Înainte să apuc s-o întreb când se întoarce, a adăugat: Aşteaptă-mă şi nu uita că o să te iubesc întotdeauna, şi a închis telefonul.

Am urmărit ştirile despre caz, citind toate ziarele din biblioteca facultăţii. În cele din urmă, acuzaţiile împotriva celor doi aşa-zişi criminali au fost retrase. S-a speculat mult în legătură cu un atac rasist, pus la cale de gangsteri albi, iar Stânga a condamnat poliţia pentru că nu lua în serios atacurile rasiste. Dar nu existau indicii. În afară de ceas, nu luaserăm nimic. Nu erau nici amprente, nici sânge.

Fabrica a fost închisă; pichetele s-au dizolvat. Am fost uimit de incapacitatea poliţiei de a mă găsi. Presupun că aş fi mărturisit destul de repede, dar nu existau niciun fel de dovezi care să facă legătura între mine şi victimă.

Deznodământul acestui act criminal de primă mână a fost că n-am mai văzut-o niciodată pe Ajita. Plecase în India, unde habar n-aveam cum s-o găsesc.

Am aşteptat, dar n-a luat legătura cu mine, deşi i-am spus mamei să-i ceară numărul de telefon dacă sună.

Ajita plecase; nu-mi dădusem seama că îmi spunea adio. În jurul meu nu era decât tăcere şi îmi pierdusem cei mai buni trei prieteni.

Eram în stare de şoc şi din alt motiv: nu-l omorâsem pe tată cu mâna mea, dar fără contribuţia mea ar fi fost bine mersi, poate chiar şi acum.

Îi venisem de hac şi mă consideram „criminal”.

Capitolul 16

Avionul trebuie să fi aterizat pe la trei dimineaţa.

A trebuit s-o plesnesc şi s-o scutur pe Miriam ca să se trezească. De ceva vreme locuia ilegal undeva în Brixton şi era foarte dornică să se mute. Zona fusese devastată de curând, în timpul unor manifestaţii anti-poliţie. Miriam nu dormise o săptămână, aruncase cu cărămizi şi dăduse o mână de ajutor la Centrul Juridic. Graffitiul contemporan avertiza: „Dacă ajutaţi poliţia e ca şi cum v-aţi bate singuri”.

Inevitabil, Miriam luase ceva care s-o liniştească în timpul zborului, sirop de tuse, cred, preferatul ei, care o dărâmase ca un buzdugan. Am ajutat-o să-şi arunce lucrurile în diferitele genţi hippy şi i-am dat brânci afară, în Lumea a Treia. Norocoşii.

Era încă întuneric, dar se încălzea. În haosul din jurul aeroportului zeci de cerşetori zdrenţăroşi se strângeau în jurul nostru; femeile s-au aruncat spre bocancii roşii, Dr Martens, ale lui Miriam, şi le-au sărutat.

Ca să scăpăm, ne-am urcat în primul taxi care ni s-a oferit. Eu eram agitat, pentru că nu ştiam cum o să ne descurcăm, dar Miriam a închis ochii din nou, refuzând să-şi asume responsabilitatea pentru orice.

Aş fi dat-o jos, doar că asta mi-ar fi cauzat şi mai multe probleme, în loc să le rezolve.

Nu cred că eram în Pakistan, ţara străbunilor noştri, de mai mult de o oră, când şoferul de taxi ne-a ameninţat cu o armă. împreună cu tovarăşul lui, care părea să aibă vreo paisprezece ani şi era învelit cu o pătură sinistră ca să se apere de frig, fuseseră destul de prietenoşi până atunci. Când am plecat de la aeroport spre locuinţa tatii, cu geamurile zăngănind de la muzica de Bollywood, ne tot întrebau: „Bună caseta? Bună bancheta, confortabilă, hă? încercaţi nişte paarî! Vreţi pernă?”

1 Tradiţie din sud-estul Asiei, care constă în mestecarea de frunze de betel împreună cu nuci areca. Se oferă musafirilor în semn de ospitalitate şi e o bună modalitate de a sparge gheaţa într-o conversaţie.

— Super, a murmurat Miriam, închizând ochii. Cred că am deja o pernă.

Eram la începutul anilor ’80. Eu absolvisem facultatea, Lennon fusese omorât şi începuse în sfârşit revoluţia: Margaret Thatcher era purtătoarea de drapel. Miriam şi cu mine călătoream într-o maşină Morris Mino antică, cu mărgele şi clopoţei atârnaţi peste tot. Probabil ea credea că ne îndreptăm spre cine ştie ce fel de idilă şi că în curând aveam să dăm peste Mia Farrow, Donovan şi George Harrison meditând în faţa unui indian care murmură.

Şoferul trăsese brusc de volan spre stânga şi ieşise din drum, mersese printre nişte copaci şi pe pământ, după care ne opriserăm. Ne-a târât afară din maşină şi ne-a spus să-l urmăm. L-am urmat. Ne flutura un pistol prin faţă. Nu era casa tatii; era

sfârşitul. O moarte bruscă, violentă, în zorii zilei – în prima mea zi în ţara mea natală. O moarte nu foarte diferită de cea pe care o provocasem eu cu puţină vreme în urmă. S-ar face dreptate, nu-i aşa? O harma cinstită şi aproape instantanee? M-am întrebat dacă o să se scrie despre noi în ziarele de acasă şi dacă mama le va da fotografiile noastre.

Nu că am fi fost singuri. Se vedeau oameni în jur, care locuiau în corturi şi în magherniţe, unii se apropiau ca să ne vadă, alţii, copii şi adulţi costelivi, stăteau acolo pur şi simplu. Parcă eram la un festival pop non-stop: pânză sfâşiată şi putredă, tablă ondulată ca vai de capul ei, focuri, câini, copii care alergau de colo-colo, aerul care începea să se lumineze şi să se încălzească. Nimeni nu avea de gând să ne ajute.

L-am măsurat din ochi pe bărbatul cu arma. Frate, ce spectacol am dat! Soră-mea şi cu mine zbieram, chiar săream în sus şi în jos urlând ca nebunii, chestie care l-a zăpăcit pe bandit. Părea să priceapă mesajul, şi anume că nu avem bani. Apoi Miriam, care era obişnuită cu situaţiile intense, a avut ideea dărâmătoare să le dăm conservele de carne.

— Nu e sacră la ei, nu? a spus.

— Carnea la conservă? Nu cred.

S-a entuziasmat foarte tare; părea convinsă că oamenii ăia îşi doresc conserve de carne, poate credea că suferiseră de curând vreo foamete. Şi chiar voiau conservele. Hoţul a înhăţat sacoşa grea şi a ţinut-o bine, fără să se uite înăuntru. Apoi celălalt bărbat ne-a scos din nou în drum şi ne-a dus până la tata. Până şi jefuirea taxiurilor e o treabă excentrică în Karachi.

— Asta înseamnă că tata nu mai primeşte geanta nouă-nouţă, am spus eu când am ajuns iar în drumul

principal. Miriam mârâia când treceam pe lângă căruţe trase de măgari, BMW-uri, cămile, un tanc cu însemne chinezeşti şi autobuze colorate nebuneşte cu oameni atârnaţi de acoperiş ca mărgelele pe o perdea.

Din fericire, pe lângă discul reggae pe care îl ceruse tata, pusesem câteva conserve cu carne şi la mine în geantă. Tata n-a fost dezamăgit; asta ceruse. Cu toate că, se pare, îi spusese lui Miriam că cel mai tare îi lipseau conservele de carne din Anglia, nu pot să cred că şi-ar fi dorit chiar un geamantan plin. Dar era mare amator, stătea la maşina de scris şi mânca direct din cutie, ajutându-se cu vodca obţinută de la un prieten poliţist. „Se poate şi mai rău”, spunea el. „În rest nu se mai poate mânca decât creier de capră cu curry”.

Mama insistase să venim aici. Se săturase să-şi facă griji din cauza lui Miriam când nu era acasă şi să se certe cu ea când apărea. Din când în când, mama simţea o furie înverşunată faţă de tata. Miriam şi cu mine fuseserăm o bătaie groaznică de cap pentru ea şi nu avusese niciun sprijin. Ne-ar face bine tuturor să petrecem un timp cu el, să vedem cum trăieşte şi să aflăm care e părerea lui adevărată despre diverse lucruri. Până şi Miriam a fost de acord.

Cu mult timp înainte să mergem în Pakistan, ca mulţi alţi „etnici”, începuse să se preocupe de chestiunea originilor. Era pakistaneză, făcea parte dintr-o minoritate în Marea Britanie, dar mai exista un loc de care se simţea foarte legată spiritual, aproape sufist. În pregătirea călătoriei se alăturase unui grup de dervişi ameţiţi din Notting Hill. Când mi-a demonstrat pe Heathrow cum e cu învârteala, a fost ceva destul de blând, o variantă ca pentru un ceai-

dansant. Oricum, aveam să aflăm cât de spiritual e Pakistanul. Deocamdată fuseserăm ameninţaţi cu un pistol.

Imediat servitorul tatii ne pregătea ceai şi pâine prăjită. Tata, care nu era numai la fel de slab, dar şi la fel de fragil ca Giacometti, dar încă foarte respectabil în şalvari, tunică albe şi sandale, ne-a informat că nu vom sta la el, ci la unchiul nostru, fratele lui mai mare, Yasir. Sincer să fiu, a fost o uşurare.

— Ce dracu' e asta, o locuinţă ilegală? a spus Miriam când am rămas singuri.

S-a dovedit că tata, considerat un aristocrat de cei pe care îi lăsase în urmă, locuia într-un apartament dărăpănat, cu pereţii cojiţi şi cablurile la vedere, iar mobila care abia se mai ţinea părea aşezată la întâmplare, parcă provizoriu. Pe ferestre intra praful şi se aşeza pe teancurile de ziare zdrenţuite care foşneau pe podea şi pe pachetele de hârtie albă nefolosită, care începea deja să se scorojească de la căldură.

Mai târziu în aceeaşi dimineaţă, tata ne-a spus că are un articol de scris şi l-a pus pe servitor să ne ducă cu maşina la Yasir. Era o casă amplă, cu un singur nivel, care arăta ca o reşedinţă din filmele a căror acţiune se petrece în Beverly Hills, cu o piscină goală în faţă, plină doar de frunze printre care alergau şobolanii.

Pe Miriam o enerva faptul că nu vom sta la tata, dar mie mi-a convenit aventura. Pentru un puşti crescut în suburbii şi care n-a avut prea multe, am gusturi luxoase. Şi luxul nu lipsea din casa lui Yasir, exact aşa cum îmi plăcea mie.

Era o familie de frumuseţi naive, necomplicate.

Erau cel puţin patru. „Cvartetul Raj” le spuneam. Eu încă plângeam după Ajita, evident, şi presupuneam că vom fi din nou împreună, când se va întoarce într-un final la Londra. Nu renunţasem nicio clipă să sper. La momentul potrivit aveam să-i spun ce se întâmplase cu tatăl ei, iar ea avea să fie şocată, dar şi să mă ierte, înţelegând că trebuia s-o fac. Aveam să fim mai apropiaţi ca înainte, să ne căsătorim şi să facem copii.

Între timp, mi-a trecut prin minte că acest cvartet de fete cu pielea măslinie şi părul lung, care se holbau la noi din cadrul unei uşi, fiicele unchiului Yasir, m-ar putea ajuta să suport durerea.

Mă uitam la fete, luptându-mă cu chinuitoarea alegere, ca o mâţă căreia i se oferă o cutie cu şoareci captivi, când a început agitaţia. Se pare că era un câine turbat pe acoperiş. Ne-am repezit afară să vedem cum îl fugăresc servitorii, înarmaţi cu beţe lungi. Servitorii au reuşit să-l lovească de câteva ori şi câinele zăcea rănit în mijlocul străzii, scoţând nişte zgomote înfiorătoare. Mai târziu, când am ieşit, era mort. „Vă place ţara noastră?” a întrebat paznicul casei.

Miriam a aflat că trebuie să împartă camera nu numai cu două dintre verişoarele ei, ci şi cu o servitoare, cu vreo doi copii şi cu bunica noastră, care era, se pare, prinţesă. Bătrâna nu prea vorbea engleză şi îşi spăla mâinile şi hainele întruna; în restul timpului fie se ruga, fie studia Coranul.

Era o casă mare, dar femeile stăteau numai în partea care le era rezervată şi erau foarte apropiate una de alta. Aşa că Miriam şi cu mine am fost despărţiţi şi în fiecare zi făceam lucruri diferite, ca şi acasă, de altfel. Mie îmi plăcea să citesc cărţile pe

care le adusesem cu mine, în timp ce Miriam mergea cu femeile la piaţă şi pe urmă gătea împreună cu ele. Seara veneau în vizită tata şi prietenii lui sau mergeam eu cu el la ei acasă.

Când tata îşi scria articolele, de care se apuca dimineaţa devreme, eu stăteam la el în apartament şi ascultam reggae jamaican, iar servitorul lui mă bărbierea. Tata scria la un articol care, în aparenţă, era despre familii, intitulat *The Son-in-Law also Rises*? îi dădea bătăi de cap pentru că îl scrisese fără ascunzişuri, iar acum trebuia să-l nuanţeze, să-l transforme într-un fel de cod poetic, aşa încât cititorii să poată înţelege, dar nu şi autorităţile.

Articolul săptămânal al tatii aborda diverse subiecte, toate politice, dar nu pe faţă. De ce nu erau mai multe flori pe marginea drumurilor din Karachi? Cu siguranţă cu cât ar fi mai multă culoare – culoarea reprezentând democraţia, cu atât ar fi totul mai viu. Eseul lui despre faptul că oamenii se spală prea des şi că ar avea mai multă personalitate dacă ar fi mai murdari era despre penuria de apă. Un eseu aparent despre frumuseţea subtilă a întunericului şi faldurile catifelate ale nopţii era de fapt despre penele zilnice de curent. Mi le dădea să le citesc şi să fac sugestii şi chiar am şi scris vreo două paragrafe, primele mele opere publicate.

Odată terminată treaba, pe la prânz făceam turul oraşului vizitându-i pe prietenii tatii, majoritatea bătrâni care trăiseră toată istoria Pakistanului, şi sfârşeam la clubul lui.

Seara mergeam la petreceri unde bărbaţii purtau cravată şi sacou, iar femeile bijuterii şi sandale drăguţe. Maniere plăcute, băutură din belşug şi multe

discuţii pe un ton competitiv despre favoruri, statut social şi bunuri; maşini, case, haine.

Departe de a fi „spiritual” în înţelesul pe care îl dădea Miriam termenului, Karachi era cel mai materialist oraş pe care îl văzuserăm vreodată. Lipsurile erau stimulentul. Poate că îi consideram eu vulgari

1 De la *The Sun also Rises* (tr. rom. *Fiesta*), roman al lui Ernest Hemingway, speculând omofonia dintre *sun* (soare) şi row (fiu); *son-in-law* – ginere.

şi superficiali pe prietenii tatii, dar tot pe mine mă făceau să mă simt un zdrenţăros, unul care, din prostie, ratase o şansă uriaşă în Marea Britanie. Eram luat în râs, cu blândeţe, de aceşti burghezi provinciali, în timp ce tata mă urmărea îndeaproape ca să vadă cum mă descurc. Ce fel de bărbat, cu un picior aici şi unul acolo, ajunsesem să fiu? Eram din nou o curiozitate, aşa cum fusesem şi la şcoală.

Tot timpul tata încerca să mă educe, povestindu-mi despre ţară, vorbindu-mi despre separare, Islam, liberalism, colonialism. Poate că eram eu un puşti britanic bătăios, cu cunoştinţe printre troţkişti şi o apetenţă pentru Jam, dar am început să înţeleg câtă nevoie avea tata de tovarăşii lui liberali, care erau de acord cu Reagan şi Thatcher. Pentru mine era o anatemă, dar reprezenta „libertatea”, în această ţară din ce în ce mai islamizată. Prietenii tatii erau, ca şi el, deja alienaţi în această ţară relativ nouă şi se temeau că situaţia lor se va înrăutăţi, pe măsură ce ţara devenea mai democratică. Aşa cum a spus tata: „Există puţini oameni cinstiţi aici. De fapt, eu s-ar putea să fiu singurul! Nu e de mirare că unii vor să instaureze o republică a virtuţii”.

Mulţi dintre prietenii tatii au încercat să-mi întipărească în minte că, fiind un membru al generaţiei „următoare”, trebuia să fac tot posibilul să nu las libertatea să dispară din Pakistan.

— Murim, aici, *yaar*[27]. Te rog, trebuie să ne ajuţi.

Britanicii plecaseră, rămăsese un vid şi acum barbarii le luau locul. Uite ce se întâmplase în Iran: politicile „spirituale” ale revoluţiei se soldaseră cu o dictatură vicioasă binecuvântată de Dumnezeu, care însemna amputări pe scară largă, lapidări şi execuţii. Dacă oamenii de acolo erau în stare să înlăture pe cineva atât de puternic ca Şahul, ce s-ar putea întâmpla în alte ţări islamice?

Am descoperit că tata era un om impresionant, articulat, amuzant şi foarte admirat pentru ce scria. Aproape ajunsese în închisoare; numai „relaţiile” lui îl scăpaseră. Sfidase regimul, dar nu fusese niciodată prost. I-am citit articolele, reunite, în cele din urmă, într-o carte care a fost publicată numai în Pakistan. Într-un loc atât de corupt el reprezenta un fel de independenţă, autoritate şi integritate.

Cum el părea să ştie totul, n-a trecut mult şi a trebuit să-i pun întrebarea de care mă temeam cel mai tare. De ce nu rămăsese cu noi?

Ce l-a făcut să vină aici? De ce nu fuseserăm niciodată o familie adevărată?

Nu s-a eschivat, ci mi-a răspuns direct, ca şi cum aştepta întrebarea de ani de zile şi se pregătise. În afară de „greutăţile” pe care le avea cu mama – chestiile obişnuite între un bărbat şi o femeie, la care eu am încuviinţat grav din cap, de parcă aş fi înţeles –

---

27 Prietene (hindi).

motivul fusese o insultă, a spus. îi plăcuse de mama. O respecta în continuare, a spus. A fost ciudat să-l aud vorbind despre ea ca şi cum ar fi fost o iubită pe care a avut-o cumva, dar care acum îi era, evident, indiferentă.

Am aflat însă că avusese şi el, pentru scurtă vreme, în acelaşi timp cu mama, o altă iubită, ai cărei părinţi l-au invitat la cină în casa lor din Surrey. În timpul mesei, mama femeii a spus: „A, deci puteţi să mâncaţi cu cuţitul şi furculiţa! Credeam că voi mâncaţi în mod normal cu degetele”.

Vorbim despre un bărbat care fusese crescut într-o familie indiană bogată, liberală, din Bombay-ul colonial. Printre numeroşii copii, tata era prinţul familiei, moştenitorul talentului familiei. „Nu-i aşa că e un bărbat magnific?” îmi spusese Yasir. „Bunicul tău mi-a spus să am mereu grijă de el”.

Tata făcuse şcoala în California, unde îşi făcuse un nume în circuitul universităţii ca maestru în dezbateri şi abil seducător. Credea că are talentul şi rangul necesare să ajungă ministru în guvernul indian, ambasador la Paris şi la New York, redactor de ziar sau rector de universitate. Tata mi-a spus că nu mai suporta prejudecăţile, cum li se spunea atunci. „Scăpase”, plecase acasă, în ţara pe care n-o cunoscuse niciodată, să ia parte la naşterea ei, să trăiască aventura de a fi „pionier”.

În maşină, în timp ce mergeam prin Karachi – el, micuţ, în spatele volanului – a început să plângă, el, bărbatul ăsta curat, cu şalvari şi tunică albe şi sandale, emanând un miros de alcool cu care mă obişnuisem, şi chiar ajunsese să-mi placă. îi părea rău, mi-a spus. Că nu puteam fi împreună ca o familie şi

nu-şi putea face datoria de tată. Mama nu voia să trăiască în Pakistan, iar el era incapabil să trăiască în Anglia.

Ne lăsase în Marea Britanie, a adăugat, atât pentru binele nostru, cât şi pentru binele lui. Era limpede că noi aveam mai multe şanse acolo. A mai spus că familia lui n-ar fi trebuit să se mute niciodată din India în Pakistan. Inima lui rămăsese în India, acolo îi era locul, acolo unde crescuseră, el, Yasir, fraţii şi surorile lor, în Bombay şi în Delhi.

Îşi dădea seama acum că Bombay, şi nu Karachi, era locul în care idealurile lui ar fi putut deveni realitate, cu toată nebunia de acolo, în Pakistan făcuseră totul praf. Recunoştea că până şi un studiu superficial al istoriei ar fi putut prezice acest lucru. Orice stat fundamentat pe o idee religioasă, pe un Dumnezeu, nu putea fi decât dictatorial. „Voltaire ar fi putut să anticipeze asta, băiete. Nu trebuie decât să citeşti un fragment ca să-ţi dai seama”.

A continuat:

— Aici liberalii ca mine sunt nişte marginali. Ni se spune generaţia „dusă şi terminată”. E adevărat că suntem adesea duşi, dar rareori suntem şi terminaţi. Bântuim prin oraş căutându-ne între noi, ca să avem cu cine vorbi. Cei mai tineri şi mai deştepţi pleacă. Verii tăi nu vor avea niciodată o casă a lor, vor bate lumea la nesfârşit. Între timp, mullahii vor prelua puterea. De asta îmi construiesc eu biblioteca.

De câteva ori pe săptămână, la apartamentul tatii soseau pachete cu cărţi din Marea Britanie şi din America. Nu le despacheta pe toate, iar când o făcea, observam că unele erau cărţi pe care le avea deja, în ediţii noi. Tata construia o bibliotecă, cu banii lui Yasir,

în casa unui avocat bogat. Atât de mare era întunericul care cuprinsese ţara, încât conservarea oricărui fel de cultură critică era esenţială. Vreun student sau vreo femeie, cum se exprima el, ar putea dori să aibă acces la mica bibliotecă, unde ştia că toate cărţile vor fi protejate după moartea lui.

Tata a insistat să merg s-o cunosc pe sora lui mai mare, poetă şi lector la universitate. Era în pat când am ajuns noi, pentru că de zece ani suferea de artrită.

— Te aşteptam, a spus, ciupindu-mă de obraz. N-o să fie uşor, dar e ceva ce trebuie să vezi.

Am ajutat-o să se ridice şi să se sprijine în cadru şi am însoţit-o la universitate, pe care era hotărâtă să mi-o arate, cu toate că era închisă din cauza „tulburării liniştii publice”. Ea, tata şi cu mine ne-am târşâit şi am bocănit pe coridoare şi prin săli deschise, privind la rândurile de bănci de lemn şi la pereţii fără niciun fel de decoraţiuni, care stăteau să cadă.

Preda literatură engleză: Shakespeare, Austen, romanticii. Dar universitatea fusese atacată frecvent de radicalii islamişti şi nimeni nu se mai întorsese la cursuri. Cărţile pe care le preda ea erau considerate „haram”, interzise. Între timp, preşedintele Zia înfiinţa *madrase*[28] sau „şcoli anti-bombă”. Acolo îşi trimiteau familiile sărace copiii, pentru că erau singurele locuri unde puteau primi educaţie şi hrană.

Tocmai când mă întrebam ce înseamnă pentru mătuşa mea să predea literatură engleză într-un astfel de loc, unor oameni care nu fuseseră niciodată în Anglia, a spus:

---

28 Grup de clădiri, care, în general, includ și o moschee, folosite pentru predarea teologiei islamice.

— Au plecat. Englezii. Colonialismul a limitat radicalismul islamic, iar englezii cel puţin ne-au lăsat literatura şi limba lor. O limbă nu aparţine nimănui. Ca şi aerul, o poate folosi oricine. Dar au lăsat şi un gol politic, pe care alţii îl umplu cu pietre. Americanii, CIA, au sprijinit redeşteptarea islamului pentru a-i ţine pe comunişti departe de Orientul Mijlociu. Asta numim noi, profesorii de engleză, ironie.

Apoi a continuat:

— Pentru femei mi-e teamă, pentru tinerele femei care cresc aici. Nicio ideologie nu urăşte femeile mai mult ca asta. Fanaticii ăştia for strica toate lucrurile bune pe care le-au făcut femeile în anii ’60 şi 70.

Voia să se întoarcă la universitate la momentul potrivit, deşi se îndoia că va mai trăi destul cât să apuce momentul ăsta.

— Un student mi-a spus, a zis ea, „Vom omorî zece mii de oameni, distrugând astfel instituţiile ţării şi provocând o revoluţie. Apoi am putea să atacăm Afghanistanul şi să continuăm în sus… Lumea se va împărţi între credincioşi şi morţi. Occidentul va înfrânge comunismul, dar nu şi Islamul – pentru că oamenii cred în Islam”.

Între timp, mătuşa mea se mulţumea să stea în camera ei şi să scrie poezie. Publicase cinci volume, plătind singură costurile de tipar, în urdu pe o pagină, în engleză pe cealaltă. îl adora pe poetul din Santa Lucia, Derek Walcott, care era lumina ei. „Tatăl lui, sunt sigură, a fost funcţionar în administraţia colonială, ca atâţia din oamenii noştri cu şcoală”. El o învăţase că poate să scrie de pe poziţia ei – „transculturală” o numea ea – şi să fie înţeleasă. Alţi poeţi locali se întâlneau în casa ei, să citească din

operele lor şi să stea de vorbă. Nu aveau să fie nici primii, nici ultimii poeţi obligaţi să lucreze „în subteran”.

— Le invidiez pe păsări, a spus ea. Pot să cânte. Nimeni nu le închide gura şi nici nu le încarcerează. Numai ele sunt libere aici.

Limbă; poezie; vorbit; libertate. Ţara era vai de capul ei, dar unii dintre oameni erau magnifici, obligaţi să fie serioşi. Tata ştia probabil ce efect va avea această întâlnire asupra mea.

Vieţile noastre fuseseră atâta vreme despărţite. Tata nu ne vizitase niciodată şcolile, nici măcar casă, când era în Anglia; nu exista niciun fel de afecţiune obişnuită între noi. Dar, în timp ce mergeam cu maşina prin Karachi, m-a întrebat:

— Cu ce te ocupi tu de-adevăratelea?

De parcă ar fi avut nevoie să ştie secretul pe care îl ascunsesem de toţi cei care mă interogaseră nerăbdători pe la petreceri.

N-am avut un cine ştie ce răspuns: i-am spus că urma să-mi iau doctoratul în opera târzie a lui Wittgenstein. Asta spuneam oricui se interesa de alegerile mele în ce privea cariera, şi asta i-am spus şi lui tata. Putea să se laude cu mine sau cel puţin să le închidă gura celor care puneau întrebări. Absolvisem, la urma urmei, cu onoruri – ce-or mai fi şi astea – filosofia.

Asta era însă numai pentru urechile altora şi tata ştia foarte bine. Când, în particular, mă făcea „puturos”, ceea ce se întâmpla din când în când, adesea ataşând alţi termeni precum „bun de nimic” sau „leneş” sau, când era deosebit de beat, „prostul, leneşul şi inutilul naibii”, încercam să mă apăr. Nu

făceam familia de râs. Chiar voiam să am activitate intelectuală şi chiar mă gândisem să fac un masterat. Dar chiar consideram filosofia nimic mai mult decât baza angajamentului intelectual, o unealtă critică, mai degrabă decât ceva ce merita studiat în sine mai departe. Cine poate să dea un exemplu de filosof britanic în viaţă care înseamnă ceva? Mai târziu, psihanaliza a ajuns să mă intereseze mai mult, fiind mai apropiată de omenesc.

Toate astea erau prea vagi pentru tata şi n-a încetat să mă şicaneze şi să mă facă „puturos”. „Ceilalţi veri ai tăi”, spunea, „ce fac? Se pregătesc să fie doctori, avocaţi, ingineri. Vor putea să lucreze oriunde în lume. Cine dracu’ vrea un doctorat în filosofie? Yasir era ca tine, nu făcea nimic, stătea prin puburi. Până când tatăl nostru, care era în Anglia, l-a luat tare şi şi-a deschis fabrici şi hoteluri. Aşa că poţi să te consideri luat tare!”

Cum puteam să pun plăcerea înaintea datoriei? Ce putea să fie mai enervant şi mai de invidiat decât asta? Tata mă luase tare. Şi ce rezolvase? Mă simţeam lipsit de orice valoare şi mă bucuram că nu mai era în Londra; am fi putut să ne omorâm între noi.

În timp ce cântăream partea serioasă a atacului tatii, umblam fără ţintă prin casa lui Yasir, întrebându-mă ce să mă fac. Aflasem deja cât e de greu să găseşti singurătatea în ţara asta. Preţul pe care îl plăteai pentru o familie extinsă şi solidă era că toţi se măsurau şi se urmăreau între ei întruna; fiecare cuvânt sau gest era discutat, de obicei dezaprobator.

Într-o zi am descoperit că unchiul meu avea şi el bibliotecă. Sau cel puţin exista o cameră numită „bibliotecă”, unde se găseau un perete de cărţi, o

masă lungă şi câteva scaune. Aerul din cameră era stătut, dar înăuntru era curat. N-o folosea nimeni niciodată, ca salonaşele din faţă ale caselor din suburbii.

Am studiat cărţile, toate cartonate. Poezie, literatură, multe scrieri politice de stânga, multe din ele publicate de Victor Gollanez. Fuseseră cumpărate la Londra de unul din unchii mei şi trimise în Pakistan. Unchiul, care locuia în casa lui Yasir, dar acum „umbla toată ziua”, ajunsese schizofrenic. La douăzeci şi ceva de ani fusese un student strălucit, dar mintea i se deteriorase.

M-am aşezat la masa din bibliotecă şi am deschis prima carte; conţinutul sfărâmicios s-a împrăştiat pe podea, de parcă deschisesem un pachet de faină cu fundul în sus. Am încercat şi alte volume. În cele din urmă, orarul lecturilor mele a fost decis de digestia viermilor autohtoni. Întâmplarea face că una dintre cărţi le fusese mai puţin pe plac viermilor decât altele. Era *Disconfort în cultura*, în ediţia Hogarth, pe care n-o mai citisem. Mi-a trecut prin minte, în timp ce mă apucam de ea, că era mai relevantă pentru societatea în care mă găseam în prezent decât pentru Marea Britanie. Oricum, m-a prins de la prima propoziţie, care vorbea despre „ce e cu adevărat valoros în viaţă…”

Ce era cu adevărat valoros în viaţă? Cine n-ar fi vrut să ştie? îmi venea să rup paginile cu unghiile, ca să asimilez tot conţinutul. Evident, mă înfuria la culme că fraze întregi fuseseră devorate de fauna locală. Unul din motivele pentru care voiam să mă întorc la Londra era ca s-o pot citi cum trebuie. Într-un final, singura modalitate de a-mi satisface obiceiul – dacă nu

voiam să-i cer cărţi tatii, şi chiar nu voiam – era să citesc aceleaşi pagini iar şi iar.

Adesea, singurul meu tovarăş era unchiul meu cel schizofrenic, care stătea la capătul mesei, bolborosind, adesea distractiv, în şuvoaie joyciene. Înţelesul, desigur, mi-era ascuns, dar îl iubeam şi voiam să-l cunosc. Nu aveam cum să pătrund în mintea lui. Mai mult de atât nu se putea.

În timp ce mă instalam într-o rutină zilnică ce presupunea întoarcerea atentă a paginilor medievale ale unor cărţi vechi, am observat o mişcare la uşă. N-am spus nimic, dar am văzut-o pe Najma, cea mai tânără dintre verişoare, în vârstă de douăzeci şi unu de ani, privindu-mă. A aşteptat să termin, zâmbind şi ascunzându-şi faţa în palme ori de câte ori mă uitam la ea. Când eram copii ne jucaserăm împreună în Anglia. Ne întâlniserăm cel puţin o dată pe an, aşa că simţeam că există o legătură între noi.

— Du-mă la un hotel, te rog, a spus. În seara asta.

Eram nebun de nerăbdare. Şi puturosul se ridică[29].

Această trezire a heterosexualităţii m-a surprins puţin. Mi se adusese deja la cunoştinţă sexualitatea abundentă a societăţilor musulmane. Femeile, de pildă, care dormeau în aceeaşi cameră, se mângâiau şi îşi îngrijeau mereu una alteia părul şi trupurile; şi băieţii se ţineau mereu de mână, dansând şi chicotind împreună în câte un dormitor, jucând jocuri homo-erotice. Vorbeau de cât sunt de libidinoşi bătrânii, cu

29 Din nou, joc de cuvinte între The Sun also Rises și „ The bum also rises? unde bum înseamnă puturos.

precădere profesorii de Coran şi cum, când puteai, trebuia să-ţi fereşti posteriorul în prezenţa lor. Evident, mulţi dintre scriitorii mei preferaţi plecaseră în ţări musulmane să facă sex. Îmi aminteam de scrisorile lui Flaubert din Paris: „Păsăricile alea rase au un efect ciudat – pielea e tare ca bronzul şi fata mea avea un fund superb”. „La Esna, într-o singură zi, mi-am dat drumul de cinci ori şi am supt de trei”. Cât despre băieţi: „Consideram că e obligaţia noastră să ne dedăm la acest fel de ejaculare”.

Îmi fuseseră prezentaţi bărbaţi de vârsta mea şi am ieşit cu ei de câteva ori şi am stat în jurul chioşcurilor strident colorate care vindeau hamburgeri şi chebap, vorbind despre fete. Dar în comparaţie cu aceşti băieţi, după ce se întâmplase cu Ajita, aveam puţine speranţe. Păreau prea tineri, eu mă simţeam înstrăinat şi nu aveam nici cea mai vagă idee unde mi-era locul, dacă aveam vreun loc. Trebuia să-mi fac unul. Sau să găsesc pe cineva cu care să vorbesc.

Najimei i-a luat trei ore să se pregătească. Niciodată nu mai aşteptasem atâta după o fată şi sper să nici nu mai am ocazia. Din nefericire, mi-am amintit încă o dată de Ajita, care întârzia invariabil la cursuri şi venea cu o scuză excelentă, că nu voia s-o vadă profesorul cu părul aranjat prost.

Najima şi-a făcut apariţia într-o flacără de culoare, cu pantaloni bufanţi şi tunică sclipitoare, cu broderii în fir de aur. La încheieturi avea brăţări de argint; pe mâini avea un fel de scris maro; părul semăna cu un covor negru care se legăna şi nu mai văzusem pe nimeni atât de fardat, cu excepţia unui prieten de-al lui Miriam, travestit. Najima n-avea

nevoie să-şi dea palme ca să arate bine; era tânără şi avea pielea ca suprafaţa unei ceşti de cafea bună.

Am presupus că mergem la hotel să ne-o tragem. Nu aveam habar că în Karachi hotelurile erau cele mai elegante locuri din oraş, unde toate cuplurile pe cale să se formeze mergeau să-şi facă curte. Radicaliştii musulmani ameninţau mereu că vor pune bombe în aceste hoteluri – şi din când în când chiar o făceau –, dar, cum erau puţine restaurante în oraş și niciun bar, nu aveai unde altundeva să mergi, în afară de case particulare.

Cât timp am stat acolo în costumul meu negru zdrenţuit – puteam să mă scarpin în fund prin gaura din spate a pantalonilor – fără să beau nimic mai tare decât *lassi*[30] sărat, mi-am făcut griji despre valoarea notei de plată şi m-am simţit la fel de nelalocul meu ca şi pe stradă. Dar în drum spre casă, în maşină, m-a întrebat dacă o las să mi-o sugă. Părea o idee bună, mai ales că mă îndoiam că aş fi fost în stare să mă descurc printre straturile complicate de haine pe care le avea pe ea. A tras pe dreapta undeva. În timp ce îmi treceam mâinile prin părul negru al Najimei, mă gândeam că ar putea să fie Ajita cea care mă satisface. La final a spus:

— Te iubesc, soţul meu.

Soţ? Am pus-o pe seama exagerării poetice provocate de pasiune. Najima şi cu mine am petrecut o mulţime de timp împreună şi, după prima oară când am făcut dragoste, a arătat limpede că e îndrăgostită de mine. Asta îmi plăcea la ea. Eu unul mă

30 Băutură tradițională asiatică preparată din iaurt, apă, sare, piper, gheață și mirodenii.

îndrăgostesc prea uşor. Vezi o faţă şi încep fanteziile, ca şi cum ai atinge lampa fermecată.

Îi plăcea să ridiculizeze Occidentul pentru „corupţia" şi „excesele" sale. Era depravat şi de abia aştepta să se mute acolo, să scape din fundătura care era Pakistanul, de violenţele crescânde, de puterea mullahilor şi de politicienii mânjiţi. Eu urma să fiu biletul ei de plecare.

Eu citeam şi ea stătea cu mâinile în poala mea, vorbind. Alte femei care veneau prin casă studiau ca să devină medici şi piloţi de avion, dar femeile cehoviene din familia mea nu voiau decât să scape de acolo, să plece în America sau în Marea Britanie – *Inglestan* i se spunea – doar că n-aveau cum s-o facă fără un soţ suficient de ambiţios. Cele care rămâneau în urmă sau care aşteptau să plece se uitau la filme de Bollywood, mergeau în vizită la prietene sau la mătuşi, bârfeau, ieşeau în oraş să mănânce chebap, dar în rest erau obligate la un trai indolent, chiar dacă imaginaţia le rămânea fierbinte şi luxuriantă.

Nu voiam să se termine cu suptul. Îmi plăcea foarte tare, ca şi plesnitul la fund şi alte lucruri la care nu ajunsesem încă. Ei îi mai plăceau – o atrăgeau foarte tare – şi finanţele. Nu un Mercedes, iubito, spuneam, când părea să creadă că în aşa ceva o să ne deplasăm prin Londra. Aş prefera un Jaguar. Am avut Jaguar, chiar şi un Roller şi un Bentley timp de o săptămână, dar l-am trimis înapoi. Am avut multe necazuri cu Mercedesurile, se strică întruna, părţile mari cedează, Doamne.

Pe urmă îi spuneam că New York-ul nu e destul pentru ea. Va trebui să mergem la L.A., la Hollywood, unde piscinele erau clasa întâi şi unde ar fi putut să

devină actriţă, arăta cum trebuie.

— Săptămâna viitoare? a întrebat ea.

— Poate, am spus eu, grăbindu-mă să adaug că probabil pare că nu prea am bani pe moment, avusesem înainte şi o să am din nou, imediat ce mă întorc la muncă. Nu-i trebuie mult unuia deştept ca mine să facă bani buni.

Trebuie să spun că nu am pornit cu intenţia s-o păcălesc pe Najima cu păienjenişurile astea de prostii. Dar ea plecase de la premisa că eu sunt deja înstărit şi o să fiu şi mai înstărit în viitorul apropiat, ca verii ei. Fusese de multe ori în Anglia, dar nu prea avea habar cum e cu adevărat. Majoritatea, de fapt, aveau impresia că eu şi Miriam suntem bogaţi. Dacă nu, înseamnă că eram proşti şi stăteam prost cu capul. O dată l-am văzut pe un servitor de-al lui Yasir purtându-mi pantofii, apoi o pereche de pantaloni de la un costum. Când l-am certat, n-a făcut decât să rânjească.

— Dar tu eşti bogat, mi-a spus într-o engleză ciudată.

— Scoate alea de pe tine, i-am zis. O să-i spun lui Yasir.

A reacţionat de parcă l-aş fi lovit.

— Te rog, te implor, nu, nu, s-a rugat. El dă afară mine.

Şi dus a fost, cu hainele mele cu tot. Ce puteam să fac? Nu câştiga mai nimic. Miriam, generoasă şi ingenioasă, a găsit o cale să-l finanţăm din care să profităm şi noi. L-a pus să ne aducă ţigări cu marijuana pe care le fumam pe acoperiş. Nu după multă vreme am aflat de la Najima că tata ne spunea „les enfants *terribles*”. Nouă, propriilor lui copii!

Nu că nu-l investigam şi noi pe el, nerăbdători să aflăm picanteriile. Eu ştiam foarte puţine despre viaţa lui sentimentală, dacă are sau nu pe cineva. Părea puţin probabil. Avea rutina lui, grijile şi cărţile lui.

Exista, însă, cea de-a doua lui soţie. Miriam şi cu mine am fost la biroul ei; era redactorul unei reviste pentru femei. Era foarte sigură pe sine, micuţă şi cu trăsături frumoase, politicoasă, curioasă şi inteligentă. Avea un accent specific clasei superioare engleze şi cadenţa indiană marcată de mişcarea capului, care îmi plăcea de când o cunoscusem pe Ajita. O şi vedeam pe Miriam îndrăgostindu-se de ea. Dar ea nu avea, pentru moment, niciun interes emoţional faţă de noi. N-a vorbit despre tata, nici despre vieţile noastre fără el. După vizita aceea, Miriam a căutat-o la telefon de câteva ori, dar i s-a spus că e plecată.

Lucrurile au început să se deterioreze. O dată eram în bibliotecă şi Najima mă aştepta afară, ca de obicei. Am ieşit la ea, verificând dacă ne spionează cineva, i-am sărutat buzele lucioase şi am început s-o ating, dar ea a fost rezervată şi m-a respins. A tăcut o vreme, lăsându-mă să înţeleg cât e de jignită, după care a început să mă ocărască în urdu. Tatăl ei, furios, a ieşit să vadă ce se întâmplă. Au vorbit mult în urdu şi între ei. Am dispărut de acolo. O luam razna.

S-a dovedit că Najima mersese la Miriam şi i se confesase. Eram îndrăgostiţi, urma să ne căsătorim, să plecăm la Londra, la New York, la Hollywood, cu un Mercedes, sau parcă era Jaguar?

Miriam i-a spus calm să-şi ia gândul, Jamal n-are de gând să se însoare cu nimeni. Nu e nici măcar student; are o diplomă, dar asta are orice puturos şi semiidiot din Londra. Uită de Jaguar, ticălosul o şti el

să conducă, dar nu şi-a luat carnetul, n-are voie să umble pe străzile din Anglia. Dacă intenţionează să se însoare, a încheiat, atunci mie nu mi-a spus nimic şi mie îmi spune tot, că altfel îl pocnesc.

Am fost absolut furios pe Miriam. De ce a făcut aşa ceva? îi plăcea fata, mi-a spus. Îi părea rău de ea, că îi turnam minciunile şi poveştile mele tâmpite. Dar ea ce făcea?

Era de la sine înţeles că eu trebuia să-l însoţesc pe tata în timpul zilei (învăţam multe), aşa cum el considera de la sine înţeles că Miriam stătea acasă cu celelalte femei. Dar se pare că ea încetase să mai stea acasă. În loc de asta, începuse să iasă în oraş în maşina unchiului Yasir, adesea cu capul dezgolit. Când era întrebată unde a fost, răspundea „să văd împrejurimile”. Îmi cam imaginam despre ce împrejurimi e vorba, după ce mi-a spus că cel mai tare îi plăcea să meargă la plajă şi acolo, sub un cocotier, să spargă pe din două o nucă de cocos şi să toarne jumate de sticlă de gin în ea.

Cel mai adesea vedea împrejurimile din braţele logodnicului uneia dintre verişoarele noastre, pilot de avion, care avea o cabană pe plajă. El şi verişoara noastră urmau să se căsătorească spre sfârşitul anului, dar pilotul profita de ocazia de a cunoaşte ramurile mai îndepărtate ale familiei. El şi Miriam se mai întâlneau şi în camere de la hotelul la care fusesem şi eu cu Najima, pentru că el îl cunoştea pe director.

Fuseseră văzuţi. Bârfele erau unul din puţinele lucruri care se mişcau cu viteză în Karachi. Pentru el era de la sine înţeles că englezoaicele sunt uşor de agăţat şi, când a cunoscut-o pe Miriam, a aflat că avea

dreptate. Mă miram eu de unde ştie ea atâtea lucruri mărunte despre ţara asta. Evident că verişoara noastră a luat-o razna şi a ameninţat că o înjunghie pe Miriam. Miriam a fost depăşită numeric: eu am refuzat să o ajut.

Miriam crezuse că putem să rămânem o vreme în Pakistan, să ne luăm câte o slujbă, să punem ceva bani de-o parte, să pierdem timpul pe plajă făcând trafic cu haşiş şi aşa mai departe. Dar, în mai puţin de o lună, totul devenise insuportabil. Eram prea străini de locul ăla; era imposibil să ne adaptăm. Trăiau acolo neveste americance şi englezoaice, dar ele se naturalizaseră, purtau hainele tradiţionale, scăpau de accent, încercau să înveţe limba ca să se poată înţelege cu servitorii.

Afară, dacă Miriam nu-şi acoperea capul, lumea o fluiera şi făcea glume răutăcioase. S-a întâmplat chiar să o ciupească. Ea lua fructe de pe tarabe şi arunca după oameni. Eram îngrozit că o să provoace o bătaie, sau chiar mai rău. Eu încercam să trec neobservat, dar Miriam, care era o femeie modernă la modul cel mai extrem, se lua în gură cu toţi. Bunica noastră, Prinţesa, venise deja la ea, îi pusese mâna pe frunte, spunând: „O să recit o scurtă rugăciune care o să îndepărteze demonii şi spiritele rele de care eşti posedată. Piei, Satană! Dă-ne victoria asupra celor care nu cred!” A doua zi de dimineaţă a pus să fie sacrificate două oi. Carnea a fost împărţită săracilor, cărora li s-a spus să se roage pentru însănătoşirea grabnică a lui Miriam.

Totul a izbucnit într-o dimineaţă, în apartamentul tatii, când am auzit agitaţie în camera de zi. Se ţipa. Apoi am auzit ceva care suna ca un obiect mare trântit

la pământ. Am bănuit că obiectul cel mare ar putea să fie tata. Când am dat fuga în cameră, urmat de servitor, Miriam stătea călare peste tata, aşa cum obişnuia să facă cu mine, ţipând la el. El încerca să-şi apere faţa şi s-o lovească în acelaşi timp. Ea era puternică şi dificil de dat la o parte. Miriam voia neapărat să-i spună ceva.

— Şi-a bătut joc de mine! a spus ea, în timp ce noi o ţineam, încercând să-i imobilizăm mâinile la spate. Tata îşi scutura hainele. Atunci am văzut că îl scuipase, că avea scuipatul ei pe faţă. Şi-a scos batista şi s-a şters.

— Îmi spune să-i pup curul lui de alb! a spus ea. Mă face „nenorocită” şi târfa jegoasă care nu ştie să se poarte! Dar el ne-a lăsat acolo, în Londra! Ne-a abandonat! Ce poate fi mai rău decât asta?

— Ieşi afară, a strigat tata cu voce slabă, apoi a plecat în altă cameră şi a închis uşa.

A fost ultima dată când l-am văzut.

Probabil că tata vorbise cu Yasir. Când ne-am întors acasă am fost informaţi că urma să plecăm ceva mai târziu, pe la ora unu noaptea. Nu ni s-a dat de ales. Servitorii ne făceau deja bagajele. Nimeni nu ne-a spus la revedere şi nici nu ne-a făcut cu mâna. Nu ni s-a dat voie să ne luăm la revedere de la fete.

Amuzant a fost că l-am văzut pe amantul lui Miriam, pilotul, intrând pe culoarul echipajului la aeroport. Mai târziu, în timpul zborului, a venit s-o ia. Se pare că ea „ghida avionul”. Un 747 plin ochi cu Miriam la manşă, stând în braţele pilotului, fără îndoială cu mâna în pantalonii lui.

Mama dorise să-l vedem pe tata „în mediul lui”. Credea că o să învăţăm ceva din asta. Şi aşa a fost.

Nu-l mai puteam idealiza. Din multe puncte de vedere o ducea mai prost ca noi. Nu ne putea salva, nici noi pe el. Nu putea fi tatăl pe care ni-l doriserăm. Dacă îmi doream un tată, trebuia să găsesc unul mai bun.

Până am ajuns la Londra, Miriam şi cu mine nu ne mai vorbeam. Eu o uram şi nu mai voiam s-o văd. Nu mai voiam să fiu fratele cel mic. De obicei sunt destul de pasiv, dacă nu chiar evaziv. Accept diferite lucruri doar ca să văd ce se întâmplă, pentru că nu vreau să înrăutăţesc situaţia aruncând paie pe foc. Dar îi spusesem lui Miriam, când plecam de la tata, că stricase toată excursia.

— Nu-i de mirare că tata te consideră o idioată şi o nenorocită, i-am explicat. Nu te poţi controla nici cinci minute! Oamenii ăia au propriul lor mod de viaţă şi tu ai făcut ceva pe el! Nu cred că există prea mulţi oameni pe lume mai egoişti decât tine!

A fost atât de ursuză şi de şocată, traumatizată, presupun, că nici n-a fost în stare să mă lovească. Mi-a trecut prin minte că ori o să-şi facă rău în vreun fel, ori o să se apuce din nou de heroină.

Ne-am întors în Londra cu metroul. Casele micuţe şi grădinile îngrijite, în frigul din oraş, păreau demne, drăguţe, afectate. Nu spuneam nimic, uram totul şi ochii ne luceau de furie. Asta era ţara noastră şi aici trebuia să trăim. Tot ce ne rămânea de făcut era să ne continuăm vieţile – sau nu. În staţia Victoria ne-am despărţit fără un cuvânt. Eu am mers acasă la mama şi Miriam s-a dus să stea la cineva care avea un apartament social în North Kensington.

Ştiam că, orice s-ar întâmpla, trebuie să-mi găsesc o slujbă. Din fericire, aveam un prieten din facultate care lucra la British Library şi mi-a spus că

poate să-mi găsească ceva acolo.

Singura persoană pe care nu mă mai aşteptam s-o văd era Najima, dar şi-a făcut apariţia un an mai târziu şi a sunat-o pe mama, cerând să vorbească cu mine. Pentru o clipă, zăpăcit şi cum mama nu fusese foarte explicită – „a sunat o indiancă" –, am crezut că e vorba de Ajita. Am început să plâng de uşurare. Nu mă uitase, se întorcea la mine.

Najita se măritase cu un pakistanez care venise la Londra să studieze ingineria şi locuiau în Watford cu gemenii lor. Am fost să-i vizitez de câteva ori.

Unul din copii avea febră şi celălalt era probabil puţin înapoiat. Cei doi soţi erau hărţuiţi pe motive rasiale, nu cunoşteau pe nimeni şi soţul era plecat toată ziua. Najima îmi gătea; ştia că îmi place cum găteşte şi stăteam împreună, cast, în timp ce ea vorbea de tot ce îi lipsea „de acasă". În exil, continua să blesteme Occidentul pentru imoralitatea lui şi, în acelaşi timp, îl învinovăţea că nu izbutise să-şi împartă bogăţiile cu familia ei cu repeziciunea cu care o cereau fanteziile ei.

L-am scos pe soţul ei în oraş la un pahar şi a trebuit să-l ascult cum se plânge de preţurile exagerate ale prostituatelor din Anglia.

Nu puteam decât să-i spun că Anglia s-ar putea dovedi chiar şi mai scumpă decât şi-a imaginat.

Capitolul 17

Henry avea necazuri şi necazurile se răspândeau, cuprinzându-ne pe toţi.

Am găsit pe robot un mesaj de la fiica lui, Lisa. În scurtă vreme erau două mesaje. Nu voia să mă vadă, *trebuia* să mă vadă. Insistentă ca şi restul familiei, se aştepta, ca şi ceilalţi, să i se facă pe plac. Eram ocupat

cu pacienţii şi cu Rafi, dar, dintr-o curiozitate prostească, am invitat-o la ceai.

Îmi plăcuse întotdeauna să aflu de la Henry despre aventurile ei şi, în decursul anilor, o întâlnisem ocazional, de regulă cu fratele ei. În copilărie fusese mereu înconjurată de politicieni şi artişti, pichetase clădirea *Sunday Times* din Wapping[31] în 1986 şi stătuse în tabăra de la Greenham Common în weekenduri. Avusese parte de şcoli scumpe, înainte să intre la Universitatea din Sussex să studieze sociologia.

Cu un astfel de pedigree, ce altceva putea să facă decât să renunţe la şcoală chiar înainte de licenţă, ca să locuiască într-un copac aflat pe traseul unei propuse autostrăzi? Henry nu prea putea să obiecteze. Nu o dusese el la marş cu E.P. Thompson şi Bruce Kent împotriva armelor nucleare? în orice caz, când în cele din urmă s-a dat jos din copac, Henry a presupus că se va întoarce la o viaţă „obişnuită”. El sau Valerie aveau să-şi sune un prieten şi cariera ei urma să înceapă.

Dar ea a devenit asistent social de cel mai jos nivel, care mergea cu bicicleta să viziteze bătrâni nebuni şi alcoolici şi refuza să „interneze oamenii la nebuni”, pentru că asta însemna să-i supui cu forţa la tratamente psihiatrice. A plecat de acasă ca să locuiască alături de femei dependente de droguri, care îşi creşteau copiii singure. Apartamentul ei era la

31 Celebră grevă a angajaților din redacțiile de ziar. Alături de grevele minerilor din 1984-’85, a marcat un punct de cotitură în istoria mișcărilor sindicaliste din Anglia. Concernul News International pregătise și echipase clandestin o nouă tipografie în districtul Wapping, pe care a activat-o la declanșarea protestelor.

ultimul etaj şi avea o privelişte uriaşă spre parcul Richmond şi ea l-a umplut cu palestinieni şi alţi refugiaţi. Din când în când, arunca cu vopsea în restaurante McDonalds sau făcea raiduri prin magazine, de unde pleca cu saci întregi de materiale pornografice. „Sper că astea ajung la şomeri”, murmură Henry.

Astfel de acţiuni nu erau privite ca excesive în rândurile tineretului boem, pentru care comportamentul neconvenţional era obligatoriu. Henry o considera pe fiica lui o extensie reuşită a lui însuşi. Dar era totuşi îngrijorat şi spunea:

— Fiica mea e genul de persoană care s-ar angaja pe post de scut uman. Cum de a luat pe umerii ei toate păcatele lumii? De unde au venit toată vina şi masochismul ăsta? Atâta vreme cât furia ei e îndreptată către ea însăşi, toată lumea e în regulă. Dar, când se îndreaptă spre tine, trebuie să ai mare grijă!

S-a prezentat la mine acasă pe bicicletă, direct de la zona cu case sociale. Părul îi ajungea până la mijlocul spatelui şi era des şi arăta dramatic, neîngrijit, bineînţeles, ceea ce mie îmi indica respingerea feminităţii. Nu că aş fi crezut că e lesbiană, deşi încercase, din câte auzisem, şi nu reuşise, cum li se întâmplă multora.

Părea să care după ea trei rucsacuri şi semăna cu un melc vertical. Avea unghiile murdare, ghetele pline de noroi, iar hainele ei din fibre naturale mai aveau puţin şi se rupeau în bucăţi. Nu era machiată şi nu purta niciun fel de accesorii. Pe faţă avea vasele de sânge sparte din cauza intemperiilor pe care îi plăcea să le îndure şi părea epuizată, de parcă ar fi săpat

şanţuri săptămâni întregi.

Nu părea să fi trecut mult din februarie 2003 când ea şi cu mine şi cu Henry am mers pe jos până în Hyde Park, la un marş împotriva războiului, la care participaseră două milioane de oameni. Doi ani mai târziu, eram în mijlocul unui conflict lung şi urât, care nu-i ameliorase cu nimic starea de spirit, nici ei, nici nimănui altcuiva. În timp ce îi făceam un ceai de urzică, am căzut de acord că trăim într-o ţară condusă de un nevrotic legat cu lanţuri de un nebun evanghelic şi imperialist. Cred că nu mai exista niciun alt marxist în Occident în afară de ea, dar îmi plăcea pasiunea ei. Acesta părea să fie singurul punct asupra căruia aveam să fim de acord.

— Deunăzi am fost să-l văd pe Henry, a spus. Era pe la ora prânzului. Sam era întors pe dos pentru că fusese nevoit să se mute de acolo. Ştii de ce.

M-am aplecat spre ea.

— Am auzit povestea.

— Şi, dintr-o copilărie, Henry a refuzat să-i dea lucrurile înapoi. De haine putea să se lipsească, dar pe computer avea toată munca lui. Am spus că i le recuperez eu, indiferent ce-ar trebui să fac. Voiam să-l văd pe Henry.

Fusese condusă în apartamentul lui Henry de unul dintre ceilalţi locatari, care se temeau de femeile ca ea. Henry lăsase uşa neîncuiată, aşa cum descoperise şi Femeia Catâr. Ca să-l găsească nu trebuia decât să meargă pe urma mirosului fetid.

— Era mai mult sau mai puţin inconştient. Vomitase, chiuveta era plină. Ar fi putut să moară. Am găsit haine fetiş pe podea şi alte obiecte. Era şi o mască de piele. „Ce-i asta?” l-am întrebat.

— Şi?

— A spus: „De câteva secole aceste măşti au fost folosite în dansuri festive asociate cu ritualuri sociale majore”. A trebuit să-mi bag degetele în gură şi să le muşc ca să nu izbucnesc în râs. Da, încă una din glumele lui, şi eu nu mai pot să-i suport glumele. Umblase prin cluburi. Când l-am întrebat ce a luat a spus că Ecstasy şi Viagra – deodată!

— Henry nu era în stare să se ridice. Spunea că Bushy o s-o aducă pe Miriam mai târziu şi o să-l ajute ea.

— Când l-am văzut întins pe jos şi gemând, a continuat Lisa, m-am gândit că ar fi mai uşor să scot la suprafaţă Titanicul decât să-l ridic pe Henry.

M-a privit cu reproş.

— Am stat lângă ruina tatălui meu.

— Cât era de ruinat?

Aparent, Valerie spusese că o căutase Karen, spunându-i că, dacă Henry nu termină documentarul cu actorii, proiectul va fi abandonat. Şi nu numai atât. Karen, care avea ea însăşi probleme financiare, va fi personal răspunzătoare. Valerie i-a spus Lisei că Henry mai refuzase şi alte angajamente, nu numai predatul, pe motiv că se „pensionase” şi „nu mai avea nimic de spus”.

— L-am întrebat dacă vrea să chem un doctor, a spus Lisa.

— Chiar nu-i era bine?

— Când reuşea să îngaime câteva cuvinte, era bine dispus. Poate că din cauza drogurilor. Eu nu mi-am poluat niciodată corpul cu porcăriile din astea, aşa că nu am de unde să ştiu. Tu?

N-am spus nimic.

— Dar, a continuat ea, ştii că a avut un infarct. A fost pe moarte. Cum de sora ta îl lasă să ia amfetamine? Vrea să-l omoare?

— Mă îndoiesc, am spus eu. Henry e încăpăţânat, nu-i aşa? îşi face propriile reguli. Asta ne place la el.

— Cred că am cunoscut-o pe sora ta la vreun eveniment. Nu am nimic împotriva ei. Dar dă-mi voie să te întreb: ce fac ei împreună?

— Miriam e o mamă singură musulmană, cu o istorie de consum de droguri. Are puţine tabuuri şi vede direct până în inima lucrurilor. Tatălui tău – care e un bărbat liber şi singur – îi place asta la ea.

Lisa stătea pe marginea canapelei mele pentru pacienţi, aşteptând să terminăm cu banalităţile, ca să înceapă tirada pe care o pregătise.

— Tu ştii mai bine ca oricine cum să ai grijă de el, în timp ce familia ta a fost neglijentă.

A părut să ezite puţin, dar ştiam că de-abia începuse.

— Dar de ce ţi-ai face tu griji pentru micile noastre probleme? Ştiu că petreci o mulţime de timp cugetând la dilemele groaznice ale starurilor de cinema şi ale celebrităţilor. Nu ţi s-a zis, într-un ziar, psihanalist al starurilor?

— Ştii că nu e aşa, am spus eu, deşi trebuie să recunosc că m-am folosit de munca mea ca să fiu cu oamenii care mă interesează. Chiar în dimineaţa asta mă întrebam dacă lui Kate Moss i-ar plăcea să vină la mine la cabinet. Cum să nu mă invidieze toată lumea? în orice caz, eu n-am văzut asta în ziar. Tu ai văzut?

— Bineînţeles că nu.

De-a lungul anilor mă abordaseră mai mulţi sportivi. Cum se osteniseră să înveţe câte ceva despre

trupurile lor, presupuneau că şi minţile lor pot fi antrenate să-i asculte. Abia când asta nu funcţiona – când ajungeau, cum ar veni, să fie curioşi în legătură cu relaţia minte-trup – cereau ajutor.

Incidentul la care se referea Lisa implica un fotbalist care a venit la câteva şedinţe. Fusese urmărit până la mine; fotografii cu el la uşa mea, cu jumătate din capul Mariei în planul secund, apăruseră în presă. Nefericirea lui era luată în râs peste tot. A fost făcut nebun.

— Micile greutăţi ale celor faimoşi trebuie să fie un coşmar, a spus Lisa. Dar tata a încetat să se mai vadă cu vechii lui prieteni. Se pare că de ani de zile îl plictiseau. Oamenii ăştia sunt celebri şi importanţi în domeniile lor. Dar nu au piercinguri. Şi-a dat demisia din două comitete. Cât despre locurile alea unde merge cu Miriam…

— Ce locuri?

— Cluburi fetiş. Sunt nişte locuri sordide şi oamenii care le frecventează sunt plini de boli. Crezi că femeile care merg acolo vor s-o facă? Sunt violate, soţii lor le obligă să facă sex cu zeci de persoane.

Care dintre fiicele lui Lear era? Mă întrebam câtă vreme o să pot să mă abţin de la plăcerea de a-i da o palmă verbală.

— Îţi faci griji pentru tatăl tău, am spus. S-a schimbat puţin. Totul se va calma.

— Mai lasă-mă cu şarlataniile tale de psihanalist.

Moştenise limba mamei ei.

— Şarlatanie? am spus.

Se uita la cartea poştală cu Freud pe care o ţineam pe birou, pe care mi-o trimisese un pacient entuziast.

— Freud a fost discreditat de nenumărate ori. Invidia pacientului… S-a oprit. Invidia penisului, vreau să spun. Christoase.

Deşi n-ar fi vrut, a început să râdă.

— Ce porcării total greşite, vrei să spui? am spus, râzând şi eu.

— Jamal, tata te iubeşte. Chiar te ascultă. Şi Valerie la fel. Dar tata nu e bine, şi trebuie să-ţi asumi şi tu o parte din responsabilitate.

Cuvântul ăsta. Responsabilitate. Când mă uitam la Miriam la „agoniile" ei de la televizor, ăsta era cuvântul cel mai folosit după „eu". Să-ţi asumi propriile acţiuni. Să te vezi ca pe un actor, mai degrabă decât ca pe o victimă. Sunt întru totul în favoarea responsabilităţii;

— Când l-am sunat pe Henry şi ne-am înţeles să luăm cina la restaurantul ăla de lângă studiourile Riverside. Ea era acolo când am ajuns.

— Cine?

— Iubita ta soră. Nu era invitată, dar ce contează, începe să vorbească. Despre Capricornul care se ridică, sau poate coboară? Vrăjitori pe care îi cunoaşte. Lecţii de dans din buric. Posh Spice pe post de peştișor de acvariu. Botox, cum să faci rost ieftin. *Big Brother*. Şi tot aşa. Un tabloid vorbit. El îi soarbe fiecare cuvânt. Eu mă gândesc: de unde ştie el ce e *Big Brother*! l-l înregistrează ea. Ce drăguţ! Şi ştii ce face el pe urmă?

— Ce?

— Îmi arată biletele pe care le-a cumpărat la Rolling Stones.

— A spus dacă mi-a luat şi mie?

— Ce e cu tata – trăieşte o a doua adolescenţă?

Ea ni l-a furat. Copilăria mea a ratat-o, pentru că avea oameni mai buni cu care să-şi petreacă timpul. Dar în ultimii doi ani luam prânzul împreună o dată pe săptămână. Acum nu se mai vede cu mine, nu mai vrea sfaturi de la mine. Când reuşesc să-l scot la prânz, femeia aia e şi ea acolo! El se scuză, înţelege ce vreau să spun. E de acord să ne întâlnim. Dar apoi e iar orbită de propria persoană, de mâinile ei cu artroză, de agonia ei. Spune chestia asta îngrozitoare: „Miriam m-a eliberat de oribila mea educaţie burgheză. Aproape toate lucrurile în care credeam erau prosteşti, greşite, sterile!”

— Nu mai e loc pentru tine?

— Îi tot spun: dacă nu rezolvi problema asta, o să fac eu ceva!

— Uite, am spus, în timp ce ea îşi strângea lucrurile să plece. Ia numărul ăsta. Psihanalistul ăsta e un prieten de-al meu care scrie bine.

S-a uitat la bucata de hârtie, a împăturit-o şi şi-a pus-o în buzunar.

— Ai o încredere remarcabilă în oamenii ăştia.

— Primii analişti chiar s-au gândit la structura minţii omeneşti, am spus, la ce înseamnă să fii copil, să fii o fiinţă sexuală, să fii cu alţii – să trăieşti în societate sau în civilizaţie, ca un animal sexuat, şi să trebuiască să mori. Ei ştiau că fiecare oră din trecut, cum spunea Proust, ne e gravată pe trup, e de fapt materia din care e făcut trupul. Nu există nimic mai important sau mai fascinant, nu-i aşa?

Am luat biografiile lui Melanie Klein şi a Annei Freud şi i le-am dat.

— Sunt femei fascinante, sunt nişte pioniere. Intelectuale radicale.

— Mulţumesc, a spus ea. De mult nu mi-a mai indicat nimeni o direcţie în care s-o iau. Părinţii mei se aşteptau pur şi simplu să am succes.

A continuat:

— „Clienţii” mei, înainte să ajungă la mine se duc la doctor, care le prescrie medicamente pe care pacientul poate să le ia ani de zile.

— Te desparţi de prietena ta, am spus eu, şi ţi se dă o invenţie farmaceutică, de parcă durerea ar fi nenaturală.

— Doctorii nu au timp să-ţi afle istoria, a spus ea. Ei stau cu fiecare pacient zece minute. Aşa că eu îi ascult, dar stau acolo toată dimineaţa. După care am necazuri pentru că sunt prea lentă.

— Revoluţia lui Freud consta în faptul că el nu îndopa oamenii cu medicamente, nu-i hipnotiza şi nici nu le dădea sfaturi care i-ar fi transformat în nişte infantili. El asculta. Şi le nota poveştile.

Cu prima ocazie când l-am văzut pe Henry i-am spus de vizita Lisei.

— Nu crezi că şi mie îmi place la nebunie să mă întâlnesc cu ea? a spus el, cu îngrijorare. Acum zice că sunt un nenorocit păcălit. Sunt nebun că vreau să se înţeleagă cu toţii. Ştiu că ignor fundamentele naturii umane.

Amândoi voiam să vorbim de alte lucruri, şi aşa am şi făcut, dar nu s-a terminat aici. Nu credeam că Lisa va merge la psihanalistul pe care i-l recomandasem, dar ea era într-o stare mai proastă decât îmi imaginasem.

În ziua următoare, Rafi şi cu mine am mers în vizită la Miriam, în timp ce Rafi descărca de pe Internet sonerii de telefon împreună cu ceilalţi copii,

m-am uitat la Miriam – care stătea la masă – şi am văzut că îi tremurau mâinile.

— Cine te supără, iubirea mea?

— A venit Lisa la mine. E o fată foarte rea, să ştii. Dar cum e fiica lui Henry, am luat-o uşor.

— Cât de uşor? am întrebat, neliniştit.

Eu voiam să mănânc şi să mă relaxez, dar Miriam otrăvise atmosfera. Cel puţin mi-a turnat ceva de băut.

— Unde e Lisa acum? am întrebat.

— În Casualty. Presupun că părinţii ei se agită în jurul ei.

— Cum a ajuns acolo – în Casualty?

— Tu cum crezi?

M-am ridicat să plec. M-a prins de mână.

— Te rog, mai stai, frate. Ştii că am nevoie de tine în seara asta.

După ce venise la mine a doua oară, Lisa o sunase pe Miriam şi o rugase să se întâlnească cu ea. În timp ce Miriam se întreba dacă e o idee bună, dar şi dacă ar trebui să vorbească întâi cu Henry, Lisa a intrat în casă. Probabil că era deja pe stradă, cu bicicleta.

A intrat direct în bucătăria lui Miriam şi s-a aşezat.

— În faţa mea, fir-ar să fie – chiar aici!

Uitându-se către Bushy şi făcând un semn spre uşă, Lisa a spus că trebuie să vorbească între patru ochi. Aşa că Bushy a ieşit târşâind picioarele şi s-a dus să moşmondească la maşină, dar nu s-a îndepărtat prea tare, din instinct.

Lisa a început prin a-şi cere scuze că a venit peste ea şi aşa mai departe. Dar n-a trecut mult şi i-a spus lui Miriam să-i lase tatăl în pace. A implorat-o. A

plâns. A amintit de infarct. Apoi a făcut prima greşeală gravă: i-a oferit lui Miriam bani. I-a oferit două mii, dacă acceptă să nu-l mai vadă niciodată.

Miriam a întrebat-o pe Lisa de ce are impresia că ar avea nevoie de bani.

Lisa – care în fiecare zi îi vizita pe săraci şi pe cei care trăiau în lipsuri – s-a uitat în jur la casa care stătea să cadă, plină ochi de animale şi copii, cu oarece dispreţ, exact cum ar fi făcut mama ei. Ştiam ce vrea să spună Miriam. Auzind relatarea, până şi eu am simţit un şoc electric de karma negativă şi gust de vomă.

Lisa deja îi punea lui Miriam răbdarea la încercare. Asta nu e niciodată o idee bună. Potrivit lui Miriam, Lisa era transpirată, păroasă şi probabil avea jeg între degetele de la picioare. „Ar fi trebuit să-i cer să smulgă buruienile din grădină”.

Evident, Lisa greşea crezând că Miriam era un adversar slab. A mers mai departe: a spus că pe Miriam n-o interesa nimic altceva decât banii şi faima tatălui ei. Dacă Henry ar fi fost un nimeni, Miriam nici nu s-ar fi uitat la el. Sugera că Miriam ar fi un fel de fan care urmează peste tot o trupă, o târfă chiar.

Miriam se înfierbânta din ce în ce mai tare. Dar îl iubea pe Henry, niciodată nu adorase aşa un bărbat. Nu voia ca lucrurile s-o ia razna de tot; în definitiv, Lisa era sânge din sângele lui şi cearta asta i-ar frânge inima. S-o dau dracului afară de aici, şi-a spus, asta e tot ce trebuie să fac.

I-a ordonat Lisei să părăsească casa. A spus-o cu voce tare şi i-a dat un minut să iasă din casă, cu adăugirea că o să asmuţă câinii pe ea. Câinii lătrau deja afară, dar Lisa a încercat să continue conversaţia.

Dar Miriam nu e ca ticăloasele alea vorbăreţe din clasa de mijloc, care îi dau întruna mai departe până înţepeneşte toată lumea. În capul ei care fierbea fusese depăşită o limită.

Degetele i se furişau spre unul din numeroasele ei celulare şi, înainte să-şi da seama ce face, obiectul era în aer. îl azvârlise spre figura Lisei, o lovitură norocoasă care i-a fracturat maxilarul fiicei iubitului ei. Apoi Miriam a aruncat şi cu alte lucruri – sticle de medicamente, casete video, cărţi despre astrologie – care au pocnit-o pe Lisa în cap, în diverse locuri.

Lisa s-a întors şi s-a repezit la ea. E puternică: vâsleşte şi practică boxul feminin. Copiii zbierau. Miriam îşi pierduse controlul. Lisa înnebunise, lua diverse poziţii, cu pumnii gata de atac. Bushy s-a introdus în cameră, oprind păruiala, băgându-se între ele înainte să scoată cuţitele.

A îmbrâncit-o pe Lisa afară înainte să se întâmple ceva mai rău – a aruncat-o în stradă în direcţia bicicletei care, dat fiind cartierul rău famat, nu mai avea nici roţi, nici şa, rămăsese din ea doar scheletul. Bushy a pus apoi mâna pe o bucată de lemn, ca să apere casa! în spatele lui, Miriam ieşise cu un cuţit şi ameninţa să-i taie Lisei mutra încrezută, considerând că ar arăta mai bine cu nişte guri de aerisire!

Aveam încă spasme de furie când a sunat telefonul. Era Henry, pentru care nu exista oră nepotrivită. Abia înţelegeam ce spune. Era stresat, plin de droguri şi tranchilizante şi, colac peste pupăză, rătăcise nu se ştie cum şi biletele la Stones. Răscolise tot apartamentul şi nu ştia ce să mai facă. Lisa îl tot sunase, ţipând că e în spital şi că pe urmă se duce la poliţie să dea o declaraţie. Încerca să obţină arestarea

lui Miriam pentru injurii, ultraj şi tentativă de omor, iar Henry încerca să o determine s-o lase baltă.

Am reuşit să înţeleg că Lisa îi spusese lui Henry: „Mă omori cu zile!”

„*Eu te omori*”.

„Da!” Şi adăugase: „Nu ţi-ar plăcea dacă m-ai găsi atârnată de lustră într-o bună zi!”

În timpul zilei, Miriam îi spusese lui Henry că şi ei îi ajunsese, îl iubea, dar nu mai voia să-l vadă până n-o potolea pe fie-sa. îi părea rău că Henry ajunsese la mijloc între două femei, dar pentru moment simţea că ar prefera să se despartă. Nu putea să accepte să vină nebuna peste ea, să sperie copiii şi animalele.

Mai ştia, de asemenea, că e urâtă, proastă, respingătoare şi de doi bani şi niciun bărbat n-ar putea să-şi piardă capul după ea, dar nu mai putea să suporte şi alte respingeri şi nu trebuia să mai fie insultată de Lisa. După ce se simţise iubită pentru prima oară în viaţa ei, nu era suficient de puternică să supravieţuiască urii Lisei.

La celălalt capăt al firului Henry nu ştia unde e, dar ştia ce vrea, şi anume ca ea să nu sufere şi ei doi să rămână împreună, să continue viaţa pe care o începuseră. A început să plângă şi să o implore, dar nu reuşea să se exprime clar şi convorbirea s-a întrerupt.

Ceva mai târziu mă uitam la televizor la Liga Campionilor şi încercam să asimilez ceva din ce se întâmplase, în timp ce-l aşteptam pe Rafi să-şi găsească încălţările şi să-şi rearanjeze părul, când a apărut Henry, care arăta ca naiba, de parcă îl surprinsese o furtună.

A aterizat imediat în braţele lui Miriam şi

plângeau amândoi în hohote, cerându-şi scuze, strângându-se reciproc de fese, iar Henry se jelea:

— Dar eu n-o să te resping niciodată, niciodată! Ştii foarte bine! Tu eşti dulceaţa mea, sufletul meu, cârnăciorul meu! Pentru tine aş deveni un proscris, m-aş îndepărta de toată lumea – de toată familia mea! Cum ai putut să crezi că o să te dezamăgesc, când eu vreau să ne căsătorim!

— Încerci să mă înveseleşti…

— Nu, nu…

A intrat Rafi şi s-a uitat la ei, mirat.

N-a durat mult şi au început amândoi să dea telefoane, ca să descopere unde să se ducă în seara aia să „se joace”.

— Apropo, mi-a spus Henry, bătându-se peste buzunare, în timp ce eu ieşeam. Am găsit biletele la Stones. Mergem, clar!

Capitolul 18

Cu toată compasiunea pentru suferinţa lui Henry, nu puteam să nu spun:

— Ce ar putea fi mai plăcut pentru un bărbat decât să se bată două femei pentru el? Ar fi mai rău dacă s-ar înţelege!

A fost şocat.

— Nicio plăcere fără un preţ plătit de bunăvoie? Nu-mi place să recunosc că ai dreptate, dar poate nu e chiar greşit ce spui, a replicat el, oarecum uşurat. Şi încă la vârsta mea! Orice Lothario[32] provoacă haos în jurul lui. Niciunul nu contribuie la o lume mai liniştită. Astea sunt faulturile dorinţei! Atâta vreme cât femeile

32 Lothario, personaj în piesa The Fair Penitent (1703) de Nicholas Rowe, care seduce și trădează o femeie. Termenul a intrat în limba engleză cu sensul de afemeiat, seducător.

nu merg prea departe, cum aş putea să mă plâng? Cei mai mulţi oameni se poartă mult prea frumos, a spus el plin de încredere. Mor întrebându-se dacă n-ar fi trebuit să le facă mai mult rău altora, ştiind bine că ar fi trebuit. Jamal, îţi mulţumesc pentru sprijin! îmi pare rău că am provocat atâta haos în viaţa surorii tale.

Cu toate că Miriam îl primise înapoi, Henry era distrus de felul în care îl respinsese şi era hotărât s-o lege şi mai strâns de el. Tocmai de asta îşi dorea ca ieşirea la concertul Stones să fie un succes. Excitat de decadenţa celor de la Stones – doar cu un sfert de secol prea târziu –, Henry era mai entuziasmat decât niciodată în ultima vreme. Mă suna toată ziua. Dacă eram cu vreun pacient vorbea cu Maria, cu toate că ea nu înţelegea practic nimic. Mariei îi plăcea Puccini.

Henry făcuse rost de bilete de la un designer de costume pe care îl cunoştea, care lucra acum pentru trupă. Formaţia urma să cânte la Astoria, pe Tottenham Court Road. Eu îi văzusem cu Ajita şi Mustaq, dar ştiam că Henry nu-i mai văzuse niciodată, cu toate că pretindea că fusese „pe lângă" Hyde Park când Jagger a purtat un costum creat de Ossie Clark, în primul concert de după moartea lui Brian Jones.

Marianne Faithfull jucase într-una dintre producţiile la care Henry fusese asistent de regie, când era tânăr, prin anii ’60, şi erau încă prieteni, cu toate că ea era dificilă ca orice divă. Dar Henry fusese mereu un pic snob în ce priveşte rock’n’rollul, pentru că nu reuşea să se hotărască dacă era un virus sau o revoluţie. Nu-i plăcea deloc să danseze, detesta orice era prea zgomotos şi nu ştia bine ce părere are în legătură cu bucuriile „vulgarităţii", până acum, când ştia că Miriam va fi impresionată. Şi a fost.

Henry rătăcise biletele, le găsise, le pierduse din nou şi în cele din urmă iar le găsise. În sfârşit, când a venit ziua cea mare, Henry şi Miriam şi-au petrecut după-amiaza în piaţa Camden, cumpărându-şi haine negre. Cu toţii aveam pe noi ţoalele cele mai impresionante, dar pantofi comozi. Bushy ne-a dus pe toţi acolo şi ne-a lăsat în Soho Square. Soho era mereu aglomerat, dar în seara asta erau om lângă om.

— Cu riscul că vorbesc ca o mătuşă bătrână, pot să întreb dacă chiar trebuie să ne aşezăm la coadă? a spus Henry, în timp ce ne apropiam de şirul de oameni. Nu avem bilete bune? Nu există o intrare specială?

— Asta e intrarea specială.

Coada ajungea deja până pe strada următoare. De-a lungul ei numeroşi bişniţari cumpărau şi vindeau bilete. Atmosfera era plină de viaţă, aproape violentă şi turbulentă, cum opera şi teatrul nu sunt niciodată. După cum a remarcat Henry:

— La spectacolele mele nu e niciodată aşa.

Chiar şi după atâţia ani publicul era nebun după Stones, trupa londoneză prin excelenţă, care cânta acum acasă, într-o locaţie mică. Zeci de fotografi se înghesuiau pe după bariere, luând instantanee cu starurile de televiziune în ţinute ţipătoare care-ţi luau ochii. Miriam a trebuit să-i atragă atenţia lui Henry asupra acestor oameni şi să-i identifice pe copiii cântăreţilor de rock’n’roll pe care îi idolatrizaserăm în anii ’60, care compuneau acum o nouă dinastie şi se asemănau, la „capitalul social”, cu marile familii nobile din *ancien régime*.

Înăuntru, în drum spre bar, am dat peste Femeia Catâr. Era însoţită de un băiat arătos, purta ochelari

mici cu rame negre, ca un fotomodel devenit bibliotecară. Ne-am sărutat pe obraz şi m-a întrebat de Henry. „E cum îl ştii”, am răspuns. „N-ai vrea să luăm cina toţi trei săptămâna viitoare?”

A fost de acord, dar înainte să putem stabili ceva a început nebunia: trupa se pregătea să apară pe scenă. Oamenii se grăbeau să ajungă la locurile lor.

Deşi cântau melodiile alea de treizeci de ani, nu au lăsat să se vadă plictiseala; ştiau să facă spectacol, mai ales Keef. Extazul lui Miriam a fost suficient pentru Henry, care era hipnotizat nu numai de trupă, ci şi de atmosferă şi de public. (La teatru îi plăcea să stea în spate, să fie cu ochii pe public. Susţinea că femeile se mângâiau singure – pe braţe, pe picioare şi pe faţă – în timp ce priveau piesa. „Ce blânde sunt cu ele însele”, spunea el. „Mă întreb dacă aşa le mângâie mamele lor când sunt mici.”) La Stones, faptul că putea să stea la o masă în rândul întâi de la balcon era principala atracţie. În ciuda genunchilor şubrezi, Miriam părea temporar resuscitată şi a dansat când au cântat *Street Fighting Men*.

Când tocmai plecam, îndreptându-ne spre maşina lui Bushy parcată după Centre Point, prietena lui Henry ne-a prins din urmă şi ne-a propus să mergem la hotelul Claridge, unde Mick avea un apartament şi „dădea o petrecere”. Tom Stoppard, o cunoştinţă de-a lui Henry, sugerase că lui Henry s-ar putea să-i placă de Mick. Bushy ne-a dus acolo.

Pe măsură ce ne apropiam, entuziasmul lui Miriam părea să se évaporé; a început să spună că n-o să fie „în elementul ei”. Cum nu mai fusese niciodată în aceeaşi cameră cu un „cavaler al regatului” – ar trebui să-i spunem „Sir”? – a încercat să-l convingă pe

Bushy s-o ducă acasă.

— Ce prostii vorbeşti, Miriam! a spus Henry. N-o să accept aşa ceva. Odată ce ajungem acolo o să vezi că Mick e de treabă, a spus el, ca şi cum avea de unde să ştie. E un om în carne şi oase, ca noi. Nu e ca…

— Cine?

— Ozzie Osbourne.

Henry şi cu mine am refuzat să intrăm fără ea şi am spus că vorbim noi. În holul sclipitor, fetele de la PR şi gură-cască tropăiau de colo-colo. Bushy găsise o caschetă jerpelită în portbagajul maşinii şi a insistat să ne însoţească până sus în liftul tapetat cu oglinzi, abordând o atitudine plină de respect şi dând din cap plin de încredere la agenţii de securitate ai lui Jagger, în timp ce se atingea uşor pe nas ca şi cum ar fi avut înăuntru un secret asupra căruia încerca să atragă atenţia. Bushy voia să fie luat drept un membru al stafului, ca să poată să-l zărească pe Mick, pe care îl venera ca pe un tovarăş în ale bluesului.

Şi iată-l pe Jagger, în formă şi amabil, ca un om care văzuse totul şi înţelesese cea mai mare parte. Ieşise să-şi întâmpine oaspeţii la uşă, alături de înalta sa prietenă. Înăuntru, în timp ce începeam să bem, Jagger a mâncat, şi-a verificat e-mailurile şi s-a uitat prin ziar, a trăncănit cu prietenii şi cu fiica lui, Jade. Lui Henry i se făcuse foame între timp şi nu-i venea să creadă că Jagger stătea acolo şi mânca şi nu-i oferea nimic. În cele din urmă, Jagger a comandat nişte sandvişuri pentru Henry, care le-a primit cu un dispreţ recunoscător.

Jack s-a bucurat să vadă tatuajele lui Miriam. Ea

pretindea că fusese influenţată de *Tattoo You*[33]. După aceea a fost fericită să stea afară pe balcon, să privească peste oraş și să pălăvrăgească cu o fată la modă, care s-a dovedit a fi scientoloagă. Poţi fi sigur că unul dintre lucrurile pe care le au în comun bogăţii şi săracii e interesul pentru superstiţii; cu toate astea, nici măcar Miriam nu putea să venereze un bărbat pe nume Ron.

Stăteam într-un cerc mic şi discutam despre Blair, Bush, Clinton, despre care Henry avea multe de spus, dar Jagger era mai discret. E cam târziu pentru mine, i-am spus lui Jagger, care a zis că rareori se culcă înainte de patru, dar că doarme întotdeauna opt ore. Jagger şi Henry au avut o conversaţie despre somnifere, Jagger spunând că e precaut cu chestiile astea, că nu vrea „să ajungă dependent”. Lumea continua să vină şi să plece, de ca şi cum asta făceau eleganţii Londrei, se fâţâiau unii prin apartamentele altora la unu noaptea.

Cum face tot omul normal cu un zeu al rockului, am avut o discuţie informativă cu Jagger despre şcolile particulare bune din vestul Londrei. Când m-am hotărât să plec şi îmi căutam haina, Jagger l-a adus la mine pe un bărbat pe care nu prea l-am recunoscut şi care venise mai târziu.

— Vrea să te cunoască, a spus Mick şi mi-a explicat că sunt tovarăşi de crichet şi merg împreună la meciurile importante din toată lumea. George ştia totul despre crichetul indian.

Trăiam destul de aproape de lumea modernă cât să-l recunosc pe tipul ăsta, George Cage, drept autor

33 Album al trupei Rolling Stones din 1981.

de versuri pentru muzică şi interpret. Mi se părea oarecum lucios, strălucea de sănătate, succes şi lipsa de idei pe care o dau confortul şi adulaţia. Miriam, care intrase şi ea între timp, părea să ştie cine e George şi era încântată.

— Fiica mea te admiră, a spus ea voioasă.

— Asta e bine, a spus el. De obicei mamele mă admiră.

Am spus că trebuie să plec, că o să iau un taxi de pe stradă. Am remarcat că George continua să se uite la mine şi, într-un final, când îmi luam haina, a venit şi m-a rugat să-i arăt braţul.

— O să ţi se pară straniu, dar e ceva care mă face curios, a spus. Pot să-l văd?

Voia să se uite la ceasul meu.

I l-am arătat. Era un ceas vechi şi greoi cu brăţară de argint şi limbi late sub geamul gros şi zgâriat. Un ceas cu cifre clare şi care arăta şi data, tot ce-ar putea cere un om care vrea să se orienteze.

S-a aplecat ca să-l studieze. Mi-a cerut să-l scot ca să se poată uita pe spate. Nu mi-a trecut prin minte niciun motiv să-l refuz.

Şi-a pus ochelarii şi l-a studiat. Când mi l-a dat înapoi a spus:

— Pot să te întreb de unde îl ai?

— Îl am de multă vreme, am răspuns eu. De ce mă întrebi?

— Tatăl meu avea unul similar.

— Nu cred că sunt scumpe. Cu ce se ocupa?

— Avea o fabrică. Era om de afaceri. În partea de sud a Londrei.

I-am susţinut privirea.

— Mustaq? am spus.

A dat din cap.

— Eşti fratele Ajitei?

— Corect.

— Dumnezeule, am spus. Ce face, e bine?

— O, da. Credeai că nu va fi? Trăieşte în New York cu cei doi copii ai ei. Sau cel puţin unul din ei. Celălalt e la facultate.

Şi-a scos telefonul şi s-a uitat la el.

— O s-o sun mai târziu. Vrei să-i spun că te-am văzut?

— Te rog.

— Ce şoc, nu?

— Cu siguranţă.

— Mă duc în oraş să dansez. Nu undeva elegant – locuri groaznice, de fapt. Nu vrei să vii cu mine? Poate mai stăm de vorbă. Pe urmă te duce şoferul meu acasă.

I-am spus că, dată fiind profesia mea, încep lucrul dimineaţa devreme. Pe urmă l-am întrebat:

— Mustaq, cum ai ajuns să te ocupi de muzică? De fapt, îmi amintesc că îmi cântai.

— Îmi pare rău. După ce a murit tata, când eram în India cu soră-mea, la unchiul meu, nu am ieşit din casă timp de doi ani, timp în care am învăţat să cânt la tobe, la *tabla*[34], la chitară, la pian. Orice făcea zgomot. Orice i-ar fi displăcut lui taică-meu. Aşa am ajuns să fiu unul dintre primii care au mixat jazz, rock, melodii din filmele de Bollywood şi muzică clasică indiană. Tu ştii că mereu am vrut că fiu un tânăr american şi la New York am găsit nişte băieţi cu care să cânt. Îmi plăcea să fiu pe scenă şi nu mi-a fost niciodată frică.

34 Tobe mici specifice nordului Indiei.

Dar probabil că eşti prea obosit să vorbim acum.

Ascultându-l, mi-am dat seama că nu se schimbase deloc, doar că acum avea gesturi uşor exagerate, ca un actor care se joacă pe sine însuşi cu prea mare seriozitate.

— Putem să ne mai vedem? a întrebat, scoţându-şi Blackberry-ul. E în regulă dacă-mi notez numărul tău?

— Sigur.

În ciuda atitudinii formale şi elegante, înainte să plecăm m-a apucat încă o dată de braţ, uşor, ca şi cum ar fi vrut să mă mângâie, şi-a apropiat faţa de cadranul ceasului şi s-a uitat la mine de două ori, întrebător. Poate că m-a amuzat, dar îmi aminteam, de pe vremea când ne luptam în camera lui, cât e de tenace.

Pe drum spre casă, în maşină, am spus:

— A fost straniu să-l revăd pe Mustaq – sau George Cage, cum îşi spune acum.

— Se dădea la tine clar, a spus Henry. Aş spune că era înnebunit. Aţi avut cândva o pasiune unul pentru celălalt?

— O preferam pe soră-sa.

— El te prefera pe tine, a murmurat Miriam.

— Şi încă te preferă, a spus Henry, chicotind.

Am întrebat-o pe Miriam ce ştie despre George Cage. Auzisem de el, dar apăruse în lumina reflectoarelor chiar când eu îmi pierdeam interesul pentru pop şi îl preferam pe vechiul, haoticul, eclecticul Miles.

— El şi iubitul lui apar mereu în tabloide. Cum se face că-l cunoşti? a întrebat Miriam.

— Miriam, familia lui locuia aproape de noi,

dincolo de parcul din Bickley. Ai uitat că am fost cu sora lui, Ajita?

— Evident, a spus ea. Ştiam eu că l-am mai văzut.

— Nu cred că l-ai văzut, am spus eu, amintindu-mi ce păreri împărţite aveam la vremea aia.

— A, da, îmi amintesc – subliminal, a insistat ea. Am încredere în intuiţiile mele.

— Chiar te-ai bucurat să-l vezi? a întrebat Henry. Arătaţi amândoi de parcă v-ar fi lovit o cărămidă în cap.

— O să mă mai întâlnesc cu el, dacă mă caută. Vii cu mine?

Miriam s-a întors şi m-a împuns cu degetul.

— Nu te-am instruit eu, frate, s-o cauţi pe indianca aia?

— Nu că ţi-aş fi urmat sfatul.

— A ştiut cumva, şi te-a auzit. Ai face bine să ai grijă – dragostea pierdută se întoarce la tine.

— S-ar putea să aibă dreptate, a spus Henry.

În timp ce Miriam şi Henry se giurgiuleau pe bancheta din spate şi Miriam spunea ce seară grozavă fusese, eu îmi puneam tot felul de întrebări despre Mustaq şi mă gândeam ce ciudat fusese nu numai să dau peste el la petrecerea lui Jagger, dar şi să-l văd în noua lui încarnare.

Chiar când mă întrebam ce vrea de la mine şi în ce mă băgăm din nou, am avut certitudinea că mergeam în direcţia în care trebuia să merg.

Capitolul 19

Nu eram convins însă că o să mă mai caute vreodată George Cage, îmi imaginam că, aşa cum se întâmplă cu majoritatea celebrităţilor, viaţa lui se concentra pe ţinerea oamenilor la distanţă. Între timp,

în mintea mea se născuseră întrebări. Oare Ajita voia să mă vadă? Dar eu voiam s-o văd?

George Cage şi-a pus secretara să mă sune o săptămână mai târziu, să mă invite la o petrecere. Cu toate că nu urma să fim singuri, mi-am dat seama că George voia să vorbească cu mine despre trecut. Aş fi putut refuza să-l întâlnesc pe Mustaq – eu tot aşa îi spuneam –, dar în ultima vreme mă gândisem la tatăl lui, a cărui figură îmi apăruse în vise. Mortul nu numai că îşi numeşte criminalul, dar îi şi murmură numele la infinit, aşteptând să fie auzit.

Şi nici Ajita nu dispăruse din viaţa mea, cum credeam eu. Ea trăia undeva în lumea reală, nu exista numai în mintea mea. De fapt, cu ea voiam să intru din nou în legătură. Încă o dată, părea urgent. Aveam nevoie de ajutorul fratelui ei într-un fel sau altul. Poate era posibil să iau o decizie.

Am acceptat să merg la petrecere şi am întrebat dacă pot să vin cu un prieten. Sunt bucuros să merg în locuri unde nu am mai fost, dacă e şi Henry cu mine.

Casa din Soho a lui George Cage era înaltă şi îngustă, pe o alee care începea din strada Wardour, înghesuită între un studio de tăiat peliculă de film şi un bordel cu accesul liber, care oferea rusoaice, asiatice şi negrese.

— Până şi bordelurile sunt multiculturale acum, a remarcat Henry, în ciuda locaţiei, în casa lui George domnea o linişte luxoasă, de parcă ar fi fost izolată fonic. Decorul era alb; angajaţi orientali ofereau tăvi de băuturi şi de sushi. Câini scumpi adulmecau şliţurile domnilor. Pe pereţi erau fotografii de bună calitate. Regine din zona de est, pline de inele, se amestecau cu bărbaţi tineri, din clasa superioară, cu

costume nepreţuite, cu staruri pop, pictori, cercetători din Partidul Laburist şi, spre surprinderea mea, vreo doi fotbalişti din Premier League – unul într-o haină albă de blană – care stârneau mai mult interes decât starurile pop.

George Cage ne-a prezentat pe mine şi pe Henry lui Alan, „viitoarea lui soţie”, care era iubitul lui de cinci ani, bărbatul cu care intenţiona să se „căsătorească”, imediat ce parteneriatele civile între persoane de acelaşi sex deveneau legale. Alan, care avea spre cincizeci de ani, era îmbrăcat în pantaloni scurţi şi tricou fără mâneci, şosete albe şi sandale. Într-o mână avea, în permanenţă, un pahar de vin şi o ţigară subţire cu marijuana. Era musculos şi voia ca toată lumea să ia cunoştinţă de acest fapt. Era arătos şi avea o decadenţă seducătoare, care sugera că nu se dăduse în lături de la prea multe experienţe.

Am aflat aproape imediat că fusese fascist, mecanic de metrou, alcoolic, drogat şi traficant de droguri; îşi făcuse porţia de „pârnaie”. În consecinţă, părea să sugereze, era suspicios faţă de „şarlatanii” ca noi, care păreau să supravieţuiască într-o lume falsă, plină de vorbărie, a cărei violenţă era ignorată. Când mi-a spus de unde e, am fost încântat să-l informez că şi eu crescusem la câţiva kilometri distanţă. Când eram mici, Miriam şi cu mine luam autobuzul spre Ladywell Baths şi petreceam acolo câte o zi întreagă.

— Şi deci cu ce te ocupi? a întrebat el. Eşti implicat în politică şi tu?

— Sunt terapeut.

— Am şi eu un terapeut, a spus el. Aromaterapeut. Tu foloseşti esenţe?

— Nu.

— Nici măcar lumânări vanilate?

În timp ce mă întrebam dacă Freud o fi avut vreun punct de vedere asupra lumânărilor cu aromă de vanilie, Alan mă privea cu scepticism, ca şi cum avusese de gând să mă recomande mai multor persoane, dar acum se mai gândea.

El şi Mustaq se cunoscuseră într-un bar, mi-a spus. Încă se mai culcau uneori la zece seara şi se sculau la două noaptea să bată barurile gay în zorii zilei. Într-un loc ajunseseră pe la patru dimineaţa şi li se spusese că „e prea devreme”. Alan se simţise întotdeauna ca acasă în locurile astea, cu oameni pe care-i considera „de-ai lui”, oameni fără scop în viaţă, pierduţi, neîmpliniţi şi „pervertiţi”, iar Mustaq îşi găsise şi el un loc printre ei.

Nu mi se părea să aibă vreun motiv să se simtă străin în lumea lui Mustaq, dar, pe măsură ce apăreau tot mai mulţi prieteni de-ai lui Mustaq, Alan începea dintr-odată să vorbească cu accent de clasă superioară, ascuţit, absurd, superior; o Lady Bracknell[35] drogată. Mustaq părea să fie obişnuit şi nimeni altcineva nu l-a luat în seamă, conştienţi poate că era un risc pe care ţi-l asumai cu poponarii.

Mustaq mi-a spus că ţine neapărat să mă prezinte încă unuia dintre „ai noştri”. Nu eram sigur ce vrea să spună; s-a dovedit a fi vorba despre un asiatic durduliu într-un costum Prada, tot un zâmbet. Era Omar Ali, cunoscutul proprietar al unui lanţ de spălătorii cu autoservire şi curăţătorii, care îşi

35 Personaj din Importanța de a fi onest de Oscar Wilde, întruchipare a snobismului.

vânduse afacerea pe la mijlocul anilor ’90 ca să intre în mass-media.

Acum, pe lângă faptul că era un partizan ferm al industriei antirasiste, Omar Ali făcea televiziune pentru, cu şi despre minorităţi. „Paki” fuseseră întotdeauna consideraţi incomozi din punct de vedere social, prost îmbrăcaţi, ciudaţi din punct de vedere religios şi reprimaţi. Dar Omar Ali, care era gay, ştia bine cât de interesante şi la modă puteau deveni minorităţile – sau orice fel de excluşi –, cu condiţia să beneficieze de marketingul adecvat, urcând în acelaşi timp în ierarhia socială.

După ce fusese ales Blair în 1997, Omar devenise Sir Ali of Lewinsham, de la zona dură a oraşului de unde se trăgea. Tatăl lui, un jurnalist pakistanez radical, care criticase numeroasele înţelegeri ale lui Bhutto cu mullahii – şi care, s-a dovedit, îl cunoscuse pe tata în India când erau studenţi –, murise de alcoolism într-o cameră din zona respectivă a oraşului. Cum se întâmplă adesea în familii, un unchi îl salvase pe Omar în acele vremuri thatcheriste, dându-i să conducă una dintre spălătorii şi spunându-i, în ciuda integrităţii care îi fusese fatală tatălui lui, să fugă din ghetoul ăla şi să facă bani, care nu au nici culoare, nici rasă.

Afinitatea de-o viaţă a lui Omar pentru *skinheads*, prieteni din copilărie care obişnuiau să-şi bată joc de el, i-a adus mai puţine necazuri decât ar fi făcut-o mai demult. Era ironic cum reuşea Omar să se împletească mereu cu vremurile. Lăudabilul lui antirasism îl transformase într-un membru ideal al diferitelor comitete. Acum, în calitate de milionar asiatic homosexual, era candidatul perfect la poziţii de

conducere. Musulmanii îl antipatizau pentru că susţinea plăcerea guvernului de a-i bombarda pe musulmani; iar Stânga şi Dreapta îl urau pe motive întemeiate, pe care nu reuşeam să mi le amintesc. Dar era protejat de un zid politic împrejmuitor. Nimeni nu putea să-l doboare, cu excepţia lui însuşi.

Lordul Ali era plin de el pentru că de multă vreme era la cârma jocului. Niciodată scrupulele nu-l împiedicaseră să combine practici viclene de afaceri cu socialismul Partidului Laburist. Acum bineînţeles, mulţi foşti stângişti se orientau – sau încercau să se orienteze – spre lumea afacerilor şi spre cultura spiritului întreprinzător promovată de guvernul Thatcher, pe care le dispreţuiseră atât de tare. Era deja acceptabil să-ţi doreşti mai mulţi bani decât ţi-ar fi trebuit, să-ţi savurezi lăcomia. Cum pensionarea se arăta la orizont, mulţi foşti stângişti îşi dădeau seama că mai au numai câţiva ani la dispoziţie să facă bani „adevăraţi”, aşa cum făcuseră mulţi dintre prietenii lor, majoritatea în film, televiziune şi, uneori, în teatru.

— Tot mai susţii războiul? l-a întrebat Henry. Henry băuse şampanie repede, cum făcea când participa la astfel de evenimente sociale. De obicei, când ne pregăteam să plecăm el era gata să ţină un monolog. Cred că ai rămas singurul.

Omar era obişnuit cu aşa ceva.

— Sigur că da. Înlăturarea dictatorilor e un lucru bun. Ai vreun argument împotrivă?

S-a uitat spre mine.

— Ştiu cine eşti, a spus. Dar ce scrii tu mi se pare greu de citit.

— Excelent.

— Amândoi ne tragem din familii musulmane şi

nu-i aşa că fraţii şi surorile noastre trebuie să se alăture lumii moderne sau să rămână în Evul Mediu? Nu le-am făcut o favoare irakienilor?

Îmi dădeam seama că Henry se enervează şi Omar îşi dădea şi el seama. Omar avea o figură obraznică şi îi făcea atâta plăcere enervarea lui Henry, încât a continuat:

— Ca un homosexual musulman ce mă găsesc, cred că şi alţi musulmani ar trebui să aibă ocazia să se bucure de acelaşi liberalism ca şi noi. Nu am de gând să fiu ipocrit…

Henry l-a întrerupt:

— Aşa că l-ai îndemnat pe Blair să facă praf cât de mulţi irakieni nevinovaţi?

— Uite ce e, irakienii ăştia n-au niciun fel de ştiinţă, de literatură, n-au nicio instituţie decentă şi au o singură carte. Poţi să-ţi imaginezi ce înseamnă să te bazezi numai pe atât?… Noi trebuie să le dăm lucrurile astea, chiar dacă asta înseamnă să-i omorâm pe mulţi dintre ei. Nimic nu s-a făcut pe lumea asta fără să moară câţiva oameni. Ştii bine că aşa e. I-am spus lui Tony, când termină cu Bagdadul, poate să se apuce de alte zone. Ca de exemplu Bradfordul. Omar a făcut un gest afectat şi a continuat: Nu ştiu de ce spun lucrurile astea. Sunt un om cu opinii moderate, mereu am fost.

Alan, care stătea lângă noi, a intervenit:

— Numai în ce priveşte politica.

— Niciodată nu mi-am dorit altceva decât să uşurez situaţia clasei muncitoare.

— O, da, asta-i tot ce ne lipsea – cineva care şi-a făcut un rost prin propriile eforturi.

— Problema lui Blair e că se păcăleşte singur, a

spus Henry. Şi nu-i face deloc bine să fie înconjurat de oameni ca tine, care nu fac decât să-i spună ce tip de treabă e.

— Voi stângiştii comunişti, a spus Omar, nu renunţaţi niciodată, nu-i aşa?

Mai târziu i-am amintit lui Henry că nu fusese întotdeauna aşa de anti-Blair cum îi plăcea lui – şi multora dintre prietenii noştri – să arate. Henry şi Valerie fuseseră chiar invitaţi la Chequers, reşedinţa de la ţară a primului-ministru, pe la începutul întâiului său mandat. Pe invitaţie scria „ţinută lejeră” şi Henry se îmbrăcase în costum, cu cămaşa deschisă la gât. Printre oaspeţi se numărau un fost fotbalist neinteresant, o prezentatoare de ştiri şi un atlet sau un canotor, Henry nu era foarte sigur. Blair, care, spre surprinderea lui Henry, i-a spus că la un moment dat se gândise să se facă actor, purta ceva care părea să fie jeanşi Lee Cooper extrem de strâmţi şi o cămaşă roşie descheiată, cu încreţituri, şi pantofi negri lucioşi. Henry se aşteptase să cunoască un tribun al clasei muncitoare, nu un tribut adus lui Brian May.

În timp ce Omar Ali şi Henry se contraziceau, eu am remarcat că Mustaq, gazda cu experienţă, se învârtea printre oaspeţi prezentându-i pe unii altora, ţinând lucrurile sub control. Nu uitase însă de mine. Mi-am dat seama că rolul meu era, printre altele, acela de a fi prezent când Mustaq îi spunea lui Alan – deşi îmi închipuiam că ar fi trebuit să ştie deja – că noi doi crescuserăm în acelaşi cartier şi că îi cunoscuserăm pe sora şi pe tatăl lui.

Alan nu părea fascinat şi s-a îndepărtat. Dar Mustaq mi-a spus că vrea să continuăm şi m-a condus într-o cameră de zi frumos aranjată, apoi a închis uşa.

În timp ce el deschidea încă o sticlă de şampanie, am întrebat:

— Ajita vine vreodată la Londra?

— Ai vrea s-o vezi?

— Aş vrea.

— Cred că ea şi soţul ei au de gând să vină spre sfârşitul anului. Ce e cu privirea asta – eşti sceptic?

— Ar însemna să deschid o uşă pe care am încercat s-o închid acum multă vreme, am răspuns.

— De ce s-o închizi?

— Eram îndrăgostit de sora ta, dar într-o bună zi a plecat definitiv.

— Înţeleg de ce vrei să te opui. Eu unul abia de curând am reuşit să-mi trezesc interesul faţă de trecut. Datorită numelui meu „pop” şi a pielii deschise n-am mai fost confundat cu un pakistanez de ani de zile – cum i s-a întâmplat lui Freddie Mercury, altul care a „dispărut” în celebritate. N-am vorbit niciodată despre fabrică sau despre grevă, a continuat, nici măcar când jurnaliştii au deschis subiectul. Nu am încercat să ascund nimic, dar nici n-am bătut toba. Am spus doar că fusese o „perioadă proastă” şi, oricum, eram foarte tânăr. La urma urmei, toţi băieţii din lumea populu, ca Bowie, au încercat să se reinventeze.

— Şi acum vrei să te întorci? am întrebat.

— Ai văzut fabrica în timpul grevei?

— Mi-o amintesc pe Ajita intrând – pe bancheta din spate a maşinii tatălui tău.

— M-a obligat şi pe mine, de câteva ori. Plângeam şi făceam pe mine înainte să plecăm de acasă. Era înfricoşător, urletele, cărămizile, bucăţile de lemn cu care aruncau în noi.

— De ce făcea aşa ceva?

— Planul era ca noi să preluăm afacerea când va veni momentul, aşa că voia să ştim ce se petrece în lumea reală.

S-a ridicat în picioare.

— Vreau să mai vorbim, dar trebuie să mă întorc la petrecere.

Credeam că o să-mi strângă mâna, dar el voia să se uite la încheietura mea.

— Ţi-ai scos ceasul.

— Nu-l port tot timpul.

— N-o să renunţ, a spus.

— E limpede că e important pentru tine.

— Mă gândesc mult la tata. Am încercat să fiu un om fără copilărie. Dar e ceva ce vreau să aflu. A fost ucis, în definitiv, şi nimeni n-a fost pedepsit pentru asta. N-ai urmărit cazul?

— Am încercat, dar nu ştiu să fi existat vreo concluzie.

— A rămas în aer. Era un simplu pakistanez, iar greva le provoca neplăceri politicienilor.

— Parcă se făcuseră nişte arestări.

— Au arestat pe cine nu trebuia, evident. Ucigaşii sunt încă în libertate. Dar nu pentru multă vreme.

M-a condus spre uşă, unde Henry mă aştepta să mergem împreună să mâncăm nişte curry.

— Bărbaţii care au fost arestaţi nici nu se apropiaseră de casa noastră, a spus Mustaq. Şi atunci cine a fost? De ce au făcut-o? Ce motiv să fi avut?

Apoi a adăugat:

— Am o casă în Wiltshire. Nu o casă tipic englezească de ţară – chichineaţa mea e confortabilă şi călduroasă. Vrei să vii? O să avem timp să stăm de

vorbă. S-a uitat la Henry: o să veniţi?

— Da, a spus Henry. O să venim.

— Mustaq, îi dai Ajitei numărul meu? am spus.

— Bineînţeles. Dar o să aibă emoţii să te sune, cum ai şi tu. Te rog – fii blând cu ea, da?

PARTEA A DOUA

Capitolul 20

— Oh, Jamal, iubitul meu, a trecut atâta vreme, sărută-mă, sărută-mă din nou.

— Mai bine ţine-ţi mâinile pe volan, Karen.

— Pot să conduc cu o mână. Ştii că pot să fac multe cu o mână.

— Nu ştiam că vii la George în weekendul ăsta, am spus.

— Nu? Dar n-am mai ieşit de o veşnicie.

— Ai stat ascunsă în casă?

— Nu mi-a mers bine. Mi-a mers mizerabil şi asta m-a afectat. Putem să ne oprim să bem ceva?

— Nu.

— Doar un păhărel, într-un pub de ţară.

— Suntem în alt deceniu, mă tem.

— Nu cumva am devenit prea raţionali?

— Lumea a devenit aşa, dar sunt sigur că tu nu. E grozav să te văd din nou, Karen.

— Serios? Chiar aşa e, Jamal?

Karen mă ducea cu maşina la Mustaq.

Miriam se hotărâse să-şi trăiască viaţa, chiar dacă încă se mai simţea oarecum vinovată că-şi părăsise copiii şi casa. Oricum, ea şi Henry căutau o ocazie să plece undeva împreună. Cum găsiseră un club pe care nu le venea să-l rateze într-o vineri seara, urmau să vină la ţară sâmbătă după prânz. Aş fi putut să-i aştept sau să merg cu trenul.

A fost o surpriză când fosta mea prietenă Karen Pearl, „Scârba de la televizor”, s-a oferit să mă ia ea cu maşina. Nu ştiam că îl cunoaşte pe Mustaq, dar am aflat că de-a lungul timpului el apăruse de mai multe ori în emisiunile ei. Din când în când, Karen mergea la casa lui de la ţară să-şi revină după agitaţia din viaţa ei.

Şi-a făcut apariţia în faţa casei mele într-o maşină roşie minusculă, care urla când apăsa pe acceleraţie. Îi ceruse soţului ei să i-o cumpere drept compensaţie pentru că o părăsise, iar lui i s-a părut un schimb mai mult decât echitabil. După ce că eram deja neliniştit la gândul întâlnirii cu Mustaq şi al întrebărilor lui inevitabile, goana pe autostradă înghesuit într-un spaţiu mic alături de Karen mi-a crescut ritmul cardiac.

— Eu sunt încântată şi absolut în al nouălea cer că am plecat de acasă, a spus ea. Tu?

Mă simţeam nefiresc de aproape de şosea. Karem dăduse muzica tare, în cea mai mare parte ABBA, dar şi, special pentru mine, Gladys Knight şi The Supremes, şi am fumat amândoi întruna, ca pe vremuri. De două ori a lăsat jos capota ca să-mi demonstreze cum se face.

— Super tare.

— Nu-i aşa? Suntem aşa de bătrâni deja, Jamal. Fetele mele cresc, a spus ea. Sunt amândouă la faza uşilor trântite şi a celularelor pierdute. Dar ne distrăm grozav ca între fete – mă simt de parcă aş fi din nou la internat. Altfel, în ciuda opiniei depravate pe care o ai despre mine, nu prea am ocazia să mă distrez în ultima vreme. Tom – soţul ei – le-a dus pe fete, şi pe prietena lui, care e şi ea mai mult sau mai puţin

adolescentă, la Disneyland, la Paris. Cum au cu toţii aceeaşi minte, o să se distreze de minune.

— Tu ai pe cineva?

— Eu sunt intangibilă, a răspuns ea. Asta o să te facă să râzi – ştiu ceva care o să-ţi placă.

— Spune-mi.

— Ei bine, acum câteva săptămâni m-am gândit să-mi fac un cadou. Am făcut o încercare cu o potenţială jucărie masculină. Auzisem că asta fac fetele mai în vârstă. L-am dus cu forţa pe puştiul cu pricina, bine făcut şi mofturos, într-o cameră de hotel care m-a ars la buzunar. Erau şampanie, droguri şi, cum spuneai tu, fundul meu cel vast în chiloţei roşii de mătase, totul pregătit. Şi băieţelul atât de in formă şi dulce…

— Faimos?

— Pe cale să devină. Deocamdată e figurant – roluri cu dialog, ţine seama, dar mai degrabă cuvinte decât propoziţii – într-un serial de televiziune. Cu preţul puţinei demnităţi care mi-a mai rămas, mi-am scos cea mai mare parte din haine, prezentând chiloţeii amintiţi într-o manieră provocatoare, după mintea mea.

— O, uau.

— El stătea pe marginea patului şi mă ţinea de mână, uitându-se cred, la cât e de zbârcită. Ori asta, ori îl hipnotizase oja. Peste jumătate de oră era în metrou şi se îndrepta spre casă. Eu am rămas o vreme acolo, plângând…

— O, Karen…

— Eram gata pentru o supradoză, domnule

DeMille[36]. Pe urmă m-am dus acasă şi m-am băgat în pat lângă fete. Oh, Jamal, gândeşte-te la toate nopţile pe care le-am irosit noi doi nefăcând dragoste.

— Au fost multe, am spus eu. Dar m-am bucurat de fiecare din ele cu tine.

— Ai devenit mai drăguţ la bătrâneţe, Jamal. E plăcut să stau iar de vorbă cu tine. De ce nu mă mai suni niciodată? Ah, las-o baltă, azi vreau să gândesc pozitiv. Nu asta ne spun toţi psihologii?

— Nu.

— Atunci ce ne spuneţi?

După o vreme, a spus:

— Vine şi Henry, nu? îmi pui o vorbă bună?

— Acum îţi place de Henry? Voi doi nu puteţi să petreceţi zece minute împreună fără să vă certaţi.

— Dragule, n-ai cunoscut niciodată disperarea? E bărbat, nu? Cel puţin de la brâu în jos, şi e liber.

— Tocmai a fost ocupat, am spus.

— Cine a pus mâna pe bătrânul vulpoi?

— Soră-mea.

— Nu încerca s-o includă în documentar?

— Ba da.

— La dracu' cu artiştii şi ideile lor spontane, îi urăsc. Aminteşte-mi să-l omor când îl văd. Vine şi sora ta în weekendul ăsta?

— Sâmbătă.

— Se iubesc?

— Da.

— Nici nu credeam că Henry o să reziste mult pe

---

36 în original, „/ was ready for my overdose, Mr DeMille", parafrază a replicii „Im ready for my close-up, Mr DeMille" (Sunt gata pentru prim-plan), din filmul Sunset Boulevard, în regia lui Billy Wilder, în care regizorul Cecil B. DeMille joacă rolul lui însuși.

piaţă. S-a dus speranţa mea. Tu eşti singur?

— Nu se mai întâmplă nimic. În ultima vreme abia dacă mai e vreun fior.

S-a întors şi s-a uitat la şliţul meu.

— Da, cum să nu.

— Gândul la chestiile astea e foarte departe de mine. Josephine a fost treabă grea. Uneori cred că mi-e dor să fiu îndrăgostit, sau să fiu iubit. Un pic de pasiune din când în când ar fi senzaţional.

— Priveşti dragostea prea obiectiv. Vezi prin ea. Mă gândeam… mi-ai spus odată o chestie. Că nu poţi să suferi să te îndrăgosteşti, că e ca şi cum ai fi tras în jos pe ţeavă. Că pierzi controlul, e o nebunie.

— Am spus eu asta?

— Asta ai simţit cu Josephine?

— Eşti atras într-o stare elementară de necesitate, îl idealizezi exagerat pe celălalt, te pierzi în amăgire şi într-o zi te trezeşti şi te întrebi cum ai ajuns acolo. Da… Dar…

Nu voiam să-i spun, de teamă să nu mă întristez singur, dar îmi plăcuse să fac parte dintr-o familie, îmi plăcuse să-i am pe Rafi şi pe Josephine lângă mine, să le aud vocile în casă, să le văd pantofii împrăştiaţi prin tot holul.

O cunoscusem pe Josephine la o prelegere pe care o ţineam. „Cum să uiţi”. Ea era studentă la psihologie, dar se plictisise de abordarea „şobolani drogaţi”. Eram împreună doar de câteva luni când a rămas însărcinată. Tata murise cu vreo optsprezece luni în urmă şi eram nerăbdător să-l înlocuiesc cu alt tată: eu însumi. Locuiam în apartamentul unde îmi primeam pacienţii şi începeam să câştig decent.

Josephine avea apartamentul ei, pe care i-l lăsase

mama ei, şi am cumpărat o casă mică aproape de noul meu birou. Eram împreună de puţină vreme, când am şi pierdut-o în favoarea altui bărbat, fiul meu. Sau, mai bine spus, ne-am pierdut unul pe altul în favoarea lui şi niciunul dintre noi nu s-a ostenit să se întoarcă. Desigur, multe relaţii au nevoie de un „al treilea obiect” ca să funcţioneze: un copil, o casă, o pisică; un obiect deţinut împreună. El a fost acest obiect, dar şi o piedică. Josephine ştia să fie mamă; să fie femeie era mult mai greu. A aşteptat mult până să încerce să afle ce ar putea să presupună asta.

Când Rafi era mic, îl sărutam întruna, îl lingeam pe burtă, îi băgăm limba în ureche, îl gâdilam, îl strângeam până nu mai putea să respire, râdeam de saliva care îi curgea pe faţă, de bărbiţa lui ca un guler victorian. Îmi plăcea la nebunie această intimitate: guriţa umedă a copilului, mirosul părului lui, lucruri care îmi plăcuseră şi la diferite femei. „Jucării” le spunea sânilor mamei lui. „Ce e gândirea?” întreba. „De ce au oamenii nasuri?”

Pe la şase ani, se scula devreme, ca şi mine, în timp ce Josephine dormea. Eu mă duceam la parter şi stăteam la masă, făcând însemnări despre pacienţi; sau pregăteam vreun articol ori vreo conferinţă. El îmi aducea împrumut cele mai bune pixuri ale lui, ca să scriu „mai frumos”, cum spunea el. Stătea cu mine – de fapt, adesea, peste mine; sau pe masă – ascultând muzică la CD playerul meu, cu nişte căşti mai mari decât obrajii lui. îi plăcea Händel şi când se entuziasma tare spunea: „Taţi, mă simt de parcă îmi dansează nişte omuleţi în burtică”.

Ne-am cumpărat haine verzi, identice, de la Gap, cu glugi căptuşite cu blană, pe care le purtam cu

ochelari de soare şi cu tenişi. Eu Cel Mare şi Pigmeul, ne botezasem, convins că arătăm bine. Când era mai mic mergeam mile întregi, în pas rapid, prin Londra, cu el în căruţ, oprindu-mă la cafenele să-l hrănesc şi să-l schimb. E uşor să vorbeşti cu femeile când ai un copil cu tine. E ca şi cum ai fi însoţitorul unei celebrităţi. Necunoscuţii îl salutau; oamenii îi dădeau şi îi cumpărau mereu câte ceva; femeile îl hrăneau, vorbeau cu el. El dispărea printre ele ca o minge de rugby într-o grămadă şi se întorcea duhnind a numeroase parfumuri, cu părul vâlvoi şi ochii ficşi, cu faţa plină de firimituri de biscuit.

Îmi plăcea să joc Monopoly şi să am vopsele, jucării, casete video şi mingi de fotbal împrăştiate pe podea; îmi plăcea să mănânc sandvişuri mititele şi când venea ăla mic la noi în pat în toiul nopţii pentru că „nu avea cu cine să vorbească”, când bea ciocolată caldă din biberon, oprindu-se numai ca să spună: „Vreau să te pup de multe, multe ori”, îmi plăcea cum se ţine de urechea mea ca să adoarmă; îmi plăcea chiar şi când mă atingea pe faţă ca pisica, în timp de dormeam după-masa. Îmi plăcea să-i citesc când făcea baie, în timp ce el stătea în cadă şi vorbea cu numeroşii omuleţi de plastic atârnaţi cu cârlige de frânghia de rufe de deasupra capului lui.

Rafi era o maşină de dorinţe, iar cumpărăturile erau hobby-ul lui preferat. La şcoală, când li se cerea să indice cartea preferată, el alegea catalogul de la Argos, pe care îl studia îndelung şi bifa tot ce îşi dorea. Din fericire, ca şi lui, şi mie îmi plăcea tot ce avea legătură cu Omul Păianjen, Incredibilul Hulk, Power Rangers şi Lion King, îmi plăcea să bat mingea cu el pe stradă şi să-l aud cum cântă Simfonia a Noua

de Beethoven la muzicuţă. Îmi plăcea să facem skandenberg, să ne fugărim şi să ne batem şi să-l ţin cu capul în jos, de glezne, uneori deasupra toaletei. Printre multe altele, ne plăcea să spunem bancuri, să înjurăm şi să lovim femeile peste fund.

Petreceam weekenduri întregi stând degeaba, mâncând pizza, înotând la băile Acton, dându-ne pase cu mingea de fotbal, uitându-ne la *Star Trek* sau *Indiana Jones*, genul de zile la sfârşitul cărora, dacă te întrebai „Mi s-a întâmplat ceva astăzi?” – şi la vremea aceea chiar ţineam un jurnal de genul ăsta –, singurul răspuns posibil era nu, nimic. În afară de faptul că ne bucuram unul de compania celuilalt şi nimeni nu poate întreba care e semnificaţia.

Când s-a terminat şi eu a trebuit să plec – nici acum nu ştiu dacă am făcut ce trebuie – pierderea părea nemăsurată; dar nu puteam să fac altceva decât să-mi continui viaţa, cât puteam de bine, văzându-l în fiecare zi, întrebându-mă ce pierdusem din evoluţia lui. Acum eşti tăticul altui băiat?” mă întreba.

— N-o să te compătimesc, a spus Karen în timp ce goneam spre casa lui Mustaq. Oricât m-ar tenta s-o fac. După toate probabilităţile, cu succesul şi relaţiile tale, o să găseşti pe cineva – şi încă pe cineva tânăr. Dar eu nu. Poate ar trebui să fim din nou împreună – doar puţin?

N-am ştiut ce altceva să fac decât să râd.

— Sunt sigură că nu le spui pacienţilor că ai făcut negoţ cu pornografie. Îţi cunosc secretele şi încă te mai iubesc, să ştii. Când eram împreună aveam mereu senzaţia că eşti mult prea distrus după Ajita ca să-mi dai prea multă atenţie.

— Mereu sunt distrus după cineva.

— Dar ţineai la mine, nu-i aşa, cu toate că eram groaznică şi proastă?

S-a aplecat spre mine şi m-a sărutat, atingându-mi şliţul cu dosul palmei.

— O, Doamne, da, am spus eu sentimental. Iisuse, mereu te-am iubit mai mult decât doar un pic, Karen.

— Eu am simţit mereu ca doar îţi ocupi timpul cu mine. Ţi-e frică să laşi pe oricine să se apropie de tine. Ne vrei şi pe urmă dispari.

A început să plângă, ceva care la ea se întâmpla foarte uşor. Îşi scosese pantofii cu tocuri şi şofa desculţă, cu fusta ridicându-i-se pe coapse. La douăzeci şi ceva de ani fusese sexy, dar chiar şi atunci avea o greutate fluctuantă şi îşi spunea „cartoful”. Orice talie ar fi avut, ştia că eu tot o găsesc atrăgătoare; era obişnuinţa, dar nu numai asta.

— Nu e prea târziu, Jamal. Nu putem s-o facem cum trebuie?

Am sărutat-o din nou, apăsându-mi limba pe a ei. Dincolo de ţigări, alcool şi parfum, simţeam mirosul cuiva pe care îl cunoşteam şi care îmi plăcea mult.

Capitolul 21

Stăteam deja cu stângiştii în Barons Court Road, iar liniile de tren Piccadilly şi District îmi treceau pe sub fereastră, făcând să zăngăne geamurile. Prima dată am văzut-o pe Karen sus, în spaţiile comune, unde stăteam când veneam de la bibliotecă, sau dimineaţa, luând micul dejun şi cu o carte serioasă – poate *Eulşi Se-ul”* sau *Écrits*[37] – în faţă.

Se gătea vegetarian, cu leguminoase şi paste fără

37 Eseu al lui Freud (Dos Ich und das Es, 1923).

gluten, cu mazăre pitică bolborosind pe foc şi mirosul de drojdie al pâinii de casă ridicându-se de sub un şervet pentru ceai. Imaginaţi-vă asemenea onestitate şi apoi, într-o dimineaţă de sâmbătă, vezi deodată o femeie care nu are pe ea decât rujul, pantofii cu toc şi portjartierul căutând ceva să arunce pe ea – care, în final, a fost un vechi palton al cuiva. Era ca şi cum ai fi văzut un star de cinema coborând dintr-un taxi pe Bromley High Street. Evident, erau şi alţii care umblau prin casă în pielea goală, doar că aceştia (bărbaţi şi femei deopotrivă) nu voiau decât să-şi expună cinstea.

O femeie din casă fusese colegă de facultate cu Karen, care venise la o petrecere şi rămăsese peste noapte. Când una din avocatele ranchiunoase s-a referit la ea drept „Scârba de la televizor" – un gen nou, cu toate că atunci nu ştiam, dar vreo isteaţă intuise că Karen reprezenta ceva legat de viitor – mi-a trecut prin cap că noi doi s-ar putea să avem ceva în comun.

A rămas în casă tot weekendul şi nimeni, de la Ajita încoace, nu mă mai făcuse să râd ca ea. Mă bine dispunea faptul că toată lumea din casă o displăcea din principiu. Când nu se plimba de colo-colo vorbind la telefon, se uita la seriale de televiziune, cu un teanc de *Cosmopolitan* în faţă, făcându-şi unghiile. După toate porcăriile care mi se întâmplaseră, neruşinarea, vulgaritatea şi gălăgia ei m-au trezit din amorţeală. Ce o fi văzut la mine n-am habar, ar trebui s-o întrebaţi pe ea. Cum ar fi putut să nu se termine prost?

Într-o vreme fetele îşi doreau să devină actriţe, dar în anii ’80 voiau să fie prezentatoare la TV. în perioada aceea Karen era reporter la un post local de

lângă Londra. A trebuit să cumpăr un televizor şi să-l car acasă pentru ca, dacă antena era îndreptată în direcţia potrivită, s-o pot vedea cum vorbeşte despre politica măruntă, despre jafuri şi chiar despre vreme.

Nu câştiga mult, dar ştia că la un moment dat va câştiga. Era conştientă de faptul că intrase, de timpuriu, într-o industrie capabilă de o expansiune inepuizabilă. Dacă Marea Britanie era în proces de dezindu-strializare – nu mai producea maşini, ambarcaţiuni sau haine – cum aveau oamenii să-şi câştige traiul? Lucrând ca ospătari, fabricând computere, vânzând servicii turistice? Karen părea să-şi dea seama că în viitor toleranţa oamenilor faţă de televiziune nu prea va avea limită. Aveam patru canale de televiziune; în curând aveau să fie sute.

Pentru numeroşii şomeri nu simţea niciun fel de compasiune. Urmând sfaturile bune ale familiei, îşi investise banii într-o locuinţă de lângă Canary Wharf şi o închiriase. Între timp, ca şi în studenţie, avea o cameră într-un apartament din Chelsea, unde stăteam şi eu uneori. Veneau pe-acolo tot soiul de fete cu care Karen fusese colegă de şcoală sau de facultate, uneori mai multe deodată, dar numai din cele cu nume care se terminau în „a” – Lavinia, Davina, Delia, Nigella, Bella, Sabrina, Hannah – şi stăteau pe covor cu picioarele întinse, vorbind despre ce puteau face, acum că lumea de deschisese pentru femei ca ele. O să câştige bani în districtul financiar sau o să fie artiste, înainte să devină mame?

În cele mai multe seri, Karen mă scotea în Londra cea rapidă, pe care o cunoscuse prin gaşca de la universitate. Mergeam în cluburile noi, mai ales la Groucho, cameră după cameră şi etaj după etaj de

decadentă adultă. Era cel mai şmecher loc, plin de scriitori, publicişti în vogă, regizori de reclame, producători de la *The Late Show* şi oameni de film, tineri, care lucrau la Canalul Patru, care tocmai începuse să facă filme cu buget redus. Adesea cineva ne lua acasă la Derek Jarman, un apartament mic într-un bloc vechi de pe Charing Cross Road, îi plăcea să citească din jurnalele lui scrise de mână, iar eu îmi doream să fiu şi eu ca el, atât de absorbit de sine, în timp ce în jur oamenii veneau şi plecau.

Mai era, bineînţeles, şi „noul" gen de cumpărături. În timp ce mama făcea o listă şi se întorcea cu articolele de pe ea (poate mai aducea uneori şi câte o surpriză, ciocolată sau biscuiţi), Karen îşi petrecea fiecare sâmbătă la cumpărături, pentru că îi plăcea să fie în „spaţii" cu magazine, şi se întorcea cu numeroase pachete ambalate ingenios, de care nici nu ştia că are nevoie. Oamenii începeau să cumpere „nume" – mărci – mai degrabă decât obiecte.

Seara erau alte petreceri şi noi restaurante – cu nume dezirabile – unde Karen bea fioros, până se clătina pe picioare. îi plăcea să fiu acolo s-o ajute să iasă pe uşă şi să se urce în taxi şi apoi în pat, unde mă aşezam lângă ea cu un lighean, aşteptând inevitabilul reflux şi somnul care îi urma.

— *Blândeţea nopţii*, murmură, citându-l nu pe Keats, nici pe Scott E Fitzgerald, ci melodia pop. Chiar dacă stătea în oraş și bea până la două noaptea, se scula mereu devreme ca să plece la lucru, unde ajungea la ora opt şi stătea douăsprezece ore. Femeile trebuiau să „dovedească ce pot" pe vremea aia.

Nu avea niciun iubit, dar cred că făcea o groază de sex nasol cu bărbaţi mai în vârstă – şefii – sau cu

cameramanii şi alţi bărbaţi din echipă, pentru că trebuia să călătorească mult, petrecând cam trei nopţi pe săptămână afară din oraş. Mi-o imaginez acum, desfăcându-şi picioarele cu lene şi întorcând privirea, uitându-se pe geam sau în partea cealaltă a camerei, rozându-şi unghiile şi gândindu-se ce să poarte a doua zi. Când era plecată îşi făcea griji că mi-e dor de ea, sau că mă simt singur. Dacă petreceam seara cu altcineva ma întreba dacă m-am culcat cu persoana respectivă. Dacă eram împreună la o petrecere îmi indica cine arată bine sau cine ar putea fi o cucerire facilă, şi chiar încerca să-mi facă lipeala.

Cu toate că eram oarecum împreună, relaţia a devenit în curând una celibatară. Ca multor altora, nu-i prea plăcea sexul, dar mergea până la capăt dacă credea ca celălalt îşi doreşte foarte tare. Acum mi se pare straniu, dar pe atunci chiar credeam – fără să mă fi gândit prea mult, recunosc – că idealul cuplului total era cel care mă obliga, că acest şablon impus se potrivea tuturor. Chiar atunci când îi eram necredincios lui Karen mi se părea corect să simt cantitatea corectă de vină.

Dar poate că relaţia noastră era lipsită de pasiune pentru că, după Ajita, nu-mi mai doream să sufăr iar de gelozie sexuală. Nu voiam să am nicio putere asupra lui Karen; viaţa şi corpul ei îi aparţineau în totalitate. Voiam să fiu cu o femeie pe care n-o doream. Dacă dragostea e singurul sentiment intens disponibil, atunci ce fel de dragoste e asta?

Petreceam totuşi multe nopţi împreună. În pat eram eu, ea şi scrumiera, televizorul era mereu pornit şi ea mânca îngheţată din cutie. Citeam aceleaşi reviste, pentru că amândoi eram interesaţi de acelaşi

lucru: de femei şi cum se transformau în ele însele. Şi vorbeam în acelaşi timp, pentru că ei îi plăcea cocaina. Cu Karen nici vorbă de vulgarităţi ca separarea prafului cu cărţi de credit şi trasul pe nas prin bancnote de cinci lire rulate, direct de pe capacul de la toaletă. Marfa pe care o cumpăra ea era în sticluţe drăguţe cu o linguriţă minusculă la capăt. Erau scumpe, dar ea şi fetele care frecventau apartamentul ei din Chelsea trăiseră într-o lume – spre deosebire de a mea şi a lui Miriam – din care niciodată nu lipsiseră şi nu vor lipsi banii.

Spun că nu ne atingeam şi nici nu ne sărutam. Poate că încercam să uităm de sex pentru că exista prea mult în jur. Pe lângă studiile de psihologie, filosofie şi psihanaliză, mă transformam în pornograf.

O părăsisem pe mama şi o înlocuisem cu cărţile. Cel puţin în munca mea descoperisem ceva ce voiam. Orice aş fi făcut, eram de obicei plictisit, simţeam că nu-mi folosesc îndeajuns capacităţile, că nu trag de mine suficient. Şi atunci îmi plăcea să studiez, adoram să citesc şi îmi făcea plăcere să mă pregătesc să devin psihanalist, dar era scumpă.

Continuam să merg la Tahir şi, în acelaşi timp, asistam la prelegeri despre vise, complexul lui Oedip şi inconştient. îi citeam pe primii discipoli ai lui Freud: Ferenczi, Adler, Jung, Theodor Reik şi analiştii mai târzii, Klein, Winnicott, Lacan. Nu era o tradiţie îndelungată, doar de vreo sută de ani, dar erau tone de scrieri, o proză abominabilă cuvânt cu cuvânt. Discursul, plin până la refuz de enunţuri despre plăcere, nu era în sine deloc agreabil. Dacă, aşa cum se spune, cel mai bun lucru în legătură cu cititul e că poţi să-l faci stând întins, Karen stătea întinsă lângă

mine, uitându-se la filme, citind reviste groase despre oameni care făceau cumpărături şi aşteptând să-i apară figura la televizor.

Apoi a început: am avut primii pacienţi şi am descoperit că nu e nimic mai dificil decât să asculţi pe cineva. Tahir mă învăţase că adevărul nu e ascuns în spatele unei uşi încuiate într-o hrubă numită „inconştient”, ci e chiar acolo, în faţa pacientului şi a analistului şi aşteaptă să fie auzit. Obiectul pierdut e cheia limbajului. Freud spunea că trebuie să acordăm inconştientului „atenţia noastră uniform suspendată”. Unealta folositoare e inconştientul terapeutului, dar şi jocul liber de asocieri şi fantezii. Interpretarea, atunci când intervenea, trebuie să fie ca incizia unui chirurg, în locul potrivit şi la momentul potrivit.

Ascultatul nu e numai un fel de dragoste, e *chiar* dragoste. Dar, faţă în faţă cu primii mei pacienţi, încercând să combat neliniştea pe care mi-o provoca faptul că ascultam pe cineva total necunoscut, ale cărui vise şi vorbe fără şir nu le înţelegeam, mă simţeam, uneori, ca şi cum aş fi încercat să descifrez *Tărâmulpustiu* al lui Eliot la prima lectură. Chiar îi uram pe pacienţi, ca şi propria mea stângăcie, pe măsură ce mă lăsam prins în vârtejul pasiunilor lor, al spumelor şi al erupţiei inconştientului lor. Îmi venea să fug din cameră, întrebându-mă cine se teme mai tare, pacientul sau analistul. Trebuia să învăţ că teama asta – de ambele părţi – făcea parte din neliniştea de a auzi lucruri noi. Era nevoie de răbdare, trebuia să învăţ să am răbdare, să-mi dezvolt instinctul analitic, să creez un timp şi un spaţiu în care pacientul să se poată auzi, sau întâlni, pe sine însuşi. Aşa m-am perfecţionat, până la urmă, singur.

Mergeam la Tahir şi vorbeam cu el despre asta, cu toate că el începuse să bea şi era adesea pus pe ceartă – îl înfuriau teoriile altor analişti, mai ales ale lui Lacan, cel mai reprezentativ dintre urmaşii lui Freud – avea lucruri importante şi urgente de transmis mai departe, în timpul unei şedinţe, din cauza oboselii, m-am trezit fără să vreau că sunt mai visător decât de obicei. Cu toate astea, rezultatul n-a fost deloc rău. Tahir mi-a spus că descoperisem ceva foarte util: inconştientul meu intra mai uşor în contact cu al celorlalţi, dacă nu mă străduiam aşa de tare să înţeleg. Aveam tendinţa, mi-a spus el, să teoretizez exagerat şi să dau prea repede un verdict.

Mi-a mai atras atenţia şi că fac parte dintr-o tradiţie a ascultatului. Aşa cum Schoenberg se dusese la Mahler pentru instruire şi îndrumare, aşa cumi. S. Eliot apelase la Pound, la fel şi analiştii lăsau moştenire învăţămintele şi practicile. Tahir fusese pregătit de marele psihanalist al copiilor Winnicott, care la rândul lui fusese psihanalizat de James Strachey şi Joan Riviere, amândoi foşti pacienţi ai lui Freud. Pentru că aveam atât de puţine informaţii despre istoria familiei mele de pe subcontinent – cum legăturile cu India fuseseră întrerupte prin moartea tatii – relaţia cu trecutul nu însemna prea mult pentru mine. Meseria de psihanalist mă făcea părtaşul unei alte tradiţii, al unei alte familii care să mă „aline” pe durata nesigură a pregătirii.

În vreme ce cariera mea lua avânt, a lui Karen se poticnea. A fost o zi nefericită pentru ea ziua în care şi-a dat seama că nu e bună pentru televiziune, pentru că e prea agresivă. Din cauza ochilor ei mari părea că e gata să omoare pe cineva. Chiar şi când nu lua

cocaină se comporta de parcă ar fi luat, gata să iasă prin ecran şi să-ţi sară la beregată. A avut isteţimea să-şi dea seama că în televiziune puterea o au producătorii, nu prezentatorii, şi a început să lucreze ca producător asociat la o emisiune pentru tineret. Chiar am mers cu ea în platou de câteva ori. Ce se întâmpla cu lumea noastră? Prezentatori tineri practic dezbrăcaţi, trupe de adolescenţi, glume puerile, farse, interviuri cu idioţi.

— Nu-ţi place? mă întreba ea. Poate nu erai destul de drogat să te relaxezi.

În adolescenţă luasem LSD, dar descoperisem că efectele infernului acid durau prea mult, era ca un film de groază de la care nu puteai să pleci. Îmi ajungeau aventurile din capul meu. Dar, lucrând la emisiuni pentru tineret, Karen aflase de un drog nou, mai puţin solipsistic, care era la modă în cluburile din New York, numit Exstasy sau E. Ne-a luat ceva timp până am reuşit să facem rost, pe atunci era încă greu de găsit în Londra. Am început să organizăm petreceri cu Ecstasy în apartamentul ei, unde avea o cadă mare şi rotundă. îi plăcea noul pop: Şade, Tina Turner, The Police, Frankie Goes to

Hollywood, Eurythmies. Eu n-am început decât mai târziu să mă trezesc dorindu-mi să ascult un nou album, când Massive Attack a lansat *Blue Lines* – „tu eşti cartea pe care am deschis-o” – în timpul primului Război din Golf.

Nopţile în şir cu E, de la care pupilele ni se roteau de ceea ce eu numeam hedonism pur, cu toată vina şi neliniştea pe care le aducea cu el – pe care le compensam cu zile de studiu intens –, m-au făcut să mă gândesc la foloasele şi greutăţile plăcerii, la tot ce

înseamnă *jouissance* în viaţa unei persoane. Ecstasy-ul mă ajuta să mă apropii de ceilalţi; mă făcea să vreau să vorbesc, în timp ce dispăream în vocea cumplită a plăcerii absolute, un bilet ieftin spre locul spre care au ţintit mereu misticii şi psihanaliştii.

Muzica era tare şi era simplu să vorbeşti. În plus, ca să prelungim extazul luam şi cocaină, care ne făcea praf. Se deschideau cluburi noi, mari, cu sisteme de sonorizare uriaşe, administrate şi deţinute de băieţi care făcuseră şcoli de stat şi care transformau peste noapte lumea *underground* în piaţă thatcheristă. După o vreme am descoperit că Karen suporta locurile astea mai uşor decât mie. Spre deosebire de majoritatea puştilor care le frecventau, Karen nu-şi propunea să se elibereze şi să se piardă. Ea era la muncă: le urmărea hainele, atitudinea, şi se ducea la baie să-şi noteze cuvintele pe care le auzea. Voia să transforme totul în televiziune.

Ne-am dus la New York la „întâlniri”. Eu m-am urcat pe acoperişul hotelului şi m-am uitat pentru prima dată la oraşul sclipitor. Am început o raită nebună prin cluburi, baruri şi celebrul Knitting Factory[38]. În timp ce eu voiam să colind numeroasele anticariate din Upper West Side după cărţi obscure de psihanaliză, ea cumpăra cocaină pentru amândoi şi încerca să obţină invitaţii la petreceri cu „atmosferă”, cum spunea ea. Londonezii, care atunci erau mai cinici şi mai cunoscători, nu erau aşa de creduli când venea vorba de celebritate. A început să nu-mi mai placă de Karen; simţeam că mă trage după ea ca pe

38 Club și sală de concert cu mai multe locații, dintre care una în New York, specializat inițial pe jazz și muzică experimentală, în prezent promovând muzică nouă.

un copil recalcitrant, şi când ne-am întors la Londra i-am dat de înţeles că nu mai vreau să locuim împreună.

Karen devenea tot mai dură, se transformase într-o persoană pe care nu ţi-ar fi plăcut s-o ai şefa, pentru că mai nou căpătase un fler pentru concedierea subordonaţilor. „Trebuia s-o fac”, spunea, şi încă un ratat era dat afară pe uşă. Din punctul ei de vedere, fiecare era singurul responsabil de suferinţa lui; chiar dacă era vorba de un sud-african persecutat, care nu se bucura de niciun fel de drepturi, pentru ea omul îşi provocase singur greutăţile. După o vreme cruzimea ei a încetat să mă mai deranjeze, pentru că îmi dădeam seama cât de insuportabil i se părea când cineva rănea pe altcineva. Şi, dacă era insuportabil, atunci era neadevărat şi nu era nevoită să privească.

Partea din zi care ne plăcea cel mai tare era micul dejun, pe care îl luam într-o cafenea din Soho, de obicei Patiserie Valérie de pe Old Compton Street, după ce cumpăram tabloidele. Neruşinatul *Sun* era în maximă glorie – familia regală era neputincioasă în faţa lui – şi celelalte ziare îl imitau. Ne citeam unul altuia fragmente, râzând în hohote de exprimare. Asta era înainte ca mai toată lumea să-şi dea seama că persoana care avea să aibă cea mai mare influenţă asupra vremurilor noastre era Rupert Murdoch – autorul culturii celebrităţii în care trăiam cu toţii, dar pe care el fusese destul de deştept s-o evite.

Ziarele au fost primele care s-au concentrat, din toată inima, pe mizerii. Nu ajunseseră încă la televizor, cu excepţia programelor pentru tineret în care Karen şi amicii ei încurajau nişte non-entităţi să mănânce viermi – „poponari care înfulecă viermi, ce poate fi mai distractiv?” – sau să intre într-o cadă cu

ţipari sau – de ce nu? – cu excremente umane şi animale. A doua zi aceste proaspăt produse celebrităţi apăreau în ziare, după ce petrecuseră noaptea cu o vedetă dintr-un serial de televiziune. Televiziunea ne privea acum pe noi, în loc să fie invers.

Ziarele le sărbătoreau, şi apoi le pângăreau pe noile celebrităţi. Nu-mi plăcuseră niciodată punkiştii, dar acest soi de amoralitate republicană anarhistă mă atrăgea uneori – cred că era vorba de lipsa de respect faţă de autorităţi, atitudinea distructivă. În acelaşi timp, se potrivea cu principiile economiei liberale ale lui Thatcher. Cine putea să nu se amuze privind cum capitalismul dezlănţuit de conservatori sub conducerea lui Thatcher distrugea chiar valorile sociale pe care le promova?

În timp ce ne mâneam croasanţii şi beam un sortiment nou apărut în Londra, *caffe latte*, Karen îşi umplea agenda cu idei trăsnite de jocuri de televiziune, potrivite pentru emisiunile de dimineaţă şi din timpul zilei, care tocmai se lansaseră. La vremea aceea orele din timpul zilei erau un mare spaţiu gol, care curând a devenit şi mai gol. Emisiunile începeau să fie realizate repede şi ieftin; camerele de filmat erau din ce în ce mai mici şi banda magnetică de calitate tot mai bună. Conţinutul era şi el la preţ redus, pentru că protagoniştii nu erau staruri de cinema, nici măcar de televiziune, ci oameni „adevăraţi” descoperiţi de realizatori şi care aveau şansa să devină cineva doar prin apariţia la televizor. Mie îmi semăna a musicaluri: versiuni pentru televiziune ale spectacolelor de varietăţi demente la care ne duceau bunicii în vacanţe, pe mine şi pe Miriam. La malul mării, la capătul digului, ne uitam la

jongleri, aruncători de cuţite şi comedianţi graşi care spuneau glume picante. După care ne strâmbam la nişte „sandvişuri fierbinţi cu sos”.

Pentru mine era o distracţie, dar pentru Karen era un fel de vocaţie, o şansă pe care puţini o vedeau. Cred că mi-am dat seama până unde merge terorismul ei cultural când am sugerat să mergem să vedem un film care întâmplător avea subtitrare. „Nu – niciodată!” a strigat ea. „Nu la un film străin la care trebuie să citeşti! Sunt cu încetinitorul? Simţi cum îmbătrâneşti?”

Când recomandam o piesă de teatru sau o galerie, nu e vorba că refuza să meargă; nu că ar fi fost dureros pentru ea să meargă la asemenea evenimente – ceea ce nu m-ar fi surprins, pentru că purta permanent tocuri cui; chiar şi papucii de casă erau la zece centimetri deasupra podelei – dar considera că arta e o lăudăroşenie, goală, fără valoare, o insultă adusă publicului şi, dacă era subvenţionată, o irosire a banului public. „*Crima şi pedeapsa* de Ceaikovski, Ultima simfonie de Cehov – rahaturi, porcărie, jeguri”.

Ca o thatcheristă ce era, voia să scape de toate astea. Aici, la „finalul istoriei”, clasa conducătoare din televiziune, vechea gaşcă sensibilă şi îmbătrânită de absolvenţi de Oxford şi Cambridge, împreună cu monarhia şi Biserica, urma să fie înlocuită de „popor”, prin care ea părea să-i înţeleagă pe ignoranţi şi pe cei extrem de rudimentari. Nu numai eu ucideam taţii. În anii ’60 şi ’70 devenise un cult, patriarhatul şi falusul erau sub asediu. Şi cu ce ne-am ales, la sfârşitul acestui deceniu iconoclast? Cu Thatcher: o soartă mai rea decât un bărbat.

Acum, evident, trăim în spiritul lui Thatcher, dacă nu chiar în anusul ei, în lumea pe care ea a creat-o, a concurenţei, a consumismului, a caritǎţii, fiul bastard al celebrităţii şi al vinii: lăfăiala în datorie. Dar atunci aceste viziuni erau o noutate.

Cel puţin, datorită lui Karen am învăţat să nu fac nicio distincţie între arta de calitate şi cea fără nicio valoare. Presupun că înainte eram destul de snob, când mă întrebam dacă e sănătos să fiu aşa de impresionat de Roy Orbison şi de Dusty Springfield. Dar Karen mi-a arătat, fără să vrea, cât sunt de inutile asemenea distincţii.

Nu că aş fi reuşit să-i trezesc prea tare interesul pentru ceea ce făceam eu; cu toate că mă lăsa în pace să studiez, considera că psihanaliza e „neconvingătoare" ca profesie, de parcă m-aş fi hotărât să devin cititor de aură sau ghicitor. Mi-am dat seama de asta nu numai pentru că îi venea greu – şi arăta destul de multă reticenţă, dacă nu chiar jenă – să explice altora cu ce mă ocup, dar şi pentru că a hotărât, fără să mă întrebe, că mai bine aş fi prezentator la TV.

Erau puţine figuri negre sau măslinii pe micul ecran; soarta mea era să corectez acest dezechilibru. Am informat-o că n-am nicio şansă, dar a insistat să suport două auziţii pentru postul de prezentator al unei noi emisiuni intitulate *Televiziune / Televiziune*.

În faţa camerelor, îmbrăcat într-un sacou Armani împrumutat, a trebuit să stau la un birou (pe o pernă, de fapt, pentru că sunt scund), sau chiar pe birou. Apoi mi se spunea să mă învârt în jurul aceluiaşi birou, repetând întruna: „Bună seara şi bine aţi venit la *Televiziune / Televiziune*. În această seară avem un

interviu în exclusivitate cu Sviatoslav Jarmusch, care susţine că suporturile digitale sunt viitorul televiziunii. Pentru a discuta acest subiect, îi avem alături de noi pe…”

Cred că aş fi putut s-o fac şi acum aş fi fost deja o figură cunoscută a micului ecran, dar am dat-o în bară superb. Am avut o prestaţie uluitor de dezamăgitoare, de parcă n-aş mai fi vorbit în viaţa mea.

N-a fost însă finalul carierei mele în mass-media. Karen şi cu mine am discutat despre posibilitatea de a face filme porno, ca să câştigăm bani: ea urma să le producă şi eu să le regizez, dar niciunul din noi nu urma să joace. Dar ea ştia destule despre mass-media cât să-şi dea seama că realizarea unor astfel de filme cerea timp; nu era o slujbă cu jumătate de normă. Scrierea scenariilor era chiar mai puţin decât vorbărie goală. Îmi cumpărasem o maşină de scris electrică rapidă – cu o „minge de golf care alerga nebuneşte, ca o pasăre prinsă într-un coş de fum – şi îmi plăcea să scriu. După ce devenisem criminal, oare consideram că am talent la orice?

La început am trimis povestioare la reviste din eşalonul cel mai de jos al pieţei. Când au fost publicate, redactorii au început să-mi mai ceară. La început era distractiv să încerc să organizez povestea care se învârtea în jurul coitului. Am învăţat să le scriu repede.

Nu există nimic mai convenţional decât profilactica vicleană a pornografiei, în care finalul era o concluzie cunoscută dinainte. Anna Freud, eterna virgină, spunea că în fantezii poţi să-ţi găteşti ouăle oricum vrei, doar că nu poţi să le mănânci. Să te bazezi pe fantezii e ca şi cum ai încerca să devorezi

meniul, şi nu mâncarea. Pentru cei care îşi doresc acelaşi lucru iar şi iar, e mai mult decât suficient. De fapt, foloseam aceleaşi cuvinte: mi-am făcut o listă cu ingredientele de bază ale pornografiei verbale, picante şi cu rezonanţă – mai tare, mai tare, termin, termin! – şi aveam grijă să condimentez textul cu ele de fiecare dată.

Totuşi, revistele mi-au permis să lucrez şi cu material semipornografic, să scriu articole despre de Sade, Beardsley, Hugh Hefner, istoria imaginilor pornografice, pentru care îmi făcea plăcere să mă documentez.

O dată m-au trimis să mă întâlnesc cu un tip vulgar într-un hotel jegos, care mi-a cerut să scriu povestiri cu titluri ca *Disciplinatorul*. Era o întreprindere importantă – descopeream că aproape totul e – deşi, dacă-mi intram în ritm, puteam să scriu o carte într-un weekend. Dar nu pentru multă vreme. Dacă pornografia *ejunk food-ul* dragostei, eu unul nu mai puteam să înghit. Fiind tânăr, eram tentat să pun de la mine, să fac digresiuni şi, în general, să mă exprim. Ce făceau cuplurile după sex? Li se părea greu, jenant, plictisitor? Erau barmaniţe, oameni de afaceri, cameriste de hotel, oameni care se întâlneau fără formalităţi dintr-un singur motiv, un motiv care nu era destul de puternic. Toată şarada pornografică s-a prăbuşit când am scris un roman despre un cuplu format din doi oameni căsătoriţi cu alte persoane şi care se întâlneau numai ca să stea de vorbă.

— Să stea de vorbă! Toată lumea poate să vorbească! Unde futu-i mama mă-sii e fututul? a zbierat omul meu de la hotel, frunzărind fără speranţă manuscrisul şi azvârlindu-l în cele din urmă cât colo.

Ce-i asta? Platon? Că sigur nu e *Refugiul lui Platon*.

Graniţa dintre pornografie şi literatură era de netrecut. Să rupi vraja pornografiei e ca momentul ăla de la o petrecere când se aprinde lumina şi nu vezi în jur decât figuri bântuite şi resturi. Acum pornografia devine emoţională, iar filmele serioase sunt tot mai pline de sex.

Era foarte straniu să fiu într-o relaţie celibatară şi în acelaşi timp să mă gândesc permanent la sex. Discutam povestirile cu Karen şi ea îmi dădea sugestii, adesea chiar din viaţa ei. În asta consta relaţia noastră sexuală, în aceste discuţii şi în munca mea.

Pentru mine, totul a fost „destul de bine" între noi până când Karen a rămas însărcinată. Aşa ceva e incomod de realizat într-o relaţie celibatară, dar nu, aşa cum am descoperit, imposibil. Dragostea platonică e o armă care nu ştii că e încărcată. La ea acasă, când ne culcam beţi, aşa cum făceam mult mai des decât mi-ar plăcea să recunosc, ne împreunam în somn. Îmi aminteam destule cât să fiu sigur că se întâmpla. Amândoi am considerat de la sine înţeles că va face avort. Doctorii de la clinică o cunoşteau şi eu glumeam că are abonament la ei; într-o dimineaţă a plecat cu un mic bagaj.

Karen era la fel de dură ca orice artist care are o viziune. Uneori trebuia să suporte dispreţul artiştilor şi al oamenilor talentaţi, dar asta n-a împiedicat-o să considere mai departe că arta lor era o porcărie. Dar avortul, pe care multe dintre prietenele ei îl foloseau ca pe o metodă contraceptivă, a dărâmat-o.

O aşteptam la ea în apartament când s-a întors, pământie şi abia ţinându-se pe picioare. Două zile a stat întinsă pe canapea înfăşurată într-un halat de

casă. Ştiam că nu se simte bine, pentru că nu fuma şi nici nu bea. Vina era aruncată asupra mea, dar am stat cu ea până i-a trecut, privind pe fereastră când puteam, până s-a ridicat şi a început să ţipe, spunându-mi că nu pricepeam ce înseamnă episodul ăsta pentru ea.

— Era singura mea şansă să am un copil! Să presupunem că nu mai cunosc pe altcineva! Să presupunem că trebuie să trec prin asta singură! Şi nu-ţi dai seama că va trebui să trăiesc toată viaţa cu gândul că mi-am omorât copilul?

Eram prea imatur s-o înţeleg. Din punctul meu de vedere, avea doar douăzeci şi ceva de ani şi avea tot timpul să procreeze. Crezusem că e de la sine înţeles că pentru ea sexul e o tranzacţie, sau un mod de a petrece timpul cu superiorii ei. Nu-mi trecuse prin minte să mă gândesc la copii. În ce mă privea, eu încă îmi reveneam după propria mea copilărie şi consideram că adulţii puteau fi numiţi nişte copii convalescenţi.

A continuat:

— Zilele trecute mă gândeam: mă place numai pentru că sunt prostuţă, un fel de distracţie. De ce ar căuta un bărbat aşa ceva la o femeie? De ce stai cu mine?

— Nici nu mi-a trecut prin minte să nu fiu cu tine. Întotdeauna ne-am simţit bine împreună.

— Doar că nu m-ai iubit niciodată. Ai fost îndrăgostit de Ajita tot timpul. Nu poţi să accepţi că ai pierdut-o, a spus ea. Nu înţelegi nici cele mai simple lucruri? Eu, femeia, vreau să fiu dorită – dorită mai mult decât alte femei. Fără asta nu suntem nimic. Crezi că suntem prieteni?

— Nu suntem?

— Sunt îndrăgostită de ţine de ceva vreme.

Mi-am cerut scuze şi am ascultat-o; cel puţin asta ştiam să fac. Dar îi făceam silă şi neastâmpărul meu a făcut-o să mă alunge. Nimic din toate astea nu-mi făcea plăcere. Îşi dorise să-i fac un copil, dar nu se gândise nicio clipă ce îmi doream eu. De fapt, atât de puţin îi atrăsesem atenţia asupra propriilor mele dorinţe, încât păream să nici nu fac parte din ecuaţie.

Nu mă descurcam prea bine. Două relaţii şi două crime. Eram pe cale să devin criminal în serie. Karen fusese o încercare de a vindeca suferinţa pe care o simţeam după Ajita, care îmi provocase o fobie a proximităţii romantice. Dar am descoperit că dacă nu iubeşti o femeie nu înseamnă că nu te poate răni, că n-o să suferi, mai ales dacă o răneşti tu pe ea. Cu toate astea era o pierdere, şi toate pierderile, chiar şi atunci când există şi câştiguri, lasă urme, amintindu-ţi de alte pierderi şi toate trebuie jelite, chiar dacă incomplet.

După despărţire eu am vrut să rămânem prieteni, dar multă vreme abia dacă am ţinut legătura. Ea a început o relaţie, şi apoi s-a măritat cu un producător de televiziune care era invidios pe mine, dar nu ne-am certat niciodată grav.

— Scoală, scoală, îmi spunea Karen. Aproape am ajuns.

Mergeam de mile întregi pe nişte drumuri înguste; în cele din urmă am intrat pe un drum stricat, neasfaltat.

— Am intuiţia că unul din noi o să aibă parte de sex în weekendul ăsta, a spus ea.

— Bun, am spus eu. Să sperăm că tu eşti aia.

Capitolul 22

Ajunseserăm la un zid înalt cu sârmă ghimpată deasupra, de-a lungul căruia am mers până am dat de o poartă mare. Karen a deschis geamul şi a spus ceva în dreptul unui grilaj de lângă poartă. Când s-a deschis, am văzut o casă mare de ţară.

Afară, în curte, stătea iubitul lui Mustaq, Alan, clătinându-se, dar reuşind să ţină în mână o ţigară cu marijuana şi un pahar de vin. Chicotea de unul singur şi studia o pânză de păianjen uriaşă, din fier, cu un păianjen de fier – vopsit în roşu – în mijloc.

— Eu am făcut sculptura asta! a strigat. E artă, asta e! Hei! Bine aţi venit! Să vă distraţi!

În câteva clipe Karen era în braţele lui. În scurtă vreme, în camera de zi, Alan a deschis încă o sticlă, înainte de a-l ruga pe un membru al personalului – pe care l-am recunoscut de la Londra – să mă conducă în camera mea din hambarul reamenajat, unde erau cazaţi oaspeţii. „Hambar” nu sugera nici pe departe luxul pe care Mustaq şi-l permitea şi îi plăcea să-l arate invitărilor.

Karen şi cu mine ajunseserăm devreme; amândoi voiam să scăpăm din Londra. Aşa cum sperasem, am avut timp să hoinăresc pe câmpurile care înconjurau casa lui Mustaq. Îmi spusese, când apăruse să ne salute: „Cât cuprinzi cu ochiul e tot al meu. În rest totul e al Madonnei. Câmpurile mele sunt închiriate fermierilor locali care fac agricultură organică, dar eşti liber să te plimbi pe unde vrei”.

După două ore pe câmp m-am întors în casă şi m-am uitat la grădina luxuriantă. Ăsta era domeniul lui Alan: făcea totul singur – flori, ierburi aromatice, gazon, heleşteie – şi apoi îşi expunea sculpturile,

împrăştiindu-le peste tot ca nişte agrafe de birou enorme. Devenise artist; în Londra avea câte o expoziţie în fiecare galerie importantă; venea toată lumea, inclusiv Ron Wood şi Rolling Stones.

Mustaq îmi sugerase să mă duc să înot după plimbare. Remarcasem deja piscina închisă într-o clădire de sticlă lipită de o latură a casei principale. Acum, când mă îndreptam spre ea, ceva ce am văzut în apă m-a făcut să mă opresc.

Zărisem un cap deasupra apei, cu o cască de baie neagră. Am urmărit-o pe femeie cum iese din bazin şi îşi pune halatul şi papucii. Pentru o clipă s-a uitat spre mine. Fie pentru că era mioapă, fie pentru că nu mă recunoştea – aşa eram de bătrân sau de schimbat – s-a uitat fix spre mine, şi eu spre ea. Niciunul din noi n-a schiţat niciun gest.

Nevrând să creadă că vreau să fac stânga-mprejur – dacă într-adevăr mă recunoscuse, deşi mă îndoiam – am rămas pe loc, privind la conturul ei neclar prin sticla groasă acoperită de broboane de umezeală. În cele din urmă a coborât treptele spre duşuri şi vestiare, care erau sub casă. Şi aşa a dispărut din faţa mea trupul pe care îl iubisem şi îl dorisem mai mult decât orice.

Eram conştient că Mustaq va dori să avem o discuţie intensă şi înflăcărată. Şi eu simţeam nevoia să vorbesc cu el. Dar nici prin minte nu-mi trecuse că weekendul avea s-o includă şi pe Ajita. Momentul pe care îl aşteptasem sosise. În curând vom avea ocazia să ne spunem tot ce tânjiserăm să ne spunem. Dar de unde să începem şi unde avea să ne ducă?

Nimic acum nu mai putea să fie la fel de simplu ca în anii ăia când nu aveam nimic altceva de făcut

decât să-i duc dorul.

M-am dus în camera mea şi am stat la fereastră. În curte, unul dintre angajaţii lui Mustaq peria cauciucurile Mustangului şefului lui. În zare, câmpurile se învecinau cu o autostradă, iar dincolo de ea se vedea silueta unui oraş. Hainele pe care le purtasem pe drum şi pe care le aruncasem pe jos, ca acasă, fuseseră împăturite şi aşezate pe un scaun. Conţinutul genţii de voiaj fusese aranjat pe umeraşe, în şifonier, iar vechii mei tenişi, deloc imaculaţi, fuseseră curăţaţi.

Într-o încercare de a mă calma şi de a înceta să mă mai fâţâi prin cameră, m-am întins puţin pe pat, dar am fost imediat trezit de o voce fără trup. Nu era paranoia: Mustaq instalase difuzoare în toate camerele şi acum eram invitat la cină.

Am făcut duș și m-am schimbat, gândindu-mă că în sfârşit voi apărea în faţa Ajitei. Privindu-mă în oglindă – şi uitându-mă la ridurile şi imperfecţiunile la care eram deja indiferent: când mă uitam în oglindă nu vedeam nimic interesant – mă întrebam ce o să vadă.

Traversând curtea de la hambar spre casă împreună cu Karen, care aţipise puţin în camera ei de lângă a mea, am văzut că acum curtea din faţă semăna cu un salon auto. Treceam pe lângă sculptura lui Alan şi începusem să-i spun lui Karen că unul dintre discipolii lui Freud, Karl Abraham, scrisese un articol despre păianjen ca simbol al organelor genitale femeieşti: reprezenta femeia cu penis şi, ca atare, posibilitatea castrării. Evident, Karen nu s-a arătat prea interesată.

Dar s-a animat când a observat că porţile de fier

se închideau din nou. În curte, două vedete pline de respect de sine coborau dintr-o maşină sport şi priveau în jur de parcă ar fi încercat să-şi dea seama unde sunt şi ce caută acolo. Karen şi-a dus mâinile la faţă, pentru un „ţipăt Beatles”.

— Cine sunt? am întrebat în şoaptă. Am aflat că era actorul asiatic Karim Amir, proaspăt ieşit de la o clinică de dezintoxicare de lângă Richmond.

— Ăla nu e Stephen Hero? am spus. Ăla care iese din maşină după el?

— Nu e Stephen Hero, ce dracu’, a spus Karen şi m-a lovit peste mână. Cine naiba e ăla? E Charlie Hero. Charlie. Ăsta e Charlie şi să nu mai uiţi vreodată.

Eram încântat să văd că îşi păstrase integritatea şi încă era capabilă să fie impresionată de celebrităţi. Cu ani în urmă, evident, era impresionată la culme de orice personaj celebru – de fapt de oricine care cunoştea pe cineva celebru – şi vedetele nu o dezamăgiseră încă.

Karen m-a dus în bucătărie, să bem un pahar de şampanie şi să fumăm o ţigară.

— Ce s-a întâmplat? Ai emoţii? am întrebat dându-mi jos haina.

— Sunt îngrozită, a răspuns. Nu ştiu de ce. Tu eşti ăla care se descurcă bine în asemenea ocazii.

Chicotea.

— Am sânii prea la vedere?

— Eşti practic goală în partea de sus, am spus, studiind-o din cap până în picioare şi, dacă mă uit bine, şi în partea de jos. Dar pantofii sunt superbi. Profită la maxim, zic eu!

— Aşa mă gândeam şi eu. Jamal, mă bucur că-ţi

place. Mulţi dintre bărbaţi o să fie miopi în seara asta.

A ridicat o sticlă.

— Hai să nu irosim nenorocita asta de băutură – sunt găleţi întregi aici.

— Mai toarnă-mi unul.

— Dă-l pe gât. Se uita în jur, la bucătăria enormă. E adevărat, bogăţii sunt altfel. La ei nu e niciodată harababură. Au oameni care să le arunce lucrurile, fără milă. Mereu am crezut că o să fiu bogată. Mi se părea de la sine înţeles în anii ’80. Ţie nu?

— Eram prea prost ca să înţeleg adevărata plăcere a banilor, am spus. Ne-am descurcat binişor, totuşi.

— Nu e suficient. Ne-am dezamăgit singuri, Jamal.

I-am urmărit pe angajaţii lui Mustaq mişcându-se repede şi fără zgomot, în sus şi în jos pe scări, în uniformele lor elegante, dar simple. Nu numai că nu se uitau la oaspeţi, lăsau privirea în pământ când treceam pe lângă ei.

Cincisprezece minute mai târziu, Karen şi cu mine am intrat împreună în sufragerie. La capătul camerei era un pian cu coadă; pe pereţi erau atârnate discuri de aur, fotografii şi chitare. Karen i-a zărit imediat pe Charlie şi pe Karim şi s-a dus să se aşeze lângă ei.

Eu eram reţinut, ezitam până am fost sigur – până am văzut că e adevărat. Ajita era prezentă la cină.

Purta o rochie neagră; avea braţele goale, cu excepţia unei brăţări de argint. M-am uitat după verighetă, dar era prea departe ca să văd bine. Întotdeauna purtase haine scumpe şi părea că şi acum

la fel, cu un strop de ostentaţie, arăta ca o femeie la care te uiţi întotdeauna şi a doua oară într-un restaurant din Milano. Părul era negru, lucios; era neschimbat, dar faţa îi era pe jumătate întoarsă în partea opusă şi râdea.

Karen îmi făcea semne să vin să stau jos. Dar eu trebuia să fac faţă propriei mele nelinişti şi am rămas pe loc, dorindu-mi ca momentul să nu se mai termine, ca Ajita să se uite la mine, deşi ştiam bine că, atunci când se va uita, vor începe problemele. Ce fel de probleme, n-aveam habar, dar cum putea lumea să nu stea în loc o clipă după o asemenea privelişte?

Când în sfârşit şi-a întors privirea în direcţia mea, am văzut că a tresărit uşor şi apoi s-a concentrat asupra mea, cu buzele întredeschise şi ochii măriţi. M-a privit cum mă uit la ea. Simţeam cum se reajustează perspectivele între noi, cum fantezia şi realitatea se izbeau şi începeau să se reaşeze. Niciunul din noi nu mai era student; eram trecuţi de vârsta mijlocie.

A început să zâmbească, şi eu la fel. Apoi s-a ridicat. Unul din noi trebuia să facă ceva. Ne-am sărutat, ne-am îmbrăţişat şi ne-am sucit unul pe altul până ne-am simţit stânjeniţi.

Când am terminat, fratele ei, nici pe departe singurul care ne privea, dar sigur cel mai atent, a venit în spatele nostru şi s-a aplecat peste umerii noştri, în timp ce noi ne ştergeam ochii.

— Dragii, scumpii mei, îmi pare rău că nu v-am spus nici unuia dintre voi că s-ar putea să vă întâlniţi aici în seara asta. Mi-era teamă că unul din voi s-ar putea răzgândi. Ce-o fi fost în capul meu?

— Nu ştiu, am spus eu. Dar cred că ne descurcăm.

— Da, a spus şi Ajita şi s-a întors spre mine cu un zâmbet hotărât. Aşadar, ce-ai mai făcut? Ce ţi s-a mai întâmplat?

— Destule, ca să spun drept, am spus. Ani întregi de întâmplări.

— Şi la mine la fel, a spus ea. Ani întregi.

Ne-am ridicat paharele şi le-am ciocnit.

— Mereu spuneai „ca să spun drept", a râs ea. Mă bucur aşa de tare că nu te-ai schimbat.

— Tu cum te-ai schimbat?

— Cred că o să afli în curând, a răspuns ea, aplecându-se spre mine şi sărutându-mă pe obraz.

Capitolul 23

Masa era lungă; părea că pot să stea la ea treizeci de persoane. Nu erau de faţă decât cam jumătate, dar continuau să sosească şi alţi londonezi, care veniseră să petreacă weekendul, sau numai seara, şi se aşezau la masă.

Karen stătea vizavi de Ajita şi vorbea întruna, cum făcea mereu când era emoţionată. Dar asta n-a împiedicat-o să încerce s-o studieze pe Ajita.

Omar Ali a venit şi s-a aşezat lângă mine. Charlie şi Karim erau mai departe, alături de oameni pe care nu-i ştiam. Se discuta despre înnobilări – acel baston al vârstei mijlocii – şi dacă e o idee bună să accepţi. Următorul subiect a fost Karim – dacă ar trebui să apară în *sunt o celebritate… Scoateţi-mă de aici*!

Charlie avea argumente împotrivă, spunând că Johnny Rotten îşi pierduse mai mult decât misterul după apariţia în emisiune. Dar cum Karim, după ce jucase în seriale de televiziune englezeşti, trăia în America, jucând în special roluri de torţionar sau de torturat în filme proaste, nu avea ce mister să piardă.

Charlie, evident, refuzase deja şi nu era sigur dacă să regrete sau nu.

Eu, între timp, m-am întors spre Ajita. Cu ani în urmă, când se pregătea să mă masturbeze – una din distracţiile noastre preferate – Ajita îşi lingea palma cu limba ca un preludiu pentru ce urma, un gest pe care îl găseam atât de provocator, că îmi pierdeam minţile. Mai târziu, când eram amândoi la cursuri, făceam acelaşi gest şi chicoteam. Acum, când s-a întors spre mine, am repetat gestul. Pentru o clipă nu l-a recunoscut, apoi a început să râdă şi mi-a răspuns cu versiunea ei din de mult pierdutul lins al dragostei.

După cină, când lumea se servea cu cafea şi coniac, Mustaq a venit lângă mine.

— Hai cu mine, a spus. Putem să stăm puţin de vorbă?

Am urcat la etaj, într-o cameră spaţioasă cu o fereastră lungă prin care se vedea domeniul lui Mustaq. În timp ce el dădea instrucţiuni personalului, am remarcat, pe o măsuţă, numeroase fotografii. Când m-am uitat mai de aproape am văzut că nu erau ce mă aşteptam – George cu Elton John, George cu Bill Clinton şi Dolce şi Gabbana, genul de chestii pe care le avea toată lumea în casă. Nu, erau fotografii de familie, momente îngheţate în timp care, în acel moment tulburător, au părut să mă îngheţe şi pe mine. Când am ridicat una s-o privesc, am văzut că Mustaq se uita la mine.

— Asta e mama, a spus, apropiindu-se. Ai cunoscut-o?

— Era în India când Ajita şi cu mine eram împreună. Îmi pare rău că n-am cunoscut-o.

— Trăieşte încă, şi e încă frumoasă, deşi are un

temperament usturător, a spus el. A fost aici de câteva ori.

La mai puţin de un an de la uciderea primului ei soţ, mama lor se recăsătorise în India, cu omul de afaceri bogat cu care avea deja o relaţie. Venea des la Londra, unde aveau un apartament în Knightsbridge. Era una din acele femei străine care bântuiau pe la Harrods şi Harvey Nichols în căutare de consumabile indisponibile în Lumea a Treia. S-a întors vreodată la casa din Kent? Nu; nu-i plăcuse de la bun început. Şi nici nu suferea de nostalgie.

Altă fotografie: una pe care nu mă aşteptam s-o mai văd vreodată. Eu, în camera lui Mushy Prea, pe la mijlocul anilor ’70, chiar înainte să ne luptăm, presupuneam. Aveam un fel de rânjet stingher pe faţă, dar cel puţin aveam o grămadă de păr negru. Bănuiam că Mustaq afişase fotografia doar ca s-o văd eu.

— Da, tu eşti, a spus. Carne tânără şi proaspătă, hă?

— Regret că n-am profitat mai mult.

A ridicat altă poză.

— Hmm – nu se vede bine.

Pe Ajita am remarcat-o prima în fotografie, puţin mai tânără decât era când am cunoscut-o eu; stătea în picioare, la braţul tatălui pe care îl omorâsem eu, pe care îl lăsasem lat după un şoc uriaş de adrenalină.

Simţeam privirea lui Mustaq fixată pe mine, în timp ce eu rememoram seara aceea în garaj, încercând să-mi amintesc figura tatălui şi s-o compar cu ce aveam acum în faţa ochilor. Eu nu aveam nicio fotografie cu Ajita, cu Wolf sau cu Valentin. Singura pe care o aveam era cu tatăl ei, una pe care o decupasem din ziar şi pe care n-o mai văzusem de ani de zile şi

care probabil ajunsese la gunoi când s-a mutat mama.

— Ţi-e dor de el? am întrebat.

Mustaq a pus fotografia la loc.

— I-ar fi displăcut profund ce am ajuns. Nu mi-l imaginez luând cina cu Alan. Dar poate că mi-ar fi apreciat averea şi succesul.

— Asta adună de obicei oamenii în jurul tău.

— Te-ai bucurat s-o vezi pe sora mea?

— Îţi mulţumesc, Mustaq. Da – sunt încântat, deşi n-am avut ocazia să vorbim prea mult încă.

— Dar v-aţi privit mult, asta e sigur.

— Aşa e. A venit cu soţul ei şi cu copiii?

— I-am scos pe toţi la cină în New York. Când i-am spus că te-am întâlnit în Londra şi că urma să vii la ţară în weekendul ăsta, a revenit la viaţă. M-a sunat întruna şi a început să se mişte foarte repede. Cu toate că nu-i place să plece de acasă, n-a adus pe nimeni cu ea. Bănuiesc că e gata pentru o întâlnire. Jamal, norocosule, numai pe tine te aştepta.

— Aş face bine să n-o dezamăgesc.

Mustaq mi-a luat mâna şi mi-a privit încheietura, mângâindu-mă ironic pe braţ.

— Ţi-ai scos ceasul. Informaţii, asta vreau. Ştiu că a trecut mult, dar cum ai făcut rost de el, pentru numele lui Dumnezeu?

Am băgat mâna în buzunar şi am scos ceasul. Nu mă mai puteam uita la el fără să-mi doresc să-l pot da înapoi până înainte de momentul când mi-a fost dat. Încercarea mea de a face o faptă bună mi-a transformat viaţa într-un coşmar insuportabil. Tatăl lui Mustaq era o stafie care în continuare refuza să-şi ia mâinile din jurul gâtului meu; şi mă temeam că nici n-o va face vreodată. Singurul lucru pe care nu-l poţi

ucide e un nume. Voiam să strig cât mă ţine gura: *Morţii chiar nu ne lasă în pace niciodată*?

I l-am întins cu un oftat.

— Poţi să-l iei.

A părut surprins.

— Nu e neapărat al meu.

— Nici al meu, presupun. Te rog.

Şi-a scos ceasul pe care îl purta şi l-a înlocuit cu al tatălui lui. Lovindu-l uşor cu degetul, a spus:

— Îţi mulţumesc. Dar trebuie să te întreb. De ce ai negat că ar fi al lui taică-meu?

— Nu eram în stare să spun cum l-am obţinut.

— De ce?

— E un subiect dureros, Mustaq, şi s-a întâmplat foarte demult.

— Dureros pentru tine sau pentru mine?

— O să-ţi spun. S-ar putea să-ţi schimbe imaginea pe care o ai despre tatăl tău.

— Nu ştii care e imaginea mea despre el. Nici măcar eu nu ştiu. Şi sunt aproape adult.

— Bine, am spus. Acum?

— Da, dacă nu te superi. Gândeşte-te câţi ani am aşteptat.

Ceilalţi musafiri urcau şi ei la etaj şi luau repede pahare de şampanie de pe tăvi de argint. Mustaq m-a urmat în partea cealaltă a camerei, într-un loc mai retras, unde ne-am aşezat amândoi. Nu mi-a luat decât o clipă să inventez povestea.

— S-a întâmplat nu cu mult timp înainte să moară, am spus. Eram la voi acasă, cu sora ta, când a apărut tatăl tău. Nu puteam divulga că sunt prietenul ei, aşa că am spus că te aştept pe tine. A râs şi mi-a spus că-mi pierd timpul.

— Spunea des asta.

— Mi-a cerut să-l ajut cu o cutie cu hârtii pe care n-o putea căra singur. La etaj, în camera ta, în garderobul ăla mic, plin de valize, şi-a scos ceasul. Mi-a spus că e valoros şi că mi-l face cadou, că mi-l dă mie. Am spus că nu-l vreau, dar a insistat să mi-l îndese în buzunar. Am observat că avea şliţul desfăcut. Se atingea singur. M-a apucat de mână şi m-a obligat să-l mângâi. Apoi am adus amândoi cutia la parter. Asta e, am spus. Îmi pare rău că a trebuit să-ţi spun.

În timp ce el se gândea, am întrebat:

— Mustaq, pe tine te-a atins?

— Nu! Pe mine – niciodată. De ce întrebi aşa ceva? Nu avea asemenea tendinţe. Ura homosexualii!

S-a ridicat brusc şi a rămas cu privirea aţintită pe fereastră.

— Futu-i mama mă-sii – de ce-mi spui aşa ceva? Acum trebuie să cântăresc toată chestia asta!

Se uita fix la mine. Dar tonul îi devenise absurd de condescendent.

— Şi trebuie să-ţi cer scuze. În numele familiei mele, îmi pare rău pentru ce ţi-a făcut tatăl meu.

— O să-i spui Ajitei?

— E fragilă. Are mereu depresii, două săptămâni pe lună e aproape catatonică şi chiar îmi fac griji în privinţa ei. Ştii dacă a mai făcut asta şi cu altcineva? a întrebat apoi.

N-am răspuns.

— Jamal, din experienţa ta profesională, oamenii care fac asemenea lucruri le fac şi altora?

— Răspunsul meu nu-ţi va fi de niciun folos. Depinde de istoria subiectului. Adesea, oamenii o fac într-o anumită perioadă a vieţii lor, după o despărţire

sau când sunt deprimaţi, şi apoi n-o mai fac niciodată. Cred că e vorba despre un soi de incest mai degrabă decât de pedofilie. Sunt lucruri diferite.

Nu mă asculta.

— Al naibii jegos, cu secretele lui nenorocite. îl urăşti?

— Eu? Nu. Nu neg că m-a deranjat. M-a dat peste cap. Cred că s-ar putea să mă fi ajutat în direcţia în care mă îndreptam – spre psihanaliză. Mi-a stricat săptămâna, dar nu mi-a distrus viaţa.

— Acum mă sufoc! a spus el. Am observat că îşi dusese mâinile la gât, ca şi cum ar fi încercat să se stranguleze. Trebuie să ies de-aici. Trebuie să mă plimb un pic singur.

L-am privit cum se repede afară din cameră. Alan s-a apropiat de el, dar Mustaq l-a dat la o parte. Alan s-a uitat la mine şi a ridicat din umeri. Eu am mai luat un pahar de şampanie şi m-am întrebat unde e Ajita.

Nu era afară. De la fereastră îl vedeam pe Mustaq pe terenurile luminate, plimbându-se de colo-colo, dând violent din mâini. După o vreme a părut să fi luat o hotărâre şi a dispărut în altă parte a casei.

— Uite, a spus când a reapărut. Se bătea cu degetul pe braţ.

— Ce e?

— Deja am avut o reacţie alergică la ceas. Am încheietura roşie şi puţin umflată. Simt… pulsaţie!

M-am uitat cu atenţie, dar n-am văzut nimic. Şi-a scos ceasul şi l-a pus în buzunar.

— M-am dus în camera Ajitei şi m-am destăinuit ei, a spus. Nu m-am putut abţine. I-am spus ce mi-ai spus tu despre tatăl nostru. Voiam să ştie şi ea. Am întrebat-o ce părere are. Eşti norocos.

— În ce sens?

— Te-a crezut, a spus că mereu ai fost o persoană de încredere şi că nu ai niciun motiv să inventezi o poveste despre tata. Cel mai ciudat a fost altceva, a continuat. Am crezut că o să fie distrusă să afle cum era tata. Nu aşa se întâmplă când afli un lucru ca ăsta? Pentru mine a fost ca o explozie. Am privit-o cu atenţie, dar n-a părut şocată, nici măcar surprinsă.

— Ştii de ce?

— Poftim?

— Ce fel de om era tatăl vostru? am întrebat.

— Era strict. Cred că era sever. Mereu aveam motiv să ne temem de el. Dar nu era religios şi nu se ruga niciodată. I-ar fi dispreţuit pe mullahii ăia nebuni şi pe fasciştii ăia de wallahi islamişti extremişti. Evident că îi ura pe albi, mai ales după experienţa cu documentarul. Erau vicleni şi rasismul lor era adânc împământenit. Dar exista mereu o barieră între el şi mine. Dinainte să fac uns pe ani l-am bănuit că e homo.

— Serios?

— Ceilalţi băieţi îmi ziceau Paki găozarul. Cred că asta lămureşte tot. Unul din verii noştri i-a spus tatii că vreau să mă fac dansator sau coafor. Tata remarcase deja că strângerea mea de mână nu e fermă. Aşa că din reacţia lui – că poponarii trebuie omorâţi – a fost limpede că pentru el nu e doar inacceptabil, e o infracţiune. Cred că ştii, a continuat, că eram îndrăgostit de tine şi abia aşteptam să vii în vizită. Mă întrebam cum ai vrea să mă vezi îmbrăcat, cum ai vrea să fiu. Am citit toate cărţile alea pentru că mă gândeam că s-ar putea să te hotărăşti să-mi pui întrebări din ele. În acelaşi timp, de câte ori eram

singur cu tata – numai când ne uitam împreună la crichet sau la box – îi ceream sfaturi despre femei. „Cum convingi o fată să fie drăguţă cu tine? E bine să o săruţi de la prima întâlnire? Cum rămâne cu căsătoria, trebuie să deschizi subiectul mai devreme sau mai târziu?” Ştiam că îi place să vorbească despre lucruri din astea. Toate rahaturile idioate şi indirecte prin care trebuie să treacă heterosexualii. Cum îi zice? Să mori de râs – seducţie. Dar cel puţin îl făcea pe tata să se simtă bărbat.

— Dar niciodată suficient de bărbat?

— Cum ar fi putut? Tot timpul cât am locuit în casa aia era preocupat să ţină fabrica pe linia de plutire. Spunea că singura lui ambiţie în afară de muncă era să traverseze Africa pe jos. Dar greva l-a înnebunit aşa de tare, încât a început să facă lucruri ciudate.

— Ce fel de lucruri?

— Îl auzeam umblând noaptea prin casă. Uşi trântite, gemete, chiar ţipete…

— Ştii de ce?

— Începuse să bea. Se împleticea prin casă, mangă. Bea câte jumătate de sticlă de Jack Daniel’s când se întorcea acasă de la muncă şi până dimineaţă termina şi restul. Când deschideam uşa de dimineaţă îl găseam dormind pe podea. Îmi era frică să ies din cameră. Ajita şi cu mine trebuia să-i scoatem halatul şi pijamaua şi să-l târâm până la duş. Era greu pentru ea, trebuia să facă tot. Ţi-a povestit despre asta? a întrebat, ştergându-se la ochi.

— Puţin.

— Aruncam sticla la gunoi înainte să plec la şcoală. Nu-i de mirare că n-am învăţat altceva decât

să mă masturbez. Pentru Ajita era şi mai greu.

— De ce spui asta?

— Ajita îl adora pe tata. N-am văzut niciodată doi oameni mai apropiaţi. Când era mică îl aştepta la uşă când se întorcea acasă. Seara, în timp ce mama gătea, ea îi ungea părul cu ulei şi îl pieptăna, călca peste el când stătea întins, intra în baie cu el şi îl spăla. El îi spunea poveşti despre India şi Africa. Eu chiar am fost lăsat pe dinafară, ascultă la mine. Când a fost omorât, Ajita a fost distrusă. Trei luni de zile abia a scos un cuvânt.

— Şi mama voastră plecase deja.

— Da.

— Îl părăsise pe tatăl vostru?

— Nimeni n-a spus asta, a răspuns el. Dar cum ar fi putut să mai stea cu el? Ea îl considera un ratat. El credea că, dacă o să câştige destui bani, mama o să se întoarcă. Într-o bună zi, spunea el, o să scăpăm de nelinişte pentru că o să fim bogaţi. Dar până atunci nu avea timp de nimic altceva: nici sport, nici cultură, nici natură – nici măcar pentru dragoste. Nu avea habar ce facem la şcoală.

S-a aplecat spre mine:

— Eu aveam o păpuşă voodoo – care îl reprezenta pe tata – în care înfigeam ace. Am fost convins că eu l-am omorât!

— Voiai să-ţi arogi meritele.

— Dacă ar mai trăi, n-ar fi de acord cu nimic din viaţa mea. Sunt nevoit să mă bucur că a murit – ceea ce e greu…

— Mai ţii minte când m-ai rugat să fug cu tine?

— Oh, Jamal, mi-e aşa ruşine!

— *De ce nu fugim împreună*? *mi-a spus Mustaq*

data următoare când m-am dus la ei. Data trecută ne luptaserăm; acum mi-a spus că are ceva în dormitor ce trebuie să-mi arate neapărat.

— Ce e? am întrebat.

— Tunsoarea mea, a răspuns el.

— David Jones ar fi mândru de tine.

Stătea aproape de mine, aşa cum îi plăcea, atingându-mă, dacă nu chiar frecându-mă pe braţ.

— Ştiu unde ţine tata banii. Are teancuri groase de bani într-un plic în sertarul cu şosete.

— Pentru ce?

— Spune adesea că s-ar putea să fim nevoiţi iar să plecăm în grabă. Rasiştii ar putea să vină peste noi.

— Tu eşti ăla care vrea să plece în grabă. Dar de ce?

— Nu e foarte bine aici, nu-i aşa?

A spus-o cu atâta tristeţe, că l-aş fi sărutat, dacă nu mi-ar fi fost teamă că o să mă sărute şi el pe mine.

— De ce cu mine? am întrebat.

— Eşti cea mai interesantă persoană pe care o cunosc.

— Uite ce e, am spus eu, speriat. Lasă-mă să-ţi dau ceva…

Am căutat în geanta cu care mergeam la facultate. Pe lângă cărţile de filosofie mai tiveam în ea reviste muzicale, câteva romane şi o antologie a poeţilor din generaţia Beat. I le-am dat pe toate.

— Hrăneşte-ţi mintea, omule, am spus. Ştiu că muzică ai deja, dar îţi mai aduc mame cărţi şi reviste. Ştii ce vrei să te faci când o să fii mare?

— Creator de modă, a răspuns el. Dar să nu spui la nimeni.

— Cum ar fi? Soră-tii?

— *Ea ştie deja*.

— *Atunci lui taică-tău. Cred că o să-i spun*.

M-am prefăcut că plec. M-a apucat de mână.

— *Să nu faci aşa ceva*! *Nu spune nimănui, te rog*! *Fac orice pentru tine*!

— *Am glumit, am spus. De ce ţi-e teamă*? *Îţi face ceva*?

În săptămânile care au urmat acestei conversaţii i-am dus o grămadă de chestii lui Mustaq. Citea aşa de repede şi cu atâta recunoştinţă, că în scurtă vreme am ajuns să-mi scotocesc prin dormitor după cărţi cumpărate în Londra. Îmi dădea un motiv s-o vizitez pe Ajita, să petrec timp prin casă, dar Mustaq a fost aşa de încântat de tot ce i-am dus, încât am început să-mi dau seama că e o plăcere să-i ajuţi pe alţii.

— Jamal, a spus acum, sunt incredibil de furios pe tata. A făcut un lucru pentru care nu are nicio scuză şi a încercat să-ţi dea în schimb un ceas?

A continuat:

— Dar nici eu nu sunt inocent. Am păcătuit şi eu. O să mă gândesc la asta când o să vreau să-i dau tatii un pumn în faţă.

— Ce ai făcut?

Mustaq construia suspansul ca un actor de teatru, deopotrivă amuzat şi aproape încremenit de autocompătimire în timp ce, cu gesturi automate, se freca la ochi şi îşi mângâia fruntea, iar vocea îi era o şoaptă grăbită.

— În seara în care a fost omorât tata eu făceam sex pentru prima dată. O verişoară care dormea în camera de alături a venit la mine să mă iniţieze. Mi-era ruşine că n-o făcusem niciodată. Ea a crezut că ar trebui să văd o păsărică, şi e drept că eram curios. Nu

m-a stârnit deloc şi parcă încercam să înfig un melc într-un tonomat. Evident că m-am simţit vinovat. Dintre toate serile posibile… de ce a trebuit să fie tocmai aia? Ajita şi cu mine ne-am gândit să ne întoarcem acasă în seara aia, a continuat. Dar ea era prea obosită să facă drumul. Dacă ne-am fi întors, poate că i-am fi prins pe criminali asupra faptului. Poate l-am fi salvat pe tata. Poate am fi fost şi noi ucişi.

— Da.

— Mi-am pierdut virginitatea în sfârşit, dar nu tocmai. În afară de tine, nu mai simţisem niciun fel de pasiune pentru nimeni. Asta nu s-a întâmplat decât mai târziu, când eram în India şi s-a întâmplat lucrul ăla foarte, foarte rău.

— Ce anume?

— M-am îndrăgostit de un compozitor, un autor de versuri, mai mare decât mine, de vreo douăzeci şi ceva de ani, bine îmbrăcat, arătos, elegant. Jamal, fii atent aici: *ştia cum să fie*. Scria muzică de film, pentru discoteci, pentru prezentări de modă. Era un geniu, serios. Mult mai talentat decât mine, scria muzică cu uşurinţa cu care alţii vorbesc. Aşa cum se întâmplă cu unii heterosexuali, îi plăcea să fie admirat de bărbaţii homosexuali. Eu eram admiratorul lui înfocat şi lui îi făceau plăcere întrebările mele, fascinaţia pe care o simţeam faţă de el. Dar a mers prea departe… îl iubeam atât de tare, încât m-am însurat cu sora lui.

— Bună idee.

— A fost o nuntă indiană senzaţională, plătită de unchiul meu, şi a durat mai mult decât căsnicia în sine. În noaptea aceea, când am încercat să fac dragoste cu femeia, care mă aştepta, încinsă de

dorinţă – femeile chiar simt plăceri sălbatice, aşa e? – a trebuit să mă gândesc la fratele ei ca să mi se scoale. Semănau între ei şi ea a devenit un fel de *aide-mémoire*.

— Fireşte, a continuat el cu un tremurat, ea voia să facă sex cu mine, soţul ei, şi să aibă copii. Când i-am spus adevărul a fost distrusă, a făcut o criză de nervi, şi-a pus o frânghie în jurul gâtului şi a trebuit s-o tăiem ca să o dăm jos.

— Ce a fost în capul tău?

— Am crezut că o să-mi treacă homosexualitatea. Nu voiam să fiu diferit sau neobişnuit. Era secretul meu.

Ca şi cum ar fi uitat unde se găseşte, Mustaq s-a oprit din vorbit ca să studieze cu privirea camera – pe prietenii lui şi pe partenerii lor de conversaţie. Văzând că stăm de vorbă, aceştia stătuseră la distanţă. Apoi Mustaq m-a atins pe umăr şi m-a mângâiat un pic. Mi-am dat seama că se pregătea să revină la tonul formal; îşi amintise cine trebuie să fie.

M-am uitat la el, puştiul stingher, dornic, dolofan care se reconstruise, se transformase într-un bărbat atrăgător şi strălucitor. Evident, simplul fapt că era un star pop îi dădea un avantaj. Era un personaj important şi era invidiat, în sfârşit. Devenise unul dintre oamenii aceia care ştiu că sunt urmăriţi constant. Dar nu-mi dădeam seama dacă îi făcea plăcere.

— Jamal, sper să te simţi bine aici. Sunt încântat că suntem iar prieteni. Te rog, pot să te mai întreb un lucru? Altfel o să cred că am înnebunit.

— Spune.

— Nu-i aşa că, uneori, aşteptai noaptea lângă

casa noastră? Camera mea dădea spre faţă, avea vedere spre drum şi eu stăteam treaz până târziu, ascultând Thin White Duke. Pe tine te-am văzut stând acolo, privind, de câteva ori?

— Da. Eu eram.

— De ce făceai aşa ceva? Mă întrebam; de care dintre noi e îndrăgostit? Oare să fie de mine?

— Ştiam pe cine vreau.

— Ce făceai acolo?

— Eram un prost îndrăgostit.

— Şi eu la fel. Ştiai că am scris: *Tuturor ni se frânge inima la un moment dat* când încă locuiam acasă? Ani de zile mai târziu a ajuns numărul unu în topuri, practic neschimbată. Acum pot să-ţi spun de unde am furat melodia, nu că ar fi fost cineva destul de deştept să-şi dea seama.

— E nevoie de talent ca să furi melodia potrivită.

— Cântecul era despre tine, Jamal.

Stătea aproape de mine. Din când în când mă lua de mână, şi eu pe el, ca şi cum am fi avut nevoie să ne consolăm unul pe celălalt, în timp ce trecutul se rostogolea prin noi.

— Singura fereastră care dădea spre grădină era cea de la camera soră-mii, a continuat el. Când eram acasă, stăteam în spatele perdelei, cu coatele pe pervaz, privind afară. Voi doi fumaţi ţigări pe care vi le rulaţi singuri şi eraţi mereu îmbrăcaţi în negru. Tu arătai ca lumea în costum, mai ales cu pantofi de baseball.

— Dar, în opinia mea, a spus mai departe, cel mai bine arătai gol şi cu puţa afară. Erai slab atunci, aveai corpul frumos şi bronzat şi, frate, câte mai făceaţi – eraţi excitaţi întruna! Alte dăţi stăteam cu tine în

bucătărie când Ajita era sus, unde vorbea la telefon sau se schimba. Îmi plăcea la nebunie când vorbeai cu mine. Dar nu m-aş fi putut aştepta să mă îndrumi. Ar fi trebuit să mă fac doctor. Asta voia tata.

Se uita la mine, zâmbind; eu încercam să asimilez tot ce îmi spusese. Apoi s-a ridicat, m-a privit lung, ca şi cum se mira şi el de cât de stranie fusese conversaţia noastră, şi s-a scuzat, spunând că se duce să stea de vorbă cu ceilalţi, dintre care unii acum intraseră în cameră.

Am urmărit-o pe Ajita făcând conversaţie cu un prieten de-al lui Mustaq, râzând ca pe vremuri, cu mâna la gură de parcă spusese ceva revoltător, oprindu-se lângă câte cineva să schimbe două vorbe, ajutându-i pe fratele ei şi pe Alan să orchestreze weekendul.

Când m-am alăturat din nou grupului am aflat de la Alan, care îl imita foarte bine, că Omar se hotărâse să plece cu maşina în oraş

„Să vadă cine mai e pe-acolo”, adăugând: „Vedeţi voi, nu am pierdut niciodată contactul cu oamenii de rând”.

Am aflat că Omar sunase să spună că e „prins” în oraş și are nevoie să fie salvat. Nu era în stare să se întoarcă singur. Alan a întrebat cine se oferă voluntar „să facă o descindere”. Se pare că oraşul, un triumf al urbanismului socialist postbelic, era un canal, plin de bestii tatuate şi zombi violenţi, de vomă şi sânge care bolborosea în rigole. De-abia aşteptam să-l văd.

Era un pub unde-i plăcea lui Omar să meargă când venea în zonă, Unde copiii pierduţi ai localităţii, majoritatea dependenţi de droguri, ascultau muzică dată la maximum. Cel puţin unul îl lăsa să i-o tragă.

Omar era prea beat să se mai întoarcă acasă la Mustaq şi nu voia să-şi lase maşina acolo. Dintre toate infracţiunile pe care le comitea, condusul în stare de ebrietate s-ar fi putut dovedi singura pentru care să poată fi pedepsit. În plus, trebuia să se trezească devreme a doua zi să-şi îndeplinească una dintre îndatoriri, şi anume să meargă, într-o maşină neagră înconjurată de antemergători pe motociclete, să-l întâmpine la aeroport pe un ştiu ce demnitar străin, în numele Reginei şi al guvernului, după care să-i însoţească pe diverşii ucigaşi şi torţionari la hotel, făcând conversaţie în tot acest timp.

— Trebuie să fiu atent, a spus Omar. Întotdeauna încurc „demnitar” cu „dictator”.

Se pare că nu prea era în formă la astfel de „întâlniri şi întâmpinări”.

Alan avea nevoie de cineva să aducă înapoi maşina lui Omar. Prin urmare, pentru că îmi surâdea o schimbare de atmosferă, am mers până în oraş cu Karen, în urma lui Alan, care ştia unde e localul. Când ieşeam i-am spus lui Mustaq:

— De ce nu vii cu noi?

A scuturat din cap, zâmbind. Când ne-am urcat în maşină, Karen mi-a explicat că preţul plătit de Mustaq pentru averea pe care o avea era că nu putea să iasă pe stradă, să meargă la magazin sau la pub fără să fie asaltat, luat la întrebări sau fotografiat.

Am trecut pe lângă o clădire sinistră intitulată Hollywood Bowl, un multiplex care se lăuda cu un McDonalds *drive-through*, agenţi de pază şi puştani cu glugi în cap care bântuiau prin spaţiile betonate, bătute de vânt.

— De ce mergi aşa de repede, Karen? N-o să ne

rătăcim. Eşti beată?

— Mda. Vrei să cobori? Ar fi trebuit să te omor acum cinci minute.

— Ce te-a oprit?

— Deci asta e Ajita. Cea pe care ai iubit-o cu adevărat şi căreia i-ai fost credincios. Cea care ai tot sperat să se întoarcă. Obişnuiai să zaci în pat, iubire, „gândindu-te”, cu o carte deschisă pe piept şi zâmbind fără motiv. Ştiam că atunci, în mintea ta, eraţi împreună. Atunci te *uram* total şi din tot sufletul.

— Şi acum? Eşti plăcut dezamăgită?

— E o femeie obişnuită la o anumită vârstă. Vârsta disperării. Dar văd, a continuat, dacă îmi pun ochelarii şi fac un efort, ce-a avut cândva. Drăgălăşenie, voce de fetiţă, dorinţă de a face pe plac. Din nefericire, eu trebuia s-o compătimesc. În ce tristeţe te bălăceai, pe care eu trebuia s-o îndur! Până şi mie mi se părea de o importanţă mistică. Nenorocitul de taică-său n-a fost omorât în timpul unei greve?

— Cam aşa ceva.

— Din cauza porcăriei ăsteia m-am măritat eu cu cine nu trebuia. Atâta vreme m-ai făcut să mă simt pe locul doi, că am sfârşit în braţele primei persoane care mi-a acordat atenţie.

— Trebuia să fie vina mea, am spus eu.

— Nimic nu te înveselea, nici măcar când te duceai tot timpul la nenorocitul ăla de analist. După fiecare şedinţă petreceai ore în şir scriind tot ce se întâmplase. Nu ţi-ai dat seama niciodată că psihanaliza nu-i face pe oameni mai buni, mai amuzanţi, mai inteligenţi? îi face să fie şi mai absorbiţi de ei înşişi. Încep să folosească toate cuvintele alea

groaznice ca „transfer” şi „catharsis”. Voiam eu să aud despre visele tale, despre maică-ta şi soră-ta, când noi eram în mijlocul unui dezastru? Ţi-a trecut vreo clipă prin minte?

— Era vocaţia mea şi mă interesa mai mult decât orice.

— Nu-mi place s-o spun, Jamal, eşti inteligent, dar nu ţi-ai folosit mintea decât ca să înveţi să spui cuvintele alea care nu sunt de folos nimănui.

— Frate, chiar că eşti prost dispusă.

— Abia acum sunt.

— În niciun caz n-am de gând să ţi-o trag în seara asta, am spus.

— Ticălosule, o să fie indianca aia, nu-i aşa? De ce trebuie să fii aşa de crud, Jamal? Nu-ţi pasă deloc, nu faci decât să aţâţi femeile, aşa e?

L-am descoperit pe Lordul Ali, fără sacou şi fără pantofi; cu cămaşa pe jumătate descheiată, întins pe mai multe scaune în camera din spate a pubului, „prezidând”. Poziţia aceasta regească nu se datora numai magnetismului personal, nici curiozităţii sărăcimii vizavi de activitatea Lordului pentru uşurarea situaţiei proletariatului, ci în mare măsură faptului că le făcea cinste tuturor.

— Oh, futu-i mama mă-sii! a spus Alan în timp ce ne apropiam.

Ochii Lordului, în cuvintele lui Alan, erau ca „două lacuri de spermă albastră”.

L-am surprins pe Omar relatându-le clienţilor adunaţi în jurul lui, majoritatea deja criţă, că o întâlnise pe Regină de trei ori şi o dată mersese cu trăsura ei. Săptămâna trecută se trezise singur cu ea într-o cameră. Regina se temea că laburiştii vor

interzice şi trasul cu arma, nu numai vânătoarea., Am avut o partidă încântătoare zilele trecute”, a citat el plin de umor. Lordul Omar a mai spus-o de câteva ori, din ce în ce mai tare, până a început să sune nu numai pornografic, ci chiar ca o infracţiune care se pedepseşte cu închisoarea.

Alan se pregătea să-l scoată de acolo înainte să spună ceva care ar fi putut să apară în *Noutăţi de pe lume* sau să transmită lumii largi informaţii despre weekendul lor, dar Omar nu era gata să plece. Nu reuşise să aibă niciun fel de contact fizic. Alan a vorbit ceva cu unul dintre puşti şi s-a întors cu nişte iarbă destul de decentă. Cât timp bunul Lord beat criţă se satisfăcea în toaletă, Karen şi Alan au jucat biliard.

Eu m-am aşezat la bar şi am dat pe gât mai multe pahare de vodcă. Barmanul ştia că suntem prieteni cu George şi mi-a spus ce şobolani răsfăţaţi şi ultraprivilegiaţi stăteau „la conac”, în comparaţie cu oamenii de pe-aici.

— Ce ne trebuie nouă, a spus de parcă era primul care se gândea la asta, e o revoluţie. Uită-te la ăla, a spus arătând spre Lordul Ali, care ieşea din toaletă cu pantalonii uzi în genunchi şi cu un puştan palid după el, murmurând: „Aşa, aşa erau băieţii…”

— Unii dintre oamenii ăştia lucrează acolo, a continuat barmanul. Ştim cum să intrăm în casă. Într-o bună zi o să năvălim acolo o ceată întreagă şi o să dărâmăm casa aia şi-o să vă dăm foc la toţi!

— E o idee bună, am spus. Dar, din păcate, sunteţi prea drogaţi s-o faceţi.

— Ieşi afară din pubul meu, cum îndrăzneşti? Drogaţi? Cine? N-ai voie să mai calci pe-aici!

Îi chemasem pe ceilalţi şi deja călcam peste

cineva în drum spre uşă. Omar era târât de Karen şi de Alan, cântând *Pământ al speranţei şi al slavei* şi zbierând: „Vă mulţumesc din suflet, iubiţii mei supuşi, pentru o partidă încântătoare! O partidă încântătoare e tot ce-ţi poţi dori!”

Proprietarul scuipa de furie şi ne ameninţa cu poliţia.

Karen i-a storcit pe Alan şi pe Lord în maşina ei; eu am condus maşina Lordului, făcând praf străduţele.

Acasă, invitaţii stăteau de vorbă în camera de zi, dar cei mai mulţi se mutaseră spre ceea ce Mustaq numea piscina „Brian Jones”. Era de bonton pentru oamenii bogaţi ca Mustaq să cumpere obiecte de artă şi fotografii. Coridorul dintre piscină şi zona vestiarelor era plin de fotografii decente, inclusiv una cu o femeie care făcea pipi din picioare pe un pod.

În jurul piscinei, lumea fuma; alţii dansau sau înotau goi. Acele trupuri dezgustătoare erau întreţinute cu sume uriaşe şi erau făcute să fie expuse. Charlie Hero era în formă; până şi cicatricele îi străluceau şi inelul înfipt în sculă îi scotea în evidenţă contururile venoase.

Apăruseră şi alţi prieteni de-ai lui Mustaq şi Alan, dansatori, coafori, specialişti în machiaj, negri tineri şi vulgari, băieţi angelici, unii cu haine super strâmte sau lucioase, alţii dornici să-şi expună clamele pentru sfârcuri. Unele din personajele astea arătau de parcă nu mai văzuseră lumina zilei de câţiva ani. Puţine femei vor avea parte de sex în seara asta, mi-am spus eu. Asta ar putea fi o ocazie pentru mine să-mi dau seama dacă într-adevăr nu sunt interesat sau trecusem doar printr-o perioadă mai descurajantă.

Charlie îşi conectase iPod-ul la sistemul audio de

la piscină şi dintr-odată s-a auzit un album din tinereţea mea, Lovin Spoonful cu *Do You Believe în Magic*? atât de senin şi plin de entuziasm, încât Karim şi cu mine am început să râdem, ne-am uitat unul la altul şi am râs din nou. Ca şi el, eram prea tânăr să fiu activ de capul meu la vremea aia, dar mă formasem în mijlocul anilor ’60 şi ce mai însemna dragostea aia acum, în vremurile astea perverse?

Am înotat puţin, uitându-mă după Ajita, dar n-am văzut-o. În timp ce mă ştergeam, Karim, privindu-mă cu ochii lui căprui şi oneşti dintre parantezele bretonului, mi-a oferit nişte cocaină. Cu toate că mă tenta, voiam să dorm în noaptea asta. Am fumat o ţigară cu marijuana, apoi cineva mi-a dat un espresso dublu şi o bucată de ciocolată. Am luat un diazepam şi m-am hotărât să merg la culcare, destul de devreme, dar cu multe lucruri la care să mă gândesc.

Stăteam întins, întrebându-mă ce să ascult la iPod – cuvintele te ajută până la un punct, pe urmă numai muzica mai contează – când am auzit o bătaie în uşă.

— Da? am spus.

— Pot să intru?

Era Ajita, într-un halat de casă de satin.

Am luat-o de mână.

— M-ai găsit, deci.

— În cele din urmă, a spus ea. Doar tu şi cu mine. Acum putem să petrecem puţin timp împreună. Toată noaptea, sper. O să rămâi treaz? Vrei să mă asculţi acum?

— Bineînţeles, am răspuns. Pe tine te aşteptam.

Capitolul 24

M-a luat de mână.

— Mai devreme mi s-a părut că te văd de la piscină. Apoi mi-am spus nu, e o fantomă şi mi-am pierdut minţile. Mustaq m-a întrebat la New York dacă vreau să te revăd, dar a spus că nu garantează că o să apari. Şi totuşi ai venit. Ai făcut-o pentru mine? Sau n-ar trebui să întreb?

— Ai un accent american încântător.

— Ah, nu spune asta. Am tot încercat să scap de el şi să par mai indiancă, mai ales acum, când indienii sunt la modă.

— Da, cred că n-a mai rămas niciunul care să nu fi scris un roman.

— Şi e stânjenitor să fii american când oamenii de culoarea mea sunt priviţi cu atâta suspiciune. Tranzitul prin aeroporturi e un coşmar pentru noi, chiar şi pentru Mustaq. Ne simţim cu toţii la un pas de Guantánamo. Portocaliul nu-mi vine bine.

— Mai nimănui nu-i vine.

— A fost aşa de rău în ultima vreme, încât mă gândeam să rămân la Londra o vreme. Îmi plăcea la nebunie Londra, când mă plimbai tu prin oraş. Nu m-am mai întors de atunci. N-aş fi suportat s-o mai văd.

Îmi pusese mâna pe umăr.

— Nu trebuie să te ridici, Jamal. Nu face nimic. Nu ne trebuie mai multă lumină. O să trag draperiile. Ştiu că eşti aici, şi asta e tot ce-mi trebuie. Mustaq mi-a spus ce ştia din povestea ta şi ţi-am citit cărţile.

— Tu i-ai spus povestea ta?

— Cum adică, povestea mea?

N-am răspuns. A continuat:

— Jamal, tu eşti singura persoană care mă cunoaşte cu adevărat. Tu ai fost întotdeauna adevărata mea dragoste. Până şi soţul meu a ştiut

asta. Spunea: „Există cineva care ne împiedică să fim apropiaţi”.

S-a aplecat spre mine, sărutându-mă pe ambii obraji şi pe gură, trecându-şi degetele prin părul meu.

— Nu te-ai schimbat aproape deloc. Ai părul cărunt, dar tot mai stă vâlvoi, ca la un pui ciufulit. Ai câteva riduri şi nu mai eşti numai piele şi os. Dar ai o ţinută distinsă, eşti un bărbat care a dus o viaţă importantă.

— Iisuse, nici vorbă!

— Te-am urmărit în timpul cinei, a continuat ea. Arăţi şi mai bine decât îmi aminteam. Ce bărbat elegant, atrăgător, mi-am spus. Un bărbat care a fost iubit şi dorit.

— Eşti drăguţă să spui asta. Dacă e adevărat, înseamnă foarte mult pentru mine. O să încerc să fiu mai recunoscător.

— Cred că eşti. Cine e femeia care stătea în faţa mea? Ni s-a făcut cunoştinţă, dar nu i-am reţinut numele. Te urmărea ca un uliu, asta când nu se uita urât la mine. E una din soţiile tale?

— Am fost însurat, dar numai o dată, deşi e neobişnuit. Dar nu cu ea. Sunt încă însurat – sau, mai degrabă, nu sunt încă divorţat. Dar am fost cu femeia de care spui – Karen – după ce ai plecat tu.

— A fost o dragoste împărtăşită?

— Din punctul ei de vedere, nu. Eu nu-mi revenisem încă după despărţirea de tine, presupun. Mi-a luat mult – probabil pentru că mereu am crezut că o să te întorci curând.

A tăcut.

— Jamal?

— Da?

— Te rog nu spune că e prea târziu. Nu suntem bătrâni. Sau m-am îndepărtat prea mult? Uite…

S-a ridicat şi şi-a desfăcut halatul, apoi l-a lăsat să cadă pe podea.

— Asta sunt eu. Aşa am ajuns.

M-am uitat la trupul ei, care-mi era familiar, dar în acelaşi timp nefamiliar.

— Ce-ar spune soţul tău? am spus încet şi am regretat imediat.

Şi-a pus halatul la loc şi s-a întins pe pat. Eu m-am ridicat în picioare şi m-am dezbrăcat.

În timp ce ea mă privea, am spus:

— Nu ştiu ce vreau să se întâmple între noi. A trecut mult timp. Tot ce pot să fac e să las timpul să decidă.

— Mai e timp, avem timp. O să te aştept, aşa cum m-ai aşteptat şi tu pe mine.

Şi-a tras cearşafurile peste ea.

— Am atâta nevoie să dorm din nou cu cineva, a continuat. După ce ani de zile am încercat s-o dau pe fiica mea jos din patul meu, acum nu mai vrea să-mi ţină companie. Soţul meu şi cu mine avem fiecare camera lui, de fapt acum avem fiecare ţara lui. Aşa că, să petrec o noapte cu alt bărbat… Mă emoţionează aşa de tare…

Am stat unul lângă altul pe întuneric, fără să ne atingem. Evident că oamenii de vârsta noastră, în afară de cazul în care sunt narcisişti, nu vor să le vadă nimeni trupurile. O văzusem pe Ajita la piscină, firește. Carnea ei nu îmbătrânise urât, dar părea că s-a împuţinat, ca şi cum ar fi vrut să se micşoreze, ca o actriţă tânără care joacă un rol de femeie bătrână.

— Da, a spus. Ştiu că am îmbătrânit. Am văzut în

ochii tăi. Şarmul meu sexual, frumuseţea mea – s-au dus.

— Şi ale mele. Mă gândeam doar ce tare ne plăcea să stăm la soare în grădina de lângă casa ta. Tu erai aproape neagră. Acum nimeni nu mai face asta. Mai ţii minte cum a trebuit să mă prefac că sunt cel mai bun prieten al lui Mushy Prea?

— Ce aş vrea e să ne revedem din nou toţi patru – tu, eu, Wolf şi Valentin. Ai putea să organizezi o întâlnire?

— Au dispărut la puţin timp după tine – să-şi găsească norocul în Franţa.

— Cum s-au descurcat?

— Nu mi-au spus.

— Ce păcat. La New York cumpăr mobilă, sau haine, a spus ea. Dau ceva de pomană în fiecare zi şi cumpăr ceva nou în fiecare zi. E un sistem simplu – intrări şi ieşiri.

A continuat:

— Mă plimb prin parc, îmi vizitez prietenii şi, când fratele meu e în oraş sau participă la vreun spectacol de televiziune, îi creez costumele. E multă muncă, un adevărat serviciu. Fac yoga, Kabala, orice nu presupune atingere. Dacă în câteva săptămâni nu mă simt extraordinar, încerc altceva. Toţi sinucigaşii îi omoară şi pe alţii, sunt conştientă de asta, aşa că pentru mine nu există scăpare. În cele din urmă doctorul meu mi-a prescris ceva…

— Un antidepresiv?

— Ce-o fi. Mă fereşte de neliniştile adânci. Vreau să mă simt normală.

— E mai normal să suferi de anxietate decât să nu simţi nimic.

— Groază, asta simt eu în cea mai mare parte a timpului, a spus ea. Ca şi cum o catastrofă e gata să se abată asupra mea.

— S-a abătut deja. Ţii minte ce mi-ai povestit că îţi făcea tatăl tău?

— De ce să nu-mi amintesc ce s-a întâmplat? Nu-l urăsc. Trecea printr-o perioadă cumplită. Nu e familia ta.

— În facultate, mi-ai spus o dată ce mult îl iubeşti. „E aşa de tandru", ai spus.

— Ce e aşa de ciudat? a spus ea. Mereu mă săruta şi mă răsfaţa. Îşi mai ieşea din fire şi ne făcea proşti, dar n-a fost niciodată un tată neiubitor.

Stătea întinsă pe pernă.

— Tu voiai să mă transformi într-o feministă şi mi-ai dat cărţile alea. Era o noutate la vremea aia. Îţi aminteşti de femeia aia – Fiona? Făcea parte dintre cei care au organizat protestul împotriva tatălui meu. Am văzut-o în pichet şi pe urmă la facultate. Era imensă, cu nişte sâni care i se bălăngăneau în toate părţile, şi purta salopetă şi cercei uriaşi.

— Am văzut-o le televizor aseară, apăra o ordonanţă care să permită încarcerarea fără proces.

— E slabă acum? Jamal, voiai să fiu altfel?

— Eram o generaţie nemulţumită, am spus eu. Pe oamenii ca tatăl tău – le spuneam capitalişti pe atunci – îi uram din principiu, în alte oraşe din Europa oameni ca noi îi răpeau şi îi omorau pe capitalişti.

— Tu nu voiai să faci aşa ceva. Tu n-ai putea să omori pe nimeni.

— Eram mereu furios pe părinţii mei, am spus eu, pe tata mai ales. Mi se părea ciudat că tu îţi iubeşti părinţii şi nu simţi niciun fel de ură.

Am tăcut amândoi; credeam că adormise.

— Jamal, a spus după o vreme, fratele meu mi-a spus mai devreme ce ţi-a făcut tata. De ce nu mi-ai spus nimic? Eu ţi-am spus totul, dar tu nu mi-ai răspuns cu aceeaşi monedă.

— Cum aş fi putut să-ţi provoc şi eu alte neplăceri? Când erai în India, am continuat, credeam că o să înnebunesc de dorul tău. Primul gând cu care mă trezeam dimineaţa era: oare azi o să sune? A fost o despărţire groaznică. O vreme n-am fost om.

Şi-a trecut mâinile peste faţă şi prin păr.

— Nu, nu, Jamal! Crezi că eu nu mă gândeam la tine? Ţi-am scris până şi scrisori – mai ţii minte scrisorile alea subţiri, albastre, care se trimiteau *par avion*! – pe care nu le-am dus niciodată la poştă. Iubeam Londra, dar cum aş fi putut să mă întorc acolo după grevă? Aveam coşmaruri, dar nu cu tata care mă viola în fiecare noapte, ci cu gloata care urla în faţa porţii fabricii, studenţi ca noi, care aruncau cu cărămizi şi cu bucăţi de lemn. L-au adus pe tata la disperare. Era un om muncitor, alungat din Africa, şi încerca să facă ce e mai bine pentru familia lui. Am plecat cu Mustaq în America pentru că voiam să o luăm de la început. Eu am lucrat în domeniul modei, cream haine. Asta era afacerea familiei mele.

O vreme am stat fără să mai spunem nimic. Din când în când auzeam râsete şi voci în curte; în rest era linişte.

— Ştiam, Jamal, că nu vrei să te însori cu mine. Tocmai începeai să-ţi faci un drum al tău, erai sigur pe tine şi plin de energie, dornic să te remarci. În India îmi pierdeam minţile, nici nu pot să-ţi spun ce cumplit a fost. Aveam nevoie de stabilitate, de un soţ. Cu tine

nu puteam avea asta.

— Ţi-ai găsit un soţ?

— Am găsit un om bun, probabil prea bun. Îmi era imposibil să-i fac rău fără să sufăr. Dar lui Mustaq îi plăcea de el şi a plătit tot. El l-a lansat în afaceri.

Mi-a mai vorbit de copiii ei, de muncă, de viaţa de zi cu zi. Am rămas treaz cât am putut de mult, ascultându-i cuvintele, apoi respiraţia, gândindu-mă la Wolf, la Valentin şi la viaţa noastră împreună şi la ce am putea să vrem unul de la celălalt a doua zi de dimineaţă; şi gândindu-mă la prezenţa care se interpunea între noi, tatăl ei.

Capitolul 25

Era târziu când am reuşit să cobor în zorii zilei următoare. Ajita plecase de mult din patul meu.

Îmbrăcat în trening, Mustaq stătea la masă cu computerul în faţă, mâncând căpşuni şi pepene cu degetele. La celălalt capăt al mesei stăteau câteva persoane, fără să vorbească, arătând de parcă abia ieşiseră dintr-o explozie.

Mustaq mi-a turnat nişte suc.

— Nu vreau să vorbesc tare, a spus. Şi eu am avut o noapte bună. N-am dormit deloc. Mi-am sunat antrenorul de fitness la ora patru şi l-am chemat aici pentru o sesiune matinală. Apoi i-am spus managerului să-mi pregătească studioul. De ani de zile nu-mi mai făcea plăcere să cânt. Ştii, tatii nu-i plăcea să mă audă cântând. O dată, când eram la şcoală, a pus să fie scoase toate clapele şi aruncate. Crezi că e posibil ca asta să-mi fi provocat inhibiţii mai târziu?

— E foarte probabil.

— Conversaţia noastră de ieri m-a stârnit, Jamal.

Am nutriţionist şi un antrenor care mă învaţă să trăiesc. Şi acum te am pe tine să mă inspiri.

— Serios?

— Cele mai tari trupe noi sunt britanice, şi cântă în engleză. Ajută-mă să scriu din nou, prietene, despre copilărie şi despre taică-meu. Nu există prea multe vedete rock ai căror taţi au fost omorâţi. De unde ar trebui să încep?

— Cu orice îţi trece prin minte.

— Bine, mersi.

A început să scrie la calculator, spunând:

— Începe cu tine – intri la noi în casă într-o bună zi, priveşti extrem de fericit la sora mea şi zâmbeşti către timidul de mine, de parcă înţelegi totul despre mine şi orice fac e în regulă.

Turnam în mine cafea, dar nu puteam să înghit niciun fel de mâncare. L-am lăsat pe Mustaq gesticulând şi fredonând în faţa monitorului şi m-am plimbat pe câmp vreo oră, aşteptând masa de prânz.

S-a adus şampanie. Poate că ridicarea repetată a paharului mi-a stors şi ultimele picături de energie, dar erau destule locuri unde să mă întind. În după-amiaza aia de visare, întins pe canapea, gata să adorm, mi-a trecut prin cap că nu există nimic mai bun decât să stai într-un şezlong în casa lui Mustaq, în timp ce toţi ceilalţi vorbesc şi beau sau joacă cărţi şi ascultă muzică, iar angajaţii amabili se învârt printre invitaţi cu tăvi pline de una, alta.

— Cum de nu m-am gândit până acum? am spus. La asta sunt buni banii?

Deschisesem ochii şi îl observasem pe Henry deasupra mea, rânjind.

— Astea sunt lucrurile împotriva cărora pledăm

de ani de zile. Capitalismul dezlănţuit. Şi iată-l, şi iată-ne şi pe noi. Asta e viaţa adevărată!

Henry s-a aplecat şi m-a sărutat.

— Nu te ambala! Nimic nu e niciodată aşa de simplu!

— Nu-mi spune asta!

— George nu-şi permitea şi ceva mai ieftin?

Asta fusese Miriam, care năvălise peste mine zăngănind, râzând şi turuind. Pentru o clipă s-a întins lângă mine, cu faţa aproape lipită de a mea, şoptindu-mi agitată în ureche.

— Îţi mulţumesc din suflet, frate, că m-ai adus aici. Mi-ai schimbat complet viaţa şi definitiv în ultimul an. Ai fost mai bun cu mine decât a fost vreodată tata. Trebuia să-ţi spun, şi acum ştii.

M-a sărutat şi s-a dus lângă Ajita, care tocmai se ridicase. Privind-o pe soră-mea, în tricou cu mânecă lungă, blugi strâmţi, cu broderii aplicate şi tocuri înalte, mi-am dat seama cât de mult slăbise: cel puţin douăzeci de kilograme. Era trasă la faţă şi foarte ridată, dar îi dispăruseră de pe faţă inelele şi ţintele, ochii păreau mai mari şi străluceа de entuziasm. Arăta de parcă renunţase la rolul de mamă şi devenise din nou femeia, „partenera” unui bărbat. Adoptase ceva din afectarea lui Valerie şi acum îi plăcea să-şi înceapă propoziţiile cu exprimări de genul: „În calitate de iubită a unui important producător de teatru…”

Henry s-a aşezat lângă mine.

— Nu mi-ai spus că Ajita e aşa de frumoasă.

— E cea mai frumoasă dintre iubitele mele?

— S-ar putea, dar tu eşti încă la început. Nu vrei să mergem să ne plimbăm un pic?

— Sunt înfipt aici.

— Am ceva să-ţi spun, a insistat el. Nu e un secret pe care vreau să-l păstrez. Arată-mi tu drumul, a spus, luându-mă de după umeri.

L-am urmat. La uşa bucătăriei ne-am pus cizme de cauciuc. Ajunşi afară, am râs când l-am văzut holbându-se la sculpturi. I-am luat-o înainte:

— Sunt operele lui Alan.

Am remarcat, lângă alt hambar, un studio construit din sticlă şi lemn nou. Uşile erau deschise şi se vedeau două planşete de desen; pe podea erau bucăţi de metal, unele tăiate, altele nu, unele vopsite – atelierul lui Alan.

— Arată bine, am spus. Poate ar trebui să-l recomand pe arhitect mamei şi lui Billie. Vor să construiască un atelier în grădină. Ţi-au spus?

— Da, am auzit, a spus Henry.

Cu puţin timp în urmă Miriam îl luase cu ea la un prânz cu mama şi Billie; şi cu altă ocazie, Henry le dusese pe cele două doamne în vârstă la operă, când primise nişte bilete. Departe de a funcţiona drept anticipata şi necesara punte între părinte şi copil, Henry, noul iubit, o dezamăgise pe Miriam ca de obicei – spre marea ei iritare. Nu numai că le plăcuse pe mama şi pe Billie şi le împărtăşea interesul pentru artele vizuale, dar nici nu luase în serios reclamaţiile lui Miriam. „Ah, e mult mai tare decât majoritatea mamelor”, a spus el. „Poţi să vorbeşti cu ea despre orice! S-o fi cunoscut pe maică-mea, o femeie a cărei isterie şi depresie ar fi putut contamina întreaga Europă!”

— Am văzut aseară o femeie, mi-a spus acum Henry, la Kama Sutra, un loc în care am început să mergem. Era întuneric. Am fost atras de ea, nu-mi

place să recunosc. Dar nu-mi ieşea din minte că o ştiu de undeva. Purta tocuri înalte, mască şi nişte chestii sumare. Era mai subţire decât îmi aminteam, dar statura era a ei, părul îmi amintea de Josephine.

— Josephine a mea? am oftat.

— Jamal, habar n-aveam ce căuta acolo, dacă era prima oară sau merge regulat.

Josephine avusese mereu un mers relaxat, parcă umbla visând cu ochii deschişi, fluturându-şi braţele. Mereu mă întrebasem cum poate cineva să meargă atât de încet, şi totuşi să înainteze. La petreceri soseam separat, ca să nu fim nevoiţi să mergem în ritmuri diferite.

— E o schimbare serioasă pentru Josephine să frecventeze locuri din astea, am spus. Dar majoritatea prietenilor ei sunt oameni pe care îi compătimeşte şi prietenul a părăsit-o.

Cel puţin aşa bănuiam. A fost prin preajmă o vreme, apoi parcă a dispărut. L-am întrebat pe Rafi, care a spus că ei i se părea plictisitor.

— Am intrat în panică un pic, a spus Henry. Miriam era ocupată. Mi-a pierit cheful. Ştiam că pentru tine o să fie o veste serioasă – pentru oricine, de fapt. Am urmat-o din cameră în cameră. Părea cu minţile aiurea total.

— Ai vorbit cu ea?

A scuturat din cap.

— V-a recunoscut, pe tine sau pe Miriam?

— Doamne fereşte! Nici n-am vorbit cu nimeni despre asta. Îi spun totul lui Miriam, şi sper că şi ea mie. Dar asta era o chestie intimă.

Ca majoritatea celor din casă, începusem să beau dinainte de prânz. Fusese şi ceva cocaină, adusă de

angajaţi împreună cu băuturile, şi mă trezise pentru scurtă vreme, suficient cât să pot să continui să beau. Vântul era răcoros şi era o zi senină. Începeam să prind gustul vieţii la ţară. Aveam în buzunar o ţigară cu marijuana, pe care am poştit-o cu Henry în timp ce băteam câmpurile. Până a terminat Henry eu eram deja dus, mă simţeam la fel de trist ca atunci când Ajita, Wolf şi Valentin m-au părăsit.

— Cred că acum nu mai e cale de întoarcere, a spus Henry, dacă te-ai gândit vreodată la asta. Şi bănuiesc că da.

— Da, m-am gândit. Soţia mea încă mi se pare fascinantă.

— Jamal, mă îngrijorezi.

— Eşti un prieten adevărat, dar nu-ţi strica ziua din cauza asta. Presupun că ar trebui să am grijă de ea. Asta şi-a dorit întotdeauna, dar s-a asigurat că n-o să reuşesc, iar şi iar.

— O să-i spui ceva?

— Mă îndoiesc. N-am auzit decât că a intrat într-un cerc în care se combină între ei.

A râs.

— Slavă Domnului că nu te ocupi de terapia de cuplu.

— E un domeniu profitabil, am auzit. E cerere mare.

— Ce vorbesc eu? a spus Henry. E suficient să-ţi arunci o privire la primii psihanalişti, la discipolii şi colegii lor, şi o să vezi că nu sunt decât o gaşcă de perverşi, sinucigaşi şi ţicniţi, în afară de Freud. Cât se poate de umani, care vasăzică. Dar cel puţin ei ştiau un lucru.

— Care e ăla?

— Ori iubeşti, ori te îmbolnăveşti.

În seara aia cei mai mulţi dintre noi eram prea îmbuibaţi de cocaină ca să mâncăm prea mult, dar Miriam şi Henry erau flămânzi şi am stat cu ei şi cu Ajita la cină. Henry nici n-a remarcat că era servit la masă de angajaţi în uniformă, dar Miriam a insistat să ajute la spălatul vaselor.

În seara aia de sâmbătă, într-unul dintre hambare se construise o scenă. Angajaţii au instalat luminile şi au adus numeroase instrumente. Lăzi de vin şi cutii de bere, dar şi numeroase sticle de vodcă şi tequila au fost aşezate lângă scenă. Lumea stătea pe scaune, iar cei care, ca mine, nu se simţeau în stare să stea drepţi, se întinseseră pe jos, pe perne.

Oricât aş fi fost de aproape de inconştienţă, nu voiam să-l ratez pe Charlie Hero cântând o versiune la chitară acustică a piesei *Kill for Dada*, pe care o înregistrase în anii ’70 cu The Condemned.

Alan l-a împins pe Mustaq în faţă. Asta a provocat aplauze şi agitaţie. Mustaq nu voia să cânte, dar îl asculta pe Alan. Aşa că Mustaq, redevenit George, s-a aşezat la pian. O vreme n-a scos niciun sunet, dar apoi a început să improvizeze, aşteptând să vadă ce iese. Când notele au prins contur, a ieşit o redare înspăimântător de sinceră a piesei lui Neil Young *Helpless*, la fel de bună ca versiunea mea preferată, cântată de k. d. Iang. Începeam să înţeleg de ce vechiul Mushy Peas era un faimos star pop.

Ajita, care purta acum o fustiţă de blugi, i s-a alăturat la refren cu o tamburină, legănându-se şi râzând. Când m-a tras de mână să vin lângă ea, nici măcar eu nu m-am putut opune. Mişcările mele de dans nu evoluaseră din anii ’70. Diferenţa între atunci

şi acum era fantoma care stătea între noi, tatăl ei.

Mai târziu, după ce Ajita şi cu mine ne-am giugiulit – „«Giugiulit», iubire, e un cuvânt pe care nu l-am mai folosit de multă vreme” – Karim şi Charlie au cântat în armonie *Let’s Dance*, Karim la un bas care suna bine, iar Karen şi-a aruncat chiloţii tanga, apoi şi sandalele Manolo spre el. Mai târziu mi s-a părut că am văzut-o împreună cu un servitor, încercând să-şi recupereze o sanda din încâlceala de cabluri din spatele scenei.

Ajita dansase cu Henry şi cu Miriam şi am băut cu toţii dintr-o sticlă de şampanie afară, pe gazon, unde ieşiserăm să fumăm şi să ne răcorim. Apoi am intrat înapoi să-l ascultăm pe Mustaq cântând

Tuturor ni se frânge inima la un moment dat, pe care mi-a dedicat-o mie, unicul ei autor.

Nu mă întrebaţi cum, dar petrecerea se transformase într-o sesiune colectivă de improvizaţii rock’n’roll, la care participau toţi care ştiau să cânte la ceva, iar Mustaq lovea clapele pianului ca Jerry Lee Lewis. Henry de-abia aştepta să se dezbrace în pielea goală şi dansa de parcă alunga un roi de albine ucigaşe, ca şi cum irosise anii ’60 şi acum încerca să-i recupereze. Miriam dansa lângă boxe, în sutien şi chiloţi, pentru că voia să-i vadă toată lumea tatuajele. I le arătase Ajitei, explicându-i ideea şi provenienţa fiecăruia. Ajita, îngrozită şi fascinată, părea convinsă, spre final, că viaţa ei ar avea mult de câştigat prin adăugarea unui „tatu”.

Îmi amintesc că l-am văzut pe Mustaq ajutând-o pe sora lui să iasă din cameră şi să urce scările, iar pe faţa ei era o expresie bântuită şi epuizată pe care n-o mai văzusem niciodată. Nu ţin minte la ce oră m-au

dus în camera mea angajaţii. Se pare că au avut de cărat trupuri inerte toată noaptea. Ştiu că nici măcar n-am reuşit să aprind bricheta şi s-o ţin ridicată.

— A fost o catastrofă de proporţii, a râs Mustaq a doua zi de dimineaţă.

Îmi amintesc totuşi că m-am sculat să fac pipi cam la o oră după ce mi-am pierdut cunoştinţa şi, când am trecut pe lângă camera lui Karen, i-am văzut pe ea şi pe Karim regulându-se. Cel puţin cred că era Karen, şi poate era Karim. Mai era cineva care dormea pe jos, la capătul patului, sau poate că nu dormea, pentru că se mai auzeau gemete de undeva din cameră.

Am stat acolo o clipă, apoi am făcut un duş rapid, m-am spălat pe dinţi şi mi-am curăţat sângele din nas, după care am intrat în cameră şi am căzut într-un morman de trupuri. Îmi amintesc că stăteam în fund, gol-puşcă, sprijinit de un perete, fumând şi vorbind cu Karim despre sudul Londrei şi pubul Three Tuns de pe Beckenham High Street, unde acum exista, se pare, o placă cu numele lui David Bowie, dar nu şi cu Charlie Hero.

Charlie se dădea la cineva, poate vreo chelneriţă adusă din oraş. Îmi amintesc chiar, cu oarece recunoştinţă, cum Charlie stătea în spatele meu şi mă mângâia pe spate când era rândul meu, deşi aş fi preferat să nu spună „haide, prietene, fă-o”, pentru că ştiam că e mai stilat decât Karim şi decât mine.

A doua zi, când Karen şi cu mine am plecat spre Londra, Ajita stătea în curte, făcându-ne cu mâna. Ea mai rămânea câteva zile la ţară, înainte să se mute în casa din Londra a lui Mustaq.

În timp ce Karen aştepta în maşină, Ajita şi cu

mine ne-am îmbrăţişat şi am promis să vorbim la telefon mai târziu. Apoi m-a sărutat pe gură. îi simţeam limba aşteptându-mă. M-a ciupit şi m-a gâdilat, cum făcea pe vremuri.

— De ce râzi?

— De tine, a spus ea. Nu poate să fie numai din cauza mahmurelii. Arăţi de parcă ai fi văzut o fantomă. Dar, de fapt, cred că aşa şi e.

Karen tura motorul enervant şi bătea cu palmele pe volan.

De cum m-am urcat în maşină a spus:

— Cel puţin ai decenţa să pleci cu mine.

— Cum?

— Ştiu bine ce hram porţi. Dorm cu uşa deschisă şi am văzut-o pe femeia aia furişându-se din camera ta în prima noapte. Ai fost rapid. Ai avut un weekend plin, eh?

— Karen, eşti nebună.

— Ai aşteptat-o tot timpul ăsta şi acum nu-ţi mai place?

— Nu te mai poţi întoarce.

— Şi nu vrei să mergi nici mai departe?

— Mi-aş dori să nu trebuiască să mai plecăm din casa asta.

— Te-ai odihnit vreun pic?

— Odihnit? am spus eu. Sunt gata să merg la dezintoxicare.

— Excelent.

Am rugat-o să nu-mi povestească nimic din ce se întâmplase azi-noapte; nu voiam să-mi amintesc. A spus că are buzele pecetluite, ceea ce era neobişnuit pentru ea, dar tot a chicotit puţin.

— Impotent, eh?

Dar de fapt îşi făcea griji în legătură cu Karim, dacă o s-o mai caute. Dacă apărea în *sunt o celebritate*... urma să fie foarte căutat de femei, aşa că ea voia să profite de el cât putea înainte de asta.

Oricât de mult ţi-ar displăcea la ţară, când te întorci în oraş duminică seara după un weekend petrecut acolo, te apucă deznădejdea: totul şi toţi sunt murdari, duri şi închişi, în aşa măsură încât aproape îţi închipui că te bucuri să pleci din Londra.

Capitolul 26

Duminica dimineaţa, cea mai mare parte a populaţiei Marii Britanii, cu excepţia adolescenţilor, e de găsit în parcuri, la plimbare, la jogging sau plimbându-şi câinii. Duminica, Rafi şi cu mine jucam fotbal cu alţi taţi – actori, regizori de film, romancieri – şi fiii lor, cu vârste între cinci şi doisprezece ani. Soţiile şi prietenele stăteau pe băncile de pe tuşă bând *café latte*, distrăgând atenţia fetelor şi ajutându-i pe băieţi să-şi lege şireturile.

Taţii nu voiau să se facă de râs arătând ca şi cum ar fi făcut un efort, dar băieţii veneau îmbrăcaţi pentru meci cu toate că una din porţi era compusă din doi copaci, iar cealaltă din rucsacuri şi bluze aruncate. Terenul era noroios şi accidentat, cu o băltoacă la un capăt, în care se năpusteau copiii, stropind peste tot şi de obicei căzând cu totul.

Aici tropăia Rafi în echipamentul lui complet Manchester United, pe care îl primise cadou de Crăciun, cu manşete de prosop la ambele încheieturi şi banderolă de căpitan, apărătoare pentru tibii şi ghete imaculate, Nike Total ’90’s, argintii. Uneori afişa şi alte tricouri, de la Juventus sau Barcelona, pe care i le cumpărasem când fusesem la diferite

conferinţe prin Europa, dar, cu excepţia „incidentului cu Arsenal”, nu purta tricouri de la niciun alt club britanic. Avea părul ţepos, aranjat cu gel, şi nu lovea niciodată cu capul de teamă să nu-şi strice frizura. Dacă dădea gol – ceea ce se întâmpla adesea, pentru că era iute, insistent şi surprinzător de puternic – retrăiam episodul de mai multe ori, reconstituindu-l în bucătărie.

E un lucru bine cunoscut că trebuie să fii precaut când le spui oamenilor că eşti un suporter al Diavolilor Roşii[39]. Dacă nu eşti în stare să oferi un motiv convingător, rişti să fii acuzat că nu faci decât să urmezi un club puternic, la modă. Motivele mele erau impecabile şi simpatic obscure. Îmi plăcuse fotbalul când eram copil şi jucam în parc, dar îmi pierdusem interesul în adolescenţă, când mi-am dat seama că fetele preferă muzica, nu fotbalul.

Mi s-a retrezit interesul abia când Eric Cantona, un francez care pe atunci juca la Leeds, s-a transferat la Manchester United în 1992, „întorcând soarta clubului”, cum se spune în paginile sportive. Man

United a început să câştige din nou campionatele. Cantona era singurul fotbalist despre care auzisem că ar fi făcut psihoterapie; nu numai atât, ci chiar analiză în stilul lui Lacan. Când, de la Nîmes, a fost transferat la Leeds, l-a afectat foarte tare faptul că a trebuit să renunţe la psihanalistul lui. A spus: „Când merg la şedinţe e ca şi cum mi s-ar schimba uleiul. Sunt în cea mai bună formă, joc cel mai bine. Da, trebuie să încep din nou. Nu mai e o curiozitate, ci o nevoie. De fapt, toată lumea ar trebui

39 Echipa Manchester United.

să aibă curajul să meargă măcar la o şedinţă. Toată lumea ar trebui cel puţin să-i citească pe Freud şi pe Groddeck”.

Un mijlocaş care face psihanaliză şi care odată, în timpul unui meci, îi aplicase o lovitură sălbatică de kung-fu cu ambele picioare unui suporter al echipei Crystal Palace şi care îl citea pe nebunul de Groddeck – analistul „dement” pe care Freud îl admira şi unul dintre primii care au făcut investigaţii despre medicina psihosomatică – era irezistibil. Am devenit suporter al lui Man United pentru toată viaţa şi aşa aveau să fie şi urmaşii mei.

M-am întrebat dacă ar trebui s-o invit pe Ajita să vină cu noi în parc; trăncăneam cu ea la telefon în fiecare zi, încercând să ne cunoaştem din nou. Dar ea ne invitase pe Rafi şi pe mine la ţară, unde se întorsese cu Mustaq „să se relaxeze”, după o vizită scurtă în casa din Soho. Mă gândisem să mă întorc la casa de la ţară a lui Mustaq; deşi mă temeam că relaţia cu Ajita evolua prea repede, aveam multe să-i spun. Dar Rafi refuzase, pentru că nu voia să-şi petreacă weekendul numai cu „oameni mari şi penibili”, chiar dacă unul dintre ei era un star rock.

Toţi taţii aşteptau cu entuziasm meciurile de duminică şi le abordau cu o atitudine foarte competitivă. Celelalte familii socializau între ele, copiii erau mereu în vizită unii în casele altora. Rafi şi cu mine nu făceam asta, dar când îl întâlneam pe vreunul dintre ceilalţi taţi mă bucuram să-l văd. Era greu să-ţi displacă cineva cu care jucai fotbal, cu toate că toţi băieţii se supărau şi chiar se simţeau respinşi dacă nu primeau pase. Ca şi mine, Rafi nu ştia să piardă. Când eram mai mic obişnuia să-şi ia mingea şi să plece dacă

echipa lui primea gol.

Eram nerăbdător să mă întorc la mine acasă, unde mă prăbuşeam cu un oftat, ca un câine epuizat. Fotbalul era singurul efort fizic de care aveam parte şi pe care mi-l doream; la sfârşit mă simţeam de parcă aş fi coborât coama unui deal într-un butoi. Cu toate astea, consideram că golul pe care îl marcasem dintr-un corner executat de Rafi era al doilea mare moment din viaţa mea. (Primul era naşterea lui, evident.) Am venit greoi din afara careului, am preluat mingea cu fruntea şi pentru scurtă vreme mi-am pierdut vederea. Lumina s-a întors, şi cu ea uralele. Mingea zburase printre cei doi copaci, actorii îmi ciufuleau părul şi Rafi mi se căţărase în spate.

După meci, adulţii şi copiii s-au aşezat pe bănci în faţa ceainăriei, mâncând cartofi prăjiţi şi bând ciocolată caldă. Când m-am dus la toaletă publică am dat peste trei polonezi semidezbrăcaţi care se spălau la chiuvetă din picioare. Unul stătea într-un picior, cu celălalt picior în aer, în timp ce alt bărbat îl săpunea. În jurul lor erau împrăştiate haine şi bagaje. Mulţi polonezi dormeau pe unde puteau în zonă; dacă reuşeau să supravieţuiască trei ani, puteau primi ajutor social. Când am ieşit, doi poliţişti veneau în fugă spre toaletă.

Afară, patru fete drăguţe – două dintre ele de la şcoala lui Rafi – se strânseseră în jurul băiatului. Purtau cizme, fuste mini şi numeroase gablonţuri strălucitoare şi stăteau aproape una de alta, pălăvrăgind despre telefoane mobile. Erau îmbrăcate puţin extravagant pentru parc, dar una dintre ele o sunase mai devreme pe Josephine, de la care aflase unde e Rafi. Era unul dintre preferaţii fetelor de la

şcoală. Veneau să-l vadă jucând fotbal.

— Aţi văzut golul pe care l-am dat? a întrebat el.

Nu se uita la ele, dar ştia, după zâmbetul uşor şi amuzat de pe faţa lui – care îmi amintea de taică-meu – că e privit. În timp ce discutau golul ei a scuturat din cap, ca şi cum tot ce auzea erau nişte copilării.

Era sigur pe el, părul dat cu gel arăta bine. Bijuteriile şi hainele erau întotdeauna alese cu grijă de la H & M. În weekendul dinainte fuseserăm la cumpărături pentru că erau reduceri; eu căutam haine pentru mine, dar m-am întors cu sacoşe întregi de îmbrăcăminte pentru el. Arăta mai bine decât mine din toate punctele de vedere, era mai şic şi mai stilat, şi mai arătos. Aşa trebuia să fie. Şi totuşi, nu puteam să nu simt o undă de amărăciune şi de regret. Uneori, nu-ţi doreşti decât să fii admirat. De ce fusesem eu întotdeauna mai puţin sigur pe mine şi mai plin de nelinişti decât păream? Nu mă puteam abţine să nu-l invidiez pentru anii de plăceri alături de femei pe care îi avea înainte.

Fetele voiau să plece; erau neliniştite, convinse că le urmăreşte un bărbat printre copaci. Au stabilit să se întâlnească mai târziu cu Rafi la mail, locul lor preferat, unde să-l ajute să-şi aleagă nişte adidaşi noi.

— Ştiu să fiu la modă, mi-a spus el pe drum spre casă. Şi nici măcar nu port haine de firmă, în afară de cureaua Dolce & Gabbana, mai puţin în cazul în care chiar am chef.

Am sunat la uşa lui Josephine, la casa în care locuisem, dar care nu-mi prea plăcuse niciodată. Avea trei niveluri, cu câte două camere pe fiecare şi o grădină de dimensiuni decente. În spate era şopronul unde Rafi cânta la baterie şi la chitară şi unde îi caza

pe prietenii care rămâneau peste noapte la el. Uitându-mă la casă, mi-am amintit unul din bancurile mele preferate, care spunea: De ce să te însori? Mai bine găseşte o femeie pe care o urăşti şi dă-i casa ta.

— La ce te hlizeşti, bătrângras-care-abia-mai-respiră? a întrebat Rafi.

— Nu pot să-ţi spun. N-am jucat bine azi?

— Ar trebui să joci la handicapaţi.

— Mulţumesc.

— Şi îţi cade şi părul. Când te apleci, ţi se vede pielea capului. E cam oribil, şi o mare ruşine pentru familia ta.

Astăzi, când plecam din parc, m-a întrebat cât timp cred că vom mai putea să jucăm fotbal împreună, în aceeaşi echipă. Întrebarea m-a surprins: această perspectivă asupra viitorului, asupra trecerii timpului, părea neobişnuită la copiii de vârsta lui.

— Vezi tu, am doişpe ani şi trebuie să încep să joc mai serios, mi-a spus. Vreau să intru într-o echipă adevărată. Poţi să mă duci cu maşina, dar n-o să poţi decât să te uiţi.

A adoptat un accent american:

— Frate, o să-ţi pară rău pentru ce-ai făcut şi o să ajungi s-o regreţi? în timp ce Rafi aştepta pe prag în şosete, lovindu-şi pantofii plini de noroi de perete, nerăbdător să-i povestească maică-sii despre voleul şi golul pe care-l înscrisese, m-am hotărât să intru în casă, dacă nu mă împiedica ea, să văd dacă se întâmpla ceva ciudat cu ea.

Din când în când mă întrebam dacă aş putea s-o plac din nou, dar nu era o idee care să-mi provoace prea mare entuziasm. Gândul care-mi trecea cel mai des prin minte era că, dacă n-ar fi fost Rafi, n-ar mai

trebui să ne vedem. Evident că mă uram pentru că îmi doream dispariţia lui Rafi din ecuaţie, fiindcă mă întrebam cine aş fi acum şi ce alte greşeli aş fi făcut dacă nu s-ar fi născut el.

Josephine a deschis uşa şi am intrat şi am urmat-o în jos pe scări, până la subsol. S-a întors şi s-a uitat la mine, dar n-a spus nimic.

Josephine şi cu mine ne certaserăm în ultima vreme la telefon în legătură cu şcoala lui Rafi şi trebuie să recunosc că devenisem destul de agitat. Picase examenul de admitere la două şcoli. Erau nişte instituţii cu standarde academice ridicate şi, cum spunea Josephine, copiii de acolo păreau anemici şi stresaţi. Nu puteam să nu fiu de acord cu ea că şcolile astea erau nişte maşinării costisitoare care scoteau nişte trântori, clone de băieţi albi şi deştepţi. Cu toate astea, îl blestemasem pe băiat. Josephine mi-a amintit că nici eu nu studiasem într-o şcoală din asta şi că refuzam să intru pe poarta lor. Pretindea şi că aş fi snob. Cunoşteam mulţi părinţi ai căror copii absolviseră şcolile astea şi nu-mi venea să cred că propriul meu fiu nu intrase ţopăind pe uşa din faţă. Se pare că spiritul meu competitiv îl făcea pe băiat să aibă crize de furie acasă. O trăsese pe maică-sa de păr şi o contrazisese în toate privinţele.

Josephine avea dreptate să sublinieze că subiectul era viitorul lui Rafi, şi nu imaginea mea despre mine însumi, adăugând că mă transformasem în tatăl meu, care ne abandonase, dar continua să se aştepte să fim geniali şi plini de succes. Cât despre mine, hotărâsem să încetez cu reproşurile după ce l-am întrebat pe Rafi, destul de agresiv: „Deci? La cel eşti cel mai bun din clasă?” S-a gândit puţin înainte să

răspundă: „Arăt cel mai bine”.

Când era mic, îi plăcea să nu i se amestece mâncarea în farfurie. Fasolea nu putea să atingă cartofii, cartofii nu puteau să atingă crochetele de peşte. Acum îmi dădeam seama ce fericit e să ne vadă pe mine şi pe maică-sa în aceeaşi cameră, pentru că ne urmărea cu atenţie, dornic să vadă ce se întâmplă – investiga o căsnicie.

M-am aşezat la masa din sufragerie, Josephine mi-a adus nişte ceai. Când s-a aşezat şi ea, am remarcat că Rafi îi trăsese scaunul mai aproape, ca să stea lângă mine. Scotea diferite sunete şi făcea gesturi copilăreşti, ca şi cum ar fi făcut pe bebeluşul pentru noi, ca să ne amintim că suntem o familie.

Josephine era o femeie care vorbea puţin; nu spunea fleacuri, dar nici lucruri importante. Cum şi eu mă simţeam bine în linişte, eram ca nişte statui.

Tatăl ei, nenorocitul: beţiv, nebun, călcat de o maşină în timp ce încerca să traverseze autostrada, ca vreun biet amărât să fie nevoit să trăiască toată viaţa cu fantoma lui în faţa ochilor. Şi fiica, împietrită pe viaţă, arzând de nelinişte, ca şi cum o maşină se îndrepta întruna spre ea.

Rămasă cu mama ei exhibiţionistă, lui Josephine îi plăcea cel mai mult – şi era caracteristica ei pe care o ura cel mai tare – să fie anonimă şi tăcută, ca şi cum n-ar fi reuşit niciodată să se dezveţe de convingerea că cei care se poartă frumos sunt recompensaţi. Mulţi dintre prietenii mei uitau cum o cheamă. Ambii ei psihanalişti păţiseră acelaşi lucru şi ea renunţase, la terapie furioasă, imediat ce o începuse. Era inevitabil ca cineva ca Miriam, despre care lui Josephine îi plăcea să spună că „cerşește atenţie”, s-o enerveze.

Aşa, îmi plăcea să subliniez, recunoştea ea cât de competitivă e lumea, şi că, dacă te faci mai atrăgător sau mai zgomotos, s-ar putea să trezeşti mai multă curiozitate.

O priveam, iar tăcerea înlocuia tot ce ne-am fi putut spune. Ca întotdeauna, degetele ei nu tăceau, ci băteau darabana pe masă, aproape frenetic, ca şi cum era ceva în interiorul ei pe care încerca să-l facă să danseze.

Între timp, o mulţime de voci interogative trăncăneau în capul meu. Poate că amândoi speraserăm, când s-a terminat, să avem parte de o explicaţie, să vină o zi când ghemul tuturor neînţelegerilor se va lămuri, fir cu fir.

— De ce nu vă ţineţi de mână? a spus Rafi rânjind.

— Nu vreau să scap ceaşca, am răspuns eu.

Amândoi eram nerăbdători să crească mai repede. Eu, pentru că regretam că nu am mai mulţi copii şi nu locuiesc împreună cu ei – îmi plăcea când îşi aducea prietenii la mine acasă – şi ea, pentru că se temea de independenţa şi sexualitatea lui crescânde, pe care i le încuraja, chiar dacă asta îl pregătea să se îndepărteze de noi.

— Ai mai ieşit? am întrebat-o. Ai pe cineva?

Dacă urma o pauză înainte să-mi răspundă, ştiam că luase un calmant. De obicei le lua seara, cu vin, citind prospectul cu voce tare: „Nu acţionaţi utilaje grele”, „Nu le lăsaţi la îndemâna copiilor”. „Bune sfaturi”, spuneam eu. Îi plăcea orice se termina în „pam” – temazepam, lorazépam sau diazepam. Polietilena Pam îi spuneam eu. Dar cum nu îi plăcea să fie dependentă de nimeni şi de nimic, începuse să-şi

dozeze calmantele.

— Nu prea, a răspuns într-un final. Am grijă de Rafi, nu? Ai fost la casa fratelui Ajitei. Rafi mi-a arătat autograful lui George.

— Da, cu Henry şi cu Miriam.

— Sunt împreună, nu-i aşa? Bravo ţie că îi ajuţi.

— Dacă ai nevoie de cineva care să stea cu Rafi seara, pot oricând să vin şi să lucrez aici. Ar fi o plăcere să-l văd pe Rafi – şi să te văd şi pe tine, chiar dacă foarte puţin.

— Da? Mulţumesc, a spus. Eşti drăguţ.

N-a trecut mult până să mă ridic.

— Lasă-mă să-ţi mai fac o ceaşcă de ceai, a spus Rafi.

— Ar fi o premieră, am spus şi l-am sărutat pe cap. Dar trebuie să plec.

Când ieşeam, mi-a strecurat în mână un CD.

— Pentru tine, tată.

Îl scrisese special pentru mine, cu câţiva dintre preferaţii lui actuali, Sean Paul, Nelly, Lil John. Ce făcusem eu cândva pentru el făcea acum el pentru mine.

Uşa s-a închis în urma mea ca un foc de armă. Pierderea cunoştinţei într-o după-amiază de duminică era una dintre puţinele plăceri ale vârstei mijlocii. Când am început să primesc primii pacienţi, am învăţat să aţipesc între două şedinţe. Puteam să mă întind pe spate pe podea şi să adorm imediat, uneori douăzeci de minute, alteori zece.

Dar azi eram aşa de emoţionat şi de disperat după ce mă despărţisem de Rafi şi de Josephine – el mi-a făcut cu mâna de la fereastră, după ce m-a îmbrăţişat şi mi-a spus: „Taţi, să nu mori azi. Dacă ai

sta aici ai fi în siguranţă” –, că m-am dus acasă, am făcut duş și am dat un telefon.

Capitolul 27

În nicio altă ţară nu există ceva comparabil cu un subsol britanic. Din stradă te întorci brusc şi cobori pe nişte trepte înguste şi alunecoase într-o încăpere cu ecou, intri pe o uşă şi te trezeşti la adăpost de orice zgomot, dedesubtul oraşului, unde peste tot e mai răcoare. E ca şi cum ai ieşi dintr-o furtună într-un ţinut mult mai liniştit.

Mă găseam pe un coridor îngust şi întunecos, din care se deschideau mai multe uşi. I-am spus lui Madame Jenny, care m-a condus:

— Mi-a trecut prin minte că Zeiţa s-ar putea să aibă nevoie de ajutor la teme.

— Are, dragule, are.

Mi-a luat haina.

— Ce mai faceţi, domnule doctor? Nu v-am mai văzut de ceva vreme. Vă pregătisem şi o felicitare de Crăciun. O mai vreţi?

— Aş fi încântat.

Tumultuoasa graniţă dintre cele două secole – al nouăsprezecelea şi al douăzecilea – îi cam punea probleme Zeiţei. După părerea mea, pierdea prea mult timp cu eseurile şi, în final, se împotmolea şi se supăra. Madame Jenny era mândră de toate fetele ei și se zborşea la mine când le numeam „intelectuale”. „Aşa”, spunea, „prin alte părţi fetele nu sunt aşa de deştepte ca ale mele”.

— Şi nici aşa de sexy.

În timp ce mergeam pe coridor, Madame Jenny mi-a spus:

— Vă aşteaptă.

Sunasem în prealabil, bineînţeles; ca şi mine, lucrau numai pe bază de programare., Altfel ar fi o casă de nebuni, nu o casă de toleranţă”.

— Aici e, domnule, a spus Madame Jenny şi m-a introdus în cameră.

Era slab luminată, aşa cum trebuie, iar pereţii erau vopsiţi în castaniu. Am îmbrăţişat-o pe Zeiţă, sărutându-i cârlionţii blonzi şi mângâind-o pe faţă.

Am plătit-o şi am spus:

— De-abia aşteptam să te văd, Zeiţă.

— Unde ai fost? Sper că n-ai fost la alte târfe.

— Nici prin gând nu mi-a trecut.

— Cum mă vrei? a întrebat, împingându-şi şoldul în faţă şi arătându-mi vârful limbii.

Am studiat peretele, care era plin de costume atârnate pe umeraşe; pe alt perete erau bice. Am rugat-o să se îmbrace în stewardesă. Tatăl meu petrecuse, evident, o mulţime de timp pe avioane, chestie care mie mi se părea foarte exotică pe vremea aia. Odată mi-a adus o geantă de umăr de la British Overseas Airways Corporation.

— Ce companie? a întrebat ea.

— British Airways, cred.

— Patriot ca întotdeauna.

A dispărut cu costumul. Sexul e marketing de nişă în forma lui cea mai bună. Cel puţin aici nu afişau preţurile pe perete, cum se întâmpla în alte stabilimente, pe bucăţi de hârtie în culori tari, cu tarife diferite pentru „manual”, „oral”, „poziţii”, „69” şi, varianta mea preferată, „complet”. Mi-am adus aminte că pe vremuri, se pare, bordelurile aveau în ofertă şi o femeie cu un singur picior. Avusesem, cu multă vreme în urmă, un pacient căruia îi plăcea să se

masturbeze lângă proteza de picior a mamei lui. Dar nu venisem aici ca să mă gândesc la muncă.

Mi-am scos tenişii Converse All-Stars, pantalonii şi chiloţii. Era un pic prea frig să-mi scot şi cămaşa. În timp ce aşteptam, sperând că Viagra şi analgezicele îşi vor face efectul, aproape am aţipit, atât de mulţumit mă simţeam aici, unde nu mă putea găsi nimeni. Nu-mi puteam imagina o modalitate mai bună de a irosi banii şi timpul.

S-a întors, spunându-mi că la masterat „făcea" decadenţa şi apocalipsa, eterne preocupări ale sfârşitului de secol, alături de apelurile către „reîntoarcerea la familie". Din nefericire, la acest sfârşit de mileniu, temerile noastre se dovediseră realiste. Fusese mai rău decât ne imaginaserăm.

Nu că aş fi reuşit să procesez tot ce-mi spunea în timp ce îmi lega boaşele cu un ciorap de mătase, specialitatea casei – „mai strâns! mai strâns!" – şi cu celălalt îmi prindea un vibrator de sculă. Nimeni n-ar fi putut spune că nu era bună la ce făcea. Ştia că la vârsta mea aveam nevoie de multă stimulare. Apoi m-a legat de pat cu cătuşe, în colţul camerei era şi un crucifix de care puteai fi legat, dar eu preferam patul. Eram dornic să experimentez aproape orice perversiune, cu condiţia să nu trebuiască să stau în picioare.

S-a aşezat peste mine, fluturându-şi părul peste faţa mea. Mi-a arătat sânii, de care era foarte mândră. Erau „au naturii", cum spunea ea, lucru neobişnuit aici şi care devenise, în viaţa sexuală contemporană, un fel de favoare.

— Bucură-te de ei, mi-a spus. Ai tăi sunt.

S-a ridicat în picioare pe pat, deasupra mea,

aplecându-se în faţă şi arătându-mi picioarele şi fundul, una dintre priveliştile mele preferate, trebuie să recunosc, alături de Tamisa văzută de pe Hammersmith Bridge.

M-a dezlegat şi mi-a ordonat să-i ling pizda şi gaura curului. N-am avut nevoie de multe încurajări. Acolo îmi plăcea să fiu şi mă simţeam ca acasă, cum ar veni, cu faţa îngropată în posteriorul unei curve, „o fereastră spre lume”. Mă întrebam câţi alţii mai stătuseră în aceeaşi poziţie în spatele ei în ziua aia. Poate că singurul avantaj al vârstei era că-mi lua mult să mi se scoale, dar, odată ce se întâmpla, îmi lua mult să termin.

Nu că mi-ar fi păsat. I-am tras-o până am obosit, sărutând-o pe gât, pe ureche şi pe obraz, iar ea îmi săruta colţurile gurii. Ne adaptam uşor unul la ritmul celuilalt; renunţând, slavă Domnului, să se dea în spectacol, scotea numai sunetele slabe şi uşor surprinse, normale când faci dragoste. Când în cele din urmă am terminat – a fost muncă serioasă, mă simţeam de parcă împinsesem un tren plin printr-un tunel nesfârşit – m-a zgâriat pe spate cu unghiile.

Am stat întinşi unul lângă altul. Zeiţa mă săruta pe gât, pe obraji şi pe gură cu buzele ei pline. Eu am mângâiat-o şi am sărutat-o, iar ea mi-a spus că sunt un gentleman. S-a întins peste mine; îmi plăcea să-i simt greutatea trupului, gândindu-mă nu la anonimatul sau dezumanizarea despre care vorbise Lisa, ci la tandreţea abstractă, care era mult mai tulburătoare. Lucrul cel mai uimitor la sexul anonim era, aşa cum ştiu majoritatea adulţilor, nu înstrăinarea, ci, dimpotrivă, intimitatea şi sentimentele puternice. Mi-l amintesc pe tata citind *să nu iubeşti niciodată un*

necunoscut de Harold Robbins. Mai degrabă să iubeşti numai necunoscuţi… Cel puţin înţelesesem, cu câţiva ani în urmă, că sunt o persoană promiscuă din fire. Realizasem asta târziu, dar nu prea târziu. Apoi mi-a venit în minte ceva ce scrisese Paul Goodman: „Nu există sex fără dragoste sau fără refuzul dragostei”.

M-am gândit la Josephine la clubul Kama Sutra, plimbându-se ca un personaj din *Purgatoriului* Dante. Lacomă, nesătulă, poate tulburată, dar urmărind ceva: dorinţa omenească de a se întrupa şi de a se manifesta. *Nici măcar atunci nu se grăbeşte. Încă sunt îndrăgostit de graţia ei*. M-am gândit la sora mea şi la prietenul meu cel mai bun jucându-se cu trupurile unor anonimi. Mă zăpăcea, ca întotdeauna, multiplicitatea şi importanţa dorinţelor omeneşti şi cât de distructive şi de satisfăcătoare pot fi şi cum, adesea, tocmai această calitate distructivă venea în sprijinul reuşitei.

Prezenţa lui Josephine la Kama Sutra mă surprinsese: pentru că era de obicei neliniştită şi chinuită de gânduri nedorite, se ţinuse departe de situaţiile extreme. Siguranţa şi stabilitatea i se potriveau cel mai bine. Era şi obsedată de igienă, narcisistă ca o pisică, îşi examina încontinuu corpul şi mereu se ungea cu tot felul de creme, asemeni cuiva care lustruieşte caroseria unei maşini fără motor. Ajunsesem să-mi fie groază de chinul de a face sex cu ea. Comenzile ei – *mai repede*, *mai încet*, *mai tare*, *mai uşor*, *mai mult*, *mai puţin*, *la mijloc*, *sus*, josnu puteau decât să împiedice abandonul. Nevoia de dragoste şi refuzul ei – o tortură fără sfârşit. Eram furios pe ea oricum, pentru că relaţia noastră mă lăsase cu nişte frustrări care au durat mai mult timp

decât aş fi vrut să irosesc. I-am spus odată: „Eşti sigură că dragostea trebuie să fie aşa o muncă?”. Nu-şi dăduse seama, şi probabil nici nu avea s-o facă vreodată, cât de distractiv poate fi sexul. Ajita şi cu mine râdeam întruna.

Dar acum probabil că ceva se trezise în Josephine. Eram curios să ştiu ce, dar cred că era prea târziu să mai aflu. Fusesem mereu convins că o să facă ceva progrese, dar nu cu mine.

— Nu dormi? a întrebat Zeiţa.

— Nu chiar.

M-am gândit: cu o curvă plăteşti ca să nu vorbeşti, ca să nu trebuiască să-i dai ce ai mai valoros – cuvintele – femeii.

— Eşti un amant dornic şi bun – pentru un englez.

— Mersi, am murmurat, mai mult pentru mine. Vrei să-ţi spun un banc?

— O, da!

Faţa ei luminoasă era lipită de a mea, ascultând. Nu voiam decât s-o fac să râdă. Mi-a trecut prin minte că îmi doream ca soţia mea să fie o curvă şi curvele să-mi fie partenere.

— O prostituată şi un psihanalist petrec o după-amiază împreună. La sfârşit, se întorc unul spre celălalt şi spun amândoi: „Face 300 de lire, te rog”.

Aproape a râs. Cu Zeiţa, aproape la fel de emoţionant ca sexul era felul cum, la sfârşit, scotea prezervativul şi îţi ştergea scula cu un şerveţel – atât era de atentă. Majoritatea târfelor nici nu se gândeau la asta; odată ce terminai nu voiau decât să te vadă plecat. Era o duminică leneşă, însă – o zi fără multă activitate pentru curve. Orice târfa o să-ţi spună – şi

am avut două ca paciente – că lunea e ziua lor cea mai plină. După un weekend cu familia, câţi bărbaţi nu erau nerăbdători să-şi regăsească târfa preferată?

Am sărutat-o de rămas-bun şi i-am strecurat un bacşiș lui Madame Jenny care – ca toate madamele de pe lume în seara asta – se uita la televizor şi rezolva cuvinte încrucişate. „Poftim, dragule”, a spus, întinzându-mi felicitarea de Crăciun.

Am ieşit afară ţanţoş, călcând ca un cowboy, mirosindu-mi degetele cu care o satisfăcusem, plin de amuzament şi de ruşine.

Eram şi speriat, dar fără să ştiu de ce.

PARTEA A TREIA

Capitolul 28

În maşină, când mă ducea înapoi acasă de la prânz, Bushy mi-a spus:

— Dom’ doctor, sper să nu te superi, dar Bushy are o senzaţie ciudată.

— Te afectează la condus?

— No. E despre dumneata.

— Despre mine?

— Domnu’, tre’ să-ţi spun – eşti privit. Perceput, ştii dumneata.

— Perceput, spui. Perceput de cine?

— De un bărbat.

— Un bărbat? Ce fel de bărbat mă percepe? Ce tot spui acolo, Bushy?

— Am io senzaţia asta – o mâncărime, o gâdilitură – în nas, dar nu mă înşală niciodată.

— Hai, spune-mi despre ce e vorba. Când se pregătea să deschidă gura, am continuat: Stai aşa, Bushy. Eşti absolut sigur că trebuie neapărat să ştiu?

Bushy îşi studia nasul în oglindă, trecându-şi degetul pătat de nicotină de-a lungul lui.

— Nu vezi nimic ciudat la mine azi, şefu', nu-i aşa?

S-a întors spre mine.

— Uită-te la faţa mea. La… nasul meu.

M-am uitat atent la un peisaj aspru de puncte negre, coşuri, iritaţii, capilare sparte şi găuri.

— E totul în regulă.

— Mda, sigur. Cum spuneam, a continuat, tipu' ăsta care te percepe… io cred că s-ar putea să fie periculos.

— Periculos?

— Foarte, foarte, a spus Bushy, cu o oarecare încântare, îmi plăcuse drumul până aici. Bushy ştia traseul meu preferat, ştia că îmi place să văd ce se întâmplă în vitrina de la Harvey Nichols, să ţinem stânga la intersecţia de la Knightsbridge şi trecem pe lângă Harrods până se zărea Victoria & Albert pe dreapta şi puteam să văd ce expoziţie e anunţată. Muzeul V & A era locul unde-mi plăcea să merg uneori să mă relaxez. Timpul petrecut într-o clădire – poate în orice clădire frumoasă care nu e magazin – prin care te poţi plimba admirând opere de artă îmi permitea să mă concentrez pe gândurile bune, chiar şi dacă Josephine era cu mine: ne plăcea să mergem des acolo.

După V & A nu prea mai era nimic interesant până ajungeam la Gloucester Road. Dacă aveam timp, îl rugam pe Bushy să mă lase în faţa librăriei de pe Gloucester Road, un anticariat imediat lângă staţia de metrou. Puteam să petrec jumătate de oră în subsolul acela şi apoi să merg alături, la Coffee Republic, să

citesc. Entuziasmul şi gustul meu pentru cărţi – şi pentru ideile cuprinse în ele – nu se schimbase de-a lungul anilor. Geanta mea de umăr era mereu grea de la numeroasele volume pe care abia aşteptam să le devorez.

Ca mulţi taximetrişti, Bushy considera că orice drum era o oportunitate pentru el de a se exprima în faţa unei audienţe captive, dar pe mine mă cunoştea de destulă vreme cât să ştie că nici nu-l ascult, nici nu-i răspund.

— Te-ai şucărit, ştiu, a spus el. Dar cred că trebuie să ştii lucrurile astea. Un om care nu are cunoştinţele astea s-ar putea să suporte consecinţele.

— Serios?

Mi-a luat ceva până să-mi conving creierul să se concentreze pe ce spunea, dacă spunea ceva. Mă gândeam încă la ce-mi spusese Karen la prânz.

Aproape imediat ce m-am trezit m-a sunat să mă invite la Ivy. Avea nişte veşti ciudate pe care voia neapărat să mi le dea. Reputaţia de bun ascultător poate să-ţi distrugă viaţa. Începi să te simţi ca târfa satului său, mai rău, ca un preot. Dar nu mi-ar fi plăcut să refuz o invitaţie la Ivy.

De obicei un prânz acolo lua prea mult timp, pentru că era la treizeci şi cinci de minute distanţă, cu metroul sau cu maşina. Totuşi, lunea aveam un pacient care venea la uşa mea, îmi dădea un cec şi pleca cu capul plecat şi târşâindu-şi picioarele, plătind pentru timpul, dar nu şi pentru prezenţa mea. Asta îmi lăsa o oră liberă. Bushy era liber, aşa că m-a dus până pe Charing Cross Road şi a rămas că vine mai târziu să mă ia.

Am ajuns la timp şi am putut să arunc o privire

prin restaurant cât timp aşteptam să fiu condus la masă. Unul dintre avantajele restaurantului era aranjamentul ideal al spaţiului: toată lumea putea să vadă pe toată lumea fără să pară deranjant. Azi am văzut un amestec interesant de vedete pop, actori, directori de companii de media, comedianţi şi vreo doi scriitori.

Până să ajung eu, Karen terminase aproape o sticlă de vin. Am cerut un cappuccino şi am început să ascult despre soţul ei, Rob, despre fetele lor, despre iubita lui Rob, Ruby, care fusese la Disneyland când noi eram la Mustaq la ţară.

— Cred că probabil ţi-am spus că s-au dus la Disneyland, Jamal, dar sigur nu-ţi aminteşti.

— Nu?

— Erai cam dus acasă la George. Nu te-am mai văzut aşa de ani de zile.

— O, Doamne, sper că nu m-am dat în spectacol. Nu prea-mi mai place să mă îmbăt.

— Cu toate astea, Jamal, tu ai tendinţa să-mi aminteşti o grămadă de detalii. Probabil că se agaţă de interiorul minţii tale lipicioase. În fine, fata asta, Ruby, e la London School of Economics, studiază ştiinţe politice. Joacă într-o echipă de fotbal feminin şi în timpul liber face documentare despre refugiaţi care cer azil politic. Vrea să fie regizor de film. Poate o să fie. N-are niciun fel de inhibiţii când vine vorba de sex. L-am întrebat odată ce poate ea să facă şi eu nu pot. Tâmpită întrebare, nu crezi? Ei bine, îşi aduce prietenele în pat cu soţul meu. Chestia asta m-a dat peste cap zile întregi.

— Voiai să fii tu prietena?

— Cum pot să concurez cu această Ruby?

— Şi mai ce?

— Fata mea cea mică mi-a spus că Ruby se îngraşă. „Mă bucur să aud”, am spus. Fiică-mea cealaltă a adăugat atunci: „Nu e grasă, e gravidă”.

La replica asta Karen făcuse probabil ochii mari – sau mici.

— „Gravidă?” am întrebat eu. „Gravidă? Asta ai spus? Atunci suntem terminate. Asta e. Acum chiar că nu se mai întoarce niciodată”. Lasă-mă o clipă, trebuie să iau două pastile. Mai pune-mi de băut, dragul meu Jamal.

I-am golit sticla în pahar. S-a aplecat peste masă şi mi-a spus:

— Nenorocitul o ia de la capăt. Poate că nu i-a plăcut prima dată. Acum o să fie fericit. Fetele şi cu mine, familia care am fost ani de zile, nu înseamnă nimic pentru el. Trebuie să recunosc că multă vreme ne-am imaginat că într-o bună zi o să intre iar pe uşa pe care a plecat.

— Fetele cresc, am spus eu. Va trebui să-ţi găseşti alte lucruri de făcut.

A privit în jur, deznădăjduită.

— Nu sunt bărbaţi disponibili, ştii bine. N-am de gând să mă mulţumesc cu un moş care face pe el şi are nevoie de Viagra. Iar fetele au ajuns la vârsta problematică, cu primii iubiţi. Stau pe telefon mai mult decât mine. Nu vor să mă vadă ducându-i vreunui nenorocit tava cu ceai.

Neavând timp să mă uit la meniu, am cerut un pahar de şampanie şi felurile mele preferate: creveţi marinaţi la apetitiv şi chifteluţe de peşte cu cartofi prăjiţi. N-am remarcat ce comandase Karen, dar nu era prea mult.

I-am amintit de Henrietta, o cunoştinţă de-a noastră, care nu făcuse un secret din apetitul ei pentru bărbaţi şi sex.

— Gândeşte-te de câtă plăcere are ea parte, am spus. Mult mai multă decât oricare dintre noi. Se perindă bărbaţi prin casa ei toată noaptea şi are trei fete.

— Henrietta? a spus Karen. Ea are casă mare. Sunt şi acum bărbaţi care s-au rătăcit înăuntru şi n-au mai găsit ieşirea. Oricum, acum ceva vreme şi-o trăgea cu un prost din politică. S-a sculat, s-a dus la parter şi s-a uitat în telefonul lui. Avea mesaje de la alte opt femei. Şi nu era niciun Adonis, evident.

— Ea se asigură că obţine ce are nevoie.

— Ştii ce mi-a spus zilele trecute? Că ar da totul pentru cineva care să nu vrea decât să fie cu ea. Ah, Jamal, ce e în neregulă cu o femelă alfa ca mine, în afară de faptul că sunt bătrână, grasă şi alcoolică? Cine o să aibă grijă de mine, să mă asculte şi să facă dragoste cu mine?

— Eşti umilită, biata de tine. îi venea să plângă.

— Am fost eu vreodată ca Ruby? N-am fost niciodată aşa genială. Mereu erau femei mai inteligente şi mai frumoase în Londra.

Karen mâncase puţin, dar am luat împreună un desert. Eu am dat pe gât un espresso dublu.

— Şi Karim?

— Nu m-a mai căutat, evident. L-am sunat eu de câteva ori. Mi-a spus că e ocupat, se pregăteşte pentru apariţia în *sunt o celebritate… Scoateţi-mă de aici*.

— Te-ai gândit să mergi la un psihoterapeut?

— Să nu îndrăzneşti să-mi spui aşa ceva! a

reacţionat cu sălbăticie, de parcă am fi fost încă împreună. Nu putem să mergem la un hotel în după-masa asta? Fac orice vrei.

M-am ridicat şi am sărutat-o.

— Am de lucru.

— Tu n-ai nicio problemă, a spus, ţi-ai regăsit vechea iubită. Ajita, a spus, rar şi cu un pic de dispreţ. Te vezi iar cu ea? George mi-a spus că s-a instalat la el acasă. A venit pentru câteva zile, dar acum refuză să se întoarcă acasă. Nu ştie ce să se facă cu ea. îl scoate din minţi.

— Serios?

— E din cauza influenţei tale?

Mă ţinea strâns de mână.

— Jamal, te gândeşti vreodată la copilul nostru?

— Poftim?

— Cel de care m-ai pus să scap.

Nu mă lăsa să mă eliberez.

— Karen, te rog.

— Ce vârstă ar avea acum, aşa mare, puternic şi frumos?

— Nu ştiu, am spus. Habar n-am.

— Ar fi putut să ia prânzul cu noi! Părinţii unui copil ucis sunt totuşi părinţii lui. Sunt absolut sigură că ai mai fi vrut şi alţi copii.

Eram deja în întârziere. Când am reuşit să scap de Karen, ea se uita deja în jur după altă masă la care să se aşeze. Bushy era afară, cu alţi şoferi, şi am pornit; aerul din maşină era îmbibat de dezodorizant.

După toate astea şi după şampanie aş fi vrut să trag un pui de somn, dar când Bushy a început să-mi vorbească de suspiciunile lui, am spus:

— Bine, să auzim. Care-i treaba cu bărbatul care

mă urmăreşte?

— Ieri, da? Eram parcat pe stradă şi o aşteptam pe Miriam s-o duc acasă după prânzul de la dumneata, când am observat un tip care te pândea dintr-o maşină. Un bărbat mai în vârstă, cam ciudat, bine făcut. Vila dumitale e plină de ciudaţi, dar când m-am întors ăsta era tot acolo. Pe urmă ne-a urmărit – ştiu pentru că am luat-o special pe un traseu ocolit. Se uita foarte atent la dumneata. Nu te pune cu el…

— Poate e unul dintre pacienţii mei, am spus. Sau soţul unei paciente. Când oamenii încep să meargă la psihoterapie, uneori se despart de partener, şi atunci se dă vina pe terapeut. Mi s-a mai întâmplat să mi se spargă geamurile cu cărămizi.

N-am menţionat faptul că o vreme Josephine obişnuia să stea în faţa apartamentului, când aveam pacienţi, convinsă că aveam o aventură. O auzeam zbierând: „Nu ai voie să le atingi, ştii! O să fii reclamat şi lovit – dacă nu lovit de nulitate!”. Avusesem şi un coleg terapeut care suferea de psihoze – nu un pacient – cineva cu care mergeam la conferinţe şi care a început, după publicarea primei mele cărţi, să stea în faţa cabinetului şi să le distribuie declaraţii scrise pacienţilor mei, în care spunea că sunt un şarlatan.

— Poate, a spus Bushy. Un om pe care nu-l urmărdşte niciun nebun e un nimeni. Dar ăsta ar putea să fie ca în cântecul ăla… ştii care.

— Care? Ce spui acolo?

A început să-l cânte.

— Bine, bine. De ce?

— Pentru că nu e spontan. Ar trebui să vedem despre ce e vorba – acum.

— Cum pot să verific?

Bushy mi-a spus ce vrea să fac şi apoi a adăugat:

— Ar fi în folosul dumitale.

— Bushy, mă aşteaptă un pacient.

— Doctore, insist că ar fi bine să faci cum zice Bushy.

Am făcut cum mi-a spus. M-a lăsat la colţul străzii şi am mers pe jos până la apartament, în timp ce el mă urma cu maşina. Pacientul meu aştepta în faţa clădirii.

După ce a plecat, l-am sunat pe Bushy.

— Deci?

— Când ai pornit pe jos după cum te-am sfătuit, personajul nostru s-a ascuns – s-a lăsat în jos în maşină. Cred că e închiriată. O să-l verific şi te anunţ cum stă treaba.

— Bushy, te complici foarte mult.

— Sunt îngrijorat. Miriam mi-a ordonat să fiu cu ochii pe dumneata.

— Nu vreau să afle nimic despre asta. O s-o apuce pandaliile şi o să înceapă să facă vrăji.

M-am trezit la patru dimineaţa, întrebându-mă cine e pe urmele mele. Mă gândeam dacă nu cumva Mustaq angajase pe cineva să stea cu ochii pe mine. El era singurul care avea destui bani, şi motive, să facă aşa ceva. Dar ce putea spera să afle? De câteva ori m-am dus la fereastră şi am privit afară, dar n-am văzut pe nimeni.

Primul pacient era programat la şapte dimineaţa: un fost student la Eton, acum la cincizeci de ani, care îşi distrusese toate relaţiile cu femeile. *Bântuit de ideea că o va găsi pe cea care să-l completeze şi prin urmare respingându-le pe toate celelalte ca fiind*

nepotrivite. *Mitul de baza al heterosexualităţii*: *completarea prin celălalt*, *împlinirea supremă*.

Al doilea pacient a venit la ora opt: o femeie care avusese din copilărie o fobie legată de băutul apei, după ce auzise o relatare despre o pasăre găsită moartă într-un rezervor de apă. Când a ajuns să nu mai poată bea nimic ce credea că ar putea conţine apă contaminată, viaţa ei a început să se anuleze treptat, până i-a fost aproape imposibil să mai accepte orice fel de companie.

La ora nouă am mâncat nişte pâine prăjită şi mi-am mai făcut o cafea. L-am sunat pe Bushy.

— Ce mai face urmăritorul meu?

— Şefu', aşa cum am bănuit, e o maşină închiriată. L-am urmărit până în Kent. Am crezut că o să ajungem naibii până la Dover. S-a culcat în maşină pe o stradă pustie, lângă un parc.

— În ce zonă din Kent?

Mi-a spus numele străzii şi o ştiam, dar nu bine. În afară de faptul că Kentul era plin de infractori – regiunea era aproape de oraş, dar nu departe de coastă şi erau o mulţime de case de genul celor preferate de infractori şi de vedetele pop – strada pe care a menţionat-o era aproape de zona unde crescusem. Asta m-a nedumerit. De ce să se ducă acolo? apoi mi-am dat seama că strada era mai aproape de casa Ajitei decât de vechea mea casă. Dacă era unul din oamenii lui Mustaq, de ce să doarmă în maşină?

— Ce-ar trebui să facem? am întrebat.

— Pot să-l aduc şi să-i pun eu câteva întrebări, a răspuns Bushy. Ar trebui să mai iau nişte băieţi. Asta o să te coste.

— Nu vreau pe nimeni, am spus. Nu-mi permit şi nu vreau să intru în nicio nebunie.

Nu putea decât să râdă de naivitatea mea.

— S-ar putea să fii deja băgat până-n gât într-o nebunie, Jamal. Eu zic că o să acţioneze în următoarele două şi patru de ore. Nu poate să mai stea mult pe-aici. A perceput ce avea de perceput.

A urmat o tăcere, după care am spus:

— S-ar părea că ar trebui să iau treaba asta în serios. Ne trebuie o poză.

— Mă ocup eu.

I-am împrumutat aparatul Polaroid şi mai târziu mi l-a adus înapoi, cu tot cu fotografia pe care o făcuse. Era greu să-ţi dai seama cine e, căci Bushy nu era nici pe departe un Richard Avedon. Cineva dormea într-o maşină. Vedeam un umăr şi o ureche, dar n-aveam idee ale cui puteau fi.

— Nu mai pot să aştept, i-am spus lui Bushy la telefon. O să-l abordez pe tipul ăsta. Dacă îl cunosc şi nu mă sperie, îl iau în casă şi încerc să stau de vorbă cu el. Dacă ridic storurile, intri.

— Doamne sfinte, nu, în niciun caz n-aş recomanda aşa ceva.

— Nu-ţi face griji.

— De cele mai multe ori habar n-ai ce se întâmplă.

— Nu?

— Crezi că poţi să-i scanezi pe oameni cu ochii, dar nu poţi mereu. Când te văd pe stradă, a continuat, îmi zic: uite-l şi pe studentu.

— Studentul?

— Cu sacoul ăla ponosit şi cu aerul ăla scorţos, mereu cu cărţile după dumneata, cu privirea în

pământ, ca şi cum nu vrei să vorbeşti cu nimeni…

Am pus telefonul în furcă, un om neliniştit cu griji pe cap, am ieşit din casă şi m-am apropiat de maşină.

Bărbatul dormea, sau cel puţin avea ochii închişi. Tocmai mă pregăteam să bat în geam, când a deschis ochii. A părut să revină la viaţă şi a lăsat jos geamul.

— Ah, Jamal, în sfârşit! Ştiai că eu sunt?

— Bună, Wolf. Am ochii deschişi, am spus, privind în josul străzii, unde era parcată maşina lui Bushy.

— Pot să intru?

— Hai să mergem la o cafenea, am spus.

— Avem atâtea să ne spunem!

— De ce-ai stat atâta în faţa casei?

— Mi-era frică, aveam emoţii, a răspuns. A trecut atâta timp. Dar mă mai ţii minte, nu?

Ieşise din maşină şi mă îmbrăţişa, mă săruta şi mă studia din cap până în picioare, de parcă ar fi vrut să vadă ce mai rămăsese după atâţia ani.

— Am crezut că n-o să mai vină niciodată clipa asta, a spus. Salutare şi iar salutare, dragul meu, regretatul meu prieten. Ce moment important e – pentru amândoi! Momentul pe care îl aştept de ani de zile!

L-am privit şi eu, apoi am spus:

— Poate că şi tu, ca şi mine, arăţi la fel, cu excepţia părului. Fiul meu spune că sunt din ce în ce mai păros, mai puţin pe cap, acolo unde contează.

— Fiul tău? a spus el. Mă bucur pentru tine. E aici?

— Sper că e la şcoală.

— Trebuie să-mi spui totul despre el. O să-mi

povesteşti tot? Nu mă inviţi în casă?

— Ba da, am spus. Sigur. Hai în casă!

— Mersi, a spus. Ce frumos! Ce moment frumos!

Se uita în sus la clădire.

— Londra e minunată. Mă simt de parcă aş fi revenit acasă. Aici mi-e locul – aici, cu tine din nou, prietenul meu drag! Ştii, am senzaţia că va fi din nou ca pe vremuri!

Capitolul 29

I-am oferit o bere, dar a refuzat şi, cât timp aşteptam să fiarbă apa din ceainic, s-a învârtit prin casă analizând totul, „cu concentrarea unui portărel”, aş fi adăugat.

— Ţi-a mers bine, a spus, devenind dintr-odată serios. Din seara aia.

— Care seară, Wolf?

— Ai uitat? Nu te cred. Dar e adevărat că oamenii reuşesc să lase deoparte lucrurile neimportante dacă sunt ocupaţi.

Mă uitam fix la el. A continuat:

— În suburbii. Eram în garajul indianului, cu Val.

— Corect.

— Tatăl unei fete.

S-a lovit cu pumnul în palma celeilalte mâini.

— Poc! Ce l-am atins! A încasat-o – nu? – şi s-a prăbuşit implorând şi plângând.

— Da, da.

— Te mai gândeşti la ce s-a întâmplat?

— Nu prea des acum, nu.

— Dar mai demult te gândeai?

— Da, am spus. Mult.

— La ce concluzie ai ajuns?

— Că nu are niciun rost să mă chinui singur.

— Asta-i tot? Numai la asta te gândeşti?

— Nu există nicio rezolvare. Am renunţat la întrebările inutile. Erau un viciu care mă costa timp şi bani.

— Când erai tânăr erai inteligent şi sigur pe tine, a spus el. Acum eşti doctor.

— Unul care vorbeşte doar, mă tem.

— Ce-i aia?

Şi-a lăsat capul în jos, ca un copil ruşinat.

— Jamal, am venit la tine şi cu alt motiv, nu numai din cauza prieteniei noastre. Nu mi-a mers bine.

— Îmi pare rău să aud.

— A fost prima mea crimă. Asta m-a pornit. De atunci am mai omorât şi alţi oameni.

— Îţi plăcea aşa de tare?

Şi-a ridicat privirea spre mine şi a scuturat din cap. Tatăl lui fusese poliţist german, mama lui era englezoaică. Crescuse în München şi trăia la Londra de cinci ani când l-am cunoscut eu, şi deja vorbea engleza fără accent.

Acum era un bărbat aproape terminat, cu mintea unui bărbat respectabil din clasa de mijloc, dar cu înfăţişarea puternică, disperată, amară, pe care o recunoşteam de la delincvenţii juvenili: cei hotărâţi să ia ceea ce nimeni nu avea de gând să le dea de bunăvoie. Cum avea ochi de asasin, afundaţi în orbite, şi privirea directă, dar confuză, de psihotic, m-am gândit că ar fi bine să stabilesc dacă poate deveni violent. Dar Wolf avea şi o latură blândă, care sugera că ar prefera să obţină ceva de la mine decât să-mi facă rău.

Maria, care venise să lase cumpărăturile, s-a

uitat în cameră.

— Maria, el e un vechi prieten de-al meu din facultate.

A dat din cap în direcţia lui. Ştia că, dacă ar fi fost un pacient, aş fi închis uşa.

— Cine e? a întrebat el. Ce face aici?

— Are grijă de mine şi de pacienţi. Îmi face cumpărăturile şi face curat, am spus.

— Eşti profesionist, a spus el. A plecat?

— Nu ştiu. Dar continuă, te rog.

— M-a speriat. Ne urmăreşte? De unde are ochii ăia?

— De la maică-sa.

M-am aşezat în faţa lui. I-a luat ceva până să vorbească din nou.

— Bine, a spus într-un final.

Mi-a spus că trăise de ani de zile cu o văduvă bătrână, o femeie mai în vârstă decât el, care se senilizase. Cu o lună în urmă rudele ei au pus nişte bătăuşi să-l dea afară când a încercat să treacă bunurile ei pe numele lui, inclusiv nişte mici hoteluri, pe care ea le deţinea şi el le întreţinuse, chiar le reconstruise pe unele. Familia îl considera un parazit, cu toate că el avusese grijă de ea mai bine decât ei, făcuse totul pentru ea. De atunci locuia într-o cameră în Berlin şi o ducea rău.

— Probabil că eşti furios.

— Am fost furat şi lăsat fără nimic, a spus el.

— Cum s-a ajuns la asta? Mereu ai fost inteligent şi descurcăreţ, îmi plăcea spiritul tău de iniţiativă.

Nu mai exista nicio îndoială că de mult mă fascinau anumite tipuri de personalitate psihotică. Îmi plăceau concentrarea şi siguranţa lor, lipsa lor de

simptome, felul cum treceau, nepăsători, peste orice temeri nevrotice şi frici care ne făceau viaţa aşa de grea nouă, celorlalţi. Cei care sufereau de psihoze păreau lipsiţi de griji; suportau oricâte critici şi erau buni politicieni, conducători, generali. Din păcate, slăbiciunea lor era paranoia, care putea deveni foarte gravă.

Iar cu cineva ca Wolf se putea purta o conversaţie; avea chiar o inteligenţă foarte fină. Dar, în scurtă vreme, cam în jumătate de oră, începeai să te simţi neliniştit, iritabil, realizând faptul că lumea ta emoţională nu există de fapt pentru celălalt. Nu numai atât, dar au tendinţa să te asalteze cu solicitări cărora nu le poţi da curs. Începi să te simţi sufocat, atacat chiar. S-ar putea să vrei să fugi.

Wolf mi-a spus că după „incidentul din garaj" el şi Val lucraseră pe vapoare în sudul Franţei. Val lucrase şi în cazinouri. Descoperiseră că acolo toată lumea e bogată sau vrea să fie; era costisitor. Locul colcăia de infractori plini de idei măreţe.

— Aveam nevoie să dăm o lovitură mare. Aşa că ne-am pus toţi banii la un loc. Eu am plecat în Siria. Conduceam o maşină plină de haşiș – marfa pură – pe care aveam de gând să o aduc în Europa în conserve de ananas. Ştiam ce aveam de făcut, când am fost arestat. Când mi-au spus că mă bănuiesc a fi spion israelian, mi-am dat seama că sunt terminat, şi aşa a fost.

— Ce motive aveau să creadă că eşti spion?

— Aveam un aparat de fotografiat şi un radio Citizens Band. Jamal, ascultă la mine, trei ani într-o închisoare siriană nu fac pe nimeni să se simtă atrăgător.

Uneori îl ţineau într-o groapă în pământ sau într-o cutie mică. A fost bătut şi i s-au aplicat şocuri electrice. A început să creadă în Dumnezeu. Se gândea la iarbă şi la păsări. A suferit un atac de cord, a omorât un sirian într-o bătaie pentru nişte mâncare (asta, s-a dovedit, a fost singura crimă pe care a mai comis-o) şi, în urma presiunilor din partea guvernului german, a fost până la urmă eliberat.

S-a întors în Germania, distrus. În timpul perioadei de reabilitare s-a combinat cu diverse femei. A spus că singurul lui dar era să-şi spună povestea şi să provoace compasiune. Profitase la maximum.

Stăteam de vorbă cu Wolf de nouăzeci de minute.

— Wolf, am spus, arătând spre ceasul de la mână. Trebuie să mă duc să-mi văd fiul.

— Londra e cel mai scump oraş din lume, a spus el.

— Dă vina pe guvern.

N-a dat niciun semn că vrea să plece. Voia să rămână. A spus că doarme pe podea, că nu-i trebuie decât o pătură, că în maşină e frig şi nu are unde să se ducă. I-am spus că nu se poate. Nu voiam să petrec o noapte cu el în apartament, pentru că nu eram convins că va pleca a doua zi.

Mă urmărea cu privirea. Nu m-am putut abţine să nu mă gândesc că prezentul ne trage înapoi în trecut, acolo unde au început toate necazurile, şi trecutul se întoarce cu datoriile lui, cerând să fie plătit. Dar cine ce datorează şi cui?

— Bine, prietene, dacă aşa crezi, a spus el şi s-a ridicat. Mi-a părut bine să te revăd.

Când a ajuns aproape de uşă, şi-a pus mâna pe braţul meu şi mi-a cerut 50.000 de lire. Am râs

zgomotos şi am spus:

— Aş vrea şi eu să am atâţia bani. Apoi l-am întrebat: De ce îţi doreşti bani atât de tare?

A părut nedumerit de întrebare.

— Nu că aş încerca să te descurajez.

Dintr-odată a devenit furios şi m-a ţinut strâns de braţ, chestie mult mai dureroasă decât îmi imaginasem. Mi-a spus că, dacă nu-i dau cel puţin o primă rată frumuşică – vreo 10.000 de lire ar fi „politicos” –, o să aibă grijă să audă „cine trebuie” de crima mea.

A subliniat că suma nu era aleasă la întâmplare. Avea de gând să cumpere o casă lăsată de izbelişte, să o aranjeze el însuşi şi să închirieze camerele. Dacă i-aş da măcar „un avans”, nu mi-ar cere mai mult, de fapt chiar m-ar ajuta. Poate că avea el mintea ciudată, dar ştia că banii adevăraţi sunt în afacerile cu locuinţe.

Nu ştiam ce să fac sau ce să spun, decât:

— Dar e ridicol. Oricum, n-o să cumperi nicio casă cu 50.000. Ai noroc dacă reuşești să cumperi uşa de la intrare.

— Va fi doar un avans. Ştii că nu mi-e frică de muncă. Pot să construiesc o casă de la zero, dacă e nevoie. Nu cer decât ceva cu care să încep.

L-am îmbrâncit afară pe uşă. Am crezut că o să se repeadă la mine, dar a rămas pe loc, privindu-mă.

— Nu mai am timp să discut despre asta, am spus. Să nu mă mai atingi niciodată.

— Va trebui să-ţi faci timp. E important. De ce nu m-ai întrebat de Val? a spus din uşă.

— De ce? E şi el afară, aşteaptă să intre să-mi ceară bani?

— Chiar vrei să ştii?

— Bine.

— Şi-a făcut de petrecanie, a spus el.

— Serios?

— Când eram eu în puşcărie. Am aflat de la una dintre femeile lui.

— Era deprimat?

— Întruna. Crima a agravat totul. Nu putea să uite. Era mai sensibil decât noi, şi nu era la fel de puternic. Nu te-a învinovăţit pe tine, dar ar fi putut s-o facă. A fost piatra lui de încercare şi l-a trimis direct în iad.

— Îmi plăcea de el, am spus. Multor femei le plăcea.

— Nu l-au putut salva.

Wolf se uita la mine.

— Crima aia – am senzaţia că mi-a vopsit inima în negru. Tu nu?

Mi-am dat seama că vorbeam în şoaptă, cu toate că nu ne putea auzi nimeni.

— A fost un accident. Am vrut să-l speriem. Poate că eram noi nişte nebuni, dar eram de partea îngerilor.

— Îngerii Iadului? A râs amar. Nu contează. Îmi amintesc. Nu mi-a spus nimeni. Eram naiv, dar am fost transformat într-un prost. Jamal, am nevoie să scap de povara asta. Mai bine s-o spun decât s-o ţin în mine.

— De ce să cauţi singur pedeapsa? Ai fost o dată la închisoare. Ţi-a plăcut atât de tare, de vrei să te întorci?

— Cum se spune aici? Dacă ai făcut crima faci şi închisoarea.

— Cui i-ai mai spus? am întrebat.

Mi-a sunat telefonul. Era Rafi. Wolf s-a uitat la mine şi a zâmbit.

— Te temi. Cred că te-am speriat. Tremuri, îl auzeam pe Rafi spunând:

— Tată, tată, vii, nu-i aşa?

Cu ochii la Wolf, i-am spus fiului meu:

— Da, evident. Acum plec.

— Toată ziua am muncit la o chestie pentru tine, a spus Rafi. M-am gândit la ea toată noaptea.

— Rafi, n-aş lipsi pentru nimic în lume.

Am închis telefonul şi i-am spus lui Wolf:

— Chestiile despre care am vorbit – nu vreau să afle fiul meu. Nu i-ar face niciun bine să mă vadă în lumina asta.

— De criminal?

— Înţelegi, nu-i aşa?

— Îl minţi.

— Nu are dreptul să ştie totul despre mine, am spus. Nu mă consider un criminal.

— În sufletul tău voiai să-l omori pe omul ăla şi m-ai implicat şi pe mine. îl urai şi voiai să scapi de el, ca s-o ai pe fie-sa numai pentru tine.

— Cui i-ai mai spus? am repetat.

— Nu multora. Nu-ţi mai face atâtea griji. Câtorva femei. Tu?

— Nu am nicio dorinţă să mărturisesc.

— Nici măcar mamei fiului tău? Cum o cheamă?

— Josephine.

— Ai fost cu ea mai mult de zece ani.

— Nu i-am spus nimic.

— A fost greu?

— Sinceritatea e mereu o tentaţie. Dar nu.

— Probabil credeai că ţi-ai acoperit urmele. Şi

atunci apar eu, scoţând totul la lumină. Unde e fata acum? a întrebat hotărât. Ai mai văzut-o? Indianca.

— Ajita?

— Unde locuieşte? Mai trăieşte? Ce părere are despre toate astea?

Scuturam din cap.

— N-am mai văzut-o de atunci. A plecat în India. V-am pierdut pe toţi. A fost groaznic pentru mine. O vreme n-am mai fost eu.

— Dar dacă ai vedea-o, m-a întrerupt el, i-ai spune adevărul, i-ai mărturisi?

— Nu.

— Dar cu siguranţă crezi că ar trebui s-o faci, că te-ar elibera. Eram uniţi, a continuat, o mică bandă cu patru membri. La închisoare m-am gândit des la asta, ca să mă ţin în viaţă, retrăind vremurile bune din vestul Londrei, mesele, râsetele, băutura, jocurile de cărţi, filmele, când aveam toată viaţa în faţă. Jamal, vreau s-o revăd.

— De ce?

— Am încercat să fiu singur cu ea, fără tine. A venit cu mine, de două ori. Nu te teme, nu m-am culcat cu ea. Tu erai prea tânăr pentru ea, şi imatur. Nu înţelegeai ce mult te dorea. Păreai să te îndepărtezi de ea. Dar m-a refuzat. Te iubea.

Îl condusesem la uşă, dar acum era la loc în cameră, plimbându-se de colo-colo ca şi cum ar fi căutat pe cineva căruia să-i mai spună povestea. Am ridicat o pereche de blugi dintr-un morman de pe podea; am găsit nişte bani în buzunar şi m-am dus cu ei în mână până la uşă, ştiind că mă va urma.

Când a plecat i-am dat blugii şi o sută de lire pe care le primisem mai devreme de la un pacient, i-am

spus să-şi găsească un hotel ieftin şi l-am rugat să mă sune să stabilim când să mai vină la mine.

L-am urmărit cum se îndepărtează cu maşina. Îmi imaginasem că o să se calmeze şi o să-mi fie mai uşor să mă înţeleg cu el în altă zi. Dar acum nu mai eram aşa sigur. Ca să citez cuvintele memorabile ale lui Eric Cantona: „Dacă pescăruşii urmăresc pescadorul, o fac pentru că ei cred că se vor arunca sardine în mare”.

L-am sunat pe Bushy şi l-am rugat să vină la mine.

— Pari panicat, a spus. Te mai supără?

— Trebuie să vorbim în seara asta.

A spus că nu e la mine în cartier, ci în biroul şi localul lui, Cross Keys, în Acton, că se ocupă de afacerile companiei. Era cam departe să merg pe jos, dar aveam nevoie de timp să mă gândesc. Mi-am băgat iPod-ul în buzunarul de la cămaşă; cu gluga pe cap hoţii de pe stradă nu aveau cum să vadă firul alb sau căştile evidente.

Mai întâi, însă, trebuia să-l văd pe Rafi. Băiatul îmi promisese o surpriză.

Capitolul 30

Rafi se hotărâse să-mi gătească. Cu câteva zile în urmă, când jucam fotbal împreună, îmi spusese, studiindu-mă atent: „Omule, n-arăţi bine! Nu numai că ai părul cam ciudat şi hainele mai dubioase ca de obicei. Dar ai faţă de singuratic şi eşti slab şi asta e ceva ce nu ţi-am mai zis niciodată. Bătrâne, n-ai de gând să mori, sper”.

M-a surprins generozitatea lui, în principal pentru că observasem că e pe cale să devină adolescent. îi plăceau oglinzile, cum îmi plăcuseră şi

mie cândva. Buza superioară i se înnegrise, în curând urma să înceapă să se radă. Dacă înainte îi plăcea la nebunie să vorbească, de fapt să trăncănească interminabil, acum era ursuz şi îşi ţinea cuvintele pentru el. Dar nu pe toate. Uneori era crud, mă insulta chiar, încerca să mă rănească, să creeze o distanţă între noi. Ce tare îmi lipsea firea lui din copilărie, când mă lăsa să-i citesc şi să-l sărut şi când dormea între noi, ocupând cea mai mare parte din pat. Când avea mai multă nevoie de mine.

Am ajuns acasă spre seară şi l-am găsit pe rătăcitorul meu exuberant cu faţa strălucindu-i de entuziasm. Se simţea miros de ars.

— Salutare, bătrâne. Mai trăieşti? a spus, conducându-mă în casă. Purta o cămaşă Hawaiiană şi un şorţ pe care scria „Mama”.

— Ştiai că… poţi să-mi miroşi părul dacă vrei.

— Mulţumesc.

— Să nu mi-l strici. L-am aranjat special.

Mi-am apăsat nasul de ţepii mirositori.

— Ce e?

— Şampon de banane.

— Mmm.

— Nu înseamnă că sunt homo pentru că-mi place moda.

— Dar îţi place şi rozul.

— Nu la fel de mult ca pe vremuri. Şi ăsta e un semn că eşti homo?

— Da.

— Nu face mişto de mine, tată. Ştii că am sărutat o fată.

— Ce fată?

— Asta n-o să ştii niciodată.

Josephine îl ajutase cu cumpărăturile şi cu tăiatul înainte să plece în parc să alerge. Pe o faţă de masă foarte colorată fuseseră puse farfuriile pentru o singură persoană, cu tacâmurile cele mai bune şi mai grele.

Am observat o foaie de hârtie împăturită pe care scria „meniu” cu un scris de mână şovăitor. Am citit: „Omelette du jour (omleta zilei). Roşie şi dovlecel proaspete. Ouă de cea mai bună calitate şi unt (proaspăt). Avocado şi cartofi proaspeţi. Ceapă de apă (proaspătă) şi uleiuri de gătit, de bună calitate, proaspete”. La „desert” scrisese „îngheţată de fistic”; la „băuturi” se ofereau „apă, cidru”. În josul paginii semnase, sau mai degrabă dăduse un autograf.

Trebuia să am o discuţie serioasă cu el şi mă întrebam dacă ăsta e momentul cel mai potrivit. De curând mă întâlnisem cu Josephine într-un restaurant din zonă, cu mese lungi şi ziare împrăştiate peste tot, un local plin de mame care tocmai îşi lăsaseră copiii la şcoală. De acolo, ea pleca la un interviu pentru o slujbă la catedra de psihologie a unei facultăţi.

Ajunsesem devreme, ca să citesc ziarele şi să ascult vocile femeilor. Când am ridicat ochii şi ea se îndrepta spre mine, m-am bucurat s-o văd; eram încă atras de frumuseţea şi vulnerabilitatea ei, şi de dragostea din ochii ei.

Cu toate că era cald, purta un fular de-al meu; mereu îmi împrumuta hainele, mai ales pe cele scumpe – îi plăceau impermeabilele – deşi era mai înaltă şi mai subţire decât mine.

Voia să vorbim pentru că Rafi o supărase în ultima vreme, îi spusese de câteva ori „ticăloasa şi târfa dracului”. Făcuse gesturi obscene şi o

amenințase că „vede ea” dacă îl mai obligă să meargă la culcare la oră fixă.

— Ca şi cum America nu făcuse deja destul rău lumii! a spus ea. Rafi ia în serios versurile rapperilor. Nu pot să suport toate urletele şi gesturile alea agresive. De unde atracţia asta a băieţilor faţă de gangsteri? Tu ai spune că băiatul trebuie să se îndepărteze de maică-sa. Dar de ce cred ei că un bărbat trebuie neapărat să fie un nenorocit?

— E o paradă. Accesoriile şi pozele lor sunt la fel de false ca o actriţă de pantomimă în costum.

— Nu toţi puştii îşi dau seama de diferenţă. M-am hotărât să-i arunc toate CD-urile. Chestiile astea sunt de acum interzise în casă! Nu-mi pasă că tu eşti împotriva cenzurii.

— E prea târziu deja, am spus. Dar îmi pare rău că ţi-a vorbit aşa. Poate că îl neliniștește faptul că o să începi să munceşti. Crede că o să ai mai puţin timp pentru el.

— O, Doamne, a spus ea ridicându-se şi adunându-şi lucrurile. Poate că asta e. Ştiam eu că o să mă faci să mă simt şi mai rău. Cum am putut să irosesc zece ani cu tine?

Acum, în timp ce eu stăteam la masă şi răsfoiam ziarul de seară, Rafi tot intra şi ieşea din bucătărie.

— Eşti nerăbdător, fraiere?

— De-abia aştept.

— Arată foarte bine. Sunt multe chestii pe care ştiu să le gătesc deja. Unele dintre mâncărurile mele sunt legendare.

— Ai noroc cu o mamă care te-a învăţat. Miriam şi cu mine am mâncat pâine şi sos, iar mai târziu hamburgeri, cartofi prăjiţi şi prăjituri.

— Te simţi ca un prost fiindcă ai plecat de-aici?

— Uneori.

— Atunci vino înapoi. N-o mai iubeşti pe mama?

— Ţin foarte mult la ea. Te-a crescut minunat.

— Asta nu e dragoste.

— O să ţi se întâmple şi ţie, am spus. Căsătorie, despărţire, copii pe ici şi pe colo, dezintegrarea familiei. Nimeni nu se căsătoreşte la douăzeci şi cinci de ani şi rămâne toată viaţa cu acelaşi partener, decât dacă duce lipsă de imaginaţie. Îţi doresc să ai multe neveste, fiule. Şi ăsta e un blestem, să ştii!

— Mersi mult, tată model ce eşti!

În cele din urmă, cu gesturile cuiva care duce un tort printr-o mulţime, a apărut cu omleta pe un platou imens. Mi-a desfăcut şervetul în poală şi mi-a dat cuţitul şi furculiţa. Nu s-a aşezat la masă cu mine, a rămas în picioare cu cotul sprijinit pe umărul meu.

— Mănâncă până nu se răceşte. La fiecare înghiţitură pe care o luam îmi dădea câte un sfat: Ia nişte salată, tată. Amestecă-le mai mult. Uite nişte pâine. Nu-ţi place castravetele? Salata îţi face bine.

Omleta era plină de brânză topită şi un amestec de roşii şi castraveţi tăiaţi mărunt. Astfel supravegheat am luat şi ultima înghiţitură, moment în care el s-a repezit în bucătărie şi s-a întors cu un castron de îngheţată de fistic. Eu, unul, de-abia mă mai puteam mişca.

— Bun, nu?

— Nu numai bun, ci şi foarte săţios, am spus eu.

— Ai mâncat vreodată ceva mai bun?

— Cum aş fi putut?

— O să-ţi placă asta, a spus, punându-mi lingura în mână.

S-a dus la raft, a luat o sticlă şi mi-a turnat cam jumătate de pahar din vodca maică-sii. Adulmecând-o, a spus:

— Miroase a benzină. Dar îngheţata asta e preferata ta. Mama şi cu mine a trebuit să mergem special s-o căutăm.

În timp ce eu îmi mâneam îngheţata şi terminam vodca, s-a aşezat şi a mâncat şi el o omletă, turnând ketchup deasupra până nu s-a mai văzut decât roşu.

După masă m-am întins pe jos şi am dormit puţin, iar Rafi a stat lângă mine cu picioarele încrucişate, legat cu cabluri de televizor, ţăcănind ca o văduvă cu andrelele. Siluete izolate se omorau între ele într-un peisaj care semăna cu oraşele romane pustii ale lui de Chirico.

M-a trezit maică-sa, care mă mângâia pe umăr.

— Ţi-a plăcut?

M-am ridicat încet în picioare.

— A fost cea mai bună masă din viaţa mea.

Încă ne studiam cu precauţie, ca nişte copii după o bătaie, întrebându-ne amândoi care din noi va reîncepe conflictul. Dar furia pe care o simţeam unul faţă de altul scădea în intensitate; nu-mi venea să plec imediat.

Întotdeauna îmi plăcuse să o urmăresc cum se mişcă prin casă, cum stătea jos, îşi peria părul, făcea duş, se îmbrăca, citea. Nu era la fel de-a lungul zilei, stările de spirit diferite îi transformau înfăţişarea şi eu le urmăream, de fapt trăiam în ele, ca un copil care trăieşte cu mama lui. Noaptea, când dormea, îi ascultam respiraţia şi îi sărutam părul. E drept că aveam greutăţile şi disputele noastre, dar cel puţin credeam că vrea să fie cu mine, că eu eram totul

pentru ea.

Am ajuns un cunoscător al trupului ei – transfigurat, obsedat chiar; ca un copil, aveam nevoie de compania ei, de prezenţa ei liniştitoare şi, în acelaşi timp, aveam nevoie să evadez în lume.

— Pot să văd ce-ai mai făcut? am întrebat. Ce-ai mai lucrat în ultima vreme?

Şi-a adus mapa şi şi-a împrăştiat pe jos cele mai noi desene. Prietenii voiau adesea să le cumpere, dar ea îşi vindea rareori lucrările; prefera să le dea cadou. Aveam acasă unul dintre nudurile ei, înrămat, în camera de consultaţii. Alături de el era celebra gravură a lui André Brouillet cu Charcot – acest P.T. Barnum al isteriei – în sala de curs de la spitalul Salpêtrière din Paris, prezentându-şi unul dintre cei mai celebri pacienţi suferinzi de isterie, somnambula Blanche Wittman. Freud avea mereu în birou o copie a acestei lucrări. În acelaşi spital, ani de zile mai târziu, a murit cel mai recent supermodel al isteriei, Prinţesa Diana.

Am răsfoit desenele lui Josephine, spunându-i cât de mult continua să se perfecţioneze. Mi-a povestit despre noile ei cursuri, care ţineau o zi întreagă, şi despre profesorul ei de desen care o încuraja mereu să nu rămână doar artist, ci să şi pozeze nud. Dar ei îi plăcea să fie artist. Era plină de admiraţie pentru imaginaţia blândă, dar de o feroce ciudăţenie, a Paulei Rego, mai ales în schiţe.

Tot ce-şi dorea era să se dedice artei, dar, pe lângă faptul că nu-şi găsise încă propria viziune – ca şi cum n-ar fi ştiut cine e –, se simţea vinovată. Vinovată pentru că nu avea o carieră şi câştiga puţin.

Se simţea o ratată în comparaţie cu alte femei

„director”, cu taioarele lor elegante, computerele şi maşinile lor rapide. Am replicat că, din nefericire pentru ele, niciun bărbat nu consideră că o femeie e mai femeie pentru că are o carieră de succes. Dintr-un motiv misterios, criteriul se aplică numai în cazul bărbaţilor.

Aşa că i-am lăudat arta şi calităţile de mamă şi am căutat în ochii ei strălucirea urmată de o explozie de dispreţ de sine.

— Dar uneori sunt leneşă, nu lucrez destul şi nici nu câştig destul, încă mai stau în pat zile întregi, cu perna în braţe…

S-a întrerupt ca să mă întrebe dacă scriu ceva. Am început să-i vorbesc despre o idee de care încă nu eram sigur. Henry nu fusese niciodată un bun cititor al operelor mele, pentru că găsea în orice spuneam eu o oportunitate de a se întoarce la propriile lui gânduri. Josephine citea puţin, dar remarcile ei erau mereu pertinente.

Am spus că vreau să încerc să îndepărtez psihanaliza de obscurităţile tehnice şi de „scientism” – analiştii care scriu unii pentru alţii şi pentru studenţii lor – şi să o aduc către o zonă mai populară, unde ar putea să vorbească iarăşi, ca în cazul scrierilor lucide ale lui Freud, despre lucrurile care ne privesc pe toţi: copilăria, sexualitatea, boala, moartea, problema plăcerii. Altfel, cititorilor nu le-ar mai rămâne decât cărţile cu sfaturi despre cum să se ajute singuri şi autorii care îşi trec pe copertă titlul academic, ca o garanţie a prostiei.

— Eşti bun la eseuri, a spus ea. Scrie-le tot aşa, ciudate şi pline de înfloriturі. Asta le face unice, neconvenţionale. Nimeni nu mai poate scrie aşa.

M-a privit o vreme, după care a spus:

— Te supără ceva? Ai mutra aia tristă, rănită.

— Serios?

— Nu vrei să-mi spui ce e? Ai probleme? E vorba de vreun pacient?

— Vrei să te uiţi pe ce am scris? am spus. Ştii, uneori te ascult.

A râs dintr-odată şi a spus:

— Mă gândeam zilele trecute că n-ar trebui să uităm un lucru: oamenii citesc cel mai mult când stau pe veceu.

— Într-adevăr.

— Oh, Jammie, te rog, nu vreau să fiu rea, adu-mi ce ai scris şi o să-ţi fac nişte sugestii. Am putea să încercăm să luăm prânzul împreună.

— Da, aşa facem, am spus. Îmi place să te scot în oraş – dacă nu eşti pusă pe ceartă.

A întins mâna să mă tragă de nas.

— Şi dacă tu nu eşti rău…

— Dacă tu nu faci pe victima…

Ne-am oprit; râdeam amândoi. În tăcere, de parcă şi-ar fi ţinut respiraţia, Rafi ne urmărea. Spusese doar, la un moment dat: „Evident, Platon e un mare gânditor”, şi îmi imitase vocea, surprinzător de profundă, de clasă mijlocie superioară în sfârşit, şi pompoasă.

Acum, când plecam – „A fost profundă, nu-i aşa? Te simţi mai bine? Mai vii?” – mi-a îndesat meniul în mână şi şi-a băgat nasul în mâneca mea.

— Băutură, ţigări, pipi. Puţi.

— N-o să uiţi niciodată.

— Chiar mă simt foarte apropiat de tine, tată, a spus. Suntem aproape ca o familie.

— Foarte amuzant. Sărută-ţi frumoasa mamă din partea mea – de multe ori.

— Chiar nu poţi să faci nimic singur?

M-am oprit din mers să mă uit la meniu, pe care nu aveam să-l arunc niciodată.

Capitolul 31

Dacă aveai nenorocul să treci pe lângă Cross Keys fără să fii familiarizat cu localul, ai fi putut să crezi că e abandonat. Ferestrele erau acoperite cu scânduri şi pline de graffiti. Pe una din laturi erau nişte schele rustice, îmbrăcate în sârmă ghimpată, dar niciun alt semn de şantier în desfăşurare, ceea ce mă făcea să mă întreb dacă schelele nu sprijineau de fapt pereţii. Cu siguranţă, dacă nu era dărâmată repede, clădirea nu mai avea mult şi se prăbuşea singură. În ciuda faptului că nu exista nicio firmă de pub, localul avea mereu clienţi şi uneori chiar dădea pe afară.

Cross Keys se găsea în colţul unei străzi pustii, de-a lungul căreia se înşirau clădiri industriale joase, genul de construcţii care, în altă parte a oraşului, ar fi fost transformate în galerii de artă şi apartamente. Deocamdată intrările erau pline de gunoaie de la droguri.

Ferindu-mă de un grup de africani înalţi, taximetrişti, care încercau să agaţe clienţi, m-am opintit în uşa ruptă. Nu mai fusesem acolo de ceva vreme, dar nu se schimbase nimic. Imediat lângă intrare era un mic bar, iar în spatele lui o cameră mai mare cu o scenă minusculă şi ferestrele acoperite. Acolo erau stripteuzele care lucrau non-stop, fiecare dezbrăcându-se pe câte o melodie.

Erau fete drăguţe, altele chiar nasoale, tinere şi bătrâne, indience, chinezoaice. De luni de zile nu mai

trecusem pe la Keys. Era puţin probabil să dau peste vreunul dintre pacienţii mei; de fapt peste orice cunoscut, în afară de Bushy. Puteai să citeşti ziarul, să bei o bere şi, de la o distanţă de câţiva metri, să te holbezi între picioarele unei femei pe tocuri.

Mai aveau loc şi încăierări. În general, lumea din cele două baruri era compusă din bărbaţi grosolani şi gălăgioşi – sau bărbaţi respectabili, cu servietă şi umbrelă, care se transformau repede în bărbaţi grosolani şi gălăgioşi – şi fete îmbrăcate sumar, care ţopăiau printre ei cu pahare de băutură şi strângeau mărunţişul. Bărbaţii se adunau în jurul micii scene şi, pe măsură ce trecea timpul, riscau să se prăbuşească peste ea, ceea ce ar fi putut fi periculos, pentru că vreo Salomé săltăreaţă putea să-ţi tragă un picior în cap.

La Cross Keys nu erau bodyguarzi care să-i dea afară pe scandalagii şi nici nu se ascultau remixuri. Nu erau camere de supraveghere şi, inevitabil, erau cioburi pe podeaua toaletelor unde, în timp ce făceai pipi, rezervorul îţi picura apă rece în cap. Pe bar era un afiş scris de mână care spunea: „Interzis accesul fără cămaşă”.

Spelunca era supravegheată de o zgripţuroaică cu o gură cât o şură, cu care nimeni nu îndrăznea să se pună, în afară de Bushy. „Lasă-mi dracului dansatoarele în pace!” urla de fiecare dată când cineva încerca să pună mâna pe vreo fată. Oricât ar părea de ciudat, barmaniţa cehoaică, o fată de douăzeci şi ceva de ani, avea o frumuseţe angelică mai ceva decât a dansatoarelor şi le privea pe fetele goale fără niciun fel de emoţie. Ce ironie, evident, că era singura din tot localul pe care ai fi vrut s-o vezi

dezbrăcată.

Zgripţuroaica era femeia cu care „fusese” Bushy o vreme, timp în care foloseau pentru întâlnirile lor amoroase o cameră de la etaj. Acum, în timp ce ea încerca să-l convingă să se mute cu ea în casa de pe plajă de la Whitstable – „O, Bushy, dragule, hai să plecăm de aici, am eu o casă la mare!” –, el voia să-i dea de înţeles că e mai puţin înflăcărat decât îi sugerase, poate, pasiunea lui de la început.

Femeile care aşteptau să iasă pe scenă stăteau într-un ţarc de lemn de lângă bar, fardându-se, înjurându-se sau flirtând cu bărbaţii care se aplecau peste bar să vorbească cu ele. Acum, una dintre ele îşi rădea părul de pe picioare. Mie îmi plăceau stripteuzele de orice vârstă, cu cât mai grosolane, cu atât mai bine. Eram în stare să mă uit la ele ore în şir, întrebându-mă, de fiecare dată, dacă rezultatul va fi diferit, ca atunci când te uiţi la reluarea unui meci de fotbal şi trăieşti experienţa stranie de a şti mai multe decât jucătorii. Asemenea intimitate sordidă era pe cale de dispariţie în Londra, mai ales că, de când cu apariţia camerelor de supraveghere – încurajată de o secretară oarbă – toată lumea urmărea acum pe toată lumea, de parcă toată ţara era suspectă de ceva.

Îl luasem pe Henry cu mine de câteva ori, dar nu-i plăcuse. „Până şi Christopher Marlowe s-ar fi lipsit de spelunca asta soioasă”, s-a plâns el. „Rahat, cred că sunt plin de scuipat şi de spermă până la glezne. Pe tine nu te deranjează putoarea asta de grădină zoologică? Singurul lucru care se poate spune în favoarea acestui loc e că poţi să te pui la curent cu ultima modă în ce priveşte părul pubian – cine a tuns gazonul şi cine nu – o ocazie care nu trebuie ratată”.

Cross Keys era o piaţă unde Bushy încheia multe tranzacţii, vindea haine, droguri, ţigări, telefoane. îl văzusem şi cumpărând lucruri. Tot felul de indivizi dubioşi, unii dintre ei coreeni sau chinezi, se apropiau de el ascunzând sub haină ceva – de obicei, DVD-uri ilegale – sau cu serviete în mână.

— Wolf a venit în casă. Am stat de vorbă cu el.

— Ce a spus? Nu arăţi bine, omule, a spus Bushy, aşezându-se la masa lui obişnuită. Nu te-ai mai ras de ceva vreme. Şi io am un nas sensibil. Vodcă – zic bine?

— N4 i-a fost băgată pe gât de fii-miu.

— Frate, şi ce puşti isteţ şi de treabă e!

M-am văzut pentru o clipă într-una dintre oglinzile din pub şi am dat din cap. Nu arătam mai rău decât ceilalţi din jur.

— Îl ştiu pe Wolf de pe vremuri, i-am spus lui Bushy, de când eram în facultate. S-a întors pentru că vrea să mă şantajeze.

Am ezitat înainte să continui:

— Mă are la mână cu ceva.

— Ce fel de ceva?

— Nu-ţi spun.

— Una din situaţiile alea fără detalii. Rahat, s-ar putea să fie nasol, îl impresionasem, în sfârşit.

— Bushy n-are nevoie să ştie dacă ai făcut de petrecanie cuiva sau nu. Eşti un om integru şi cu demnitate şi nu-mi pasă câţi ai ras. Suntem în familie, Jamal, a spus. Nu-mi place să văd un doctor cumsecade ca dumneata că are necazuri. Eşti un gentleman şi un savant, dar la ce te ajută asta, financiar vorbind? Cărţile alea te-au făcut să trăieşti într-o lume imaginară.

— Zău?

Mă întrebam dacă aşa e, când a spus:

— Ştii că pot să zic aşa ceva fără să vorbesc serios.

— Bushy, am spus, m-am tot gândit la asta şi nu ştiu ce să fac. Nu pot să mă duc la poliţie. Wolf vrea bani şi are o mare putere asupra bunului meu renume, atâta cât e. Zilele trecute mi s-a oferit să scriu o rubrică într-un cotidian naţional. Spre deosebire de majoritatea oamenilor eu, din nefericire, am nevoie de reputaţie, altfel aş avea puţini pacienţi şi niciun venit. E important pentru mine şi câştig binişor din asta. Aşa că, vezi tu, înclin să-i dau nişte bani.

Dincolo de bar, o indiancă se lăsase pe vine şi îşi desfăcea picioarele, iar părţile ei intime păreau prinse cu un inel de argint. S-a întors şi le-a arătat celor trei boşorogi – nişte indivizi groteşti, nebărbieriţi şi fără dinţi, care ocupau aceeaşi poziţie de dimineaţă până seara aproape în fiecare zi – gaura zbârcită a fundului, iar domnii se aplecau în faţă, cu mâinile pe marginea scenei, de parcă încercau să examineze un obiect care reapăruse după o lungă absenţă.

Gândindu-mă la Wolf, mi-am amintit de episodul ăla din şcoală când bătăuşul clasei, care îţi fusese pe vremuri cel mai bun prieten, te-a urmărit toată pauza de prânz şi acum se apropie de tine. Eşti la vestiare; toată lumea s-a întors în sălile de clasă; în şcoală nu mişcă pentru moment nimeni. El se apropie de tine cu zâmbetul pe faţă şi tu ce faci? Te lupţi cu el şi o încasezi şi mai tare sau te faci mic şi te rogi de el? Mă tenta să „mă fac mic” – să-l las pe Wolf să vorbească şi să las lucrurile să se deruleze de la sine, măcar pentru plăcerea de a vedea ce iese.

Să fiu pedepsit, cu alte cuvinte. N-aş ajunge în

aceeaşi situaţie ca tatăl Ajitei, care a văzut cum i se năruie viaţa înainte să moară, un om pe cale să piardă tot? Doar că, spre deosebire de el, eu m-aş juca cu diferite grade de suicid. Ce câştig ar ieşi din asta, în afară de fantezie? Dacă aş fi fost unul dintre pacienţii mei, mi-aş fi recomandat o strategie pe termen lung, cu tăcere şi viclenie. Poate că singura cale de a nu ajunge să fii mâncat de lup[40] e să i te urci în spate. Dar ajungi undeva aşa?

— Nu-i da nimic, a spus Bushy. Vreau să zic, n-o să scapi niciodată de el. Poţi să mă informezi de un lucru, totuşi, şefu'? Chestia asta care n-ai făcut-o, da care te-a băgat în bucluc… Au mai fost şi alţi martori?

— Unul. E mort.

— Bun.

Nu-mi făcuse plăcere să aud că Valentin îşi luase viaţa.

— Tipul ăsta o să mai vină la dumneata? a întrebat Bushy.

— Fără îndoială.

— Hai să vedem ce zice când îl refuzi. Dacă face nasol, io o să fiu pe faţă. Să-l măsor cum trebuie – altfel n-avem ce-i face. Nu spun că n-o să trebuiască să-i faci de petrecanie, a continuat. Cu unii numai aşa se poate rezolva. Da' nu pot s-o fac eu, să ştii. Sunt nişte tipi p-aici care ar fi în stare să se ocupe, a spus şi s-a cutremurat.

— Cât ar putea să coste?

— Mă interesez io.

Deja îl minţisem pe Mustaq în legătură cu tatăl lui. Acum problema asta nouă îmi făcea rău. Aveam

40 Wolf - lup (engl.).

nevoie să vorbesc despre asta. Dar nu voiam s-o îngrijorez pe Miriam, şi chestiunea era prea exploziv de intimă pentru relaţia pe care o aveam în prezent cu Josephine. Singurul candidat era Henry, un bârfitor de primă clasă: nu exista mai nimic despre care să nu vorbească cu toată lumea. Nici nu i-ar trece prin cap că sunt într-adevăr în pericol. De la el, secretul meu n-ar ajunge mai departe de cartierul de vest al Londrei, şi asta era prea mult pentru mine.

— Dar poate că reuşesc să-l vrăjesc, am spus.

Bushy a ridicat din sprânceana lui lungă.

— Sau să-i ofer altceva.

— Cum ar fi?

— Nu ştiu. Te anunţ ce reacţie o să aibă.

Mi-am terminat băutura şi mă pregăteam să-i spun lui Bushy că trebuie să plec, când şi-a pus mâna pe braţul meu, privind în jur.

— Şefu', vreau să te rog ceva.

— Da? am spus. Poate e ceva ce pot să fac şi eu pentru tine.

— N-aş veni la dumneata pentru orice nimic, dumneata eşti un profesionist cu standarde înalte. Dar am avut nişte vise. Se tot repetă. Sunt tripartite.

— Poftim?

— În grupuri de trei. Vrei să stau jos?

— Ai de gând să mi le povesteşti acum?

— De ce nu?

— Bine, am spus. Stai cum te simţi tu mai bine. Cuvintele contează, nu poziţia.

Toate societăţile, ca şi toate vieţile, sunt legate între ele prin schimb şi mă amuza ideea că sunt un negustor de vise, că interpretam vise în schimbul unei munci de detectiv, şi în atare condiţii sunt nevoit să

spun că munca lui era probabil la standarde mai înalte decât a mea. Nu mai ascultasem niciodată relatarea unui vis – doza zilnică de nebunie – în circumstanţe aşa de stranii. Cu toate că unele părţi s-au pierdut în hărmălaia provocată de o dispută de la bar – dacă un client pusese o monedă de douăzeci de penny sau de o liră în paharul de bere al dansatoarei – am reuşit să-i înţeleg asocierile şi să încerc o interpretare.

— Crezi că am o problemă? a spus el când am terminat.

În mod normal aş fi răspuns cu un mormăit analitic, dar am spus în schimb:

— Cred că ai nevoie să cânţi la chitară. Îţi lipseşte mai mult decât crezi.

— Bushy nu poate să cânte când e treaz.

— Pun pariu că nu erai beat când ai învăţat să cânţi.

— Eram un puşti.

— Exact. Miriam spune că le face mare plăcere celor din jur când cânţi.

— A spus ea asta?

Se gândea la asta şi zâmbea, când a sunat chiar Miriam. A trebuit să plece. Ea şi Henry ieşeau în oraş în seara asta.

— Încă ceva, a spus Bushy înainte să ne despărţim. N-ai remarcat nimic ciudat la mine?

Stătea chiar în faţa mea, ca la paradă. L-am privit din cap până în picioare.

— Nu, nimic.

— Eşti sigur?

— *E* ceva ciudat de văzut?

— Nasul meu. Nu vezi? A apărut un şanţ.

Şi-a trecut degetul de-a lungul nasului.

— E destul de adânc, nu-i aşa?

— Nu e o trăsătură neobişnuită, dacă la asta te referi. Nu sare în ochi. Eşti în regulă, Bushy.

— Nasul meu se transformă într-un cur. Asta nu e neobişnuit – să ai două buci lipite de faţă?

— Se agravează?

— Îţi spun eu, în curând o să mă cac pe nas. Ce pot să fac? E vreo operaţie pe care pot s-o fac?

— Vorbeşti de chirurgie plastică?

— Aşa ceva.

— Cât de tare te îngrijorează?

— Pe dumneata cât de tare te-ar îngrijora, spuse el, dacă ţi s-ar scurge rahat pe faţă?

— Foarte tare, am răspuns simţindu-mă, aşa cum era intenţia lui, fie tâmpit, fie nebun, de nu eram în stare să pricep un adevăr atât de simplu.

— Să nu-i spui lui Henry de cur. Ne simpatizăm. N-aş vrea să creadă că sunt dus cu pluta.

— Bushy, nici nu ţi-ai dori să fii prea zdravăn la cap, am spus. E plicticos. Cei sănătoşi sunt singurii care nu pot fi vindecaţi. Primul meu analist spunea: „Treaba noastră e să-i vindecăm şi pe cei care nu sunt bolnavi”.

Zgripţuroaica, terminând de adunat paharele de la bar, a ţopăit spre Bushy, l-a ciupit de burtă şi l-a sărutat pe obraz.

— Hei, Bushy dragule, puţă de furnică, nu vii să bem ceva şi să ne facem de cap?

Bushy aproape că i-a întors spatele.

— Când sunt într-o întâlnire de afaceri?

— O, vai, a spus ea.

Zgripţuroaica reuşea să fie micuţă şi voluminoasă în acelaşi timp. Nu se mişca – avea roţi în

loc de picioare? – ci mai degrabă *fremăta*.

— Pe vremuri nu erai aşa ocupat să n-ai timp de bombonica ta.

— Omul ăsta e un doctor important, unul din cei mai tari oameni din vest.

— Ce caută aici?

— Să servească din vodca ta botezată!

— Mereu e bine să ai un doctor în preajmă, pentru orice eventualitate. S-a strâmbat.

— Să ştii că unele din fetele mele ar avea nevoie de un control.

— E doctor de cap! a spus Bushy pierzându-şi răbdarea, lovindu-se peste frunte şi învârtindu-şi degetul. Psihiatru.

— Şi mai bine!

Când am scăpat de ea, am spus:

— Hai să vedem cum avansează problema cu nasul. O să mai vorbim, oricum.

— O să fii cu ochii pe el?

— Poftim?

— Pe nasul meu!

— Da, am spus. O să fiu.

— Slavă Domnului, şefu', îmi salvezi viaţa.

Un nebun, Bushy, care se ocupa de alt nebun, Wolf. Şi niciunul dintre ei nu era un erou al dorinţei, genul de nebuni pe care îi idealiza R.D. Laing: ţicneala lor nu le îmbogăţeşte viaţa ci, dimpotrivă, le aduce consternare, disperare, izolare. Mă simţeam de parcă tocmai băgasem limba prin hârtia subţire de ţigară care separă sănătatea mintală de nebunie.

Înainte să plecăm, Bushy mi-a spus:

— Mulţumesc, şefu', că m-ai ascultat. Dacă mai am şi alte vise, vrei să le investighezi? N-o să fie prea

multe – nu prea pot să dorm.

— S-a făcut.

— Îmi place de dumneata, şefii. Henry e ciudat, dă-i de treabă şi el. Frate, cât vorbeşte! Mereu a fost aşa?

— Da.

— N-o s-o dezamăgească, sper. Ar distruge-o pe Miriam. Dumneata i-ai combinat – şi acum ea e altă persoană, e chiar fericită. Şi e tare mulţumită de dumneata că ai grijă de ea. Zice că e prima dată. Nimeni n-a mai avut grijă de ea. De asta are o familie aşa unită în jurul ei.

Capitolul 32

În timp ce mă grăbeam spre casă – mă imaginam aplecat în faţă, ca un semn de întrebare care fuge – mi-a venit în minte un pasaj din *Purgatoriul* lui Dante: „Lupoaică veche, fire-ai blestemată! / cât toate alte bestii-ai prăzi mai bune / căci foamea ta e-n veci nesăturată!”[41].

Am sunat-o pe Ajita şi am stabilit să ne vedem. Pe ea voiam s-o văd, persoana care pentru moment îmi provoca cea mai puţină nelinişte. Apoi m-am gândit la Bushy, ce mult îi admiram curiozitatea faţă de propria lui lume interioară, faptul că era conştient de cât e de benefic să ajungi să o cunoşti, şi că recunoştea, în acelaşi timp, că nu o poate face singur.

Mă gândeam la Ralph Waldo Emerson şi la eseul lui *Cercuri*, care începe aşa: „Ochiul este primul cerc”. În următoarele câteva zile, de câte ori vedeam o uşă, aveam să-mi imaginez un ochi la gaura cheii – un ochi urmat de un cap, un trup, un om. Un om care venise

41 Dante, Purgatoriul, Cântul XX, traducere de George Coşbuc.

să-mi dea de urmă, să mă aresteze, să mă condamne. Pentru ce? Pentru că eram un infractor; pentru că eram vinovat de cea mai monstruoasă dintre infracţiuni. Lucrurile sunt întotdeauna exact ce par a fi.

Bănuiam că Wolf mă urmăreşte, dar n-a mai venit la mine acasă. Poate că nu era decât un vis de-al meu. Ecouri ale altor ecouri şi nimic sigur.

Cu toate astea mă simţeam paranoic, şi nu fără motiv. Nu scapi de cineva omorându-l. De data asta chiar ştiam din proprie experienţă şi puteam să spun că e o garanţie a eternei reîntoarceri. În acelaşi timp, speram că Wolf hotărâse că era inutil să mă persecute pe mine şi plecase. Nu că aş fi crezut cu adevărat sau că m-aş fi aşteptat la asta. Dorinţele noastre nu sunt nici pe departe un ghid al realităţii. Din câte îmi dădeam seama, venise la Londra numai ca să mă găsească pe mine şi să-mi amintească, iar şi iar, de fărădelegea mea.

Câteva zile mai târziu, la ora prânzului, am auzit soneria şi am ştiut că nu reuşisem să-l ţin pe Wolf departe de casa mea.

L-am întrebat în timp ce intra:

— Apropo, cum m-ai găsit?

— Fusesem dat afară din casă. Hainele mele, colecţia mea de săbii vechi, nu mai aveam nimic. În timpul zilei, în biblioteca unde intram să mă încălzesc, am văzut o carte scrisă de tine, în germană. A fost un semn că ai nevoie să mă vezi. N-a fost greu să fac rost de adresă, nu uita că tata a fost poliţist. Acum sunt murdar.

— Poftim?

— Te rog, mă laşi să mă spăl la tine?

Era neras şi neîngrijit.

— Nu poţi să-i refuzi unui om un pic de apă, a mai spus.

Mi-a cerut să-i pregătesc nişte ouă jumări, cât timp făcea un duş și se aranja. Deocamdată cerea numai lucruri greu de refuzat. Încerca să se insinueze cât mai adânc în viaţa mea, iar eu mă obişnuiam din nou cu el.

Oricum, după ce s-a spălat şi a mâncat i-am spus, pe tonul meu cel mai ferm, că din punct de vedere financiar eram strâmtorat şi mereu fusesem aşa – în fiecare lună eram doar cu un pas înaintea datoriilor, îi cedasem lui Josephine partea mea din casă, dar ea continua să-mi ceară bani. Compensaţiile pe care trebuia să le plăteşti mai nou pentru părăsirea unei iubite nu aveau limită. Banii deveniseră un substitut al dragostei. Peste toate astea mai trebuia să plătesc şi pentru şcoala lui Rafi încă zece ani. Henry dădea vina pe Thatcher; eu pe Blair, pentru că nu fusese în stare să facă nişte şcoli publice decente pentru copiii peste unsprezece ani.

— Nimeni nu se face psihanalist ca să câştige bani, am spus. Există zeci de metode de terapie şi insuficienţi bolnavi, dacă-ţi vine să crezi.

În Londra dai peste oameni bogaţi la tot pasul, majoritatea fără prea multă inteligenţă nativă sau talent. Mă înnebuneşte faptul că nu m-am gândit în tinereţe la situaţia mea financiară, în loc să umblu deprimat şi certându-mă cu mine însumi.

— Mă întristează ce-mi spui. Nu putem face nimic?

— E prea târziu.

— Da, de ce să te mai oboseşti când eşti deja

aranjat? Dar eu nu sunt. Ştii de ce.

Toate lucrurile rele care i se întâmplaseră din noaptea aia din garaj erau din vina mea. Dacă nu s-ar fi oferit voluntar – din pură bunătate sufletească – să ajute un prieten a cărui iubită era tratată rău, n-ar fi acum în situaţia asta: un om convins să comită o crimă care îi pătase întreaga viaţă.

— Am băut un pahar cu Ajita, a spus. Frumoasă casă are acolo.

— Ai intrat în casă?

Nu a răspuns. Am continuat:

— Cum ai găsit-o?

I-a făcut plăcere să mă privească în timp ce cântăream întrebarea.

— Te-am urmărit pe tine.

Cu o zi înainte, Ajita şi cu mine luaserăm prânzul împreună într-un restaurant marocan care îmi plăcea mie, din South Kensington. Ajita purta un taior alb cu pantaloni şi părea, în stilul modern, oarecum fără vârstă. Avea numeroase pungi cu cumpărături, dar şi cărţi de psihologie şi scrieri de-ale lui Freud, pe care le luase de la Blackwell. Era dornică să ştie mai multe despre munca mea şi cum ajunsesem să fac aşa ceva. „Despre toată partea asta a vieţii tale nu ştiu chiar nimic”, a spus.

Nu despre transferul afectiv voia ea să vorbim, nici despre inconştient, nici despre Celălalt. Ci despre tipul căruia îi plăcea să se umple de rahat în public, şi voia s-o facă la nesfârşit; despre femeia care îşi înfigea ace în sâni şi în coapse până îi dădea sângele şi avea orgasm şi despre bărbatul care îşi acoperea penisul cu insecte şi spunea că vrea să-mi fută mintea, la propriu.

— Dar eu sunt normală pe lângă toate astea. De ce oi fi aşa de banală! Mă simt liberă în oraşul ăsta, a continuat ea. Vreau să rămân aici. America e în război. E oribil pentru oamenii ca noi. Uitasem cât de diabolic de realişti sunt londonezii.

Voia să petrecem după-amiaza împreună, dar eu aveam pacienţi. Apoi mi-a cerut să plecăm undeva împreună câteva zile.

— Putem să facem cumpărături, să dormim, să vorbim, să ne plimbăm.

Mă întrebasem dacă, în cazul în care ea avea chef de o pasiune, era o idee bună. Dar acum începea să mă atragă ideea. Aveam motive întemeiate să vreau să plec din Londra şi poate că, în Veneţia, Ajita şi cu mine am putea merge mai departe. Fusesem mereu un tip nesigur şi precaut, poate că venise vremea să mă schimb.

Ce nu ştiam e că Wolf îmi luase urma şi o urmărise pe ea acasă. Ce prost am fost să nu fiu mai atent! Când era vorba de infracţiuni, în ciuda eforturilor mele, rămâneam un amator; cu siguranţă încălcarea legii e ceva în care nu se poate băga oricine.

— Ea nu are bani, i-am spus. Sunt ai fratelui ei. El face colecţie de case. Are peste tot.

— Serios? Unde anume?

— Nu ştiu. Wolf, e la fel de dur ca taică-său, dar mai puternic şi mai brutal.

— Mersi. O să am grijă. Ajita m-a dus la un bar şi a comandat şampanie, a continuat el. Am băut două sticle şi am mâncat stridii. Apoi am luat somon afumat cu pâine prăjită. Mi-a dat ceva bani cu care să mă instalez într-un hotel comod, nu departe de casa ei.

Am condus-o înapoi acasă, pe jos. N-am intrat, cu toate că m-a invitat. Nu sunt genul care să abuzeze.

— Nu.

— Ce te face să crezi că mă interesează banii ei? E mai rău de-atât. Îmi place de ea.

— I-ai spus povestea ta – că ai fost în închisoare?

— Asta e tot ce am. Mi-am dat seama că a fost nefericită multă vreme. Acum caută ceva.

A continuat:

— O, Jamal, e aşa de bună la suflet, de amabilă şi de frumoasă. I-am spus: eşti, fără îndoială, una dintre acele femei care devin mai frumoase şi mai atrăgătoare pe măsură ce îmbătrânesc, sofisticate cum femeile mai tinere nici nu visează să fie.

Îmi aminteam că asta era una dintre replicile pe care le recomanda dacă vrei să faci o femeie să sară în pat cu tine, de utilizat cu femeile peste patruzeci de ani. Cu siguranţă îi venise timpul.

— Jamal, ne-ai făcut să-l omorâm pe taică-său şi pe urmă ai lăsat-o să plece. De ce nu te-ai însurat cu ea?

— A plecat, ca tine şi ca Valentin. Gaşca se destrămase. N-am revăzut-o până de curând.

— M-ai minţit şi în legătură cu asta.

— E o chestiune intimă.

— Poate. Dar ea nu te voia?

— Ba da, foarte tare. A spus că încă îi place de mine.

— Şi ai renunţat tu la o asemenea fată?

— N-am spus asta. Ne înţelegem bine.

— Doar atât?

— Din punctul meu de vedere, când te-am cunoscut erai deja un infractor, Wolf. Eu eram un puşti

rămas fără tată. Mă impresionau imediat tipii duri.

— Mă faci pe mine infractor! a strigat. N-am comis nicio crimă până să te cunosc pe tine! Să-l lăsăm pe judecător să decidă care dintre noi era capul răutăţilor – cine ne-a adunat pe toţi ca să facem treaba murdară?

— Judecătorul? O să intri şi tu la apă, să ştii.

A scuturat din cap şi şi-a trecut degetul de-a latul beregatei.

— Valentin şi cu mine o să jucăm împreună în marele cazinou din cer. N-am nimic de pierdut. Dar tu ai totul de pierdut. Soţia, fiul, prietenii – toţi vor fi distruşi când vor afla ce ai făcut. Ruşinea o să te urmărească veşnic.

Apoi, dintr-odată, a spus:

— Merită viaţa trăită? Merită necazurile, suferinţa?

— Nu ştiu, am spus. Ascultă, Wolfgang. Am fost prieteni buni. Încă mai putem fi prieteni. Dar trebuie să renunţi la ameninţările astea, bine?

A zâmbit. Eu am spus mai departe:

— E important ca Ajita să nu afle ce s-a întâmplat cu tatăl ei. Eu o să fiu supărat, poate o să am necazuri. Dar ea o să fie distrusă, mai ales dacă află de la tine. S-ar putea chiar să-şi facă rău singură.

— Nu pot să-mi fac griji pentru voi toţi, când nimeni nu-şi face griji pentru mine.

— De ce nu te întorci la Berlin?

— Nu mi-a rămas nimic acolo!

— Îţi loveşti genunchii. Eşti furios?

— Au mutat-o pe Ulrike într-una din casele lor şi pe urmă au venit după mine, la trei dimineaţa. După câteva minute eram în stradă, doar cu hainele pe care

am putut să le duc în braţe. Îmi trecuse prin minte să mă baricadez în casă şi să trag în ei. Mi-o luaseră înainte în toate privinţele. Aşa că vezi tu, Jamal, prietene, am nevoie de puţin ajutor. Vreau să rămân în Londra. Nu-mi pasă dacă trebuie să dorm pe stradă. N-ar fi prima dată.

— O să fac tot ce pot să nu se întâmple asta, am spus.

— Cum?

I-am spus din nou că nu pot să-i dau bani şi că, dacă încetează să mă mai sperie, o să fiu în stare să mă gândesc cum să-l ajut. Între timp, pe când el continua să mă urmărească, încercasem să-i găsesc de lucru.

Bushy o rugase pe Zgripţuroaică să-l lase pe Wolf să lucreze la bar la Cross Keys. Putea să doarmă în camera de la etaj, unde se schimbau dansatoarele, în camera în care făceau ei dragoste pe vremuri; Wolf avea, fără îndoială, să se întindă pe aceleaşi cearşafuri pătate. Noaptea nu era nimeni acolo şi, cum băieţii din zonă încercau mereu să intre, putea să stea cu ochii pe local. Dacă avea noroc, va avea ocazia să facă rău cuiva, fără să-şi încarce conştiinţa, cum e cel mai frumos.

— Ce părere ai de slujba asta?

Am aşteptat să se gândească. Nu părea încântat.

— Wolf, tu ştii cum să profiţi de ce se oferă. Eu trebuie să plec câteva zile şi nu poţi să stai aici. Fă o încercare.

— Să dorm într-un bar – atâta valorez eu?

— Cam aşa. Sunt multe fete prietenoase şi o grămadă de afaceri. Diseară o să fii într-o situaţie mai bună decât seara trecută. Ar trebui s-o laşi în pace pe

Ajita.

A râs fără veselie.

— Cine a spus că aveam de gând să mă mai văd cu ea? Ne-am spus multe. Avea nevoie să vorbească, nu se putea opri. Cred că am fost un fel de terapie pentru ea, dar asta e tot, nu-ţi face griji.

Mi-a dat numărul lui de mobil.

— Când încep? a întrebat.

M-am bucurat să văd că l-am luat prin surprindere când am spus „Imediat”. I-am desenat o hartă, l-am condus blând spre uşă şi am sărbătorit când am închis-o în urma lui.

În seara aia m-am dus la Miriam să bem ceva. Bushy era în faţa casei, spăla maşina.

— Funcţionează, a spus. Uşurat?

Wolf ajunsese cu bine la Cross Keys; Zgripţuroaica îl ciupise deja de fund şi îi evaluase muşchii. Am spus că nu mă pot abţine să nu mă întreb dacă nu e groaznic pentru Wolf să muncească într-un loc ca ăla. Nu cumva îl umileam? N-o să-l înfuriem şi mai tare? Pe de altă parte, Wolf cel pe care mi-l aminteam eu era interesat de tot felul de oameni. îi plăceau fetele; în curând avea să se culce cu una dintre ele şi să le ajute pe celelalte.

Fusese ideea lui Bushy. Probabil sperase că Zgripţuroaica, mare amatoare de bărbaţi, va pune ochii pe Wolf, eliberându-l astfel pe el şi permiţându-i să-şi vadă de afaceri la Cross Keys fără să-l mai hărţuiască. În acelaşi timp, Bushy va putea să „se uite bine” la Wolf, să cântărească exact cât de periculos şi de disperat se poate dovedi.

— Bun, am spus eu, hai să-l plasăm pe Wolf acolo o vreme şi să vedem cum merge. S-ar putea să se

potolească. Mersi, Bushy, că m-ai ajutat să ies din încurcătura asta. Îţi sunt recunoscător. Ai mai avut şi alte vise? E un schimb echitabil, cred.

— Bushy nu vrea asta, a spus, uitându-se în jur să se asigure că nu ne urmăreşte nimeni. Bushy vrea altceva acum.

— Ce anume?

— Mă mănâncă degetele. O să cânt din nou, a spus. Tre' s-o fac când sunt treaz, tre' să fac totul treaz acum, altfel Miriam mă dă afară, m-a ameninţat deja. Am avut o trupă, acu nişte ani, da ne-am bătut pe scenă. Într-o seară m-au lăsat toţi baltă şi-am rămas singur acolo. De atunci am avut doar un singur concert. Ce vreau…

— Da?

— Vrei să vii cu mine? Am emoţii, transpir ca un porc, începe să-mi curgă nasul. Şi dumneata ştii ce înseamnă asta.

— Ce?

— Cu diareea care-mi iese pe nas? Şi-ar trebui să plec de-acolo. Aş fi aşa de ruşinat, c-aş putea să-mi fac ceva rău. Da dacă eşti dumneata acolo, dacă am un doctor la îndemână, o să-mi fie bine.

Dacă mi-ar fi fost pacient, aş fi refuzat, era ceva ce trebuia să rezolve singur. Dar cum nu era, puteam să mă duc şi să-l ascult cântând la chitară, în timp ce beam un pahar cu Henry şi cu Miriam.

— Sigur, am spus.

— Acu, că ai fost de acord, o să stabilesc ceva sigur – la Caramel Sootie.

— La Kama Sutra?

— Mă cunosc toţi acolo. Nu tre' să-mi spun niciodată numele: îi ajut cu încălzirea. Îţi dai seama că

sunt recunoscători.

— N-ar putea să fie un loc mai obişnuit? De ce nu la Cross Keys?

— E întuneric, nu-i aşa, la Sootie? Toţi şi-o trag. N-o să fie interesaţi de mine.

— Sau de nasul tău.

— Exact. Şi cum e bancu ăla cu Woody Alen care mi i-a spus Henry? Dacă sexul între doi oameni e grozav, între cinci e şi mai grozav.

— Dar ce-ar putea fi mai rău, am spus, decât să simţi dorinţă şi să ţi-o satisfaci imediat?

— Dom' doctor, nu-ţi face griji. Nu-i obligatoriu să ţi-o tragi dacă nu vrei. Io unu nu i-aş atinge pe unii din ăia nici nu mănuşi de azbest. Dar Henry şi Miriam zic că e mai tare decât sexul. E un tip de o sută douăş'de kile acolo şi pipiţe îmbrăcate în şcolăriţe…

— Mi-au povestit cum e la Sootie, mulţumesc.

— Deci vii?

— Trebuie să-i întreb pe Henry şi pe Miriam.

— Dă-mi voie să te îmbrăţişez, omule.

S-a agăţat de mine, după care a spus:

— Să ştii că tre' să arăţi ca lumea, să te îmbraci frumos şi toate alea. Altfel n-ai voie înăuntru decât gol-puşcă şi, ascultă la mine, e un curent acolo de te taie-n două. O să te ajute Henry şi Miriam. De-abia aştept, a mai spus. Revenirea mea şi ieşirea dumitale în lume.

— Într-adevăr.

L-am lovit uşurel peste nas.

— Tu şi cu mine, ei – tovarăşi!

Capitolul 33

Din fericire, înainte de această umilinţă aveam parte de o pauză. Ajita şi cu mine ne hotărâserăm în

sfârşit să plecăm undeva împreună.

Vacanţa era cadoul lui Mustaq pentru ea. Ajita îşi dorea de mult să meargă la Veneţia şi m-a invitat să vin cu ea. Aştepta neliniştită răspunsul meu, imaginându-şi că o să refuz, că sunt încă supărat pe ea pentru felul cum mă abandonase după moartea tatălui ei. Sau chiar mai rău, că sunt dezamăgit de ea acum, când o revăzusem. Erau şanse mai mari, evident, să o fi dezamăgit eu pe ea.

Nu puteam să lipsesc din oraş mai mult de trei nopţi, dar i-am spus că aş fi încântat să merg. Vorbeam regulat la telefon în ultima vreme – despre fratele ei, despre munca mea şi despre ce ar mai putea ea să vadă în Londra – dar ne întâlniserăm o singură dată în oraş de la revederea iniţială. Eram neliniştit. În timpul weekendului petrecut la casa lui Mustaq avusesem impresia că deja mă intervieva pentru un post de amant, postură în care eram incapabil să mă regăsesc, cu ea sau cu oricine altcineva, câtă vreme nu mi-o ştergeam din minte pe Josephine. Poate că Mustaq era dornic s-o ajute pe Ajita să-şi găsească pe cineva, pentru binele ei, dar şi al lui. Părea deseori iritat de atitudinea ei.

Secretara lui Mustaq a rezervat două camere la hotelul Danieli. Ajita a venit să mă ia de acasă în drum spre aeroport. Erau două taxiuri, unul pentru noi şi celălalt pentru bagajele ei. A făcut cafea cât am terminat eu să-mi strâng bagajul.

— Ştii, nu ţi-am văzut niciuna din locuinţele de după facultate, a spus. Mereu miroase a pâine prăjită? Apartamentul ăsta are nevoie de nişte amenajări, e vai de capul lui. Dacă nu faci ceva, o să-i scadă valoarea. O să-ţi găsesc eu un constructor.

Mi-a cerut permisiunea înainte să deschidă sertare, să se uite în dulapuri şi să studieze diferite obiecte şi să mă întrebe de unde le am. A vrut să vadă desenele lui Josephine, dar şi fotografii cu ea şi cu Rafi, la care s-a uitat îndelung.

— O familie fericită, păreţi foarte mulţumiţi împreună, a spus. Noi părem să ne cunoaştem, tu şi cu mine, şi totuşi suntem nişte străini. Cine eşti cu adevărat, domnule K?

Acum, că trecuse şocul reîntâlnirii, ne simţeam mai în largul nostru. Ea nu mai părea femeia mai în vârstă şi copleşită de griji, redevenise aşa cum era în facultate, plină de entuziasm, râzând tot timpul, aşteptându-se la ce e mai bun de la lume, în ciuda tuturor. Eu eram, poate, mai puţin suspicios.

E încântător să iei ceaiul la hotelul Danieli; rareori am văzut privelişte mai liniştitoare. Braţ la braţ, Ajita şi cu mine ne-am plimbat cu barca, am consultat ghiduri turistice, am vizitat insula Lido şi am privit picturi de Tiepolo şi Tintoretto în biserici pustii. Era frig; ea purta haină, căciulă de blană şi cizme, dar dimineaţa strălucea soarele. De multă vreme nu mai simţisem atâta linişte.

Ajita a insistat să-mi cumpere haine, mă îmbrăca elegant şi mă punea să defilez prin magazine scumpe, informându-mă că garderoba mea are nevoie de „ajutor”. Am găsit ceasuri de mână cu poza întâlnirii dintre Nixon şi Elvis din 1970: Presley în faza lui cu „gulere largi” şi „curele late”, plin de zorzoane. Ajita mi-a cumpărat unul pentru că, aşa cum s-a exprimat, „îl pierdusem pe ultimul”. Era adevărat că nu mai făcusem rost de un nou ceas; verificam ora pe telefon, iar în cabinet aveam un ceas pe un raft deasupra

canapelei. I-a cumpărat unul şi lui Mustaq şi o amuza mai tare decât pe mine ideea că vom avea ceasuri identice.

După-amiaza, în timp ce ea dormea, eu scriam la ea în cameră şi l-am citit pentru prima dată pe Tanizaki, uimit de punctul lui de vedere asupra tenacităţii dorinţei, mai ales la bătrâni, pe care încă îi poate prinde de gât, refuzând să-i lase în pace.

Deşi nu-i stătea în fire, Ajita adusese cu ea nişte iarbă. Pentru că nu voiam să fim daţi afară din hotel, am fumat pe fereastra toaletelor din cafenele, ca şcolarii.

— Mă simt foarte bine, Ajita.

— Nu-i aşa? Imediat ce am încetat să mai duc o viaţă convenţională, m-am înveselit. Acasă, după o ţigară, dansam ca o nebună.

— Acasă în Soho, vrei să spui?

— Da. Noua mea casă temporară din Londra. Locul în care m-am ascuns, ca o adolescentă fugară, cum aproape că sunt.

Am chicotit despre ce bine ne înţelegem, spunând că, dacă am fi rămas împreună, ne-am fi căsătorit, am fi divorţat şi am fi fost prieteni ca acum. I-am povestit de Josephine, de câte lucruri ne leagă încă şi i-am spus că disputele furioase pe care le aveam cu ea erau preferatele mele.

Când am întrebat-o pe Ajita despre Mark, soţul ei, mi-a răspuns că e un om bun şi un american liberal decent. Am bănuit că are zilele numărate.

— Mark şi cu mine ne-am căsătorit când Mustaq era îngrijorat din cauza mea, când cariera lui în muzică era la început, a spus ea. În acelaşi timp, Mark a muncit din greu să pună pe picioare afacerea. Avea

fabrici de îmbrăcăminte în Orientul îndepărtat, unde şi petrecea foarte mult timp. Eu am crescut copiii într-un apartament frumos din centrul Manhattanului. Într-o bună zi au plecat. Soţul meu era în Los Angeles, la cealaltă casă a noastră. Am ştiut că trebuie să mă întorc la Londra, pe care o evitasem de ani de zile. Rămăseseră prea multe lucruri acolo – prea multe răni neînchise. Dar trebuia să-mi reîncep viaţa.

În ultima dimineaţă ne propuserăm să luăm *brunch-ul* la Harry's Bar. Când am coborât în hol, Ajita a scos un ţipăt: holul era acoperit de treizeci de centimetri de apă slinoasă. Nu era un tsunami; marea creştea uşor. Aşa ceva se întâmpla de trei ori pe lună.

Am primit galoşi şi am ieşit cu greu din hotel. Piaţa San Marco era un lac cu suprafaţa tremurândă. Mese şi scaune scufundate stăteau în mijlocul drumului ca nişte obiecte dintr-o instalaţie artistică, cu porumbei înecaţi plutind printre ele. Turiştii se înghesuiau unii pe lângă alţii pe podeţe; vânzătorii încercau să-şi scoată apa din magazine. Am privit, peste valurile care se spărgeau, spre Lido, întrebându-mă cum reuşise şchiopul de Byron să înoate până acolo. Eu nici când eram copil n-aş fi reuşit să parcurg jumătate din distanţă.

Am mers prin apă până la barul lui Harry şi, după ce am dat pe gât prea multe cocktailuri Bellini, eram gata să mă întind spre Ajita şi s-o iau de mână. Voiam să-i spun că ne simţim foarte bine unul cu altul. Poate că se putea naşte ceva între noi. Ne mai rămăsese o noapte; n-am putea să încercăm cu mai multe săruturi şi conversaţie, să vedem ce se mai întâmplă?

— Ajita…

— Nu vreau să te întrerup, a spus ea, dar trebuie! Tot am vrut să-ţi spun – am cunoscut pe cineva.

Râdea.

— Ştiam eu că o să se întâmple la Londra, oraşul meu norocos, a continuat. Dar suntem încă la început, foarte la început.

— Aha.

— E tandru şi mă face să mă simt frumoasă. Asta e tot ce o să-ţi spun – în niciun caz nu-ţi spun cum îl cheamă. Abia mi-l pot spune şi mie, cu atât mai puţin ţie sau soţului meu. Dar tu, Jamal, eşti cel care mi-a dat încrederea în mine.

Dezamăgirea mi-a tăiat respiraţia. Se întorsese şi eu o lăsasem să-mi scape. Cel puţin vârsta mă învăţase că durerea nu ţine mult, că o să mă simt chiar uşurat.

— E frumos, am spus. Ţi s-a întâmplat un lucru minunat.

— Chiar crezi?

Mă privea atent.

— O să vedem, a continuat. Nu pot să-ţi spun mai mult. S-ar putea să-mi poarte ghinion şi să mă fac de râs. Să nu crezi că e vorba numai de plăcere.

— De ce nu?

— Pentru prima dată am vorbit despre tata. E interesat de ce i s-a întâmplat.

— Ce bine.

— Ştii, Jamal, am observat ceva straniu.

— Unde?

— Oamenii lui Mustaq – care au făcut investigaţii – au găsit o fotografie din presă în care tata e surprins intrând cu maşina în fabrică în ziua în care a fost

omorât. Am studiat-o pe computer. Suntem aproape siguri că purta ceasul pe care i l-ai dat lui Mustaq. Nu e ciudat? Ce s-a întâmplat?

— Îmi pare rău că nu-mi amintesc, am spus. M-a dat pe spate povestea cu abuzul. Îmi aduc aminte totuşi că tatăl tău a venit o dată la mine acasă, când se întorcea de la birou, şi m-a întrebat dacă vreau să mă ducă la voi cu maşina – să-l văd pe Mustaq.

— Atunci te-a atins?

— Credeam că îi place de mine. Mulţi păreau să mă placă. N-am ştiut ce să înţeleg din asta.

— Ştiu că a trecut mult timp, dar Mustaq şi cu mine nu avem de gând să renunţăm: o să încercăm să aflăm adevărul despre tata.

Se uita la mine.

— Te simţi bine? a întrebat.

— Încă îmi vine greu să mă gândesc la întâmplările alea.

M-a apucat de mână, pe care omisesem să mi-o retrag cum trebuie, şi mi-a sărutat-o.

— Eu sunt de vină! Din cauza mea erai nefericit, Jamal! Ţi-am fost necredincioasă! Nu mi-am asumat niciodată lucrul ăsta.

— Cum ai fi putut să ştii ce faci?

— Poţi să mă ierţi?

— Da.

L-am chemat pe ospătar.

— Hai să bem în sănătatea ta – a întoarcerii şi a fericirii tale, am spus.

— Îţi mulţumesc, dragule.

Am spus, fără sarcasm sper:

— Noul tău iubit nu a avut obiecţii la faptul că ai plecat în vacanţă cu mine?

— Ştie ce prieten valoros îmi eşti acum.

— De-abia aştept să-l cunosc. Nu ne putem întâlni cu toţii când ne întoarcem acasă?

— Nu ştiu ce să spun. O să vedem. Nu mă grăbi.

Am băut mult amândoi în ziua aia şi am început să sper că, deşi eu, eternul indecis, nu mă simţeam în stare să mi-o revendic, s-ar putea să mă revendice ea, invitându-mă la ea în cameră. Apoi a sunat-o iubitul. S-a luminat la faţă, a râs şi a fugit afară din hotel să vorbească cu el.

Am lăsat-o în pace, renunţând încă o dată la dragoste în favoarea unui roman. Incapabil să mă concentrez, l-am sunat pe Rafi pe mobil. Se uita la *Familia Simpson* şi era prea ocupat să stea la bârfe.

— Sună-mă peste un an, a sugerat.

Mi-am pus paltonul şi m-am plimbat pe lugubrele alei, pasaje, poduri şi arcade veneţiene mai bine de trei ore.

Capitolul 34

— Deci? a spus soră-mea aproape imediat ce am intrat pe uşă în seara următoare, în drum spre Cross Keys, unde voiam să mă întâlnesc cu Wolf. Ca de obicei, prin bucătărie se vânturau copii şi vecine corpolente, pisicile săreau pe geam şi pe orice scaun unde încercai să te aşezi găseai cate un câine puturos şi plin de bale.

— Deci ce?

— Nu mă enerva! a spus, încercând dintr-odată să mă trântească la podea. Ne-am luptat; am reuşit s-o îndepărtez – nu, n-am reuşit, n-aveam cum – iar câinii lătrau.

— Ticăloaso, poate într-o bună zi o să fiu mai puternic decât tine, am spus, ridicându-mă. Nu eram

prea încântat să fiu atacat şi aruncat la pământ. Nimeni nu şi-ar dori să intre în contact cu podeaua casei lui Miriam.

Ne-am îndepărtat unul de altul, gâfâind. Miriam râdea şi îşi dădea la o parte părul de pe faţă. Eu eram convins că îmi dislocase din nou umărul. Pentru o vreme toate diferendele mele cu Miriam se încheiaseră cu un braţ în aţele. Copiii se învârteau în jurul nostru dezaprobator, discutând despre ebay.

— Tu şi Ajita, a spus. V-aţi împăcat?

Îi cumpărasem lui Miriam de la Veneţia o mască în alb şi negru, pe care s-o poarte „pe scenă”. M-a sărutat şi a spus:

— Henry şi cu mine am aşteptat înnebuniţi să aflăm cum merg lucrurile între voi. Mi-a spus că te interesează din nou.

— Cine v-a rugat să vă băgaţi? Ştiţi bine că la mine lucrurile astea durează.

— Cât? Când v-aţi cunoscut Beatleşii erau încă împreună.

— Nu, nu mai erau.

Mi-am scos puloverul şi tricoul. Ea a adus o pătură curată şi a întins-o pe canapea. M-am întins şi ea m-a scărpinat, m-a mângâiat şi m-a gâdilat pe spate, chestie care ştia că îmi place la nebunie. M-am întors şi mi-a făcut la fel şi pe faţă, greblându-mi cu unghiile burta, care nu era la fel de mare ca „patul de apă” al lui Henry, dar se îndrepta în aceeaşi direcţie.

Aţipeam, când m-a întrebat:

— Stai la cină? Fac *dhal* şi vine şi Henry mai târziu. Abia l-am mai văzut. S-a petrecut o criză: Valerie tot insistă să treacă pe la ea.

— Şi se duce?

— Presupun că nu ştii că Lisa a intrat în casă când nu era nimeni acolo şi a furat o mână de pe peretele din dormitorul mamei ei.

— O ce?

— Nu ştiu. O *mână*.

— Ce căuta o mână pe perete?

— E un tablou, ce mama dracului. Un tablou faimos al unui tip urât. L-a ascuns şi nu mai vrea să-l dea înapoi. Bushy încearcă să-l ajute pe Henry să-l găsească. Dar e şmecheră fata.

— Ce anume, am oftat eu, intenţionează să facă cu această mână?

— În afară de faptul că vrea să-şi scoată familia din minţi, vrei să spui? Cine ştie? E ca o luare de ostatici.

Mă nedumerea povestea cu mâna furată, dar n-aveam chef să mai aud nimic despre Lisa.

— Bushy vrea să vin la Sootie, am spus.

— Am observat că sunteţi foarte apropiaţi de la o vreme, tot staţi de vorbă afară, în stradă, şi nu la mine în bucătărie. Dar nu l-am văzut niciodată aşa de entuziasmat. E adevărat că tu l-ai inspirat să înceapă să cânte din nou?

— Poate că eu am combustibilul, dar racheta trebuie să fie el. I-am spus că trebuie să te întreb pe tine: nu ţi-ar strica cheful să vină frate-tău, singur şi nelalocul lui, în locul ăla unde toată lumea se fute?

M-am ridicat şi mi-am pus tricoul. Miriam râdea.

— Ah, nu, nu-ţi face griji pentru mine şi Henry. Ne descurcăm noi. Se pare că va trebui să vii, frăţioare. M-a ciupit de obraz şi m-a înghiontit în stomac. De-abia aştept să văd cum vii îmbrăcat. Vrei să te ajut să alegi ceva nepotrivit?

— Nu te teme.

— Ai mai făcut vreodată aşa ceva?

— Nici măcar în intimitatea propriului meu dormitor. N-ai fi avut de ce să observi, dar psihanaliştii şi psihoterapeuţii se îmbracă mereu ciudat, bărbaţii par că se simt incomod în sacouri ca alea pe care le poartă savanţii provinciali, iar femeile seamănă cu nişte hipiote bogate, cu catifeluri şi eşarfe vaporoase.

— De-abia aştept să te văd la Sootie, a spus ea. O să râd de-o să-mi sară ţâţele astea mari. Mereu ai fost timid şi mofturos.

— Mulţumesc.

— De fapt, te-ai schimbat în bine, a spus ea. Înainte erai ruşinos şi tăcut, îţi era groază de oameni, te ascundeai la tine în cameră zile întregi, nefericit şi fără să vorbeşti cu nimeni. În Karachi porecla ta era Sad Sack[42]. Dar te-ai schimbat – când te-ai mutat în casa aia din Londra.

— Atunci mi-am găsit primul psihanalist, când ne-am întors din Pakistan. Poate nu vrei să-ţi aminteşti, dar eram varză.

— Amândoi eram, mersi frumos. Tu şi tata v-aţi luat tălpăşiţa împreună, ca nişte amanţi care s-au regăsit după multă vreme, şi vă aşteptaţi ca eu să-mi petrec tot timpul cu femeile alea plicticoase, cu purtare impecabilă, de parcă eram într-un harem.

— O poziţie pe care ai refuzat-o pe bună dreptate.

---

42 Personaj de benzi desenate, creat în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, care a ajuns să simbolizeze un soldat incapabil, nepotrivit cu viața militară, iar în sens mai larg orice persoană nehotărâtă, stângace, inadaptabilă.

— Azi după-amiază, în timp ce încercam să comunic cu spiritul tatii, mi-am amintit ultimele cuvinte pe care mi le-a spus: „Nimeni n-o să se însoare vreodată cu o târfă ca tine”. Nu-i aşa că a avut dreptate?

— N-a spus că n-o să te iubească nimeni vreodată, am spus. Psihanalistul meu era pakistanez, ştii, şi avea un accent simpatic, ca al tatii. Am avut noroc să-l întâlnesc în momentul ăla. Altfel mi-aş fi distrus viaţa înainte să înceapă.

— Nu mi-ar fi stricat nici mie cineva care să-mi salveze viaţa, a spus ea. De ce nu m-ai trimis şi pe mine la el?

— Era ceva prin care trebuia să trec eu.

— El te-a convertit?

— Cam aşa ceva. La o viaţă de nedreptate, poate.

— Josephine se întreba dacă nu cumva eşti homo.

— Mersi că mi-ai amintit.

— A venit odată la mine, de un Crăciun în familie, m-a înghesuit într-un colţ şi m-a întrebat dacă eşti. Mi-a venit să-i ard vacii un dos de palmă – pentru că nu avea niciun pic de spirit de observaţie. M-am abţinut cu greu să nu-i spun: „El e fratele meu, iar o femeie cu problemele tale l-ar transforma şi pe Casanova în homosexual”. Dar mi-am ţinut gura – de dragul tău.

— Îţi mulţumesc, draga mea. Avea o teorie bizară cum că eram homo pentru că îmi plăcea curul ei.

— Până şi un dislexic sexual ca ea ar trebui să-şi dea seama că nu eşti poponar.

— Nu, sunt un bărbat însurat, cu minte de bărbat însurat. Acum câteva luni am fost la premiera unui film, dar n-am mers împreună. Miriam, arăta superb cu tocuri, rochie neagră şi şal roşu, fără ciorapi. Toată

seara mi-am dorit să i-o trag. O vreme n-am mai fost plictisit.

— E o femeie care îţi atrage atenţia, pentru că e aşa de înaltă.

— Da, pe vremuri mă gândeam că nu mă arunc pe ea, ci mai degrabă mă sui pe ea.

— Uneori e apatică şi schimbătoare, dar şi tu eşti agitat şi evaziv, Jamal.

— Încă mai sunt?

— Uită-te la unghiile tale roase şi la cum îţi fluturi pleoapele.

— Aşa fac?

— Dar te-ai descurcat, pentru că nu ai aruncat totul pe fereastră, ca mine. Tu ştiai că ai un viitor.

Mă gâdila.

— Acum, voi, terapeuţii, nu vorbiţi decât despre sex, a continuat. Poate că ar trebui să şi vezi odată despre ce e vorba. O să-ţi facă bine să vii la Sootie.

— Niciodată n-am ştiut dacă te-ai bucurat când m-am despărţit de Josephine, am spus eu.

— Îmi plăcea de ea, în principal pentru că îi plăcea de tine. Te *iubea*, vreau să spun. Nu a încetat niciodată să te iubească, Jamal, cu toate că ai pus-o serios la încercare.

— Nu-mi mai aminti de asta, Miriam.

Ne-am îmbrăţişat; i-am spus că trebuie să plec. M-am îndreptat greoi spre Cross Keys să arunc o privire la dublul meu, Wolf. Când eram la Veneţia, Bushy m-a sunat să-mi spună că a trecut de câteva ori pe la pub să vadă ce face Wolf. Acum mă întrebam dacă nu cumva se înţelegeau prea bine.

Bushy fuma la bar. Wolf era în pivniţă, schimba butoaiele de bere. După excursia la Veneţia, localul mi

s-a părut şi mai insalubru decât mi-l aminteam. Poate era timpul să găsesc altul.

Bushy mi-a făcut semn arătând către Zgripţuroaică.

— Uită-te la zâmbetul de pe mutra ei. E mulţumită de el, a spus.

— Cum aşa?

Wolf era puternic şi muncitor. Când bărbaţii se prăbuşeau pe scenă sau încercau să danseze cu fetele, Wolf îi dădea jos şi îi scotea pe uşă în câteva secunde. Fetele îl plăceau, se implica în problemele lor, dar nu era „grămadă pe ele. Nu le-atinge. Cre c-are pe cineva”.

— Vreuna din fetele de aici?

— Nu, urmăreşte el ceva mai de soi. Aflu cât pot de repede.

Wolf a ieşit din pivniţă şi m-a văzut. Purta un tricou alb şi strâmt şi părea plin de tonus şi în formă, ca şi cum făcuse sport. Din păcate, blugii îi erau prea mari şi cureaua abia îi ţinea.

A fost rezervat şi nu mi-a strâns mâna. Dar nu părea nefericit. Ceruse ceva foarte important şi primise ceva foarte mărunt – o slujbă. Era, cum spunea Bushy, o „şansă fericită”, de care profitase Wolf.

— Hai să stăm de vorbă, a spus Wolf. Dar nu aici. Ce-i cu blugii ăştia? De ce sunt aşa de mari?

— Sunt de contrabandă. Întreab-o pe soră-mea.

M-a dus în camera în care dormea, un mic vestiar al fetelor, cu o oglindă şi o masă de machiaj plină de chiloţi aruncaţi peste tot şi sutiene cu strasuri. Era o singură saltea sub o fereastră care nu se închidea bine, acoperită cu o bucată de perdea din plasă,

jegoasă. Printr-o gaură din perdea vedeam, la colţul străzii, nişte somalezi înalţi cu rablele lor înşirate în dreptul staţiei de taxiuri.

— Africanii ăştia sunt ocupaţi toată noaptea prin zona de vest, a spus Wolf. Mă iau şi pe mine cu ei. M-ai aruncat la mama naibii aici.

— Ce pui la cale prin oraş?

A ridicat din umeri.

— Proiecte.

În timp ce vorbeam, una dintre fete – o est-europeancă – a intrat în cameră să-şi aranjeze părul. Înainte să plece, şi-a schimbat chiloţii tanga: goală, s-a aplecat în faţă şi şi-a depărtat fesele.

— Uite dacă sunt curată, Wolfie, dacă eşti drăguţ, a spus ea.

După ce a examinat-o, a sărutat-o pe fund.

— Delicioasă ca întotdeauna, Lucy.

Fata s-a uitat la mine.

— Client aici?

— Sunt amic cu Wolf.

— Domnu', vă place spectacol?

— Mi-a plăcut când l-am văzut prima dată.

— Data viitoare fac şi mai picant, pentru dumneavoastră special.

După ce fata a plecat, Wolf a spus:

— Te place, n-ai observat? încă arăţi rezonabil pentru vârsta ta. Dar nu te-ai uita tu la o fată ca asta, nu-i aşa?

Am ridicat din umeri. A continuat:

— Ştii că eu, în orice oraş merg, caut să fiu printre cei mai de jos, curve, peşti, infractori. După mine, ăştia sunt oamenii cel mai de treabă. Noi doi semănăm în privinţa asta.

— În ce privinţă?

— Trebuie să ai în tine ceva similar, de-ţi petreci toate zilele cu bolnavi mintali.

— Cei sănătoşi la cap sunt mult mai răi. Aşa cum bine ştii, nu prea mai e un compliment să ţi se spună că eşti sănătos, am spus. Wolf, vreau să ştiu ce s-a întâmplat cu Val.

Şi m-am aşezat, aprinzând ţigara cu marijuana pe care mi-o dăduse Miriam când am plecat de la ea.

Wolf mi-a spus că el şi Valentin căutau de mult o scuză să plece o vreme din Londra. Se gândiseră chiar să mă ia şi pe mine cu ei, dar au hotărât că e mai bine să termin cu facultatea. M-am întrebat dacă aş fi fost tentat să-i însoţesc. Probabil că da.

În sudul Franţei, Valentin a lucrat prin cazinouri. Era bine plătit şi suficient de respectat cât să-i fie încredinţată pregătirea noilor angajaţi. După părerea lui, avea o slujbă de doi bani, dar a reuşit să se menţină pe linia de plutire mergând cu bicicleta kilometri întregi, pe drumuri îngheţate de munte.

— În camera lui sărăcăcioasă, a spus Wolf, citea cărţile alea uriaşe de filosofie ca un nebun care e mereu cu Biblia în braţe, în căutarea adevărului.

Noaptea, când pleca de la muncă, femeile, bogate şi sărace, tinere şi bătrâne, îl aşteptau. Voiau să se culce cu el. După care voiau să-l ajute.

— Au vrut să-l trimită la diverşi doctori, a continuat Wolf, să-i găsească medicamente care să-l facă bine. Dar el refuza. Voia să fie un pierdut. Nu şi-a găsit niciodată locul. Ar trebui să ne gândim un moment la el.

Wolf şi-a plecat capul. Am făcut şi eu la fel, amintindu-mi cum Valentin mă sfătuia din toată inima

să ţin şi eu regimul lui, care consta în supă de roşii Heinz, două felii de pâine cu margarină şi un măr – de două ori pe zi. Uneori mergea pe jos prin Londra câte opt kilometri, doar în tenişi, în loc să ia metroul – care pe vremea aia era o gaură şi mai urât mirositoare decât acum – cu toate că multă vreme îl luase gratis, strecurându-se uşor pe lângă paznicii somnoroşi. Valentin avusese mereu ambiţia de a-şi reduce plăcerea aproape până la zero; nu căuta plăceri în exces. Dar unde îl dusese viaţa asta de autopedepsire?

Am deschis ochii. Wolf mă privea. M-am ridicat în picioare, dar nu eram foarte sigur unde mă aflu.

— Trebuie să mai stai.

Avea pumnii strânşi. Eu mă îndreptam spre uşă, unde o fi fost şi asta. Dumnezeu ştie ce pusese Miriam în ţigara aia. îi plăcea o combinaţie de haşiș, marijuana şi tutun mentolat, un amestec imprevizibil. Nu numai că mă apucase paranoia, dar îl vedeam pe Wolf ca şi cum aş fi privit prin capătul greşit al unui telescop, o modalitate excelentă de a-l micşora.

S-a ridicat şi el, m-a apucat de umeri şi m-a trântit la loc pe scaun. Şi-a tras mâna, de parcă avea de gând să mă lovească. Era clar mai puternic decât mine, dar nici pe departe la fel de furios. O clipă m-am gândit să-l las să mă bată, ca şi cum asta ar fi fost o soluţie.

— N-am terminat cu tine, a spus el şi s-a aşezat pe un scaun în faţa mea. E un miros care mă urmăreşte în vis şi mă duce înapoi în noaptea aia murdară. A ce miros garajele? A benzină, a ulei, a lemn, a cauciuc. Îmi dădeam seama ce furios erai pe tatăl ăla. Tremurai.

— Mi-era frică.

— Nu părea să-ţi fie. Ne duseserăm acolo să-i dăm o lecţie şi dintr-odată tu scoţi un cuţit. *Ce fad cu ăla*? *Mă gând*eam *întruna*. *Numai ce-am venit să facem*, *nu*? Nimeni n-a pomenit nimic de cuţite, nici eu, nici Val. De unde-ţi venise ideea? De ce nu ne-ai întrebat?

— Eram tânăr şi prost. Prietene, ar fi trebuit să aveţi grijă de mine. Eram ca un frate pentru voi, un frate mai mic, şi voi m-aţi lăsat să merg până la capăt cu planul ăsta dement şi prostesc.

— O să plângi acum? O să-mi săruţi picioarele şi o să-mi ceri iertare? După ce m-ai obligat să văd – în faţa ochilor – un om pe moarte. Dacă am fi fost prinşi, aş fi stat multă vreme la închisoare. Acum spui că regreţi, a continuat. Dacă ai putea să dai timpul înapoi, ai face-o. Dar e un lucru pe care nu l-ai spus niciodată. Un lucru pe care vreau să-l aud de la tine.

— Ce anume?

— Că ai greşit şi că meriţi să fii pedepsit. Ai crezut că e un gest nobil să o salvezi pe fată. Ar fi trebuit să te duci la poliţie. Ar fi trebuit să vorbeşti mai mult cu ea. Nu ştiu ce-ar fi trebuit să faci. Tu eşti singurul care ar trebui să ştie ce se face în asemenea situaţii.

Continua să mă fixeze cu privirea.

— Nu ştiam să ascult, am spus. Am înţeles-o greşit pe Ajita. Am acţionat prea devreme şi nu i-am lăsat ei iniţiativa. Dar ce mai putem face?

— Îţi spun eu ce. Ar trebui să cerem scuze familiei. Fetei. Ca să ştie ce s-a întâmplat şi să aibă parte de – care e cuvântul ăla tâmpit? – încheiere, da. Gândeşte-te la asta.

— Nu sunt convins că, dacă ne cerem scuze, n-o

să provocăm mai mult rău decât bine.

— Eu sunt, a spus el. Cugetă la asta şi mai vorbim. Altfel, mă gândesc că aş putea face-o eu – în numele tău.

A făcut o pauză.

— Ai ceva de spus? a zis în cele din urmă.

— Da, am răspuns. Spre deosebire de alţii, pe care i-aş putea numi şi care n-au făcut decât să stea pe gânduri, eu am acţionat şi am ucis un om. Tu o să fii mereu numai un răufăcător minor. Ce păcat că tu n-ai făcut niciodată nimic aşa de curajos sau de onorabil. Orice nenorocit poate fi nevinovat. Sunt mereu cu un pas înaintea ta, omule, şi o să fiu mereu. Arată-mi oarece respect, futu-i mama mă-sii!

— Eşti nebun.

M-am ridicat. S-a ridicat şi el. Am coborât. M-a urmat. S-a întors la treabă, în celălalt capăt al barului, în timp ce eu m-am dus la Bushy, care pasa unor personaje locale diverse obiecte pe care le scotea din haină. Wolf dăduse muzica mai tare; le-am urmărit pe dansatoarele goale desfăcându-şi picioarele pentru beneficiul clienţilor fideli. În spatele scenei, diversele lumini colorate pe care le instalase Wolf pulsau. Am cerut o vodcă dublă şi am băut-o repede. Am mai cerut una.

Când Bushy a rămas singur, am spus:

— Ce veşti mai ai despre Mână?

A ridicat din umeri.

— Lisa e o lucrătoare socialistă care vizitează multe case. După părerea mea, Mâna e într-una din casele astea. Ce-o să fac – s-o caut peste tot?

— De ce-ai face-o?

— Fiin’că mi-e milă de el, că e un tip de treabă şi

are nebuna aia de fată.

— Cum mai merge cu visele? am întrebat.

— Dom' doctor, prietene, m-am gândit la sfatul tău. Sunt aproape gata să debutez, am repetat la Miriam acasă, în faţa copiilor. Băiatul tău, Rafi, a fost acolo într-o seară şi a zis că sunt tare. Henry crede că sunt destul de bun pentru Sootie. Cred că ţi-a zis Miriam – e săptămâna viitoare.

— Nu mi-a spus, dar acum ştiu.

— Te-ai hotărât cu ce-o să te-mbraci?

Am ridicat din umeri. Un alt client s-a apropiat de Bushy, care s-a uitat spre Wolf, care, la rândul lui, a dat din cap cooperant.

— Wolfie nu-i chiar aşa de rău, a spus Bushy. E ca noi, pus pe afaceri. Mă lasă să vând orice vreau, dar să-i dau partea lui.

— Ar trebui să plec, am spus.

— Ne vedem la Sootie, atunci. Vă duc eu pe toţi. Să n-ai emoţii.

Drumul până acasă pe jos era prea lung să-l fac dintr-un foc, aşa că am intrat la Bush Hall, o mică sală de bal de lângă moscheea de pe Uxbridge Road, unde Rafi, când era mic, jucase într-o piesă de Crăciun. Voiam să prind finalul concertului lui M. Ward. Era un cantautor sumbru, pe care mi-l recomandase fiul lui Henry şi a cărui versiune melancolică a piesei *Let's Dance* a lui Bowie mă emoţiona de fiecare dată. Ward era acompaniat de un basist, de o fată la tobe şi de încă un chitarist. Sala era plină numai pe trei sferturi; de ani de zile nu mai avusesem atâta loc pentru mine la un concert.

Am plecat, bine dispus, după o versiune excepţională a piesei lui Willie Dixon *Spoonful*.

Capitolul 35

Aveam prea multe la care să mă gândesc. Eram neliniştit şi nu puteam să dorm. Promisesem că o să merg la Sootie şi mi-ar fi fost greu să scap. Miriam avea să insiste. Dar sub nicio formă nu aveam de gând să o las pe ea să mă îmbrace.

Pe Shepherd's Bush Road, la capătul dinspre Olympia, era un magazin de mărunţişuri unde îl duceam pe Rafi să-şi cumpere accesorii. Alături era un sex-shop cu manechinele din vitrină îmbrăcate în ceva care semăna cu ţinutele punk din anii '70, purtate acum la joacă de clasa de mijloc; perversiunea ca stil. Am intrat şi am aruncat o privire rapidă, dar habar n-aveam care era ţinuta potrivită ca să merg să-l aud pe Bushy cum mângâie strunele în timp ce ceilalţi copulează.

Am ieşit.

— Zeiţă, poţi să vii cu mine? m-am rugat la telefon.

— E o solicitare ciudată, a spus ea, care era momentan între clienţi.

— Sunt sigur că ai auzit şi cereri mai ciudate de-atât. Sunt cam pierdut şi destul de jenat.

— Of, bietul de tine! Va trebui s-o întreb pe Madame. Nu putem să facem asta pe la spatele ei.

Lui Madame i s-a părut în regulă, dat fiind că eram un „client bun, curat şi respectabil". Zeiţa, care îşi oferea trupul oricui, dar nu şi o informaţie atât de intimă ca numele, a venit să ne întâlnim lângă staţia de metrou şi am mers pe jos până la magazin. Am presupus că se îmbrăcase cu hainele cu care mergea la facultate: blugi, un pulover negru cu nasturi la gât şi cizme negre.

A fost o idee bună să-i cer ei ajutorul. S-a dus glonţ la negrul care ţinea magazinul şi el i-a arătat ce avea. Ştiind că nu voiam să las prea mult la vedere şi că purtam numai negru, m-a pus să probez câteva piese.

— Ceva mătase sau dantelă?

— Nu, mersi, Zeiţă. Gândeşte-te că sunt un englez reprimat.

M-am etalat pe jumătate dezbrăcat într-un colţ al magazinului până am ajuns să fiu acoperit bine în latex şi un fel de plastic lipicios. În afară de faţă, nu mi se vedeau decât braţele.

Tocmai ieşeam din magazin, cu lucrurile împachetate în pungi pe care nu scria nimic, când Zeiţa m-a atins pe braţ. Eu spuneam că era păcat că hainele nu se pot împrumuta, pentru că erau scumpe şi n-aveam bani. Ea râdea şi îmi spunea că o să-mi placă „scena” şi că o să vreau să mai merg, „la gusturile tale”.

— Te priveşte cineva, a spus.

— Cum?

— Acolo.

Am presupus că e Wolf, Cerberul mereu pe urmele mele, fără îndoială din ce în ce mai nebun. Nu mai era mult până o să-l ridice poliţia, şi atunci s-a terminat cu amândoi.

— Uite-o, a spus ea.

Era o pacientă de-a mea, şi se îndepărta în grabă. Suferea de paranoia şi îmi spunea adesea că mă văzuse în diverse locuri din ţară, locuri în care nu fusesem niciodată. Acum, că mă văzuse de-adevăratelea, şi nu oricum, ci ieşind dintr-un sex-shop, ce efect urma să aibă asta asupra ei?

Am invitat-o pe Zeiţă la un pahar şi ea m-a întrebat cu ce mă ocup. I-am spus că şi eu, ca şi ea, îmi vând timpul pe bani şi lucrez în domeniul „intimităţii cu necunoscuţii”. De fapt, i-am şi spus că nici nu mai ştiu de câte ori fusesem comparat, de către pacienţi, cu o prostituată.

— Poate că suntem amândoi nişte gropi de gunoi. Oamenii transferă asupra noastră ceea ce nu vor să înţeleagă. Şi noi trebuie să ducem povara în locul lor.

Era fascinată şi îngrozită de profesia mea.

— Cine vrea să ştie ce e aici? a spus, ducând mâna la frunte. Dacă începi să cotrobăi, cine ştie ce găseşti?

— Oricum iese la suprafaţă, am replicat eu. Se vede din cum trăim, pe trupul nostru, din faptele, din alegerile noastre… de carieră. Ce ne-ar trebui de fapt tuturor, cum spune prietenul meu Henry, sunt mai puţine vorbe şi mai multe fapte.

Părea îngrozită. Dar, când ne-am despărţit, mi-a dat o pungă de plastic.

— Uită-te înăuntru, mi-a spus.

Conţinea o mască pentru jumătate de faţă, cu orbite aurii, făcută din pene turcoaz, albastre şi mov, cu aplicaţii de stele argintii şi albastre.

— E frumoasă, am spus.

— Da, mult noroc!

M-a sărutat pe nas.

Odată rezolvată problema echipamentului, în seara stabilită m-am dus acasă la Henry, cu hainele într-o pungă. Miriam urma să se schimbe acasă, iar Bushy s-o aducă la noi şi să plecăm cu toţii spre Caramel Sootie.

Mi-a luat zece minute să mă îmbrac şi alte

douăzeci să mă lupt în zadar cu părul, gândindu-mă între timp că, dacă tot ce provoacă plăcere e nesănătos, imoral sau interzis, oare seara asta o să-mi ofere destul din toate?

Henry era în boxeri, după ce îşi răsese zonele intime, azvârlind lucruri peste tot şi bălăngănindu-se în faţa oglinzii în timp ce asculta *Don Giovanni*.

Eu mă mulţumeam să stau în fotoliul lui, bând şi fumând una din ţigările cu marijuana pe care Miriam le făcuse pentru el. Dar ţigara m-a obosit şi m-am dus la baie să iau nişte amfetamine, să mă ţină toată noaptea. În curând nu mai eram conştient de hainele pe care le aveam pe mine, dar Henry chicotea de câte ori se uita la mine.

— Dacă te-ar vedea părinţii tăi, a spus. Arată prea bine să le fi procurat singur. Cine te-a ajutat?

— O prietenă.

Se uita la mine.

— Cum se face că eu îţi spun tot, şi tu nu-mi spui niciodată nimic?

Poate că ne aştepta o noapte lungă, dar cel puţin Henry şi cu mine am reuşit să avem o conversaţie înainte să sosească Bushy. Felul cum filosofa Henry despre dorinţele lui mă distra întotdeauna.

— Ideea asta a orgiei…

— Da, ce-i cu ea? Hei, crezi că ar trebui să mă dau cu ruj?

— Doar puţin. Am continuat: nu e un vis al contopirii? Al dispariţiei oricăror diferenţe dintre oameni? Nimeni nu e lăsat pe dinafară. Din punct de vedere sexual, e o idee totalitară. Nu-i aşa că într-o orgie oamenii îşi pierd identitatea, în loc să şi-o găsească?

— Ascultă la mine. Poate că te simţi ca un idiot în hainele astea, dar cui îi pasă? E la fel de important ca şi libertăţile radicale.

— Într-o epocă a controlului drastic – a terorii, ce mai! – asta e o formă de eliberare, prietene?

— Îmi dau seama că pe tine te amuză, dar toate tâmpeniile astea despre conflictul dintre civilizaţii, dintre islam şi lumea occidentală, nu sunt altceva decât o versiune a conflictului dintre puritani şi liberali, dintre cei care urăsc imaginaţia şi cei care o iubesc. E cel mai vechi conflict din lume, cel dintre reprimare şi libertate.

Stătea în picioare în faţa mea.

— Cum arăt?

— Nici n-am cuvinte.

— Măcar două vorbe generoase, prietene.

— Doar ca să confirm că rujul şi părul de pe faţă nu prea merg împreună.

— Acum merg.

Şi a continuat:

— Îmi place faptul că Londra e unul dintre marile oraşe musulmane. E preţul colonialismului şi singura lui virtute. În acelaşi timp, Londra e plină de oameni cu capul acoperit – fie cu glugă, ca fiul tău, fie de femei musulmane. Trebuie să spun că nu suport asta şi mă uit la femei, agravându-le, fără îndoială, senzaţia de persecuţie.

— Asta arată că suntem fascinaţi şi tulburaţi de corpurile noastre, am spus – le acoperim, le descoperim, tot pachetul. Niciodată nu ne iese cum trebuie, problema asta a corpului nu se termină niciodată. Tatuaje, greutate, haine…

— Vrei să ştii de ce ascult operă? încerc să

găsesc ceva subversiv şi lasciv, ceva care să aibă relevanţă pentru condiţia noastră. Vrei o Viagra?

— Mda, bine. Mersi.

Mi-a întins pilula albastră şi am înghiţit-o cu vodcă.

— O să pui în scenă *Don Giovanni*!

— E prea puritan pentru mine. Ajunge în iad până la urmă.

— Nu refuză să se lepede? Cel puţin are o poziţie etică.

Mi-am dat seama cât de puternic e încă legat de munca lui când a arătat spre ceas şi a spus:

— E şapte şi un sfert. În fiecare zi la ora asta mă gândesc că în tot oraşul ăsta, în toată ţara de fapt, nişte actori se pregătesc pentru spectacolul din seara asta, stau în cabinele lor, îşi pun costumele, fac exerciţii şi îşi încălzesc vocea, îngroziţi şi entuziasmaţi. Interpreţi. Oamenii cu care mi-am petrecut viaţa – cei capabili să facă lucruri dificile în faţa oamenilor care au venit până acolo să-i vadă.

Cu câteva weekenduri în urmă Miriam şi Henry, însoţiţi de unul dintre copiii ei, se duseseră la un festival pop într-o rulotă închiriată, cu Bushy la volan. Henry insistase să meargă cu ei, pentru că nu voia să rămână singur. Dar începuse să-şi piardă răbdarea, nu mai suporta rulota şi, după câteva ore, nu mai suporta nici muzica. Era „numai albă” şi nu la fel de „autentică” precum hip-hopul pe care îi plăcea să-l comenteze cu Rafi. Miriam şi ceilalţi începuseră să-i spună „tataie”.

Am fost surprins, aşadar, când, nu după multă vreme, au pornit în altă călătorie de plăcere, de această dată la Paris, unde Henry fusese invitat la o

conferinţă despre cultură. Fireşte, Henry dispreţuia cultura „oficială”, dar a văzut excursia ca pe o ocazie să-şi întâlnească prietenii – directori de galerii, producători, scriitori, actori.

În timp ce el şi Miriam mâncau bine cu Marianne Faithfull, pe Bushy contactele lui de la Cross Keys îl puseseră în legătură cu nişte africani care îşi făceau veacul pe lângă Gare du Nord. Bushy a făcut rost şi de nişte hip-hop mişto pentru Rafi, în diferite jargoane africane. Pe drumul de la întoarcere au umplut maşina cu băutură şi ţigări pe care să le vândă în cartier şi la Cross Keys. Dacă rămânea ceva, Wolf putea să scape de ele „în zona de vest”.

Henry îmi spusese că i s-a „oferit ceva” la Comédie Française, dar refuzase. Părea deopotrivă flatat şi tentat. Mă întrebam când o să se întoarcă la muncă şi cum va reacţiona Miriam când nu-l va mai avea mereu prin preajmă.

— Mă întrebi, a spus, de ce nu mă gândesc să mă reapuc de muncă. Dar ce am realizat până acum? Am pus în scenă operele altora, dar nu a pornit de la mine. Ce valoare am eu? Pe actori îi respect. Ce fac ei e periculos. Am realizat eu ceva original sau valoros? Odată cineva m-a numit înlesnitor şi aproape m-am sinucis.

— Nu cumva te chinui singur?

— Personajele lui Cehov vorbesc întruna despre muncă. Trebuie să muncim, repetă ele. N-am înţeles niciodată de ce consideră că munca e aşa o virtute.

— Munca e preţul vinei.

S-a uitat la mine.

— Hai, trebuie să plecăm.

Sunase Bushy. El şi Miriam erau în apropiere, ne

aşteptau în maşină.

Privindu-l pe Henry cum se pregăteşte şi invidiindu-i dăruirea faţă de excese – „Ca să ajungi să cunoşti sexul”, spusese el, „trebuie să-ţi asumi riscul să te distrugă” – mă hotărâsem să nu mai fiu aşa de încordat. Pe lângă ţinuta pe care mi-o alesese Zeiţa, mă dădusem şi cu ruj, mă machiasem şi purtam o perucă blondă, care îi aparţinea uneia dintre prietenele lui Sam – speram că e a Femeii Catâr – pălărie neagră şi ochelari de soare.

— Bună seara, dom’ doctor, dacă dumneata eşti, a spus Bushy când am deschis uşa maşinii. Arăţi bine, arăţi bine. Ai ales ce trebuie, lucruri clasa-ntâi.

— Îţi mulţumesc, Bushy, prietene, am spus. Ştiu că pot să mă bazez pe tine pentru o recenzie corectă. Tu ce zici? am întrebat-o pe Miriam, care purta o combinaţie de pânze de păianjen negre din diferite materiale, mai mult sau mai puţin ţinuta ei zilnică, cu excepţia fustei mini. Miriam?

— Mi-am pierdut darul vorbirii.

— Lasă camera aia! am spus, încercând să-i smulg din mână telefonul.

— Lasă-mă! Numai una, s-o pun pe perete în bucătărie!

— Nu… nu!

— Fetelor, fetelor! a ţipat Henry, care se urcase şi el în maşină. Lăsaţi senzaţiile tari pentru mai încolo.

Capitolul 36

Nu mult după ce am traversat râul, la Vauxhall, am ajuns la o serie de poduri de cale ferată care erau folosite drept ateliere. Una dintre uşi era vopsită în negru şi în dreptul ei se aflau câteva persoane. După ce am trecut prin trei draperii groase am fost

întâmpinaţi de un cuplu de vârstă mijlocie, care îl cunoşteau pe Bushy de pe vremea când lucrase într-un depozit din apropiere.

L-am ajutat pe Bushy să-şi scoată lucrurile din maşină şi să le ducă în interiorul crepuscular al localului. Henry a găsit o modalitate de a-l lumina pe Bushy pe o scenă micuţă şi ridicată, aflată în fundul încăperii. Miriam încerca să-i pudreze faţa transpirată; Bushy nu voia să i se lumineze prea tare nasul. Era emoţionat şi ignora faptul că în jurul lui toţi erau îmbrăcaţi în haine neobişnuite şi chiar începeau să se sărute şi să se mângâie între ei.

Localul se umplea. Bushy s-a aşezat, şi-a acordat chitara şi a început să cânte un blues liniştit. Ca să-l încurajeze, Henry şi Miriam aplaudau şi fluierau, la fel ca atunci când se uitau la porcării la televizor.

— Nu-mi trebuie altceva decât chitara, amplificare, o ţigară şi doctorul meu, a spus Bushy, arătând spre mine.

Mi-am pus masca şi m-am plimbat prin numeroasele încăperi şi tuneluri, întrebându-mă cine or fi oamenii ăia şi cum or fi vieţile lor.

Am dat un colţ şi atunci ea a trecut pe lângă mine. Soţia mea era înaltă, cu pantofii cu toc pe care i-i cumpărasem cu ani în urmă, pe vremea când încă mai credeam în dragostea noastră. Avea picioarele lungi şi arăta bine în hainele cu care era îmbrăcată. Am fost surprins s-o văd, dar nu m-a deranjat. Adesea, când ne întâlneam în afara casei, descopeream că ne înţelegem bine. Acasă puteam să nu ne vorbim o zi întreagă, dar apoi, seara, la câte o petrecere, îi ignoram pe toţi şi începeam să vorbim de parcă eram nişte prieteni vechi, care nu se mai văzuseră de ani de

zile. Dar în seara asta părea grăbită, se plimba de colo-colo singură, căutând ceva sau pe cineva, şi n-am vrut s-o urmăresc.

Îl auzeam pe Bushy, care se pusese serios pe cântat, şi voiam să-l văd. Dădea deja din picior, muşchii îi pulsau de încordare, vocea suna a *dirty metal* şi Captain Beefheart.

Stăpânea toate stilurile, avea tehnică bună, dar nu reuşea să termine nicio melodie, de parcă ar fi vrut să cânte totul deodată, ca un fel de tonomat psihotic. La trecerile dintre acorduri complicate de jazz, bucăţi de blues şi melodii cunoscute, vorbea sau bătea câmpii, învăţase multe despre cântăreţii de blues şi ţinea minte datele, spunea că e un cântec din martie 1932 sau mai ştiu eu când. Dacă simţea interes din partea publicului, completa cu detalii: ştiaţi că John Lee Hooker era martor al lui Iehova? îl imita şi pe Hooker, aproape parodic – vocea, tot tacâmul – cum venea în casele oamenilor cu o Biblie, un exemplar din *Watchtower*[43] şi o melodie.

Bushy era irezistibil, îi împiedica pe oameni să-şi vadă de sex. Ce compliment mai mare ar putea primi un artist? Henry stătea acolo plin de mândrie, sprijinit de o coloană. Când un bărbat s-a apropiat de el şi l-a întrebat dacă e impresarul lui Bushy, a spus că da. Bărbatul i-a dat lui Henry o carte de vizită, şi-a notat numărul lui Henry şi a promis să-l caute.

— Bushy o să aibă mereu de lucru, mi-a spus Henry. Păcat că nu m-am gândit mai de mult să mă fac impresar.

---

43 Turnul de veghe - revistă religioasă ilustrată, lunară, publicată de Martorii lui Iehova și distribuită de misionari din casă în casă.

Mai târziu, în spatele unui morman mişcător care părea compus din melci coloraţi, am dat peste un paravan cu tăieturi şi găuri, dincolo de care era un scaun. În timp ce mă uitam, doi bărbaţi au condus-o înăuntru. Părea hotărâtă să-şi ducă la capăt căutarea Sfântului Graal al plăcerii, paradigma abandonării somptuoase.

M-am aşezat să mă uit cum Josephine s-a întins, cu faţa întoarsă spre mine. Eram foarte speriat – părea că mă poate vedea. O clipă am crezut că o să-mi explodeze capul – cu greu m-am abţinut să nu fug. Eram mai mult decât tentat să fiu iar în braţele ei. S-o foc anonim ar fi fost cel mai bizar lucru pe care l-am făcut vreodată.

M-am îndreptat spre ea; stătea întinsă, iar celelalte siluete se ridicau şi coborau în oglindă, amintindu-mi cât de tare îi plăcea să facă sex în faţa oglinzii, cu un picior ridicat pe un scaun; din mine se vedea foarte puţin, numai mâinile mele întunecate plimbându-se pe pielea ei albă, în timp ce ea se privea.

Dacă am fi într-o operă, în momentul ăsta ar omorî-o cineva, m-am gândit. Tremuram, mă întrebam dacă n-o să mă prăbuşesc.

Era entuziasmată: faţa îi strălucea. Trăia cu frica să nu roşească – „o erecţie a feţei, combinată cu dorinţa de a fi privit” – cum spusese cineva, care o făcea şi mai conştientă de sine. Uneori nu voia să iasă din casă din pricina acestei „jene”, cum îi spunea ea. Ruşine ar fi fost un cuvânt mai potrivit. Când se enerva, faţa părea să îi pulseze de la sângele care se ridica la suprafaţă. „O căpşună explodată” îi spuneam eu, îndatoritor.

Acum era rândul meu şi ea mi-a şoptit în ureche, de parcă ştia cine sunt. „Bună”, a spus şi „Te rog”, şi „Da, da”. Eu nu am spus nimic, simţeam mirosul celorlalţi bărbaţi pe pielea ei şi mă întrebam dacă mă va recunoaşte după genele mele fluturânde, la adresa cărora făcuse adesea comentarii.

La lumina slabă am văzut, pe ceafa ei, la rădăcina părului, o aluniţă pe care n-o observasem până atunci, şi i-am sărutat-o. Nu departe de noi, Bushy cânta un cântec al lui Mavis Staples, „Te iau eu… Te iau eu…” Aproape că m-aş fi putut îndrăgosti din nou de ea, în timp ce mă gândeam: *un bărbat decent s-ar prezenta*, *ar lua-o în braţe*, *ar acoperi-o şi ar duce-o de aici într-un loc mai curat*. Nu mai eram sigur ce înseamnă să iubeşti un adult, dar, uitându-mă la membrele ei albe pe care le cunoşteam atât de bine, mi-am dat seama că o preferam pe ea oricui altcuiva.

Am remarcat că Bushy nu mai cânta. Mă îndreptam spre bar când m-a găsit Henry.

— Te-am căutat peste tot, a spus, trăgându-se neliniştit de barbă. Bushy nu mai vrea să iasă de-acolo. A arătat spre toaleta dezafectată. Paznicii ar putea să-l scoată cu forţa, dar ar fi mai simplu dacă ţi-ar auzi vocea.

Am bătut în uşă.

— Pot să intru?

— Ieşi-afară!

— Putem să vorbim… despre muzică?

A urmat o pauză. Uşa s-a deschis şi am intrat în cutia luminată, iar Bushy a încuiat uşa în urma noastră. Robinetele curgeau şi becurile bâzâiau. Uscătorul de mâini se blocase şi, în spaţiul ăla înghesuit, făcea ca o maşină de tuns iarba. Era foarte

cald. Poate că eram eu drogat: trupul lui Bushy părea distorsionat aproape anamorfotic. îl întrerupsesem pe acest Orfeu întunecat în faţa oglinzii, în timp ce-şi analiza năsoiul scabros cu o lamă în mână. Ochii, deschişi larg şi fără să clipească, păreau, din cauza luminii ciudate, îngropaţi unul într-o orbită galbenă, altul într-una de un albastru cadaveric.

— Să nu-ţi imaginezi cine ştie ce. Ţinea lama deasupra nasului, ca şi cum ar căuta locul cel mai potrivit. Nu vreau să-l tai. Vreau să secţionez doar o bucată. O să-l ajustez – aşa n-o să mai arate ca un cur.

— Nu poţi să-ţi ciopârţeşti nasul. O să te umpli de sânge.

— Păi de ce crezi că m-am dezbrăcat? S-a uitat la mine şi şi-a dus degetul la nas. Crezi că aici e bine?

— Nu e bine şi nu e ăsta momentul. O să faci o greşeală, am spus, şi m-am apropiat de el, cu hainele lui sub braţ.

— Stai departe! a spus el.

— N-am ce face, prietene, suntem închişi într-o toaletă. E coadă afară, lumea aşteaptă să intre să facă pipi. Am întins mâna spre el. Nu-i dezamăgi pe toţi tocmai când le-ai trezit interesul.

A dat drumul lamei în palma mea. A luat hainele şi a început să se îmbrace.

— N-ai spus nimic despre muzică.

— E grea.

— O să le servesc nişte latino. S-a privit în oglindă şi pe urmă s-a uitat la mine. Ai peruca strâmbă.

— Poţi să mi-o aranjezi tu?

— Cu plăcere, petrecăreţule. Arăţi bine, omule, ţi-ai găsit expresia. Ţi-am spus că am nevoie de tine

aici.

Bushy a ieşit înaintea mea şi s-a îndreptat spre scenă. Henry aştepta afară, atât de transpirat, încât am crezut că i s-a spart o ţeavă deasupra capului.

I-am arătat lama înainte să o bag în buzunar., A fost aproape”. Henry îşi dădea seama după figura mea că se întâmplase ceva.

— Trebuie să beau ceva. Iisuse, Henry, unii sunt nebuni de-a binelea.

A doua apariţie scenică a lui Bushy a fost, într-adevăr, mai liniştită, în principal acorduri latino însoţite de fredonări răguşite. Muzica devenise atât de lină şi de serioasă, încât lumea a început să facă dragoste în jurul lui, pe canapele şi pe perne; în timp ce oamenii copulau, Bushy îşi modifica tempoul şi ritmul. „Am fost un ilustrator de sex”, mi-a spus mai târziu. „Pe măsură ce ei schimbau ritmul, la fel făceam şi eu, mă adaptam la cum şi-o trăgeau ei. Pe urmă am văzut că pot să le influenţez mişcările, că pot să-i provoc s-o facă în diferite feluri”.

Un cuplu întins pe o canapea m-a invitat să mă alătur lor. Nu mai aveam nicio îndoială că, într-un loc ca ăsta, unde alte reguli sociale erau abolite, toată lumea era extrem de politicoasă şi curtenitoare.

— Îi place să privească, mi-a şoptit ea.

Am reuşit cu greu să i-o trag tipei în timp ce el se uita, mângâindu-şi leneş penisul flasc, zâmbind şi dând din cap spre mine de parcă îi făceam o mare favoare. După o vreme am început şi eu să cred că chiar aşa e. Din când în când femeia încerca să i-o sugă, dar în rest el mă lăsa pe mine să fac toată treaba.

— Mersi, a spus, când eu m-am lăsat, fără suflu,

în braţele femeii. Când am plecat, ne-am strâns mâinile.

Era târziu când Bushy ne-a dus acasă. Henry şi Miriam au adormit pe bancheta din spate. Eu nu voiam decât să fac duş.

— Mersi pentru cântec, Bushy, am spus.

— Cu plăcere, a spus. M-am simţit bine, dom' doctor.

Pe post de bis şi în semn de mulţumire Bushy mi-a cântat *Crossroads*[44] a lui Robert Johnson. Odată, în maşină, când el fredona melodia, îi spusesem că e cântecul meu preferat. Eram, în definitiv, într-un loc unde se întâlneau trei drumuri – o răscruce – unde Oedip îşi omoară tatăl, pe pedofilul Laius, după care Iocasta, mama şi soţia lui, spune: „Nu te mai teme să te culci cu a ta mamă / Câţi bărbaţi, în vis, nu au făcut-o! / De eşti bărbat, gândul te lasă rece". Bushy considera acest mit fundamental un pic prea telenovelistic pentru gustul lui. A replicat zicând că Robert Johnson, care avea vederea slabă şi se spunea că îşi vânduse sufletul diavolului în schimbul talentului, fusese otrăvit de un soţ gelos într-un bar numit Three Forks.

— Lumea nu-şi dă seama, a spus Bushy acum, cât e de greu să cânţi melodia asta ca lumea, să ciupeşti corzile cum făcea Johnson. Dar am învăţat-o pentru tine, fiindcă m-ai ajutat.

— Îţi mulţumesc încă o dată, Bushy, am spus.

Capitolul 37

Data următoare când m-am dus la Miriam să văd meciul de fotbal am găsit-o spălând vase. Nu s-a întors

---

44 Răscruci (engl.).

spre mine, mi-a spus peste umăr:

— Te-ai ferit de mine.

— Am avut pacienţi noi. Mi s-a cerut să ţin o prelegere. Chiar îmi place ce fac, să ştii.

— Şi ce? Nu ţi-a plăcut la Sootie. Le-ai spus tuturor, numai mie nu.

— Nu arătam ciudat cu peruca aia? Până şi tu ai recunoscut că m-am străduit.

— Ţi-ai bătut joc, i-ai făcut perverşi şi alte chestii. Ai avut un aer superior toată seara, ştii foarte bine că aşa e.

— Nu eram singurul.

— Cum adică?

— Henry se purta ca un părinte băgăcios care le ordona copiilor să se simtă bine în vacanţă. „Trebuie să vă placă, altfel vedeţi voi!” îmi amintea de angajamentul neverosimil al societăţii noastre faţă de optimism şi de cât de tare sunt detestaţi deprimaţii.

S-a întors şi a aruncat cu apă în mine.

— Rahat înfumurat ce eşti! Ce i-ai spus lui Henry?

— I-am spus că nu e o orgie adevărată. Adevărata orgie e în altă parte.

— Unde?

— În Bagdad. Dintr-odată, am continuat, era treaba mea să-l liniştesc pe Bushy, în timp ce tu discutai despre animale şi tatuaje cu un grup de femei, exact cum faci şi acasă. Bărbaţii şi penisurile lor nu păreau să te impresioneze prea tare.

— Oi fi fost eu mai potolită, dar eram la pândă, a spus ea. E o femeie mascată acolo care-i place lui Henry.

— Vine des?

Miriam a ridicat din umeri.

— Nu sunt sigură care e. Oamenii seamănă între ei când sunt dezbrăcări şi nu port niciodată ochelari acolo.

Am ridicat pisica deasupra capului.

— Sigur că nu. Eşti geloasă?

— Le regulează pe tipele alea, dar nu-şi dă drumul decât în mine. Asta e regula. E al meu şi ştie foarte bine, altfel îi tatuez numele meu pe cur cu mâna mea. Jamal, te previn, dacă mă enervează cineva azi, când sunt într-una din stările alea ale mele, o încasează, ai priceput? Apropo, pisica aia se pregăteşte să facă pipi pe tine.

Acum eu râdeam şi ea scutura din cap cu o privire sumbră. Ştiam că orice vorbă urâtă despre Sootie ar fi un subiect dureros pentru Miriam, pentru că în ultima vreme ea şi Henry avuseseră disensiuni profunde în legătură cu „scena”.

După ce i-am pomenit de Sootie lui Karen – cu ceva vreme în urmă – s-a dus să investigheze împreună cu Miriam, învelită într-un hectar de plastic lipicios şi semănând foarte bine cu un cartof în folie, după cum s-a exprimat Henry. Se hotărâse să facă trei emisiuni de televiziune despre ceea ce descria, în limbaj de tabloid, drept „latura ascunsă – sau mai degrabă afişată ostentativ – a sexualităţii suburbane britanice”: schimbul de parteneri, voyeurismul, fetişismul şi altele asemenea. O invitase deja pe Miriam la prânz să discute despre emisiune.

Miriam era entuziasmată nu numai pentru că avea să apară la televizor, dar şi pentru că urma să lucreze drept „consultant”. Karen sugerase că Miriam ar fi cea mai potrivită să-i convingă pe potenţialii

participanţi la emisiune să se implice. Miriam a văzut-o ca pe o „oportunitate”; ar transforma-o într-o „profesionistă” în mass-media, aşa cum erau prietenii lui Henry. Karen, mi-a spus Miriam, se gândise chiar să mă includă şi pe mine în emisiune, pe post de „expert în psihologie”.

— A promis că o să fii plătit, a adăugat. Ce părere ai?

— Karen era voioasă?

— O, da. Când ne-am văzut, se pregătea de o întâlnire cu un producător de televiziune american. I-am dat nişte sfaturi grozave despre cum să se îmbrace.

Dar când Miriam i-a prezentat lui Henry propunerea lui Karen ca pe ceva ce puteau face împreună, fără nicio ezitare Henry a făcut-o cu ou şi cu oţet pe Karen şi pe „ăia de teapa ei”, lansându-se într-un monolog intens despre „sfârşitul intimităţii”. Dacă oricine putea deveni o celebritate şi celebrităţile nu aveau niciun control asupra felului cum erau văzute, nu mai puteau exista eroi şi personaje negative: am trăi cu toţii într-o democraţie a nebunilor, a victimelor şi a exhibiţionıştilor. Mass-media devenise un spectacol de groază.

— Şi care e alternativa? a întrebat Miriam, exasperată.

Henry a adus argumentul că o asemenea intimitate, asemenea prim-planuri ale vieţii personale, fuseseră dintotdeauna un privilegiu al romanelor şi al teatrului. Până de curând, aşa îl studiam pe Celălalt, prin intermediul imaginaţiei şi al inteligenţei unor artişti ca Ibsen sau ca Proust. Acum toată lumea lăsa totul la vedere, dar nimeni nu înţelegea nimic. Nu i-ar

face nicio plăcere să se holbeze lumea la el la televizor, şi nici n-ar aduce măcar un watt de lumină în minţile maselor.

Reacţia lui Miriam a fost că sunt nişte „prostii ultraintelectuale”, dar a înţeles că lui Henry dorinţa ei de a lucra la emisiune i se pare „vulgară şi tâmpită”. Era ceva ce nu voia să facă singură, dar la care el nu putea participa.

— Niciodată nu m-am simţit aşa de diferită de el, a spus ea. Facem totul împreună. Până când el anunţă că e superelitist şi prea măreţ ca să accepte o scroafă ridicată din şanţuri, ca mine. Acum câteva zile a spus: „Miriam, cum ai reuşit să trăieşti atât de mult, şi totuşi să prinzi atât de puţin?”

— Şi tu ce-ai spus?

— „N-am avut timp, futu-i mama mă-sii! Am făcut cinci copii şi mai multe avorturi decât ai făcut tu orgii! În timp ce voi v-o trăgeaţi în cur prin teatre, eu eram internată prin spitale de psihiatrie!”

— Asta nu e o scuză! replicase Henry cu veselie. Şi Sylvia Plath la fel!

— Henry îi face pe cei mai mulţi să se simtă ignoranţi, am spus eu. Dar cu tine nu vrea să facă aşa.

Ciudat e că, în ciuda dispreţului faţă de televiziune, Henry nu s-a dat în lături, după seara aia de la Sootie, să spună că Bushy e „clientul” lui şi să încerce să-i aranjeze şi alt concert. „Ar fi trebuit să mă fac proxenet”, mi-a spus mie. „E meseria perfectă pentru un artist. Până şi William Faulkner era de aceeaşi părere. Cum asta nu mi-a reuşit, am devenit impresar”.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Henry, am spus eu. Ce faci?

Mi-a spus că, după concertul de la Sootie, Bushy fusese solicitat pentru nişte petreceri private – hetero şi nu numai – de care se „ocupa” Henry. Ce ciudat, a spus el, că „impresariatul” nu e cu nimic mai puţin irezistibil decât orice altceva ce mai făcuse. Dar m-a întrebat:

— Crezi că sănătatea mintală a lui Bushy o să ţină?

— Mă întrebi dacă cred că ar putea fi ca ultimele zile ale lui Edith Piaf? Sau că tu însuţi ai putea să ajungi într-o cuşcă, gol-puşcă şi zbierând?

— Asta mă întrebam. Dar el m-a rugat s-o fac. Nu eu îl presez. Te consider pe tine vinovat întru totul. Tu i-ai insuflat încrederea în sine.

După părerea mea, Henry începea să se plictisească de „pensie”. Era cu Miriam de mai bine de un an şi petrecuse multă vreme stând degeaba la ea în casă, vorbind, gătind, plimbând câinii pe terenurile de la Syon House sau pe malul râului, bucurându-se de noua lui dragoste şi atâta tot. Într-o seară se aruncase în haosul din grădină, săpase, smulsese buruieni şi plantase răsaduri. Dată fiind noua lui predilecţie pentru a-şi expune corpul, nu purta nimic altceva decât mănuşi, boxeri şi cizme de cauciuc.

Evident că orice făcea, o făcea la modul obsesiv. Pentru el era tot muncă – fie că săpa în grădină sau punea în scenă *Hamlet* la Praga – doar că nu te înjura nimeni în ziare pentru că săpai grădina.

— Dar nici nu obţii recunoaştere internaţională, i-am atras eu atenţia.

Acum Miriam a venit şi s-a aşezat lângă mine pe canapea, unde mă uitam la meci, şi m-a luat de braţ. I-am spus că fascinaţia lui Henry pentru cariera lui

Bushy se datora faptului că întotdeauna îl impresionase performanţa. Odată epuizată latura sexuală a „scenei” – chestie care, după părerea mea, nu durase prea mult – Henry devenise interesat de imaginile şi ideile pe care i le inspira localul.

— L-am văzut pe Henry urmărind „manifestările” de la Sootie, şi le privea cu ochi de regizor. Îşi apropie vârfurile degetelor şi se uită pe deasupra lor, foarte concentrat.

I-am arătat gestul despre care vorbeam.

— Pun pariu că multe dintre lucrurile pe care le-a văzut acolo vor apărea în spectacolul cu *Don Giovanni* pe care zice că nu îl pune la cale. Bushy va fi Leporello. Artişti care se regulează, asta fac ei.

Afacerea era profitabilă pentru amândoi, pentru că Bushy, în schimbul ajutorului pe care i-l dădea Henry cu cariera, se apucase să cureţe şi să reconstruiască şopronul din fundul curţii lui Miriam. Acolo avea de gând Henry să lucreze. Nu numai că voia să devină sculptor, dar mai era şi hotărât să vândă cel puţin o lucrare. Această nouă orientare îi trecuse prin cap după ce i-am luat pe el şi pe Miriam la un prânz cu mama şi cu Billie.

Cele două femei nu mai voiau să ia prânzul la Academia Regală, pe care o considerau prea „pentru babe”, aşa că ne-am dus la un local despre care citiseră în *Independent*, la capătul lui Portobello Road, nu departe de Librăria de Călătorii. Lui Billie şi mamei le plăcea piaţa de antichităţi din apropiere, care era mai puţin aglomerată în timpul săptămânii. Era scumpă, dar pe ele nu le interesa să economisească banii. Cheltuitul părea să fi devenit o dovadă a existenţei lor.

În timpul prânzului, lui Henry i-a venit ideea că n-ar fi rău să înceapă să lucreze serios cu lut. Billie putea să-i dea lecţii odată ce atelierul pe care îl construiau era gata.

În timpul şi după acest prânz – la care mama, Henry şi Billie discutaseră despre sculptorii lor preferaţi, iar Miriam purtase conversaţii prin SMS – Miriam îşi păstrase calmul, cu toate că porniseră cu stângul. La sosire îşi etalase cel mai recent tatuaj, un mic porumbel pe laba piciorului, care însă nu provocase interesul aşteptat. Billie spusese chiar:

— Se pare că Freddie Ljungberg – zeul fotbalistic al lui Arsenal, pentru cei care habar n-au – s-a otrăvit de la tatuaje.

— Înseamnă că nu şi le făcea la Mike, a replicat Miriam.

— Unde are studioul? a întrebat Billie.

— În Hounslow, a răspuns Miriam.

Mama se uita la Billie, zâmbind uşor, cum făcea în cea mai mare parte a timpului. Billie zâmbea superior. Această nouă latură luminoasă a mamei – ca şi cum un strat întunecat fusese dat la o parte sau căzuse de bunăvoie – era independentă, interesată exclusiv de sine şi indiferentă la orice nu o afecta direct.

Nu se poate să fie o coincidenţă că, doar câteva zile mai târziu, când Bushy s-a apucat să muncească la şopronul de sculptură, Miriam a hotărât că Henry trebuie să o ia de nevastă. Mai pomenise subiectul şi înainte, dar acum a început să insiste, spunând că, până nu vede o piatră pe deget, nu poate să creadă că o iubeşte cu adevărat.

Îndurasem ani de zile atitudinea asta

plângăcioasă şi făţarnică a lui Miriam şi îmi displăcea la fel de tare, dar Henry a luat-o în serios, aşa cum trebuia. Petreceau noaptea împreună cel puţin de două ori pe săptămână, fie la el acasă, fie la ea, dar ea avea copiii încă acasă, cel puţin uneori. Aşa că le era imposibil să se mute împreună, chiar dacă ar fi vrut. Cu toate că ar fi fost un regres infinit al confirmării imposibile, ea îi cerea o dovadă a devotamentului faţă de ea, mai ales acum, când el petrecea ore întregi la telefon cu Lisa şi cu Valerie.

Cât despre Henry, el nu voia să se însoare cu *nimeni* – „Doamne, nu vreau să mă bag iar în *asta*, decât dacă am un motiv foarte bun, cum ar fi evitarea impozitelor” –, dar Miriam a luat-o ca pe o respingere. Nu numai atât; din punctul ei de vedere, el era încă însurat cu Valerie: pe ea o considera soţia lui „principală”.

Când plecam, după meci, Miriam a venit după mine.

— Frate, trebuie să vorbeşti cu el în numele meu. Simt că o iau razna. Zilele trecute m-am trezit cu o lamă în mână, gata să mă apuc din nou de tăiat. Ajută-mă, frăţioare.

A doua zi am ieşit cu Henry la prânz. Când a apărut, într-un sfârşit, i-am spus:

— Ai părul răvăşit, nu te-ai ras, eşti plin de salivă pe tricou. Arăţi ca un disperat, omule, şi soră-mea vrea să se mărite cu tine.

— Şi tu ai fi nebun, frate, în situaţia mea, a spus el. Cred că am nevoie de o duzină de stridii. Vrei şi tu?

— Absolut, am spus. Ceva veşti despre celebra Mană?

Şi-a ridicat privirea de la lista de vinuri şi şi-a

scos ochelarii.

— Jamal, ştiu că Miriam e gură-spartă, dar continui să-i îndemn pe toţi să-şi pună lacăt la gură. Nu vreau să se afle povestea asta prin tot oraşul – sau să ajung în ziare! E adevărat că *e* amuzant, a continuat. Dar chestia aia face o grămadă de bani.

— O Mână? Ce e, Mâna lui Dumnezeu?

— Un nenorocit de Ingres. E un desen. În creion maro, un profil de femeie. Camera lui Valerie e atât de plină de lucrări de artă, că nici nu-mi venea să intru acolo. Tatăl ei era colecţionar. Cei foarte bogaţi sunt nesătui când vine vorba de astfel de lucruri.

— Presupun că Lisa poate să-l păstreze.

— Pentru ce naiba? Nu e asigurat şi nu-l poate vinde. Numai un infractor l-ar cumpăra, iar ei îi displac infractorii mai mult chiar decât membrii propriei familii. Tâmpenia e că Valerie e atât de preocupată de ea însăşi, că nici măcar n-a observat că lipseşte. Probabil că Lisa stătea la ea acasă şi aştepta ca maică-sa să explodeze.

— Lisa şi-a pierdut cumpătul, a continuat el, a venit acasă la maică-sa şi a arătat cu degetul locul gol de pe perete. E o formă de protest. Acum Lisa are parte de multă atenţie, şi Valerie la fel: mă obligă să iau prânzul cu ea. Şi pe urmă începe.

Lui Henry îi plăcea să îi imite accentul britanic tăios, ca de prezentatoare la radio de pe la I960:

— „Doamne sfinte, Henry, am ajuns să furăm capodopere? Asta e relaţia noastră cu cultura? Fac parte din consiliul de administraţie de la Tate Modern! M-au rugat să-i ajut să organizeze Festivalul de la

Hay[45]! Ajut la păstrarea artei pentru naţiune, mă zbat să ţin cultura în viaţă în vremurile astea murdare şi propria mea fiică face aşa ceva? Dacă ajunge în presă, o să arătăm ca nişte proşti”. Şi aşa mai departe. Şi crezi că mai pot să zic şi eu ceva?

— Ce vrea să faci?

S-a aplecat spre mine.

— Valerie are o idee. Să nu ţipi, te include şi pe tine.

Lui Henry, ştiam foarte bine, îi plăcea să-şi paseze, foarte practic, problemele altora, ca să nu fie nevoit să se gândească la subiecte neplăcute. Era un compromis bun în ce-o privea pe Valerie, pentru că de multe ori avea şi el nevoie de ea.

— Ştii că te respectă, frate, a spus Henry.

— Mă consideră un imbecil şi un ipocrit. N-am niciun fel de credit social. A trecut prea mult de când am avut ultima recenzie amabilă, sau orice fel de recenzie.

— E drept că te cam zbaţi în zadar. De ce nu publici ceva?

— De ce nu publici *tu*!

— Dar în momentul ăsta Valerie chiar te respectă, pentru că Lisa te ascultă. Fiică-mea are o fixaţie pentru cărţile tale, subliniază chestii din ele, nu ştiu de ce, şi ştie ce înseamnă „abreacţie” şi „catexis”. Nu-ţi cer o favoare, spun doar că scârba are o mansardă la New York, unde ai putea să stai. Gândeşte-te la West Village înainte să refuzi. Ştii că îţi place să umbli prin librăriile şi cafenelele de acolo.

---

45 Hay Festival of Literature and Arts, festival literar anual care se desfășoară la Hay-on-Wye, Țara Galilor.

— Încerc să mă îngrijesc de sănătatea mintală a fiicei tale, şi în schimb primesc cazare gratis la New York?

— Ca şi cum eu aş fi singurul care are probleme cu femeile. Să ştii că te-am urmărit la Sootie.

— M-ai văzut privindu-mi fosta nevastă. Ce părere ai?

— M-am întrebat dacă cineva care vede aşa ceva n-o ia razna. Sper doar că te-ai mai văzut cu Ajita.

I-am spus lui Henry că, ultima dată când am fost acasă, să-l văd pe Rafi, am mângâiat-o pe Josephine pe păr, în bucătărie. Nu numai pentru că am vrut s-o fac, sau pentru că o durea capul, ci pentru că voiam să caut aluniţa pe care o descoperisem la Sootie. Evident că n-am reuşit s-o găsesc. Apoi mi-am dat seama că nu mă uitam în partea care trebuie. Dar oare chiar fusese ea? Oare fusesem eu?

Henry m-a atins pe mână.

— Bătrâne, ştiu că e un chin, dar fă tot ce poţi pentru fiica mea. Dacă nu recuperez tabloul ăla, sau dacă păţeşte ceva, o să am de suferit.

La scurt timp după ce mi-am luat la revedere de la Henry – a rămas la bar, să citească ziarul şi să termine sticla de vin – m-a sunat Valerie.

Voia neapărat să mă invite la cină, dar, evident, voia să vorbim despre Lisa şi despre Mână. Suportam să vorbesc cu ea, dar am refuzat petrecerea – pentru care adunase o distribuţie excepţională de agenţi de film americani – pentru că bănuiam că o să folosească ocazia şi o să mă bage în una dintre „cămăruţele” ei, să-mi spună şi mai multe despre Lisa.

Acum îmi spunea:

— Evident, în cazul Lisei nu e nevoie să

scormoneşti trecutul, cum faci în mod normal. Pur şi simplu nu avem timp pentru prostiile astea. E o situaţie de urgenţă, cu fiecare zi ce trece îşi pierde minţile.

I-am spus lui Valerie că o să mă gândesc la rugămintea ei de a o ajuta pe Lisa – s-o ajut să *ce*! – dar am adăugat că nu cred că pot să fac prea mult. Nu că aş fi crezut că un refuz înseamnă ceva în familia lor.

În orice caz, nu mă aşteptam să mă mai contacteze vreunul din ei prea curând.

Capitolul 38

Suna cineva la uşă.

În seara aia, după ce a plecat ultimul pacient, mă pregăteam să iau cina cu Ajita. Sunase mai devreme şi îmi spusese că e liberă; n-aş vrea să ne vedem la Red Fort, pe Dan Street? Când mi-am redeschis telefonul, am văzut că îmi trimisese un mesaj, în care zicea că e obosită şi se duce la culcare. Am fost dezamăgit: nu visase şi nu tânjise şi ea după mine în toţi anii ăştia, aşa cum făcusem eu? Acum, probabil ca răspuns la rezerva mea, abia dacă se mai putea da jos din pat pentru mine.

Neliniştit şi excitat, mă gândeam să-i fac o vizită Zeiţei; mai târziu poate că aş fi putut să-i găsesc pe Henry şi pe Bushy. Voiam cel puţin să aflu dacă Bushy fusese în stare să cânte şi fără mine.

Aşa că m-am gândit că probabil e Wolf la uşă. Dar am găsit-o pe Lisa, care tocmai îşi sprijinea bicicleta şi – lucru neobişnuit pentru ea – zâmbea.

— Gata?

— Te aşteptam?

A ridicat din umeri şi a continuat să zâmbească de sub căciula udă de lână. Nu eram gata de nimic

altceva decât de o plimbare, în ciuda ploii. Nu voiam s-o invit înăuntru pentru că, fără îndoială, n-ar mai fi plecat decât marţi. Mi-am înşfăcat haina şi am ieşit.

— Mergi tu, mi-a spus, împingând bicicleta spre mine. Mergem într-o călătorie.

O parte din drum am pedalat eu pe bicicletă, care era mare şi grea, mai ales cu Lisa aşezată în faţă, iar povara diformă s-a târât de-a lungul Fulham Palace Road. Restul drumului a ţopăit în urma mea.

— Încotro?

— Într-un loc liniştitor, a răspuns. O să-ţi placă.

Lângă Bishops Park am ajuns la o poartă încuiată şi, după ce am deschis-o, la un fel de câmp. Erau lumini în câteva barăci, dar în rest era întuneric cum rareori vezi în Londra.

— Haide, a spus ghidul meu.

Nu puteam face altceva decât s-o urmez şi să încerc să evit băltoacele. N-aveam nicio şansă; picioarele mi se scufundau în noroi şi iubiţii mei tenişi verzi Paul Smith, pe care îi cumpărasem la reduceri, erau îmbibaţi de apă. Eram furios, dar cu ce m-ar fi ajutat să mă opresc şi să mă plâng acum?

La capătul parcelei, nu departe de râu, am ajuns la o baracă şi m-a condus înăuntru, folosind o lanternă. A aprins lumânări. Ne-am aşezat pe nişte cutii de lemn şi Lisa a rulat o ţigară. Am remarcat o fotografie veche a tatălui ei prinsă în piuneze pe perete, ruptă dintr-un ziar. Ne picura apă în cap.

— Îmi place să stau aici, a spus ea. Mă ajută să meditez. Dar se face umezeală.

A tăcut o vreme.

— Ce părere ai despre faptul că am luat Ingres-ul?

— E moştenirea ta. Ce importanţă are dacă îl iei acum sau altă dată?

Am luat o lumânare şi m-am uitat la rafturi.

— Astea sunt mult mai interesante, am spus. Ce sunt chestiile astea?

— Obiecte pe care le-am cules din mâlul de lângă râu şi le-am curăţat.

Cutii de Cola pe jumătate zdrobite; cioburi de veselă; chei ruginite; bucăţi de sticlă; o sticlă de plastic plină de mâl; un cap de duş; o bucată de ţeavă de metal. Unele fuseseră curăţate; alte piese erau înveşmântate într-un giulgiu de noroi gri. În locul ăsta, lucrurile astea distruse aveau o forţă stranie, irezistibilă, te făceau să vrei să le priveşti mai îndeaproape şi să te întrebi de unde provin.

— Sunt impresionat.

— Oricine poate să facă aşa ceva. Nu-ţi trebuie decât o găleată şi o periuţă de dinţi. Ah, şi un râu.

Era şi un vraf de cărţi: Plath, Sexton, Olds, Rich.

— Ai citit ceva.

Nu ştiu de ce, mi-a venit în minte biblioteca pe care o alcătuise tatăl meu în Pakistan şi m-am întrebat dacă o mai folosea cineva.

— Părinţii mei nu ştiu cu ce mă ocup, a spus ea. S-ar agita prea tare.

— Văd că şi scrii.

Mă uitam la un blocnotes cu paginile pline de un scris aplecat.

— Să nu spui nimănui. Înţelegi de ce nu vreau să ştie?

— Secretul tău e asemănarea ta foarte puternică cu părinţii tăi, am spus. Dar ai dreptul la intimitate. La fel ca ei. Ai văzut articolul tatălui tău din ziar?

A încuviinţat din cap.

— Cum ţi s-a părut?

Cu un weekend în urmă Henry îi adresase o scrisoare deschisă lui Blair, în care spunea că se retrage din partidul în care intrase la mijlocul anilor ’60, pentru că doctrina Laburistă devenise dictatorială, coruptă şi nereprezentativă. Pe lângă minciunile sfruntate, nici nu se dezbătuse suficient problema Irakului. Opiniile diferite nu erau încurajate în partid, care acum era condus mai mult pentru, televiziune decât cu scopul de a redistribui puterea şi averile. Ce realizase Blair, în afară de salariul minim şi propunerea de a prelungi orarul de funcţionare a puburilor? Din punctul de vedere al lui Henry, Partidul Laburist, alături de alte organizaţii, inclusiv unele corporaţii, adoptase o atitudine de sectă, care nu-ţi cerea numai loialitatea, ci şi libertatea interioară.

Henry îmi adusese articolul să-l discutăm. Era un text puternic polemic, scris la furie, şi beneficia de jumătate de pagină într-un ziar liberal de duminică, oferită de redactor, care era prieten cu Valerie. Ce l-a surprins pe Henry a fost numărul de prieteni şi colegi care l-au sunat să-i spună cât de tare îi admirau luarea de poziţie şi ce spusese.

După publicarea articolului a fost invitat *hnewsnightr*, a vorbit la radio şi a scris din nou în presă. Avea multe de spus şi a descoperit că lumea îl considera inteligent şi meşter la vorbă. Predase, dar nu vorbise niciodată prea mult despre politică, nici măcar despre teatru, în public, pentru că se temea să nu-şi piardă cumpătul şi să spună ceva jignitor sau trăsnit. I-am spus că lumea îl respectă pentru că nu e un scrib de duzină şi niciun politician terminat. Nu-mi

plăcea termenul, îşi pierduse valoarea din cauză că era folosit atât de pompos şi dispreţuitor, dar Henry chiar era un „intelectual” şi făcea ce trebuie să facă.

— O mulţime de oameni îl admiră pe tatăl tău, i-am spus Lisei. Dacă suntem în război, el se luptă cu cuvintele.

— Minunat, el le spune tuturor că e împotriva războiului. Câtă vitejie! Iese dintr-un partid în care n-ar fi trebuit să intre niciodată.

Vorbea precipitat.

— De ce nu-i sprijină efectiv pe insurgenţii din Irak, a continuat, şi pe cei care pun bombe şi organizează rezistenţa peste tot prin lume? De ce nu acceptă ideea că lupa se mută în Marea Britanie? Toată lumea spune – chiar şi guvernul – că se pregăteşte o reacţie şi o s-o încasăm cu toţii aici, în Londra. Blair a atras răzbunarea asupra lui şi asupra noastră, a tuturor. Până şi unul dintre politicienii voştri, Robin Cook, spune că am fi făcut mai bine să aducem pacea în Palestina decât să începem războiul în Irak.

— De ce nu spune tata că materialismul şi corupţia noastră sunt atât de decadente, încât meritǎm cu prisosinţă tot ce o să păţim?

Scutura din cap, de parcă ar fi vrut să-şi elibereze mintea de furie, în cele din urmă a spus:

— Mi-e silă de ce am de spus. Mai bine spune-mi tu cu ce te mai ocupi.

— N-am făcut decât să scriu, de luni de zile, am spus. Despre o fată. Dar nu se lega nimic, ştii tu.

A părut să încuviinţeze din cap.

— Apoi am găsit un subiect. A apărut din senin. Sau poate că fusese acolo tot timpul. Vina.

— Da?

— Noţiunea de vină. Cum funcţionează. Sau ce face. La greci. La Dostoievski. Freud. Nietzsche. „Nu există ospăţ fără cruzime”, spune Nietzsche. Vină şi responsabilitate. Conştiinţă. Toate lucrurile importante.

— De ce ai ales un asemenea subiect? Sau poate ai multe pe conştiinţă?

— Păi, da. E greu să scapi. Printre altele, m-am certat cu fiu-meu.

I-am povestit. Duminica dinainte Rafi venise fără tragere de inimă să-şi petreacă ziua cu mine. Eu stăteam întins pe canapea, citind ziarul; ascultam amândoi muzică; Rafi era pe jos, la picioarele mele. Stătea acolo ursuz, jucându-se cu una dintre maşinăriile lui luminoase. Din când în când îmi făcea gestul cu degetul său, dacă aveam noroc, cu două degete. Când trecea pe lângă mine, mă îmbrâncea, spunând că a făcut-o din greşeală. Fusesem şi eu aşa? Probabil. Miriam fusese cu siguranţă. Să fii un bun părinte înseamnă să suporţi şi aşa ceva, până la un punct.

Apoi a început să mă ciupească, tare. Eu ori îl ignoram, ori îi acordam prea multă atenţie. I-am spus să înceteze, de mai multe ori, dar el se distra, chicotea şi rânjea. „Nu suporţi, hă?” spunea. „Ce slab eşti. Nu mai vin niciodată aici, n-ai nici măcar Sky. Trebuie să mergem într-un pub sau la soră-ta să vedem meciul. E ca dracu’ aici. Nu poţi să-ţi găseşti şi tu o iubită?” Şi iar mă ciupea.

Mi-am tras piciorul şi l-am lovit în scăfârlie, tare. Nu a scos niciun sunet, doar i-a căzut capul. Se uita la mine cu ochii lui căprui, fără să înţeleagă, de parcă

suferise cea mai tragică trădare posibilă. „Mi-a amorţit capul”, a spus. S-a ridicat şi a început să ţipe. „Nu-mi mai simt capul!”

A fugit şi s-a încuiat în baie. îl durea, dar nu destul de tare cât să-şi uite mobilul. A sunat-o pe maică-sa de multe ori. Când am reuşit să-l scot de acolo, şi-a petrecut restul zilei într-un dulap şi eu a trebuit să stau lângă uşă, implorându-l să iasă, mormăind singur: „Ticălos mic ce eşti, ani de zile am renunţat la sexualitatea mea ca să fiu cu tine, acum fii şi tu drăguţ cu mine!”

În cele din urmă l-am lăsat în plata Domnului şi m-am întors la ziar. În seara aia, după ce a plecat acasă, am văzut că făcuse pipi în dulap. A informat-o pe Josephine că i-am strivit capul, încercând să-l omor.

Am sunat-o pe Josephine să-mi cer scuze şi să-i explic, aşteptându-mă să mă facă în toate felurile. I-am spus că băiatul a învăţat ce poate face un tată, în ce monstru se poate transforma dacă e obligat, îmi testase limitele şi le aflase. Am spus că mi-e ruşine; în acelaşi timp, aveam o atitudine defensivă. Josephine m-a înţeles. De când se apucase de muncă – şi era sigură că ăsta e motivul – o atacase şi pe ea de câteva ori, trăgând-o de păr şi speriind-o. În alte dăţi fugise pe stradă şi nu se mai întorsese câte o oră, şi o speriase de moarte. Acum, că devenise dificil, trebuia să fim uniţi. Dacă noi doi aveam să ne mai vorbim vreodată – şi ne doream amândoi, eram sigur de asta – el trebuia să fie catalizatorul; nu ne mai puteam iubi decât prin el.

Îmi dădea un sentiment de mulţumire această solidaritate. Faptul că îl rănisem mă făcuse să-mi pierd somnul. Dar avea un ego puternic. Nu purta

ranchiună; era prea interesat de lume. Când l-am văzut data următoare, încerca să înveţe să cânte la chitară electrică, pe care a trebuit să i-o acordez. Între timp a vrut să ascult noile melodii care îi plăceau, pe care mi le-a pus pe calculator şi mă privea din când în când ca să-mi măsoare reacţia.

— Şi iată-mă şi pe mine, a spus Lisa. Încă mă mai cert cu taică-meu.

— Lisa, de ce nu-mi citeşti ceva ca să mă înveseleşti?

— Eşti sigur?

— Vreau să aud poezia. Dacă tot m-ai târât până aici pe ploaie, ai putea măcar să faci ceva pentru mine.

A scuipat ţigara din gură, a stins-o pe podea cu piciorul şi a început să citească, fără entuziasm şi fără emfază; faţa i se contracta şi limba i se mişca rapid. După vreo zece minute s-a oprit.

I-am mulţumit şi am întrebat-o:

— N-ai mai publicat şi înainte? Parcă îmi amintesc vag că aşa ai spus.

La Oxford, îmi aminteam, studiase literatura engleză şi îşi scrisese lucrarea de diplomă despre „Nebunie în poezia feminină”.

— Ba da, în reviste studenţeşti. N-a remarcat nimeni.

— Vrei să le arăt cuiva? am spus.

— Dacă vor să le publice? N-aş putea să fiu artistă.

— S-ar putea să fii deja.

— Părinţii mei sunt nişte snobi. Aşa-zişi artişti vin tot timpul la ei în casă. Refuz să-mi câştig afecţiunea lui mami şi lui tati în felul ăsta.

— Trebuie neapărat să le fie greu să te iubească?

— De ce nu? Nici măcar nu au vrut să devin lucrător social. Şi când am făcut asta, nu au manifestat niciun pic de interes, nu m-au întrebat niciodată despre cazurile la care lucram.

— Foloseşte un pseudonim, am spus.

— Pentru cazuri?

— Nu asta am vrut să spun, dar e un gând interesant.

M-am ridicat cu un oftat.

— Plec.

— Îmi pare rău, a spus ea. Ţi-am cerut prea mult. Mă interesează ce crezi. Nu găsesc pe nimeni cu care să vorbesc – nimeni care să mă înţeleagă corect. Visez marea, iar şi iar.

— Vrei să ai un copil?

— La dracu', nesăbuitule ce eşti, sper că nu. Ai mers prea departe.

Râdeam şi mi-am dat seama că vrea să mă sărute şi am lăsat-o, am gustat din această necunoscută care stătea în faţa mea, cu limba pe buzele mele. Când şi-a împins trupul în mine şi am întins mâna spre sânii ei, m-am întrebat dacă o să am vreo reacţie, dacă era ceva între noi. S-a lăsat în jos şi am lăsat-o să mi-o sugă, chestie pe care am considerat-o o compensaţie pentru pantofii distruşi.

— N-am crezut că poezia o să-ţi ajungă, a spus. Suntem amândoi nişte singuratici. Rămâi aici la noapte, poţi să simţi mirosul râului şi să auzi ploaia.

— Nu în seara asta.

— Nu sunt destul de tânără şi de drăguţă pentru tine.

— Şi viceversa.

A pus blocnotesul într-o pungă mare de plastic şi mi-a dat-o. Deschisesem deja uşa când a spus:

— Ia şi asta.

Am presupus că e Mâna, învelită în câteva straturi de ziar, încă în rama ei. Am îndesat-o în pungă.

Ploaia cădea ca nişte ace. Mocirla se îngroşase. Baraca Lisei era singura care mai era luminată. În rest era pustiu. Mă întrebam dacă punga nu e cumva poroasă şi n-ar putea să distrugă Mâna.

Cu pantofii plini de noroi şi pantalonii uzi până la genunchi mă târâiam pe întuneric pe o parcelă îmbibată de apă, transportând o capodoperă şi nişte poezii într-o sacoşă de Tesco. Tot în seara aia Henry trebuia să îl însoţească pe Bushy la al doilea concert, la o petrecere privată. Un bogătaş îşi distra partenerii de afaceri cu câteva târfe. Henry se temea că Bushy va cânta prea multe „nebunii”, de care avusese grijă să îi spună să se ferească.

Bushy îşi dorise să ţină concertul fără ajutorul meu, dar ei sugeraseră să vin şi eu. Mai devreme mă gândisem să iau un taxi şi să mă duc să beau un pahar, dar aş fi arătat ca un imbecil înecat. Până am ajuns acasă, pe jos, eram terminat.

M-am trezit la ora două. La ora trei am despachetat Mâna şi m-am uitat la ea, aşezând-o ici şi colo în cameră. Nu era mare, cam 30 pe 40, pe hârtie gri, şi radia o lumină care venea din inteligenţă, tandreţe şi frumuseţe. Ingres, cel puţin, nu pierduse vremea. L-am aşezat pe poliţa şemineului, alături de felicitarea de Crăciun de la curva mea.

Chiar înainte să mă culc mi-am verificat telefonul. Aveam un mesaj ciudat de la Bushy, care ar

fi trebuit să aibă lucruri mai bune de făcut în noaptea aia. „Primit info”, spunea.

A doua zi de dimineaţă Wolf a apărut să-şi ia hainele, pe care le lăsase în maşina mea de spălat. Venea la mine când avea chef, de parcă am fi fost cei mai buni prieteni. Ar fi trebuit să-i pun capăt; dar crezusem că n-o să se mai întoarcă. Spusese că nu-i place să vină la mine pentru că primul lucru pe care îl vedeai, când intrai în hol, era propria ta reflexie în coşciugul unei oglinzi înalte.

Abia aproape de prânz, când eram în mijlocul unui caz deosebit de supărător – o femeie începuse să se lovească singură, ca tipul din *Fight Club* – am remarcat că Mâna dispăruse.

Wolf, bineînţeles, avea un instinct pentru genul ăsta de lucruri. Şi-a dat seama, evident, că era un tablou valoros; cât de valoros, nu sunt sigur. L-am sunat şi l-am întrebat dacă intenţionează să mi-l înapoieze curând.

Râdea pe înfundate când am închis telefonul.

Capitolul 39

Avusesem de gând să-l sun pe Henry să-i spun că i-am recuperat Mâna. Se va simţi uşurat şi prietenia noastră urma să continue ca până atunci. Acum era de datoria mea să-i explic că, într-adevăr, redobândisem tabloul – şi petrecusem ceva timp cu fiica lui, ca s-o ajut, la rugămintea lui Valerie. Doar că apăruse un impediment.

I-am explicat:

— Mâna a fost luată din apartamentul meu de un pacient psihotic.

— Luată? Luată zici?

— Da, luată. Îmi pare rău, amice.

— Luată definitiv?

— Poate. De unde să ştiu? Oare nebunii îşi anunţă vreodată intenţiile pe termen lung?

— Luată de care nebun, pentru numele lui Dumnezeu? începuse să ţipe. Cine a fost?

— E confidenţial.

— Vorbeşti serios? Vrei să spui că un ţicnit umblă prin Londra cu cel mai valoros Ingres al nevesti-mii îndesat în rucsac?

— Exact.

— Şi tu l-ai lăsat? Aşa îţi exprimi tu revolta – ura – faţă de mine? Te-ai întors în cele din urmă împotriva mea, nu-i aşa?

— Cu siguranţă Mâna a fost îndepărtată.

— Şi se mai întoarce?

— Cine ştie? Cum ar fi spus Lenin, am adăugat, un pas înainte, doi înapoi.

Zgomotele care se auzeau de la celălalt capăt al firului erau extraordinare. Am închis.

După ce şi-a terminat treburile, Henry a venit la mine. Ne certasem adesea, ne îmbufnaserăm şi ne contraziseserăm cu patos, şi ne făcuse plăcere de cele mai multe ori, dar nu mereu. Amândoi ne desfătam cu o ceartă bună, dar niciodată nu rămăseserăm supăraţi. Acum nu mai voiam să aud niciun cuvânt despre Mână.

Probabil că am deschis uşa uitându-mă chiorâş şi pus pe harţă, pentru că mi-a pus mâna pe umăr şi a spus repede:

— Nu-ţi face griji, calmează-te, n-am de gând să deschid subiectul. Există lucruri mai importante decât nişte dâre de creion pe o bucată de hârtie.

Ne-am plimbat agale pe lângă şirul de puburi

pline, cu clienţi care stăteau afară, la soare, spre podul de la Barnes şi apoi pe cărarea de pe malul râului, spre Podul Hammersmith. Pe cealaltă parte a aleii era un adăpost de păsări părăsit, cu o bancă undeva sus pe un mal de pământ. Am stat acolo o vreme.

— Voiam să vă văd. Aş fi venit după voi aseară, am spus, dacă n-aş fi avut de-a face cu familia ta.

— Îţi sunt recunoscător, a spus. A fost distractiv. S-a produs panică la un moment dat, pentru că tipul care dădea petrecerea a sunat să contramandeze. Cum se întâmplă mereu în viaţă, nu erau destule fete. Dar, cum mă ocup de impresariat, am putut fi de ajutor.

— Tu?

— Bushy a sunat la Cross Keys şi a venit la petrecere împreună cu trei dansatoare est-europene care erau mai mult decât dornice să câştige un ban. Dar, ce să vezi, erau însoţite de agentul lor – un domn Wolf.

— Mare şi rău?

— Deci îl cunoşti. Wolf a stat acolo toată seara, considerând că fetele care erau în grija lui trebuiau protejate. A fost extrem de mulţumit de cum a mers totul.

— În ce sens?

— Avea o servietă plină de praf şi în scurtă vreme fetele şi petrecăreţii nu mai ştiau pe ce lume sunt. Dacă n-aş fi pus eu stop pe la trei, cred că şi acum am fi fost tot acolo.

— Cum s-a descurcat Bushy?

— Nu era convins că poate să cânte fără tine prin preajmă. A trebuit să-i spun că mă ajută pe mine, că e

mai degrabă un membru al echipei decât un interpret. Asta a părut să funcţioneze.

A continuat:

— Dar, din motive pe care n-a vrut să le detalieze, purta un plasture alb pe nas, care îl făcea să semene cu Jack Nicholson în *Chinatown*. La un moment dat s-a înroşit la faţă şi ochii au început să-i pulseze. Nu cred că a remarcat nimeni până nu a început să închidă un ochi şi să-l lase pe celălalt să iasă din orbită. Una dintre fete a intrat în hiperventilaţie şi a trebuit s-o scoatem afară şi să-i dăm câteva palme, dar n-a mai fost bună de nimic tot restul serii. Wolf e unul dintre cei mai vechi prieteni ai tăi, dacă nu chiar cel mai vechi, şi eu nu l-am cunoscut niciodată.

— Ce ţi-a spus?

— Pe măsură ce seara înainta, mi-a povestit de Valentin şi de Ajita şi de fabrica tatălui ei. Uitasem că ai fost implicat în chestia aia. Mi-am amintit că citisem în ziare la vremea respectivă. Aş spune că Wolf e cam obsedat de tine, am dreptate? Vrea să ne întâlnim şi să mai vorbim. Eşti de acord?

— Nu.

— Am aflat şi de crima nerezolvată şi de povestea cu cei trei ani într-o puşcărie din Siria. Nu mai face faţa aia îngrijorată, niciunul dintre noi nu e curat.

Henry şi-a terminat băutura. Se ducea la Miriam. Unul dintre câini era bolnav; Miriam avea nevoie de el. Lui Miriam nu-i plăcea să recunoască, dar era mult timp singură. Copiii, care erau adolescenţi deja, stăteau pe-acolo când puteau, adesea cu prieteni de-ai lor. Unul dintre băieţii mai finuţi, vrând să scape, se dusese să stea cu mama şi cu Billie în suburbii.

O vedeam des pe Miriam, mai ales pentru că avea pachetul de canale de fotbal de la Sky pe care eu nu apucasem să mi le instalez, dar nu dormeam niciodată sub acoperişul ei. Era încă mai mult decât capabilă de comportamente „demente”: ţipa, se tăvălea pe jos, dădea cu pumnii în pereţi. La ea în casă aveam uneori senzaţia că fusesem azvârlit prin vizuina de şoarece înapoi în copilărie.

Mi-a trecut prin minte să-l însoţesc pe Henry, dar mă sunase Bushy mai devreme: „Am informaţia”, a repetat. „Te aştept”.

Mă întrebam dacă e o idee bună să vorbim despre asta la locul de muncă al lui Wolf. Dar Bushy nu-şi făcea griji. Mai avea de rezolvat şi alte afaceri în acelaşi timp.

M-am despărţit de Henry, m-am dus până la staţia de autobuz Hammersmith şi am prins un autobuz la centrul comercial. Înainta cu greutate, mai ales pe Uxbridge Road. Autobuzul, lung şi jos, răsuna de la muzica pe care o ascultau copiii pe telefoane. Puţea şi părea că toate naţiunile lumii sunt reprezentate în autobuzul ăla. Mă întrebam dacă ar fi cineva în stare să-şi dea seama în ce oraş ne aflăm, judecând numai după călătorii din autobuz.

L-am găsit pe Bushy, fără bandajul de pe nas, la o masă din colţ. Wolf, care lucra în seara asta, era la celălalt capăt al barului. Zgripţuroaica mi-a adus o vodcă. A vrut să se aşeze lângă noi, dar i-am spus că Bushy şi cu mine aveam ceva de discutat.

— Tu şi cu Wolf aţi avut o seară foarte bună, am auzit, am spus eu.

— Dom’ doctor, aşa e. Omul ăla nu stă locului.

Bushy şi-a mutat scaunul mai aproape de mine,

vorbind în şoaptă; doi bătrâni într-un pub, stând de vorbă.

— La ce informaţii te referi? am întrebat.

S-a uitat de jur-împrejur şi pe urmă la mine.

— Nu ştii? Am făcut cercetări pentru tine. Ascultă aici.

Bushy mi-a spus că Cross Keys trăgea obloanele tot la zece jumate. Se deschidea la prânz şi era mereu plin, mai ales la începutul serii, dar închidea mai devreme decât celelalte puburi din zonă. Ca şi alte afaceri dubioase din împrejurimi – birouri de minitaxi, sex-shopuri, cluburi de striptease şi magazine de colţ de stradă care vindeau alcool la ore interzise – Zgripţuroaica îi plătea pe poliţiştii din zonă, dar nu voia scandaluri care să atragă prea multă atenţie. După ora de închidere, unul dintre africani îl ducea pe Wolf în zona de vest.

Am aflat de la Bushy că Wolf lucra în Soho ca portar la un club foarte la modă, Sartori. Fiind întreprinzător din fire, în zece zile descoperise deja că era o slujbă profitabilă, mai ales datorită bacşişurilor pe care paznicii le primeau de la fotografii insistenţi care umblau toată noaptea din club în club prin West End şi câştigau bani frumoşi pentru câte o fotografie reuşită. Fotografii aveau nevoie să ştie cine e înăuntru – ce fotbalist, star de seriale TV, cântăreţ sau actor, care îşi plăteau faima trăindu-şi viaţa la vedere – şi dacă erau drogaţi, beţi, se regulau, sau toate deodată.

Asemenea informaţii se transmiteau rapid prin ecosistemul clubului, începând cu oamenii de serviciu de la băi – africani care munceau toată noaptea spălând toaletele, oferindu-le prosoape celebrităţilor, ştergând după ei şi primind bacşişuri mizere. Păreau

aproape invizibili, dar erau foarte la curent cu cine ce fumează sau trage pe nas. La suprafaţă, angajaţii de la bar, paznicii şi administratorii făceau parte din acest lanţ de asociaţi: fiecare băutură, încercare de agăţat sau privire era intens monitorizată de numeroşi ochi neobservaţi. Wolf şi amicii lui aveau acces şi la înregistrările din camerele de supraveghere şi vindeau casetele care trebuie traficanţilor care trebuie, care aveau grijă să ajungă pe net.

— Ce-mi spui nu mă surprinde, Bushy, am spus. Bravo lui că se ţine ocupat şi-şi câştigă existenţa.

— Dar asta o ştii? Umblă după ceva mai mare. E şmecher până-n măduva oaselor. E o tipă indiancă bogată, din zona de vest. După ce termină la muncă se duce la ea. Tipa are o casă mişto pe o stradă liniştită din Soho. O cunoşti personal pe fată, Jamal? Mă împungea în braţ. O cunoşti?

— Da, da, Ajita.

— Ăsta e numele, cred. Cum ai zis.

— Eşti sigur de asta?

Bushy şi-a dus mâna la nas.

— Totul circulă prin reţeaua de la Cross Keys. Şoferii de afară vorbesc, toate fetele flecăresc. Da' numai io am pus totul cap la cap, cum faci tu cu visele.

— Dar, Bushy, nu mai înţeleg nimic şi mă-nervez. Tu mi-ai spus că Wolf începuse o chestie cu Zgripţuroaica.

— Uită-te şi tu la ea! N-a ţinut mult. Vezi şi tu de ce. Zgripţuroaica bănuieşte că Wolf are pe altcineva. Nu-i place, da' nu vrea să-l piardă. El se ocupă de electrice, de instalaţii, ştie să zugrăvească şi alte d-astea. Tu ştii, eu lucrez pentru Miriam, nu pentru ea. Suntem în familie. Zgripţuroaica n-a fost niciodată

şefa mea. Nu i-am făcut decât favoruri.

— Ce se zvoneşte despre Wolf şi fata asta?

— El riscă mult.

— Cum aşa?

— Dacă vrea să-şi vadă numele pe contractul de închiriere a pubului şi să fie la acelaşi nivel cu Jenny Zgripţuroaica, n-ar trebui s-o enerveze umblând după altele.

Aşadar Wolf voia să preia Cross Keys; într-adevăr, începuse să lucreze în camerele de sus, pe care Zgripţuroaica era dornică să le închirieze în scopuri private. Dar se zvonea, şi părea inevitabil, că Cross Keys va fi vândut şi transformat într-un pub în care se servesc risotto cu busuioc şi beri spanioleşti la sticlă, din alea cu felii de lămâie înfipte în gât. Era sfârşitul puburilor obişnuite, de colţ de stradă, şi cu siguranţă al localurilor ieftine şi grosolane. Cross Keys nu părea genul de ospătărie care putea să supravieţuiască. Londra era în proces de decorare; poate că oraşul urma să fie redenumit „Tesco”.

— Wolf e cât se poate de nebun, am spus. Dacă Zgripţuroaica refuză să-l lase să conducă localul împreună cu ea sau dacă-l dă afară cu totul, s-ar putea s-o ia razna. Şi-aşa e la limită.

— Doctore, nu mă înţelege greşit, dar nu te-ai gândit că s-ar putea să fii tu ăla nebun? Paranoic şi-aşa mai departe?

— Nu ştiu.

— Cel puţin Wolf are cu cine să şi-o tragă. Îmi pare rău să ţi-o spun, dar o fac întruna, le-a spus fetelor. O să se potolească.

— Zău? Asta nu duce la nimic bun. S-ar putea să fie chiar mai rău. Nebunii sunt mereu eliberaţi din

ospicii pentru că s-au liniştit. O săptămână mai târziu se cinstesc cu o porţie de boaşe prăjite.

— Tu ştii mai bine, a spus el într-o doară, făcându-mă să mă întreb dacă chiar aşa e.

— În ce-o priveşte pe Ajita, ar fi trebuit să bănuiesc, am spus. Poate că bănuiam, inconştient. Acum nu pot decât să-mi fac griji despre ce-o să-i spună el.

— Despre infracţiunea aia urâtă a ta?

— Despre infracţiunea mea urâtă, da.

— Îţi revine iar şi iar în minte?

— Uneori.

— Nu pot să sufăr asta, a spus el.

Am remarcat că Bushy îşi studia nasul într-o oglindă şi şi-l mângâia. I-am mulţumit pentru informaţie şi m-am dus în partea cealaltă a barului, unde lucrau fetele.

I-am cerut lui Wolf ceva de băut şi am spus:

— Wolf, te rog. Îmi trebuie tabloul ăla. L-ai furat de la mine, vechiul tău prieten. Cum ai putut să-mi faci aşa ceva? Ce fel de om eşti?

— Nu ridica tonul la mine. Nu sunt hoţ, a spus el. S-a aplecat peste bar. A fost împrumutat în *lieu* de alte plăţi.

— Îţi merge bine, am spus. Eu ţi-am aranjat toate astea. Nu e suficientă recompensa?

— O slujbă într-un bar?

Părea că mai are puţin şi mă scuipă.

— Mi-ai fumat toată viaţa ca pe o ţigară, până n-a mai rămas decât scrumul, a spus.

Aproape ieşisem în stradă când m-am întors, m-am strecurat pe o uşă pe care scria „Privat” şi am urcat în camera lui Wolf. Colţul lui era ordonat, aşa

cum îi stătea în fire: sacourile şi pantalonii erau atârnaţi pe umeraşe, cămăşile aranjate pe culori, instrumentele de bărbierit pe un raft deasupra chiuvetei. Restul camerei era aşa o îngrămădeală de mobilă stricată, perdele rupte şi cutii de carton, că nici n-aş fi ştiut de unde să încep să caut Mâna.

— Poţi să mă ajuţi?

Una dintre fete era în spatele meu, pe jumătate îmbrăcată, cu pantofi roz cu toc şi o cămaşă de noapte sumară pe umeri, luminată din spate şi semănând cu o femeie dintr-un film de Fassbinder, unul dintre regizorii mei preferaţi.

— Tu, psihiatrul, şi eu, care nu mă ţii minte, a spus ea.

— Bună seara, domnişoara Lucy, ce mai faci?

A ridicat din umeri.

— Çezici de una scurtă? am întrebat.

— Scurtă? Crezi că sunt din aia? a spus şi s-a apropiat de mine. Cel puţin a rânjit înainte de a se preface că îmi dă o palmă. Ce vrei aici sus?

— Cred că Wolf are ceva ce-mi aparţine, am spus.

Cum nu părea să priceapă o iotă, am sărutat-o şi am ţinut-o de mână. Ne uitam unul la altul, curioşi.

Dintr-odată a intrat Wolf, cu o figură enervată şi agitată, ca şi cum ar fi fost convins că m-a prins în cele din urmă, aşa cum ştia că se va întâmpla, şi acum trebuia să se ocupe de mine.

— Căutam o pereche de chiloţi să-i folosesc ca aţă dentară, am spus.

— Bună, Lucy, a spus el, după care mi-a făcut cu ochiul. Te-ai întors la vechile şmecherii? mi-a spus şi a plecat din cameră.

— A fost prost dispus azi, a spus ea.

Râdeam când i-am dat numărul meu de mobil. M-am gândit la Valentin, la farmecul lui şi la uşurinţa cu care ştia să se poarte cu fetele pe care nu le cunoştea: rar întâlneai un bărbat care să nu se teamă de femei. Ce ciudat că încă mă mai identificam cu acea latură a lui, după atâţia ani.

Am coborât după ea şi i-am urmărit singurul dans. La sfârşit m-am dus la ea, am sărutat-o şi i-am spus:

— De-abia aştept să te văd cu haine pe tine.

Capitolul 40

Am sunat-o pe Ajita în seara aia, dar nu mi-a răspuns. Am hotărât să aştept câteva zile, să văd dacă mă sună ea. Nu m-a sunat. Săptămâna următoare am sunat-o din nou şi am întrebat-o dacă are timp să ne vedem. Părea somnoroasă, dar cel puţin mi-a spus că s-a gândit la mine „mult”. De două ori am aranjat să ne vedem la prânz, dar de fiecare dată a contramandat, spunând că e răcită.

În cele din urmă i-am lăsat un mesaj în care spuneam că o să fiu prin zonă la sfârşitul săptămânii. O să trec pe la ea s-o văd, având grijă să fie seara devreme, când ştiam că Wolf e la muncă la Cross Keys, cu câteva ore înainte de excursia lui de seară.

Voiam s-o văd, eram gata şi ea, aparent, era gata pentru mine – în sfârşit. Îmi trimisese un SMS în care spunea că are „ceva” la care vrea să mă uit cât de curând posibil. Era „urgent”.

Înainte să apuc să mă gândesc despre ce ar putea fi vorba – dacă avea de gând să-mi spună de Wolf sau ceva ce îi spusese el – am primit un telefon impacientat de la Miriam, care mi-a spus că Henry a dispărut.

— Unde s-a dus? Ce tot spui acolo?

Am reuşit să înţeleg că Miriam îşi eutanasiase unul dintre câini, acasă. În timpul „ceremoniei”, cum îi spunea ea, Henry ieşise din casă. Se dusese la el acasă – sau cine ştie unde – şi nu mai apăruse de trei zile şi nici nu dăduse niciun telefon.

— L-ai sunat? am întrebat.

— Mi-e frică. Adică, am sunat de câteva ori, dar am închis când i-am auzit vocea pe robot. Ştiu că nu poate să sufere să vorbească la telefon. Dar ce-mi ascunde – veşti proaste, crezi? Dacă a fost aruncat în aer?

— Ce? De ce să fi fost?

— Dacă se urcă într-un tren, ca la atentatele din Madrid! Două sute de oameni au fost omorâţi! S-ar putea întâmpla şi aici, nu-i aşa?

— Cred că are mai mari şanse să câştige un Oscar.

— Dacă m-a părăsit? Asta m-ar termina.

— Ţi-a spus el că te-a părăsit?

— A mormăit ceva că nu vrea să se mai gândească la dalmaţian.

Am oftat. Ea a început să plângă.

— Nu-mi ajunge că a trebuit să-l omor, a continuat. Dar fiică-sa aia l-a montat împotriva mea. Tu ştii unde locuieşte? Fac rost de adresă şi-i arăt eu – de data asta definitiv.

Mai târziu, pe drum spre Ajita, am trecut pe la apartamentul lui Henry, cu toate că nu prea mă aşteptam să-l găsesc acolo. Era posibil să fi plecat, cum făcea uneori, să se plimbe prin vreun oraş străin, ca Budapesta sau Helsinki, pentru câteva zile, să facă schiţe, să citească şi să vadă muzee.

Dar s-a deschis fereastra şi a scos capul. A coborât imediat, în papuci, şi era agreabil, de fapt chiar entuziasmat, şi nu părea deloc să sufere vreun fel de criză.

— De la câine ţi se trage? am întrebat în timp ce treceam pe sub Hammersmith Bridge, pe drum spre gară.

Era un câine foarte bun. îl plimbam adesea. „Ceremonia” a fost neobişnuită.

— Serios?

Miriam îi invitase pe unii dintre vecini, pe copii, alţi prieteni şi, bineînţeles, pe Henry, să fie de faţă când doctorul îi injecta câinelui bolnav fluidul fatal.

— Când m-am lăsat în genunchi şi mi-am ocupat locul de pe podea, a spus Henry, cu urechea lângă inima câinelui pe moarte – câinele care nu ştia că e pe cale să moară – am jucat momentul luării de adio cu dragoste, rostogolindu-mă pe jos cu toată neruşinarea de care eram în stare, scoţând chiar şi sunetele potrivite. În niciun caz nu pot fi acuzat că am dat rasol cu îndatoririle faţă de câine.

— De-abia aştept să văd înregistrarea.

— Dar când le-a venit rândul şi celorlalţi, mi-am dat seama că nu mai pot să stau lângă nişte oameni care vor să îmbrăţişeze o potaie care-şi dă ultima suflare. Abisul plictiselii e fobia mea. Mi-e groază să nu mă învăluie şi să mă distrugă. Niciodată n-am încetat să fug de asta.

— Sau spre ea.

A tăcut, apoi a spus:

— Miriam şi cu mine ne-am hotărât să mergem mai încolo într-un club nou, Midnight Velvet.

Probabil că am făcut o faţă surprinsă; a spus:

— Nu ţi-a plăcut la Sootie?

— Nu, deloc. M-a făcut să mă simt crâncen de deprimat, mai ales după ce am văzut-o pe Josephine. M-a enervat că m-am lăsat convins să merg.

— Şi dai vina pe mine?

— Parţial, dar în principal pe mine.

— Îmi pare foarte rău, Jamal, înclin să-ţi dau dreptate acum. Timp de luni de zile mi-am dorit să-mi dau frâu liber dorinţelor până la capăt, să merg pe tăişul lamei. Dar locurile alea nu mă mai bântuie şi nu mă mai atrag nici pe mine. Nu mi-a spus propria mea fată că sunt un prost, un nebun drogat? Refuzam să recunosc decadenţa epuizantă a locurilor ăstora. Mă simţeam necurat, respins de mine însumi. Mă transformasem în câinele ăla pe moarte. Şi îmi lipsea ceva din vechea mea viaţă.

— Am lăsat-o pe Miriam fără s-o deranjez, a continuat. Era cu cei dragi. Şi am plecat acasă. Lumea de cadavre însângerate şi ciopârţite, condusă de Bush-Blair mă înfuria şi mă scârbea. Mă simţeam din ce în ce mai lipsit de speranţă. Dar în noaptea cu câinele am stat treaz până în zori, citind poezie, Shakespeare, Dostoievski, trecând din carte în carte şi ascultând în timpul ăsta Mahler, Bach. Nu e arta singurul punct fix – stropul de logică – într-o lume care se duce de râpă? Am pus pe hârtie nişte idei şi le-am scris e-mailuri actorilor pe care vreau să-i folosesc în documentar. Mi-am schiţat ideile pentru *Don Giovanni*.

— Mă gândeam de curând dacă ai depăşit una dintre cele mai utile vanităţi masculine – cea a reputaţiei, am spus.

— Mă gândesc la asta, să ştii. Aş vrea să cred că nu am făcut rău. Şi că am fost bun la ceva. N-aş vrea

să-mi fi trădat inteligenţa sau talentul, atâta cât e. Talent există, să ştii, şi e inexplicabil. Obişnuiam să scriu, în jurnalul cu concluzii de sfârşit de an: „Slavă Domnului, nimic de care să-mi fie ruşine”. Dar anul ăsta n-am lucrat nimic.

— De ce n-ar fi o idee bună să vegetezi, să stai degeaba o vreme? am întrebat.

— Asemenea unui personaj din Cehov care vrea să muncească, dar nu ştie de unde să înceapă, am crezut că ambiţia mea artistică s-a consumat. Acum mi-a revenit un fel de energie.

— Norocosule, ai un suflu nou. Miriam o să fie încântată.

— O să mă văd cu ea şi o să încerc să mă limpezesc. Vii şi tu mai încolo?

— Mă duc să o văd pe Ajita.

— E vreo speranţă? a întrebat încet.

— Bănuiala mea e că ne vedem un pic în seara asta, după care ea o să iasă cu altcineva.

— Iisuse, Jamal, ce groaznic! Ştiu cât ai aşteptat-o şi tot ai aşteptat-o pe femeia asta şi pe urmă – ce? N-a mers?

— Cine spune că n-o să meargă, cu timpul?

— Dar e ceva trist la mijloc, n-am dreptate?

— Ceva imposibil.

Ne-am îmbrăţişat; el s-a întors în apartament. Eu m-am urcat în tren, unde cel puţin aveam ocazia să citesc. Ca şi Henry, simţeam un impuls să învăţ, să înţeleg.

Acasă la Ajita, menajera purta o uniformă albă apretată, ca o servitoare dintr-un roman pentru copii din primul deceniu al secolului XX din cele pe care i le citeam lui Rafi. M-a condus în camera Ajitei, la etajul

cel mai de sus al casei, a bătut şi a spus:

— Domnişoară – oaspetele dumneavoastră.

— Mulţumesc, a spus Ajita, ieşindu-mi în întâmpinare şi sărutându-mă. Aproape că mi-a rupt urechea cu o cutie subţire, pe care nu scria nimic. Nu e decât un DVD, a spus. Dar cred că o să te intereseze. Ştiu cât de tare îţi place să fii interesat de lucruri.

— Îmi place? Credeam că ai ceva să-mi spui.

— Să-ţi arăt, a spus. Sunt sigură că o să te surprindă, n-am nicio îndoială.

Capitolul 41

Camera ocupa tot etajul şi avea un perete mansardat, cu ferestre oblice, care mie mi se păreau pariziene. Se vedeau un şir de acoperişuri din Soho, antene şi hornuri; în apropiere, un chelner stătea aplecat pe fereastră şi fuma.

La capătul patului Ajitei era un televizor mare, cu ecran plat, şi un sistem audio care cânta muzică dintr-un iPod. Fosta mea prietenă asculta un funk liniştit pentru fete, Lauren Hill sau aşa ceva, şi făcea uşoare mişcări de dans, bine dispusă, desculţă şi în halat de casă, cu părul ud.

— Te-ai pregătit de culcare deja? am întrebat.

— De-abia m-am sculat. Mănânc târziu. Ştii că şi eu, şi Mushy mâncăm târziu.

— El e aici?

— Pe el vrei să-l vezi? S-a întors în America să caute ajutor medical pentru Alan, care e foarte bolnav.

Păream să o enervez; poate că într-adevăr nu voia să mă vadă.

— Jamal, a spus, îmi pare rău că m-am purtat aşa ciudat în ultima vreme. Am fost ocupată cu avocaţii.

— Cum aşa?

A ezitat.

— Vorbesc cu copiii în fiecare zi, şi cu soţul meu. Tot spuneam că mă întorc, dar de fiecare dată când mă pregăteam să-mi cumpăr biletul, îmi spuneam: pentru ce? Mark e furios şi vrea să vin acasă. Aşa că i-am spus că m-am hotărât să cer divorţul. E un om bun, nu merită asta. Dar am crescut copiii şi mi-am făcut datoria. Acum am alte lucruri de făcut.

— Mustaq ce părere are?

— De ce naiba mă întrebi aşa ceva? Evident, e neliniştit. El ţinea la căsnicia asta. Îmi tot spune că trebuie să am un trai sigur. Dar sunt nişte lucruri pe care trebuie neapărat să le fac.

— Stai de ceva vreme în Londra.

— E rândul tău să mă faci să mă simt ca naiba?

— Absenţa ta îmi aminteşte de absenţa mamei tale de pe vremea când eram împreună. Nu era niciodată acolo şi atunci a început tatăl tău să te folosească.

Cum era de aşteptat, a păstrat o tăcere furioasă. Am continuat:

— Dar tu ai lucruri bune de făcut aici – cu iubitul tău. Mi-ai spus când eram la Veneţia.

— Exact.

— Ai de gând să te măriţi cu el?

A pufnit.

— Nu e o relaţie. E o încrucişare de drumuri – într-un fel. El îmi dă… pot să-ţi spun, nu? Nu ştiu de ce, întotdeauna am avut încredere în tine. Şi cum ai putea să fii şocat? El… el…

I-am privit cu atenţie buzele; aproape i-a rostit numele.

— Mă adoră, mă leagă, mă venerează, mă loveşte

– dar foarte plăcut. Şi vorbim tot timpul despre orice, despre el, despre mine, despre trecut şi viitor, despre visurile şi fanteziile noastre. Mă înţelege intuitiv. Jamal, legătura dintre noi e la un nivel, religios şi spiritual, de care n-am mai avut parte.

— Ar trebui să sărbătorim.

— Vorbeşti serios? Da, de ce nu? Nu-mi trecuse prin minte, petrecăreţule.

A sunat la parter; în scurtă vreme menajera a apărut cu şampanie şi cu pahare. Apoi a adus în cameră mai multe haine. Am ajutat-o pe Ajita să aleagă cu ce să se îmbrace, terminând ţigara cu marijuana pe care o lăsase într-o scrumieră lângă pat.

— Sper că te-ai îmbrăcat aşa pentru mine, am spus. îmbrăţişează-mă.

Purta o rochie neagră scurtă, tocuri înalte şi un guler negru de blană; îşi strânsese părul. M-a luat în braţe şi m-a sărutat pe obraji.

— Ai pierdut ocazia, iubire, ştii că aşa e. Nu m-am mai simţit aşa de când te-am cunoscut pe tine la facultate.

Apoi a adăugat:

— Scumpul meu drag, era să uit. Înainte să ne despărţim în seara asta o să te uiţi la ceva.

— Dar despre ce e vorba?

S-a dus la televizorul cu DVD, l-a aprins şi a introdus discul în player.

— Uite, a spus. Uită-te până la sfârşit.

— Nu stai şi tu cu mine?

— Mă întorc.

Când a ieşit din cameră m-am gândit că aş putea să plec, pur şi simplu. Dar m-am instalat între perne, încă enervat că mă chemase pe la ea doar ca s-o văd

cum se pregăteşte să iasă în oraş cu alt bărbat – al cărui nume refuza să mi-l spună – care voia să-mi distrugă viaţa.

Ţigara pe care mi-o dăduse era tare, dar DVD-ul era şi mai tare, lucru pe care ea îl ştia foarte bine.

Am urmărit o mare parte din înregistrare – trecutul, dintr-odată palpabil, cu amestecul lui de figuri cunoscute mi se derula prin faţa ochilor, un vis din care nu reuşeam să scap. Am devenit confuz, apoi m-a luat ameţeala. Dacă mă mai uitam, exista riscul ca lumea să se facă bucăţi.

M-am ridicat şi am reuşit să traversez camera. În câteva clipe eram cu capul deasupra toaletei. Am deschis fereastra şi am scos capul, cu gura deschisă, în tumultul din Soho.

Am făcut un duş călduţ. Ajita s-a întors când mă ştergeam. Nu părea surprinsă să mă găsească aşa, şi mi-a adus un halat şi nişte aspirină.

— Eşti bine? Deci l-ai văzut?

— Mai mult decât suficient, am răspuns.

— Dur?

— Da, foarte.

— O revelaţie, ai spune? a întrebat ea.

— Poate. Cine l-a mai văzut? am întrebat.

— Mustaq. S-a uitat singur, a răspuns ea. Apoi fără îndoială că l-a închis şi a plecat într-una din plimbările lui nebune, fără să spună nimic, fluturând din braţe. De ce mi-ar păsa câtuşi de puţin ce părere are el?

— De ce spui asta?

— Mă înfurie, Jamal. Vine înapoi la Londra pentru weekend, mă roagă să mă aşez şi începe să se plângă de viaţa mea şi de ce fac. Nu vrea să fiu

independentă. Trebuie să mă duc la el ca o adolescentă, să cer un apartament şi bani cu care să încep o afacere împreună cu un prieten.

— Ce prieten? Bărbatul respectiv?

— Acum începi şi tu! Ce contează care prieten? Ani de zile l-am ajutat şi l-am sfătuit pe Mustaq, şi acum îmi spune: „Tu chiar n-ai de gând să faci nimic serios, Ajita? Vrei să rămâi o fetiţă bogată şi răsfăţată exploatată de orice prieten?”

— Şi tu ce ai spus?

— I-am dat o palmă cu toată puterea – mamă, ce mi-a plăcut! – şi i-am spus că o să plec. Când îmi făceam bagajele a venit la mine în cameră şi mi-a aruncat hainele pe jos, spunându-mi că trebuie să rămân. Apoi m-a înşfăcat şi m-a ţinut cu forţa. L-am călcat pe picior. Ce-o să faci, am ţipat la el, o să mă ţii prizonieră, cum voia şi tata să facă? Mi-a dat drumul, a continuat apoi, dar era furios. Are şi aşa destule probleme. Am fost de acord să rămân, dar, dacă mai aud un cuvânt, am plecat pe loc!

Când am ieşit, Ajita m-a însoţit până pe Dean Street, unde mă aştepta taxiul pe care mi-l comandase. M-a luat de braţ.

— Nu ţi-e dor de hipnotismul caraghios al dragostei? a spus ea apropiindu-se de mine şi trăgându-şi în sus fusta ca să-mi mai arate o dată picioarele. Ce părere ai?

Îşi bătea joc de mine. Ştia că o invidiez; era mai liberă decât mine şi mai satisfăcută.

Ne-am îmbrăţişat şi am privit-o cum se îndepărtează, plecând spre Wolf. M-am urcat în maşină şi i-am spus şoferului să mă ducă acasă. După cinci minute m-am hotărât să merg la Cross Keys.

Acolo puteam să beau ceva şi să mă gândesc bine, fără să fiu singur. Unul dintre somalezi putea să mă ducă acasă mai târziu.

M-am opintit în uşa bine-cunoscută şi am traversat barul. Blonda mea slovacă, Lucy, se pregătea să intre în scenă. Mi-a făcut cu mâna şi bărbaţii s-au întors să mă vadă. Am privit-o dansând şi i-am privit şi pe bărbaţii care o priveau. La final a venit la mine şi şi-a pus braţele în jurul meu. Wolf plecase mai de mult. Când Lucy a terminat, am urcat în camera lui.

— Sunt bucuroasă că te văd, a spus ea. Îmi place când tu vii.

M-am întins pe saltea şi am fumat şi am invitat-o să vină lângă mine. S-a dezbrăcat şi a rămas fără nimic pe ea în afară de un lănţişor de la gât, cu o cruce. S-a băgat sub pătură şi m-a sărutat pe gură.

— Nu sunt prostituată, a spus. Numai dansatoare. Data viitoare lucrez cu copii, când am bani pentru lecţii de engleză.

Cu o erecţie aproximativă, am intrat în ea şi m-am mişcat puţin, lovindu-mă, mi se părea, de un zid de indiferenţă şi moarte. M-a încurajat suficient, zâmbind şi arătându-mi limba.

În cele din urmă m-am retras şi am stat întins lângă ea, ascultând-o cum vorbeşte despre viaţa ei la Londra, întrebându-mă dacă nu cumva ăsta e un fel de sfârşit pentru mine. Oare văzusem totul, şi acum nu mai aveam pasiune, curiozitate, interes?

— Nu-ţi place de mine? a întrebat ea.

— Ba da, cum să nu? am spus. Eşti minunată.

Am întrebat-o despre comunism, spunând, ca o scuză, că mulţi din generaţia mea şi mai în vârstă crezuseră în comunism.

— Dar eu sunt prea tânără să-mi amintesc. Numai leneşilor şi evreilor le plăcea, a spus ea. Acum avem piaţă, dar numai puţini oameni au bani. O să stăm în ţara asta cinci ani, sau zece, până putem să cumpărăm casă acolo.

Ne-am mângâiat; am început să mă relaxez, reuşind, în sfârşit, să cuget la ce văzusem mai devreme şi la cum oamenii lui Mustaq făcuseră rost de documentarul în care apărea tatăl Ajitei, făcut pe la mijlocul anilor ’70, înainte de grevă.

Clădiri vechi şi părăginite şi maşini demodate pe străzi goale; muncitori cu tunsori în scări şi cu breton, îmbrăcaţi cu sacouri cu revere largi şi pantaloni evazaţi maro; toată lumea fuma, cum făceau pe vremea aia, în autobuze, în trenuri, în avioane, chiar şi la televizor. Naratorul – un „comunist” din clasa superioară explicând cum stă treaba cu exploatarea – „Ca de obicei, muncitorii poartă povara ambiţiei altora”.

Şi iată-l pe bătrân, tatăl Ajitei, cu expresia gurii identică cu a fiului lui şi mai tânăr decât mine, cu părul mai negru şi cu un entuziasm şi o încredere emoţionante în oportunităţile şi egalitatea din societatea noastră. Un bărbat care vorbea despre familia lui şi care voia să reuşească în Anglia.

În fundalul unuia dintre cadrele luate în interiorul fabricii se vedeau Ajita şi Mustaq – nu aveau încă douăzeci de ani – stând de vorbă cu un angajat. La un moment dat tatăl s-a întors spre cameră şi a părut că priveşte prin ea cu inocenţă, direct în ochii mei, ochii ucigaşului lui – ca şi cum ştia deja că îl aşteptam cu un cuţit.

Capcana se închisese şi mă prinsese înăuntru:

imaginea mi se întuneca în faţa ochilor până am ajuns să cred că e ceva în neregulă cu televizorul. Dar slăbiciunea era în mine şi nu mai suportam.

Lucy şi cu mine aproape adormiserăm când a năvălit în cameră Zgripţuroaica. M-a recunoscut şi şi-a controlat tonul.

— Dar ăsta nu-i local de futaiuri, a spus în timp ce coboram scările în grabă.

— Aşa e, am spus, somnoros. Cel puţin acolo ştii care-s preţurile.

PARTEA A PATRA

Capitolul 42

— De ce, ce s-a întâmplat? am întrebat la telefon. E grav?

Se produsese o suprasarcină de tensiune, am aflat de la o pacientă care m-a sunat să-mi explice de ce întârzie. Metroul nu mai funcţiona; autobuzele se opriseră unde apucaseră. Oraşul înţepenise în loc. Pe străzi, apa Rent, era haos.

Între pacienţi stăteam în faţa televizorului, să aflu noutăţile. Adevărul ieşea greu la iveală, dar l-am aflat mai târziu, în aceeaşi zi. Patru încărcături explozive, ascunse în rucsacuri, în nişte containere de plastic pentru mâncare, fuseseră detonate în centrul Londrei de terorişti sinucigaşi, trei în metrou şi una într-un autobuz în Piaţa Tavistock. Numărul total de morţi şi răniţi nu se cunoştea încă.

Frumoasa piaţă londoneză era aceeaşi în care Ajita, Valentin şi cu mine asistaserăm la multe prelegeri despre filosofie. Beam vin şi mâneam sandvişuri acolo, pe iarbă, discutând idiosincraziile conferinţelor. Acolo scrisese Dickens *Casa umbrelor* şi Woolf *Trei guinee*, unde stătuse Lenin şi Hogarth

Press publicase cărţile lui Freud în traducerea lui James Strachey, în subsolul de la numărul 52. E şi o placa în memoria celor care s-au opus să se înroleze în Primul Război Mondial şi una care comemorează victimele de la Hiroshima, alături de o statuie a lui Ghandi.

Pacienţii mei vorbeau de evenimente numindu-le „11 septembrie al nostru”. Spitalele au început să primească legiunile de răniţi, în timp ce un infern de nedescris ardea dedesubtul oraşului. Toată ziua şi seara aia ne-au bântuit la televizor imagini cu siluete rănite, pline de cenuşă, şi feţe însângerate, distruse în nevinovăţia lor, scoase prin tuneluri întunecate şi explodate de sub trotuarele şi străzile noastre, în timp ce alţii ţipau. Cine erau? îi cunoşteam pe vreunii dintre ei?

Două zile mai târziu am aflat că Femeia Catâr – cu care Sam, fiul lui Henry, se mai vedea din când în când – murise în explozia de la staţia King’s Cross.

Henry vorbea la telefon întruna. Eu nu am spus nimic de pasiunea mea pentru Femeia Catâr, dar revedeam în minte seara aia pe care o petrecuserăm împreună. Henry a insistat să mergem împreună „la Cross” să ducem flori. „O, Anglia, Anglia”, gemea el. Era prima dată când îl auzeam rostind aceste cuvinte fără ironie. Era posomorât şi agitat din cauza atâtor morţi, dar şi din pricina atitudinii Lisei.

— Nu suport să aud ce are de zis.

— Adică ce?

— „De ce ar vrea un tânăr care ştie să vorbească, de familie bună, inteligent şi cu educaţie sănătoasă, care ar putea să facă orice în viaţă, să devină un fanatic care distruge mii de vieţi? Mă refer la Tony

Blair, bineînţeles”. Cred că e prima glumă pe care a făcut-o vreodată. În rest priveşte atentatele cu o atitudine de triumf. Nu numai că pretinde că le-a prezis, nu numai că le vede ca pe o pedeapsă, dar pare să creadă că Bush-Blair se vor învăţa minte în sfârşit. Şi dacă nu, vor urma şi alte bombe.

— Dar eu sunt altfel, Jamal, a continuat el. Ani de zile, când eram tineri, şi apoi nu aşa de tineri, i-am proslăvit pe revoluţionari, pe oricine avea curajul să treacă la fapte. Nu eram singurii. Nietzsche, Sartre şi Foucault – care idealizau Revoluţia Iraniană – erau exemplele noastre. Dar acum nu mi se mai pare nimic glorios.

A continuat:

— Ca să nu ne deranjeze, războaiele se poartă de obicei la distanţă. Dar ţii minte Insulele Falkland, cât de imposibilă devenise ţara asta din cauza naţionalismului extremist – puburi acoperite de steaguri, cu patroni care se dădeau mari? E, acum e mai rău. Ca şi tine, sunt cumplit de deziluzionat şi de confuz, Jamal. Nu am crescut noi cu mişcările radicale din Lumea a Treia, din Africa până în America de Nord? Şi acum rebelii, oprimării, ne omoară pe noi, dinspre foarte religioasă Dreaptă! Nu ai niciodată senzaţia că nu ştii nimic din ce se petrece pe lume?

Cum să nu mă gândesc la ororile alea – trenurile sfârtecate de bombe, trupurile masacrate, plânsetele, gemetele şi ţipetele – care decurg, cel puţin în mintea *mea*, din uciderea diabolică a civililor din Bagdad – capete retezate, sânge sub tălpi, copii eviscerаţi, membre azvârlite de explozii în copaci. Numai Goya înţelegea? De ce provocăm toate lucrurile astea?

Voia să *facă* ceva. Henry şi Miriam aveau de gând

să o viziteze pe mama Femeii Catâr, la ţară, dacă le permitea Sam.

— O vom plânge împreună cu ei, m-a informat Miriam. Vrei să vii cu noi?

— Eu plâng deja.

În săptămâna de după atentate Henry insista să-l însoţesc la plimbări prin capitala haotică, aproape apocaliptică, să facă poze şi să se uite la alţii, care erau şi ei speriaţi, panicaţi, furioşi. Maşini de poliţie şi ambulanţe zoreau peste tot; sunetul sirenelor era cumplit. Zi şi noapte elicopterele poliţiei se vânturau pe deasupra metropolei distruse.

În aceste zile demonice îmi era greu să muncesc. Multe linii de metrou erau închise şi autobuzele nu mergeau. Pacienţii apăreau cu întârziere, sau deloc. Era dificil şi neplăcut să te deplasezi prin oraş. Poliţişti uriaşi în costume antiglonţ – ca nişte personaje umflate, din jocurile video – stăteau cu mitralierele în braţe în gări şi la intrarea în staţiile de metrou.

Eram conştient de privirile celorlalţi când mă urcam în metrou cu un rucsac în spate. Mă distra de fiecare dată să-l desfac ca să-mi scot cartea. Persoanele cu pielea măslinie erau percheziţionate la întâmplare; un bărbat nevinovat a fost urmărit printr-o staţie de metrou şi împuşcat – de şase, şapte sau opt ori? – în cap, de aproape, de către cei care ne apărau. Toată lumea era speriată, pacienţii erau daţi peste cap. Dacă se auzea o pocnitură afară, săreau de pe canapea.

Nu că eu personal m-aş fi confruntat cu manifestări de ură, sau antagonice. Moscheile nu au fost incendiate, dar erau protejate de poliţie;

musulmanii nu au fost atacaţi. Nici nu au apărut steaguri, cum s-ar fi întâmplat în Statele Unite. Atentatele nu au stimulat patriotismul britanic. Oraşul nu s-a unit în faţa catastrofei, dar nici nu a fost dezbinat. Londonezii au adoptat o atitudine inteligent-cinică şi erau cât se poate de conştienţi – mereu fuseseră – că pasiunea mortală a lui Blair pentru Bush avea să-i coste. Aveau de gând să-l aştepte pe Blair să plece – după ce mai mureau şi mulţi alţi oameni – şi apoi aveau să măture treptele din faţa intrării.

Pe Henry l-a mâniat refuzul lui Blair de a accepta că propriile lui „uriaşe acte de violenţă” aveau vreo legătură cu această reacţie criminală, încă un exemplu, potrivit lui Henry, al refuzului lui Blair să-şi asume responsabilitatea acţiunilor sale. Henry numea atitudinea lui „infantilism moral”.

În mod straniu, persoana care şi-a schimbat cel mai tare comportamentul a fost Ajita.

Mustaq, care se întorsese la Londra, îşi pusese secretara să mă sune, spunând că mi-ar fi recunoscător dacă i-aş face o vizită în Soho. A trimis o maşină, care m-a lăsat pe Dean Street, şi el mă aştepta acolo, ceea ce m-a făcut să cred că nu-i spusese Ajitei de întâlnire. Voia să ne plimbăm prin Soho.

Îşi pusese pentru plimbare o şapcă de baseball şi ochelari fumurii, spunând ce ironic e că, atunci când era mic, voia să fie recunoscut şi tratat ca o vedetă, iar cu vârsta ajunsese să tânjească după vechiul anonimat, dându-şi seama că faima – o mână de zăpadă – nu-ţi aducea înţelegerea celorlalţi, ci te transforma în ceva abstract, chiar şi pentru tine însuţi. În curând, spunea, ziarele vor publica articole de

genul „Ce se mai aude de George?”, dar şi astea vor înceta, în cele din urmă.

— De ce e presa britanică aşa de ticăloasă? Nu pot să sufăr imaginea despre mine pe care o prezintă. Dar n-aş da banii înapoi, evident, a adăugat. Deşi au fost uşor de câştigat. Nu-mi venea să cred când au început să-mi curgă în cont – atât de mulţi, şi atât de des! Dar ar fi trebuit să mă fac doctor.

— Eşti bolnav?

— Nu, eu nu.

Mustaq mi-a spus, aşa cum fusese nevoit să le spună multora, că nu prea stătuse prin Londra pentru că Alan era bolnav. Ca mulţi foşti dependenţi de droguri, Alan avea hepatită C şi i se refuzase transplantul de ficat în momentul în care i s-a generalizat cancerul.

— Alan o să moară în mai puţin de un an. Trebuie să-i fiu alături în această călătorie. Asta e munca mea. Dar te invidiez pe tine pentru munca ta.

— Ce anume invidiezi la ea?

— Seriozitatea. Nu cred că pentru narcisismul prostesc şi fără limită am luptat noi, homosexualii. Nu ne putem gândi şi la altceva decât cum ne stă părul?

— Vorbeşti ca tatăl tău.

— Era un om serios.

— Şi tu la fel, şi eşti implicat într-o mare poveste de dragoste, am spus. Noi, heterosexualii, suntem mai frivoli – nu vrem decât sex. Voi vă căsătoriţi pe viaţă! Următorul pas, evident, va fi ca bărbaţii să aibă voie, prin lege, să aibă trei neveste.

— Şi o femeie trei soţi?

— Echitatea e totul. Ce părere ai despre documentarul cu fabrica?

— I-am simţit lipsa tatălui meu, încă o dată. Cine l-a eliminat mi-a făcut un mare deserviciu. Şi m-am gândit întruna cât de tare semăn cu el. Ajita stă la mine, după cum ştii. Nu-mi place – oraşul ăsta e mult prea periculos.

— New York-ul e mai sigur?

— Dintr-un punct de vedere, da. A început să primească vizitele unui bărbat. Vine cam de patru ori pe săptămână, seara târziu, uneori şi la cinci dimineaţa. Evident că strada şi casa sunt pline de camere de securitate. îl ştii pe tipul ăsta?

— Vârstă mijlocie, îndesat, păr scurt, figură hotărâtă? Când a încuviinţat din cap am spus: Era prieten cu noi, pe vremea când eram în facultate.

— E de încredere?

— Locuieşte şi munceşte într-un bar din zona de vest. E muncitor şi nu e beţiv, nici măcar drogat. Ea îl place, dar nu m-aş fi gândit că vrea s-o exploateze.

— Eşti sigur? Mi-a spus că vrea să-şi cumpere un apartament mic în Londra. Mi-a cerut bani – cam un milion. Dacă-ţi vine să crezi! Vrea să înceapă şi o afacere cu antichităţi, cu un prieten de-al ei, cineva care se pricepe la lucruri din astea – aşa zice ea. Jamal, a revenit la viaţă, în sfârşit, cum aş putea s-o refuz?

A continuat:

— Dumnezeu ştie că toţi suntem ciudaţi şi nu sunt eu cel mai potrivit s-o judec sau să comentez ce fel de sex îi place ei. Pasiunea e singurul lucru interesant, evident. Dar eram convins că între voi doi ar putea să iasă ceva.

— Îmi pare rău pentru asta, am spus. M-am despărţit de soţia mea. Nu sunt pregătit să fiu cu

nimeni altcineva deocamdată.

— Când am plecat în India, după ce a murit tata, şi ea îl jelea, nu voia să aibă nimeni grijă de ea în afară de mine. Ticăloasa de maică-mea era ocupată cu iubitul ei. Ajita se ducea la piaţă, ajuta la bucătărie. Avea nişte prietene nemaipomenite în Bombay, Boomi şi Mooni. Dar petrecea mult timp singură şi la un moment dat a început să ia maşina şi să dispară. Se zvonea că se vedea cu multe persoane. Mătuşicile voiau să se mărite. După ce a văzut câţiva candidaţi, mi-a spus: „Singurul cu care am vrut vreodată să mă mărit a fost Jamal”. Mătuşicile nu-i dădeau pace. Se gândea să se mărite cu unul din turcii ăla eligibili, cu cravate sinistre. Nu voia să se întoarcă la Londra, cu toate că vorbea mult de tine.

— Serios?

— Spunea: „Vreau să ştiu ce face în clipa asta!”. Se întreba dacă ai multe prietene sau doar una. Dar trecuse atâta timp, că nu mai putea să vină şi să te ceară înapoi. Am dus-o în America şi i-am găsit o slujbă în industria modei. L-a cunoscut pe Mark, de care acum spune că vrea să divorţeze. I-a dat ceva bătaie de cap, dar omul a rămas lângă ea, şi după părerea mea ar trebui să fie recunoscătoare. Tipul e distrus şi am implorat-o, dar ea refuză să-l consoleze. Am găsit… am văzut de curând – m-am uitat în geanta ei… îmi pare rău că am făcut-o, regret – că citeşte cărţi despre abuz.

— Un gen în plină dezvoltare.

— Mă întreb – crezi că i s-a întâmplat ceva de genul ăsta?

— Nu e imposibil.

— O s-o iau ca pe un da. Cât de mult ai ştiut? Ai

aflat atunci sau mai târziu?

Nu am răspuns.

— Biata fată! Şi eu nu am făcut nimic. Amândoi am stat deoparte şi nu am făcut nimic, nu-i aşa? Trebuie să-mi reinterpretez întreaga istorie a familiei în lumina acestei informaţii. Dar, Jamal, cred că nu ţi-a fost uşor.

Se uita fix la mine. A continuat:

— Acum trebuie să plec în America să pun la cale un turneu. Vreau să fac muzică din nou şi să cânt live. O să pun bazele unei fundaţii muzicale undeva în Lumea a Treia. Ajita poate să mă ajute. Nu sunt liniştit la gândul că o las singură în Londra cu tipul ăsta.

— Pe de altă parte, nu vrei să te transformi într-un tată musulman.

— Asta crezi că se întâmplă?

— Când ai spus că semeni cu tatăl tău, am crezut că te referi la faptul că amândoi aveţi firi agresive.

A continuat, tăios:

— Vezi pe cineva pe care îl iubeşti că face o greşeală şi nu îl avertizezi?

— Cine poate să spună că Ajita face o greşeală?

M-a îmbrăţişat şi a spus:

— Îmi pare rău, ai dreptate. Sunt obişnuit cu oameni care fac ce le spun.

Ne-am despărţit, ca de obicei, oarecum nedumeriţi şi nemulţumiţi, ca şi cum niciunul din noi nu era sigur că suntem prieteni.

Capitolul 43

Mustaq s-a întors în America, iar eu am aranjat să mă văd încă odată cu Ajita.

Se deschisese un nou restaurant indian nu departe de casa mea, unul dintre localurile alea

contemporane unde chelneriţele sunt tinere poloneze care în timpul zilei studiază engleza. Mâncarea era preparată din ingrediente proaspete, nu era uscată şi nici nu plutea în grăsime. Decorul era dezamăgitor de modern – nicio ghirlandă de flori de plastic pline de praf nu atârna de tavan.

Singura scăpare din atmosfera stranie, înţepenită şi îngrozită a oraşului era să fii cu oameni care îţi plac. Răul se întâmplase deja; eram în convalescenţă. Totuşi, o săptămână mai târziu, a mai avut loc o tentativă, eşuată, de atentat cu bombă. Toată lumea era încordată şi disperată. Ne simţeam ameninţaţi şi eram furioşi, dar, presupun, nu la fel de ameninţaţi şi de furioşi ca poporul irakian. Primeam pacienţi şi mă vedeam cu Rafi sau cu Miriam şi Henry. Urmăream încontinuu ştirile de la televizor. Preferam să nu fiu singur.

În acelaşi timp, eram curios ce fac Ajita şi Wolf în timpul ăsta, şi în locul ăsta, în centrul Londrei. Bănuiam că nu va mai dura mult până când Wolf îi va spune Ajitei adevărul despre moartea tatălui ei şi totul va ieşi la iveală. Nu părea să am ce să fac.

Ajita a întârziat; nu m-a deranjat. Mă obişnuisem să scriu în cafenele, de care Londra era plini acum – Henry spunea că Londra e „un oraş de chelneriţe”. În ultima vreme citisem tot ce-mi cădea în mână despre Islam, decupam articole din ziare şi le păstram într-un dosar. Cum li se întâmpla celor mai mulţi, dezbăteam întruna lucruri în minte.

— Nu m-ai recunoscut, a spus Ajita când a apărut în cele din urmă, purtând, ca toate fetele, în rochie de vară, papuci şi burka. S-ar putea să ţi se pară ciudat, a continuat. Am stat acolo, cu capul acoperit, şi te-am

privit trimiţând SMS-uri şi vorbind aşa de călduros cu Josephine.

— Tu erai?

— E un verset în Coran despre asta, zice cam aşa: „Spuneţi-le soaţelor şi fiicelor voastre să se acopere”.

— Asta e tot?

— E suficient pentru Bărbaţii Păroşi. Am umblat prin oraş cu burka pe cap. În zona de est, în vest, în Islington. Să văd cum se uită oamenii la mine.

— Şi?

— Am avut parte de curiozitate şi multe priviri ostile, de parcă se întrebau dacă am la mine o bombă. Un bărbat a spus chiar: „Bomba ta pare mare sub chestia aia”.

— Ha-ha!

— Mă bucur când mă opreşte poliţia şi mă percheziţionează, chiar mă arestează, cum se întâmplă la aeroport. Vreau să ştiu ce părere au acum despre noi. Tu nu eşti hărţuit?

— Ultima dată când am trecut pe la controlul de paşapoarte de pe Heathrow, un tip mi-a spus că neveste-sii i-a plăcut ultima mea carte.

— Dar exact asta a spus tata că o să se întâmple, a spus ea. Noi o să fim victimele, o să fim adunaţi ca vitele. Niciodată n-am fost în siguranţă aici. Acum au găsit un motiv bun să ne urască, să ne persecute. Vreau să ştiu prin ce trebuie să treacă poporul meu…

— Poporul tău?

— Da, femeile pe care nu le vezi. Oamenii se holbează la tine, mormăie şi oftează – mai ales femeile. Bărbaţii nu observă.

— Ajita, mie mi-a plăcut de tine în parte datorită

culorii tale – pentru că era ca a mea. Dar nu te-am considerat niciodată musulmană.

— Am vorbit cu Miriam despre asta în ultima vreme.

— Serios?

Henry vorbea despre Ajita şi Miriam a vrut s-o cunoască mai bine. Încurajată de mine, o sunase acasă la Mustaq şi o invitase la ceai. Eu nu m-am dus, dar bănuiam că au multe să-şi spună. Miriam huşuise câinii şi vecinii, iar întâlnirea s-a prelungit până târziu.

Miriam încercase să vorbească despre mine. îi arătase Ajitei fotografii cu Josephine şi îi povestise despre călătoria noastră în Pakistan, în stilul ei, încercase să afle şi ce e între mine şi Ajita, dar nu obţinuse nimic.

Miriam îi spusese Ajitei acelaşi lucru ca şi mie: că zona în care locuia devenise mai rasistă, iar de data asta victimele erau musulmanii. „Musulman” – sau „Muşi” – era o nouă insultă, alături de mohamezi şi „allahăllah-bombă”. Când eram noi tineri, ni se spunea Paki, tuciurii, faţă-de-curry, dar fără referire la religie.

— Îmi place la Miriam, a spus Ajita. Zgomotul, animalele, chestia asta cu familia. Eu de ce n-am fost niciodată în stare să creez ceva aşa de viu? Când eram împreună, a continuat, nu vorbeai niciodată despre Miriam. Abia dacă o pomeneai.

După ce Miriam şi Ajita au stat de vorbă, Bushy a dus-o acasă. Se pare că, pe drum, Ajita a vrut să vadă cum e la Cross Keys. Bushy, protector, a refuzat s-o ducă înăuntru. A ţipat la el, deranjată de faptul că toată lumea vrea s-o protejeze de toate. Nu era fragilă, ce Dumnezeu: doar văzuse deja „cele mai rele

lucruri”! *„Nu vreau să fiu lăsata pe-afară*!” a spus. „Toată lumea m-a protejat. Tata a încercat să mă ţină în casă ca să fiu în siguranţă, şi uite ce am păţit în casă!”

Bushy a fost de acord să parcheze în faţa barului şi să-l cheme pe Wolf. Când a ieşit, a ieşit şi Zgripţuroaica după el, ştergându-şi mâinile pe şorţ şi spunând, se pare: „Pe *ea* n-aş fi angajat-o niciodată!” Fără s-o audă Wolf, evident.

Acum Ajita mi-a spus:

— Ştii ce i-am făcut lui Miriam? Am *testat-o*. Într-o după-masă am traversat Londra cu diferite mijloace de transport în comun. Ştii ce departe poţi să ajungi cu ele? a spus, de parcă nu-i venea să creadă.

Această femeie măruntă şi acoperită bântuia prin oraşul ăsta periculos, urmărind totul cu atenţie, dar nevăzută.

— M-am dus la ea acasă incognito. E groaznic să mergi cu metroul cu capul acoperit. Ţi se face foarte cald şi nu prea poţi să vezi. Dar Miriam a ieşit la uşă şi m-a invitat înăuntru – înainte să vadă cine sunt. Acum ea e singura persoană cu care pot să vorbesc.

Apoi, dintr-odată, a spus:

— Ştiu de ce nu m-ai vrut.

— Ştii?

Şi-a dus degetul la nas.

— Ştiu unde ţi-e inima. Apoi şi-a dus degetul la buze. Miriam ştie.

— Miriam nu ştie nimic, am spus. Ajita, umbli prin Londra acoperită în negru şi ce demonstrezi cu asta?

— Noi nu eram o familie religioasă, Jamal. Tata nu mergea niciodată la moschee şi nici nu purta barbă

sau mustaţă. La ce i-ar fi servit lui religia? Dar eu mă simt ignorantă, Jamal. Părinţii mei m-au lipsit de trecutul familiei. Nu ştim nimic despre cultura musulmană, despre cultura occidentală – pe care tata o ignora – şi nici despre cultura africană. Nu eram decât nişte gunoaie bogate şi probabil că asta suntem şi acum. Tu ţi-ai dobândit singur o cultură, Jamal, a continuat, prin lecturi şi prin studiu. Cel puţin tu eşti legat de istoria psihologiei şi aşa mai departe. Aşa că m-am apucat şi eu de studiu. Am o algeriancă, o femeie care vine la noi acasă. Azma vorbeşte bine engleza şi mă învaţă Coranul. Vorbeşte despre viaţa ei, despre politică, despre situaţia poporului nostru, despre fraţii şi surorile mele, despre cei oprimaţi în Afghanistan, în Irak sau în Cecenia. Eu una n-aş arunca pe nimeni în aer, dar suntem în război. Ce părere ţi-a făcut DVD-ul pe care ţi l-am arătat?

— M-a impresionat şi m-a mâhnit.

— Şi?

— Wolf ce părere are? am spus.

— Wolf? Da, aha, înţeleg. El ţi-a spus?

— Nu.

— Atunci Mustaq. Nu avea niciun drept. În fine, trebuia să se afle la un moment dat. Poate că ar fi trebuit să-ţi spun de la început.

Îşi muşca unghiile.

— Ai ştiut de la început?

— De ce ar trebui să fie secret?

— M-am gândit că s-ar putea să te simţi lăsat pe dinafară.

M-a privit un pic enervată.

— Dar de fapt nici nu te gândeai la asta, aşa e? a spus.

— Nu, am grijile mele.

— Cu soţia ta?

— Nu sunt sigur că şi-ar mai spune aşa.

— Cum adică?

După ce am terminat de mâncat şi ne plimbam împreună, i-am spus că Josephine se angajase secretară la facultatea de psihologie a unei universităţi. Ar fi trebuit să-mi fie limpede că o să se combine cu cineva de acolo, mai ales că eu nu dădeam doi bani pe psihologi. Mă întrebam dacă această nouă relaţie ar putea să-l tulbure pe Rafi; pe mine mă tulbura. Bănuiam că se petrecea ceva de când am vrut să-l duc pe Rafi la cinema şi am descoperit că văzuse deja filmul.

— L-ai văzut? am spus. Dar e unul dintre preferatele tale, un film cu gangsteri, cu cioroi cărora le sare ţandăra din orice şi cu târfe. Maică-ta nu s-ar uita în veci la aşa ceva.

— L-am văzut cu Eliot.

— Cu cine?

— Prietenul lui mama. I s-au îngustat ochii. Mama a spus că n-a deranjat-o niciodată că te culci cu hainele pe tine, ca să poţi să te scoli şi să pleci imediat, dar nu-i plăcea că te urcai cu tenişii în pat. A spus că mereu aveai un miros stătut.

— E o femeie mofturoasă.

Puţin mai târziu am început să înţeleg mai bine: trebuia să-l cunosc.

În mod normal, Rafi venea la mine acasă pe bicicletă, dar cum nu-şi putea căra şi geanta cu haine pentru weekend, trebuia să mă duc eu s-o iau. Nu numai că îşi considera părinţii nişte servitori, dar uneori încă mai voia să fie bebeluş, deşi garnisit cu

elemente de gangster adult: acum era plin de lacrimi, acum sărea cu fundul pe capul meu, să mi-l „spargă” fiindcă sunt un „împuţit”.

Trebuie să spun, în favoarea lui Josephine, că m-a prevenit că „tipul cel nou” va fi acolo. Rafi a deschis uşa, fără să spună nimic, cum nu-i stătea în fire, dar privind în jur neliniştit. Probabil că maică-sa îi spusese să nu facă gălăgie. Nu era o întâlnire pe care s-o aştept cu plăcere, dar bănuiam că, dacă îl voi cunoaşte pe tip în carne şi oase – indiferent cum ar fi –, mi s-ar potoli paranoia.

L-am urmat pe Rafi în casă, spunându-i în şoaptă:

— Multe sunt încercările prin care trebuie să treacă un adult, fiule.

— Dar e numai vina ta, tată.

Eliot stătea la masa pe care Josephine şi cu mine o cumpăraserăm de pe Shepherds Bush Road, înainte ca toate magazinele să se transforme în agenţii imobiliare şi firme de telefoane mobile. Bea din cana mea Ryan Giggs şi îi corecta fiului meu tema pentru acasă cu creionul.

Inevitabil, îmi imaginasem un zeu înalt şi charismatic, dar Eliot avea părul destul de lung şi cărunt, cămaşa descheiată la gât şi un sacou vechi şi ros, tipica ţinută academică. Era şi saşiu, se uita cu un ochi la fainã şi unul la slănină, chestie care probabil îl amuza teribil pe Rafi, dar altfel era utilă la petreceri.

Era o copie proastă şi neclară de-a mea, aproximativ de aceeaşi vârstă şi statură, doar că avea o privire mai preocupată, „de spital”, deşi poate o aveam şi eu uneori. Mi-a trecut prin minte o descriere: „farmec posac”. Mi-a luat ceva să-mi amintesc de unde venea. Cu ani în urmă, aşa mă descrisese pe

mine cineva cu care am dat un interviu, deşi e posibil să fi adăugat morocănos, încrezut şi preocupat de sine.

M-am gândit: locul morţilor e luat repede de alţii identici – ca la unele ceremonii de decernare de premii în lumea cinematografică la care avusesem nenorocul să asist împreună cu Henry, unde, dacă te ridicai de pe scaun, studenţi cu papion se furişau pe locul tău astfel încât la televizor să nu se vadă niciun gol. Eliot îmi furase tot ce nu-mi dorisem şi mă simţeam furat.

Mă uitam la Eliot şi mă uitam la ea, întrebându-mă ce e între ei. Poate că Josephine găsise ce căuta: un psiholog şi, implicit, îngrijire non-stop, era ca şi cum s-ar fi măritat cu un doctor.

Nu voiam să stau acolo. Am refuzat ceaiul pe care mi l-a oferit, am extras din frigider o duşcă de vodcă pe care o lăsasem acolo cu câteva zile înainte, l-am întrebat despre catedra de la universitate şi i-am strâns mâna.

Când plecam, l-am văzut cum îşi şterge transpiraţia de deasupra buzei cu dosul palmei. Umbra mea o să-i întunece permanent viaţa; eu o să fiu fantoma lui. Nu cumva ea mă va iubi mereu? Figura fiului meu nu putea decât să-i amintească de mine. Nu putea decât să se întrebe în ce se băgase.

— Ce părere ai? m-a întrebat Rafi când m-a condus până la uşă.

— E viteaz, dar nu-l invidiez, am spus. E greu să trăieşti în propria ta familie, dar să te alături alteia e înfricoşător.

— El e altfel de psihoce-o-fi-aia decât tine?

— E doar psiholog. Din ăia care spun că e vorba

doar de biologie, sau că totul e în creier. Pun pariu că vorbeşte despre animale fără să realizeze că poţi să găseşti un animal cu care să argumentezi orice poziţie intelectuală. Ce vrei? Şerpi? Măgari? Insecte? Doar că nu există niciun animal care să aibă capacitatea să sufere după ceva ani de zile.

— Habar n-au, a spus Rafi, venindu-mi în ajutor şi adăugând, să fie – nişte nenorociţi. Nu-ţi face griji din cauza lui, tată. Ar trebui să-l auzi cum vorbeşte. Mi se face somn. Spune că toate chestiile tale nu sunt decât nişte specu… Specu…

— Speculaţii?

— Da. Speculaţii, a repetat cu un accent jamaican. Şi-au fost aruncate la gunoi toate.

— Da?

— Discreditate. De ani de zile.

— Probabil că acum singurii psihologi adevăraţi sunt oamenii din publicitate, am spus.

— Trebuie să-ţi spun, tată. Plecăm în vacanţă împreună. În Malaysia.

— Serios?

— El, eu, mama şi cele două fete ale lui. Am două surori noi, mai mari – chiar dacă nu suntem rude şi ele sunt adolescente!

— Are bani, nu-i aşa?

— O să contribui şi tu destul, aşa zice mama. Te supără chestia asta?

— Începe să dea.

— O să-i spun lui mama că nu vreau să merg.

— O să fiu aici când te întorci, exact la fel. îi am pe Miriam şi pe Henry şi alţi prieteni.

— Mama se întreba dacă o să hrăneşti tu pisica când plecăm. Nu-mi place când eşti trist, a spus şi şi-a

lăsat capul pe mine, frecându-şi nasul de mine, cum făcea când era mic. Dar Eliot are abonament pe tot sezonul la Arsenal.

— Şi ăsta? După asta îşi alege ea iubiţii?

— Mare ghinion, tată. Frate, e plin de tunarii[46] ăştia!

După ce i-am povestit Ajitei toate astea, a spus:

— Mă bucur că ai vorbit cu mine. Amândoi credeam că ne plăcem, dar de fapt suntem interesaţi de alte persoane. Vrei să continuăm să ne vedem?

Am spus da, însă, ca şi ea, nu eram foarte sigur.

Habar n-aveam cât de curând va trebui să vorbim, şi încă urgent.

Capitolul 44

Când Rafi, Josephine şi Eliot au plecat în vacanţă, am sunat-o pe Karen. Îi mai scriam e-mailuri din când în când, dar nu mai vorbisem cu ea de mult. Am aflat că şi ea e singură. Fiicele ei stăteau cu tatăl lor şi cu Ruby, împreună cu gemenii pe care tocmai îi născuse Ruby.

Eram la Sheekey. Karen părea obosită şi purta o eşarfă pe cap.

— Văd că nu bei, am spus.

— Comandă orice vrei, a spus ea. Eu plătesc şi nu-mi pasă.

— Antibiotice? am întrebat.

— Ştii, mi-a spus, că fusesem invitată la o întâlnire. Cred că a fost cam pe când ne-am văzut ultima dată.

— Urma să te vezi cu tipul ăla.

— Da.

---

46 Suporterii echipei Arsenal Londra.

— M-am dus să mă întâlnesc cu el. Mă pregăteam, făceam un duş, mă răsfăţăm cu gelul meu de duş preferat, Stendhal îi zice. Când mi-am trecut mâna peste sân, am simţit ceva care nu se mişca la fel ca restul. Am încercat să-l găsesc din nou, dar n-am reuşit. Am luat cina la Wolsey. El vorbeşte, eu vorbesc. Dar în tot timpul ăsta un alt text mi se derulează prin minte. *Sânii se modifică tot timpul*. *Sunt mult mai fluizi decât îşi imaginează lumea*. *Se măresc*, *se micşorează*, *se rotunjesc de la oră la oră*, *în funcţie de mâinile bărbatului*, *de naşteri*, *de menstruaţie*. *Dar n-o să mă mai atingă nimeni niciodată*. Eu mă duc la control o dată pe an. Îmi idolatrizez doctorul. E sud-african, îi plac femeile, trupurile noastre, sânii noştri. După cină partenerul meu şi cu mine luăm fiecare câte un taxi, el se duce în altă parte să bea ceva, mă invită şi pe mine, dar sunt prea aeriană să merg. Ultimul lucru pe care şi l-ar dori e să audă de nodului meu. O să-l excite şi o să mă dorească, nu? A doua zi îl găsesc fără să-l caut, mă lovesc de el practic. Am înţepenit. Deja nu mai eram ceva ce nici nu reuşisem încă să fiu – dezirabilă. Ca Hepburn sau Binoche. O şansă îmi trebuie, îmi spuneam, o clipă, o săptămână, un an şi ajung acolo. De fapt, acum sunt mai matură şi mai deşteaptă în toate privinţele. Mai puţin temătoare.

— De ce n-ar fi un chist?

— Exact. De ce nu? Mamografiile sunt pline de chisturi care nu înseamnă nimic. Specialiştii te trimit să faci şi alte analize – sonograme, nonograme. Pe urmă alţi doctori te împung cu plăcuţe calde sau reci, iau probe, se uită în microscoape şi în monitoare – şi nu e nimic.

Poate că sunt eu proastă, dar am făcut ce face orice femeie responsabilă şi mi-am programat o consultaţie la doctorul-erou. Când m-a întrebat dacă am venit dintr-un motiv anume, am spus nu, doar pentru un consult obişnuit. Omului îi place „să-şi vadă femeile” o dată la şase luni, dar am reuşit să-l conving să merg doar o dată pe an. Nu voiam să-i ghidez observaţiile, spunându-i de la început ce să caute. Dacă găsea ceva în timpul controlului obişnuit, bine. Dacă nu, de ce să mai vorbim despre asta?

Mi-a palpat sânul drept, apoi pe stângul. Degete suple, hotărâte. O atingere elegantă, care nu te aţâţă. Te simţi ca un pian la care cântă un geniu. Oare studiază pianul?

Ambele mâini pe sânul meu stâng. Dintr-odată nu mai auzeam, nu mai respiram. Dar era important să mă comport firesc. Dacă vrea să mă implice în toată povestea cu cancerul, atunci să-şi facă naibii singur treaba.

Şi-a luat mâinile de pe pieptul meu şi mi-a tras la loc halatul de hârtie. „E bine şi sus, şi jos. Unul dintre cele mai frumoase utere. Ne vedem data viitoare”. Eram liberă. Scăpasem. „Vrei să spui”, am zis, „că n-ai găsit nimic?”

N-ar fi trebuit să spun asta. S-a oprit din spălatul mâinilor, s-a întors şi s-a uitat la mine. „Să ne mai uităm o dată, să fim siguri”, a spus. „Ţi s-a părut că e ceva, aşa e? La care, dreptul sau stângul?”

Când a spus „stângul”, am roşit şi am făcut ochii mari cât ecranele de la Sony Imax. Într-o clipă mâinile lui sunt pe sânul meu stâng. Mă priveşte, îmi urmăreşte ochii. „Mă apropii? îmi dai un indiciu?”

Eu tac mâlc. Tu ai făcut medicina, descurcă-te,

amice, îl găseşte. „Aha”. Degetele lui, ambele mâini, trec iar şi iar peste chestia cu pricina, mişcând-o, izolând-o, pescuind-o.

Deja nu se mai uită la mine. Nu mai e doctorul meu vesel, în vârstă, atrăgător, şmecher şi pus pe flirturi. E un cercetaş în echipa cancerului, pe cale să mă bage în sistem, în sistemul care le termină pe femei. Odată ce ai intrat, s-a terminat cu tine. Nu mai eşti o femeie care contează pe lume.

Cum aş fi putut să îndur – anularea, urâţenia, prăpădul de a rămâne fără sâni sau fără păr? Am fost la mai mulţi doctori şi fiecare a avut câte o rezervă. Putea fi un chist, un canal blocat sau o tumoare necanceroasă. I-am crezut pe fiecare dintre ei. Nici măcar un soţ nu pot să ţin lângă mine. Cine ar avea grijă de mine? Nu puteam să lucrez. Cine ar avea grijă de copii?

M-am contrazis cu doctorii. Am încercat să-l conving pe chirurg să nu facem biopsia chirurgicală. Îmi făcea o favoare programându-mă atât de repede. Dar eu mă simţeam atrasă în capcana mortală a spitalului. Am cunoscut la spital o femeie care urma să facă şi ea o biopsie. Era încântată peste poate. Urma să scape de neliniştea de a nu şti despre ce e vorba.

Eu eram mai necinstită. N-am înţeles nimic până nu mi-au spus, la spital, că am o tumoare destul de mare.

Începuse. Generaţia mea începuse să moară. Unul câte unul, urma să dispărem: boala, apoi moartea. Mai multe înmormântări decât nunţi. Cine va fi următorul? mă întrebam.

Următoarea moarte a venit mai repede şi mai brusc decât mi-aş fi putut imagina.

După cină am ajutat-o pe Karen să se urce într-un taxi. Eu am mers pe jos o vreme, privind oraşul, atent la fiecare persoană care ducea ceva în mână; fiecare drum cu metroul era o moarte potenţială. Se va întâmpla acum? O să pună cineva o bombă? O să mor? M-ar deranja sau ar fi un final potrivit – să fii luat brusc dintre ceilalţi? M-am gândit la părinţii Femeii Catâr. Dacă ar fi fost Rafi?

După ce Karen mi-a spus ce i se întâmplă, am sunat-o aproape în fiecare zi. Până şi Henry era îngrijorat, în felul lui. A început să filmeze mai mult material pentru documentarul despre actori pe care, la auzul veştii despre boala lui Karen, se hotărâse să-l termine.

La Studiourile Riverside, nu departe de apartamentul lui, lucra cu Miriam la scenele din Cehov. În ciuda neliniştii care o făcea să mă sune întruna, Miriam era în al nouălea cer. La repetiţii o trata cu seriozitatea pe care o arăta faţă de orice actor, o asculta, o privea şi folosea ce i se oferea.

— Intuitiv, undeva în fundal, am fost mereu actriţă, mi-a spus ea. Nedescoperită, evident – până de curând.

Henry regiza scena în mai multe stiluri diferite, cu actori diferiţi, înainte să editeze materialul. A venit la mine cu computerul şi mi-a arătat. Se crezuse „terminat”, dar era plin de energie şi rezultatele erau bune. De asemenea, era în relaţii mai bune şi cu Lisa.

Îi dădusem poeziile ei unei cunoştinţe, un tânăr libian pe care îl întâlneam din când în când la un pub de lângă casă. Era plin de iniţiativă, edita o revistă cu circulaţie limitată şi avea şi o mică editură. De distribuţie se ocupa singur, ducând volumele la librării

cu servieta. A fost de acord să publice în revistă trei dintre poeme. A rugat-o să scrie un eseu despre poezia modernă.

A părut puţin enervată de faptul că poemele nu aveau să fie publicate în suplimentul literar al revistei *Times*, dar m-am gândit că o să-i fie recunoscătoare tânărului pentru efortul pe care îl făcea. A fost de acord să-l întâlnească şi să-l ajute să-şi împrăştie cărţile prin librării.

Mă irita şi puţinul timp pe care mi-l solicita Lisa. Munceam din greu. Cabinetul avea succes. Mă căutau mulţi potenţiali pacienţi, mai mulţi decât aş fi putut să primesc. Dar Dumnezeu ştie că aveam nevoie de bani. Aşa că i-am programat pe cei noi dimineaţa devreme.

Într-o dimineaţă, în timpul celor zece minute de obicei nebune dintre două consultaţii, Maria a intrat cu o figură mai îngrijorată ca de obicei şi fără cafeaua mea.

Mi-a zis că a sunat Ajita, să spună că Wolf murise în noaptea aia în casa ei din Soho.

Primul meu gând a fost: înseamnă că am scăpat, sau că s-a zis cu mine?

Capitolul 45

Oamenii lui Mustaq o găsiseră pe sora lui Wolf în Germania şi făcuseră aranjamentele ca trupul să fie transportat acasă. Ajita îl informase pe Mustaq că Wolf nu are rude în Marea Britanie şi că ea nu voia să meargă la înmormântare. Niciunul din noi nu s-a dus, din motive diferite.

— Iisuse, scumpete, pari mai nefericit decât mine, mi-a spus când am apărut în seara cu pricina. Am găsit-o stând pe o canapea, într-un club privat, mic şi liniştit, aproape de St. Martins Lane. Ia ceva să te

liniştești. E o chestie a dracului de nasoală.

— Ajita, spune-mi ce s-a întâmplat.

— Tocmai făcuserăm dragoste, a spus ea. Wolf s-a ridicat şi stătea în picioare, la capul patului, îmbrăcat cu un halat de-al lui Mustaq. M-a izbit cât de tare semăna cu tata. Era o combinaţie de Mustaq şi tata. Eu îi vorbisem întruna despre mine, a continuat ea, dar nu prea voiam să aflu multe despre *el*. Făceam nişte chestii foarte intense împreună, dar atât. Uneori aveam impresia că mă folosesc de el. Nu că el ar fi văzut lucrurile aşa. Cu ceva vreme în urmă, în faţa clubului unde lucra, a apărut un bărbat cu un cuţit şi a ameninţat că-l taie. Wolf a scăpat, dar a plâns din cauza asta. Nu voiam să-l văd aşa, ca pe un copil. Dar tu? a întrebat dintr-odată. Ţie o să-ţi fie vreun pic dor de el?

— Mi s-a părut agresiv şi nevoiaş de data asta.

— Nu-i plăcea că mă văd cu tine. Era ofticat la culme că nu îl întâmpinaseşi cu mai multă căldură, că refuzai să recunoşti prietenia care a fost cândva între voi.

— Aveam multe altele pe cap.

— N-ar trebui să te porţi aşa cu oamenii, Jamal. Dar cine sunt eu să spun aşa ceva? Eu l-am tratat şi mai rău, vorbeam numai despre mine. După ce a fost atacat, s-a plâns că îşi pierde suflul şi are dureri în piept, dar am crezut că o să treacă. Cum de nu mi-a trecut prin cap să-l duc la un doctor? Când aşteptam ambulanţa, m-a rugat să-l iert. Am spus că numai Dumnezeu sau un preot pot face asta.

— Pentru ce să-l ierţi? am întrebat.

A ridicat din umeri. Am crezut că o să spună ceva, dar şi-a îndepărtat privirea.

— Să luăm cina aici? am întrebat. Au şi saloane private?

Spre surpriza mea, a spus:

— Îmi pare rău, Jamal. Nu mă simt în stare. Trebuie să mă duc acasă. Nu vreau să mă vezi aşa, a fost explicaţia ei.

A achitat nota şi m-a lăsat acolo.

Apoi n-am mai avut veşti de la ea. Nu mi-a returnat apelurile. De câte ori m-am dus la casa din Soho şi am bătut la uşă, fie nu mi-a răspuns nimeni, fie cate un servitor, care abia deschidea uşa, mă informa că nu e nimeni acasă.

Îngrijorat din pricina ei şi neştiind ce să fac, l-am sunat pe Mustaq în America. Ajita îi spusese că nu e nevoie să se întoarcă la Londra; că ea era „bine”. Ştia că e ocupat cu Alan; iar el nu ceruse detalii.

L-am întrebat pe Mustaq dacă Ajita e bine şi mi-a spus:

— E în casă, dar stă mai mult în pat. Nu vrea să vadă pe nimeni în afară de personal şi nu vorbeşte cu ei. Ei nu fac decât să-i ducă de mâncare. Ţi-aş fi recunoscător dacă ai trece pe la ea, Jamal.

Jamal a informat personalul că o să vin s-o scot din casă. Am găsit-o întinsă în pat, dar n-a deranjat-o să mă vadă. M-a rugat să mă bag în pat lângă ea, să o ţin în braţe. Nu voia să fie mângâiată, stătea grea şi nemişcată în braţele mele.

Am reuşit să o duc la duș și să o fac să se îmbrace şi am mers pe jos până la capătul străzii, când a insistat să ne întoarcem acasă.

A doua zi ne-am plimbat mai departe, dar numai un cvartal, şi a folosit o umbrelă pe post de baston. Purta ochelari de soare şi arăta din cap până în

picioare ca o văduvă, toată în negru. Bănuiam că făcea rost de tranchilizante de undeva: doctorii adorau să le prescrie, iar pacienţii erau dezamăgiţi dacă plecau de la cabinet fără o reţetă, îmi plăcea să mă plimb încet cu Ajita, să ne uităm la oameni şi la restaurante. Ne opream să bem cafea şi să mâncăm o prăjitură, dar mâncare nu voia.

Nu era neobişnuit să cazi în depresie după moartea cuiva. Mă întrebam şi dacă moartea lui Wolf îi amintea de moartea tatălui ei şi dacă exista vreo legătură între cele două. Oricum, n-am vorbit prea mult; ne-am mai învârtit o dată prin Soho şi s-a întors în pat.

Ne apropiam de casă şi am trecut prin faţa unui restaurant indian.

— Ai participat la uciderea tatălui meu? m-a întrebat.

Am tăcut, dar a aşteptat.

— Când ţi-ai dat seama? am întrebat.

— După ce ai venit să vezi documentarul. Erai supărat. Dar cum puteam să fiu sigură? Am revăzut lucrurile în minte iar şi iar, întrebându-mă. Apoi mi-a spus Wolf – după ce a făcut infarctul, presupun că era deja pe moarte. Ambulanţei i-a luat o veşnicie să ajungă. Nu găseau strada. A spus că vrea să „mărturisească”.

— Ce ţi-a spus, exact?

— A spus că a fost ideea lui ca tu, el şi Valentin să încercaţi să-l speriaţi pe tata ca să mă lase în pace. În loc de asta, tata a murit.

A tăcut o vreme, apoi a continuat.

— Cel puţin n-a fost numai Wolf. Asta m-ar fi făcut să-mi pierd minţile.

— Mustaq ştie?

— Am hotărât să nu-i spun. Se înfurie aşa de tare…

— Dar o să afle?

— Cu ce l-ar ajuta să ştie cât am suferit eu atunci şi prin ce ai trecut tu? Nu l-ar face decât să se simtă vinovat. Ţine aşa de mult la tine, Jamal. Tu l-ai ajutat când era copil.

— O să-i spui despre ce îţi făcea tatăl tău?

— Pare să fi ghicit. Dar nu sunt pregătită să deschid subiectul, în clipa asta nici măcar nu-mi *place* de fratele meu.

— Am fost un prost că nu te-am ascultat atunci, am spus. Nu voiam decât să fac ceva, să fiu un dur la fel ca ceilalţi duri.

— Ar fi trebuit să vorbesc cu Mustaq, a spus ea.

— Ajita, mă îndoiesc că l-ar fi putut confrunta pe tatăl tău la vârsta aia, fratele tău mai mic.

— Regret că nu ţi-am spus de când a început totul – Jamal, a fost oribil – că voiam să mă sinucid. Mă gândeam mereu cum s-o fac. *De unde se cumpăra otravă*? *Cât trebuie să iei*? *Se poate detecta*?

A continuat:

— Jamal, să nu-ţi reproşezi nimic. A fost vina mea. Eu l-am omorât, propriul meu tată, încurajându-te să mă scapi de el. Când mă viola, i-am dorit moartea de o mie de ori. La vremea respectivă m-am întrebat adesea dacă îi făcuseşi ceva în noaptea aia. Dar cum aş fi putut să te întreb? Nici nu puteam să mă gândesc. Erai tânăr şi ţi-ai riscat viaţa pentru mine. A fost o faptă – cum se spune? – cavalerească. Te-am întrebat odată dacă poţi să faci ceva, dacă poţi să vorbeşti cu el. Dar te-am prevenit că tata era un om

periculos. Şi totuşi ai făcut-o. Erai curajos, erai nesăbuit, erai tânăr. Regreţi?

— Nu ştiu.

— Eu da! Ar fi trebuit să-l opresc pe tata, să-l ameninţ cu poliţia. Sau să-l lovesc cu ceva greu. N-ar fi trebuit să te pun în situaţia aia. Eu am fost slabă, dar tu ai acţionat în locul meu. Nu pot să pun să fii pedepsit pentru că ţi-ai riscat viaţa ca să mă salvezi. Tata fusese luptător şi mai pusese să fie bătuţi oameni. Când văd imagini cu Saddam Hussein în închisoare, mă gândesc că e tata, că aşa ar fi arătat acum.

— Dacă aş fi ştiut asta pe atunci, aş fi fost mai precaut.

— Jamal, cum pot să-mi cer scuze, cum pot să mă revanşez faţă de tine? Putem să fim prieteni? Nu mă urăşti, nu-i aşa? Ai fost aşa de rece cu mine când ne-am întâlnit acasă la fratele meu, după atâţia ani. Eu eram în al nouălea cer să te revăd, dar tu ai fost rezervat.

— Eram emoţionat, am spus. Nu ştiam ce ai putea să mai însemni pentru mine.

— A fost o uşurare pentru tine să descoperi că însemnam atât de puţin pentru tine, mi-am dat seama. Puţine lucruri m-au rănit aşa de tare, Jamal. îl tot întrebam pe Wolf: „De ce e aşa de rece?”

— Acum n-a rămas Mustaq singurul fără un răspuns? Singurul care nu ştie, care n-o să ştie niciodată?

— N-am spus că n-o să ştie niciodată. O să vedem, nu-i aşa? Ştii ce-mi doream, tot timpul ăla cât tata abuza de mine? îmi imaginam cum ar fi să fugim împreună. Să luăm trenul până undeva şi să găsim o

cameră acolo, să muncim în baruri sau în librării. Să nu ne întoarcem niciodată, să ne căsătorim şi să facem copii. Ai fi făcut-o?

— Da, am spus.

Dar mă gândeam: o crimă e ceva după care nu-ţi mai poţi reveni. Nu poate fi ignorată şi nu poate fi uitată; n-o să existe nicio rezolvare.

Acum ajunseserăm înapoi acasă. Se făcea curat. Am intrat într-o cameră de zi micuţă, de la parter, unde am remarcat un obiect familiar, dar atât de bizar, că nu ştiam unde să-l plasez.

— Ce e? a spus ea, uitându-se la mine.

— Asta, am spus.

Era Mana, pe o masă, sprijinită de perete.

— În sfârşit! Cum a ajuns aici? am întrebat.

— De ce întrebi?

— Tabloul ăsta superb îi aparţine soţiei lui Henry, Valerie.

— L-am primit, a spus ea. A fost un cadou.

— De la Wolf?

— Da. Îmi place la nebunie. Vreau să-l am mereu în faţa ochilor, îl mut după mine prin casă, ca să-l pot vedea.

— Nu era al lui şi nu-l putea dărui, mă tem, am spus, luând tabloul şi îndesându-l în geanta mea de umăr. Nu încăpea de tot; trebuia să-l acopăr cu o pungă de plastic.

— Cel mai frumos lucru pe care mi l-a dăruit era furat? a spus ea. A venit lângă mine şi mi l-a scos din geantă. Îmi dădeam seama că se gândea să-l facă ţăndări.

— Nu e o idee bună, am spus apucându-l cu fermitate, smulgându-i-l din mână şi băgându-l la loc

în geantă. Ne şi vedeam rupând capodopera în bucăţi.

— Cum poţi să faci aşa ceva? a ţipat la mine din prag. Mereu îmi iei ceva!

Pe Dean Street am luat un taxi şi m-am dus acasă la Valerie, unde mi-a deschis uşa o menajeră în uniformă. Holul era plin de oaspeţi îmbrăcaţi elegant.

Mi-am lăsat geanta jos, am luat un pahar de şampanie de pe o tavă şi, cu Mâna sub celălalt braţ, m-am dus la etaj să mă alătur celorlalţi. Din câte îmi dădeam seama, la dineu participau oameni de film şi de litere şi politicieni, împreună cu soţiile şi soţii. Valerie nu a părut surprinsă să mă vadă nici pe mine, nici tabloul. După ce mi l-a luat din mână, l-a pus sub o măsuţă şi m-a invitat să rămân la cină.

Înainte să apuc să mă aşez mi-a spus că vrea să mă roage ceva. Am mormăit în sinea mea, dar vedeam că e ocupată, aşa că sigur nu avea să dureze mult.

Ne-am dus într-un colţ al bucătăriei şi a spus:

— Ai văzut-o pe Lisa. Are nevoie de tratament?

— Pentru ce?

Ca de obicei, Valerie arăta de parcă mai avea puţin să facă o criză de nervi.

— Pentru că mi-a furat nenorocitul de tablou! Nu ştiu. Tu eşti doctorul. Dar nu-ţi face griji, mai e ceva.

A ezitat. Am privit-o insistent, dar ea nu voia să se uite la mine.

— Cu ani de zile în urmă, când Henry şi cu mine aveam problemele noastre, dar eram încă împreună, într-o formă sau alta, mi-a spus: „O să ne petrecem bătrâneţea împreună. O să ne cumpărăm o casă lângă mare şi o să vorbim, o să mâncăm, o să citim şi o să pictăm”. Asta am aşteptat cu nerăbdare. E singurul lucru care-mi venea în minte când mă gândeam la

viitor, la viitorul *nostru*.

— Aşa.

— Nu mai suntem tineri, a spus. Şi el s-a combinat cu femeia asta.

— Sora mea, Miriam.

— Da, da. Cu toate că e încântătoare, sunt sigură. Tu chiar crezi că e ceva serios? Crezi că o să dureze? Tu îl cunoşti bine, e cel mai bun prieten al tău. N-am pe cine altcineva să întreb!

— Mă întrebi pe mine dacă Henry o să se întoarcă la tine? am spus.

A dat din cap o fracţiune de secundă, ca şi cum nu suporta să arate că speră. Am continuat:

— Dar acum e cu Miriam. Sunt împreună de mai mult de un an. Cred că se iubesc.

Valerie mă studia cu încordare.

— Poate ar fi mai bine să-ţi cauţi pe altcineva, am spus. Aproape am spus: „Nu te mai poţi întoarce”, dar m-am abţinut, gândindu-mă că e fals.

— Ştiam eu că n-ar fi trebuit să te întreb, a spus ea. Apropo, fără Henry ai fi un nimeni în Londra. Ai putea să fii mai recunoscător.

A lăsat privirea în jos şi mi-a întors spatele.

La masă era aglomeraţie; abia dacă încăpeau toate scaunele în jurul ei. M-am bucurat să văd că fiul lui Henry, Sam, ieşea cu fiica aproape dezbrăcată a unui star rock pe care îl adulasem în anii ’70. Sam şi-a notat numărul de mobil al lui Rafi. El şi fata, care, se pare, cânta ca Nico, voiau să repete nişte cântece pe care le scriseseră şi aveau nevoie de un tobar. Sam mai improvizase cu Rafi şi îl considera bun. Rafi îşi găsea fără niciun efort un loc în lumea lor.

M-am trezit lângă un grup de femei care, când au

auzit cu ce mă ocup, au început să-şi povestească visele. Din nefericire, în asemenea circumstanţe mă simt ca un doctor în vacanţă, căruia toată lumea insistă să-i descrie de ce suferă.

În curând m-am detaşat de discuţiile din jur şi mi-am dat seama cât sunt de trist şi de nemulţumit. Nu voiam să mă duc acasă şi să fiu singur, dar nici nu puteam să fac faţă haosului din casa lui Miriam.

Mi-a trecut prin minte să-i fac o vizită Zeiţei, dar nu aveam chef. Eram conştient de cât sunt de singur, cât de departe eram de ceilalţi. Şi m-am gândit că vreau să fiu din nou îndrăgostit, încă o dată, poate ultima dată. Să simt dragostea, la vârsta asta, şi să văd cât e de diferită faţă de celelalte dăţi. Nu eram încă pregătit, dar ştiam că în curând voi fi.

Capitolul 46

Ca să-l ajutăm pe Rafi să se acomodeze la noul gimnaziu, recomandat de Mick Jagger, în primele trei zile a mers mama lui cu el. A patra zi am mers eu. După asta, la cei doisprezece ani ai lui şi decis să se îndepărteze de noi, avea să fie pe cont propriu.

Ne-am urcat amândoi în autobuz, la capătul străzii mele. Era şapte jumate şi de mult nu mai ieşisem din casă aşa de devreme. El era nerăbdător.

— Tată, tată, scoate-ţi naibii gluga şi ochelarii de soare! Să nu vorbeşti!

Băiatul părea dintr-odată mai înalt, îmi ajungea deja până la bărbie, cu cravata sugrumându-l – îl învăţasem să facă nod Windsor, aşa cum mă învăţase şi pe mine tata – pantofii negri prea mari, cheile şi telefonul atârnate la gât de un şnur colorat, cum le purta toată lumea.

Alţi băieţi mai mari, deja plictisiţi, cu cămăşile

şifonate atârnându-le din pantaloni, aşteptau gârboviţi în staţie, fumând, ascultând muzică la căşti. În curând aşa va fi şi fiul meu, dar deocamdată era speriat, îmi arăta în autobuz proiectul la care lucrase peste vară, întrebându-mă dacă e în regulă, poze cu frunze şi stânci, desene cu buşteni şi cuvinte scrise greşit aruncate printre ele.

Am traversat podul Hammersmith, peste râul plin, elegant şi sclipind în soarele dimineţii, şi am luat-o pe traseul de autobuz de pe strada Barnes, trecând pe lângă terenuri de joacă, pe lângă case înstărite şi un parc natural. Londra era splendidă în atmosfera asta de început de toamnă. Terenurile uriaşe şi parcul Richmond din apropiere făceau noua şcoală să arate ca un ghetou idilic.

La poartă ne-am oprit. I-am spus că îmi pare rău că n-am fost şi eu la o şcoală ca asta. Şcoala mea era dură şi adesea violentă, iar profesorii inutili. Dar nu eram sigur să aş fi preferat să fiu separat de realităţile mai crude.

Rafi s-a grăbit să se îndepărteze de mine, temându-se că vreau să-i spun o vorbă de duh sau, şi mai rău, să-l îmbrăţişez sau să-l sărut.

— Mersi, tată, ne vedem mai târziu.

Ca să-i plătesc şcoala luasem mai mulţi pacienţi şi începusem să scriu câte ceva din cartea mea despre „vină”. De-abia aşteptam să studiez subiectul, dar nu în sala de lectură de la British Museum, pe care mi-o aminteam cu sentimente contradictorii, ci în noua Bibliotecă Britanică de la King’s Cross.

Nu mai scriam despre Ajita; realitatea îmi alinase fanteziile despre ea. Dar am vizitat-o, totuşi, într-o sâmbătă dimineaţă. Era încă în pat, în camera

întunecoasă, şi bea şampanie cu ceva, nu ştiu ce. Şampania îi liniştea gâtul, mi-a spus. Abia putea vorbi, o durea în gât.

— Vrei să vorbeşti cu cineva? am întrebat-o. E ceva ce vrei să spui?

— Bineînţeles, a spus. De ce nu mi-ai sugerat mai de mult? Ce am de pierdut?

A continuat:

— Mi-e aproape imposibil să ies din casă. Casa asta se transformă într-un buncăr. În plus, am trei bărbaţi – tu, fratele meu şi soţul meu – care încearcă să mă controleze. Vreau să-i invit pe copii aici pentru câteva săptămâni. Vreau să-l văd şi pe soţul meu şi să-i explic. Dar nu mă simt în stare dacă sunt aşa de slăbită, de firavă.

— Ştiu o femeie psihanalist foarte bună.

— Nu vreau un bărbat? a spus ea.

— Nu încă.

— Nu, nu un păun pompos ca tine, cu tăcerile alea aşa de calculate, care te scot din minţi.

Am sunat-o pe amica mea psihanalist şi şoferul Ajitei a dus-o la prima şedinţă. Analista era spanioloaică şi avea spre şaptezeci de ani: subţire, elegantă, cu un păr care îşi schimba constant culoarea. Scrisese cărţi bune, era inteligentă şi cultivată, o femeie de care puteai să fii sigur că te înţelege.

După şedinţă, Ajita m-a sunat din maşină şi mi-a spus:

— Nu ai văzut camera Anei, e minunată! Are cărţi şi tablouri şi o canapea cu o pătură pe ea. M-am aşezat pe canapea – o clipă chiar m-am urcat cu picioarele, şi mi-am sprijinit capul de o pernă. Dar m-

am ridicat în fund imediat, gândindu-mă că, dacă nu mă vede, dacă sunt pasivă şi neajutorată, n-o să mă iubească. Nu e groaznică dragostea asta artificială? în definitiv, ştiu foarte bine că ea nu mă iubeşte cum o iubesc eu.

— Oricât de ciudat ar părea, am spus eu, noi considerăm că, cu cât e mai bun analistul, cu atât mai mari sunt şansele să se îndrăgostească de pacient.

— Ce chestie stranie, a spus Ajita. Să-ţi câştigi traiul îndrăgostindu-te. Toată terapia asta e ca şi cum te-ar scormoni cineva pe dinăuntru cu o lingură imensă. Am plecat de acolo distrusă, dar în acelaşi timp aveam senzaţia că aflasem cele mai interesante şi mai evidente lucruri din lume.

După alte câteva şedinţe Ajita mi-a spus că începuse să meargă de cinci ori pe săptămână, ceea ce în ultima vreme era foarte neobişnuit. Analiza cu şedinţe zilnice era încă numită „clasică", dar Viena din vremea lui Freud era un oraş mic; pentru vienezii bogaţi nu era nicio problemă să ajungă pe Berggasse, numărul 19.

— Ana purta o jachetă roşie, scurtă, pe care am atins-o când mi-am luat la revedere şi i-am mulţumit. Jamal, era nurcă.

— Da, am spus. Ana e puţin altfel.

— Ana e o femeie cum vreau eu să fiu, evident. Înţeleaptă, educată, răbdătoare, cu experienţă. O femeie care poate vorbi cu oricine. Nu mi-o imaginez făcând sex, însă. Nu că eu m-aş gândi să iţiai fac sex vreodată.

— Cel puţin ţi-ai găsit o rutină, am spus.

— Da, mă trezesc devreme să merg la ea şi apoi scriu în jurnal cum a fost. După-amiaza merg uneori la

muzee şi prin galerii sau citesc. Sunt o proastă ignorantă, nu-mi dau seama de ce ar vrea cineva să mă asculte.

— Wolf voia.

— Da, el era pasionat de mine, fascinat. Asculta tot ce spuneam, nimic nu i se părea plicticos. A fost dragoste adevărată, nu-i aşa? Şi acum s-a dus iarăşi.

O vizitam adesea şi stăteam lângă ea pe pat. În timp ce eu aţipeam, ea, îmbrăcată în pijama neagră de mătase, asculta muzică şi bea. Era dornică să afle cât mai multe despre istoria psihanalizei. Îmi punea multe întrebări şi îi plăcea să stau cu ea când citea.

— Eu n-am avut niciun fel de educaţie, a spus. Nu-ţi aminteşti? Acum, spune-mi, ce anume e aia „sân furios”?

Şedinţele astea îmi aminteau de timpul pe care îl petreceam la ea în casă când eram studenţi, şi care îmi plăcea atât de mult.

Am fi putut să începem să facem iar dragoste. Aveam senzaţia că i-ar fi plăcut. Nu eram un substitut pentru Wolf; îmi spusese cât de tare îi plăcea forţa lui fizică. Dar poate că eram mai bun decât nimic.

Cu toate astea, eram prea inhibat ca să încerc ceva în sensul ăsta şi, ca de obicei, îmi stătea mintea la altcineva, cineva care nu-mi dădea drumul.

Capitolul 47

— Ai spus tu odată că viaţa e un şir de pierderi, a spus Karen. Hai s-o spunem încă o dată, e vorba de viteza morţii, cum zboară spre tine ca un proiectil şi, înainte să-ţi dai seama ce se întâmplă – bang, te-ai dus.

De data asta conduceam eu; Bromley, reluarea. Le dădusem mamei şi lui Billie contactele arhitectului

lui Mustaq, şi acum atelierul din grădină era gata. Astăzi era „inaugurarea oficială”, cum se exprimase Billie, iar Mustaq era invitatul de onoare.

Rafi stătea pe bancheta din spate cu capul plecat, ascultând muzică pe iPod şi jucându-se cu Playstationul. Nu-i puteai atrage atenţia decât înghiontindu-l, dar asta era periculos.

Karen, care făcea încă chimioterapie, iar fetele ei erau tot cu iubita tatălui lor şi gemenii ei, voia să stăm de vorbă. Din vocea ei rămăsese doar o şoaptă, de parcă vorbea printr-un perete. Îi era frig şi purta o haină amplă de la Farhi, cu guler de blană. Avea o perucă lungă şi lucioasă, plină de electricitate statică şi care îi dădea un aer excentric, arăta asemenea cuiva care deliberat nu reuşea să arate ca un star de cinema din anii ’40 sau chiar asemenea cuiva care lua în râs feminitatea.

— Înainte nu vedeam care e rostul mersului pe jos, dar acum îmi place, mă alătur şuvoiului de oameni lenţi. Fac şi ei chimioterapie, sunt epuizaţi din cauza iradierilor sau se clatină din pricina analgezicelor. Pe urmă beau cafea şi mănânc prăjituri cu cremă şi croasanţi până nu mai pot să înghit nicio firimitură. Aveai dreptate, a continuat, eram evazivă cu mine însămi. Nu era negare, ci autodistrugere. Tu mi-ai spus să stau de vorbă cu oncologul, dar mi-era groază să intru în sistem, în mecanism. Insistai că funcţionează, că nu am de ales.

Acum stau cu el în cafeneaua spitalului ca doi adulţi şi îl iubesc cu pasiune în timp ce el îmi arată fotografii cu soţia şi familia lui. Mi-ai spus că ar trebui să vorbesc direct cu medicii ăştia, ca de la egal la egal. Nu s-ar teme să-mi provoace nefericire, dacă ar

şti că mi-am văzut moartea.

A spus mai departe:

— Dar să înfrunţi realitatea e o formă de artă. Când am crezut că sunt pe moarte, am vrut să sun pe toată lumea şi să le spun – hei, nu ştiaţi, nu faceţi decât să vă jucaţi de-a viaţa!

Când am ajuns, mama a deschis uşa şi ne-a întâmpinat zâmbind entuziasmată, oferindu-ne obrazul să i-l sărutăm. Cu toate că recunoştea că nu se simte în largul ei cu Rafi şi „nesuferirea" lui, cum îi spunea ea – deşi cu ea băiatul era mereu politicos –, mă bucuram s-o văd. În ultima vreme, însă, când ne vedeam, era ca atunci când dai peste cineva pe care l-ai cunoscut bine cândva, dar cu care acum nu mai aveai mai nimic în comun – lângă care chiar te simţeai stânjenit – o senzaţie care se repeta şi în cazul lui Josephine.

— Nu prea ţi-au plăcut niciodată copiii, mamă, aşa e? am spus.

— Le dai totul, a răspuns ea. Şi, când se fac mari, abia aşteaptă să-i spună psihiatrului cât de mult te urăsc. Oricum ar fi, nu te vor.

— Nu.

— Dar credeam că mi-o aduci pe Josephine să vorbesc cu ea, a spus mama.

— Serios? Tocmai mă gândeam la ea. De ce spui asta?

— Îmi place de ea.

— Zău? am spus când m-a condus în casă.

— Ea a fost cea mai bună dintre toate. Mi-ar plăcea să vadă atelierul. O aduci?

— E cu altcineva.

— Of, nu-ţi face griji din cauza asta. Spune-i

tipului să plece.

Miriam era deja acolo şi m-am bucurat s-o văd, şi ea pe mine. Se uita în jur cu o privire destul de sălbatică, ca şi cum nu înţelegea de ce copilăria ei dispăruse dintr-odată. Era încă tulburată şi neliniştită din cauza mamei, de parcă ea ar fi avut de gând să o atace pentru toate fărădelegile pe care le comisese. Dar, plăcut ameţită de băutură, mama nu făcea decât să le zâmbească tuturor cu o claritate şi o bunăvoinţă relaxată, în timp ce Miriam se agăţa de braţul lui Henry.

În ultima vreme, Miriam petrecea mai mult timp acasă la Henry; se gândeau şi să închirieze o căsuţă la ţară. Henry lucra din nou, cu o nouă hotărâre şi concentrare, încercând să facă o legătură între *Don Giovanni* şi cultura de consum şi cultul celebrităţilor, pe care le vedea ca o oglindă a criminalităţii vicioase şi cinice a piesei. Hotărâse că singurul lucru care rămânea de făcut era să refacă lumea, chiar când politicienii pe care îi sprijinise o desfăceau.

Când pluteam spre grădină cu paharele de şampanie în mână, am zărit atelierul cel nou şi frumos, făcut din lemn de pin şi sticlă, aşezat între copaci şi tufişuri. Alan era deja acolo şi Karen s-a aplecat să-l îmbrăţişeze şi să plângă.

Alan era în scaun cu rotile şi era chiar şi mai plăpând decât ea, acoperit cu câteva pături. Era epuizat, nu putea să doarmă cu zilele. Pentru că fusese dependent de droguri, credea că medicamentele care îi erau prescrise nu-i afectau corpul distrus. Semăna cu cineva care priveşte spre un univers învăluit în ceaţă. „Londra e plină de bombe care ticăie”, a murmurat, luându-mă de mână. „Eu

sunt una dintre ele. Nu mă aşteaptă decât o moarte de homosexual”.

Nu eram surprins să-l văd pe Alan aşa de terminat, dar Mustaq, de obicei aranjat şi spilcuit, părea supraponderal, irascibil şi terminat, de parcă era hotărât să meargă până la uşa morţii alături de iubitul lui. Dacă Alan nu murea între timp, urmau să se căsătorească în câteva luni, când legea se va schimba şi va accepta parteneriatele civile.

Mustaq îl atingea, îl săruta şi îl mângâia pe Alan încontinuu. Alteori stătea lângă el şi părea să se uite fix la mine, reuşind să-mi trezească paranoia şi arătând asemenea cuiva pe care-l vezi în vis. S-a însufleţit numai când a apărut Rafi şi l-a întrebat pe băiat ce muzică ascultă pe iPod.

Cum mai trebuiau încă să vină prieteni de-ai mamei şi de-ai lui Billie, am sărutat-o pe Ajita şi am luat-o de braţ.

— Hai să plecăm de-aici o clipă. Vreau să ne uităm la ceva împreună.

Am mers puţin cu maşina. Stăteam în faţa casei în care crescuserăm Miriam şi cu mine. Ajita fusese în casa aia numai de două ori, din câte îmi aminteam, şi îi lăsase mamei nişte *dhalşi aho*[47] special făcute de mătuşa ei, în recipiente de plastic. Casa era aproape de nerecunoscut acum, se adăugaseră multe încăperi noi, iar pe verandă erau jucării şi biciclete de copii. Apoi am parcurs distanţa mică până la vechea casă a Ajitei, pe care n-o mai văzuse din ziua când îşi luase câteva lucruri şi plecase în India.

---

47 ALoo gobi, fel de mâncare indian cu cartofi, conopidă și condimente specifice.

Am ajuns acolo odată cu proprietarul, care s-a uitat la noi, dar n-a spus nimic. Amenajările erau neschimbate. Ne-am urcat la loc în maşină, în timp ce uşa garajului se deschidea ca o gură.

Spaţiul era ordonat; numai câteva cutii. L-am privit pe bărbat intrând. A coborât din maşină, ne-a aruncat o privire şi a intrat în casă.

Ajita se uita la mine, am observat, în timp ce eu priveam locul în care se prăbuşise tatăl ei. Am vrut să fac un gest de vreun fel – dacă aş fi fost catolic, mi-aş fi făcut cruce – dar n-am ştiut ce.

— A fost real? a întrebat Ajita în timp ce ne îndepărtam. Chiar s-a întâmplat?

— Cine ştie?

I-am spus lui Mustaq că am fost acolo şi l-am întrebat dacă el vrea să mai vadă casa. A spus, iritat:

— De ce mă întrebi aşa ceva? îl displac pe tatăl meu din ce în ce mai tare. Un om care nu i-a înţeles pe homosexuali, care n-ar fi înţeles niciodată dragostea asta pasională, care era incapabil de asemenea sentimente.

Spre încântarea tuturor, când ne-am strâns pentru ceremonie, Mustaq s-a hotărât să adopte vocea reginei pentru inaugurarea atelierului, spunând ce treabă minunată era şi ce nemaipomenite erau cele două fete. A spart o sticlă de şampanie de uşă şi a cântat, împreună cu toată lumea, *Vincent*.

Apoi, în timp ce continuam să bem şampanie şi ne serveam de pe masa încărcată cu mâncăruri bune, un cântăreţ de operă ofticat, acompaniat de cineva la acordeon, a cântat arii din Puccini şi Verdi. Unii dintre invitaţi au dansat; până şi Alan a fost convins să se ridice din scaunul cu rotile şi a ţopăit în braţele lui

Mustaq, în timp ce omul ne delecta cu „îl iubesc pe bărbatul ăsta”, din *Porgy şi Bess*.

Când Alan şi Mustaq s-au sărutat pe gură, mama a spus:

— Cu toţii ne târâim spre ieşire, unul câte unul.

— Da, a spus Billie. Şi unii dintre noi cântă.

Abia mai târziu, când am ajuns la prăjituri şi sandvişuri, am văzut din nou cuţitul şi am fost îngrozit deopotrivă de felul cum se strecurase, nevăzut, de-a lungul anilor, şi de istoria lui. Mustaq s-a uitat la mine.

— Ce s-a întâmplat, Jamal? Arăţi de parcă ai văzut o fantomă.

N-am ştiut ce să fac altceva decât să mă îndepărtez. L-am găsit pe Henry în atelier, uitându-se la lucrările mamei şi ale lui Billie şi fotografiindu-le ustensilele cu telefonul lui Miriam. Prin fereastră îi vedeam pe Miriam şi pe Rafi.

— Nu-i aşa că arată bine? a spus Henry.

— E cam slabă pentru gustul meu.

— Mie îmi place aşa. Pare mai serioasă. Nu mai mergem „pe scenă” o vreme. Dar asta nu e sfârşitul nici unei chestii, a adăugat. Nu vreau să fiu Don Giovanni. Nici nu sunt dintre cei care cred că relaţiile devin mai puţin libidinoase pe măsură ce trece timpul, că intimitatea e antierotică. De fapt, relaţiile sexuale între persoane aproape căsătorite, ca noi, pot deveni periculos de satisfăcătoare şi de adânci. Cred că pot lăsa senzaţia de relaţie incestuoasă, şi de asta unii preferă necunoscuţii. Tu ce părere ai?

— Când făceam sex cu Josephine era mai bine decât orice altceva.

— Vrei să te întorci la ea? Mă privea îngrijorat. Apoi a început să râdă. Glumeşti. Eşti nebun.

Karen a dormit în maşină pe drumul de întoarcere; îşi păstra energia pentru mai târziu, când voia să-l vadă pe Karim în *sunt o celebritate*. *Scoateţi-mă de aici*.

În timpul scurtului răgaz cât Rafi şi-a căutat căştile prin buzunare, am apucat să vorbesc cu el.

— Eliot a mai fost pe la voi? am întrebat.

— Evident.

— Ce face?

— Ce face când?

— Când e în casă.

— Stă cu mama. Gelos?

— Da. Dar chinurile geloziei, mă bucur să-ţi spun, nu te vor evita nici pe tine. De ce-ar face-o? Dar în afară de asta, ce face?

— Se uită la televizor, mănâncă snacksuri, citeşte ziarul şi stă în grădină şi fumează.

— Ca toată lumea, înseamnă.

— Cum? a zis când muzica a dat năvală. Cum? apoi şka scos pentru un moment căştile şi a spus: Mustaq, tipul ăla, cântăreţul, mi-a arătat nişte acorduri şi mi-a spus ce vrea să facă, nişte chestii despre pakistanezi şi sinucigaşi şi paranoia, cum face Springsteen în America. Vrea să mă invite la el la studio când înregistrează, să-mi arate cum funcţionează toate. Mă duci, nu-i aşa?

Ziua aia mă epuizase. Am lăsat-o pe Karen acasă, apoi pe Rafi. Dar când Rafi a sunat la uşă, Josephine a deschis, mi-a zâmbit şi mi-a făcut cu mâna. Am pornit maşina.

Dar în loc să merg acasă, am parcat maşina şi am sunat-o pe Ajita să aflu ce părere avea ea despre ziua asta.

Chicotea.

— A fost distractiv, a spus. M-am plimbat prin grădină cu Rafi. Trebuie să-ţi spun, se uita întruna la mine şi mi-a zis: „Ai ochi frumoşi. Arăţi foarte bine”. Are sclipirea aia, să ştii. O să fie un câine, ca tine.

Eram amuzat şi mândru, dar şi enervat, şi chiar invidios. Am lăsat maşina şi am mers pe jos până acasă, unde Rafi mi-a deschis uşa şi s-a întors în faţa televizorului.

Josephine ieşea din baie şi se înfăşură cu un prosop în partea de jos a corpului. M-a lăsat să o privesc – îşi păstrase formele, nu atârna nimic pe ea – înainte să se acopere.

— Te-ai întors, a spus, voioasă.

Am urmat-o la parter. Mi-a adus o bere şi mi-a tăiat o felie din tortul de ciocolată făcut de ea. Rafi ne-a scrutat cu privirea înainte să se întoarcă în camera lui să se joace.

Discutam despre insomniile ei, despre durerile de ceafă, despre genunchii slăbiţi şi pielea iritată, printre alte lucruri interesante, când s-a auzit soneria.

— Nu are cheie? am întrebat.

— Nu încă.

Am tras-o pe genunchiul meu.

— N-o să te las niciodată, am spus, băgându-i mâna între picioare.

— Dar m-ai lăsat.

— Am fost un prost.

Am sărutat-o pe gură şi am simţit că-mi răspunde. Îmi înfigea unghiile în spate. Odată ce te atingea, rămâneai atins.

— Putem să luăm prânzul împreună mâine?

Eliot a sunat încă o dată la uşă. Rafi, evident, nu

mişca un deget, dacă nu avea un interes imediat. Josephine începea să se panicheze. A spus repede:

— Dar o să fie pe fugă.

— Ce putem face?

— Mă inviţi la cină?

— Da, am spus. Voiam să te întreb dacă vrei să vii cu mine să-l vedem pe Hussein Nassar.

În restaurantul indian de lângă mine, în timp ce ne mâneam *dhal-ul* cu orez, puteam să-l vedem pe un indian care îl imita pe Elvis, Hussein Nassar – cunoscut drept Tonomatul Regelui – punând în scenă, integral, concertul din 1968 de la NBC.

— Nu putem să ratăm aşa ceva, am spus. Să nu crezi că musulmanii nu-şi aduc o contribuţie semnificativă la viaţa culturală a acestui oraş. Şi am multe să-ţi spun.

— Ai supravieţuit?

— Cu greu.

— Îţi mulţumesc că mi-ai trimis articolele alea pe care le-ai scris.

— Mă gândesc să le reunesc într-o carte.

— Ar fi timpul să mai publici una.

— Putem să le discutăm? am spus.

— Mi-ar plăcea. O să încerc să par isteaţă.

— Mâine, atunci, am spus.

Ne-am înţeles să vin să o iau la şapte jumate. Am sărutat-o din nou, nu m-am putut abţine şi am murmurat, în timp ce se auzea din nou soneria şi ea m-a împins mai încolo:

— E nevoie de trei pentru tangou.

La etaj, uşa de la camera lui Rafi era deschisă şi el se uita la noi, evident uimit nu numai că părinţii lui îşi vorbesc, ci că mai şi plănuiesc să se întâlnească

clandestin. Când am trecut prin dreptul uşii mi-a făcut, timid, un semn aprobator.

Eliot aştepta în faţa uşii, privind în cealaltă direcţie.

— Bună, a spus.

— Salut, Eliot, ce mai faci?

— Bine, bine.

— Frumoasă vacanţa?

— Splendidă.

— Vreme bună?

— Cald, dar nu arşiţă.

Când a trecut pe lângă mine şi m-am întors, l-am văzut pe Rafi la fereastră, ne-am făcut cu ochiul şi am dat ochii peste cap.

Înainte să mă duc la Miriam, am trecut pentru ultima dată pe la Cross Keys.

În câteva săptămâni Zgripţuroaica avea să plece de acolo – la mare, fără îndoială. Cu toate că stabilimentul de striptease, cu o aversiune faţă de lumină, era de obicei plin, urma să fie închis şi redeschis, ulterior, drept pub care serveşte şi mâncare. Fetele erau panicate pentru că nu ştiau dacă-şi vor mai găsi de lucru: se considerau „dansatoare” – „interprete” chiar, şi nu târfe. Dar erau prea grosolane pentru noile stabilimente care ofereau dansuri în poală şi care foloseau numai cehoaice, poloneze şi rusoaice.

M-am aşezat la bar cu un ziar în mână, urmărind delirul intens al bărbaţilor care o priveau pe Lucy. Când a făcut o pauză, am urcat în fosta cameră a lui Wolf, ale cărui obiecte personale fuseseră îndepărtate de Bushy. Ca s-o ajut pe Lucy cu engleza i-am citit, cum obişnuiam să fac în ultima vreme – dar n-aveam s-

o mai fac – pasaje din lecturile mele preferate: poezie din perioada elizabetană, fragmente din *Disconfort în cultura*, Dr. Seuss.

Nu că ea ar fi înţeles mare lucru, dar ne făcea pe amândoi să râdem şi stăteam întinşi acolo, neînţelegându-ne bucuroşi unul pe altul.

Capitolul 48

Nu mai sunt tânăr, dar nici bătrân nu sunt. Am ajuns la vârsta la care mă întreb cum o să trăiesc şi ce o să fac cu timpul şi cu dorinţele care mi-au mai rămas. Ştiu cel puţin că am nevoie să muncesc, că vreau să citesc şi să gândesc şi să scriu şi să mănânc şi să vorbesc cu prietenii şi cu colegii.

Rafi va fi adult în curând; vreau să merg cu el şi cu mama lui – dacă reuşesc să le trezesc interesul – în locurile pe care le-am iubit, să le arăt bisericile din Italia şi să luăm cina la Roma. Am putea să vedem oraşe indiene, librării din Paris, canale din Hertfordshire, cascade din Brazilia, muzee din Barcelona.

Nu am terminat, sunt sigur, cu dragostea, nici în forma ei benignă, nici în cea turbulentă, şi nici ea cu mine.

Mă scutur şi mă ridic. Stau de ceva vreme în fotoliu, visător. Soneria de la uşă a sunat cel puţin de două ori. Probabil că Maria s-a dus la piaţă.

Mă duc la uşă şi îl primesc pe pacient. Îşi scoate haina şi pantofii şi se întinde pe canapea. Eu mă aşez în spatele lui, de unde pot să-l aud fără să mă vadă. O vreme nu spune nimic.

Îmi golesc mintea, conştient numai de respiraţia mea şi de a lui, în timp ce aşteptăm amândoi ca străinul dinăuntrul lui să înceapă să vorbească.

Apărut 2010
BUCUREŞTI – ROMÂNIA

Hanif Kureishi, scriitor de origine pakistanezo-engleză, s-a născut în 1954 în Kent, Anglia. A studiat filosofia la King's College, Londra, scriind apoi texte pornografice pentru a se putea întreţine, sub pseudonimul Antonia French. În 1981 a obţinut Premiul George Devine pentru piesa *Outskirts*, iar în 1982 a fost numit *writer în residence* la Royal Court Theatre. Pentru scenariul filmului *My Beautiful Laundrette*, din 1985, a fost nominalizat la Oscar. A scris, de asemenea, scenariile filmelor *Sammy and* Roşie *Get Laid* (1987) şi *London Kills Me* (1991, pe care l-a şi regizat), *The Mother* (*2QQ3*), *Venus* (2006). Piesa lui *Sleep With Me* (1999) a avut premiera la National Theatre din Londra în 1999, fiind urmată de *When the Night Begins*, produsă de Hampstead Theatre în 2004. Primul său roman, *Buddha din suburbie* (*The Buddha of Suburbia*, 1990; Humanitas Fiction, 2007), s-a bucurat de mare succes, fiind tradus în peste douăzeci şi cinci de limbi. I-au urmat romanele *The Black Album* (1995) şi *Darul lui Gabriel* (*Gabriel's Gift*, 2001; Humanitas, 2005), precum şi volumele *Intimitate şi alte povestiri* (*Intimacy*, 1998; Humanitas, 2003) – ecranizat în 2001, în regia lui Patrice Chéreau –, *Midnight All Day* (1999) şi *The Body and Other Stories* (2002). În 2008 publică romanul *Am ceva să-ţi spun* (*Something to Tell You*), primit cu entuziasm de critică şi de public.

Hanif Kureishi a fost recompensat în Franţa cu medalia Chevalier de l'Ordre des Arts et des Lettres, iar în ţara sa, cu CHE.

Prozator, dramaturg și scenarist, Hanif Kureishi a câștigat prestigiosul Whitbread Award și a fost de două ori nominalizat la Premiul Oscar pentru cel mai bun scenariu. Opera lui literară este tradusă în treizeci și șase de limbi.

Jamal e prototipul psihanalistului dotat cu inteligență ascuțită, capacitate de a empatiza cu pacienții și nici un pic de talent în a-și rezolva problemele personale. Dar și un bărbat care îmbătrânește și încearcă să accepte acest lucru, trăind retrospectiv întâmplări dintr-o existență tumultuoasă marcată de Miriam, sora sa supraponderală adeptă a New Age, de fiul Rafi, aflat la vârsta critică a adolescenței, și de câteva femei, Ajita, iubita din studenție, bântuindu-l cel mai adesea. Când aceasta reapare în carne și oase, viața lui devine un montagnes-russes din al cărui vertij numai umorul îl mai poate salva.

„Proza lui Kureishi, ca și perspectiva lui asupra lucrurilor, ține de viața așa cum e, fără încorsetări și reguli de nici un fel."
The Independent

„Personajele lui Kureishi sunt niște flaneuri pasionați, care caută ironia și umorul în varietatea umană atât de colorată a Londrei."
The Guardian

„O explorare de un umor diabolic a sentimentelor de vinovăție, suferință, dragoste și a graniței abia perceptibile dintre luciditate și nebunie. Personajele lui Kureishi sunt deseori sărite de pe fix, rele și periculoase, și cu atât mai spectaculoase și mai simpatice. Acest roman, cu tot cu celălalt subiect al său, Londra, debordează de energie, entuziasm și, în aceeași măsură, de anxietate și poftă de viață."
Monica Ali

ISBN 978-973-689-371-1